

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державна наукова установа
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ»**

**ЗБІРНИК
РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ,
НДР ТА ДКР**

№ 1'2024

**Київ
2024**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державна наукова установа
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ»**

(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 1'2024

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

**Київ
2024**

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР (12 випусків на рік) – містить інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, ЗВО. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується у авторській редакції із зазначенням умов розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа.

БЮЛЕТЕНЬ РЕЄСТРАЦІЇ НДР ТА ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці.

НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ (4 випуски на рік) – науковий фаховий журнал, у якому висвітлюються взаємопов'язані питання науково-технічної діяльності, інтелектуальної власності, науково-технічної експертизи, державної політики у сфері інноваційного розвитку та проблеми впровадження наукових досягнень у виробництво. Журнал входить до Переліку наукових фахових видань України – з економічних наук. ISSN 2520-6524.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

Розрахунковий рахунок IBAN: UA518201720313201001201097044

у ДКСУ м. Києва, код ЄДРПОУ 40814998, ПІН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання: Відділ аналізу інформації та сприяння розвитку інноваційної діяльності, тел.: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.ua@gmail.com

З інших питань: Відділ міжнародного співробітництва та науково-організаційної діяльності УкрІНТЕІ, тел.: (044) 521-00-68, e-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 29.01.2024 р. Формат 60x84 1/8. Ум. - друк. арк. 45,57

Тираж 40 прим. Зам. 1

Адреса редакції: вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150

©УкрІНТЕІ

00 СУСПІЛЬНІ НАУКИ В ЦІЛОМУ

00.21 Організація науково- дослідної роботи в галузі суспільних наук

00.01.24.0001/0224U000123

Соціально-психологічна реабілітація ветеранів та осіб постраждалих від військових дій шляхом формування метакогнітивного моніторингу: Заключний звіт/Національний університет "Острозька академія"; Керівник Пасічник Ігор Демидович - ДР 0123U101555, УДК 159.9, 3:001.89, 3:002

14

Провести дослідження процесу соціально-психологічної реабілітації осіб, які брали участь чи постраждали внаслідок бойових дій, шляхом формування метакогнітивного моніторингу задля виявлення ефективних складових, зв'язків із результативністю процесу психологічного відновлення та психотерапії, вивчення впливу на цей процес характеристик особистих якостей, когнітивних та індивідуально-психологічних особливостей.

00.29 Інформаційна діяльність в суспільних науках

00.01.24.0002/0224U000123

Соціально-психологічна реабілітація ветеранів та осіб постраждалих від військових дій шляхом формування метакогнітивного моніторингу: Заклучний звіт/Національний університет "Острозька академія"; Керівник Пасічник Ігор Демидович - ДР 0123U101555, УДК 159.9, 3:001.89, 3:002

14

Провести дослідження процесу соціально-психологічної реабілітації осіб, які брали участь чи постраждали внаслідок бойових дій, шляхом формування метакогнітивного моніторингу задля виявлення ефективних складових, зв'язків із результативністю процесу психологічного відновлення та психотерапії, вивчення впливу на цей процес характеристик особистих якостей, когнітивних та індивідуально-психологічних особливостей.

02 ФІЛОСОФІЯ

02.11 Загальні проблеми сучасної філософії

02.01.24.0003/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні рефлексії людини та суспільства: Заклучний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Кравченко Алла Анатоліївна - ДР 0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13, 1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312", 316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241, 1:21

192

Філософський аналіз новітніх трансформацій в суспільних, антропологічних та культурологічних вимірах

02.15 Загальнофілософські проблеми

02.01.24.0004/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні рефлексії людини та суспільства: Заклучний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Кравченко Алла Анатоліївна - ДР 0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,

1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх
трансформацій в суспільних,
антропологічних та культурологічних
вимірах

02.01.24.0005/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні
рефлексії людини та суспільства:
Заключний звіт/Державний торговельно-
економічний університет; Керівник
Кравченко Алла Анатоліївна - ДР
0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,
1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх
трансформацій в суспільних,
антропологічних та культурологічних
вимірах

02.01.24.0006/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні
рефлексії людини та суспільства:
Заключний звіт/Державний торговельно-
економічний університет; Керівник
Кравченко Алла Анатоліївна - ДР
0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,
1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх
трансформацій в суспільних,
антропологічних та культурологічних
вимірах

02.31 Філософія і методологія науки

02.01.24.0007/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні
рефлексії людини та суспільства:
Заключний звіт/Державний торговельно-
економічний університет; Керівник
Кравченко Алла Анатоліївна - ДР
0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,
1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх
трансформацій в суспільних,
антропологічних та культурологічних
вимірах

02.41 Соціальна філософія

02.01.24.0008/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні
рефлексії людини та суспільства:
Заключний звіт/Державний торговельно-
економічний університет; Керівник
Кравченко Алла Анатоліївна - ДР
0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,
1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх
трансформацій в суспільних,
антропологічних та культурологічних
вимірах

02.01.24.0009/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні
рефлексії людини та суспільства:
Заключний звіт/Державний торговельно-
економічний університет; Керівник
Кравченко Алла Анатоліївна - ДР
0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13,
1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312",
316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241,
1:21

192

Філософський аналіз новітніх трансформацій в суспільних, антропологічних та культурологічних вимірах

02.01.24.0010/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні рефлексії людини та суспільства: Заключний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Кравченко Алла Анатоліївна - ДР 0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13, 1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312", 316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241, 1:21

192

Філософський аналіз новітніх трансформацій в суспільних, антропологічних та культурологічних вимірах

02.51 Етика

02.01.24.0011/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні рефлексії людини та суспільства: Заключний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Кравченко Алла Анатоліївна - ДР 0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13, 1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312", 316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241, 1:21

192

Філософський аналіз новітніх трансформацій в суспільних, антропологічних та культурологічних вимірах

02.71 Філософія релігії та атеїзму

02.01.24.0012/0224U000244

Соціально-філософські та культурологічні рефлексії людини та суспільства: Заключний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Кравченко Алла Анатоліївна - ДР 0122U200186, УДК 101.1, 101.1, 13, 13, 13, 1:3; 001.8:3, 101.1::316, 101.1:316"312", 316.3, 316.33, 316.37, 101.1::316, 17-241, 1:21

192

Філософський аналіз новітніх трансформацій в суспільних, антропологічних та культурологічних вимірах

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.19 Історія окремих країн

03.01.24.0013/0224U000012

Південна Україна XVIII ст. - першої половини XX ст.: Заклучний звіт/Бердянський державний педагогічний університет; Керівник Лиман Ігор Ігоревич - ДР 0118U005183, УДК 94(477)

212

Багатоаспектне вивчення південноукраїнського регіону зазначеного періоду в історичному і фолософському контекстах історичної урбаністики, релігійної історії, регіональної історії, соціальної історії, усної історії, морської історії, історії міжнародних відносин, історіографії, археографії та історії освіти

03.01.24.0014/0224U000170

Соціальна організація, моделі соціальної поведінки та форми суспільної комунікації в Давній Русі (відображення та трансляція

у писемній та матеріальній культурі):
Заклучний звіт/Інститут історії України
Національної академії наук України;
Керівник Толочко Олексій Петрович - ДР
0121U107538, УДК 94(477)

96

Ціллю дослідження є вивчення соціальної взаємодії доби Київської Русі та пізнього середньовіччя. Буде розкрито процеси соціальної комунікації в різних сферах та формування соціальних уявлень у середовищі соціальної еліти та освічених кіл. Завданнями роботи є: реконструювати основні моделі організації соціальних страт Київської Русі та набір соціальних понять давньоруської доби; вивчити процес формування князівської ідентичності та династичної пам'яті; розкрити роль матеріальних об'єктів у комунікації ідей влади давньоруськими елітами; дослідити походження соціально значимих давньоруських пам'яток; розкрити особливості рецепції руського літописання у працях польських істориків XV-XVI ст. Актуальність розробки обумовлюється слабким рівнем дослідженості проблем соціальної комунікації в період середньовіччя на просторі центрально-східноєвропейського регіону. Буде здійснено порівняння давньоруських матеріалів з центрально- і навіть західноєвропейськими, а також простеження генетичних зв'язків культурних явищ Русі, Візантії та Центральної й Західної Європи. Тим самим українська складова вписується в європейський середньовічний контекст. Пропонований проект не тільки заповнює лакуни у знаннях про минуле України середньовічної доби, а й поглиблює інтеграцію української історіографії зі світовою медієвістикою. Соціальна значимість проекту полягає у виявленні у минулому моделей соціальної комунікації, зокрема між владою та рештою суспільства, відстеження спадковості соціальних традицій на теренах України та демонстрації принципової єдності історичного процесу в Україні та решті Європи у домодерний час.

03.01.24.0015/0824U000173

Ронай Леррі Мерабійович Державно-церковні відносини в Угорщині за регентства Міклоша Горті (1920-1944 рр.): Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 94(4/9); 902

с. - Бібліогр.: назв

Тема дисертаційного дослідження є актуальною, оскільки присвячена державно-церковним відносинам в Угорщині післятріанонського періоду, за регентства М. Горті. Актуальність теми, що у сучасній українській історичній науці відсутнє комплексне дослідження з даної проблеми. Автор заповнює документальну та історіографічну прогалину чималим масивом архівних матеріалів, вводячи до наукового обігу значну джерельну базу, з різних архівних установ Угорщини. Метою дослідження є здійснення цілісного аналізу відносин між Угорською державою та релігійними інституціями, зокрема Католицькою церквою та найбільш впливовими церквами протестантського напрямку – Реформатською церквою та Лютеранською церквою. Автором вперше в українській історіографії: • Оцінено вагомий внесок та високу наукову вартість праць угорських істориків; • обґрунтовано, що суспільна і державотворча роль церкви в епоху М. Горті значно зросла порівняно з ліберально-консервативним періодом (друга половина XIX ст.); • висвітлено філософію державної політики в церковно-релігійній сфері і констатовано, що на тлі загалом тісних і гармонійних взаємин існувала певна напруженість у відносинах Угорської держави з Католицькою церквою, яка виражалася в конфлікті інтересів щодо права головного патронату та інших проблемах; • на підставі аналізу правового положення релігійних організацій в Угорщині в період правління М. Горті зроблено висновок про збереження юридичної спадковості і чинності старої правової бази, в рамках

якої всі віросповідання поділялися за своїм статусом на «прийняті за законом», «визнані законними» та «невизнані»; • проаналізовано зміст та основні напрями розвитку дипломатичних відносин між Угорщиною та Святим Престолом; на основі результатів такого аналізу встановлено, що, на відміну від ситуації в суміжних країнах, обидві сторони не мали потреби в унормуванні цих взаємин у формі конкордату; • розглянуто суперечності релігійно-суспільного розвитку, які виражалися в ігноруванні владою принципу справедливості в царині державно-церковних взаємин, що віддзеркалено у фактичному поділі релігій на «істинні» і «хибні», «добрі» й «погані», «корисні» та «шкідливі»; • охарактеризовано головні ідеологічні засади діяльності Реформатської та Лютеранської церков, їх суспільне та місіонерське служіння. Здійснено комплексний аналіз матеріалів угорських архівів, нормативно-правової бази і дослідницької літератури та зроблено висновки та узагальнення, що викладені нижче: - проаналізовано зміст і сутність поняття державно-церковних відносин; - подано аналіз понятійного апарату досліджуваної теми, зокрема що таке «державно-церковні відносини», «держава», «церква»; - охарактеризовано релігійні організації як суб'єкти громадянського суспільства. Методологічна складова відображає принципи, якими послуговується як українська та угорська історична наука, так і представники західноєвропейських наукових кіл; - здійснено характеристику групування всіх архівних документів; - охарактеризовано праці українських релігієзнавців; - на основі архівних та опублікованих матеріалів детально охарактеризовано міжнародні зв'язки між Угорським королівством та Ватиканом у період регентства М. Горті; - визначено правові засади регулювання статусу релігійних громад і організацій; - охарактеризовано відносини між Католицькою церквою та угорською владою впродовж 1920 – 1944 рр.; - відображено співпрацю держави з католицькими організаціями та

об'єднаннями; - здійснено аналіз ідеологічних засад та місіонерської діяльності реформатської / кальвіністської і лютеранської / євангельської історичних церков; - здійснено порівняльну характеристику конфесійної приналежності населення на основі переписів 1920 р., 1930 р., 1941 р. та представництво католицького духовенства в угорському парламенті. Наукове значення дисертаційного дослідження пов'язане з розробкою вперше в українській історіографії комплексного підходу до дослідження і переосмислення відносин у досліджуваній період між церквами та релігійними організаціями, з одного боку, та Угорською державою і суспільством з іншого.

03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності

03.01.24.0016/0824U000173

Ронай Леррі Мерабійович Державно-церковні відносини в Угорщині за регентства Міклоша Горті (1920-1944 рр.): Дис... Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 94(4/9); 902

с. - Бібліогр.: назв

Тема дисертаційного дослідження є актуальною, оскільки присвячена державно-церковним відносинам в Угорщині післятріанонського періоду, за регентства М. Горті. Актуальність теми, що у сучасній українській історичній науці відсутнє комплексне дослідження з даної проблеми. Автор заповнює документальну та історіографічну прогалину чималим масивом архівних матеріалів, вводячи до наукового обігу значну джерельну базу, з різних архівних установ Угорщини. Метою дослідження є здійснення цілісного аналізу відносин між Угорською державою та

релігійними інституціями, зокрема Католицькою церквою та найбільш впливовими церквами протестантського напрямку – Реформатською церквою та Лютеранською церквою. Автором вперше в українській історіографії: • Оцінено вагомий внесок та високу наукову вартість праць угорських істориків; • обґрунтовано, що суспільна і державотворча роль церкви в епоху М. Горті значно зросла порівняно з ліберально-консервативним періодом (друга половина XIX ст.); • висвітлено філософію державної політики в церковно-релігійній сфері і констатовано, що на тлі загалом тісних і гармонійних взаємин існувала певна напруженість у відносинах Угорської держави з Католицькою церквою, яка виражалася в конфлікті інтересів щодо права головного патронату та інших проблемах; • на підставі аналізу правового положення релігійних організацій в Угорщині в період правління М. Горті зроблено висновок про збереження юридичної спадковості і чинності старої правової бази, в рамках якої всі віросповідання поділялися за своїм статусом на «прийняті за законом», «визнані законними» та «невизнані»; • проаналізовано зміст та основні напрями розвитку дипломатичних відносин між Угорщиною та Святим Престолом; на основі результатів такого аналізу встановлено, що, на відміну від ситуації в суміжних країнах, обидві сторони не мали потреби в унормуванні цих взаємин у формі конкордату; • розглянуто суперечності релігійно-суспільного розвитку, які виражалися в ігноруванні владою принципу справедливості в царині державно-церковних взаємин, що віддзеркалено у фактичному поділі релігій на «істинні» і «хибні», «добрі» й «погані», «корисні» та «шкідливі»; • охарактеризовано головні ідеологічні засади діяльності Реформатської та Лютеранської церков, їх суспільне та місіонерське служіння. Здійснено комплексний аналіз матеріалів угорських архівів, нормативно-правової бази і дослідницької літератури та зроблено висновки та узагальнення, що викладені нижче: - проаналізовано зміст і сутність поняття державно-церковних відносин; -

подано аналіз понятійного апарату досліджуваної теми, зокрема що таке «державно-церковні відносини», «держава», «церква»; - охарактеризовано релігійні організації як суб'єкти громадянського суспільства. Методологічна складова відображає принципи, якими послуговується як українська та угорська історична наука, так і представники західноєвропейських наукових кіл; - здійснено характеристику групування всіх архівних документів; - охарактеризовано праці українських релігієзнавців; - на основі архівних та опублікованих матеріалів детально охарактеризовано міжнародні зв'язки між Угорським королівством та Ватиканом у період регентства М. Горті; - визначено правові засади регулювання статусу релігійних громад і організацій; - охарактеризовано відносини між Католицькою церквою та угорською владою впродовж 1920 – 1944 рр.; - відображено співпрацю держави з католицькими організаціями та об'єднаннями; - здійснено аналіз ідеологічних засад та місіонерської діяльності реформатської / кальвіністської і лютеранської / евангельської історичних церков; - здійснено порівняльну характеристику конфесійної приналежності населення на основі переписів 1920 р., 1930 р., 1941 р. та представництво католицького духовенства в угорському парламенті. Наукове значення дисертаційного дослідження пов'язане з розробкою вперше в українській історіографії комплексного підходу до дослідження і переосмислення відносин у досліджуваній період між церквами та релігійними організаціями, з одного боку, та Угорською державою і суспільством з іншого.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.01.24.0017/0824U000177

Цзіньпін Лі .. Інструменти реалізації державної політики у сфері інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 342.5; 328; 342.5; 351/354; 001.18; 001.89:338.26; 001.89:351.854; 316.42; 339.9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації представлено авторський підхід до дослідження інструментів реалізації державної політики у сфері інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Аналізуючи фінансові інструменти у роботі розглянуто механізми фінансування науково-технічних проєктів, які підтримуються різними відомствами як на загальнодержавному, так і на провінційному рівні КНР. Зокрема, обґрунтовано необхідність формування спеціалізованих фондів підтримки науково-інноваційної діяльності. Розглядаючи інституційно-правові інструменти, авторкою проаналізовано ключові нормативно-правові документи, які спрямовані на підвищення рівня міжнародного науково-технічного співробітництва. До інформаційно-комунікаційних інструментів державної політики інтернаціоналізації авторкою віднесено створення та підтримку державних інформаційних систем, державну інформаційну політику, а також особливий компонент – наукову дипломатію. У роботі поглиблено понятійно-категоріальний апарат за рахунок обґрунтування авторського тлумачення сутності та змісту таких понять, як «інтернаціоналізація науки та інновацій» та «міжнародне науково-технічне співробітництво». Авторка вказує, що не дивлячись на формальну близькість цих понять, вони мають певні відмінності. Зокрема, акцентовано, що

міжнародне науково-технічне співробітництво є модусом загального процесу інтернаціоналізації. Стверджується, що концепт міжнародного науково-технічного співробітництва є формою співпраці між країнами у сфері науки, техніки та технологій, яка здійснюється в інституціоналізованих формах. У дисертації проаналізовано основні проблеми, що існують при реалізації державної політики сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву Китаю. У роботі проаналізовано засади розвитку державної політики КНР у сфері міжнародного науково-технічного співробітництва, що дало можливість окреслити такі етапи її поставання: початковий етап розвитку відповідно до принципу; етап швидкого розвитку; етап поглиблення розвитку; етап стратегічних інновацій. У роботі розглянуто особливості китайсько-американського, китайсько-європейського та китайсько-українського співробітництва в сфері науки та інновацій, а також визначено основні бар'єри, які перешкоджають реалізації різних форм співробітництва. У дисертації проводиться аналіз розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва провінційних науково-дослідних установ на прикладі Шаньдунської академії наук. У роботі здійснено дослідження варіативності моделей оцінювання ефективності політики інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Це дало можливість запропонувати класифікаційне групування оціночних індикаторів політики інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Авторка пропонує власну модель оцінювання ефективності інтернаціоналізації, побудувавши її за ієрархічним принципом на основі використання принципів визначеності, систематичності, науковості, сумісності, обґрунтованості, незалежності. Розроблений методичний підхід дасть можливість підвищити результативність макроекономічної політики реалізації проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва. Для вирішення завдання оцінювання ефективності державної політики, авторка обирала існуючу

систему показників, яка затверджена на державному рівні. Авторський підхід до оцінювання ефективності державної політики полягає у оцінюванні ефективності проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва за моделлю «вхід-процес-результат». Для розрахунку ваги індексу оцінки в роботі використовується метод ентропійної ваги. Результати розрахунку показали, що внесок трьох вимірів входу-процесу-результатів відносно однаковий. На основі розрахунку ваги індексу додатково розраховується результат ефективності проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва Шаньдунської академії наук з 2003 по 2018 рік. Потім на основі результатів розрахунку ефективності розраховуються показники, що тісно пов'язані з результативністю проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва. Аналіз та узагальнення практичного досвіду виконання проєктів науково-технічного співробітництва дали можливість виокремити та згрупувати ризики міжнародного науково-технічного співробітництва, що впливають на ефективність інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. У свою чергу, виокремлення груп ризиків проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва дало можливість запропонувати практичні рекомендації щодо нівелювання ризиків. Проведене дослідження для підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері інтеграції науково-інноваційної діяльності дало можливість виокремити інструменти сприяння розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва Китаю.

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів

04.01.24.0018/0224U000223

Сучасні аспекти соціокультурної трансформації українського суспільства: Заключний звіт/Маріупольський

державний університет; Керівник Зоська Яна Володимирівна - ДР 0120U105365, УДК 316.334:7; 316.334:008, 316.334:37, 316.77, 316.334.52

71

Теоретичне обґрунтування та розробка методичних і науково-практичних рекомендацій щодо вивчення особливостей трансформації українського суспільства в умовах глобалізації, оцінка їх стійкості, стабільності і життєздатності, визначення перспектив використання досвіду цих процесів в Україні.

04.01.24.0019/0224U000223

Сучасні аспекти соціокультурної трансформації українського суспільства: Заключний звіт/Маріупольський державний університет; Керівник Зоська Яна Володимирівна - ДР 0120U105365, УДК 316.334:7; 316.334:008, 316.334:37, 316.77, 316.334.52

71

Теоретичне обґрунтування та розробка методичних і науково-практичних рекомендацій щодо вивчення особливостей трансформації українського суспільства в умовах глобалізації, оцінка їх стійкості, стабільності і життєздатності, визначення перспектив використання досвіду цих процесів в Україні.

04.01.24.0020/0224U000223

Сучасні аспекти соціокультурної трансформації українського суспільства: Заключний звіт/Маріупольський державний університет; Керівник Зоська Яна Володимирівна - ДР 0120U105365, УДК 316.334:7; 316.334:008, 316.334:37, 316.77, 316.334.52

71

Теоретичне обґрунтування та розробка методичних і науково-практичних рекомендацій щодо вивчення

особливостей трансформації українського суспільства в умовах глобалізації, оцінка їх стійкості, стабільності і життєздатності, визначення перспектив використання досвіду цих процесів в Україні.

04.71 Історична і регіональна соціологія

04.01.24.0021/0224U000223

Сучасні аспекти соціокультурної трансформації українського суспільства: Заключний звіт/Маріупольський державний університет; Керівник Зоська Яна Володимирівна - ДР 0120U105365, УДК 316.334:7; 316.334:008, 316.334:37, 316.77, 316.334.52

71

Теоретичне обґрунтування та розробка методичних і науково-практичних рекомендацій щодо вивчення особливостей трансформації українського суспільства в умовах глобалізації, оцінка їх стійкості, стабільності і життєздатності, визначення перспектив використання досвіду цих процесів в Україні.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.01.24.0022/0224U000201

Сільське населення України в умовах трансформаційних змін і військової агресії Росії (1959 – 2022 рр.): Заключний звіт/Інститут географії Національної академії наук України; Керівник Руденко Леонід Григорович - ДР 0123U102151, УДК , , 314.17, 314:911.3, 528-9; 912

74

Метою роботи є дослідження змін сільського населення протягом 1959 – 2022

рр., в умовах трансформації сільської місцевості, здійснення реформи децентралізації та військової агресії росії в Україні.

05.41 Розселення населення. Географічна демографія

05.01.24.0023/0224U000201

Сільське населення України в умовах трансформаційних змін і військової агресії Росії (1959 – 2022 рр.): Заключний звіт/Інститут географії Національної академії наук України; Керівник Руденко Леонід Григорович - ДР 0123U102151, УДК , , 314.17, 314:911.3, 528-9; 912

74

Метою роботи є дослідження змін сільського населення протягом 1959 – 2022 рр., в умовах трансформації сільської місцевості, здійснення реформи децентралізації та військової агресії росії в Україні.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.01.24.0024/0824U000119

Діброва Олена Леонідівна Фіскальний та регулюючий ефекти податку на доходи фізичних осіб.: Дис...Доктор філософії/ Одеський національний економічний університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 33; 336; 336.01; 336.11; 336.741.28; 336.7; 336.1; 336.22

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні положення та розроблено науково-практичні рекомендації щодо удосконалення податку на доходи фізичних осіб зі зміцненням його фіскального та посиленням регулюючого ефектів. У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади функціонування податку на доходи фізичних осіб»: розкрито соціально-економічну природу податку на доходи фізичних осіб крізь функціональну призму та призму властивих йому ефектів; поглиблено наукові підходи до визначення економічної сутності доходів фізичних осіб та їх класифікації; обґрунтовано конвергенцію вбудованих детермінантів і ефектів податку на доходи фізичних осіб в процесі його трансформації; запропоновано власне бачення визначення податку на доходи фізичних осіб, доходів (для цілей оподаткування), податкового ефекту, фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО. У другому розділі дисертації «Прагматика ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» проведено аналіз науково-методичних підходів щодо оцінювання фіскального та регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, на основі якого сформовано власний комплексний підхід до розробки системи показників за визначеними критеріальними ознаками фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО в аспектах податкового навантаження і продуктивності податку та податкової соціальної пільги; проведено оцінювання фіскального ефекту ПДФО, за результати якого виявлено значний фіскальний ефект та потужний фіскальний потенціал цього податку в умовах перманентних соціальних, економічних та політичних викликів; проведено діагностику регулюючого ефекту ПДФО, за результатами якої констатовано деструктивний вплив трансформації вбудованих детермінантів на регулюючий ефект податку; здійснено моделювання впливу ендо- та екзогенних детермінантів на фіскальний та регулюючий ефекти ПДФО і виявлено проблемні аспекти функціонування цього податку. У третьому розділі дисертаційної роботи

«Напрями зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» розроблено науково-методичний підхід до удосконалення податку на доходи фізичних осіб в рамках тактичного і стратегічного сценарію, направлений на посилення диференціації рівня податкового навантаження на персоналізовані доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати; запропоновано комплекс науково-практичних рекомендацій щодо зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, які обґрунтовують необхідність врахування впливу низки детермінант, у тому числі екзогенних, на основі запропонованої класифікації з виокремлення окремих складових у їх діалектичній єдності, а саме: економічних, демографічних, соціокультурних, політико-правових, інформаційно-технологічних та організаційних складових.

06.01.24.0025/0824U000146

Тимченко Катерина Сергіївна Формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств.: Дис...Доктор філософії/ Одеський національний економічний університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 33; 658.5; 658.5:330.341.1; 658.011.46; 373.61; 339.138; 658.8

с. - Бібліогр.: назв

У науковому дослідженні сформульовано та проілюстровано основні положення, висновки та рекомендації щодо удосконалення теоретико-методичних засад і розробки практичного інструментарію формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Систематизовано та удосконалено понятійно-категоріальний апарат щодо уточнення сутності поняття «реструктуризація підприємства». Розглянуто етапи еволюції концепції, упорядковано види, форми та методи реструктуризації підприємств, на цій

основі сформовані певні моделі інноваційної реструктуризації для потреб виноробних підприємств, що спрощує підхід до реструктуризації цих підприємств. У дослідженні розглянуто кластер як сконцентровану за географічною ознакою групу конкурентних компаній, які виробляють диференційований продукт, але ведуть загальну стратегію за межами даного регіону та визначають вектор розвитку інститутів даної географічної території, визначено певні риси кластерної політики виноробних підприємств, зазначено, що створення кластеру є одним із перспективних напрямків інституціональних перетворень вітчизняного АПК в ситуації обмеженості коштів на підтримку. Розглянуто та запропоновано теоретичні підходи щодо формування інноваційної складової реструктуризації підприємства. Узагальнено передумови формування методичного підходу до інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств шляхом створення регіонального кластеру, який є ефективним механізмом для створення сприятливого середовища для інноваційно-технологічного та інвестиційного розвитку регіональної економіки, інноваційної екосистеми, де взаємодія між різними учасниками підтримує інноваційний розвиток, визначено головні чинники формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств та інноваційно-технологічного розвитку регіональної економіки. Сформовано модель формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств та створення кластеру. Розроблено концептуальний підхід до формування інструментарію діагностики інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Запропоновано поетапно-структурований підхід до економічного діагностування та реструктуризації підприємств виробництва виноградних вин. Узагальнено та систематизовано макроекономічні тенденції розвитку виноробних підприємств в Україні в сучасних умовах, які враховують фактори зовнішнього середовища функціонування

виноробних підприємств, що зумовлені наслідками військової агресії та фактори їх можливостей за допомогою матриці Дж-Вільсона, що дозволяє сформувати узагальнені передумови інноваційної реструктуризації виноробних підприємств. Проведено практична апробація методичного підходу до управління інноваційною реструктуризацією виноробних підприємств із застосуванням технологій кластерного аналізу для групування 27 виноробних підприємств Південного регіону України за рівнем їх розвитку, сформовано схему, означено учасників, а також окреслено переваги від впровадження кластерного підходу при формуванні інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Проведене багатовимірне групування об'єктів даної сукупності підприємств виробництва виноградних вин Південного регіону України дозволило виділено 4 групи (кластера), відмінних один від одного за ключовими показниками інноваційно-технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності та розробити шкалу визначення рівня інноваційно-технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності. Здійснена імплементація теоретико-методичного підходу діагностики інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств за допомогою скоринг моделі, що надало можливість розрахувати інтегральний показник для виноробних підприємств за визначеними кластерами та оцінити рівень технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності. Запропоновано основні напрямки реструктуризації для виноробних підприємств, визначено ефект синергії виноробних підприємств, що дозволяє виноробним підприємствам використовувати запропонований підхід у своїй діяльності.

06.01 Загальні питання економічних наук

06.01.24.0026/0824U000048

Віровець Денис Володимирович
Економічний механізм функціонування
децентралізованих автономних
організацій: Дис...Доктор філософії/
Київський університет імені Бориса
Грінченка - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 330:001.12; 33; 330

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня
доктора філософії Віровця Дениса
Володимировича на тему «Економічний
механізм функціонування
децентралізованих автономних
організацій» присвячена дослідженню
децентралізованих автономних організацій
(ДАО) як нової форми цифрового
економічного партнерства та її
економічного механізму функціонування,
його структури, елементів і взаємозв'язків.
У роботі досліджується поняття ДАО,
структура, принципи взаємодії та
економічні переваги. Також
проаналізована діюча система
функціонування ДАО, основні фактори
впливу та запропоновано заходи
підвищення економічної ефективності, на
підставі чого розроблені теоретико-
методичні засади та практичні
рекомендації щодо використання ДАО. У
роботі також досліджується розвиток ДАО
в системі економічних відносин, роль ДАО
у підтримці сталого розвитку, а також інші
економічні виклики, що можуть бути
вирішені за допомогою ДАО.

06.01.24.0027/0824U000048

Віровець Денис Володимирович
Економічний механізм функціонування
децентралізованих автономних
організацій: Дис...Доктор філософії/
Київський університет імені Бориса
Грінченка - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 330:001.12; 33; 330

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня
доктора філософії Віровця Дениса

Володимировича на тему «Економічний
механізм функціонування
децентралізованих автономних
організацій» присвячена дослідженню
децентралізованих автономних організацій
(ДАО) як нової форми цифрового
економічного партнерства та її
економічного механізму функціонування,
його структури, елементів і взаємозв'язків.
У роботі досліджується поняття ДАО,
структура, принципи взаємодії та
економічні переваги. Також
проаналізована діюча система
функціонування ДАО, основні фактори
впливу та запропоновано заходи
підвищення економічної ефективності, на
підставі чого розроблені теоретико-
методичні засади та практичні
рекомендації щодо використання ДАО. У
роботі також досліджується розвиток ДАО
в системі економічних відносин, роль ДАО
у підтримці сталого розвитку, а також інші
економічні виклики, що можуть бути
вирішені за допомогою ДАО.

06.01.24.0028/0824U000250

Дрогобецький Іван Іванович Технології
управління комунальною власністю в
умовах реформування місцевого
самоврядування: Дис...Доктор філософії/
Західноукраїнський національний
університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 338.246.025.87/.88; 336.279; 33; 330

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації виконано актуальне наукове
завдання, яке полягає в науково-
теоретичному обґрунтуванні доцільності
застосування технологій управління
комунальною власністю та розробленні
перспективних напрямів їхнього
вдосконалення в умовах реформування
місцевого самоврядування, що
відображено у низці наукових положень
дисертаційного дослідження. Ключові
особливості комунальної власності
систематизовано таким чином, що вона є
системою економічних відносин, які
формується між населенням та
муніципальною й державною владою;

належить до публічної власності; безпосередньо пов'язана з інтересами населення адміністративно-територіальної одиниці (територіальної громади); є інструментом, призначеним для задоволення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці шляхом вирішення питань місцевого значення; є умовою успішного існування територіальної громади та її розвитку. Згруповано потенційні ризики і виклики у сфері соціокультурної, соціальної, економічної, екологічної та безпекової політики й ефективного управління в громадах, які супроводжують процеси проведення реформи децентралізації та розвитку оновленої системи управління комунальною власністю в умовах здійснення адміністративно-територіальної реформи.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.01.24.0029/0224U000033

Аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами суб'єктів господарювання: Заключний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Барабаш Наталія Степанівна - ДР 0122U200663, УДК 330.4:303.732.4

155

Метою дослідження є розроблення теоретичних положень, методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування аналітичного забезпечення управління бізнес-процесами суб'єктів господарювання

06.01.24.0030/0224U000102

Удосконалення статистичних та інформаційно-економічних інструментів прийняття рішень в умовах цифрової економіки: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана

Франка; Керівник Матковський Семен Олексійович - ДР 0120U101799, УДК 330.47:519.72;519.86

106

Розробка теоретико-методологічних і прикладних положень удосконалення статистичної та аналітичної підтримки рішень в умовах цифрової економіки.

06.01.24.0031/0824U000129

Чжан Мін .. Логістичне управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 65.012.34;164; 65.012.34; 164

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вирішенню питань теоретичного обґрунтування та розробки методичних положень щодо організації логістичного управління розвитком інтегрованих ланцюжків постачань (ІЛП). Об'єкт дослідження: процеси логістичного управління ІЛП. Предмет дослідження: теоретичні положення, методичні підходи та прикладні аспекти організації логістичного управління ІЛП. Мета дисертаційної роботи – теоретичне обґрунтування та розробка науково-методичних положень щодо організації логістичного управління розвитком ІЛП. Відповідно до поставленої мети в дисертаційній роботі поставлено та вирішено такі завдання: – розвинути теоретичні основи логістичного управління розвитком ІЛП; – визначити проблеми та перспективи інтеграції підприємств до глобальних мереж логістичної взаємодії; – розробити методичний підхід щодо оцінювання організаційного рівня логістичного управління ІЛП; – сформувати процедуру організації управління логістичною взаємодією суб'єктів господарювання; – обґрунтувати методичний підхід щодо

інформаційно-структурної та організаційно-інституціональної регламентації економічного простору формування та розвитку логістичної інтеграції; – розвинути мотиваційне забезпечення персоналу, зайнятого в сфері логістичного управління та логістичної діяльності підприємств. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в розвитку теоретичних положень та розробці науково-методичних рекомендацій щодо організації логістичного управління ІЛП. Основні наукові досягнення здобувача полягають у наступному: удосконалено: – теоретичні положення щодо розбудови механізму логістичного управління ІЛП через формування окремого функціоналу управлінських завдань, пов'язаних із здійсненням логістичного нагляду над ланцюгом постачань, що на відміну від існуючих підходів, передбачає інституціональне закріплення форм та способів регулювання логістичних операцій для забезпечення стандартизації та уніфікації практик регулювання потоково-процесної взаємодії учасників партнерських відносин в рамках ІЛП; – процедуру організації управління розвитком ІЛП, відмінність якої полягає в співвіднесенні процесів розвитку з інституціоналізацією результатів логістичного інжинірингу, сполученні суб'єктного та потоково-процесного підходів щодо забезпечення появи заданої результатами стратегічного вибору емерджентності для відповідного рівня та функціональної сфери логістики, проведенні рекурентного оцінювання зрілості логістичного нагляду з застосуванням обґрунтованої системи нечітких індикаторів, зіставлення яких дозволяє виробляти сценарії коригування параметрів простору взаємодії учасників ланцюга постачань; набули подальшого розвитку: – методичний підхід щодо оцінювання організаційного рівня логістичного управління ІЛП, що на відміну від існуючих, дозволяє обґрунтувати доцільність перегляду параметрів логістичного нагляду на основі узагальнення оцінок взаємного впливу характеристик потокових процесів та їх

відповідності організації логістичного управління, стабільності логістичних потокових процесів, структурного конфігурування та функціонального оформлення ланцюгу постачань; – методичний підхід щодо інформаційно-структурної та організаційно-інституціональної регламентації взаємодії учасників ІЛП, який на відміну від відомих базується на розгляді інтегрованого ланцюга постачань як мультиагентської системи, регламентації перемовин економічних агентів залежно від введеного типу ланцюга постачань та ієрархічного рівня логістичної системи, диференціації інструментів фіксування результатів перегляду параметрів логістичного нагляду, моделюванні реакції учасників ланцюга постачань на зміну бізнес-правил у складі логістичного нагляду, зіставленні організаційно-рольової та процесно-структурної моделей ланцюга постачань за для узгодження ключових архітектурних рішень щодо розбудови інтегрованої логістичної системи; – методичні положення щодо розвитку мотиваційного забезпечення логістичного управління ланцюгом постачань, відмінність якої полягає у реалізації положень концепту розподіленого менеджменту при розбудові системи логістичного нагляду над ланцюгом постачань через впровадження диференційованих підходів щодо урахування особливостей трудової активності персоналу, зайнятого в сфері логістичного управління ланцюгами постачань при впровадженні системи ранжування мотивації та стимулювання працівників. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені теоретико-методичні положення доведені до рівня конкретних рекомендацій та впроваджені в діяльність підприємств: АТ «Харківський машинобудівний завод «Світло Шахтаря» (довідка № 614 від 18.10.23), ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інноваційні нафтогазові технології» (довідка від 26.10.23), та у навчальний процес Національного технічного університету «ХПІ» (акт від 17.10.23), де розробки здобувача використані для покращення методичного забезпечення

навчального процесу при підготовці фахівців за дисциплінами «Логістичний менеджмент» та «Стратегічне управління».

06.51 Світове господарство. Міжнародні економічні відносини

06.01.24.0032/0224U000076

Трансформаційні стратегії соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку: Заключний звіт/Донецький національний університет імені Василя Стуса; Керівник Орехова Тетяна Вікторівна - ДР 0122U002287, УДК 005.009(100); 007.009(100); 658.009(100); 338.009(100), 339.9:338.1; 339.9:330.34, 330.341.4; 330.342; 338.33

109

Дослідження процесів структурної трансформації моделей розвитку економічних систем та розробка науково-практичних рекомендацій з формування механізму трансформації економік країн в умовах викликів глобального сталого розвитку

06.01.24.0033/0824U000139

Саврасов Максим Віталійович Новітній конструктор тінізації світової економіки: Дис...Доктор філософії/ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 339.9:338.1; 339.9:330.34; 339.7

с. - Бібліогр.: назв

Дисертацію присвячено теоретико-методологічному узагальненню, системній характеристиці та ідентифікації сучасних тенденцій формування новітнього конструкту тінізації світової економіки. Виокремлено розбіжності у фундаментальних засадах понятійного апарату, що обумовлює відмінності у

методологічних підходах до визначення, структурування, характеру виявлення, наповнення видами діяльності, принципів обліковування тощо, а відтак, призводить до різних кількісних оцінок масштабу тіньової економіки. Систематизовано основні фактори формування тіньової економіки та визначено дуальний характер її функцій.

06.01.24.0034/0824U000139

Саврасов Максим Віталійович Новітній конструктор тінізації світової економіки: Дис...Доктор філософії/ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 339.9:338.1; 339.9:330.34; 339.7

с. - Бібліогр.: назв

Дисертацію присвячено теоретико-методологічному узагальненню, системній характеристиці та ідентифікації сучасних тенденцій формування новітнього конструкту тінізації світової економіки. Виокремлено розбіжності у фундаментальних засадах понятійного апарату, що обумовлює відмінності у методологічних підходах до визначення, структурування, характеру виявлення, наповнення видами діяльності, принципів обліковування тощо, а відтак, призводить до різних кількісних оцінок масштабу тіньової економіки. Систематизовано основні фактори формування тіньової економіки та визначено дуальний характер її функцій.

06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи

06.01.24.0035/0224U000107

Соціально-економічні виклики в умовах цифровізації суспільних відносин: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Захаркін Олексій Олександрович - ДР 0121U114364, УДК 330.341:316.4; 330.35:316.4, 338:004; 330.47; 338:002

101

Дослідження причинно-наслідкових зв'язків соціально-економічних викликів, що виникають в сучасному цифровому середовищі та розробка механізмів превентивного реагування на них в умовах невизначеності

06.01.24.0036/0224U000135

Розвиток промислового потенціалу в умовах активізації міжнародної економічної діяльності: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Станасюк Наталія Степанівна - ДР 0119U100039, УДК 330.34; 330.35, 338.45

32

Розроблення теоретичних положень та обґрунтування методико-прикладних рекомендацій з розвитку промислового потенціалу в умовах активізації міжнародної економічної діяльності

06.01.24.0037/0524U000001

Летуновська Наталія Євгенівна
Методологічні засади забезпечення здорового розвитку національної економіки: Дис...Доктор економічних наук/ Сумський державний університет -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 330.34; 330.35; 330.567.2/.4; 330.59; 330.12

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробленню теоретико-методологічного та методичного підґрунтя забезпечення

здорового розвитку національної економіки у системі державного управління. Поглиблено типологізацію підходів до оцінювання рівня здорового розвитку національної економіки з урахуванням двох параметрів: набору показників та інструментарію їх зведення. Розроблено методологічне підґрунтя оцінювання рівня здорового розвитку національної економіки з урахуванням системоутворювальних складових цього процесу та ступеня їх впливу на інтегральний показник. Розрахунки дозволили оцінити рівень здорового розвитку України, визначити його зміну в динаміці з виділенням його атракторів, інгібіторів, «критичних» точок. Розроблено теоретико-методологічний підхід до оцінювання впливу здорового розвитку регіону на його конкурентоспроможність. Здійснено аналіз ефективності національних моделей медико-соціального забезпечення в умовах дії факторів дестабілізації. Емпірично обґрунтовано наявність трансформацій у причинно-наслідкових зв'язках між показниками соціально-економічної складової національного розвитку та медичними показниками у допандемічний та період з урахуванням пандемії. Виявлено, що зміни у взаємозв'язках між різними групами індикаторів викликані змінами патернів поведінки населення, на що доцільно звертати увагу при розробленні та впровадженні заходів державної політики щодо здорового розвитку національної економіки. Доведено, що патерни поведінки населення мають статистично значимий вплив на резильєнтність національної економіки. Запропоновано концентричну модель маркетингу здорового розвитку національної економіки. Класифіковано моделі поведінки споживачів у сегменті здорової продукції як складової здорового розвитку національної економіки. Розроблено науково-методологічний підхід до оцінювання рівня якості залучення цільової аудиторії національними вебресурсами сфери охорони здоров'я. Розроблено підхід до прогнозування зміни рівня внутрішньогалузевої торгівлі у

фармацевтичній галузі. У рамках запропонованої дорожньої карти здорового розвитку національної економіки визначені ключові індикатори досягнення цілей реалізації політики здорового розвитку та пріоритетні кроки їх реалізації.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.01.24.0038/0224U000107

Соціально-економічні виклики в умовах цифровізації суспільних відносин: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Захаркін Олексій Олександрович - ДР 0121U114364, УДК 330.341:316.4; 330.35:316.4, 338:004; 330.47; 338:002

101

Дослідження причинно-наслідкових зв'язків соціально-економічних викликів, що виникають в сучасному цифровому середовищі та розробка механізмів превентивного реагування на них в умовах невизначеності

06.01.24.0039/0224U000225

Розроблення науково-методичних засад та забезпечення інноваційного супроводу селекції для промислового вирощування лікарських та ефіроолійних культур на Півдні України: Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Пілярська Олена Олександрівна - ДР 0121U107919, УДК , 633.81/.85, 330.341.1; 316.422

56

Розробити науково-методичні засади та забезпечити інноваційний супровід селекції для промислового вирощування лікарських та ефіроолійних культур на Півдні України. Проаналізувати та здійснити оцінку біоресурсного потенціалу

та економічної ефективності технологій вирощування досліджуваних культур для оптимізації селекційного процесу та інноваційного розвитку наукоємного аграрного ринку в зоні Південного регіону України.

06.56 Суспільно-економічна структура

06.01.24.0040/0224U000022

Інформаційні ресурси формування механізму економічної безпеки підприємства для цілей управління в конкурентному середовищі: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Правдюк Наталія Леонідівна - ДР 0119U100043, УДК 658.01:658.532, 658.14/.17:657, 330.341.4:339.13; 330.341.44; 338.33; 334.012; 334.7, 658

228

Дослідити та детально проаналізувати роль системи обліку в генеруванні інформаційних ресурсів для формування механізму економічної безпеки підприємства в сучасному середовищі, визначити ключові виклики та проблеми, з якими нині стикаються підприємства при забезпеченні економічної безпеки та окреслити можливості їх вирішення.

06.01.24.0041/0224U000076

Трансформаційні стратегії соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку: Заключний звіт/Донецький національний університет імені Василя Стуса; Керівник Орехова Тетяна Вікторівна - ДР 0122U002287, УДК 005.009(100); 007.009(100); 658.009(100); 338.009(100), 339.9:338.1; 339.9:330.34, 330.341.4; 330.342; 338.33

109

Дослідження процесів структурної трансформації моделей розвитку

економічних систем та розробка науково-практичних рекомендацій з формування механізму трансформації економік країн в умовах викликів глобального сталого розвитку

06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут

06.01.24.0042/0524U000001

Летуновська Наталія Євгенівна
Методологічні засади забезпечення здорового розвитку національної економіки: Дис...Доктор економічних наук/ Сумський державний університет -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 330.34; 330.35; 330.567.2/.4; 330.59;
330.12

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробленню теоретико-методологічного та методичного підґрунтя забезпечення здорового розвитку національної економіки у системі державного управління. Поглиблено типологізацію підходів до оцінювання рівня здорового розвитку національної економіки з урахуванням двох параметрів: набору показників та інструментарію їх зведення. Розроблено методологічне підґрунтя оцінювання рівня здорового розвитку національної економіки з урахуванням системоутворювальних складових цього процесу та ступеня їх впливу на інтегральний показник. Розрахунки дозволили оцінити рівень здорового розвитку України, визначити його зміну в динаміці з виділенням його атракторів, інгібіторів, «критичних» точок. Розроблено теоретико-методологічний підхід до оцінювання впливу здорового розвитку регіону на його конкурентоспроможність. Здійснено аналіз ефективності національних моделей медико-соціального забезпечення в умовах

дії факторів дестабілізації. Емпірично обґрунтовано наявність трансформацій у причинно-наслідкових зв'язках між показниками соціально-економічної складової національного розвитку та медичними показниками у допандемічний та період з урахуванням пандемії. Виявлено, що зміни у взаємозв'язках між різними групами індикаторів викликані змінами патернів поведінки населення, на що доцільно звертати увагу при розробленні та впровадженні заходів державної політики щодо здорового розвитку національної економіки. Доведено, що патерни поведінки населення мають статистично значимий вплив на резильєнтність національної економіки. Запропоновано концентричну модель маркетингу здорового розвитку національної економіки. Класифіковано моделі поведінки споживачів у сегменті здорової продукції як складової здорового розвитку національної економіки. Розроблено науково-методологічний підхід до оцінювання рівня якості залучення цільової аудиторії національними вебресурсами сфери охорони здоров'я. Розроблено підхід до прогнозування зміни рівня внутрішньогалузевої торгівлі у фармацевтичній галузі. У рамках запропонованої дорожньої карти здорового розвитку національної економіки визначені ключові індикатори досягнення цілей реалізації політики здорового розвитку та пріоритетні кроки їх реалізації.

06.61 Територіальна структура економіки. Регіональна і міська економіка

06.01.24.0043/0224U000183

Наукові засади організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій в об'єднаних територіальних громадах Західного Полісся: Заключний звіт/Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція

Інституту сільського господарства
Карпатського регіону Національної
академії аграрних наук України; Керівник
Соколова Алла Олександрівна - ДР
0121U107960, УДК 63:338; 631.15;
631.153:338.26; 63.001.18, 338.2, 332.1;
332.122(1-21)

155

Розробити та обґрунтувати теоретико-методологічні та науково-практичні засади щодо формування дієвого організаційно-економічного механізму забезпечення сталого розвитку сільських територій в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) Західного Полісся для забезпечення ефективного місцевого самоврядування та ресурсної самодостатності сільських громад.

06.01.24.0044/0824U000023

Гринів Володимир Михайлович Оцінка і активізація економічного потенціалу регіонів.: Дис...Доктор філософії/ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 332.1; 332.122(1-21)

с. - Бібліогр.: назв

Об'єктом дослідження є процес оцінки та активізації економічного потенціалу регіонів. Метою дисертаційної роботи є удосконалення теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо оцінки та активізації економічного потенціалу регіонів. Статистичні методи та метод порівняльного аналізу використані для кількісної оцінки потенціалу регіонів, економіко-математичні методи застосовані для визначення впливу факторів на ефективність використання потенціалу регіону, графічні та матричні методи. У дослідженні застосовано пакет прикладних програм Statistica. Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні та розробці методичних підходів і практичних рекомендацій щодо оцінки та підвищення ефективності

використання економічного потенціалу регіону. Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні та розробці методичних підходів і практичних рекомендацій щодо оцінки та підвищення ефективності використання економічного потенціалу регіону. Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні теоретико-методологічних і прикладних рекомендацій, отриманих у дисертаційному дослідженні, у практику економічного розвитку регіонів та можливості застосування розроблених методичних підходів для формування рішень, спрямованих на підвищення ефективності використання потенціалу регіонів.

06.01.24.0045/0824U000127

Чиняк Віталія Віталіївна Особливості функціонування та перспективи розвитку сектору гостинності в регіоні.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 332.122; 373.61; 339.138; 658.8

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні узагальнено теоретико-методологічні та емпірично-прикладні бази вивчення особливостей функціонування, майбутніх перспектив розвитку та інтеграції сектору гостинності Закарпатської області на локальному, державному та глобальному рівнях в умовах критичних зламів та трансформаційних процесів. Простежено походження понятійно-термінологічного апарату наукової роботи, у розрізі розуміння та ідентифікації змістових складових компонентних частин основних дефініцій дослідження (такі ключові терміни як «індустрія гостинності», «туризм», «криза», «кластеризація» тощо), розглянуто різні їх визначення, а також окреслено теоретичні засади та передумови формування кластерних групувань сектору гостинності за

варіативними показниками економічними діяльності. Як наслідок наукового аналізу літературних джерел, представлено огляд наукових праць українських та зарубіжних вчених, у дослідження яких висвітлено окремі аспекти проблематики дисертації. В загальних рисах також досліджується спектр факторів, що впливають на розвиток сектору гостинності: надається загальна оцінка впливу нещодавніх та поточних криз, таких як пандемія хвороби COVID-19 та повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну, на сферу гостинності, визначаються економічні, соціальні, політичні, психологічні та технологічні наслідки. Зазначені теоретичні концептуальні особливості дозволили запропонувати кластеризацію готельних підприємств з використанням методів неконтрольованого машинного навчання для вивчення того, як закарпатські підприємства сектору гостинності реагували на початкову кризу глобальної пандемії. Адже саме кластеризація дозволить класифікувати готельні заклади (основних представників сфери, які першими постраждали від кризових явищ) на основі показників ефективності на групи з різною адаптаційною здатністю. Цей аналіз являє собою основу для розробки подальших стратегій, спрямованих на подолання поточних викликів, підвищення безпеки та відродження туризму в регіоні у післявоєнний період. Узагальнено, що систематичне дослідження динаміки кризи в секторі гостинності надає практичну інформацію щодо оптимізації ключової регіональної галузі, яка перебуває в складних умовах, та планування її сталого, стійкого майбутнього зростання.

06.01.24.0046/0824U000227

Гриник Ірина Стефанівна Фінансове забезпечення сталого розвитку Північно-Західного регіону: Дис...Доктор філософії/ Луцький національний технічний університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 332.122; 336; 336.01; 336.11; 336.741.28; 336.7

с. - Бібліогр.: назв

Удосконалено визначення поняття «фінансове забезпечення сталого розвитку регіону» як системи фінансово-економічних відносин, метою якої є розробка й реалізація ефективних фінансових механізмів та інструментів, спрямованих на безперервне генерування і перерозподіл необхідних фінансових ресурсів для реалізації стратегій, політик, програм, проектів, пов'язаних з реалізацією цілей сталого розвитку регіону з урахуванням пріоритетів діяльності його адміністративно-територіальних одиниць нижчого рівня. Розроблено методичний підхід до обґрунтування базових положень стратегій фінансового забезпечення сталого розвитку регіонів, який, на відміну від існуючих, базується на результатах багатокритеріальної оцінки рівнів їх фінансового забезпечення за цілями сталого розвитку, соціальним, економічним та екологічними компонентами, інтегральним індексом і дозволяє виділити пріоритетні напрями економіки регіонів для подальшого фінансування в рамках регіональних стратегій, проектів і програм. Обґрунтовано базові положення регіональної політики фінансового забезпечення сталого розвитку Північно-Західного регіону, яка спрямована на генерування додаткових доходів за рядом пріоритетних напрямів фінансового забезпечення (генерування додаткових доходів від комплексного природокористування, створення нових доданих вартостей у сфері поглибленої переробки, диверсифікація джерел фінансування, забезпечення прозорості бізнесу та фінансової спроможності бюджетів громад, впровадження системи комплексного моніторингу), за кожним з яких визначено основні завдання і ключові заходи. Запропоновано схему функціонування системи фінансового забезпечення сталого розвитку Північно-Західного регіону, внутрішнє середовище якої містить поєднання ряду елементів фінансування (традиційних і перспективних джерел фінансування, економічних інструментів залучення фінансових

ресурсів, а також пов'язаних з ними форм і методів фінансування), передбачає відповідне адміністративно-управлінське забезпечення фінансування (включає суб'єкти прийняття рішень), функціональне забезпечення фінансування (включає ключові процеси фінансування), організаційно-економічне забезпечення фінансування (набір норм і правил фінансування), а також інформаційно-аналітичне забезпечення (набір ключових індикаторів ефективності фінансування), що дозволить на виході отримати бажані результати фінансування. Розроблено модель генерування додаткових фінансових ресурсів для реалізації цілей сталого розвитку у Північно-Західному регіоні за рахунок стимулювання створення нових доданих вартостей у реальному секторі економіки, яка передбачає застосування ряду економічних стимулів прямої і непрямой дії для збільшення величини окремих елементів доданої вартості продукції реального сектору економіки регіону таким чином, щоб отримані явні і неявні результати переважали загальну суму понесених витрат на здійснення стимулюючих дій. Обґрунтовано підхід до формування Регіональної платформи підтримки рішень щодо фінансового забезпечення реалізації цілей сталого розвитку у Північно-Західному регіоні, а також розподілу функцій між її учасниками (державними інституціями, органами місцевого самоврядування, інститутами громадянського суспільства, суб'єктами господарювання, а також відповідними міжнародними інституціями і представниками бізнесу), що дозволить створити систему комплексного моніторингу фінансування реалізації цілей сталого розвитку на регіональному рівні. Розроблено підхід до формування інституту збалансування інтересів суб'єктів фінансово-економічного партнерства для реалізації регіональних стратегій, проектів, програм і заходів досягнення цілей сталого розвитку на регіональному рівні, в основі якого покладено схему узгодження інтересів з урахуванням принципів взаємодоповнення і взаємовигідності, відкритості і

прозорості, справедливості і рівності діяльності учасників фінансових відносин. Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості використання обґрунтованих у дисертації на прикладі Північно-Західного регіону України, зокрема Волинської та Рівненської областей, підходів до проведення багатокритеріальної оцінки, обґрунтування типів стратегій та вдосконалення системи фінансового забезпечення сталого розвитку для вирішення аналогічних проблем у сфері фінансового забезпечення сталого розвитку для сусідніх областей України – Львівської, Житомирської, Тернопільської, Хмельницької. Ключові слова: фінансове забезпечення, інвестиційне забезпечення, бюджетне фінансування, місцеві бюджети, фінансовий потенціал, інвестиції, інвестиційна привабливість, сталий розвиток, концепція сталого розвитку, сталий розвиток регіону, цілі сталого розвитку, регіон, території, Північно-Західний регіон України.

06.71 Галузева структура економіки

06.01.24.0047/0224U000081

Визначення вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця (у тому числі наукового, науково-педагогічного працівника), аспіранта, докторанта: Заключний звіт/Комунальна науково-дослідна установа "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович - ДР 0123U103461, УДК 351.72; 349:336.5, 371:351.851, 37.014.5, 338:37

65

Удосконалення механізму (порядку) оплати закладам освіти послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів за кошти бюджету міста Києва

06.01.24.0048/0824U000046

Коценко Марина Сергіївна Формування конкурентних переваг органічної продукції: Дис...Доктор філософії/ Поліський національний університет - Захищена; 1--0.2024

УДК: 338.43

с. - Бібліогр.: назв

Мета: обґрунтування теоретико-методичних і прикладних рекомендацій, спрямованих на формування пріоритетних напрямів розвитку конкурентних переваг органічної продукції. Об'єкт дослідження: процес формування конкурентних переваг органічної продукції. Методи дослідження: загальнонаукові (діалектичний, наукової абстракції, аналізу і синтезу, графічний) та спеціальні економічні: порівняльного аналізу; статистично-економічний; економіко-математичний; монографічний, методи кластерного та дискримінантного аналізу. Теоретичні здобутки проілюстровано в історико-методологічних, теоретичних і методичних засадах та концептуальних висновках, представлених у дисертаційному дослідженні. Результати дослідження відкривають перспективи для поглиблення теоретико-методичних засад формування конкурентних переваг органічної продукції, що є підставою для використання основних пропозицій в освітньому процесі у Поліському національному університеті. Зокрема, закладені у дисертаційній роботі теоретичні основи формування конкурентних переваг органічної продукції, набули розповсюдження при викладанні дисциплін «Органічне виробництво і продовольча безпека» та «Соціальна відповідальність бізнесу». Практичні результати: розробка теоретико-методичних і обґрунтування науково-практичних рекомендацій щодо формування конкурентних переваг органічної продукції на світовому ринку Наукова новизна: запропоновано методичний підхід до кількісного оцінювання конкурентних переваг органічної продукції на аграрному ринку, який включає етапи визначення

конкурентних переваг і позиції підприємства на ринку та розробку стратегії забезпечення конкурентоспроможності виробників органічної продукції, що ґрунтується на визначенні собівартості продукції, рентабельності виробництва та реалізації, частки ринку та якості продукції як основних індикаторів конкурентних переваг, методу анкетування та фінансово-економічні методи; удосконалено класифікацію конкурентних переваг виробників органічної продукції залежно від типу їх конкурента, відповідно до якої їх розподілено на переваги відносно конкурента-виробника органічної продукції та конкурента-виробника традиційної продукції, яка включає: зниження витрат на виробництво, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, поліпшення органолептичних характеристик продукції, додаткову сертифікацію продукції, дизайн пакування, розробку власного бренду, гнучкість до потреб споживачів; запропоновано концепт процесу формування конкурентних переваг органічної продукції, відповідно до якого виробники органічно сертифікованих продуктів функціонують у відкритій системі, що характеризується тісними каузальними зв'язками між інституціональним, соціально-економічним, природно-ресурсним середовищем та враховує цілі сталого розвитку та особливостей євроінтеграційного вектору розвитку держави; ідентифіковано етапи еволюції джерел конкурентних переваг, у рамках якої, окрім загальноприйнятих факторного, витратного, якісного, адаптивного, інноваційного етапів, виділено суспільно-орієнтований етап, який відповідає сучасним умовам створення переваг і характерною рисою якого є безпосередня участь суспільства у процесі формування конкурентних переваг; запропоновано методичний підхід до обґрунтування стратегій формування конкурентних переваг, до яких віднесено стратегії лідерства, успіху, розвитку, скорочення діяльності, помірному розвитку та стратегія консервативної політики, що ґрунтується

на застосуванні методів дискримінантного та кластерного аналізу виробників органічної продукції за рівнем диверсифікації та структурою виробництва, плинністю та приростом посівної площі сільськогосподарських культур, приростом обсягу та рівня ефективності виробництва органічної продукції; систематизовано складові інституціонального середовища виробників органічної продукції та обґрунтовано недоліки інституціонального забезпечення виробництва органічної продукції в Україні, основними з яких є відсутність регламентованої процедури моніторингу відповідності виробничих процесів встановленим вимогам, механізмів регуляції географічних меж між виробниками органічної та традиційної продукції, порядку розподілу бюджетних коштів у галузі органічного виробництва. Ступінь впровадження: СВК «Ягідки, ПП «АГРОТЕМ ПЛЮС». Ефективність: результати дослідження сприятимуть формуванню конкурентних переваг органічної продукції та забезпечать підвищення конкурентоспроможності виробників органічної продукції на європейському та світовому ринках. Сфера використання: державні інституції, підприємства виробники органічної продукції, наукові установи НААН України, заклади вищої освіти економічного профілю.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.01.24.0049/0224U000130

Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни: Заключний звіт/Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Чугунов Ігор Якович - ДР 0121U100344, УДК 330.34; 330.35, 336.01/.02; 339.7.01

273

Розкриття концептуальних питань формування та реалізації фінансової політики соціально-економічного розвитку країни

06.01.24.0050/0824U000105

Міщенко Рафаель Олександрович
Бюджетне стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні:
Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 336.01/.02; 339.7.01

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». – Державний податковий університет, Ірпінь, 2023. Обґрунтовано, що бюджетне стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності – це інструмент державної підтримки розвитку діяльності, ухвалення та реалізації рішень щодо формування та максимального використання сукупного економічного потенціалу, що дозволяє прискорити розвиток соціально-економічної системи за рахунок накопичених та ефективно інвестованих в інноваційний процес ресурсів. Аналіз сутності державної фінансової політики активізації стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, здійснений на основі процесно-цільового підходу, виявив її природу, цільову спрямованість, внутрішню структуру, макроекономічний вплив, зв'язок з національними інститутами та науковими дослідженнями. Виходячи з цього, визначення сутності поняття «бюджетне стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності» можна розуміти як діяльність держави, що включає: визначення концепції, розробку національної стратегії, регулювання нормативно-правової бази у сфері нагромадження капіталів як активу з метою стимулювання його ефективного залучення до економічної діяльності країни; реалізацію державної політики та

оцінку її ефективності у стимулюванні інноваційно-інвестиційної діяльності через фінансові інструменти. Здійснено класифікацію бюджетно-грошової політики держави за ознаками «етапи реалізації», «відношення до повноважень держави», «вплив на інноваційно-інвестиційну діяльність», «технологія бюджетного стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності». Трансформація національної податкової системи від зосередження виключно на фіскальній функції до синергетичної взаємодії трьох фіскальних та регуляційних функцій є однією з визначених тенденцій, що є результатом еволюції державної грошово-фінансової політики та стимулювання інвестицій в Україні. Бюджетна та фінансова політика держави мають значний вплив на рівень стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в країні. Крім того, послідовно посилюється наукове та нормативно-правове забезпечення державної бюджетної політики стимулювання інвестицій та інноваційної діяльності, а також трансформується політика у цій сфері. Було визначено ключові аспекти закордонного досвіду у формуванні та впровадженні державної бюджетної політики, спрямованої на стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності. Серед сучасних країн активно сприяють інноваційно-інвестиційній діяльності, навіть у періоди кризових ситуацій задля запобігання або їхнього усунення; держава активно бере участь у стимулюванні інвестиційної діяльності; державна політика бюджетного стимулювання може мати як пришвидшувальний, так і ефект, що стримує інвестиційну діяльність; наукове обґрунтування та законодавче регулювання державної політики, спрямованої на стимулювання інновацій та інвестицій, посилюється; така політика реалізується за умов чіткої формалізації національних-стратегічних орієнтирів; основними інструментами цього напрямку виступають податкові пільги (такі як інвестиційний податковий кредит, неоподатковувані резервні фонди для інвестицій, податкова знижка для інвестицій, податкова амортизація),

позички за мінімальними ставками та державне інвестування; проводиться суворий контроль за ефективним використанням податкових пільг. Було проведено оцінку ефективності бюджетної політики України для стимулювання інноваційно-інвестиційної активності. В результаті було виявлено два ключові напрями вдосконалення: 1) створення та впровадження стратегічних засад політики; 2) стратегічне обґрунтування, регулювання та законодавче закріплення практичного застосування інструментів політики. Побудована модель причинно-наслідкових зв'язків між інструментами політики та ключовими показниками економічного розвитку країни. Аналіз цих взаємозв'язків проводився за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. У дослідженні здійснено оцінку ефективності фінансової політики держави, спрямованої на стимулювання інвестицій в Україні. Розроблено концепцію відновлення державного бюджетного стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в сучасних умовах геополітичної турбулентності. Ця концепція об'єднує такі елементи, як місія, теоретично-методичний блок, принципи, організаційний блок та самі методи державного стимулювання. У результаті було виявлено два ключові напрями вдосконалення: 1) Фінансування інновацій шляхом державних цільових програм; 2) Зниження податкового навантаження шляхом установа межі граничної межі оподаткування. Побудовано модель причинно-наслідкових зв'язків між інструментами політики та ключовими показниками економічного розвитку країни. Аналіз цих взаємозв'язків проводився за допомогою кореляційно-регресійного аналізу.

06.01.24.0051/0824U000119

Діброва Олена Леонідівна Фіскальний та регулюючий ефекти податку на доходи фізичних осіб.: Дис...Доктор філософії/ Одеський національний економічний університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 33; 336; 336.01; 336.11; 336.741.28;
336.7; 336.1; 336.22

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні положення та розроблено науково-практичні рекомендації щодо удосконалення податку на доходи фізичних осіб зі зміцненням його фіскального та посиленням регулюючого ефектів. У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади функціонування податку на доходи фізичних осіб»: розкрито соціально-економічну природу податку на доходи фізичних осіб крізь функціональну призму та призму властивих йому ефектів; поглиблено наукові підходи до визначення економічної сутності доходів фізичних осіб та їх класифікації; обґрунтовано конвергенцію вбудованих детермінантів і ефектів податку на доходи фізичних осіб в процесі його трансформації; запропоновано власне бачення визначення податку на доходи фізичних осіб, доходів (для цілей оподаткування), податкового ефекту, фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО. У другому розділі дисертації «Прагматика ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» проведено аналіз науково-методичних підходів щодо оцінювання фіскального та регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, на основі якого сформовано власний комплексний підхід до розробки системи показників за визначеними критеріальними ознаками фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО в аспектах податкового навантаження і продуктивності податку та податкової соціальної пільги; проведено оцінювання фіскального ефекту ПДФО, за результати якого виявлено значний фіскальний ефект та потужний фіскальний потенціал цього податку в умовах перманентних соціальних, економічних та політичних викликів; проведено діагностику регулюючого ефекту ПДФО, за результатами якої констатовано деструктивний вплив трансформації вбудованих детермінантів на регулюючий ефект податку; здійснено моделювання

впливу ендо- та екзогенних детермінантів на фіскальний та регулюючий ефекти ПДФО і виявлено проблемні аспекти функціонування цього податку. У третьому розділі дисертаційної роботи «Напрями зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» розроблено науково-методичний підхід до удосконалення податку на доходи фізичних осіб в рамках тактичного і стратегічного сценарію, направлений на посилення диференціації рівня податкового навантаження на персоналізовані доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати; запропоновано комплекс науково-практичних рекомендацій щодо зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, які обґрунтовують необхідність врахування впливу низки детермінант, у тому числі екзогенних, на основі запропонованої класифікації з виокремленням окремих складових у їх діалектичній єдності, а саме: економічних, демографічних, соціокультурних, політико-правових, інформаційно-технологічних та організаційних складових.

06.01.24.0052/0824U000119

Діброва Олена Леонідівна Фіскальний та регулюючий ефекти податку на доходи фізичних осіб.: Дис...Доктор філософії/ Одеський національний економічний університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 33; 336; 336.01; 336.11; 336.741.28;
336.7; 336.1; 336.22

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні положення та розроблено науково-практичні рекомендації щодо удосконалення податку на доходи фізичних осіб зі зміцненням його фіскального та посиленням регулюючого ефектів. У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади функціонування податку на доходи фізичних осіб»: розкрито соціально-

економічну природу податку на доходи фізичних осіб крізь функціональну призму та призму властивих йому ефектів; поглиблено наукові підходи до визначення економічної сутності доходів фізичних осіб та їх класифікації; обґрунтовано конвергенцію вбудованих детермінантів і ефектів податку на доходи фізичних осіб в процесі його трансформації; запропоновано власне бачення визначення податку на доходи фізичних осіб, доходів (для цілей оподаткування), податкового ефекту, фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО. У другому розділі дисертації «Прагматика ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» проведено аналіз науково-методичних підходів щодо оцінювання фіскального та регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, на основі якого сформовано власний комплексний підхід до розробки системи показників за визначеними критеріальними ознаками фіскального ефекту ПДФО, регулюючого ефекту ПДФО в аспектах податкового навантаження і продуктивності податку та податкової соціальної пільги; проведено оцінювання фіскального ефекту ПДФО, за результати якого виявлено значний фіскальний ефект та потужний фіскальний потенціал цього податку в умовах перманентних соціальних, економічних та політичних викликів; проведено діагностику регулюючого ефекту ПДФО, за результатами якої констатовано деструктивний вплив трансформації вбудованих детермінантів на регулюючий ефект податку; здійснено моделювання впливу ендо- та екзогенних детермінантів на фіскальний та регулюючий ефекти ПДФО і виявлено проблемні аспекти функціонування цього податку. У третьому розділі дисертаційної роботи «Напрями зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб в Україні» розроблено науково-методичний підхід до удосконалення податку на доходи фізичних осіб в рамках тактичного і стратегічного сценарію, направлений на посилення диференціації рівня податкового навантаження на персоналізовані доходи фізичних осіб у

вигляді заробітної плати; запропоновано комплекс науково-практичних рекомендацій щодо зміцнення фіскального та посилення регулюючого ефектів податку на доходи фізичних осіб, які обґрунтовують необхідність врахування впливу низки детермінант, у тому числі екзогенних, на основі запропонованої класифікації з виокремленням окремих складових у їх діалектичній єдності, а саме: економічних, демографічних, соціокультурних, політико-правових, інформаційно-технологічних та організаційних складових.

06.75 Економічні проблеми організації і управління господарством країни

06.01.24.0053/0224U000066

Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки України у воєнний і післявоєнний періоди: Заключний звіт/Західноукраїнський національний університет; Керівник Задорожний Зеновій-Михайло Васильович - ДР 0123U101580, УДК 336.717.6; 658.012.2; 311.316,

118

Метою дослідження є розробка й удосконалення концептуальних теоретико-методологічних, організаційних та практичних положень управлінського обліку в умовах діджиталізації на основі новітньої облікової парадигми для забезпечення економічної безпеки України у воєнний та післявоєнний періоди.

06.01.24.0054/0824U000131

Маркевич Людмила Станіславівна Облік і контроль виробництва органічної сільськогосподарської продукції рослинництва.: Дис...Доктор філософії/ Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 336.717.6; 658.012.2; 311.316

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційне дослідження присвячене обґрунтуванню теоретичних та розробці практичних рекомендацій з формування системи обліку та контролю виробництва органічної сільськогосподарської продукції рослинництва у взаємозв'язку із удосконаленням його організаційно - методичного забезпечення. Аналіз європейських стандартів та порівняння їх з національними, що регулюють вимоги до органічного виробництва, показав як складність фіксації та документування процесів виробництва впливають на побудову системи обліку та контролю виробництва органічної продукції рослинництва. Відсутність єдиного підходу для систематизації обліку та контролю виробництва органічної сільськогосподарської продукції з урахуванням вимог та стандартів ЄС ускладнює процес формування пакету документів, які супроводжують дану продукцію у процесі експортної діяльності. Базуючись на розглянутому алгоритмі здійснення процедури експорту органічної продукції з України керуючись вимогами Європейської Комісії щодо проведення додаткових офіційних етапів контролю імпорту органічних продуктів, запропоновано узагальнену систему реєстрів обліку та контролю виробництва органічної сільськогосподарської продукції з урахуванням вимог та стандартів ЄС. Розроблена система реєстрів сприятиме систематизації інформації стосовно якості виробленої органічної продукції рослинництва, та здійснюватиме фіксацію усіх процедур сертифікації з метою подальшого транспортування.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.01.24.0055/0824U000121

Милянник Руслан Васильович Формування та розвиток управлінських

компетентностей в умовах цифрової економіки: Дис...Доктор філософії/ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 005; 007; 35; 658; 338; 331

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації представлено результати критичного аналізу наукових праць українських та зарубіжних вчених, констатовано необхідність вибору Україною моделі випереджаючого економічного розвитку, в центрі якої перебуває людина цифрової доби, розвиток її потенціалу та ментального здоров'я. В цьому контексті виокремлено передумови розвитку інтелектуалізації індивідів, здатності соціоекономічних агентів до сприйняття загальноцивілізаційних надбань та аргументовано, що випереджаючий соціально-трудова розвиток є способом адаптації до вимог європейського та національного ринку праці та імперативів повоєнного відновлення економіки України. Виходячи із концептуальних засад формування моделі випереджаючого економічного розвитку в Україні виокремлено вектори трансформації управлінських компетентностей, ціннісних орієнтирів та розбудови компетентнісної політики.

06.81 Економіка та організація підприємства. Керування підприємством

06.01.24.0056/0224U000022

Інформаційні ресурси формування механізму економічної безпеки підприємства для цілей управління в конкурентному середовищі: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Правдюк Наталія Леонідівна - ДР 0119U100043, УДК 658.01:658.532, 658.14/.17:657,

330.341.4:339.13; 330.341.44; 338.33;
334.012; 334.7, 658

228

Дослідити та детально проаналізувати роль системи обліку в генеруванні інформаційних ресурсів для формування механізму економічної безпеки підприємства в сучасному середовищі, визначити ключові виклики та проблеми, з якими нині стикаються підприємства при забезпеченні економічної безпеки та окреслити можливості їх вирішення.

06.01.24.0057/0824U000127

Чиняк Віталія Віталіївна Особливості функціонування та перспективи розвитку сектору гостинності в регіоні.:
Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 332.122; 373.61; 339.138; 658.8

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні узагальнено теоретико-методологічні та емпірично-прикладні бази вивчення особливостей функціонування, майбутніх перспектив розвитку та інтеграції сектору гостинності Закарпатської області на локальному, державному та глобальному рівнях в умовах критичних зламів та трансформаційних процесів. Простежено походження понятійно-термінологічного апарату наукової роботи, у розрізі розуміння та ідентифікації змістових складових компонентних частин основних дефініцій дослідження (такі ключові терміни як «індустрія гостинності», «туризм», «криза», «кластеризація» тощо), розглянуто різні їх визначення, а також окреслено теоретичні засади та передумови формування кластерних групувань сектору гостинності за варіативними показниками економічними діяльності. Як наслідок наукового аналізу літературних джерел, представлено огляд наукових праць українських та зарубіжних

вчених, у дослідження яких висвітлено окремі аспекти проблематики дисертації. В загальних рисах також досліджується спектр факторів, що впливають на розвиток сектору гостинності: надається загальна оцінка впливу нещодавніх та поточних криз, таких як пандемія хвороби COVID-19 та повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну, на сферу гостинності, визначаються економічні, соціальні, політичні, психологічні та технологічні наслідки. Зазначені теоретичні концептуальні особливості дозволили запропонувати кластеризацію готельних підприємств з використанням методів неконтрольованого машинного навчання для вивчення того, як закарпатські підприємства сектору гостинності реагували на початкову кризу глобальної пандемії. Адже саме кластеризація дозволить класифікувати готельні заклади (основних представників сфери, які першими постраждали від кризових явищ) на основі показників ефективності на групи з різною адаптаційною здатністю. Цей аналіз являє собою основу для розробки подальших стратегій, спрямованих на подолання поточних викликів, підвищення безпеки та відродження туризму в регіоні у післявоєнний період. Узагальнено, що систематичне дослідження динаміки кризи в секторі гостинності надає практичну інформацію щодо оптимізації ключової регіональної галузі, яка перебуває в складних умовах, та планування її сталого, стійкого майбутнього зростання.

06.01.24.0058/0824U000124

Воронець Дмитро Олександрович
Формування стратегії диверсифікації діяльності підприємства на засадах системного підходу: Дис...Доктор філософії/ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 658.5; 658.012.2

с. - Бібліогр.: назв

У дослідженні розглядається стратегія диверсифікації діяльності підприємства на основі системного підходу. Аналізуючи теоретичне підґрунтя, визначено ключові аспекти цієї стратегії та враховано системні взаємодії її елементів, підходи вітчизняних та зарубіжних вчених, генезис поняття диверсифікації. Зокрема, визначено, що диверсифікація є стратегічним рішенням, спрямованим на розширення асортименту продукції або ринків з метою зниження ризиків та підвищення конкурентоспроможності. Однією з ключових концепцій, яку визначено в ході дослідження, є ідея системного підходу до диверсифікації.

06.01.24.0059/0824U000146

Тимченко Катерина Сергіївна Формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств.: Дис...Доктор філософії/ Одеський національний економічний університет - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 33; 658.5; 658.5:330.341.1; 658.011.46; 373.61; 339.138; 658.8

с. - Бібліогр.: назв

У науковому дослідженні сформульовано та проілюстровано основні положення, висновки та рекомендації щодо удосконалення теоретико-методичних засад і розробки практичного інструментарію формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Систематизовано та удосконалено понятійно-категоріальний апарат щодо уточнення сутності поняття «реструктуризація підприємства». Розглянуто етапи еволюції концепції, упорядковано види, форми та методи реструктуризації підприємств, на цій основі сформовані певні моделі інноваційної реструктуризації для потреб виноробних підприємств, що спрощує підхід до реструктуризації цих підприємств. У дослідженні розглянуто кластер як сконцентровану за географічною ознакою групу конкурентних компаній, які виробляють

диференційований продукт, але ведуть загальну стратегію за межами даного регіону та визначають вектор розвитку інститутів даної географічної території, визначено певні риси кластерної політики виноробних підприємств, зазначено, що створення кластеру є одним із перспективних напрямків інституціональних перетворень вітчизняного АПК в ситуації обмеженості коштів на підтримку. Розглянуто та запропоновано теоретичні підходи щодо формування інноваційної складової реструктуризації підприємства. Узагальнено передумови формування методичного підходу до інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств шляхом створення регіонального кластеру, який є ефективним механізмом для створення сприятливого середовища для інноваційно-технологічного та інвестиційного розвитку регіональної економіки, інноваційної екосистеми, де взаємодія між різними учасниками підтримує інноваційний розвиток, визначено головні чинники формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств та інноваційно-технологічного розвитку регіональної економіки. Сформовано модель формування інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств та створення кластеру. Розроблено концептуальний підхід до формування інструментарію діагностики інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Запропоновано поетапно-структурований підхід до економічного діагностування та реструктуризації підприємств виробництва виноградних вин. Узагальнено та систематизовано макроекономічні тенденції розвитку виноробних підприємств в Україні в сучасних умовах, які враховують фактори зовнішнього середовища функціонування виноробних підприємств, що зумовлені наслідками військової агресії та фактори їх можливостей за допомогою матриці Дж-Вільсона, що дозволяє сформувати узагальнені передумови інноваційної реструктуризації виноробних підприємств. Проведено практична апробація методичного підходу до управління

інноваційною реструктуризацією виноробних підприємств із застосуванням технологій кластерного аналізу для групування 27 виноробних підприємств Південного регіону України за рівнем їх розвитку, сформовано схему, означено учасників, а також окреслено переваги від впровадження кластерного підходу при формуванні інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств. Проведене багатовимірне групування об'єктів даної сукупності підприємств виробництва виноградних вин Південного регіону України дозволило виділено 4 групи (кластера), відмінних один від одного за ключовими показниками інноваційно-технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності та розробити шкалу визначення рівня інноваційно-технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності. Здійснена імплементація теоретико-методичного підходу діагностики інноваційної складової реструктуризації виноробних підприємств за допомогою скоринг моделі, що надало можливість розрахувати інтегральний показник для виноробних підприємств за визначеними кластерами та оцінити рівень технологічного розвитку, фінансової стійкості та ринкової потужності. Запропоновано основні напрямки реструктуризації для виноробних підприємств, визначено ефект синергії виноробних підприємств, що дозволяє виноробним підприємствам використовувати запропонований підхід у своїй діяльності.

06.01.24.0060/0524U000006

Цікало Євген Іванович Розвиток системної інтеграції в управлінні підприємствами:
Дис...Доктор економічних наук/
Національний університет "Львівська політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 658

с. - Бібліогр.: назв

Об'єкт дослідження - системна інтеграція в управлінні підприємствами. Метою дисертаційної роботи є розроблення концептуальних, теоретико-методологічних і методико-прикладних засад розвитку системної інтеграції в управлінні підприємствами. Методи дослідження: системний, групування і систематизування, історичний, експертних оцінок, порівняння, аналізу і синтезу, статистичний аналіз, структурно-логічного аналізу, індукції та дедукції, алгебри логіки, кореляційного аналізу, морфологічний аналіз, графічний. Вперше розроблено інтеграційну базис-платформу управління підприємствами, на якій функціонуватиме механізм ухвалення і реалізації управлінських рішень; концепцію ідентифікування комплексного стану суб'єкта господарювання, що охоплює економічну й інтеграційну складові та враховує самоорганізаційні перетворення в системі управління; інформаційно(сигнально)-алгоритмічну модель процесів ухвалення та реалізації ієрархічно субординованих управлінських рішень на основі формалізування взаємодії керівного і керованого елементів системи управління на підприємстві; концепцію структурного позиціонування інформаційно-економічного механізму ухвалення та реалізації управлінських рішень в інтегрованій системі управління на підприємстві. Удосконалено модель реалізації інтеграційного процесу в умовах рефлексної взаємодії агентів-суб'єктів господарювання, концептуальні положення щодо якісного оцінювання стану суб'єкта господарювання як комплексного, в якому синергетично поєднані економічний та інтеграційний стани, алгоритм поєднання стандартів інтегрованого звітування і стандартів систем (підсистем) управління, які утворюють інтегровану систему управління підприємствами на основі базових категорійних елементів, інтеграційних і самоорганізаційних ознак, інформаційних блоків звітування й підсистем управління, методологічні основи побудови і функціонування інтегрованої системи управління на підприємстві шляхом уведення до неї

інтеграційного базису як платформи об'єднання різних підсистем, методичний підхід до оцінювання фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання з врахуванням податкового навантаження. Набули подальшого розвитку теоретичні основи оцінювання комплексного стану суб'єкта господарювання, змістовна сутність інтеграційного та інтегрованого процесів у ході розвитку системної інтеграції в управлінні підприємствами, трактування понять інтегрованого звітування та інтеграції підсистем системи управління підприємства як взаємопов'язаних. Результати дослідження використані у діяльності підприємств та організацій. Сферою використання авторських пропозицій є підприємства та організації.

06.92 Економічна безпека

06.01.24.0061/0224U000066

Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки України у воєнний і післявоєнний періоди: Заключний звіт/Західноукраїнський національний університет; Керівник Задорожний Зеновій-Михайло Васильович - ДР 0123U101580, УДК 336.717.6; 658.012.2; 311.316,

118

Метою дослідження є розробка й удосконалення концептуальних теоретико-методологічних, організаційних та практичних положень управлінського обліку в умовах діджиталізації на основі новітньої облікової парадигми для забезпечення економічної безпеки України у воєнний та післявоєнний періоди.

10 ДЕРЖАВА ТА ПРАВО.

ЮРИДИЧНІ НАУКИ УДК 34

10 ДЕРЖАВА ТА ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ УДК 34

10.01.24.0062/0224U000132

Закономірності становлення та розвитку держави і права України та зарубіжних країн: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Бойко Ігор Йосипович - ДР 0121U110504, УДК

88

Метою науково-дослідної теми: виявлення закономірностей становлення та розвитку держави і права України та зарубіжних країн, вивчення багатовікового державно-правового досвіду виникнення, трансформації і подальшого розвитку державно-правових форм та інститутів, що функціонували на українських землях від найдавніших часів і до сьогодні. Історія держави і права України та зарубіжних країн вивчає також становлення і розвиток на українських землях та провідних зарубіжних країн правового статусу конкретних державних органів, соціальних груп населення, джерел права і правових систем на українських землях у хронологічній послідовності. Будучи доволі динамічною наукою, історія держави і права України та зарубіжних країн має на меті також виявити глибинні та фундаментальні причини трансформації українських державно-правових інститутів, а також з'ясувати наслідки їх історичного генезису.

10.01.24.0063/0224U000206

Теоретико-методологічні засади правотворчості в Україні: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових

експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Міловська Надія Василівна - ДР 0121U113870, УДК , 342.72/73, 342.7, 342.1, 347

153

Визначення теоретико-методологічних засад правотворчості в Україні, спрямованої на упорядкування суспільних відносин, їх належного правового регулювання, забезпечення правопорядку, створення моделей поведінки, які б забезпечували цілісність суспільства, реалізацію прав та свобод громадян і їх об'єднань, захист та охорону прав і свобод. У процесі дослідження передбачається використання діалектичного, системно-структурного, порівняльного, формально-логічного, прогностичного та інших наукових підходів і методів.

10.01.24.0064/0224U000154

Взаємодія правової держави, громадянського суспільства та особи: правові аспекти, практичні реалії, прогностичні зміни: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Шакун Василь Іванович - ДР 0121U100150, УДК , 342.72/73, 342.7, 342.1

299

Визначення перспективних напрямів удосконалення взаємодії громадянського суспільства, правової держави та особи в умовах сучасних викликів та тенденцій соціального розвитку

10.01.24.0065/0824U000180

Галуцько Валентин Валентинович Правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2-.-1.2023

УДК: ; 342.9; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації на основі вивчення й узагальнення концептуальних основ, нормативних джерел і емпіричної бази розкрито теоретико-правові засади та юридичний інструментарій правового забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні. З'ясовано юридичну природу академічної доброчесності як об'єкта правових відносин на основі системи філософських, правових і загальнонаукових чинників, що детермінують доброчесність як соціальне та правове явище. Розкрито складну соціальну та правову природу доброчесності, що відповідає європейським критеріям країн-учасниць ЄС, а також здатності забезпечити право інтелектуальної власності та стандарти якості освіти. Узагальнено філософську і правову та наукову й освітню природу академічної доброчесності як гносеологічного прояву категорій справедливості та чесності, як антагонізму неправу. Вона є позитивно законодавчо закріпленою етичною поведінкою та довірою до навчання здобувачів освіти, працедавців, держави й українського суспільства загалом. Наукове розуміння категорії «самостійне виконання навчального завдання» визначено як здатність та одночасний обов'язок здобувача освіти відособлено від інших осіб без безпосередньої сторонньої допомоги відповідно до визначеної методики розв'язувати імовірні типові ситуації із суспільного життя, формувати нові наукові положення та (або) отримувати при цьому нові й удосконалені набуті теоретичні і практичні навички. Доведено, що правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні – це система засад, форм, способів і процедур, що використовуються з адміністративними органами та суб'єктами

громадянського суспільства під час реалізації норм права в освітній та науковій діяльності. Його мета – забезпечити довіру до результатів наукової результативності, навчання та творчих досягнень. З'ясовано юридичну природу правовідносин громадянського суспільства у сфері забезпечення академічної доброчесності. Доведено, що суб'єкти громадянського суспільства, не будучи безпосередньо адміністративними органами, відіграють вагомий роль у цій сфері. Їх публічні провадження стосовно осіб, у працях яких виявлено ознаки порушення академічної доброчесності, призводять до настання несприятливих політичних, управлінських та юридичних наслідків унаслідок застосування засобів публічного впливу «soft» («м'якої») дії.

10.01.24.0066/0824U000181

Білякова Алла Віталіївна Публічне адміністрування телебачення в Україні.: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2-.1.2023

УДК: ; 342.9; 342.924; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Білякова А.В. Публічне адміністрування телебачення в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 – «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає в розкритті теоретико-правових засад й інструментарію публічного адміністрування телебачення в Україні. За результатами дисертаційної роботи сформульовано відповідні висновки. Доведено, що публічне адміністрування телебачення в Україні – це зовнішнє вираження адміністративної діяльності

спеціальних адміністративних органів із виконання норм м'якого права медіа з метою забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної інформації, на забезпечення плюралізму думок, публічного інтересу держави й суспільства, що здійснюється на основі певних природничих і законодавчих засад та адміністративного інструментарію. Публічне адміністрування телебачення в сьогочасному його законодавчому розумінні як сфери онлайн-медіа стосовно поширення аудіовізуальних програм, предметом регулювання якої є гуманітарні та інженерні сфери науки, техніки, промисловості, політичного, військового, культурного, спортивного та іншого життя суспільства, що здійснюють розроблення, виробництво та поширення зображень на відстань, – це провідний засіб масової інформації, який в силу цих обставин підлягає адміністративно-правовому регулюванню. З'ясовано, що об'єктом правових відносин у сфері телебачення є саме телебачення як складний предмет матеріального світу, що об'єктивно потребує і врегульоване нормами права та відповідними діями суб'єктів з адміністративного права. Об'єкт публічного адміністрування телебачення базується на засадах (принципах) та уточнюється інструментами адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, які пов'язані з телебаченням як головним засобом масової інформації, що формує поведінку громадян. Це дає можливість швидко та якісно здійснювати поширення аудіовізуального контенту, позитивно впливаючи на пріоритети громадян і тим самим формуючи патріотичну позицію, демократичні цінності, засади плюралістичної політичної культури та належної правової поведінки громадян, проте без елементів державної цензури.

10.01 Загальні питання

10.01.24.0067/0224U000144

Правові засоби забезпечення прав людини в Україні: техніко-технологічні аспекти: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Косович Віталій Мирославович - ДР 0121U110293, УДК 340.12

74

Охарактеризувати основні техніко-технологічні засоби правотворення, правозастосування та правотлумачення, необхідні для забезпечення прав людини в Україні

10.07 Загальна теорія держави і права

10.01.24.0068/0824U000009

Дзюндзюк Катерина Вікторівна Публічне управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 340.1; 321.01;

с. - Бібліогр.: назв

За результатами дослідження вперше обґрунтовано структуру механізму розумного врядування, що складається з трьох компонентів – просторового, технологічного та інституційного, враховує соціально-просторовий контекст міста. Відповідно до проблематики дисертації удосконалено: теоретичні обґрунтування участі громадян в публічному управлінні міським розвитком на засадах концепції розумного міста. Було визначено напрями подальшого розвитку предмету дослідження: визначення сутності та змісту концепції розумного міста – обґрунтовано, що поняття розумного міста тісно пов'язано з поняттям кіберфізичної системи та основними компонентами розумного міста є: розумна інфраструктура, розумний транспорт, розумна енергетика, розумна охорона здоров'я, розумне врядування,

розумна економіка, розумні громадяни, розумні технології; узагальнення зарубіжного досвіду реалізації концепції розумного міста – визначено, що співпраця інституціоналізованих акторів через кластерні ініціативи та організація взаємодії стейкхолдерів в рамках розумних живих лабораторій є основними інструментами реалізації концепції розумного міста; виявлення особливостей реалізації концепції розумного міста в Україні – визначено, що перевагами від реалізації концепції розумного міста в Україні є: оновлення застарілої інфраструктури, можливість організувати формалізовану та стабільну взаємодію органів влади з громадянами, підвищення якості життя громадян, покращення іміджу країни у світі, покращення поінформованості громадян щодо дій органів місцевого самоврядування, а основними ризиками є: погіршення кібербезпеки, проблеми з конфіденційністю даних, збільшення цифрового розриву, відсутність реального ефекту від впроваджених проєктів, негативна реакція суспільства. Отримані в дисертаційному дослідженні результати в їхній сукупності дозволили вирішити конкретне науково-прикладне завдання, яке полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста в Україні, що дозволило сформулювати такі основні положення, висновки й рекомендації: Визначено, що розумне місто – це концепція, яка передбачає інтеграцію новітніх ІКТ в усі сфери функціонування міста. В загальному випадку основними компонентами розумного міста є: розумна інфраструктура, розумний транспорт, розумна енергетика, розумна охорона здоров'я, розумне врядування, розумна економіка, розумні громадяни, розумні технології. Розумне врядування в контексті розумного міста має зв'язок з наступними важливими для функціонування міста аспектами: стейкхолдери, структури та організації, процеси, ролі та обов'язки, технології та дані, законодавство та політика. З'ясовано, що публічне

управління міським розвитком на засадах концепції розумного міста потребує додаткового навчання держслужбовців та створення в органах місцевого самоврядування організаційних підрозділів, що відповідають за планування та реалізацію проєктів розумного міста. Обґрунтовано, що одним з найважливіших факторів успішності реалізації концепції розумного міста є налагоджена взаємодія між органами місцевого самоврядування та громадянами. Основними видами участі громадян в реалізації концепції розумного міста є: участь у процесі прийняття рішень; участь у реалізації проєктів розумного міста; використання ІКТ, що входять до інфраструктури розумного міста. Основним інструментом пасивної взаємодії громадян з органами місцевого самоврядування в рамках розумного міста є Інтернет речей. Не існує єдиного підходу до архітектури Інтернету речей, адже ця сфера включає широкий спектр технологій, що засновані на різних архітектурах. Типова архітектура складається з трьох рівнів: фізичного, мережевого та прикладного. Використання розумних живих лабораторій, як одного з основних методів реалізації проєктів розумного міста, дозволяє створювати продукти та сервіси на перетині двох шляхів розвитку розумних міст – «зверху – вниз» та «знизу – вгору». Розумні живі лабораторії відрізняються від інших підходів тим, що користувачі мають можливість взаємодіяти з технологією на початкових етапах проєкту, роблять це в реальних умовах та є їх співвиробниками. Механізм розумного врядування, в якому враховані і технологічний, і соціальний аспект реалізації концепції розумного міста, складається з трьох компонентів: просторового, технологічного, інституційного.

10.01.24.0069/0824U000113

Ремез Олена Леонідівна Сфера цивільної безпеки як об'єкт теоретико-правового дослідження: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1--0.2024

УДК: 340.1; 321.01

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2023. У дисертації на основі сучасних наукових розробок комплексно визначено сутність і розкрито особливості теоретико-правового механізму забезпечення цивільної безпеки, що дало змогу запропонувати науково обґрунтовану концепцію безпеки, а також пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства з урахуванням міжнародно-правових стандартів організації та діяльності уповноважених суб'єктів у сфері цивільної безпеки окремих європейських країн. Наголошено, що в умовах становлення України як незалежної, демократичної, соціальної, правової держави особливої актуальності, наукової та практичної значимості набувають проблемні питання сфери цивільної безпеки, розкриті через призму теоретичних засад, методологічного інструментарію, понятійно-категоріального апарату. На підставі вивчення масиву першоджерел, наукової літератури зроблено висновок, що формування концепції безпеки є багатовіковим процесом, а історичний контекст її осмислення перебуває у постійній модернізації. Формування сфери цивільної безпеки на території України й, відповідно, її правового чинника, почалося наприкінці ХІХ ст., коли було створено перші місцеві органи цивільної оборони. Сферу цивільної безпеки в сучасній Україні досліджено від її витоків – з моменту становлення ідеї безпеки і до формування концепції сфери цивільної безпеки.

10.01.24.0070/0824U000132

Бегунц Армен Олегі Імунітети в кримінальному праві України: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна - Захищена; 1--0.2024

с. - Бібліогр.: назв

Дисертацію присвячено теоретичному аналізу, опису сучасного стану та визначенню перспектив удосконалення імунитетів у кримінальному праві України. Стверджується, що у цій галузі теоретичні засади існування імунитетів досліджено недостатньо. У першому розділі дисертації розглянуто поняття, зміст та стан теоретичного дослідження й нормативного регулювання імунитетів у кримінальному праві України. Доведено, що головною підставою імплементації приписів про імунитети у кримінальне законодавство України є забезпечення принципу правової визначеності, який є складовою верховенства права. Надано визначення імунитетів у кримінальному праві. Описано кримінально-правові наслідки дії імунитетів у кримінальному праві. Показано їх співвідношення з інститутом звільнення від кримінальної відповідальності та з інститутом обставин, які виключають кримінальну протиправність діяння. Запропоновано критерії класифікації та виділено види імунитетів у кримінальному праві. Виявлено особливості регулювання імунитетів у кримінальних законах зарубіжних держав. Відзначено приклади позначення поняттям «імунитет» безпосередньо в кримінальному законі факту вилучення певного кола осіб зі сфери дії національної кримінальної юстиції. У другому розділі роботи проаналізовано міжнародні документи й норми національного законодавства, якими передбачено особисті привілеї та імунитети представників дипломатичних і консульських установ, міжнародних організацій і місій. Проведеним дослідженням підтверджено позицію, що унормовані міжнародним правом імунитети є гарантією неупередженої та незалежної діяльності представників іноземних держав у країні їх перебування, виводячи представників дипломатичних і консульських установ, міжнародних організацій і місій за межі національної кримінальної юрисдикції. Розглянуто

кримінально-правові аспекти імунитетів посадових осіб органів різних гілок влади. Досліджено норми чинного законодавства України, що визначають імунитет осіб, на яких державою покладено обов'язки, виконання яких потребує захисту від незаконного втручання, а також є необхідним для створення належних умов для їх виконання. Окремо проаналізовано зміст депутатського індемнітету, під яким розуміється виключення відповідальності народних обранців (у тому числі кримінальної) за результати голосування або висловлювання в парламенті, у суді та інших органах, де вони виконують представницькі функції. Досліджено феномен виключення відповідальності працівників правоохоронних органів. Встановлено, що він має окремі ознаки інституту імунитетів. У третьому розділі на основі аналізу розуміння бойового імунитету в сучасній судовій практиці та літературі його розглянуто у співвідношенні з виправданим ризиком у законодавстві України. Встановлено відмінності розуміння правової природи бойового імунитету в Україні та іноземних державах. Оцінено недоліки його одночасної регламентації і як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння, і як обставини, що забезпечує звільнення від кримінальної відповідальності. Констатовано порушення принципів кримінально-правового регулювання, допущене при регламентації бойового імунитету в законодавстві України (як обставини, що виключає кримінальну протиправність діяння згідно з КК України та як підстави звільнення від кримінальної відповідальності за Законом «Про оборону України»). Підтримано думку, що бойовий імунитет належить до обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Визначено коло обставин, існування яких дозволяє констатувати наявність бойового імунитету (не визнається кримінальним правопорушенням вчинення як дії, так і бездіяльності; умови та час існування – воєнний стан або період збройного конфлікту; мета вчинення дії (бездіяльності) особою, наділеною бойовим імунитетом; спрямованість

заподіяння шкоди при бойовому імунітеті; відсутність ознак катування чи застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами). Констатується, що бойовий імунітет охоплює лише діяння особи, спрямоване на відсіч саме збройної агресії. Описано різновид бойового імунітет, який поширюється на особливий суб'єктний склад (цивільних осіб). Пропонуються види бойового імунітету: військовий бойовий імунітет та цивільний бойовий імунітет. Констатується, що під час відсічі збройної агресії проти України медичний персонал у відповідності із міжнародними нормативними актами та гуманітарною місією надає медичну допомогу будь-яким особам, які її потребують. Такі дії медичного персоналу не є кримінально протиправними (медичний імунітет). Показано його відмінності від дій лікаря в умовах виправданого ризику та в умовах крайньої необхідності. Проведено аналіз кримінально-правових аспектів наділення імунітетами осіб, які беруть участь у діяльності Міжнародного кримінального суду з метою виконання службових або процесуальних обов'язків для забезпечення виконання функцій цієї установи.

10.01.24.0071/0824U000214

Товпига Ліна Миколаївна Діяльність поліції: порівняльно-правове дослідження: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 340.1; 321.01; 340.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертація є комплексним порівняльно-правовим дослідженням діяльності поліції, що враховує особливості її сучасної організації та функціонування в різних країнах, у якому

обґрунтовано низку теоретичних положень, висновків і надано пропозиції з удосконалення правової бази діяльності поліції в Україні. Проаналізовано стан наукового розроблення і систематизовано історіографію теоретико-правових досліджень діяльності поліції. Висвітлено аспекти дослідження засад діяльності поліції в дисертаційних, монографічних і навчально-наукових працях сучасних фахівців у галузях теорії держави та права, адміністративного права, кримінального права, а також міжнародних юридичних наук. Визначено й обґрунтовано методологічні засоби порівняльно-правового осмислення проблематики діяльності поліції, де провідними визначено компаративний підхід, порівняльно-правовий та історико-правовий методи, а також системно-структурний, діяльнісний, герменевтичний підходи й прогностичний метод. Переосмислено наукову періодизацію генези діяльності поліції у світі та Україні шляхом обґрунтування авторської позиції щодо головних історичних етапів її становлення та розвитку. Окреслення ключових аспектів становлення діяльності поліції в досліджуваних країнах та Україні засвідчує, що цей процес відбувався від окремого до загального. Діяльність поліції на різних історичних етапах постійно знаходилася в процесі реформування та вдосконалення. З огляду на зазначене, виокремлено п'ять окремих етапів становлення та розвитку діяльності поліції, кожному з яких притаманні певні особливості.

10.01.24.0072/0824U000214

Товпига Ліна Миколаївна Діяльність поліції: порівняльно-правове дослідження: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 340.1; 321.01; 340.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. –

Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертація є комплексним порівняльно-правовим дослідженням діяльності поліції, що враховує особливості її сучасної організації та функціонування в різних країнах, у якому обґрунтовано низку теоретичних положень, висновків і надано пропозиції з удосконалення правової бази діяльності поліції в Україні. Проаналізовано стан наукового розроблення і систематизовано історіографію теоретико-правових досліджень діяльності поліції. Висвітлено аспекти дослідження засад діяльності поліції в дисертаційних, монографічних і навчально-наукових працях сучасних фахівців у галузях теорії держави та права, адміністративного права, кримінального права, а також міжнародних юридичних наук. Визначено й обґрунтовано методологічні засоби порівняльно-правового осмислення проблематики діяльності поліції, де провідними визначено компаративний підхід, порівняльно-правовий та історико-правовий методи, а також системно-структурний, діяльнісний, герменевтичний підходи й прогностичний метод. Переосмислено наукову періодизацію генези діяльності поліції у світі та Україні шляхом обґрунтування авторської позиції щодо головних історичних етапів її становлення та розвитку. Окреслення ключових аспектів становлення діяльності поліції в досліджуваних країнах та Україні засвідчує, що цей процес відбувався від окремого до загального. Діяльність поліції на різних історичних етапах постійно знаходилася в процесі реформування та вдосконалення. З огляду на зазначене, виокремлено п'ять окремих етапів становлення та розвитку діяльності поліції, кожному з яких притаманні певні особливості.

10.11 Історія політичних і правових вчень

10.01.24.0073/0224U000151

Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів

державної влади в період відновлення України та виконання зобов'язань з набуття членства в Європейському Союзі: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Колодій Анатолій Миколайович - ДР 0122U201754, УДК , 32.001(091); 340.1(091), 342.7, 342.78, 342.72/73, 342.7

105

Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України від наслідків війни та на шляху набуття членства в Європейському Союзі на основі юридичного прогнозування та підвищення якості нормативно-правових актів, їхньої змістової обґрунтованості.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.01.24.0074/0224U000206

Теоретико-методологічні засади правотворчості в Україні: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Міловська Надія Василівна - ДР 0121U113870, УДК , 342.72/73, 342.7, 342.1, 347

153

Визначення теоретико-методологічних засад правотворчості в Україні, спрямованої на упорядкування суспільних відносин, їх належного правового регулювання, забезпечення правопорядку, створення моделей поведінки, які б забезпечували цілісність суспільства, реалізацію прав та свобод громадян і їх об'єднань, захист та охорону прав і свобод. У процесі дослідження передбачається використання діалектичного, системно-структурного, порівняльного, формально-

логічного, прогностичного та інших наукових підходів і методів.

10.01.24.0075/0224U000154

Взаємодія правової держави, громадянського суспільства та особи: правові аспекти, практичні реалії, прогностичні зміни: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Шакун Василь Іванович - ДР 0121U100150, УДК , 342.72/73, 342.7, 342.1

299

Визначення перспективних напрямів удосконалення взаємодії громадянського суспільства, правової держави та особи в умовах сучасних викликів та тенденцій соціального розвитку

10.01.24.0076/0224U000151

Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України та виконання зобов'язань з набуття членства в Європейському Союзі: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Колодій Анатолій Миколайович - ДР 0122U201754, УДК , 32.001(091); 340.1(091), 342.7, 342.78, 342.72/73, 342.7

105

Науково-експертне забезпечення нормативно-правової діяльності органів державної влади в період відновлення України від наслідків війни та на шляху набуття членства в Європейському Союзі на основі юридичного прогнозування та підвищення якості нормативно-правових актів, їхньої змістової обґрунтованості.

10.01.24.0077/0824U000035

Продан Вікторія Іванівна Конституційно-правове регулювання права на освіту: вітчизняний досвід та зарубіжна практика.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 342.7; 342.76; 342

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні наведено теоретичне узагальнення та подано нове науково-обґрунтоване вирішення проблематики конституційно-правового регулювання освіти в умовах кризових ситуацій в Україні та зарубіжних державах. Встановлено, що термін «освіта» може бути застосований до первісних культур лише в значенні інкультурації, яка є процесом із передачі культури. Наведено авторське розуміння освіти як ціннісної парадигми, зокрема як процесу розвитку особистості, що передбачає навчання та виховання, містить в собі передачу знань, розвиток моральних цінностей, стимулювання креативності та самовираження, а також формування глибокого розуміння себе, суспільства та навколишнього середовища. Сформульовано розуміння дефініції «освіти як основоположного права», а саме як універсального та невід'ємного права кожної людини на здобуття знань, навичок та компетентностей, розвиток власної особистості у відповідності до індивідуальних потреб та можливостей у дусі доступної, якісної, справедливої та рівної освіти на всіх ступенях з метою сприяння особистому, громадянському та державному розвитку, культурній різноманітності та соціальній інтеграції. Запропоновано під гарантіями права на освіту розуміти сукупність юридичних, соціальних та інституційних засобів і умов, які забезпечують реалізацію, захист та збереження права кожної особи на доступ до якісної освіти виключаючи будь які дискримінаційні прояви та перешкоди. Ці гарантії можуть включати нормативно-правові акти, програми, механізми фінансування, соціальні і культурні умови,

які сприяють вільному і повному розвитку особистості через освіту. Встановлено, що під кореляцією нормативно-правових гарантій та обмежень права на освіту слід розуміти взаємозв'язок та взаємодію між законодавчими та іншими правовими нормами, які забезпечують право на освіту, і нормами, які встановлюють обмеження або умови для здійснення цього права. Диференційовано обмеження у праві на освіту на наступні групи: 1) Обмеження–події; 2) Обмеження–дії; 3) Обмеження–ситуації. У таблиці 1 проаналізовано наступні конституційні права на освіту у їх кореляції із нормативними гарантіями та обмеженнями, а саме: «загальний доступ до освіти», «обов'язковість початкової освіти», «недопущення дискримінації», «свобода обрання освітньої програми», «забезпечення якості освіти», «забезпечення освіти для людей з особливими потребами», «захист освіти від комерціалізації». Встановлено, що під терміном «вдосконалення освітньої політики» слід розуміти систематичний процес аналізу, розробки та впровадження стратегій, законодавчих актів і програм з метою покращення освітньої системи, забезпечення доступності, якості та різноманітності освітніх послуг, а також відповідності освіти потребам суспільства і ринку праці. Резюмовано, що кризові ситуації – це комплексні стани та обставини, що виникають внаслідок подій екстремального або надзвичайного характеру, становлять серйозну загрозу життю та здоров'ю, безпеці та добробуту, стабільності та функціонуванню суспільства та держави. Запропоновано внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме статті 6, увага якої присвячена «засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності». Запропоновано до включення вишами навчальної дисципліни «Освітнє право», чому, безперечно сприяють такі супроводжуючі фактори: підвищення правової грамотності; підготовка фахівців в галузі освіти; розвиток аналітичних навичок; можливості для дослідницької роботи; посилення рівня правознавства в суспільстві. Встановлено за доцільне

внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме, до частини 12 статті 1 додати примітку 1, яку викласти таким чином: 121 «Гендерна інклюзія» – активна практика та політика, спрямована на забезпечення рівних можливостей, прав та участі для жінок, чоловіків та осіб з іншими гендерними ідентичностями в усіх сферах освітнього процесу. За наслідками дисертаційного дослідження виведене авторське бачення дефініції «освіти як процесу», а саме – систематичної та цілеспрямованої передачі знань, навичок та умінь, спрямованих на всебічний розвиток людини на всіх рівнях її життя.

10.01.24.0078/0824U000035

Продан Вікторія Іванівна Конституційно-правове регулювання права на освіту: вітчизняний досвід та зарубіжна практика.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 342.7; 342.76; 342

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні наведено теоретичне узагальнення та подано нове науково-обґрунтоване вирішення проблематики конституційно-правового регулювання освіти в умовах кризових ситуацій в Україні та зарубіжних державах. Встановлено, що термін «освіта» може бути застосований до первісних культур лише в значенні інкультурації, яка є процесом із передачі культури. Наведено авторське розуміння освіти як ціннісної парадигми, зокрема як процесу розвитку особистості, що передбачає навчання та виховання, містить в собі передачу знань, розвиток моральних цінностей, стимулювання креативності та самовираження, а також формування глибокого розуміння себе, суспільства та навколишнього середовища. Сформульовано розуміння дефініції «освіти як основоположного права», а саме як універсального та невід'ємного права кожної людини на здобуття знань, навичок

та компетентностей, розвиток власної особистості у відповідності до індивідуальних потреб та можливостей у дусі доступної, якісної, справедливої та рівної освіти на всіх ступенях з метою сприяння особистому, громадянському та державному розвитку, культурній різноманітності та соціальній інтеграції. Запропоновано під гарантіями права на освіту розуміти сукупність юридичних, соціальних та інституційних засобів і умов, які забезпечують реалізацію, захист та збереження права кожної особи на доступ до якісної освіти виключаючи будь які дискримінаційні прояви та перешкоди. Ці гарантії можуть включати нормативно-правові акти, програми, механізми фінансування, соціальні і культурні умови, які сприяють вільному і повному розвитку особистості через освіту. Встановлено, що під кореляцією нормативно-правових гарантій та обмежень права на освіту слід розуміти взаємозв'язок та взаємодію між законодавчими та іншими правовими нормами, які забезпечують право на освіту, і нормами, які встановлюють обмеження або умови для здійснення цього права. Диференційовано обмеження у праві на освіту на наступні групи: 1) Обмеження–події; 2) Обмеження–дії; 3) Обмеження–ситуації. У таблиці 1 проаналізовано наступні конституційні права на освіту у їх кореляції із нормативними гарантіями та обмеженнями, а саме: «загальний доступ до освіти», «обов'язковість початкової освіти», «недопущення дискримінації», «свобода обрання освітньої програми», «забезпечення якості освіти», «забезпечення освіти для людей з особливими потребами», «захист освіти від комерціалізації». Встановлено, що під терміном «вдосконалення освітньої політики» слід розуміти систематичний процес аналізу, розробки та впровадження стратегій, законодавчих актів і програм з метою покращення освітньої системи, забезпечення доступності, якості та різноманітності освітніх послуг, а також відповідності освіти потребам суспільства і ринку праці. Резюмовано, що кризові ситуації – це комплексні стани та обставини, що виникають внаслідок подій

екстремального або надзвичайного характеру, становлять серйозну загрозу життю та здоров'ю, безпеці та добробуту, стабільності та функціонуванню суспільства та держави. Запропоновано внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме статті 6, увага якої присвячена «засадам державної політики у сфері освіти та принципам освітньої діяльності». Запропоновано до включення вищими навчальної дисципліни «Освітнє право», чому, безперечно сприяють такі супроводжуючі фактори: підвищення правової грамотності; підготовка фахівців в галузі освіти; розвиток аналітичних навичок; можливості для дослідницької роботи; посилення рівня правознавства в суспільстві. Встановлено за доцільне внесення змін до Закону України «Про освіту», а саме, до частини 12 статті 1 додати примітку 1, яку викласти таким чином: 121 «Гендерна інклюзія» – активна практика та політика, спрямована на забезпечення рівних можливостей, прав та участі для жінок, чоловіків та осіб з іншими гендерними ідентичностями в усіх сферах освітнього процесу. За наслідками дисертаційного дослідження виведене авторське бачення дефініції «освіти як процесу», а саме – систематичної та цілеспрямованої передачі знань, навичок та умінь, спрямованих на всебічний розвиток людини на всіх рівнях її життя.

10.17 Адміністративне право

10.01.24.0079/0824U000180

Галуцько Валентин Валентинович Правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2.-.-1.2023

УДК: ; 342.9; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації на основі вивчення й узагальнення концептуальних основ, нормативних джерел і емпіричної бази розкрито теоретико-правові засади та юридичний інструментарій правового забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні. З'ясовано юридичну природу академічної доброчесності як об'єкта правових відносин на основі системи філософських, правових і загальнонаукових чинників, що детермінують доброчесність як соціальне та правове явище. Розкрито складну соціальну та правову природу доброчесності, що відповідає європейським критеріям країн-учасниць ЄС, а також здатності забезпечити право інтелектуальної власності та стандарти якості освіти. Узагальнено філософську і правову та наукову й освітню природу академічної доброчесності як гносеологічного прояву категорій справедливості та чесності, як антагонізму неправу. Вона є позитивно законодавчо закріпленою етичною поведінкою та довірою до навчання здобувачів освіти, працедавців, держави й українського суспільства загалом. Наукове розуміння категорії «самостійне виконання навчального завдання» визначено як здатність та одночасний обов'язок здобувача освіти відособлено від інших осіб без безпосередньої сторонньої допомоги відповідно до визначеної методики розв'язувати імовірні типові ситуації із суспільного життя, формувати нові наукові положення та (або) отримувати при цьому нові й удосконалені набуті теоретичні і практичні навички. Доведено, що правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні – це система засад, форм, способів і процедур, що використовуються 3 адміністративними органами та суб'єктами громадянського суспільства під час реалізації норм права в освітній та науковій діяльності. Його мета – забезпечити довіру до результатів наукової

результативності, навчання та творчих досягнень. З'ясовано юридичну природу правовідносин громадянського суспільства у сфері забезпечення академічної доброчесності. Доведено, що суб'єкти громадянського суспільства, не будучи безпосередньо адміністративними органами, відіграють вагомий роль у цій сфері. Їх публічні провадження стосовно осіб, у працях яких виявлено ознаки порушення академічної доброчесності, призводять до настання несприятливих політичних, управлінських та юридичних наслідків унаслідок застосування засобів публічного впливу «soft» («м'якої») дії.

10.19 Інформаційне право

10.01.24.0080/0824U000180

Галуцько Валентин Валентинович Правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2.-1.2023

УДК: ; 342.9; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації на основі вивчення й узагальнення концептуальних основ, нормативних джерел і емпіричної бази розкрито теоретико-правові засади та юридичний інструментарій правового забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні. З'ясовано юридичну природу академічної доброчесності як об'єкта правових відносин на основі системи філософських, правових і загальнонаукових чинників, що детермінують доброчесність як соціальне та правове явище. Розкрито складну соціальну та правову природу доброчесності, що відповідає

європейським критеріям країн-учасниць ЄС, а також здатності забезпечити право інтелектуальної власності та стандарти якості освіти. Узагальнено філософську і правову та наукову й освітню природу академічної доброчесності як гносеологічного прояву категорій справедливості та чесності, як антагонізму неправу. Вона є позитивно законодавчо закріпленою етичною поведінкою та довірою до навчання здобувачів освіти, працедавців, держави й українського суспільства загалом. Наукове розуміння категорії «самостійне виконання навчального завдання» визначено як здатність та одночасний обов'язок здобувача освіти відособлено від інших осіб без безпосередньої сторонньої допомоги відповідно до визначеної методики розв'язувати імовірні типові ситуації із суспільного життя, формувати нові наукові положення та (або) отримувати при цьому нові й удосконалені набуті теоретичні і практичні навички. Доведено, що правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні – це система засад, форм, способів і процедур, що використовуються з адміністративними органами та суб'єктами громадянського суспільства під час реалізації норм права в освітній та науковій діяльності. Його мета – забезпечити довіру до результатів наукової результативності, навчання та творчих досягнень. З'ясовано юридичну природу правовідносин громадянського суспільства у сфері забезпечення академічної доброчесності. Доведено, що суб'єкти громадянського суспільства, не будучи безпосередньо адміністративними органами, відіграють вагомий роль у цій сфері. Їх публічні провадження стосовно осіб, у працях яких виявлено ознаки порушення академічної доброчесності, призводять до настання несприятливих політичних, управлінських та юридичних наслідків унаслідок застосування засобів публічного впливу «soft» («м'якої») дії.

10.01.24.0081/0824U000181

Білякова Алла Віталіївна Публічне адміністрування телебачення в Україні.:

Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2.-.-1.2023

УДК: ; 342.9; 342.924; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Білякова А.В. Публічне адміністрування телебачення в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 – «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає в розкритті теоретико-правових засад й інструментарію публічного адміністрування телебачення в Україні. За результатами дисертаційної роботи сформульовано відповідні висновки. Доведено, що публічне адміністрування телебачення в Україні – це зовнішнє вираження адміністративної діяльності спеціальних адміністративних органів із виконання норм м'якого права медіа з метою забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної інформації, на забезпечення плюралізму думок, публічного інтересу держави й суспільства, що здійснюється на основі певних природничих і законодавчих засад та адміністративного інструментарію. Публічне адміністрування телебачення в сьогочасному його законодавчому розумінні як сфери онлайн-медіа стосовно поширення аудіовізуальних програм, предметом регулювання якої є гуманітарні та інженерні сфери науки, техніки, промисловості, політичного, військового, культурного, спортивного та іншого життя суспільства, що здійснюють розроблення, виробництво та поширення зображень на відстань, – це провідний засіб масової інформації, який в силу цих обставин підлягає адміністративно-правовому регулюванню. З'ясовано, що об'єктом

правових відносин у сфері телебачення є саме телебачення як складний предмет матеріального світу, що об'єктивно потребує і врегульоване нормами права та відповідними діями суб'єктів з адміністративного права. Об'єкт публічного адміністрування телебачення базується на засадах (принципах) та уточнюється інструментами адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, які пов'язані з телебаченням як головним засобом масової інформації, що формує поведінку громадян. Це дає можливість швидко та якісно здійснювати поширення аудіовізуального контенту, позитивно впливаючи на пріоритети громадян і тим самим формуючи патріотичну позицію, демократичні цінності, засади плюралістичної політичної культури та належної правової поведінки громадян, проте без елементів державної цензури.

10.21 Фінансове право

10.01.24.0082/0224U000081

Визначення вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця (у тому числі наукового, науково-педагогічного працівника), аспіранта, докторанта: *Заключний звіт/Комунальна науково-дослідна установа "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"*; Керівник Петренко Ігор Миколайович - ДР 0123U103461, УДК 351.72; 349:336.5, 371:351.851, 37.014.5, 338:37

65

Удосконалення механізму (порядку) оплати закладам освіти послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів за кошти бюджету міста Києва

10.01.24.0083/0824U000180

Галуцько Валентин Валентинович *Правове забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні: Дис...Доктор філософії/Київський університет інтелектуальної*

власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2--1.2023

УДК: ; 342.9; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації на основі вивчення й узагальнення концептуальних основ, нормативних джерел і емпіричної бази розкрито теоретико-правові засади та юридичний інструментарій правового забезпечення академічної доброчесності освіти в Україні. З'ясовано юридичну природу академічної доброчесності як об'єкта правових відносин на основі системи філософських, правових і загальнонаукових чинників, що детермінують доброчесність як соціальне та правове явище. Розкрито складну соціальну та правову природу доброчесності, що відповідає європейським критеріям країн-учасниць ЄС, а також здатності забезпечити право інтелектуальної власності та стандарти якості освіти. Узагальнено філософську і правову та наукову й освітню природу академічної доброчесності як гносеологічного прояву категорій справедливості та чесності, як антагонізму неправу. Вона є позитивно законодавчо закріпленою етичною поведінкою та довірою до навчання здобувачів освіти, працедавців, держави й українського суспільства загалом. Наукове розуміння категорії «самостійне виконання навчального завдання» визначено як здатність та одночасний обов'язок здобувача освіти відособлено від інших осіб без безпосередньої сторонньої допомоги відповідно до визначеної методики розв'язувати імовірні типові ситуації із суспільного життя, формувати нові наукові положення та (або) отримувати при цьому нові й удосконалені набуті теоретичні і практичні навички. Доведено, що правове забезпечення

академічної доброчесності освіти в Україні – це система засад, форм, способів і процедур, що використовуються з адміністративними органами та суб'єктами громадянського суспільства під час реалізації норм права в освітній та науковій діяльності. Його мета – забезпечити довіру до результатів наукової результативності, навчання та творчих досягнень. З'ясовано юридичну природу правовідносин громадянського суспільства у сфері забезпечення академічної доброчесності. Доведено, що суб'єкти громадянського суспільства, не будучи безпосередньо адміністративними органами, відіграють вагомий роль у цій сфері. Їх публічні провадження стосовно осіб, у працях яких виявлено ознаки порушення академічної доброчесності, призводять до настання несприятливих політичних, управлінських та юридичних наслідків унаслідок застосування засобів публічного впливу «soft» («м'якої») дії.

10.01.24.0084/0824U000181

Білякова Алла Віталіївна Публічне адміністрування телебачення в Україні.: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 2.-.1.2023

УДК: ; 342.9; 342.924; 347.73;

с. - Бібліогр.: назв

Білякова А.В. Публічне адміністрування телебачення в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 – «Право»). – Київський університет інтелектуальної власності та права, Київ, 2023. У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає в розкритті теоретико-правових засад й інструментарію публічного адміністрування телебачення в Україні. За результатами дисертаційної роботи

сформульовано відповідні висновки. Доведено, що публічне адміністрування телебачення в Україні – це зовнішнє вираження адміністративної діяльності спеціальних адміністративних органів із виконання норм м'якого права медіа з метою забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної інформації, на забезпечення плюралізму думок, публічного інтересу держави й суспільства, що здійснюється на основі певних природничих і законодавчих засад та адміністративного інструментарію. Публічне адміністрування телебачення в сьогочасному його законодавчому розумінні як сфери онлайн-медіа стосовно поширення аудіовізуальних програм, предметом регулювання якої є гуманітарні та інженерні сфери науки, техніки, промисловості, політичного, військового, культурного, спортивного та іншого життя суспільства, що здійснюють розроблення, виробництво та поширення зображень на відстань, – це провідний засіб масової інформації, який в силу цих обставин підлягає адміністративно-правовому регулюванню. З'ясовано, що об'єктом правових відносин у сфері телебачення є саме телебачення як складний предмет матеріального світу, що об'єктивно потребує і врегульоване нормами права та відповідними діями суб'єктів з адміністративного права. Об'єкт публічного адміністрування телебачення базується на засадах (принципах) та уточнюється інструментами адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації, які пов'язані з телебаченням як головним засобом масової інформації, що формує поведінку громадян. Це дає можливість швидко та якісно здійснювати поширення аудіовізуального контенту, позитивно впливаючи на пріоритети громадян і тим самим формуючи патріотичну позицію, демократичні цінності, засади плюралістичної політичної культури та належної правової поведінки громадян, проте без елементів державної цензури.

10.01.24.0085/0824U000018

Варшамян Тигран Гарушович Правове регулювання оподаткування ІТ-сектору: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1-.- 0.2024

УДК: 347.73

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних, нормативних та прикладних аспектів правового регулювання оподаткування ІТ-сектору. Здійснено аналіз рівня наукової проблематики щодо законодавчої регламентації оподаткування у сфері ІТ. Підкреслюється важливість та необхідність правового регулювання інформаційно-технологічних відносин у контексті сучасних світових змін. Загальновідомо, що інформаційно-технологічні відносини охоплюють процеси створення, обробки, зберігання та використання інформації, а також розвиток нових технологій комунікації. Разом з цим ІТ-сфера пов'язана з появою нових об'єктів в економічному просторі держави, таких як, наприклад, технології блокчейн, гіг-контракти, стартапи, віртуальні організації, фрілансери тощо. Завдання ж правової регламентації полягає передусім у визначенні статусу та безпосередньому регулюванні зазначених вище відносин державою в особі її уповноважених органів. Значення інформаційно-технологічних відносин пояснюється їх впливом на розвиток країни, оскільки високий рівень прогресу та використання інформаційних технологій допомагає підвищити соціально-економічні досягнення суспільства. Отже, на сучасному етапі розвитку України інформаційно-технологічні відносини стають новим об'єктом правового регулювання, що окреслює перед державою завдання визначити їх юридичний статус і режим функціонування. Це новий, малодосліджений вид правовідносин, на якому акцентують увагу фахівці та науковці з різних галузей права. Наразі необхідно з'ясувати поняття «ІТ-сектор»,

оскільки він має велике значення для державної податкової політики. ІТ-сектор характеризується високим статусом та елітарністю в сучасному світі, зазначаються переваги використання інформаційних технологій у різних сферах економіки. Загалом наголошується на важливості розуміння та регулювання інформаційно-технологічних відносин для подальшого розвитку суспільства та правової системи. Використовуючи різноманітні наукові джерела, в роботі аналізуються підходи й погляди різних учених на сутність «ІТ-права» та «ІТ-відносин». Висувається теза про те, що «ІТ-право» є новою і комплексною галуззю системи права, яка регулює різноманітні суспільні відносини в цифровому середовищі та має специфічні особливості. Водночас, об'єктом правового регулювання виступає діяльність, що здійснюється у сфері використання інформаційних технологій, яка зумовлює виробництво ІТ-продукції та надання ІТ-послуг і має за мету одержання прибутку (доходу), який породжує в суб'єктів такої індустрії податковий обов'язок. Механізм податкового регулювання в ІТ-правовідносинах можна розглядати як спеціальний режим оподаткування чи згідно із законодавством спеціальний податковий режим (відповідно до п. 11.2 ст. 11 Податкового кодексу України). Останній становить систему заходів, що передбачає особливий порядок оподаткування для окремих категорій суб'єктів господарювання. Отже, суб'єкти інформаційних технологій – платники податків мають можливість перейти на спрощену систему оподаткування, якщо вони відповідають установленим законодавством умовам. Досліджено характер і рух платежів, які надходять від суб'єктів інформаційних технологій. Так, залежно від типу публічного фонду, вони розрізняються на податкові надходження та єдиний соціальний внесок. Перші збираються виключно в бюджетах, а другі спрямовуються на поповнення системи публічного державного страхування (позабюджетна система). У дисертаційному дослідженні

висвітлюється проблема щодо фінансової безпеки держави у сфері оподаткування ІТ-сектору. Зокрема було встановлено, що загрози, які можуть підірвати податкову безпеку в сфері оподаткування ІТ-сектору, включають таке: високий рівень тіньової економіки в галузі; зростаючий податковий тиск на підприємства ІТ-сектору; проблема відтоку кадрів (людський чинник), що може призвести до втрати кваліфікованих фахівців; постійні зміни у податковому законодавстві, що можуть ускладнити оподаткування для компаній; низький рівень податкової культури, який впливає на володіння платниками податків знаннями у сфері дотримання правил оподаткування.

10.23 Господарське право

10.01.24.0086/0824U000020

Бессарабова Вікторія Миколаївна Правові основи фінансово-господарської діяльності підприємств з державною часткою власності в Україні: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 346

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень правових основ фінансово-господарської діяльності підприємств з державною часткою власності в Україні. Корпоративні правовідносини за участю підприємств з державною часткою власності виступають як врегульовані нормами права комплексні правові відносини, що виникають, змінюються та припиняються між засновниками та учасниками юридичної особи та самою юридичною особою в результаті реалізації ними своїх корпоративних прав держави, регламентуванні діяльності підприємства (корпорації) та здійснення корпоративного управління. Сфера управлінської діяльності підприємств з державною часткою власності в Україні є сферою

взаємодії (солідаризації) публічних та приватних інтересів, з обов'язковим окресленням «компетенції» відповідних органів корпоративного управління. За своєю правовою природою корпоративні відносини підприємств з державною часткою власності в Україні підлягає комплексному правовому регулюванню з використанням інструментів господарського, фінансового, адміністративно-правового та приватно-правового (цивільного) характеру. Корпоративне право є складним міжгалузевим утворенням, змістом якого є сукупність суб'єктивних прав у сфері корпоративного управління та участі. У поєднанні із речовим та немайновим компонентом воно виступає об'єктом як господарсько, цивільного так адміністративно-управлінського правовідношення. Методологічну основу дослідження сфери корпоративного права складає синергетичний підхід, оскільки корпоративне право є синергетичною системою - це система, складна та відкрита у своєму розвитку. Стан наукових досліджень корпоративних прав у національній правовій доктрині носить цілісний але не кодифікований характер, наукові дослідження проблематики корпоративних відносин відзначаються винятковим динамізмом та викликають обґрунтований інтерес як серед дослідників господарського, цивільного права та представників адміністративного права. Досвід іноземних країн свідчить про існування чотирьох основних моделей корпоративного управління державними підприємствами: децентралізовану, консультативну, дуальну і централізовану. Втім, зазначені моделі досить рідко зустрічаються у «чистому» вигляді, і в різних країнах поєднуються елементи більш ніж однієї моделі. Слід зазначити, що більшість країн ОЕСР використовують дуальну модель, згідно з якою права держави як акціонера здійснюються двома міністерствами: галузевим міністерством та міністерством, завданням діяльності якого є корпоративне управління. В останні роки в багатьох країнах світу спостерігається тенденція переходу до централізованих структур управління

державними компаніями. Джерела корпоративного права становлять єдину, цілісну систему, елементи (складові частини) якої перебувають у відносній субординації й ієрархічній підпорядкованості відповідно до логіки правового регулювання корпоративних правовідносин. Сьогодні основним концептуальним підходом, що впливає з конституційних приписів, має бути розміщення переважної частини правил, які встановлюють повноваження та способи дії органів виконавчої влади та інших суб'єктів у процесі управління державною власністю, кодифікованому нормативно-правовому акті. Реалізація подібних заходів можна реалізувати через нормативно-правову кодифікацію. Це відкриває шлях до створення «Кодексу корпоративного права України», який має складатися з окремих розділів, що охоплюють різні інститути корпоративних відносин. Зазначений нормативно-правовий акт необхідно побудувати виходячи з поширеної у національній правовій системі моделі пандектної будови кодексу. До загальної частини Кодексу корпоративного права України необхідно включити положення щодо загальних засад (принципів) здійснення корпоративного управління, суб'єктивного складу учасників корпоративних відносин, положення щодо об'єктів корпоративного управління та особливостей і юридичної природи корпоративних прав, порядку застосування міжнародно-правових актів. До спеціальної частини Кодексу корпоративного права України необхідно віднести положення щодо регулювання формування та змісту кодексів корпоративного управління, порядку здійснення моніторингу у сфері корпоративного управління, відповідальності суб'єктів та її меж, порядку здійснення корпоративного управління у надзвичайних умовах (надзвичайний стан або військовий стан), порядок вирішення корпоративних спорів.

10.27 Цивільне право

10.01.24.0087/0224U000206

Теоретико-методологічні засади правотворчості в Україні: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Міловська Надія Василівна - ДР 0121U113870, УДК , 342.72/73, 342.7, 342.1, 347

153

Визначення теоретико-методологічних засад правотворчості в Україні, спрямованої на упорядкування суспільних відносин, їх належного правового регулювання, забезпечення правопорядку, створення моделей поведінки, які б забезпечували цілісність суспільства, реалізацію прав та свобод громадян і їх об'єднань, захист та охорону прав і свобод. У процесі дослідження передбачається використання діалектичного, системно-структурного, порівняльного, формально-логічного, прогностичного та інших наукових підходів і методів.

10.01.24.0088/0824U000111

Кравчук Дар'я Сергіївна Темпоральні оціночні поняття в цивільному праві України: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 347

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертацію присвячено розробленню концепції темпоральних оціночних понять у цивільному праві України, формуванню науково обґрунтованої теоретичної основи для вдосконалення цивільного законодавства та забезпечення єдності судової практики. Робота є першим в українській науці системним дослідженням теоретичних і практичних проблем темпоральних оціночних понять у цивільному праві України. Наукове розроблення

темпоральних оціночних понять у функціональному аспекті надало можливість визначити функції оціночних понять у цивільному праві як основні напрями їх регулятивного впливу на суспільні відносини з метою створення можливостей для ситуативного й індивідуалізованого правового регулювання та правозастосування, адаптації цивільно-правової норми до конкретних умов місця, часу й суб'єктного складу правозастосовної ситуації. Описана в дисертації методологія дослідження темпоральних оціночних понять у цивільному праві дала змогу всебічно висвітлити зміст темпоральних оціночних понять і за допомогою спектру різних способів та засобів дослідити їх окремі аспекти. У дисертації проаналізовано стан наукового опрацювання та еволюцію цивільно-правового регулювання оціночних понять у цивільному праві, що дало підстави для висновку про брак досліджень, присвячених саме темпоральним оціночним поняттям. Однак проблематика їх тлумачення та застосування має важливе значення для практичної юриспруденції, оскільки знаходиться на межі абстрактності й конкретності правового часу, у якому розвиваються цивільні правовідносини, визначено їх ознаки та функції.

10.01.24.0089/0824U000107

Гевко Володимир Львович *Порушення, невизнання або оспорювання суб'єктивних корпоративних прав та інтересів:*
Дис...Доктор філософії/ Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 347.02

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є комплексним науковим дослідженням питань порушення, невизнання або оспорювання суб'єктивних корпоративних прав та інтересів, спрямована на пошук шляхів

удосконалення способів захисту корпоративних прав та інтересів з урахуванням міжнародного досвіду становлення та розвитку корпоративного права, а також судової практики розгляду корпоративних спорів. Критеріями «ефективності» обраного способу захисту порушених, невизнаних або оспорюваних корпоративних прав та інтересів особи визначено: автономність, відповідність, реальність, збалансованість, остаточність. Охарактеризовано умови, за яких суд може здійснювати «корегування» ефективності позовних вимог – самостійно визначати інший, більш ефективний, спосіб захисту корпоративних прав та інтересів ніж той, який обрав позивач: «Правова лакуна», «Відповідність», «Законність». Визначено поняття корпоративного спору як спору, що зумовлює потребу захисту особою свого корпоративного права або інтересу у разі його порушення, невизнання або оспорювання шляхом звернення до суду чи іншого уповноваженого державою органу. Встановлено характерні ознаки «порушення», «невизнання» та «оспорювання» корпоративного права, спільні та відмінні риси між ними. Відповідно, дано визначення таким поняттям: 1. Порушення корпоративного права є протиправна поведінка (діяльність, бездіяльність) особи, що не відповідає корпоративним законодавчим актам, локальним (внутрішнім) актам юридичної особи, корпоративним договорам, договорам укладеним юридичною особою з посадовими особами, корпоративним звичаям, порушує корпоративне право або інтерес іншої особи, наслідком чого є втрата особою повністю або частково корпоративного права або інтересу, або створення перешкод у здійсненні корпоративних прав або задоволенні корпоративного інтересу. 2. Невизнання корпоративного права як заперечення однією особою, яка не визнає право та не претендує на нього, існування суб'єктивного корпоративного права у іншої особи – носія права, що має наслідком виникнення невизначеності правового статусу останньої. 3. Оспорювання корпоративного права як заперечення однією особою, яка не визнає

право, але претендує на нього, існування суб'єктивного корпоративного права у іншої особи – носія права, що має наслідком виникнення невизначеності правового статусу останньої. Виявлено, що характерними ознаками корпоративної відповідальності є те, що: 1) корпоративна відповідальність виникає у корпоративних правовідносинах; 2) є наслідком порушення, невизнання, або оспорювання суб'єктивних корпоративних прав та інтересів особи; 3) специфічним суб'єктом корпоративної відповідальності, що забезпечує «корпоративний захист» для особи, яка його потребує, як і негативні наслідки для порушника, є юрисдикційний орган (суд, НКЦПФР, Мінюст тощо), який розглядає, і усуває наслідки порушення, невизнання, оспорювання корпоративного права та інтересу. Встановлено, що засіб захисту корпоративних прав та інтересів слід розглядати як знаряддя, інструменти реалізації способу захисту корпоративних прав та інтересів. У судовій формі засоби захисту перетворюються на такі інструменти: позовні заяви, заяви про забезпечення доказів та позову, інші заяви по суті спору (відзив на позов, відповідь на відзив, заперечення на відповідь, пояснення третіх осіб), заяви та скарги на стадії виконання рішення, апеляційні та касаційні скарги й інші. Виділено такі характерні ознаки складності корпоративних спорів: «Комплексність», «Ємність», «Ефективність», «Багатосуб'єктність», «Множинність доказів», «Нестабільність правового регулювання» «Виключність місця розгляду спору», «Особливість розгляду під час воєнного чи надзвичайного стану». Визначено, що критеріями забезпечення позову у корпоративних спорах є: законність форми та способу забезпечення; розумність та обґрунтованість забезпечення; адекватність забезпечення; взаємозв'язок між заходом забезпечення і предметом позову; співмірність вимог забезпечення; баланс інтересів у забезпеченні; забезпечення виконуваності рішення та захисту права; відшкодування збитків у забезпеченні. Аргументовано, що суб'єктивне корпоративне право особи на інформацію, виконує декілька важливих

функцій: 1) дозволяє особі мати відомості про юридичну особу на будь-якій стадії її життєдіяльності, від заснування, діяльності, і до її припинення; 2) дозволяє особі самостійно оцінити доцільність, і ефективність володіння нею корпоративними правами на кожній стадії «життєдіяльності» юридичної особи; 3) дозволяє ефективно реалізовувати усі інші корпоративні права, у тому числі право на управління, майнові права, переважні права тощо; 4) виступає певним «забезпеченням», запорукою дотримання і захисту корпоративних прав та інтересів засновника, учасника, акціонера, члена, особи яка вибула з юридичної особи.

10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)

10.01.24.0090/0824U000033

Остап'як Микола Михайлович Спрощене позовне провадження в цивільному судочинстві України та країнах ЄС (порівняльно-правовий аналіз).: Дис...Доктор філософії/ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 347.9

с. - Бібліогр.: назв

Об'єктом дослідження є сукупність цивільних процесуальних правовідносин, що виникають під час розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження в цивільному судочинстві України та країн-членів ЄС. Предметом дослідження є спрощене провадження в цивільному судочинстві України та країн-членів ЄС.Методологічною основою дослідження є філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні методи. Основою філософського пізнання є діалектичний метод, за допомогою якого розглядалися тенденції розвитку інституту спрощеного позовного провадження. Загальнонауковими є методи емпіричного

та теоретичних досліджень. Шляхом спостереження, яке є одним із методів емпіричного дослідження, ми здобули початкову інформацію щодо спрощеного позовного провадження. За методом порівняння ми зіставили національне законодавство і законодавство країн-членів ЄС щодо регулювання тотожних, або схожих правовідносин за допомогою цивільних процесуальних інститутів спрощеного позовного провадження. Метод системного аналізу допоміг розглянути спрощене провадження в цивільному судочинстві як єдину систему, виявити його вплив на цивільне судочинство в цілому та його окремі інститути. Новизна обумовлена тим, що в результаті проведеного дослідження сформульовано наступні положення, висновки й пропозиції, які володіють науковою новизною та виносяться на захист: уперше: 1) наведено перелік критеріїв для визначення того, чи слід розглядати певну справу як незначної складності; 2) виокремлено способи спрощення цивільного судочинства, щодо розгляду малозначних справ в країн-членів ЄС, які можна поділити на наступні; 3) обґрунтовано позицію щодо зменшення верхньої межі грошового порогу віднесення справи до категорії малозначної, якщо ціна позову не перевищує п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; 4) аргументовано виключити з категорії малозначних справи про захист прав споживачів та визначити їх як справи незначної складності, які водночас потребують швидкого і ефективного вирішення спору за наявності умов передбачених ЦПК України; 5) розвинуто позицію щодо запозичення досвіду Великої Британії в частині застосування процедури онлайн медіації у малозначних спорах в національне законодавство України; 6) обґрунтовано проведення підготовчого провадження у справі, яка розглядається судом в порядку спрощеного позовного провадження, якщо це призведе до ефективного розгляду справи; 7) доведено необхідність застосовувати спеціальні шаблони-форми для подачі процесуальних заяв в порядку

спрощеного позовного провадження за аналогом «Європейської процедури розгляду дрібних справ» чи форм-шаблонів, які існують в країн-членів ЄС (Ірландія, Польща, Латвія, Литва, Румунія, Словенія); 8) обґрунтовано тезу про те, що треті особи з самостійними вимогами мають брати участь лише у загальному позовному провадженні, а не в спрощеному; 9) запропоновано зменшити строки на апеляційне оскарження справ, якщо вони розглядалися в порядку спрощеного позовного провадження.

10.01.24.0091/0824U000200

Чайка Олена Сергіївна Темпоральні характеристики адміністративного судочинства при вирішенні податкових спорів під час дії карантину: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 347.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційне дослідження присвячено розкриттю сутності та видів темпоральних характеристик адміністративного судочинства під час дії карантину, особливостей впливу правового режиму карантину на порядок встановлення та обчислення процесуальних строків, обґрунтуванню напрямів удосконалення правового регулювання темпоральних характеристик адміністративного судочинства при вирішенні податкових спорів під час дії карантину та основі виділених актуальних проблем застосування процесуальних строків та із врахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини. Запропоновано здійснювати класифікацію темпоральних характеристик адміністративного судочинства у податкових спорах в умовах правового режиму карантину за ознаками: 1) форми адміністративного судочинства (часові характеристики у загальному і спрощеному провадженні); 2) стадії провадження у адміністративній справі, які урегульовані окремими структурними

складовими Кодексу адміністративного судочинства України - Розділами II - V; 3) специфіки судового провадження щодо вирішення податкових спорів – загальні часові характеристики (визначені у загальних положеннях щодо розгляду судової справи) та особливі (визначені у нормах, що встановлюють особливості розгляду окремих категорій судових справ). Виділено особливості встановлення розмірів процесуальних строків при розгляді і вирішенні виділеної категорії справ адміністративної юрисдикції, їх перебігу, зокрема, у справах за зверненням податкових та митних органів, відповідно ст.283 Кодекс адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), а також відповідно змін до КАСУ у частині, що стосується реалізації функції правосуддя під час карантину. Підкреслено, що у справах щодо розгляду і вирішення податкових спорів в умовах правового режиму карантину підлягають врахуванню норми законодавства, якими урегульовано правовий режим карантину, які кореспондуються із відповідними процесуальними нормами КАСУ. Зазначено, що при розгляді і вирішенні справ адміністративної юрисдикції необхідно дотримання судами загальних вимог документування моментів, пов'язаних із перебігом процесуальних строків, про що вказано у рішеннях Європейського суду з прав людини. Обґрунтовано шляхи вдосконалення правового регулювання темпоральних характеристик судового адміністративного процесу щодо вирішення податкових спорів в умовах правового режиму карантину, які стосуються: врегулювання документообігу у Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, що має сприяти забезпеченню розгляду справи у найкоротший строк; визначення критеріїв розумності процесуальних строків; вдосконалення регулювання строків проведення підготовчого провадження, розгляду апеляційної скарги, розгляду касаційної скарги із врахуванням вимоги розумності процесуальних строків. Визначено важливим напрямком розвитку законодавства про адміністративне судочинство – усунення невиправданого

втручання законодавця у розсуд (дискреційні повноваження) адміністративного суду при вирішенні питань про поновлення (продовження) процесуальних строків при вирішенні податкових спорів в умовах правового режиму карантину.

10.41 Авторське право

10.01.24.0092/0824U000030

Герасименко Олександр Олександрович
Відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності: Дис...Доктор філософії/
Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 342.9; 347.78

с. - Бібліогр.: назв

Здійснено аналіз практики розгляду та вирішення справ про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності. Запропоновано законодавчому рівні урегулювати процедури зібрання та збереження доказів по адміністративних справах, у тому числі – електронних доказів по справах про адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності. Підтримано думку ідею щодо розширення існуючого переліку заходів процесуального забезпечення в адміністративно-правовому захисті прав інтелектуальної власності шляхом включення до нього заходів, передбачених Директивою Європейського парламенту і Ради ЄС від 20.04.2004 №2004/48/ЄС, а саме: тимчасового вилучення рухомого і нерухомого майна, а також тимчасового блокування банківських рахунків. Визначено типові помилки при складанні протоколів та інших процесуальних документів по справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності. Встановлено, що здебільшого вони обумовлені недостатньою повнотою і ясністю наявного методичного забезпечення. Зроблено висновок про необхідність комплексного перегляду та

вдосконалення відомчих інструкцій з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності.

10.67 Право соціального забезпечення

10.01.24.0093/0824U000148

Пушкарьова Наталія Федорівна Інститут адміністративної опіки як засіб забезпечення права на вищу освіту в Україні.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1--0.2024

УДК: 351.84; 349.3

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є комплексним науковим дослідженням інституту адміністративної опіки при реалізації права на вищу освіту, яке стосується поняття та сутності, правовідносин у сфері надання адміністративної опіки, суб'єктів, видів та заходів адміністративної опіки у сфері вищої освіти. Адміністративна опіка у даній роботі розглядається як форма турботи з боку держави, як правовідносини, які виникають в результаті реалізації суб'єктами прав на її отримання, як засіб реалізації принципу доступності вищої освіти для соціально вразливих категорій населення. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації підтримки у здобутті вищої освіти, яка надається державою соціально вразливим категоріям осіб. Предметом дослідження є правовий інститут адміністративної опіки як засіб забезпечення права на вищу освіту в Україні. Доведено, що адміністративна опіка при реалізації права на вищу освіту є одним з напрямків діяльності соціальної держави. Відповідно до Конституції України, Україна є соціальною державою. Ознаки соціальної держави проявляються у функціях, які держава вживає для подолання бідності та у сприянні реалізації

прав осіб, які належать до соціально вразливих категорій. Нашою державою надається різного роду підтримка осіб, що належать до соціально вразливих категорій, така підтримка надається і при реалізації права на вищу освіту. Державою гарантується рівність у правах кожного, а також доступність вищої освіти та право здобувати вищу освіту безкоштовно на конкурсній основі.

10.01.24.0094/0824U000148

Пушкарьова Наталія Федорівна Інститут адміністративної опіки як засіб забезпечення права на вищу освіту в Україні.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1--0.2024

УДК: 351.84; 349.3

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є комплексним науковим дослідженням інституту адміністративної опіки при реалізації права на вищу освіту, яке стосується поняття та сутності, правовідносин у сфері надання адміністративної опіки, суб'єктів, видів та заходів адміністративної опіки у сфері вищої освіти. Адміністративна опіка у даній роботі розглядається як форма турботи з боку держави, як правовідносини, які виникають в результаті реалізації суб'єктами прав на її отримання, як засіб реалізації принципу доступності вищої освіти для соціально вразливих категорій населення. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації підтримки у здобутті вищої освіти, яка надається державою соціально вразливим категоріям осіб. Предметом дослідження є правовий інститут адміністративної опіки як засіб забезпечення права на вищу освіту в Україні. Доведено, що адміністративна опіка при реалізації права на вищу освіту є одним з напрямків діяльності соціальної держави. Відповідно до Конституції України, Україна є соціальною державою. Ознаки соціальної держави проявляються

у функціях, які держава вживає для подолання бідності та у сприянні реалізації прав осіб, які належать до соціально вразливих категорій. Нашою державою надається різного роду підтримка осіб, що належать до соціально вразливих категорій, така підтримка надається і при реалізації права на вищу освіту. Державою гарантується рівність у правах кожного, а також доступність вищої освіти та право здобувати вищу освіту безкоштовно на конкурсній основі.

10.71 Правоохоронні органи

10.01.24.0095/0824U000110

РІЗНИК Олексій Романович Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет внутрішніх справ - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 34.07; 347.96; 343.2/.7; 343.1; 343.9; 343.8; 34:311.3

с. - Бібліогр.: назв

Різник О.Р. Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2023. Проведений аналіз стану наукового дослідження проблем кримінальної відповідальності за злочини, що пов'язані із незаконним позбавленням волі показав, що з одного боку, тим кримінально-правовим нормам, які забезпечують охорону волі людини, приділена достатня увага в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Мова йде про такі злочини, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК). З іншого, станом на сьогодні немає

монографічних досліджень, присвячених особливостям кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення (ст. 1461 КК). Недостатньо уваги приділено проблемам кримінальної відповідальності за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК), захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК) та захоплення журналіста як заручника (ст. 3491 КК), завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Окрім того в Україні немає комплексних досліджень, в яких розглядалися б всі кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним позбавленням волі, в їх сукупності. Основним правовим джерелом появи у КК України статей про злочини, пов'язані із незаконним позбавленням волі є міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві, що прямо залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Отже, у роботі було виокремлено сукупність злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі, розглянуто їх об'єктивних та суб'єктивних ознаки, а такої характеристики ознак, що кваліфікують (особливо кваліфікують) відповідні посягання. Це стало передумовою наступного розгляду проблеми розмежування складів злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, та їх відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень на рівнях тлумачення кримінального закону та його застосування – кримінально-правової кваліфікації. У дисертації це реалізовано шляхом розв'язання проблеми встановлення типів співвідношень між складами злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, а потім відмежування їх від суміжних складів посягань, які не містять у структурі безпосереднього об'єкта посягання волі особи.

10.01.24.0096/0824U000212

Буковський Юрій Дмитрович
Адміністративно-правові засади діяльності
Департаменту боротьби з
наркозлочинністю Національної поліції
України: Дис...Доктор філософії/
Національна академія внутрішніх справ -
Захищена; 1--0.2024

УДК: 351; 347.93.07

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю (081 –
Право). – Національна академія
внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертацію
присвячено комплексному дослідженню
теоретичних, методичних і практичних
проблем, пов'язаних з адміністративно-
правовими засадами діяльності
Департаменту боротьби з
наркозлочинністю Національної поліції
України та його структурних підрозділів у
боротьбі з незаконним обігом наркотиків.
Основна частина дисертації містить вступ,
три розділи, що охоплюють вісім
підрозділів, висновки. У дисертації
окреслено стан наукової проблематики за
темою дослідження та розкрито
методологію його вивчення, висвітлено
досвід діяльності підрозділів боротьби з
наркозлочинністю Міністерства
внутрішніх справ України з 1993 року (з
моменту створення вказаного підрозділу)
по 2015 рік, та у подальшому по
теперішній час вже у структурі
Національної поліції України. Встановлено
місце Департаменту боротьби з
наркозлочинністю в структурі
Міністерства внутрішніх справ України та
Національної поліції України, визначено
міжнародно-правові основи та законодавчі
засади його створення та організації
діяльності, розглянуто окремі аспекти
адміністративно-правового забезпечення
діяльності Департаменту боротьби з
наркозлочинністю Національної поліції
України, зокрема, його кадрове
забезпечення, інформаційно-аналітичну
діяльність та взаємодію з інститутами

громадянського суспільства у боротьбі з
незаконним обігом наркотиків.

10.77 Кримінальне право

10.01.24.0097/0824U000005

Олійниченко Ангеліна Євгенівна
Обмежувальні заходи кримінально-
правового характеру, що застосовуються
до осіб, які вчинили домашнє насильство:
Дис...Доктор філософії/ Науково-
дослідний інститут вивчення проблем
злочинності імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук
України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 343.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є комплексним науковим
дослідженням обмежувальних заходів
кримінально-правового характеру, що
застосовуються до осіб, які вчинили
домашнє насильство, закріплених у нормі
статті ст. 911 Кримінального Кодексу
України (далі – КК України), на підставі
якого розроблено обґрунтовані пропозиції
та рекомендації щодо вдосконалення
нормативних положень про обмежувальні
заходи у КК України та практики їх
застосування. Запропоновано розширення
обмежувальних заходів кримінально-
правового характеру з метою застосування
останніх до осіб, які вчинили кримінальні
правопорушення проти статевої свободи та
статевої недоторканості особи та
кримінальні правопорушення, пов'язані з
насильством за ознакою статі, та
застосування обмежувальних заходів до
неповнолітніх осіб, які вчинили
кримінальні правопорушення, пов'язані з
домашнім насильством та насильством за
ознакою статі. Висловлено й обґрунтовано
пропозицію криміналізувати систематичне
вчинення насильства за ознакою статі та
нормативно закріпити поняття
«кримінальне правопорушення, пов'язане з
насильством за ознакою статі», авторське
формулювання якого надається.
Обґрунтовано необхідність розмежування

термінів «захід», «засіб», у тому числі «обмежувальні заходи», «обмежувальні засоби», «заходи безпеки» та запропоновано в нормативно-правовому полі уживати саме термін «захід». З позиції системного аналізу досліджено спеціальні заходи протидії домашньому насильству, регламентовані Законом України № 2229-VIII від 07.12.2017 р. «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Визначено місце та роль обмежувальних заходів кримінально-правового характеру в зазначеній системі та їх відмінності від інших спеціальних заходів. Констатовано, що система нормативно-правових заходів запобігання та протидії домашньому насильству складається із заходів щодо тимчасового обмеження прав та покладення обов'язків на кривдника, який вчинив домашнє насильство, а також із заходів, що застосовуються до особи, яка підозрюється, обвинувачується або вчинила кримінальне правопорушення, пов'язане з домашнім насильством. На підставі існуючої у теорії кримінального права системи соціально-правових обставин досліджено та виокремлено чинники (обставини) соціальної обумовленості норм про обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Сформульовано висновок, що правова природа обмежувальних заходів кримінально-правового характеру полягає у тому, що вони є найсуворішими заходами серед спеціальних заходів протидії домашньому насильству, зокрема, примусовими кримінально-правовими заходами, що мають додатковий характер і застосовуються судом у разі вчинення повнолітньою особою кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством. При цьому констатовано, що вони є складовою системи інших заходів кримінально-правового характеру і можуть бути як додатком до покаранням, так і альтернативою йому. Їх мета полягає в обмеженні потерпілої від насильства особи від дій кривдника та запобіганні у майбутньому будь-яким формам насильства щодо неї. За своєю правовою природою обмежувальні заходи

кримінально-правового характеру відносяться до заходів безпеки, що зумовлюється специфічною метою їх застосування, суб'єктом, до якого вони можуть бути застосовані, передумовою, умовою, підставою застосування та характером видів обмежувальних заходів, регламентованих КК України. Ураховуючи проблему відмежування кримінально караного домашнього насильства, регламентованого нормою ст. 1261 КК України, від адміністративного правопорушення, закріпленого у нормі ст. 1732 Кодексу України про адміністративні правопорушення України (далі – КУпАП України), здійснено узагальнення правових позицій Верховного Суду з питання відмежування цих видів правопорушень. Як результат, для забезпечення правильної кваліфікації кримінально караного домашнього насильства запропоновано вирішення переліку питань, сутність яких полягає у дослідженні: 1) специфічної об'єктивної сторони, що полягає у систематичному вчиненні насильницьких дій принаймні в одній із трьох передбачених у законі форм насильства – фізичного, психологічного чи економічного; 2) правильності визначення систематичності вчинення діяння, яке полягає у вчиненні діяння втретє (незалежно від застосованої в попередніх насильницьких актах тієї чи іншої форми насильства та від факту їх документування) за умови, що настав хоча би один з указаних у законі наслідків; 3) способу легального визначення поняття «фізичне насильство» як форми домашнього насильства; 4) матеріального складу діяння, обов'язковою ознакою об'єктивної сторони якого є суспільно небезпечні наслідки у вигляді фізичних чи психологічних страждань, втрати працездатності, емоційної залежності, погіршення якості життя потерпілої особи. За результатами проведеного дослідження запропоновано та обґрунтовано необхідність внесення певних змін та уточнень до положень чинного законодавства про обмежувальні заходи кримінально-правового характеру.

10.01.24.0098/0824U000056

Волков Сергій Вікторович Запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги в Україні: Дис...Доктор філософії/ Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 343.9; 343.4-341.231.14-342.72/.73

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації охарактеризовано кримінальні правопорушення у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме визначено кількісні і якісні ознаки. Констатовано, що на початок вересня 2023 року органами Національної поліції України здійснюється досудове розслідування 443 кримінальних проваджень за статтею 2012 Кримінального кодексу України. Ще понад 200 кримінальних проваджень щодо неправомірних дій з гуманітарною допомогою розпочато за іншою кримінально-правовою кваліфікацією (шахрайство, привласнення та розтрата майна, крадіжка, хабарництво тощо). Серед значних числових показників виявлено корупційні правопорушення, за які настає кримінальна відповідальність, а саме такі, які передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення передбачені статтями 210, 354, 364, 3641, 3652, 368–3692 Кримінального кодексу України, статті 185 – крадіжка, 190 – шахрайство цього Кодексу. У дисертації виділено якісні ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме: непевності числових вимірювань, обумовленості географічних показників фактом територіального розташування гуманітарних хабів і відповідних координаційних центрів, темпоральності кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги. Кримінологічну характеристику особи злочинця у сфері обігу гуманітарної допомоги здійснено за результатами

узагальнення емпіричних даних: матеріали кримінальних проваджень, розглянутих судами (понад 120), вироки судів (понад 80), опитування (понад 100) рандомно обраних респондента. У дослідженні зроблено наголос на тому, що злочинна діяльність у сфері обігу гуманітарної допомоги містить вагомий аспект порушення норм моральності, законослухняної поведінки, оскільки спрямовується проти осіб, які вже перебувають у соціально, матеріально, морально гнітючому стані. Дослідженням встановлено, що детермінація злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги виявляється у безперервному відтворенні й оновленні різних форм суспільного життя, типів відносин, станів суспільної свідомості, появи нових корупційних ризиків (задоволення посадовими особами військових адміністрацій, інших державних органів приватних інтересів; задоволення приватних інтересів посадовими особами органів Державної митної служби України; зловживання з боку осіб, відповідальних за розподіл/ видачу/ використання гуманітарної допомоги, з метою задоволення приватних інтересів своїх або третіх осіб; нездійснення належного обліку гуманітарної допомоги, яка надходить на склад, фіксування факту її видачі зі складу, обліку залишків гуманітарної допомоги на складі з метою задоволення приватних інтересів осіб, відповідальних за роботу складів; непрозорі умови співпраці між обласними військовими адміністраціями, місцевими радами (їхніми головами) та громадськими, благодійними організаціями, волонтерами, які забезпечують доставку гуманітарної допомоги; отримання гуманітарної допомоги псевдоволонтерами з метою подальшого продажу, інші). Виділено напрями запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги. Перший рівень передбачає заходи з підвищення інформаційної культури учасників обігу гуманітарної допомоги, організацію заходів, спрямованих на координування взаємодії місцевої влади і волонтерських, благодійних і громадських ініціатив. Другий рівень передбачає системну роботу

з формування правосвідомості і вдосконалення правової культури учасників обігу гуманітарної допомоги. Третій рівень у розробленні стратегічних напрямів запобігання злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги має реалізувати мету системного моніторингу якості обігу гуманітарної допомоги (процедури маркування товарів гуманітарної допомоги, процедур проведення аудиту; розроблення організаційних регламентів вивчення міри задоволеності нагальних потреб осіб, які потребують гуманітарної допомоги і перебувають у місцях, найбільш постраждалих від кризи, обумовленої збройною агресією проти України; розроблення простих процедур організації зворотного зв'язку в системі «надавач – отримувач – набувач гуманітарної допомоги»; розроблення на рівні громади, регіону програм відновлення з урахуванням результатів моніторингу рівня задоволеності нагальних потреб людей в гуманітарній допомозі, пошук донорів з метою забезпечення гуманітарною допомогою для розвитку, регулярне оприлюднення у відкритих джерелах результатів таких ініціатив і поточних результатів реалізації подібних програм).

10.01.24.0099/0824U000110

РІЗНИК Олександр Романович Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет внутрішніх справ - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 34.07; 347.96; 343.2/.7; 343.1; 343.9; 343.8; 34:311.3

с. - Бібліогр.: назв

Різник О.Р. Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2023. Проведений аналіз стану наукового дослідження проблем кримінальної відповідальності за злочини, що пов'язані із незаконним позбавленням волі показав, що з одного боку, тим кримінально-правовим нормам, які забезпечують охорону волі людини, приділена достатня увага в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Мова йде про такі злочини, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК). З іншого, станом на сьогодні немає монографічних досліджень, присвячених особливостям кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення (ст. 1461 КК). Недостатньо уваги приділено проблемам кримінальної відповідальності за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК), захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК) та захоплення журналіста як заручника (ст. 3491 КК), завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Окрім того в Україні немає комплексних досліджень, в яких розглядалися б всі кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним позбавленням волі, в їх сукупності. Основним правовим джерелом появи у КК України статей про злочини, пов'язані із незаконним позбавленням волі є міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві, що прямо залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Отже, у роботі було виокремлено сукупність злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі, розглянуто їх об'єктивних та суб'єктивних ознаки, а такої характеристики ознак, що кваліфікують (особливо кваліфікують) відповідні посягання. Це стало передумовою наступного розгляду проблеми розмежування складів злочинів,

що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, та їх відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень на рівнях тлумачення кримінального закону та його застосування – кримінально-правової кваліфікації. У дисертації це реалізовано шляхом розв'язання проблеми встановлення типів співвідношень між складами злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, а потім відмежування їх від суміжних складів посягань, які не містять у структурі безпосереднього об'єкта посягання волі особи.

10.01.24.0100/0824U000114

Денисюк Олена Вікторівна Кримінально-правова характеристика насильницького зникнення: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 343.2/.7; 343.4-341.231.14-342.72/.73

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертація є комплексним науковим дослідженням питань кримінально-правової характеристики насильницького зникнення. У розділі 1 проаналізовано сучасний стан дослідження кримінально-правової характеристики насильницького зникнення; на підставі проведеного дослідження встановлено, що стан доктринального опрацювання вищевказаного питання не відповідає потребам правозастосування. Визначено методологічне підґрунтя дослідження кримінально-правової характеристики насильницького зникнення задля всебічного аналізу, обґрунтування теоретичних висновків і практичних рекомендацій. Висвітлені передумови виникнення необхідності встановлення заборони насильницького зникнення на міжнародному рівні. Здійснено екскурс в історію формування правових основ захисту осіб від насильницьких зникнень

як на регіональному, так і на універсальному рівнях. Приділено увагу діяльності та внеску Міжамериканської комісії з прав людини, Організації Об'єднаних Націй та, зокрема, Робочої групи ООН з насильницьких та недобровільних зникнень у боротьбу із вказаним кримінальним правопорушенням. З'ясовано відмінності у закріпленій на міжнародному рівні забороні насильницьких зникнень з огляду на зміст міжнародно-правових актів, прийнятих на захист осіб від даного посягання. Виокремлено найбільш прогресивні норми, закріплені у Міжнародній конвенції про захист всіх осіб від насильницьких зникнень, що стали безперечними здобутками у боротьбі з практикою насильницьких зникнень. Зроблено висновок про значимість договорів, прийнятих на міжнародному рівні з метою правового регулювання заборони насильницьких зникнень та спрямованих на боротьбу з вказаним злочином. Проаналізовано доцільність імплементації відповідних положень міжнародного права до національного законодавства.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.01.24.0101/0824U000112

Ткаченко Сергій Валерійович Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 343.1; 343.13; 343.131.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. У роботі проаналізовано законодавство України й зарубіжних країн,

практику застосування вітчизняного процесуального законодавства, Європейського суду з прав людини, наукові думки та позиції вчених-процесуалістів щодо досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях тимчасової ізоляції. Дослідницьку увагу зосереджено на тому, що саме в місцях тимчасової ізоляції вчиняють різні кримінальні правопорушення, серед яких незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин, незаконний обіг зброї, завдання різного ступеня тілесних ушкоджень, убивства, вимагання, шахрайство із застосуванням засобів зв'язку, що полягає у виманюванні коштів шляхом зловживання довірою (шахрайство з платіжними системами, шахрайство внаслідок використання складних життєвих обставин, наприклад, розшук рідними зниклих безвісти військовослужбовців Збройних Сил України, представників правоохоронних органів в умовах війни Російської Федерації проти України, надання інформації про місцеперебування військовополонених чи цивільних заручників). Проте особливу небезпеку становлять злочини, пов'язані зі встановленням і поширенням злочинного впливу особами, які позиціонують себе як суб'єкти підвищеного злочинного впливу («кримінальні авторитети, «зłodії в законі»») у місцях тимчасової ізоляції (ч. 2 ст. 255-1 Кримінального кодексу України).

10.01.24.0102/0824U000110

РІЗНИК Олександр Романович Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет внутрішніх справ - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 34.07; 347.96; 343.2/.7; 343.1; 343.9; 343.8; 34:311.3

с. - Бібліогр.: назв

Різник О.Р. Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що

пов'язані з незаконним позбавленням волі. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2023. Проведений аналіз стану наукового дослідження проблем кримінальної відповідальності за злочини, що пов'язані із незаконним позбавленням волі показав, що з одного боку, тим кримінально-правовим нормам, які забезпечують охорону волі людини, приділена достатня увага в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Мова йде про такі злочини, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК). З іншого, станом на сьогодні немає монографічних досліджень, присвячених особливостям кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення (ст. 1461 КК). Недостатньо уваги приділено проблемам кримінальної відповідальності за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК), захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК) та захоплення журналіста як заручника (ст. 3491 КК), завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Окрім того в Україні немає комплексних досліджень, в яких розглядалися б всі кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним позбавленням волі, в їх сукупності. Основним правовим джерелом появи у КК України статей про злочини, пов'язані із незаконним позбавленням волі є міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві, що прямо залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Отже, у роботі було виокремлено сукупність злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі, розглянуто їх об'єктивних та суб'єктивних ознаки, а

такої характеристики ознак, що кваліфікують (особливо кваліфікують) відповідні посягання. Це стало передумовою наступного розгляду проблеми розмежування складів злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, та їх відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень на рівнях тлумачення кримінального закону та його застосування – кримінально-правової кваліфікації. У дисертації це реалізовано шляхом розв'язання проблеми встановлення типів співвідношень між складами злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, а потім відмежування їх від суміжних складів посягань, які не містять у структурі безпосереднього об'єкта посягання волі особи.

10.81 Кримінологія

10.01.24.0103/0224U000055

Кримінально-правова та кримінологічна характеристика злочинності неповнолітніх: Заключний звіт/Тернопільський національний економічний університет; Керівник Рогатинська Ніна Зіновіївна - ДР 0119U100899, УДК 343.93/.94

243

Узагальнення практики реалізації чинного законодавства щодо злочинності неповнолітніх.

10.01.24.0104/0224U000129

Запобігання правопорушенням стосовно дітей у цифровому середовищі: Заключний звіт/Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України; Керівник Лубенець Ірина Григорівна - ДР 0122U000291, УДК 343.85

31

Дослідження проводиться з огляду на необхідність встановлення сучасних

тенденцій вчинення правопорушень стосовно дітей в цифровому середовищі (що охоплює інформаційно-комунікаційні технології, включаючи Інтернет, мобільні та пов'язані з ними технології та пристрої, а також цифрові мережі, контент та послуги тощо), визначення форм та видів правопорушень зазначеної категорії, причин та умов, що сприяють їх поширенню; розроблення системи заходів запобігання таким діям.

10.01.24.0105/0824U000056

Волков Сергій Вікторович Запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги в Україні: Дис...Доктор філософії/ Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 343.9; 343.4-341.231.14-342.72/.73

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації охарактеризовано кримінальні правопорушення у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме визначено кількісні і якісні ознаки. Констатовано, що на початок вересня 2023 року органами Національної поліції України здійснюється досудове розслідування 443 кримінальних проваджень за статтею 2012 Кримінального кодексу України. Ще понад 200 кримінальних проваджень щодо неправомірних дій з гуманітарною допомогою розпочато за іншою кримінально-правовою кваліфікацією (шахрайство, привласнення та розтрата майна, крадіжка, хабарництво тощо). Серед значних числових показників виявлено корупційні правопорушення, за які настає кримінальна відповідальність, а саме такі, які передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення передбачені статтями 210, 354, 364, 3641, 3652, 368–3692 Кримінального кодексу України,

статті 185 – крадіжка, 190 – шахрайство цього Кодексу. У дисертації виділено якісні ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме: непевності числових вимірювань, обумовленості географічних показників фактом територіального розташування гуманітарних хабів і відповідних координаційних центрів, темпоральності кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги. Кримінологічну характеристику особи злочинця у сфері обігу гуманітарної допомоги здійснено за результатами узагальнення емпіричних даних: матеріали кримінальних проваджень, розглянутих судами (понад 120), вироки судів (понад 80), опитування (понад 100) рандомно обраних респондента. У дослідженні зроблено наголос на тому, що злочинна діяльність у сфері обігу гуманітарної допомоги містить вагомий аспект порушення норм моральності, законослухняної поведінки, оскільки спрямовується проти осіб, які вже перебувають у соціально, матеріально, морально гнітючому стані. Дослідженням встановлено, що детермінація злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги виявляється у безперервному відтворенні й оновленні різних форм суспільного життя, типів відносин, станів суспільної свідомості, появи нових корупційних ризиків (задоволення посадовими особами військових адміністрацій, інших державних органів приватних інтересів; задоволення приватних інтересів посадовими особами органів Державної митної служби України; зловживання з боку осіб, відповідальних за розподіл/ видачу/ використання гуманітарної допомоги, з метою задоволення приватних інтересів своїх або третіх осіб; нездійснення належного обліку гуманітарної допомоги, яка надходить на склад, фіксування факту її видачі зі складу, обліку залишків гуманітарної допомоги на складі з метою задоволення приватних інтересів осіб, відповідальних за роботу складів; непрозорі умови співпраці між обласними військовими адміністраціями, місцевими радами (їхніми головами) та громадськими, благодійними

організаціями, волонтерами, які забезпечують доставку гуманітарної допомоги; отримання гуманітарної допомоги псевдоволонтерами з метою подальшого продажу, інші). Виділено напрями запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги. Перший рівень передбачає заходи з підвищення інформаційної культури учасників обігу гуманітарної допомоги, організацію заходів, спрямованих на координування взаємодії місцевої влади і волонтерських, благодійних і громадських ініціатив. Другий рівень передбачає системну роботу з формування правосвідомості і вдосконалення правової культури учасників обігу гуманітарної допомоги. Третій рівень у розробленні стратегічних напрямів запобігання злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги має реалізувати мету системного моніторингу якості обігу гуманітарної допомоги (процедури маркування товарів гуманітарної допомоги, процедур проведення аудиту; розроблення організаційних регламентів вивчення міри задоволеності нагальних потреб осіб, які потребують гуманітарної допомоги і перебувають у місцях, найбільш постраждалих від кризи, обумовленої збройною агресією проти України; розроблення простих процедур організації зворотного зв'язку в системі «надавач – отримувач – набувач гуманітарної допомоги»; розроблення на рівні громади, регіону програм відновлення з урахуванням результатів моніторингу рівня задоволеності нагальних потреб людей в гуманітарній допомозі, пошук донорів з метою забезпечення гуманітарною допомогою для розвитку, регулярне оприлюднення у відкритих джерелах результатів таких ініціатив і поточних результатів реалізації подібних програм).

10.01.24.0106/0824U000093

Надточієва Анна Петрівна Суб'єкти корупційних кримінальних правопорушень: Дис...Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного

університету "Одеська юридична академія"
- Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: ; 343.2/.7; 343.9; 343.8

с. - Бібліогр.: назв

Надточієва А.П. Суб'єкти корупційних кримінальних правопорушень. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», Київ, 2023. У дисертаційному дослідженні здійснено системну наукову розробку теоретичних та прикладних проблем визначення суб'єктів кримінальних корупційних правопорушень, яка включає встановлення сутності та змісту поняття «суб'єкт кримінального корупційного правопорушення», як елементу складу корупційного кримінального правопорушення, ознак таких суб'єктів, їх класифікацію, проблем кваліфікації незаконних дій окремих суб'єктів означеного виду кримінальних правопорушень та на цій основі визначення перспектив розширення кола названих суб'єктів. В результаті здійснення наукового пошуку отримано висновки, пропозиції та рекомендації, котрі у комплексі формують нове бачення актуального та своєчасного вирішення окресленого у дисертації наукового завдання. Ретроспективний аналіз законодавства щодо протидії корупції дозволив встановити періодичність його розвитку, ідентифікатором якого стала категорія «суб'єкт корупційних правопорушень». Передумовами формування періодів визначено стан накопичення знань про феномен корупції, як явища правової дійсності, усвідомлення деструктивності, шкідливості та протиправності. Перший період (Київської держави до 1918 року) характеризується відсутністю традиційного розуміння корупції як злочину. Другий період (радянський з 1918 року по 1991 рік) відзначився, на початковому етапі,

встановленням кримінальної відповідальності за хабарництво, як форми корупційних діянь в Декреті «Про хабарництво». Третій період – перехідний пострадянський (з моменту проголошення незалежності України по 2012 рік) характеризується з встановленням в законодавстві єдиної термінології, котра позначала суб'єктів корупційних правопорушень («службова особа» та «посадова особа»), започаткуванням реформ, ґрунтом для яких стала ратифікація низки міжнародних актів та ініціатив, спрямованих на формування прозорості діяльності центральних органів виконавчої влади, а також партнерства із громадянським суспільством. На четвертому етапі – сучасний (з 2012 року по теперішній час), початок якого ознаменувала так звана «антикорупційна реформа», було утворено низку антикорупційних інституцій, взято політичний курс на повноцінне членство до європейського співтовариства. Наслідком цього стало здійснення диверсифікації, суб'єктів корупційних правопорушень, кримінальної відповідальності в публічній та непублічній сферах, розширення кола суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень і правопорушень пов'язаних з корупцією та відповідальності за них, імплементація положень міжнародних конвенцій щодо боротьби з корупцією у національне законодавство. Аналіз наукового доробку вітчизняних вчених у напрямку поняття, сутності та змісту корупції, відповідальності за неї, дозволив усвідомити необхідність формування консолідованого галузевого блокового підходу до категорії «суб'єкт корупційних кримінальних правопорушень». Такий підхід дозволить врахувати сутнісні змістовні характеристики усього спектру протиправних діянь, котрі входять до поняття «корупція», сформуванню єдиний підхід до виділення «корупційних кримінальних правопорушень», кваліфікацію таких правопорушень, охарактеризувати «суб'єктів кримінальних корупційних правопорушень», а також особливості їх притягнення до

кримінальної відповідальності, та на цій основі запропонувати зміни до діючого закону про кримінальну відповідальність. Наведене опосередкувало оригінальність висхідної ідеї даного дисертаційного дослідження.

10.83 Кримінально-виконавче право. Пенітанціарія

10.01.24.0107/0824U000110

РІЗНИК Олексій Романович Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет внутрішніх справ - Захищена; 1--0.2024

УДК: 34.07; 347.96; 343.2/.7; 343.1; 343.9; 343.8; 34:311.3

с. - Бібліогр.: назв

Різник О.Р. Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2023. Проведений аналіз стану наукового дослідження проблем кримінальної відповідальності за злочини, що пов'язані із незаконним позбавленням волі показав, що з одного боку, тим кримінально-правовим нормам, які забезпечують охорону волі людини, приділена достатня увага в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Мова йде про такі злочини, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК). З іншого, станом на сьогодні немає монографічних досліджень, присвячених особливостям кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення (ст. 1461 КК). Недостатньо

уваги приділено проблемам кримінальної відповідальності за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК), захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК) та захоплення журналіста як заручника (ст. 3491 КК), завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Окрім того в Україні немає комплексних досліджень, в яких розглядалися б всі кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним позбавленням волі, в їх сукупності. Основним правовим джерелом появи у КК України статей про злочини, пов'язані із незаконним позбавленням волі є міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві, що прямо залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Отже, у роботі було виокремлено сукупність злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі, розглянуто їх об'єктивних та суб'єктивних ознаки, а такої характеристики ознак, що кваліфікують (особливо кваліфікують) відповідні посягання. Це стало передумовою наступного розгляду проблеми розмежування складів злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, та їх відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень на рівнях тлумачення кримінального закону та його застосування – кримінально-правової кваліфікації. У дисертації це реалізовано шляхом розв'язання проблеми встановлення типів співвідношень між складами злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, а потім відмежування їх від суміжних складів посягань, які не містять у структурі безпосереднього об'єкта посягання волі особи.

10.01.24.0108/0824U000093

Надточієва Анна Петрівна Суб'єкти корупційних кримінальних правопорушень: Дис... Доктор філософії/ Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: ; 343.2/.7; 343.9; 343.8

с. - Бібліогр.: назв

Надточієва А.П. Суб'єкти корупційних кримінальних правопорушень. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія», Київ, 2023. У дисертаційному дослідженні здійснено системну наукову розробку теоретичних та прикладних проблем визначення суб'єктів кримінальних корупційних правопорушень, яка включає встановлення сутності та змісту поняття «суб'єкт кримінального корупційного правопорушення», як елементу складу корупційного кримінального правопорушення, ознак таких суб'єктів, їх класифікацію, проблем кваліфікації незаконних дій окремих суб'єктів означеного виду кримінальних правопорушень та на цій основі визначення перспектив розширення кола названих суб'єктів. В результаті здійснення наукового пошуку отримано висновки, пропозиції та рекомендації, котрі у комплексі формують нове бачення актуального та своєчасного вирішення окресленого у дисертації наукового завдання. Ретроспективний аналіз законодавства щодо протидії корупції дозволив встановити періодичність його розвитку, ідентифікатором якого стала категорія «суб'єкт корупційних правопорушень». Передумовами формування періодів визначено стан накопичення знань про феномен корупції, як явища правової дійсності, усвідомлення деструктивності, шкідливості та протиправності. Перший період (Київської

держави до 1918 року) характеризується відсутністю традиційного розуміння корупції як злочину. Другий період (радянський з 1918 року по 1991 рік) відзначився, на початковому етапі, встановленням кримінальної відповідальності за хабарництво, як форми корупційних діянь в Декреті «Про хабарництво». Третій період – перехідний пострадянський (з моменту проголошення незалежності України по 2012 рік) характеризується з встановленням в законодавстві єдиної термінології, котра позначала суб'єктів корупційних правопорушень («службова особа» та «посадова особа»), започаткуванням реформ, ґрунтом для яких стала ратифікація низки міжнародних актів та ініціатив, спрямованих на формування прозорості діяльності центральних органів виконавчої влади, а також партнерства із громадянським суспільством. На четвертому етапі – сучасний (з 2012 року по теперішній час), початок якого ознаменувала так звана «антикорупційна реформа», було утворено низку антикорупційних інституцій, взято політичний курс на повноцінне членство до європейського співтовариства. Наслідком цього стало здійснення диверсифікації, суб'єктів корупційних правопорушень, кримінальної відповідальності в публічній та непублічній сферах, розширення кола суб'єктів корупційних кримінальних правопорушень і правопорушень пов'язаних з корупцією та відповідальності за них, імплементація положень міжнародних конвенцій щодо боротьби з корупцією у національне законодавство. Аналіз наукового доробку вітчизняних вчених у напрямку поняття, сутності та змісту корупції, відповідальності за неї, дозволив усвідомити необхідність формування консолідованого галузевого поблокового підходу до категорії «суб'єкт корупційних кримінальних правопорушень». Такий підхід дозволить врахувати сутнісні змістовні характеристики усього спектру протиправних діянь, котрі входять до поняття «корупція», сформувати єдиний підхід до виділення «корупційних

кримінальних правопорушень», кваліфікацію таких правопорушень, охарактеризувати «суб'єктів кримінальних корупційних правопорушень», а також особливості їх притягнення до кримінальної відповідальності, та на цій основі запропонувати зміни до діючого закону про кримінальну відповідальність. Наведене опосередкувало оригінальність висхідної ідеї даного дисертаційного дослідження.

10.85 Криміналістика

10.01.24.0109/0824U000022

Самойленко Ігор Миколайович
Неідентифікаційні балістичні дослідження в кримінальному провадженні:
Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 343.98

с. - Бібліогр.: назв

Вибір теми дослідження обумовлено її актуальністю для наук кримінально правового циклу, судової експертології, експертної та правозастосовної практики. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних та практичних проблем діяльності експерта-баліста з проведення неідентифікаційних балістичних досліджень у кримінальному провадженні. В роботі здійснено періодизацію на відповідні історичні етапи генези дослідження проблем проведення неідентифікаційних балістичних досліджень. Вказано на важливість для судової експертології періоду, пов'язаного з відокремленням в межах судово-балістичної експертизи самостійних досліджень неідентифікаційного характеру – експертизи ситуаційних обставин пострілу та діагностичних експертиз (70-80-ті рр. ХХ ст.), а також сучасного етапу неідентифікаційних досліджень зброї, патронів, слідів їх дії та обставин застосування. Акцентовано увагу на тому, що в умовах сьогодення поява та

активізація в обігу нових предметів озброєння, збільшення їх іноземних аналогів, дефіцит методичних праць та їх недосконалість, певна застарілість з огляду на сучасний стан розвитку науки і техніки вимагає комплексного підходу до вирішення діагностичних та ситуаційних завдань в рамках проведення балістичних досліджень, комплексних та комісійних експертиз. Зазначається, що ситуаційні балістичні дослідження, як підвид судової балістики, проводяться з метою встановлення обставин застосування нарізної вогнепальної зброї та боєприпасів і вирішують завдання зі з'ясування обставин пострілу, визначення взаємного розташування стріляючого, і потерпілого (перешкоди), положення зброї в момент здійснення пострілу, аналізу дій осіб та їх наслідків тощо. Натомість, судово-балістична діагностика – підвид судової балістики, пізнавальний процес експерта, заснований на розумових операціях класифікування та екстраполяції, методах тестування технічних систем, спрямований на встановлення природи, родових характеристик, технічного стану та властивостей вогнепальної зброї, патронів та слідів їх дії, формулювання на основі отриманих даних криміналістично значущих суджень про ці об'єкти, механізм та інші обставини вчинення кримінального правопорушення. Наголошено, що за характером основних цілей балістичного експертного дослідження неідентифікаційні завдання спрямовані на встановлення обставин здійснення пострілу (ситуаційні) та пов'язані з розпізнаванням властивостей об'єктів, що досліджуються (діагностичні). Вирішуючи ситуаційні завдання, експерт має справу з різними суперечливими моделями події, пов'язаної із застосуванням вогнепальної зброї та з урахуванням окремих об'єктивних елементів дає їм оцінку з метою вирішення завдань кримінального провадження. Діагностичні завдання за ступенем складності умовно розподілено на прості (діагностування властивостей та стану вогнепальної зброї, боєприпасів; дослідження властивостей та стану вогнепальної зброї, боєприпасів щодо їх

відображення) і складні (дослідження механізмів, подій, процесів та дій), а також за причинно-наслідковими зв'язками – на прямі та зворотні. Визначено, що окремим випадком діагностичних завдань є класифікаційні завдання, які спрямовані на встановлення відповідності вогнепальної зброї, боєприпасів певним заздалегідь заданим характеристикам та віднесення їх на цій підставі до певного класу, роду, виду, системи, моделі. Встановлено, що предмет неідентифікаційних судово-балістичних досліджень складає криміналістично значима інформація про подію злочину в цілому, закономірності відображення властивостей зброї, патронів та слідів їх дії, засоби та методи виявлення та використання такої інформації для встановлення на їх основі механізму та інших обставин учинення кримінального правопорушення. До об'єктів неідентифікаційних балістичних досліджень віднесено процесуально оформлені та / або використовувані для вирішення ситуаційних та діагностичних експертних завдань матеріальні або матеріалізовані джерела інформації, що виражають криміналістично значущу інформацію про стрілецьку, газову ствольну зброю, конструктивно подібні до неї вироби небойового призначення, патрони до них, сліди дії названих видів зброї та виробів небойового призначення. Звертається увага на те, що методологія сучасних неідентифікаційних балістичних досліджень – заснована на наукових засадах судової балістики, криміналістичної ситуалогії та діагностики, загальної теорії судової експертизи система положень, що визначає можливість встановлення події, пов'язаної із застосуванням вогнепальної зброї, діагностування природи, станів, властивостей і відношень використаної зброї при вчиненні кримінального правопорушення, патронів та слідів їх дії, закономірності виявлення властивостей та ознак об'єктів, а також сукупність методів та методик їх експертного дослідження.

10.01.24.0110/0824U000019

Красюк Ігор Петрович Криміналістичне дослідження підписів і коротких рукописних записів, виконаних за допомогою технічних прийомів та засобів: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 343.98

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації здійснене теоретико-методологічне узагальнення та нове вирішення завдання, що полягає в комплексному аналізі теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо здійснення криміналістичного дослідження малих за обсягом об'єктів почерку, які виконані за допомогою технічних прийомів та засобів. Отримали подальший розвиток наукові положення щодо наявності конкретного комплексу ознак малих за обсягом почеркових об'єктів, виявлення та оцінка яких свідчитимуть про факт підробки, засоби та прийоми, які для цього використовувалися. Наведено аргументи про те, що належність малих за обсягом рукописів до малоінформативних почеркових об'єктів не означає взаємозалежності й однозначності цих понять. Встановлено, що предмет судово-почеркознавчої експертизи дослідження підписів та коротких рукописних записів складають: підпис та / або короткий рукописний запис, спосіб його підробки та обставин, які встановлюються на основі спеціальних знань у сфері почеркознавства та технічного дослідження документів. Визначено об'єкти експертного судово-почеркознавчого дослідження: малий за обсягом рукописний продукт (підпис, короткий рукописний запис); документ як матеріальний носій; явища, процеси й події об'єктивної дійсності, відображені на матеріальних носіях інформації, які надаються для дослідження. У роботі сформульовано авторське визначення «технічного підроблення підписів та коротких рукописних засобів», під яким слід розуміти процес відтворення автентичного взірця почерку за допомогою

різноманітних технічних прийомів і засобів, із застосуванням приладів та пристосувань, майстерності виконавця та його навичок для досягнення максимальної подібності з почерковим об'єктом-оригіналом. Стверджується, що з огляду на подібність обсягу почеркового матеріалу підписів та коротких рукописних записів, усю сукупність використовуваних способів їх технічного підроблення слід розділити на такі: що передбачають виконання будь-якої попередньої підготовки перед відтворенням необхідного почеркового об'єкта; не передбачають виконання такої підготовки. Розвинуто наукові уявлення про сучасні способи технічної підробки підписів та коротких записів з використанням технічних засобів без нанесення рукописним способом: перемальовування за допомогою пантографа; з використанням спеціально виготовлених кліше (факсиміле); з використанням можливостей сучасної комп'ютерної та копіювально-розмножувальної техніки, репрографічних знакосинтезуючих друкувальних пристроїв. Удосконалено тлумачення методики дослідження підписів та коротких записів, виконаних за допомогою технічних прийомів та засобів, як окремої методики судово-почеркознавчої експертизи, що має інтегративний характер, оскільки передбачає обов'язкове встановлення факту застосування технічної підробки, що передує наступному етапу дослідження. Обґрунтовано потребу у розширенні компетенцій експертів-почеркознавців спеціальністю 2.1, що дасть змогу одному експерту в рамках судово-почеркознавчої експертизи всебічно дослідити такий складний об'єкт, як підпис, чи короткий рукописний запис, виконаний з використанням технічних прийомів та засобів. Наведено аргументи щодо виконання екпертом взаємопов'язаних діагностичних та ідентифікаційних завдань під час дослідження підписів та коротких записів, які виконані за допомогою технічних прийомів та засобів. Висловлено та обґрунтовано рекомендації щодо запровадження у вітчизняну практику

проведення досліджуваних експертиз таких оптичних методів дослідження малих за обсягом почеркових об'єктів, як сканування тривимірних мікрооб'єктів, метод спектральної 4D-візуалізації, метод одночасного формування та реєстрації спектрів комбінаційного розсіювання й фотолюмінесценції.

10.01.24.0111/0824U000162

Сара Олександр Васильович Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний гуманітарний університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 343.985

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації здійснено комплексне дослідження, у результаті якого вперше запропоновано сучасну методику розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, основними елементами якої є: класифікація досліджуваних кримінальних правопорушень; їх криміналістична характеристика; обставини, що підлягають встановленню, типові слідчі ситуації, завдання і засоби їх вирішення на початковому етапі розслідування; планування та організація розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень; тактичні особливості окремих слідчих (розшукових) дій та використання спеціальних знань під час розслідування. Удосконалено теоретичні знання про стан наукової розробленості проблеми розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, шляхом розподілу наукових досліджень за розглядуваною тематикою за часом на основі правових реалій, в яких вони здійснювалися, де відповідним рубіконом, що суттєво змінив нормативно-правову регламентацію, визначено Закон України «Про публічні закупівлі». Відзначено, що

лише в окремих вітчизняних монографічних дослідженнях розроблювали проблематику, дотичну до даної роботи, однак з більш загальним предметом: А. М. Меденцев «Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері державних закупівель» (дисертація кандидата юридичних наук та навчальний посібник), 2015 і 2017 р.р.; В. В. Дараган «Протидія злочинам у сфері державних закупівель підрозділами Департаменту захисту економіки Національної поліції України» (монографія), 2017 р. Підкреслено велику наукову цінність положень докторської роботи А. П. Запотоцького «Теоретичні основи та практика розслідування злочинів у сфері будівництва», здійсненого у 2018 р. Набула подальшого розвитку класифікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, за критеріями сфери протиправної діяльності, конкретизованого способу вчинення досліджуваних кримінальних правопорушень, концепції про дві технології злочинного збагачення: по-перше, ті, в яких основними кримінальними правопорушенням є ч.ч. 2, 3, 4 ст. 191 КК, підпорядкованими – ст.ст. 205-1, 358, 364, 364-1, 366 КК, суб'єктом – службова особа замовника публічної закупівлі; по-друге, ті, у яких основні – ст.ст. 368 та 369 КК, підпорядковані – ст.ст. 205-1, 358, 365-2, 366 КК, а способи: а) з боку службових осіб замовника закупівлі: здійснення оцінки пропозицій конкурсних торгів усупереч переліку критеріїв та методиці; визначення переможцем учасника, який не відповідає кваліфікаційним критеріям; здійснення публічної закупівлі без проведення процедур, передбачених законодавством; витрачання бюджетних коштів на придбання товарів, робіт або послуг в обсягах, які перевищують установлені граничні суми витрат; б) службовими особами учасника торгів із використанням підроблених документів. Вперше правову регламентацію публічних закупівель у сфері будівництва обґрунтовано як основу формування криміналістичної характеристики досліджуваних кримінальних правопорушень, а систему

відповідних нормативно-правових актів згруповано на законодавчому та підзаконному рівнях і класифіковано залежно від сфер суспільних відносин, що ними регулюються: публічних закупівель; будівництва, архітектури і землеустрою (характеризуються несиситемністю, дублюванням норм та потребують кодифікації); особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану в Україні. Здійснено криміналістичний аналіз кримінальних правопорушень, пов'язаних із публічними закупівлями у сфері будівництва, на основі чого запропоновано відповідну характеристику, елементами якої визначено дані про типові ознаки предмета злочинного посягання і правового регулювання зазначеної сфери як частини обстановки вчинення кримінальних правопорушень; способи їх учинення; «слідова картина»; характеристика правопорушника.

10.01.24.0112/0824U000211

Падалка Ліля Олегівна Використання методики розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 343.985.7

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертація є монографічним дослідженням, у якому на підставі аналізу матеріалів практики та теоретичних положень розроблено основи методики використання розвідувальної аналітики під час виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері оподаткування. Дослідження побудовано на основі висновків і положень, обґрунтованих сучасними розробками в галузі філософії, криміналістики, кримінального права, кримінального

процесуального права, теорії оперативно-розшукової діяльності, соціології поряд із використанням статистичних й аналітичних матеріалів МВС України, Національної поліції України, Генеральної прокуратури України, Бюро економічної безпеки України за 2018–2023 роки; результати анкетування 91 працівника територіальних управлінь Бюро економічної безпеки України в Одеській, Волинській, Закарпатській, Полтавській, Львівській та Чернівецькій областях за період з 2022 до 2023 року, 86 слідчих підрозділів НП України та 102 працівників Державної податкової служби України. У дослідженні обґрунтовано, що основними тенденціями трансформації злочинності як системи в умовах інформатизації є: по-перше, зміна структури та динаміки кримінальних правопорушень, вчинення яких супроводжується використанням інформаційних продуктів й засобів для їх обробки; по-друге, трансформація елементів інфраструктури кримінальної протиправності та формування технологічної мережі підтримки для вчинення злочинів; по-третє, інтелектуалізація осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення економічної спрямованості та формування нового стійкого класу злочинців, які відмежовані від традиційного кримінального середовища. Також, звернута увага на те, що ключовими структурними елементами аналітичної розвідки є: по-перше, формування запиту, що включає орієнтування виконавця щодо: а) об'єкта аналітичного вивчення; б) складових об'єкта, які потребують пріоритетного та детального вивчення; в) меж вивчення об'єкта (хронологічних, територіальних тощо); г) форми представлення інформації за результатами такого вивчення; по-друге, визначення системи інформаційних джерел, які будуть оброблятися під час виконання відповідного аналітичного запиту; по-третє, визначення кількості та спеціалізації суб'єктів, які будуть залучені до аналітичної роботи; по-четверте, формування інформаційного продукту та передача його замовнику. Запропоновано авторську класифікацію аналітичних запитів на: а) стратегічні (управлінські

запити), що зорієнтовані на отримання аналітичного продукту з метою вирішення довготривалих та стратегічних завдань протидії злочинності; б) тактичні запити, що спрямовані на отримання інформаційно-аналітичного продукту щодо конкретного об'єкта оперативної уваги чи кримінального провадження. У дослідженні виокремлено два самостійні об'єкти аналітичного пізнання, які є відокремленими за своєю сутністю, але перебувають у тісних зв'язках між собою: по-перше, злочинність у сфері оподаткування; по-друге, система кримінальних правопорушень (злочинна діяльність) у сфері оподаткування.

10.86 Судова статистика

10.01.24.0113/0824U000110

РІЗНИК Олександр Романович Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет внутрішніх справ - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 34.07; 347.96; 343.2/.7; 343.1; 343.9; 343.8; 34:311.3

с. - Бібліогр.: назв

Різнюк О.Р. Кримінально-правова характеристика складів злочинів, що пов'язані з незаконним позбавленням волі. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2023. Проведений аналіз стану наукового дослідження проблем кримінальної відповідальності за злочини, що пов'язані із незаконним позбавленням волі показав, що з одного боку, тим кримінально-правовим нормам, які забезпечують охорону волі людини, приділена достатня увага в працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Мова йде про такі злочини, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини

(ст. 146 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК). З іншого, станом на сьогодні немає монографічних досліджень, присвячених особливостям кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення (ст. 1461 КК). Недостатньо уваги приділено проблемам кримінальної відповідальності за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК), захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК) та захоплення журналіста як заручника (ст. 3491 КК), завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК), злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Окрім того в Україні немає комплексних досліджень, в яких розглядалися б всі кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним позбавленням волі, в їх сукупності. Основним правовим джерелом появи у КК України статей про злочини, пов'язані із незаконним позбавленням волі є міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві, що прямо залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Отже, у роботі було виокремлено сукупність злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі, розглянуто їх об'єктивних та суб'єктивних ознаки, а такої характеристики ознак, що кваліфікують (особливо кваліфікують) відповідні посягання. Це стало передумовою наступного розгляду проблеми розмежування складів злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, та їх відмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень на рівнях тлумачення кримінального закону та його застосування – кримінально-правової кваліфікації. У дисертації це реалізовано шляхом розв'язання проблеми встановлення типів співвідношень між складами злочинів, що пов'язані із незаконним позбавленням волі між собою, а потім відмежування їх від суміжних

складів посягань, які не містять у структурі безпосереднього об'єкта посягання волі особи.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.01.24.0114/0824U000014

Комарницький Володимир Васильович
Роль політичних партій у місцевому самоврядуванні в Україні: комунікативний аспект.: Дис...Доктор філософії/
Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
- Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 329

с. - Бібліогр.: назв

Артикульовано та відстежено поступову партизацію політичного процесу в Україні, яка відобразилася на формуванні та діяльності системи місцевого самоврядування і стала більш відчутною з початком системних реформ – децентралізації, виборчої, бюджетної та ін. Відтак констатовано, що в сучасних умовах партії на місцях отримали повноваження, реалізовувати які потрібно з одночасною оцінкою власного ресурсного та компетенційного потенціалів, комплексний аналіз яких актуалізує ракурс наукового пошуку. Акцентовано проблематику регіонального виміру партійної діяльності і підкреслено, що місцевий політичний сегмент набуває нового інституціонального оформлення і повноважності, здобуває досвід, розвивається відповідно до підвищення спроможності громад і їхніх представницьких органів влади.

Наголошено, що вказані процеси нерозривно пов'язані з комунікаційними взаємодіями на усіх рівнях, а політичні партії є важливими суб'єктами цих інтерактивів. Із комплексним застосуванням принципів історико-ретроспективного аналізу та об'єктивного функціоналізму визначено зміст поняття «функція політичної партії» як зовнішній прояв властивостей партії, зумовлений цілями політичної еліти та/або режиму, підпорядкований політичній ситуації у конкретний історичний період. У контексті дослідження політико-правових аспектів функціонування місцевих осередків політичних партій виявлено нормативну суперечність врегулювання їхньої діяльності, закладену у Законах України «Про політичні партії» та «Про місцеві вибори», а згодом і у Виборчому кодексі України. На основі аналізу перебігу місцевих виборчих кампаній (2010, 2015, 2020 рр.) аргументовано збереження в Україні тенденції масової участі політичних партій у місцевих виборах та їхньої несистемної активності у міжелекторальний період, на яку не мала впливу зміна виборчого законодавства з посиленням інструментарію пропорційної системи виборів. Запропоновано стратегічне бачення подальшого організаційного розвитку політичних партій в Україні, що включає: утвердження практики постійно діючих партійних осередків, спроможних оперативно трансформуватися зі структурної складової партії у дієву команду в складі представницького органу місцевої влади; підвищення рівня політичної компетентності як партійних функціонерів, так і симпатиків партії; професіоналізація членів виборчих штабів партій; реалізація принципу політичної відповідальності, починаючи з низового рівня народного представництва та ін. Обґрунтовано доцільність використання поняття «компетенції суб'єктів політики» у таких дефініціях, як: здатність брати на себе відповідальність, долучатися до прийняття управлінських рішень і мирного вирішення конфліктів, підтримувати та запроваджувати демократичні інститути тощо; спроможність і можливість

здійснювати управління на різних рівнях – від локального до загальнодержавного. Констатовано дефіцит комунікаційних компетенцій, які складають тандем з публічними компетенціями. Представництво політичної партії у мережі Інтернет визначено як частину діджитальних компетенцій. В умовах дефіциту матеріально-фінансової складової діяльності представницького органу запропоновано сконцентруватися на координаційних, розпорядчих та організаційних компетенціях. Конкретизовано зміст комунікаційної спроможності органів місцевого самоврядування України як сукупність сприятливих умов і демократичного середовища, які дозволяють суб'єктам системи місцевого самоврядування ініціювати та здійснювати багаторівневу комунікацію: всередині представницького органу, з інституціями виконавчої влади та інститутами громадянського суспільства, що має стати частиною стратегії реалізації нової місцевої політики. Партійну взаємодію визначено чинником підвищення рівня такої спроможності. Запропоновано визнати діджиталізацію партійної діяльності рівноцінною з програмною, ідеологічною та агітаційною її функціями. Наголошено, що ефективною робота партії є тоді, коли інституціонально вона діє у правовому полі, а позаінституціонально – у медійному. Стратегічну важливість теми дисертаційного дослідження аргументовано новим витком російської військової агресією та триваючою гібридною війною проти України. Адже партійна комунікація, з одного боку, є одним із інструментів протистояння пропаганді та дезінформаційним атакам, з іншого боку, посилення інформаційної, координаційної та розпорядчої функцій партій сприятиме ефективному реагуванню на військові та цивільні запити на місцях.

11.01.24.0115/0824U000078

Омельченко Владислав Станіславович
Громадський контроль в системі публічного управління: інформаційно-комунікативний аспект: Дис...Доктор

філософії/ Національний університет
"Одеська політехніка" - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 331.107.3:06.048.287; 351

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Омельченко В.С.

Громадський контроль в системі публічного управління: інформаційно-комунікативний аспект – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Національний університет «Одеська політехніка», МОН України, Одеса, 2023. У вступі до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет роботи. Розкрито наукове та практичне значення дисертаційного дослідження. Перший розділ присвячено питанням розгляду теоретикометодологічних засад до формування громадського контролю в системі публічного управління в інформаційно-комунікативному аспекті. Проведено аналіз еволюції поняття "контроль" за яким була створена спеціальна таблиця, яка демонструє, що це поняття є ключовим і інтегруючим у публічному управлінні та представлено його еволюцію на сучасному етапі. Окреслено межі впливу ГК у порівнянні з державним контролем, що робить його особливим видом публічного контролю. Розмежовуються поняття «соціальний», «державний» та «громадський» контроль, на чого визначено сутність поняття останнього. Аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень еволюції ГК показав, що основою підходів до розуміння громадського контролю є теоретичні засади та методологічне підґрунтя, на яких базується застосування ГК. Наведено приклади динамічних змін, які відбуваються в системі публічного управління України та обумовлюють необхідність систематичного впровадження і постійного вдосконалення організаційних структур і форм діяльності

органів публічної влади на всіх рівнях. Доведено, що в таких умовах засадничими принципами феномену громадського контролю є головні принципи демократичної інфраструктури, за допомогою якої зміст державно-суспільних відносин, сутність управлінських впливів може коригуватися відповідно до інтересів суспільства. Проаналізовано понятійно-категорійний апарат дослідження для коректного використання поняття «громадський контроль» в системі публічного управління. Відзначено, що ГК є одним з основних видів соціального контролю. Узагальнено вітчизняні та зарубіжні погляди щодо розуміння сутності ГК, законодавства, форм, методів, активності громадян, системи контролю, механізмів, впливів, діяльності, взаємодії, взаємовідносин, зворотного зв'язку, функцій, способів, інструментів, процесів. Проведено аналіз наукових джерел, де розглянуто різноманітність форм реалізації громадського контролю. Доведено, що ключовим елементом успішного розвитку та підвищення ефективності ГК є прозорість та відкритість органів влади, яка досягається шляхом постійного обміну інформації у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), які відіграють важливу роль у координації та покращенні взаємодії між владою та громадськістю. Акцентується, що контроль є однією з фундаментальних функцій у системі публічного управління, яка діє на основі прозорих правил, а виконання цих функцій залежить від досягнення ефективності та якості комунікації. Досліджено еволюцію інформаційно-комунікативних технологій при здійсненні ГК та виведення його на новий рівень у процесі формування інформаційного суспільства. З'ясовано напрями подальшого розвитку ГК, які відображені в інформаційному суспільстві як на світовому рівні, так і на рівнях національних стратегій розвитку в кожній окремій країні. Доведено, що розвиток інформаційних технологій нарощує взаємозв'язки органів публічної влади з громадянським суспільством, а при використанні ІКТ держава отримує

можливість розширювати спектр електронних послуг, що збільшує довіру громадянського суспільства до влади. Розглянуто концепцію "інформаційно-комунікативних технологій", яка поєднується з "громадським контролем" і визначає своє місце у майбутньому, включаючи можливість поєднання за допомогою альтернативних інформаційно-комунікативних способів зв'язку представників ГК в системі публічного управління. Було розглянуто роль ІКТ в підвищенні ефективності реалізації громадського контролю, зокрема виявлено форми, методи, механізми, технології, інструменти та процедури, що застосовуються для реалізації ГК. Здійснено систематизацію та класифікацію найбільш поширених видів ГК. Доведено, що використання сучасних ІКТ посилює ефективність та результативність ГК. На підставі аналізу встановлено, що під комунікативністю будемо розуміти: комунікативний процес взаємодії між зацікавленими учасниками, що здійснюється шляхом обміну інформацією, та сприяє її успішному отриманню, розумінню, засвоєнню, використанню і передачі. Систематизовано вітчизняні наукові погляди щодо використання категоріального апарату при визначенні змісту громадського контролю в інформаційно-комунікативному аспекті.

11.01.24.0116/0824U000099

Тесленко Сергій Сергійович Особливості трансформації політичних режимів країн Південно-Східної Азії: Дис...Доктор філософії/ Київський національний університет імені Тараса Шевченка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 321:342.3; 321.6/.8

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є цілісним дослідженням трансформації політичних режимів країн Південно-Східної Азії. В роботі здійснено ґрунтовний аналіз концептуальних засад та інституційних вимірів транзитивних переходів в регіоні. Політична

трансформація – це процес, за допомогою якого політична система набуває нових рис і змінює політичні стандарти і цінності; новий стан системи, який відбувається внаслідок радикальних структурних змін. Трансформація не обов'язково передбачає наявність вектору політичних змін. Вона може бути або складною (нелінійною), регресивною або прогресивною. Головне у трансформації – перетворення змісту та форми політичного життя, його інституційної сфери, моделей, цінностей, норм політичної поведінки. Науковий інтерес для політичної науки в цілому та для транзитології зокрема представляють трансформаційні процеси в країнах Південно-Східної Азії – регіону, який набуває все більшого геополітичного та гео економічного значення. В роботі встановлено, що трансформація у Південно-Східній Азії зводилася до зміцнення позицій національної держави, відродженої після деколонізації. Характер такої держави залишався авторитарним, але водночас легітимним. Модернізація як складова трансформації стала невід'ємною частиною політичної практики, оскільки була спрямована на забезпечення незалежності та національної безпеки.

11.01.24.0117/0824U000144

Ґжещук Владислав -- Державна освітня політика в Республіці Польща.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 321(4/9); 37(4/9)

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вперше в українській політичній науці комплексно та систематично проаналізовано еволюцію та чинний стан специфіки взаємодії суспільнополітичних і владно-управлінських процесів та рішень й атрибутів становлення і поступу системи освіти й освітніх процесів крізь призму виявлення історичних і чинних особливостей та тенденцій і наслідків

реформування державної освітньої політики в Республіці Польща на різних етапах її історичного та суспільно-політичного розвитку. Для цього у кваліфікаційній роботі було: висвітлено історіографічні, концептуальні та теоретико-методологічні засади й складові дослідження державної освітньої політики і її значення у політичному процесі; теоретизовано параметри взаємозалежності політичних, управлінських й освітніх процесів і реформ у рамках різних моделей та систем суспільнополітичного розвитку; проаналізовано особливості еволюції розвитку системи освіти, здійснення освітніх реформ і становлення державної освітньої політики в рамках суспільно-політичного й історичного поступу Першої та Другої Республік Польща; розглянуто та систематизовано досвід й основні тенденції та наслідки формування і реалізації державної освітньої політики в умовах суспільнополітичних реалій і трансформацій Польської Народної Республіки, в тому числі на тлі інших країн Центрально-Східної Європи; охарактеризовано пріоритетні напрями та проблеми реалізації державної освітньої політики Третьої Республіки Польща, в тому числі інкорпоровані у програмах урядів і маніфестах політичних партій, в ході її суспільнополітичної трансформації на ранньому й посткомуністичному етапі демократичного розвитку; окреслено й впорядковано зміст, засади, механізми, принципи і напрями реалізації державної освітньої політики та реформування системи освіти в ході й за наслідками європейської інтеграції та чинних суспільнополітичних процесів у Республіці Польща. Відтак загалом у дисертації вказано на складності та неоднозначності процесів реформування й управління системою освіти в Польщі, особливо на тлі різних етапів її суспільнополітичного розвитку. Тим не менше, це не завадило виявити тенденції розвитку сучасної державної освітньої політики Республіки Польща, дослідити та узагальнити досвід Польщі у реформуванні системи освіти, визначити суспільнополітичні, соціально-економічні, політико-правові та інші

засади реформування та поступу освіти в Польщі, розкрити передумови та результати реформування сучасної освітньої політики Польщі.

11.01.24.0118/0824U000154

Мегела Роман Романович Трансформації державно-церковних відносин у Чехії в історичній ретроспективі та в умовах демократичного транзиту.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 321.01; 32:061.234; 26.000.32; 32:26; 321(4/9)

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації досліджено еволюцію державно-церковних відносин у Чехії в історичній ретроспективі та в умовах сучасних демократичних перетворень. Зазначається, що Чеська Республіка належить до групи постсоціалістичних країн, що досягли значних успіхів у системній суспільно-політичній трансформації і є прикладом успішної розбудови демократії на теренах Центрально-Східної Європи. Наголошується на тому, що в умовах євроінтеграції України важливе теоретичне і прикладне значення має вивчення та використання досвіду європейських країн у різних сферах. У зв'язку з цим у дисертації аналізується та узагальнюється досвід розв'язання проблем державно-церковних відносин у Чехії та показується його значення для України. Доводиться, що вивчення та впровадження зарубіжного досвіду взаємодії держави та релігійних організацій актуалізується проблемами внутрішнього життя українського суспільства, зокрема кількісними та якісними змінами в релігійному середовищі, зростанням ролі релігійного чинника в суспільно-політичному житті, а отже й потребою коригування державної політики у релігійно-церковній сфері, вдосконалення правових засад забезпечення свободи совісті та діяльності

релігійних організацій в Україні. Дослідницька проблематика актуалізується також необхідністю забезпечення національної та духовної безпеки українського народу, що опинилася під загрозою через активне розігрування Росією релігійної карти у війні проти України. У роботі визначаються теоретико-методологічні засади дослідження проблеми взаємин держави з церквою та релігійними організаціями, уточнюються дефініції ключових категорій, центральне місце серед яких посідає поняття «державно-церковні відносини». Аналізуються основні напрями української та зарубіжної історіографії вивчення проблем формування і трансформації державно-конфесійних взаємин. Зазначається, що порушені в дисертації проблеми знайшли здебільшого фрагментарне відображення у науковій літературі, комплексного їх осмислення за допомогою інструментарію політичної науки не здійснено ще й досі. Тому історія і сучасний стан державно-церковних відносин у Чехії залишаються серед найменш досліджених в українській політичній науці. У дисертації визначено основні історичні етапи трансформації державно-церковних відносин на чеських землях під час існування різних політичних режимів. З'ясовано, що впродовж століть релігія була одним із визначальних чинників суспільно-політичного та духовно-культурного розвитку чеського суспільства, відігравала важливу роль у становленні національної ідентичності. Чехію охарактеризовано як один із важливих центрів європейської християнської цивілізації, а християнство – як невід'ємний елемент культури чеського народу на кожному історичному етапі його розвитку. Висвітлено становище церкви та релігійних організацій у період тоталітарного комуністичного режиму в Чехословаччині. Наголошується на тому, що догматизований марксизм, який упродовж десятиліть був офіційною ідеологією й водночас "політичною релігією", формував лише негативне ставлення до християнства та його ролі в історії чеського народу. Церкву як важливу і впливову інституцію було

повністю витіснено із суспільного життя. Чехословаччина була позбавлена можливості здійснювати власну політику у релігійно-церковній сфері. У чеському суспільстві утвердилася модель державно-церковного протистояння. У роботі висвітлено політичні та ідеологічні аспекти ліквідації греко-католицької церкви у Східній Словаччині.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.41 Організація науки. Політика в галузі науки

12.01.24.0119/0824U000177

Цзіньпін Лі .. Інструменти реалізації державної політики у сфері інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 342.5; 328; 342.5; 351/354; 001.18; 001.89:338.26; 001.89:351.854; 316.42; 339.9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації представлено авторський підхід до дослідження інструментів реалізації державної політики у сфері інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Аналізуючи фінансові інструменти у роботі розглянуто механізми фінансування науково-технічних проєктів, які підтримуються різними відомствами як на загальнодержавному, так і на провінційному рівні КНР. Зокрема, обґрунтовано необхідність формування спеціалізованих фондів підтримки науково-інноваційної діяльності. Розглядаючи інституційно-правові інструменти, авторкою проаналізовано ключові нормативно-правові документи,

які спрямовані на підвищення рівня міжнародного науково-технічного співробітництва. До інформаційно-комунікаційних інструментів державної політики інтернаціоналізації авторкою віднесено створення та підтримку державних інформаційних систем, державну інформаційну політику, а також особливий компонент – наукову дипломатію. У роботі поглиблено понятійно-категоріальний апарат за рахунок обґрунтування авторського тлумачення сутності та змісту таких понять, як «інтернаціоналізація науки та інновацій» та «міжнародне науково-технічне співробітництво». Авторка вказує, що не дивлячись на формальну близькість цих понять, вони мають певні відмінності. Зокрема, акцентовано, що міжнародне науково-технічне співробітництво є модусом загального процесу інтернаціоналізації. Стверджується, що концепт міжнародного науково-технічного співробітництва є формою співпраці між країнами у сфері науки, техніки та технологій, яка здійснюється в інституціалізованих формах. У дисертації проаналізовано основні проблеми, що існують при реалізації державної політики сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву Китаю. У роботі проаналізовано засади розвитку державної політики КНР у сфері міжнародного науково-технічного співробітництва, що дало можливість окреслити такі етапи її поставання: початковий етап розвитку відповідно до принципу; етап швидкого розвитку; етап поглиблення розвитку; етап стратегічних інновацій. У роботі розглянуто особливості китайсько-американського, китайсько-європейського та китайсько-українського співробітництва в сфері науки та інновацій, а також визначено основні бар'єри, які перешкоджають реалізації різних форм співробітництва. У дисертації проводиться аналіз розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва провінційних науково-дослідних установ на прикладі Шаньдунської академії наук. У роботі здійснено дослідження варіативності моделей оцінювання ефективності

політики інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Це дало можливість запропонувати класифікаційне групування оціночних індикаторів політики інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. Авторка пропонує власну модель оцінювання ефективності інтернаціоналізації, побудувавши її за ієрархічним принципом на основі використання принципів визначеності, систематичності, науковості, сумісності, обґрунтованості, незалежності. Розроблений методичний підхід дасть можливість підвищити результативність макроекономічної політики реалізації проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва. Для вирішення завдання оцінювання ефективності державної політики, авторка обирала існуючу систему показників, яка затверджена на державному рівні. Авторський підхід до оцінювання ефективності державної політики полягає у оцінюванні ефективності проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва за моделлю «вхід-процес-результат». Для розрахунку ваги індексу оцінки в роботі використовується метод ентропійної ваги. Результати розрахунку показали, що внесок трьох вимірів входу-процесу-результатів відносно однаковий. На основі розрахунку ваги індексу додатково розраховується результат ефективності проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва Шаньдунської академії наук з 2003 по 2018 рік. Потім на основі результатів розрахунку ефективності розраховуються показники, що тісно пов'язані з результативністю проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва. Аналіз та узагальнення практичного досвіду виконання проєктів науково-технічного співробітництва дали можливість виокремити та згрупувати ризики міжнародного науково-технічного співробітництва, що впливають на ефективність інтернаціоналізації науково-інноваційної діяльності. У свою чергу, виокремлення груп ризиків проєктів міжнародного науково-технічного співробітництва дало можливість запропонувати практичні рекомендації щодо нівелювання ризиків. Проведене

дослідження для підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері інтеграції науково-інноваційної діяльності дало можливість виокремити інструменти сприяння розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва Китаю.

13 КУЛЬТУРА

13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство

13.01.24.0120/0824U000140

Забіянов Євген Володимирович
Формування краєзнавчої електронної бібліотеки Півдня України: теоретико-організаційні засади: Дис... Доктор філософії/ Київський національний університет культури і мистецтв -
Захищена; 1--0.2024

УДК: 027.021:025.5:342.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація є першим комплексним дослідженням особливостей формування краєзнавчої електронної бібліотеки Півдня України (Одещини, Миколаївщини та Херсонщини). У ньому краєзнавча електронна бібліотека розглянута як цілісне системне утворення, яке має власні функції, ознаки, властивості, багаторівневу структуру, може бути кваліфікована як інноваційний продукт бібліотечної діяльності. Системотвірною складовою краєзнавчої електронної бібліотеки є її контент – інформаційне наповнення, склад документів відповідної семантичної, типо-видової, ареальної, авторської, хронологічної спрямованості, що відповідають краю як за змістом, так і за походженням. Враховуючи новизну, вагоме наукове і практичне значення формування краєзнавчої електронної бібліотеки на Півдні України, розроблено її концептосферу, базовану на адекватному виборі парадигмальних засад, пріоритетних методологічних і наукових передумов, базових принципів, які

забезпечують її надійний теоретичний, методичний та організаційний фундамент, сприяють ефективному функціонуванню в багаторесурсному і багатодіяльнісному сучасному інформаційно-комунікаційному просторі. Обґрунтовано концептуальну модель регіональної краєзнавчої електронної бібліотеки Півдня України, базовану на п'яти основних концептах: корпоративному, змістоутворюючому, ціннісному, читачецентрованому та широкодоступному вимірах. Доведено що краєзнавча електронна бібліотека консолідує електронні ресурси краєзнавчого змісту та місцевого походження бібліотек різних типів і видів, а також музеїв, архівів, закладів вищої освіти, інших установ, забезпечуючи їх довготривале зберігання та широку доступність для власних і віддалених користувачів. Її склад має гармонійно синхронізуватися зі структурою інформаційних краєзнавчих потреб не лише місцевого населення, а й іммігрантів та емігрантів, число яких суттєво збільшилося з посиленням міграційних процесів. Краєзнавча електронна бібліотека є відкритою, багатоструктурною та багатофункціональною системою, «гостинною» до включення до свого контенту електронних документів різних семантичних напрямів, типо-видових форматів, ареального та авторського походження, здатною до розширення своїх функціональних на вимоги і потреби користувачів. Краєзнавча електронна бібліотека акумулює в своєму зібранні електронні краєзнавчі колекції – найціннішу частину рідкісних, особливо цінних та унікальних примірників краєзнавчих видань, які потребують першочергового оцифрування, довготривалого зберігання як документної спадщини для нинішніх і майбутніх поколінь. Підкреслено, що підвищення рівня дієвості регіональної краєзнавчої електронної бібліотеки забезпечується належним нормативно-правовим регулюванням, фінансовою, матеріально-технічною, науково-методичною, організаційною та кадровою підтримкою. Увесь масив публікацій, присвячених

проблемі формування електронної бібліотеки, умовно поділено на сім груп: нормативно-правові документи; результати наукових досліджень українських і закордонних фахівців; спеціалізовані професійні журнали і збірники наукових праць України та світу; матеріали міжнародних і всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій; публічні звернення державних, громадських організацій та спілок; інформаційні матеріали українських і зарубіжних мережевих медіа та новітніх медіаплатформ; краєзнавчі цифрові проєкти бібліотек Півдня України (Одеської, Миколаївської та Херсонської областей). Це створило надійну джерельну базу дослідження, дозволило дійти обґрунтованого висновку щодо існування фрагментарності та розбіжності в поглядах на формування системи краєзнавчих електронних бібліотек в українському та світовому науковому просторі, що дещо уповільнює обопільний інтеграційний процес. Вірогідність результатів дисертації забезпечено комплексом наукових підходів (соціокомунікативного, системного, структурно-функціонального, аксіологічного і компаративного), а також методів наукового пізнання (джерелознавчий аналіз, термінологічний аналіз, метод моделювання, вебаналіз), що сприяло цілісному розумінню краєзнавчої електронної бібліотеки Півдня України як системного утворення, яка ефективно функціонує на локальному, регіональному, міжрегіональному, національному і глобальному рівнях. Доведено суттєві переваги краєзнавчої електронної бібліотеки як інноваційного бібліотечного продукту, головними серед яких визначено: удосконалення складу цифрових краєзнавчих ресурсів; поліпшення обміну кра

13.41 Бібліографія. Бібліографознавство

13.01.24.0121/0824U000152

Палій Сергій Васильович Діяльність інформаційно-аналітичних центрів в

Україні у контексті ухвалення управлінських рішень: Дис...Доктор філософії/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1.-0.2024

УДК: 01.001.89

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню специфіки, стану та перспектив розвитку інформаційно-аналітичних центрів України в контексті ухвалення управлінських рішень у сучасних умовах. У дисертації обґрунтовано роль інформаційно-аналітичних центрів у процесі ухвалення та реалізації рішень в умовах реформування системи управління різних галузей людської життєдіяльності кінця ХХ – початку ХХІ ст.; виявлено специфіку формування та функціонування інформаційно-аналітичних центрів України, а також проаналізовано їх пріоритетні завдання на сучасному етапі і в найближчій перспективі; розкрито основні напрями оптимізації діяльності інформаційно-аналітичних центрів в Україні у контексті специфіки ухвалення ефективних управлінських рішень. На основі системного, багатоцільового, комплексного дослідження організації та діяльності інформаційно-аналітичних центрів в Україні на державному й місцевому рівні визначено основні напрями та методи вдосконалення процесу ухвалення управлінських рішень у системі державного управління на сучасному етапі. З'ясовано, що основна діяльність ІАЦ (якісно-змістове перетворення інформації та формування новаторського знання на основі переробки наявної інформації) спирається на природний інтелект, цифрові технології та методи математичного моделювання і функціонально перетинається з науковою та управлінською діяльністю; спрямована на забезпечення ухвалення управлінського рішення та передбачає процес збирання й обробки даних, необхідних для ухвалення ефективних рішень (із залученням інформаційних, організаційних,

програмних, технічних, технологічних, правових, кадрових і фінансових ресурсів); позиціонується як дієвий інструмент для перетворення інтуїтивних понять у логічну категорію, напрацювання оптимальних управлінських рішень, узагальнення розрізнених даних, дослідження неочевидних процесів у соціально-економічному та політичному житті, науково-дослідній діяльності тощо з метою отримання якісно нової інформації в результаті узагальнення матеріалів, які були прийняті до опрацювання не систематизованими. Уточнено, що основним призначенням інформаційно-аналітичних центрів України є розробка інформаційної стратегії країни (на внутрішньодержавному рівні та на міжнародній арені) і створення необхідних умов для ухвалення ефективних рішень на державному рівні з метою забезпечення конституційних прав українського народу. Комплекс заходів удосконалення діяльності інформаційно-аналітичних центрів України станом на 2023 р., спрямований на підвищення ефективності системи інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності органів державної влади, охоплює: удосконалення діяльності єдиного державного координаційного центру з функціонування та інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності державної влади в умовах відкритої військової агресії; розробку єдиного для всіх інформаційно-аналітичних центрів модельного положення, типової організаційної структури; чітке визначення змісту та специфіки діяльності ІАЦ; зміщення акценту з ситуаційного характеру діяльності; пошуки шляхів підвищення ефективності аналітичної діяльності, зокрема використання сучасних методів і засобів для підвищення ефективності аналітичної діяльності; створення системи планового навчання та підвищення кваліфікації співробітників інформаційно-аналітичних центрів; максимальне осучаснення цифрового обладнання; максимальний захист загальноукраїнської та регіональних баз даних від дезінформації; максимальне посилення

комунікацій між ІАЦ та органами виконавчої влади. Констатовано, що основою діяльності сучасних обласних ІАЦ є здійснення обробки фактичних даних з елементами прогнозування, що позиціонується як дієвий інструмент для перетворення інтуїтивних понять у логічну категорію, напрацювання оптимальних управлінських рішень, узагальнення розрізнених даних, дослідження неочевидних процесів у соціально-економічному та політичному житті, науково-дослідній діяльності тощо з метою отримання якісно нової інформації в результаті узагальнення матеріалів, які були прийняті до опрацювання не систематизованими. Перспективи розвитку ІАЦ обласного рівня безпосередньо залежать від виконання таких завдань: створення єдиного інформаційного простору кожної області країни (офіційна та додаткова інформація обласного й муніципального рівня для забезпечення моніторингу соціально-економічних процесів, прогнозування ситуації, ухвалення та виконання управлінських рішень органами державної влади та місцевого самоврядування); формування, актуалізація та систематизація баз даних інтегрованих інформаційних фондів про ситуації в області щодо створення Центрального сховища обласної інформаційної системи з моніторингу та налізу ситуації в області; реалізація інформаційно-аналітичної системи моніторингу, аналізу й оцінки розвитку області; забезпечення аналізу та оцінки розвитку території в порівнянні з показниками розвитку інших областей.

13.51 Музейна справа. Музеєзнавство

13.01.24.0122/0824U000149

Кузьма Вікторія Владиславівна Розвиток музейного будівництва на Закарпатті у ХХ ст.: Дис...Доктор наук/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-. 0.2024

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше комплексно досліджено процес становлення та розвитку музеїв й музейних осередків на Закарпатті. З нових позицій обґрунтовано роль музеїв в житті суспільства, висвітлено позитивні і негативні тенденції розвитку музейної справи регіону у ХХ ст. У ході дослідження було встановлено, що ступінь розробки даної теми дослідниками не є достатнім. На сьогодні не існувало цілісного наукового уявлення про музейне будівництво на Закарпатті, як соціокультурного феномену. В ході викладення основного матеріалу з'ясовано, що перші спроби у формуванні музейного будівництва на Закарпатті були зроблені ще у кінці ХІХ ст. Найбільш успішною їх реалізація позначилася у створенні перших музеїв при навчальних закладах. Також до збирання старожитностей краю, стародруків залучалася церква. Найбільш відомими цінними збірками були археологічна колекція, що зберігалася у Мукачівському Святомиколаївському монастирі, приватна археологічна колекція братів Елемира і Єнева Зотлукалів та приватна колекція птахів гімназійного професора О. Грабаря в Ужгороді. Найважливішу роль у становленні музейної справи на Закарпатті відіграв Т. Легоцький видатний вчений, археолог, історик й етнограф. З його ініціативи у 1907 р. було засноване перше на Закарпатті музейне товариство. Вченому вдалося зібрати й класифікувати надзвичайно цінну археологічну колекцію (понад 7 тисяч предметів старовини) яка з часом стала основою для створення одного з провідних музеїв краю міжвоєнної доби. Найбільш сприятливі умови для розвитку музейної справи на Закарпатті були у період перебування регіону у складі Чехословаччини (1919 - 1938). Однак, очевидними стали суттєві обмеження у вільному розвитку національної культури, освіти і науки. Українська складова в тодішній культурно-освітній сфері виявлялася лише завдяки активній діяльності різноманітних товариств,

членами яких були науковці, представники влади та духовенства. Започатковані ними музеї мали в більшості народознавчу спрямованість, що підтверджувало бажання українців Закарпаття відтворити свою національну самобутність. Початок нового піднесення вітчизняних музейних закладів припав на час приєднання області до Радянської України. Однак, в цей період докорінно змінюється значимість та роль музейних закладів, що призвело до їх ліквідації та просіювання існуючих музейних фондів. У 1945 р. в Ужгороді на базі ліквідованих музеїв був відкритий Народний музей Закарпатської України, Згодом Історично-краєзнавчий музей зі статусом музею республіканського значення ІІ категорії. Музейні експозиції були істотно перебудовані у дусі нової марксистсько-ленінської ідеології. Ті фахівці-музейники, які особливо дбали про долю музею та збереження унікальних пам'яток національної історико-культурної спадщини, які чинили спротив впровадженню ідеологічних догм зазнавали репресивних заходів. З розвитком та діяльністю Закарпатського краєзнавчого музею нерозривно була пов'язана історія Закарпатської картинної галереї, а згодом Закарпатського художнього музею. Однією з визначних подій в історії музейного будівництва краю стало у червні 1970 р. відкриття Закарпатського обласного музею народної архітектури і побуту. Була успішно досягнута мета зберегти народний побут, сформувати аграрний ландшафт і відтворити пам'ять про повсякденне життя предків у вигляді старовинного закарпатського села. Початок нового піднесення вітчизняної музейної справи, що припав на роки радянської влади, був зумовлений також, організацією та створенням громадських музеїв. Найбільшого розвитку громадські музеї досягли у 60 – 70-х рр., очевидно на емоційному підйомі, який посилювався ідеологічними доктринами комуністичної партії. У 70-х рр. в області створюються і зовсім нові експозиції в старих культових спорудах, які стали музеями атеїзму. У другій половині 60 – 80-х рр. на Закарпатті входить в практику створення

етнографічних експозицій в окремих давніх спорудах. Дуже складним та критичним періодом для розвитку музеїв краю. виявився період кінця 80-х – поч. 90-х рр. Країна зіштовхнулася із значними економічними труднощами, що зрозуміло погіршило матеріально-технічний стан музеїв. Ряд громадських та шкільних музеїв припинили своє існування. Суттєвого скорочення чисельності музейних працівників зазнали державні музейні установи. Відтак, падіння СРСР та проголошення Незалежності України заклали принципову можливість переходу від моделі радянського музею – місця культу та інструменту пропаганди – до моделі музею вільного демократичного суспільства – інституції культури, майданчика діалогу про цінності, відповідальність тощо.

13.01.24.0123/0824U000149

Кузьма Вікторія Владиславівна Розвиток музейного будівництва на Закарпатті у ХХ ст.: Дис...Доктор наук/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 069; 069.01; 069.01(477)

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше комплексно досліджено процес становлення та розвитку музеїв й музейних осередків на Закарпатті. З нових позицій обґрунтовано роль музеїв в житті суспільства, висвітлено позитивні і негативні тенденції розвитку музейної справи регіону у ХХ ст. У ході дослідження було встановлено, що ступінь розробки даної теми дослідниками не є достатнім. На сьогодні не існувало цілісного наукового уявлення про музейне будівництво на Закарпатті, як соціокультурного феномену. В ході викладення основного матеріалу з'ясовано, що перші спроби у формуванні музейного будівництва на Закарпатті були зроблені ще у кінці ХІХ ст. Найбільш успішною їх реалізація позначилася у створенні перших музеїв при навчальних закладах. Також до

збирання старожитностей краю, стародруків залучалася церква. Найбільш відомими цінними збірками були археологічна колекція, що зберігалася у Мукачівському Святомиколаївському монастирі, приватна археологічна колекція братів Елемира і Єнева Зотлукалів та приватна колекція птахів гімназійного професора О. Грабаря в Ужгороді. Найважливішу роль у становленні музейної справи на Закарпатті відіграв Т. Легоцький видатний вчений, археолог, історик й етнограф. З його ініціативи у 1907 р. було засноване перше на Закарпатті музейне товариство. Вченому вдалося зібрати й класифікувати надзвичайно цінну археологічну колекцію (понад 7 тисяч предметів старовини) яка з часом стала основою для створення одного з провідних музеїв краю міжвоєнної доби. Найбільш сприятливі умови для розвитку музейної справи на Закарпатті були у період перебування регіону у складі Чехословаччини (1919 - 1938). Однак, очевидними стали суттєві обмеження у вільному розвитку національної культури, освіти і науки. Українська складова в тодішній культурно-освітній сфері виявлялася лише завдяки активній діяльності різноманітних товариств, членами яких були науковці, представники влади та духовенства. Започатковані ними музеї мали в більшості народознавчу спрямованість, що підтверджувало бажання українців Закарпаття відтворити свою національну самобутність. Початок нового піднесення вітчизняних музейних закладів припав на час приєднання області до Радянської України. Однак, в цей період докорінно змінюється значимість та роль музейних закладів, що призвело до їх ліквідації та просіювання існуючих музейних фондів. У 1945 р. в Ужгороді на базі ліквідованих музеїв був відкритий Народний музей Закарпатської України, Згодом Історично-краєзнавчий музей зі статусом музею республіканського значення ІІ категорії. Музейні експозиції були істотно перебудовані у дусі нової марксистсько-ленінської ідеології. Ті фахівці-музейники, які особливо дбали про долю музею та збереження унікальних пам'яток національної історико-культурної

спадщини, які чинили спротив впровадженню ідеологічних догм зазнавали репресивних заходів. З розвитком та діяльністю Закарпатського краєзнавчого музею нерозривно була пов'язана історія Закарпатської картинної галереї, а згодом Закарпатського художнього музею. Однією з визначних подій в історії музейного будівництва краю стало у червні 1970 р. відкриття Закарпатського обласного музею народної архітектури і побуту. Була успішно досягнута мета зберегти народний побут, сформуванати аграрний ландшафт і відтворити пам'ять про повсякденне життя предків у вигляді старовинного закарпатського села. Початок нового піднесення вітчизняної музейної справи, що припав на роки радянської влади, був зумовлений також, організацією та створенням громадських музеїв. Найбільшого розвитку громадські музеї досягли у 60 – 70-х рр., очевидно на емоційному підйомі, який посилювався ідеологічними доктринами комуністичної партії. У 70-х рр. в області створюються і зовсім нові експозиції в старих культових спорудах, які стали музеями атеїзму. У другій половині 60 – 80-х рр. на Закарпатті входить в практику створення етнографічних експозицій в окремих давніх спорудах. Дуже складним та критичним періодом для розвитку музеїв краю. виявився період кінця 80-х – поч. 90-х рр. Країна зіштовхнулася із значними економічними труднощами, що зрозуміло погіршило матеріально-технічний стан музеїв. Ряд громадських та шкільних музеїв припинили своє існування. Суттєвого скорочення чисельності музейних працівників зазнали державні музейні установи. Відтак, падіння СРСР та проголошення Незалежності України заклали принципову можливість переходу від моделі радянського музею – місця культу та інструменту пропаганди – до моделі музею вільного демократичного суспільства – інституції культури, майданчика діалогу про цінності, відповідальність тощо.

13.71 Архівна справа. Архівознавство

13.01.24.0124/0824U000057

Артеменкова Олена Миколаївна
Інформаційні технології як інструмент
популяризації генеалогічних досліджень в
архівах України: Дис...Доктор філософії/
Київський національний університет
культури і мистецтв - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 930.25

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена дослідженню інформаційних технологій як інструменту популяризації генеалогічних досліджень в архівах України. Досягнення поставленої мети визначило вирішення таких завдань: розкрити стан наукового розроблення проблеми та джерельну базу дослідження; уточнити поняттєво-категорійний апарат дослідження, зокрема визначити сутність і зміст таких базових термінів, як «генеалогічні дослідження», «генеалогічний запит», «цифрова спадщина»; встановити та обґрунтувати основні етапи впровадження інформаційних технологій у діяльність архівних установ, що в сукупності забезпечує наукові, інтелектуальні, освітні, інформаційні, культурні потреби користувачів; розкрити сучасні тенденції та особливості цифровізації архівної галузі; виявити та проаналізувати особливості функціонування вебсайтів та сторінок у соціальних мережах архівних установ на предмет їх ефективності у популяризації генеалогічної інформації; розкрити інноваційні стратегії у діяльності архівних установ з популяризації генеалогічних досліджень із залученням інформаційних технологій. Об'єктом дослідження є інформаційні технології у діяльності архівів України, предметом – особливості використання інформаційних технологій як інструменту популяризації генеалогічних досліджень в архівах України. У першому розділі вивчено історіографію та нормативно-правову базу

діяльності архівних установ України в умовах цифровізації, представлено систематизовану джерельну базу впровадження інформаційних технологій для генеалогічних досліджень у сучасних умовах, теоретико-методологічні засади та уточнено поняттєво-категорійний апарат дисертації. Аналіз наукових досліджень щодо формування, розвитку та впровадження інформаційних технологій як дієвого інструментарію в архівній сфері загалом та генеалогічних дослідженнях в архівах зокрема, свідчить про значні напрацювання українських науковців у вивченні цього питання. Серед них вирізняються праці таких відомих теоретиків і практиків архівної справи, як Г. Боряк, Л. Бутко, Н. Буценко, Д. Василенко, М. Григорук, Л. Дубровіна, Г. Желнова, В. Жук, Я. Калакура, А. Кисельова, М. Ковтун, Н. Коржик, Б. Кормич, І. Матяш, К. Новохатський, М. Палієнко, Н. Платонова, З. Свердлик, Т. Ткаченко, Н. Христова, М. Шимченко, Л. Юдіна. Чинна нормативно-правова база запровадження інформаційних технологій у діяльність архівів України сприяє, з одного боку, створенню якісного інформативного продукту, а з іншого, активізації генеалогічних досліджень в архівних установах. Встановлено, що державні архіви України продовжують невтомно працювати над розширенням власних цифрових фондів та відкривають дослідникам доступ 24/7 до нових е-копій документів і свого довідкового апарату. Вебсайти провідних архівних установ України стали важливими джерелами пошуку об'єктивної інформації для генеалогії. Вебпортал «Архіви України» надає доступ до зарубіжних архівних установ, організацій, служб, а також провідних бібліотек світу, зокрема, країн Західної Європи, К

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01.24.0125/0824U000079

Рулевська Тетяна Федорівна Розвиток екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах: Дис...Доктор філософії/ Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 37; 377; 377.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні наведено розв'язання актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту (далі – МіВВТ) у коледжах, що сприятиме вдосконаленню якості їхньої підготовки до професійної діяльності в умовах повоєнного «зеленого» флоту. Конкретизовано сутнісні ознаки екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, що відображено в її тлумаченні як складно-структурованої інтегративно-особистісної якості, що характеризує ставлення й ціннісно-світоглядні переконання, визначаючи спрямованість і перебіг професійної діяльності; ступінь усвідомлення особистої відповідальності за стан довкілля й збереження природних ресурсів; дії в соціоприродному середовищі, обумовлюючи міру і спосіб еколого доцільної поведінки та залученості до природозбереження. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах (формування позитивної мотивації до опанування екологічних знань; цілісна екологізація

змісту професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; застосування інтерактивних технологій навчання в опануванні дисциплін екологічного спрямування); концептуальним підґрунтям їх забезпечення є ключові положення культурологічного, екоцентричного, аксіологічного, інтегративного, когнітивного, екзистенційно-феноменологічного, діяльнісного методологічних підходів; проєктуванні моделі розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах, що відтворює цілісність актуальних методологічних підходів, загальнодидактичних і специфічних принципів, педагогічних умов, методики, критеріїв, показників та рівнів розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ, а також виконує візуалізаційну та прогностичну функції, надаючи змогу виявляти можливі ефективні механізми підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; створенні методики розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах, що охоплює пошуково-мотиваційний, пізнавально-діяльнісний, рефлексивно-оцінний етапи та уможливорює забезпечення успішної підготовленості майбутніх фахівців до збереження та примноження природного довкілля, сприяння гармонійному функціонуванню екосистем; удосконаленні діагностичного інструментарію дослідження розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах за мотиваційно-ціннісним, когнітивно-пізнавальним, поведінково-діяльнісним критеріями та відповідними показниками.

14.01.24.0126/0824U000118

Івгеш Андрій Васильович Діяльність педагогічного ліцею спортивного профілю в Україні (1991–2023 рр.): Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 37; 377.5; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дослідженні реалізовано методологічний принцип історизму, що надає можливість вивчення еволюції системи освіти, враховувати соціально-економічні та політичні передумови становлення ліцейної освіти в Україні. Проведено аналіз та узагальнення історико-педагогічних праць, які розкривають різні аспекти діяльності ліцеїв в Україні, а також контекст, у якому відбувався цей процес. Варто зазначити, що історія становлення ліцеїв постійно змінювалася. Тематика дослідження зумовлена змістом Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти (2021), Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року; дослідженнями проблем організації навчально-виховного процесу в ліцеї (В. Алфімов), теоретичних і практичних засад допрофесійної підготовки ліцеїстів (Я. Цехмістер), формування творчої особистості учня профільного ліцею у процесі навчання (В. Кисільова), науково-методичної діяльності ліцею (О. Остапчук), цілеспрямованої підготовки учнівської молоді в ліцеях до вступу у ЗВО (В. Заліщук, В. Сгадова, В. Таран, Б. Чижевський та ін.). Незважаючи на значну кількість наукових праць із вказаної проблематики, актуальність теми детермінована низкою суперечностей між: соціальним замовленням на розвиток профільної освіти і традиційними способами організації освітнього процесу; вагомими науковими здобутками минулого щодо фізичного виховання молоді та недостатньою їх екстраполяцією в сучасний освітній простір; усвідомленням педагогами важливості створення ефективного спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища і недостатнім рівнем педагогічного забезпечення організації освітнього процесу в умовах ліцею. Наукова новизна результатів дослідження: – вперше: - ураховуючи принцип

історизму для визначення особливостей діяльності ліцеїв в умовах незалежної України (з 1991 р.), здійснено цілісний історико-педагогічний аналіз передумов становлення ліцейної освіти на українських землях (поч. ХІХ – 1991 рр.), що забезпечило можливість обґрунтувати періодизацію її розвитку: 1805–1820 рр. (період зародження); 1820–1870 рр. (період формування науково-теоретичних основ фізичного виховання); 1870–1920 рр. (створення і функціонування фізкультурно-патріотичних спортивних організацій); 1920–1939 рр. (мілітарно-ідеологічний період); 1940–1991 рр. (становлення фізкультурної освіти в умовах радянського часу); - виокремлено сучасний етап (1991 – 2023 рр.) розвитку ліцеїв спортивного профілю як частини європейського освітнього простору; - виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови підвищення ефективності освітнього процесу ліцею спортивного профілю в неперервній освітній системі (формування мотиваційної налаштованості на успішну діяльність у навчанні і спорті; вдосконалення змісту підготовки ліцеїстів на основі реалізації міжпредметних зв'язків; організація самостійної діяльності в процесі вивчення спецкурсів «Спорт проти булінгу», «Спорт заради розвитку»; - розроблено прогностичну модель організації діяльності педагогічного ліцею спортивного профілю, що охоплює концептуальний, змістовий, технологічний та результативний складники; - визначено структуру спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища педагогічного ліцею спортивного профілю, яка містить такі складники: соціально-особистісний, матеріально-технічний, інформатично-методичний, спортивно-тренувальний; – подальшого розвитку набули обґрунтування особливостей функціонування ліцею як закладу профільної та допрофесійної підготовки молоді, зміст та організаційні форми науково-методичної діяльності в педагогічному ліцеї. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблено та впроваджено: навчально-методичний комплекс (навчальна

програма, календарно-тематичне планування, зразки планів-конспектів занять, плани роботи гуртків фізкультурно-оздоровчого циклу); удосконалено структуру навчального плану та навчальних програм з профільних предметів для ліцею, форми і методи організації профільного навчання старшокласників. Ключові слова: діяльність педагогічного ліцею, спортивний профіль, учні-ліцеїсти, історичний аналіз, періодизація становлення ліцейної освіти, педагогічні умови, освітній процес.

14.01.24.0127/0824U000106

Кушнір Вадим Володимирович Розвиток підприємницької компетентності майбутніх веб дизайнерів у професійній підготовці: Дис...Доктор філософії/ Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 37; 377.5; 378

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано розв'язання наукового завдання щодо розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів, що виявляється в розробленні та реалізації змістово-функціональної моделі, авторської методики за дотримання визначених і науково обґрунтованих необхідних для цього педагогічних умов. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше визначено й експериментально перевірено впровадження педагогічних умов розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці в закладах вищої освіти: стимулювання позитивної мотивації до підприємницької діяльності; запровадження вибіркової навчальної дисципліни «Підприємництво у веб-дизайні»; застосування технологій імітаційно-рольового навчання; впровадження навчально-методичного

комплексу підготовки майбутніх веб-дизайнерів до підприємницької діяльності. Спроектвана модель розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів є складноструктурованою цілісністю взаємозв'язаних прямими і зворотніми зв'язками складників, об'єднаних у межах методологічно-цільового, змістово-процесуального, оцінювально-результативного блоків, та слугує схематичною основою для цілеспрямованого розвитку досліджуваного феномена. Розроблена методика розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів позиційована як цілісність змісту, ефективно методичних засобів, що уможливають виявлення й актуалізацію підприємницьких якостей, спонукають до максимальної реалізації свого потенціалу в професійній діяльності і відкритті власної справи у креативній індустрії. Удосконалено діагностичний інструментарій оцінювання динаміки рівнів розвитку підприємницької компетентності веб-дизайнерів, що конкретизований сукупністю критеріїв і відповідних показників.

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.01.24.0128/0224U000081

Визначення вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця (у тому числі наукового, науково-педагогічного працівника), аспіранта, докторанта: Заключний звіт/Комунальна науково-дослідна установа "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович - ДР 0123U103461, УДК 351.72; 349:336.5, 371:351.851, 37.014.5, 338:37

65

Удосконалення механізму (порядку) оплати закладам освіти послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів за кошти бюджету міста Києва

14.01.24.0129/0224U000242

Проектування інформаційних технологій освітнього середовища: Заклучний звіт/Державний торговельно-економічний університет; Керівник Власенко Лідія Олександрівна - ДР 0121U100278, УДК 37.001.57; 37.001.63

127

Підвищення ефективності освітнього процесу закладів вищої освіти, шляхом розробки і застосування інформаційних технологій, проектування та моделювання підсистем адаптивного мобільного навчального середовища, та моделювання інформаційної технології супроводу вступної кампанії ЗВО.

14.01.24.0130/0824U000208

Вишневська Ганна Петрівна
Етнокультурні тенденції розвитку змісту шкільної освіти в Україні (90-ті рр. XX – 10-ті рр. XXI століття): Дис...Доктор філософії/ Державний заклад вищої освіти "Університет менеджменту освіти" - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 37; 37:001.12/.18

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше висвітлено результати системного й цілісного дослідження наукової проблеми, яка не була предметом історико-педагогічних студій: трансформацію етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти в Україні в історичному проміжку 90-х рр. XX – 10-ті рр. XXI ст. Дослідження актуальної наукової проблеми здійснено на філософському, теоретичному, технологічному рінях, що дало змогу систематизувати концептуальні ідеї в міждисциплінарному науковому полі;

здійснити відбір і групування методологічних інструментів, адекватних до мети і завдань; уточнити ключові поняття з теми дослідження та критерії групування джерел, обрати вихідні параметри й розробити періодизацію етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти (за проблемно-хронологічним типом) та охарактеризувати етнокультурні тенденції розвитку змісту шкільної освіти відповідно до парадигм освіти, розкрити особливості нормативно-методичного регулювання досліджуваного освітньо-культурного явища в хронологічних межах дослідницьких студій, узагальнити стратегії підготовки вчителя та освітні практики реалізації етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти. Виокремлено методологічні концепти, що відповідають специфіці історико-педагогічного дослідження – історіографічний, хронологічний, парадигмальний, аксіологічний, цивілізаційний, культурологічний уможливили реалізацію дослідницьких завдань. Розв'язанню мети та завдань історико- педагогічного дослідження сприяв комплекс взаємопов'язаних методів: загальнонаукові методи – для вивчення змін у змісті шкільної освіти та обґрунтування періодизації й особливостей тенденцій розвитку змісту шкільної освіти в Україні в історико-культурному поступі; історико-генетичний метод – сприяв структуруванню джерельної бази та аналізу етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти в умовах домінуючих парадигм; проблемно-генетичний – для відтворення та історичної реконструкції інтегрованого освітньо-культурного явища відповідно до розробленої авторської періодизації. Історико-компаративістський метод дав змогу здійснити порівняльний аналіз періодів і етапів етнокультурних тенденцій розвитку змісту шкільної освіти в територіальних і хронологічних межах дослідження. Уточнено та охарактеризовано поняття «етнокультурні тенденції змісту шкільної освіти», сутність якого полягає в окресленні в змісті шкільної освіти знань, напрямів досягнень у різних

сферах життя в етнокультурних середовищах, соціально-культурного досвіду, що ґрунтується на зрозумілих і затребуваних особистістю та суспільством цінностях для того щоб зробити їх надбанням молодшої генерації. У дисертації подано результати теоретичного аналізу та систематизації й групування джерел дослідження з урахуванням принципів: системності, достовірності, історизму, науковості, міждисциплінарності. Виокремлено за критерієм суспільної зумовленості та проблемним критерієм п'ять груп джерел: наукові, документальні, навчально-методичні, довідкові та подано їх сутнісні характеристики відповідно до мети та розв'язання завдань дослідження.

14.07 Загальна педагогіка

14.01.24.0131/0824U000118

Івегеш Андрій Васильович Діяльність педагогічного ліцею спортивного профілю в Україні (1991–2023 рр.): Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 37; 377.5; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дослідженні реалізовано методологічний принцип історизму, що надає можливість вивчення еволюції системи освіти, враховувати соціально-економічні та політичні передумови становлення ліцейної освіти в Україні. Проведено аналіз та узагальнення історико-педагогічних праць, які розкривають різні аспекти діяльності ліцеїв в Україні, а також контекст, у якому відбувався цей процес. Варто зазначити, що історія становлення ліцеїв постійно змінювалася. Тематика дослідження зумовлена змістом Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти (2021), Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної

культури і спорту на період до 2024 року; дослідженнями проблем організації навчально-виховного процесу в ліцеї (В. Алфімов), теоретичних і практичних засад допрофесійної підготовки ліцеїстів (Я. Цехмістер), формування творчої особистості учня профільного ліцею у процесі навчання (В. Кисільова), науково-методичної діяльності ліцею (О. Остапчук), цілеспрямованої підготовки учнівської молоді в ліцеях до вступу у ЗВО (В. Заліщук, В. Стадова, В. Таран, Б. Чижевський та ін.). Незважаючи на значну кількість наукових праць із вказаної проблематики, актуальність теми детермінована низкою суперечностей між: соціальним замовленням на розвиток профільної освіти і традиційними способами організації освітнього процесу; вагомими науковими здобутками минулого щодо фізичного виховання молоді та недостатньою їх екстраполяцією в сучасний освітній простір; усвідомленням педагогами важливості створення ефективного спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища і недостатнім рівнем педагогічного забезпечення організації освітнього процесу в умовах ліцею.

Наукова новизна результатів дослідження: – вперше: - урахуваючи принцип історизму для визначення особливостей діяльності ліцеїв в умовах незалежної України (з 1991 р.), здійснено цілісний історико-педагогічний аналіз передумов становлення ліцейної освіти на українських землях (поч. ХІХ – 1991 рр.), що забезпечило можливість обґрунтувати періодизацію її розвитку: 1805–1820 рр. (період зародження); 1820–1870 рр. (період формування науково-теоретичних основ фізичного виховання); 1870–1920 рр. (створення і функціонування фізкультурно-патріотичних спортивних організацій); 1920–1939 рр. (мілітарно-ідеологічний період); 1940–1991 рр. (становлення фізкультурної освіти в умовах радянського часу); - виокремлено сучасний етап (1991 – 2023 рр.) розвитку ліцеїв спортивного профілю як частини європейського освітнього простору; - виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови підвищення

ефективності освітнього процесу ліцею спортивного профілю в неперервній освітній системі (формування мотиваційної налаштованості на успішну діяльність у навчанні і спорті; вдосконалення змісту підготовки ліцеїстів на основі реалізації міжпредметних зв'язків; організація самостійної діяльності в процесі вивчення спецкурсів «Спорт проти булінгу», «Спорт заради розвитку»; - розроблено прогностичну модель організації діяльності педагогічного ліцею спортивного профілю, що охоплює концептуальний, змістовий, технологічний та результативний складники; - визначено структуру спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища педагогічного ліцею спортивного профілю, яка містить такі складники: соціально-особистісний, матеріально-технічний, інформатично-методичний, спортивно-тренувальний; – подальшого розвитку набули обґрунтування особливостей функціонування ліцею як закладу профільної та допрофесійної підготовки молоді, зміст та організаційні форми науково-методичної діяльності в педагогічному ліцеї. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблено та впроваджено: навчально-методичний комплекс (навчальна програма, календарно-тематичне планування, зразки планів-конспектів занять, плани роботи гуртків фізкультурно-оздоровчого циклу); удосконалено структуру навчального плану та навчальних програм з профільних предметів для ліцею, форми і методи організації профільного навчання старшокласників. Ключові слова: діяльність педагогічного ліцею, спортивний профіль, учні-ліцеїсти, історичний аналіз, періодизація становлення ліцейної освіти, педагогічні умови, освітній процес.

14.01.24.0132/0824U000120

Малота Анастасія Анатоліївна
Методика змішаного навчання професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою майбутніх соціальних працівників.: Дис...Доктор філософії/

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1-- 0.2024

УДК: 378; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У роботі теоретично обґрунтовано і розроблено методика змішаного навчання професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою майбутніх соціальних працівників. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено методика змішаного навчання професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників, яка передбачає оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями, вміннями використовувати навчальні та аргументативні стратегії на трьох етапах (підготовчому, рецептивно-репродуктивному та продуктивному) із використанням моделі перевернутого навчання на всіх етапах та ротаційної моделі на рецептивно-репродуктивному та продуктивному етапах, поєднання аудиторного навчання, синхронного онлайн навчання та самостійної роботи в онлайн/офлайн режимах; удосконалено критерії відбору навчального матеріалу, критерії оцінювання рівня сформованості умінь професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою; подальшого розвитку набуло вивчення особливостей організації змішаного навчання. Змішане навчання професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою майбутніх соціальних працівників базується на положеннях особистісно діяльнісного, комунікативного, компетентнісного, професійно орієнтованого та інтегрованого підходів. Змішане навчання професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою майбутніх соціальних працівників визначено як технологію, що передбачає збалансоване поєднання традиційного навчання в аудиторії, навчання в режимі синхронної взаємодії

онлайн, а також самостійного навчання онлайн та офлайн для оволодіння студентами необхідними знаннями, навичками та вміннями за мінімальний період часу з метою ефективного професійного спілкування в типових ситуаціях. Виділено три етапи змішаного навчання майбутніх соціальних працівників професійно орієнтованого усного спілкування англійською мовою: підготовчий, спрямований на розвиток мовленнєвих (лексичних, граматичних, фонетичних) навичок аудіювання та говоріння; ознайомлення з навчальними (метакогнітивними та когнітивними) та комунікативними (компенсаторними, аргументативною) стратегіями, мовленнєвими формулами, характерними для монологу-повідомлення та монологу-пояснення, а також діалогу-розпитування та діалогу-обговорення; рецептивно-репродуктивний, який передбачає формування умінь вживати навчальні та комунікативні стратегії, розвиток умінь ознайомлювального, вибіркового та детального аудіювання, умінь підготовленого монологічного та діалогічного мовлення; продуктивний, спрямований на вдосконалення умінь спілкування в нових комунікативних ситуаціях із використанням ефективних комунікативних стратегій та тактик. На всіх етапах передбачено використання моделі перевернутого навчання, на другому та третьому етапі – ще й ротаційної моделі. Запропоновано систему вправ, яка корелює з виокремленими етапами та містить три підсистеми. Підсистема 1 співвідноситься з підготовчим етапом і спрямована на формування мовленнєвих навичок та ознайомлення із стратегіями та мовленнєвими формулами. Підсистема 2 корелює з рецептивно-репродуктивним етапом і спрямована на розвиток умінь вживати навчальні та комунікативні стратегії, умінь аудіювання, а також умінь підготовленого монологічного та діалогічного мовлення. Підсистема 3 корелює з продуктивним етапом і спрямована на розвиток умінь діалогічного та монологічного мовлення із використанням комунікативних стратегій.

Обґрунтовано модель організації змішаного навчання професійно орієнтованого усного спілкування майбутніх соціальних працівників. Модель має циклічний характер, оскільки запропонована система вправ з відповідними етапами, підсистемами та групами вправ повторюється під час вивчення кожної з тем. Кожний цикл має певні особливості, оскільки поступово акценти зміщуються з першої підсистеми вправ (на формування мовленнєвих навичок та ознайомлення із стратегіями та мовленнєвими формулами) на другу (на формування мовленнєвих умінь та вмій використовувати стратегії) та третю (на вдосконалення вмій спілкування із використанням комунікативних стратегій). Результати проведеного експерименту, перевірені за допомогою методів математичної статистики – багатофункціонального статистичного критерію j^* – кутового перетворення Фішера та U-критерію Манна-Уїтні, засвідчили ефективність запропонованої методики та вищу результативність варіанту, в якому переважна більшість вправ підготовчого етапу, які студенти виконували самостійно, перевірялись чи обговорювались на онлайн чи офлайн занятті з викладачем на відміну від варіанту, де студенти виконували більшість вправ самостійно, під час синхронного онлайн чи аудиторного заняття перевірялись (у тому числі опосередковано) чи обговорювались лише окремі вправи, які викликали особливі труднощі.

14.01.24.0133/0824U000094

Литвинюк Галина Іванівна Професійний розвиток педагогів засобами неформальної освіти: Дис... Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 374; 377.4; 37.013.8; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення результатів наукового пошуку проблеми професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти та запропоновано практичне її розв'язання. На основі аналізу наукової літератури з'ясовано зміст понять «професійний розвиток педагога», «саморозвиток педагога», «особистісно-професійний розвиток педагога», «індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагога», «науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів». Виокремлено й схарактеризовано етапи професійного розвитку. Проаналізовано сучасні підходи до дослідження проблеми професійного розвитку педагогів. Запропоновано адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів в діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників, упровадження якої сприяє появі авторських методичних продуктів, засвоєнню інноваційних ролей, досягненню нової якості педагогічної діяльності та проектуванню індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів. Визначено сутність, роль і місце неформальної освіти у системі неперервного навчання педагогів, схарактеризовано її компоненти. З'ясовано вплив неформальної освіти на індивідуальну траєкторію професійного розвитку педагогів. Представлено схему-модель «Індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагогів», в якій виокремлено стратегічні складові досконалості: педагогічна культура, професійна мобільність, професійна відповідальність, професійна майстерність та професійна кар'єра, а також можливість їх розвитку в системі неперервної освіти. Схарактеризовано інноваційні методичні продукти як стратегічні наративи неформальної освіти у маркетинговій діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Досліджено багатофункціональні інноваційно-організаційні структури методичної роботи з педагогами в системі неперервної освіти, зокрема: Комплексне освітнє трансфер-містечко інноваційних

можливостей, Інтерактивна школа сучасного вчителя, Міжгалузева лабораторія компетентного консультанта, Сервісний моніторинговий центр, інтегровані курси підвищення кваліфікації. Представлено Корпоративну Школу Супервізії, яка забезпечує максимальний процес підтримки професійного розвитку педагогів у навчанні та зростанні. Створена графічна мапа діяльності Корпоративної Школи Супервізії, яка вміщує: тематичну складову, етапи (підготовчо-прогностичний, організаційно-діяльнісний, аналітично-коригувальний, альтернативні вектори розвитку педагога, інтегральні вектори розвитку консультанта (супервізора), управлінську й педагогічну сфери, форми роботи та індикатори результату. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Запропонована технологія є локальною, містить мотиваційно-цільовий, змістово-прогностичний, діяльнісно-процесуальний, результативно-коригувальний функціональні блоки, що охоплюють: мотиваційну модель професійного розвитку педагогів, засоби і компоненти неформальної освіти, етапи професійного розвитку педагогів, критерії і показники сформованості індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів, адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти і є дієвим інструментом управління професійним розвитком педагогів. Складено паспорт монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів через систему підпорядкованих понять, які розкривають концепт професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Експериментально доведено ефективність запропонованої технології, яка відкриває педагогам можливості для набуття нового досвіду через задоволення особистісних потреб у процесі партисипативного навчання і вдало універсує проблемно-наукові та інтегровані методи в педагогічний обіг. Ключові слова: професійний розвиток

педагога, особистісний розвиток, саморозвиток, професійна компетентність, самоосвіта, педагогічна освіта, неформальна освіта, післядипломна освіта, технології професійного розвитку, монотехнологія сталої підтримки професійного розвитку, професійна підготовка, науково-методичний супровід, професійна освіта, акмеологічний підхід, маркетингова діяльність.

14.15 Система освіти

14.01.24.0134/0224U000081

Визначення вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця (у тому числі наукового, науково-педагогічного працівника), аспіранта, докторанта: Заклучний звіт/Комунальна науково-дослідна установа "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович - ДР 0123U103461, УДК 351.72; 349:336.5, 371:351.851, 37.014.5, 338:37

65

Удосконалення механізму (порядку) оплати закладам освіти послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних кадрів за кошти бюджету міста Києва

14.01.24.0135/0224U000187

Обґрунтування шляхів підвищення ефективності мовної підготовки особового складу Збройних Сил України в системі індивідуальної підготовки з використанням технологій дистанційного навчання: Заклучний звіт/Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Васюкова Наталія Віталіївна - ДР 0123U101618, УДК 371"731"

77

Підвищити ефективність мовної підготовки за рахунок впровадження навчально-методичного комплексу

“Система безперервної мовної підготовки у Збройних Силах України (англійська мова)” з використанням технологій дистанційного навчання для досягнення СМП-1111 (СМП-2222) відповідно до STANAG 6001 для досягнення ефекту безперервності навчання в системі індивідуальної підготовки особового складу Збройних Сил України з використанням технологій дистанційного навчання.

14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка

14.01.24.0136/0224U000103

Психолого-педагогічний супровід формування професійно-методичної спрямованості особистості майбутніх фахівців дошкільної освіти: Заключний звіт/Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"; Керівник Богуш Алла Михайлівна - ДР 0119U002027, УДК 372.2.01

135

Науково обґрунтувати концепцію, педагогічні умови та експериментально апробувати методика психолого-педагогічного супроводу формування професійно-методичної спрямованості особистості майбутніх фахівців дошкільної освіти.

14.01.24.0137/0524U000007

Іванчук Сабіна Айдинівна Теорія та практика професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку: Дис...Доктор педагогічних наук/ Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 373.2.02; 378

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації представлено результати теоретичного узагальнення та авторського наукового вирішення проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку, що полягає у розробці, обґрунтуванні й експериментальній перевірці в освітньому процесі вишу ефективності системи професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до означеного сегменту професійної діяльності. Надано трактування основним дефініціям дослідження; систематизовано та проаналізовано джерельну базу вітчизняних та зарубіжних дослідників. Встановлено, що за сферами вияву екологічно доцільна поведінка становить інтегральну єдність трьох концептів: внутрішнього, яке детермінує змістово-сміслову наповнення двох наступних концептів; зовнішнього та діяльнісного. Здійснено дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку у педагогічному закладі вищої освіти в українському та зарубіжному науково-практичному доробку за відповідним алгоритмом (цільова, змістова, процесуально-діяльнісна та результативно-оцінна складові). Досліджено відповідні методологічні підходи (системний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, аксіологічний, культурологічний, компетентнісний, середовищний і технологічний); принципи (загальнопедагогічні – цілеспрямованості, гуманізації, екологізації, системності, науковості, безперервності, інтегративності, варіативності та гнучкості, інноваційності, принцип практичного спрямування; специфічні – принцип етичної та естетично-емоційної вимірності, діалогізації освітньої взаємодії, урахування краєзнавчого та регіонального компонентів, принцип прямування від професійних очікувань до успіхів і досягнень усіх майбутніх фахівців дошкільної освіти в окресленому аспекті

еколого-педагогічної діяльності) та методи навчання (діалогового, проєктного, інтерактивного, емапуермент-педагогіки): діалог, дискусія, проєктування, презентації, «круглий стіл», інтерактивні вправи, «ажурна пилка», «мозковий штурм», есе, педагогічні ситуації, навчально-дослідницькі і творчі завдання, наочно-практичні методи (розробка екобуків, екологічних прописів, екоінфобуклетів, вімельбух тощо). Визначено та схарактеризовано сутність педагогічних умов професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку. Змодельовано систему професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку, що складається з відповідних блоків (концептуально-цільовий, змістово-технологічний (мотиваційно-орієнтаційний, пізнавально-діяльнісний та екологічно активний етап), оцінювально-результативний), компонентів (аксіологічний, когнітивний, поведінковий, особистісний) та критеріях (ціннісно-мотиваційний, інформаційно-знансвий, діяльнісно-практичний, рефлексивно-оцінний). Схарактеризовано перспективні напрями для формування екологічно доцільної поведінки дошкільників здобувачів рівня вищої освіти магістр, формування їхнього екологічно безпечного способу життя, професійно-творчого потенціалу у здійсненні майбутньої педагогічної діяльності з розв'язання проблеми виховання екологічної особистості. Ключові слова: екоцентрична парадигма, сталий розвиток суспільства, екологічна освіта, екологічно доцільна поведінка, екологічно доцільна поведінка дітей дошкільного віку, готовність до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку, професійна підготовка майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку, система професійної підготовки майбутніх вихователів до формування екологічно доцільної поведінки дітей дошкільного віку.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.01.24.0138/0824U000067

Пісняк Валентина Степанівна Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії: Дис...Доктор філософії/ Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 373.1

с. - Бібліогр.: назв

На сучасному етапі модернізації української освіти основним завданням є підвищення якості освіти та задоволення пізнавальних потреб усіх учнів відповідно до їх індивідуальних особливостей, а однією з найбільш актуальних проблем виділяється освітня інклюзія та психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. Тому мета дослідження: теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов і структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. Предмет дослідження – модель та педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. Виходячи з мети, об'єкта та предмета дослідження, були визначені завдання дослідження: 1.

Схарактеризувати теоретичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. 2. Визначити критерії, показники, рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. Здійснити діагностику готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. 3. Теоретично обґрунтувати

педагогічні умови і розробити структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. 4. Експериментально перевірити дієвість реалізації педагогічних умов і структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробленні методики діагностування готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії; оновленні навчально-методичного забезпечення для формування готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії; розробленні, апробації та впровадженні в освітній процес ЗВО авторського навчально-методичного забезпечення, що складається з робочих програм навчальних дисциплін «Основи інклюзивної освіти», «Основи інклюзивного навчання та здоров'язбережувальні технології в закладах освіти», курсу лекцій і практичних занять, матеріалів для самостійної роботи, тренінгових матеріалів «Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах освітньої інклюзії».

14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи

14.01.24.0139/0224U000167

Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України: Заключний звіт/Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти; Керівник Сидоренко Вікторія Вікторівна - ДР 0122U202007, УДК 377, 378, 374; 377.4

222

Мета дослідження полягає у вивченні новітніх тенденцій на ринку праці та

освітніх послуг для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills та сфер діяльності, компетенцій для підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців в умовах повоєнного відновлення України.

14.01.24.0140/0824U000079

Рулевська Тетяна Федорівна Розвиток екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах: Дис...Доктор філософії/ Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 37; 377; 377.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні наведено розв'язання актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту (далі – МіВВТ) у коледжах, що сприятиме вдосконаленню якості їхньої підготовки до професійної діяльності в умовах повоєнного «зеленого» флоту. Конкретизовано сутнісні ознаки екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, що відображено в її тлумаченні як складно-структурованої інтегративно-особистісної якості, що характеризує ставлення й ціннісно-світоглядні переконання, визначаючи спрямованість і перебіг професійної діяльності; ступінь усвідомлення особистої відповідальності за стан довкілля й збереження природних ресурсів; дії в соціоприродному середовищі, обумовлюючи міру і спосіб еколого доцільної поведінки та залученості до природозбереження. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців

морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах (формування позитивної мотивації до опанування екологічних знань; цілісна екологізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; застосування інтерактивних технологій навчання в опануванні дисциплін екологічного спрямування); концептуальним підґрунтям їх забезпечення є ключові положення культурологічного, екоцентричного, аксіологічного, інтегративного, когнітивного, екзистенційно-феноменологічного, діяльнісного методологічних підходів; проєктуванні моделі розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах, що відтворює цілісність актуальних методологічних підходів, загальнодидактичних і специфічних принципів, педагогічних умов, методики, критеріїв, показників та рівнів розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ, а також виконує візуалізаційну та прогностичну функції, надаючи змогу виявляти можливі ефективні механізми підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; створенні методики розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах, що охоплює пошуково-мотиваційний, пізнавально-діяльнісний, рефлексивно-оцінний етапи та уможливорює забезпечення успішної підготовленості майбутніх фахівців до збереження та примноження природного довкілля, сприяння гармонійному функціонуванню екосистем; удосконаленні діагностичного інструментарію дослідження розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах за мотиваційно-ціннісним, когнітивно-пізнавальним, поведінково-діяльнісним критеріями та відповідними показниками.

14.01.24.0141/0824U000166

Чепурка Олег Юрійович Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін:

Дис...Доктор філософії/ Рівненський державний гуманітарний університет - Захищена; 1-.-.0.2024

УДК: 377.1; 378.02:372.8; 378

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше здійснено теоретичне узагальнення та наукове вирішення проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін. Розглянуто провідні наукові підходи до проблеми дослідження у сукупності двох рівнів: загальнонаукового (холістичний і гуманістичний підходи) та конкретно-наукового (компетентнісний, аксіологічний та діяльнісний підходи). Представлено результати категорійно-поняттєвого аналізу проблеми дослідження: аналіз базових понять дослідження («збереження здоров'я», «компетентність», «професійна компетентність», «здоров'язбережувальна компетентність», «бакалаври фізіотерапії», «фахові дисципліни»); визначення професійної компетентності майбутнього фахівця-фізіотерапевта як комплексу професійних знань, вмінь та навичок професійної діяльності в галузі фізіотерапії, а також особистісних і професійних характеристик, що уможливають ефективне виконання фахівцем-фізіотерапевтом своїх професійних обов'язків, забезпечують його професійне зростання та самореалізацію. На підставі аналізу змісту українських та міжнародних документів про підготовку фахівців-фізіотерапевтів з'ясовано зміст основних дескрипторів, що визначають належний рівень професійної компетентності фахівців-фізіотерапевтів на бакалаврському рівні підготовки. Обґрунтовано чотири базові компоненти здоров'язбережувальної компетентності бакалаврів фізичної терапії: ціннісно-мотиваційний, когнітивно-змістовий, діяльнісно-процесуальний, рефлексивно-поведінковий компонент. Доведено, що оскільки майбутні бакалаври фізичної терапії є фахівцями сфери охорони

здоров'я, то у контексті досліджуваної проблеми найбільш доцільною є змішана модель формування їхньої здоров'язбережувальної компетентності, коли до фахових дисциплін додається вплив загалом освітнього середовища закладу вищої освіти, освіта впродовж життя, позааудиторна діяльність молоді. Спроектовано модель формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін як науково обґрунтовану систему конструктивів (стратегічного, тактичного і оперативного), що відображає взаємозв'язок цілі дослідження (формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін) із соціальними, теоретичними, організаційними і методичними засадами її досягнення. Реалізовано експериментальне дослідження моделі, форм і методів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії. Діагностика стану сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фізичних терапевтів у процесі вивчення фахових дисциплін відбувалася за участі 287 майбутніх бакалаврів з фізичної терапії – здобувачів I-IV курсів спеціальності 227 Терапія та реабілітація; 29 викладачів, які здійснюють викладання фахових дисциплін. Практичне значення дослідження визначається тим, що укладено діагностичний інструментарій, який склали: анкета на виявлення рівня сформованості відповідального ставлення до здоров'я З. Крупник; методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокича; комп'ютерне тестування знань з фахових дисциплін; моніторинг якості знань і навчальної успішності здобувачів з фахових дисциплін; анкета Ю. Копчинської для вивчення технологічної готовності та професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії; методика дослідження впевненості на усвідомлюваному рівні; аутоаналітичний опитувальник здорової особистості; методика діагностики ставлення до інших

людей з інвалідністю О. Купрєєвої. Обґрунтовані зміст та структура здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фізіотерапевтів дають змогу забезпечити моніторинг якості професійної підготовки майбутніх фахівців у ЗВО. Основні положення та висновки дослідження доцільно використовувати в процесі професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної терапії, при укладанні навчально-методичних видань, а також у процесі підвищення кваліфікації та організації освіти впродовж життя фахівців з фізичної терапії. Ключові слова: здоров'язбережувальна компетентність, формування здоров'язбережувальної компетентності, модель формування здоров'язбережувальної компетентності, майбутні бакалаври фізичної терапії, фахові дисципліни, освітнє середовище закладу вищої освіти.

14.33 Середня професійна освіта. Педагогіка середньої професійної освіти

14.01.24.0142/0824U000079

Рулевська Тетяна Федорівна Розвиток екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах: Дис...Доктор філософії/ Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 37; 377; 377.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні наведено розв'язання актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту (далі – МіВВТ) у коледжах, що сприятиме вдосконаленню якості їхньої підготовки до професійної діяльності в

умовах повоєнного «зеленого» флоту. Конкретизовано сутнісні ознаки екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту, що відображено в її тлумаченні як складно-структурованої інтегративно-особистісної якості, що характеризує ставлення й ціннісно-світоглядні переконання, визначаючи спрямованість і перебіг професійної діяльності; ступінь усвідомлення особистої відповідальності за стан довкілля й збереження природних ресурсів; дії в соціоприродному середовищі, обумовлюючи міру і спосіб еколого доцільної поведінки та залученості до природозбереження. Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах (формування позитивної мотивації до опанування екологічних знань; цілісна екологізація змісту професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; застосування інтерактивних технологій навчання в опануванні дисциплін екологічного спрямування); концептуальним підґрунтям їх забезпечення є ключові положення культурологічного, екоцентричного, аксіологічного, інтегративного, когнітивного, екзистенційно-феноменологічного, діяльнісного методологічних підходів; проєктуванні моделі розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах, що відтворює цілісність актуальних методологічних підходів, загальнодидактичних і специфічних принципів, педагогічних умов, методики, критеріїв, показників та рівнів розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ, а також виконує візуалізаційну та прогностичну функції, надаючи змогу виявляти можливі ефективні механізми підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців МіВВТ; створенні методики розвитку екологічної культури майбутніх фахівців морського і внутрішнього водного транспорту в коледжах, що охоплює пошуково-

мотиваційний, пізнавально-діяльнісний, рефлексивно-оцінний етапи та уможливує забезпечення успішної підготовленості майбутніх фахівців до збереження та примноження природного довкілля, сприяння гармонійному функціонуванню екосистем; удосконаленні діагностичного інструментарію дослідження розвитку екологічної культури майбутніх фахівців МіВВТ у коледжах за мотиваційно-ціннісним, когнітивно-пізнавальним, поведінково-діяльнісним критеріями та відповідними показниками.

14.01.24.0143/0824U000118

Івеш Андрій Васильович Діяльність педагогічного ліцею спортивного профілю в Україні (1991–2023 рр.): Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 37; 377.5; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дослідженні реалізовано методологічний принцип історизму, що надає можливість вивчення еволюції системи освіти, враховувати соціально-економічні та політичні передумови становлення ліцейної освіти в Україні. Проведено аналіз та узагальнення історико-педагогічних праць, які розкривають різні аспекти діяльності ліцеїв в Україні, а також контекст, у якому відбувався цей процес. Варто зазначити, що історія становлення ліцеїв постійно змінювалася. Тематика дослідження зумовлена змістом Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції розвитку щоденного спорту в закладах освіти (2021), Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року; дослідженнями проблем організації навчально-виховного процесу в ліцеї (В. Алфімов), теоретичних і практичних засад допрофесійної підготовки ліцеїстів (Я. Цехмістер), формування творчої

особистості учня профільного ліцею у процесі навчання (В. Кисільова), науково-методичної діяльності ліцею (О. Остапчук), цілеспрямованої підготовки учнівської молоді в ліцеях до вступу у ЗВО (В. Заліщук, В. Стадова, В. Таран, Б. Чижевський та ін.). Незважаючи на значну кількість наукових праць із вказаної проблематики, актуальність теми детермінована низкою суперечностей між: соціальним замовленням на розвиток профільної освіти і традиційними способами організації освітнього процесу; вагомими науковими здобутками минулого щодо фізичного виховання молоді та недостатньою їх екстраполяцією в сучасний освітній простір; усвідомленням педагогами важливості створення ефективного спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища і недостатнім рівнем педагогічного забезпечення організації освітнього процесу в умовах ліцею.

Наукова новизна результатів дослідження: – вперше: - урахувуючи принцип історизму для визначення особливостей діяльності ліцеїв в умовах незалежної України (з 1991 р.), здійснено цілісний історико-педагогічний аналіз передумов становлення ліцейної освіти на українських землях (поч. ХІХ – 1991 рр.), що забезпечило можливість обґрунтувати періодизацію її розвитку: 1805–1820 рр. (період зародження); 1820–1870 рр. (період формування науково-теоретичних основ фізичного виховання); 1870–1920 рр. (створення і функціонування фізкультурно-патріотичних спортивних організацій); 1920–1939 рр. (мілітарно-ідеологічний період); 1940–1991 рр. (становлення фізкультурної освіти в умовах радянського часу); - виокремлено сучасний етап (1991 – 2023 рр.) розвитку ліцеїв спортивного профілю як частини європейського освітнього простору; - виявлено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови підвищення ефективності освітнього процесу ліцею спортивного профілю в неперервній освітній системі (формування мотиваційної налаштованості на успішну діяльність у навчанні і спорті; вдосконалення змісту підготовки ліцеїстів

на основі реалізації міжпредметних зв'язків; організація самостійної діяльності в процесі вивчення спецкурсів «Спорт проти булінгу», «Спорт заради розвитку»; - розроблено прогностичну модель організації діяльності педагогічного ліцею спортивного профілю, що охоплює концептуальний, змістовий, технологічний та результативний складники; - визначено структуру спортивно орієнтованого освітньо-розвивального середовища педагогічного ліцею спортивного профілю, яка містить такі складники: соціально-особистісний, матеріально-технічний, інформатично-методичний, спортивно-тренувальний; – подальшого розвитку набули обґрунтування особливостей функціонування ліцею як закладу профільної та допрофесійної підготовки молоді, зміст та організаційні форми науково-методичної діяльності в педагогічному ліцеї. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблено та впроваджено: навчально-методичний комплекс (навчальна програма, календарно-тематичне планування, зразки планів-конспектів занять, плани роботи гуртків фізкультурно-оздоровчого циклу); удосконалено структуру навчального плану та навчальних програм з профільних предметів для ліцею, форми і методи організації профільного навчання старшокласників. Ключові слова: діяльність педагогічного ліцею, спортивний профіль, учні-ліцеїсти, історичний аналіз, періодизація становлення ліцейної освіти, педагогічні умови, освітній процес.

14.01.24.0144/0824U000106

Кушнір Вадим Володимирович Розвиток підприємницької компетентності майбутніх веб дизайнерів у професійній підготовці: Дис...Доктор філософії/ Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 37; 377.5; 378

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано розв'язання наукового завдання щодо розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів, що виявляється в розробленні та реалізації змістово-функціональної моделі, авторської методики за дотримання визначених і науково обґрунтованих необхідних для цього педагогічних умов. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації вперше визначено й експериментально перевірено впровадження педагогічних умов розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці в закладах вищої освіти: стимулювання позитивної мотивації до підприємницької діяльності; запровадження вибіркової навчальної дисципліни «Підприємництво у веб-дизайні»; застосування технологій імітаційно-рольового навчання; впровадження навчально-методичного комплексу підготовки майбутніх веб-дизайнерів до підприємницької діяльності. Спроектвана модель розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів є складноструктурованою цілісністю взаємозв'язаних прямими і зворотніми зв'язками складників, об'єднаних у межах методологічно-цільового, змістово-процесуального, оцінювально-результативного блоків, та слугує схематичною основою для цілеспрямованого розвитку досліджуваного феномена. Розроблена методика розвитку підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів позиційована як цілісність змісту, ефективно методичних засобів, що уможливають виявлення й актуалізацію підприємницьких якостей, спонукають до максимальної реалізації свого потенціалу в професійній діяльності і відкритті власної справи у креативній індустрії. Удосконалено діагностичний інструментарій оцінювання динаміки рівнів розвитку підприємницької компетентності веб-дизайнерів, що конкретизований сукупністю критеріїв і відповідних показників.

14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи

14.01.24.0145/0224U000087

Теоретичні та методичні засади професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища: Заключний звіт/Миколаївський національний аграрний університет; Керівник Бацуровська Ілона Вікторівна, Доценко Наталія Андріївна, Самойленко Олексій Олександрович - ДР 0120U104332, УДК 378, 61:378

62

Розробити та запровадити в освітній процес сучасні теоретичні та методичні підходи до професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища

14.01.24.0146/0224U000088

Теоретичні та методичні засади професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища: Заключний звіт/Миколаївський національний аграрний університет; Керівник Бацуровська Ілона Вікторівна, Доценко Наталія Андріївна, Самойленко Олексій Олександрович - ДР 0120U104332, УДК 378, 61:378

22

Розробити та запровадити в освітній процес сучасні теоретичні та методичні підходи до професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища

14.01.24.0147/0824U000001

Сідіропуло Катерина Миколаївна
Формування управлінської компетентності майбутніх викладачів вищої школи з використанням інноваційних освітніх технологій: Дис...Доктор філософії/

УДК: 378

с. - Бібліогр.: назв

Актуальність дослідження зумовлена новизною тематики в системі освіти України, де відбуваються кардинальні зміни, пов'язані з необхідністю формування управлінської компетентності майбутніх викладачів вищої школи з використанням інноваційних освітніх технологій. У системі вищої освіти виникає потреба в створенні нового типу управління, який професійно-компетентний, володіє високою управлінською культурою, орієнтований на вимоги часу, відкритий для освітніх інновацій та нових технологій, здатний уміло поєднувати функції менеджера, модератора, фасилітатора. Управлінська компетентність стає складовою професійної кваліфікації майбутніх викладачів, визначальним чинником результативності їх управлінських дій. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що: – вперше сформульовано визначення поняття «управлінська компетентність майбутніх викладачів закладів вищої освіти»; теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічні умови формування управлінської компетентності майбутніх викладачів вищої школи з використанням інноваційних освітніх технологій; розроблена і апробована на практиці концептуальна модель формування управлінської компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти засобами інноваційних освітніх технологій; – уточнено сутність основних категорій дослідження: «управлінська культура викладача ЗВО»; «інноваційні освітні технології у підготовці майбутніх викладачів»; структурні компоненти і рівні управлінської компетентності майбутніх викладачів вищої школи з використанням інноваційних освітніх технологій; – подальшого розвитку набула класифікація інноваційних освітніх технологій та

характеристика їх складових із метою активного використання у практиці професійної підготовки майбутніх викладачів ЗВО. Практичне значення отриманих результатів полягало в експериментальній апробації концептуальної моделі формування управлінської компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти засобами інноваційних освітніх технологій; практичному впровадженню у практику роботи корекційно-розвивальної програми формування досліджуваного феномена; розробці комплексної методики діагностики управлінської компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти; написанні розділу монографічного видання «Вища освіта різних країн світу». У дослідженні уточнено зміст понять «компетенція», «компетентний», «компетентності», «компетентність фахівця», «професійно-педагогічна компетентність майбутнього викладача ЗВО», «управлінська культура викладача ЗВО», «інноваційні освітні технології у підготовці майбутніх викладачів». «Управлінська компетентність майбутніх викладачів закладів вищої освіти» розглянута як інтегрована якість особистості, що передбачає сформованість управлінських мотивів і цінностей, знань, операційно-технологічних умінь, важливих професійних якостей, котрі дозволять ефективно здійснювати майбутню управлінську діяльність у вищій школі згідно окреслених професійних функцій. У структурі цієї дефініції виокремлено ряд компонентів: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний, операційно-технологічний, особистісно-рефлексивний. З'ясовано процес становлення освітніх технологій із другої половини ХХ ст. до сьогодення. Визначено особливості використання інноваційних освітніх технологій (ефективність, оптимальність, алгоритмічність, діагностичність, системність). Уточнено структуру інноваційних освітніх технологій, що вміщує такі складові – концептуальну, змістову, процесуальну, результативно-аналітичну. Виокремлено і охарактеризовано ряд технологій, що

відносяться до інноваційних освітніх, а саме: модульно-рейтингове навчання; групове навчання на основі партнерства і ефективної квазіпрофесійної діяльності (технології партнерства, імітаційні й інтерактивні технології); особистісно зорієнтовані управлінські технології (управління конфліктами); інформаційно-комунікаційні технології (електронна освіта – elearning, Smart-технології, змішане навчання), технології самоменеджменту (тайм-менеджмент та ін.). Визначено, що варіативність наукових позицій учених щодо методології власних досліджень відображує їх індивідуальну інтерпретацію відомих концепцій і теорій. Як методологічні підходи, котрі стали основою дослідження формування управлінської компетентності майбутніх викладачів із використанням інноваційних освітніх технологій, виокремлено компетентнісний, студентоцентризований, акмеологічний, аксіологічний, технологічний. На основі виділених методологічних підходів розроблено концептуальну модель управлінської компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти засобами інноваційних освітніх технологій, що віддзеркалює, у першу чергу, управлінську і технологічну складову оригіналу професійної підготовки студентів у вищій школі.

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.01.24.0148/0224U000167

Трендотчінг ринку праці в системі підготовки і підвищення кваліфікації фахівців в умовах повоєнного відновлення України: Заключний звіт/Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти; Керівник Сидоренко Вікторія Вікторівна - ДР 0122U202007, УДК 377, 378, 374; 377.4

222

Мета дослідження полягає у вивченні новітніх тенденцій на ринку праці та освітніх послуг для прогнозування затребуваних компетентностей, навичок soft і hard skills та сфер діяльності, компетенцій для підготовки і підвищення кваліфікації висококваліфікованих і конкурентоздатних фахівців в умовах повоєнного відновлення України.

14.01.24.0149/0824U000094

Литвинюк Галина Іванівна Професійний розвиток педагогів засобами неформальної освіти: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 374; 377.4; 37.013.8; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення результатів наукового пошуку проблеми професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти та запропоновано практичне її розв'язання. На основі аналізу наукової літератури з'ясовано зміст понять «професійний розвиток педагога», «саморозвиток педагога», «особистісно-професійний розвиток педагога», «індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагога», «науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів». Виокремлено й схарактеризовано етапи професійного розвитку. Проаналізовано сучасні підходи до дослідження проблеми професійного розвитку педагогів. Запропоновано адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів в діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників, упровадження якої сприяє появі авторських методичних продуктів, засвоєнню інноваційних ролей, досягненню нової якості педагогічної діяльності та проектуванню індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів. Визначено сутність, роль і місце

неформальної освіти у системі неперервного навчання педагогів, схарактеризовано її компоненти. З'ясовано вплив неформальної освіти на індивідуальну траєкторію професійного розвитку педагогів. Представлено схему-модель «Індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагогів», в якій виокремлено стратегічні складові досконалості: педагогічна культура, професійна мобільність, професійна відповідальність, професійна майстерність та професійна кар'єра, а також можливість їх розвитку в системі неперервної освіти. Схарактеризовано інноваційні методичні продукти як стратегічні наративи неформальної освіти у маркетинговій діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Досліджено багатофункціональні інноваційно-організаційні структури методичної роботи з педагогами в системі неперервної освіти, зокрема: Комплексне освітнє трансфер-містечко інноваційних можливостей, Інтерактивна школа сучасного вчителя, Міжгалузева лабораторія компетентного консультанта, Сервісний моніторинговий центр, інтегровані курси підвищення кваліфікації. Представлено Корпоративну Школу Супервізії, яка забезпечує максимальний процес підтримки професійного розвитку педагогів у навчанні та зростанні. Створена графічна мапа діяльності Корпоративної Школи Супервізії, яка вміщує: тематичну складову, етапи (підготовчо-прогностичний, організаційно-діяльнісний, аналітично-коригувальний, альтернативні вектори розвитку педагога, інтегральні вектори розвитку консультанта (супервізора), управлінську й педагогічну сфери, форми роботи та індикатори результату. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Запропонована технологія є локальною, містить мотиваційно-цільовий, змістово-прогностичний, діяльнісно-процесуальний, результативно-коригувальний функціональні блоки, що охоплюють: мотиваційну модель професійного

розвитку педагогів, засоби і компоненти неформальної освіти, етапи професійного розвитку педагогів, критерії і показники сформованості індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів, адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти і є дієвим інструментом управління професійним розвитком педагогів. Складено паспорт монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів через систему підпорядкованих понять, які розкривають концепт професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Експериментально доведено ефективність запропонованої технології, яка відкриває педагогам можливості для набуття нового досвіду через задоволення особистісних потреб у процесі партисипативного навчання і вдало універсує проблемно-наукові та інтегровані методи в педагогічний обіг. Ключові слова: професійний розвиток педагога, особистісний розвиток, саморозвиток, професійна компетентність, самоосвіта, педагогічна освіта, неформальна освіта, післядипломна освіта, технології професійного розвитку, монотехнологія сталої підтримки професійного розвитку, професійна підготовка, науково-методичний супровід, професійна освіта, акмеологічний підхід, маркетингова діяльність.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки

14.01.24.0150/0824U000094

Литвинюк Галина Іванівна Професійний розвиток педагогів засобами неформальної освіти: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 374; 377.4; 37.013.8; 37.02; 371

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення результатів наукового пошуку проблеми професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти та запропоновано практичне її розв'язання. На основі аналізу наукової літератури з'ясовано зміст понять «професійний розвиток педагога», «саморозвиток педагога», «особистісно-професійний розвиток педагога», «індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагога», «науково-методичний супровід професійного розвитку педагогів». Виокремлено й схарактеризовано етапи професійного розвитку. Проаналізовано сучасні підходи до дослідження проблеми професійного розвитку педагогів. Запропоновано адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів в діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників, упровадження якої сприяє появі авторських методичних продуктів, засвоєнню інноваційних ролей, досягненню нової якості педагогічної діяльності та проєктуванню індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів. Визначено сутність, роль і місце неформальної освіти у системі неперервного навчання педагогів, схарактеризовано її компоненти. З'ясовано вплив неформальної освіти на індивідуальну траєкторію професійного розвитку педагогів. Представлено схему-модель «Індивідуальна траєкторія професійного розвитку педагогів», в якій виокремлено стратегічні складові досконалості: педагогічна культура, професійна мобільність, професійна відповідальність, професійна майстерність та професійна кар'єра, а також можливість їх розвитку в системі неперервної освіти. Схарактеризовано інноваційні методичні продукти як стратегічні наративи неформальної освіти у маркетинговій діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Досліджено багатофункціональні інноваційно-організаційні структури методичної роботи з педагогами в системі неперервної освіти, зокрема: Комплексне освітнє трансфер-містечко інноваційних

можливостей, Інтерактивна школа сучасного вчителя, Міжгалузева лабораторія компетентного консультанта, Сервісний моніторинговий центр, інтегровані курси підвищення кваліфікації. Представлено Корпоративну Школу Супервізії, яка забезпечує максимальний процес підтримки професійного розвитку педагогів у навчанні та зростанні. Створена графічна мапа діяльності Корпоративної Школи Супервізії, яка вміщує: тематичну складову, етапи (підготовчо-прогностичний, організаційно-діяльнісний, аналітично-коригувальний, альтернативні вектори розвитку педагога, інтегральні вектори розвитку консультанта (супервізора), управлінську й педагогічну сфери, форми роботи та індикатори результату. Теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Запропонована технологія є локальною, містить мотиваційно-цільовий, змістово-прогностичний, діяльнісно-процесуальний, результативно-коригувальний функціональні блоки, що охоплюють: мотиваційну модель професійного розвитку педагогів, засоби і компоненти неформальної освіти, етапи професійного розвитку педагогів, критерії і показники сформованості індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогів, адаптивну модель науково-методичного супроводу професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти і є дієвим інструментом управління професійним розвитком педагогів. Складено паспорт монотехнології сталої підтримки професійного розвитку педагогів через систему підпорядкованих понять, які розкривають концепт професійного розвитку педагогів засобами неформальної освіти. Експериментально доведено ефективність запропонованої технології, яка відкриває педагогам можливості для набуття нового досвіду через задоволення особистісних потреб у процесі партисипативного навчання і вдало універсує проблемно-наукові та інтегровані методи в педагогічний обіг. Ключові слова: професійний розвиток

педагога, особистісний розвиток, саморозвиток, професійна компетентність, самоосвіта, педагогічна освіта, неформальна освіта, післядипломна освіта, технології професійного розвитку, монотехнологія сталої підтримки професійного розвитку, професійна підготовка, науково-методичний супровід, професійна освіта, акмеологічний підхід, маркетингова діяльність.

14.01.24.0151/0824U000165

Попроцький Ігор Станіславович Розвиток вищої військово-морської освіти у Болгарії та Румунії в умовах переходу на стандарти НАТО: Дис... Доктор філософії/ Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 37.013.74; 355:37

с. - Бібліогр.: назв

Комплекс різновекторних перетворень в Україні: заходів, спрямованих на зміцнення обороноздатності, створення умов протистояння військовій агресії під час російсько-української війни, закріплення у Конституції курсу країни на вступ до ЄС і НАТО, співробітництва з країнами партнерами та пошуку ефективних стратегій розвитку України як морської держави висуває перед закладами освіти завдання здійснювати підготовку військово-морського фахівця відповідно до міжнародних стандартів та стандартів країн-членів НАТО. Об'єкт дослідження – вища військова освіта. Предмет дослідження – вища військово-морська освіта у Болгарії та Румунії в умовах переходу на стандарти НАТО. Мета дослідження: вивчити, узагальнити та об'єктивізувати досвід вищої військової освіти країн-членів НАТО (Болгарії та Румунії) кінця ХХ – початку ХХІ століття з виокремленням особливостей розвитку вищої військово-морської освіти в умовах переходу на стандарти НАТО та можливості екстраполяції його в систему вищої військово-морської освіти України.

У дисертації комплексно досліджено науково-теоретичні основи розвитку вищої військово-морської освіти країн Чорноморського регіону, зокрема Болгарії, Румунії та України за стандартами країн-членів НАТО. Визначено групи базових понять та конкретизовано їхній зміст відповідно до умовного поділу на дві групи – загально-педагогічні поняття та спеціально-професійні. Виокремлено основні передумови створення вищої військової освіти: 1) історико-політичні та безпекові, 2) соціально-економічні, 3) функціональні (професійні), пов'язані з історичною ретроспективою, політичною трансформацією та безпековим середовищем країн, ставленням суспільства до освіти, її фінансування, можливості працевлаштування випускників за специфікою підготовки у закладах вищої військової (військово-морської) освіти. З урахуванням історико-політичних і безпекових, соціально-економічних та функціональних (професійних) передумов розвитку вищої військової освіти обґрунтовано й схарактеризовано історичну хронологію розвитку досліджуваних країн починаючи з моменту становлення вищої освіти як невіддільного компонента розвитку суспільства й до зафіксованого вступу до НАТО. Вища військова освіта, по-перше, має на меті підготовку офіцера – лідера, налаштованого на перемогу та наповненого найвищими ідеями відданості, честі та служіння народові своєї Держави, а по-друге, набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок та компетентностей, визначених Професійними стандартами, необхідних для опанування первинної посади командного складу у ЗС (за визначеною спеціалізацією). Кожна країна проходить окремий шлях в розбудові своєї автентичності (Державності) та має власну систему вищої освіти. Результатом дослідження є аналіз системи військово-морської освіти Болгарії, Румунії та України, зокрема освітніх стандартів, освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки військово-морського офіцера країн-членів НАТО і України; імплементація світових практик,

досвіду досліджуваних країн та окреслення перспектив освітньої діяльності військово-морських закладів у вищу військову освіту України. Порівняльний аналіз змістової та освітньо-організаційної складової підготовки військово-морського фахівця з вищої освіти наведено на прикладах спеціалізованих закладів вищої освіти – Вищому військово-морському училищі «Н. Й. Вапцарова» Болгарії та Військово-Морської академії Румунії «Мирча чел Бетран». За результатами порівняльного аналізу освітнього процесу з'ясовано, що: програмні компетентності освітніх програм у закладах Румунії та України співпадають, в освітніх програмах Болгарії та України існуючі розбіжності, обумовленні баченням стейкхолдера (замовника) майбутньої сфери діяльності військово-морського офіцера, яка передбачає виконання службових обов'язків на посадах сектору безпеки та оборони за стандартами НАТО. Досліджено, що матеріально-технічна (навчально-матеріальна) база Болгарії та Румунії укомплектована зразками озброєння, військової техніки та матеріально-технічними засобами країн-членів НАТО. Окреслено перспективи розвитку системи вищої військово-морської освіти України в умовах переходу на стандарти НАТО. Розроблено Рекомендації по реформуванню системи вищої військово-морської освіти України в умовах переходу на стандарти НАТО.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.01.24.0152/0824U000036

Азман Ханна Х. Формування моральних цінностей в шкільній освіті Ізраїлю: Дис...Доктор філософії/ Університет Григорія Сковороди в Переяславі - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 37(4/9)

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше здійснено наукове узагальнення проблеми формування моральних цінностей в шкільній освіті Ізраїлю. Дослідження присвячене становленню особистісної і соціальної компетентності школярів у контексті формування морально спрямованої особистості, здатної до забезпечення повноцінної життєдіяльності в соціальному середовищі. Мета дослідження передбачала теоретичний аналіз процесу формування моральних цінностей в шкільній освіті Ізраїлю та розроблення й обґрунтування моделі формування моральних цінностей шляхом використання досвіду Ізраїлю з упровадженням у закладах загальної середньої освіти України. У дисертації вперше здійснений історико-педагогічний аналіз розвитку системи шкільної освіти Ізраїлю; виявлене спільне і відмінне у формуванні моральних цінностей в ізраїльській та українській шкільній освіті; визначена сутність поняття «формування моральних цінностей в шкільній освіті» («наскрізний процес, що ґрунтується на взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу і полягає у становленні моральної самосвідомості на основі врахування мотиваційного, пізнавального і діяльнісного компонентів моральних цінностей як моральних орієнтирів формування особистісної компетентності»). Встановлені етапи формування моральних цінностей в шкільній освіті: мотиваційно-стимулювальний, змістово-процесуальний, освітньо-організаційний). Розроблена й обґрунтована модель формування моральних цінностей у здобувачів освіти в шкільному середовищі на прикладі досвіду Ізраїлю з імплементацією в українську шкільну освіту, яка окреслює структурні компоненти моральних цінностей (мотиваційний, пізнавальний, діяльнісний); визначені принципи формування моральних цінностей в шкільній освіті (гуманізму, систематичності, послідовності, неперервності); схарактеризовані педагогічні умови формування моральних цінностей у шкільному середовищі (стимулювання позитивної мотивації

суб'єктів освітнього процесу щодо формування моральних цінностей, насичення пізнавально-розвивальним моральним контентом освітнього процесу шкільної освіти (з урахуванням вікових особливостей), організація в шкільному середовищі систематичних форм активності учнів, спрямованих на формування моральних цінностей). На підставі здійсненого теоретичного аналізу уточнено і розширено зміст ключових понять: «моральні цінності» (багатоаспектний соціально-психологічний феномен, сутність і формування якого розглядається як особистісне утворення, що виражається в дотриманні моральних норм і моральних принципів, прийнятих у суспільстві на основі розвитку стійких моральних знань / переконань, моральних почуттів та емоцій і навичок моральної поведінки, що відображається на становленні моральної самосвідомості особистості.); «моральне виховання» (спроєктована в освітньому середовищі цілеспрямована взаємодія морального змісту між педагогом і здобувачами освіти, що полягає у формуванні моральних цінностей шляхом застосування ефективного педагогічного інструментарію); «формування моральних цінностей» (наскрізний процес, що ґрунтується на взаємодії всіх суб'єктів закладів загальної середньої освіти і полягає у становленні моральної самосвідомості на основі врахування мотиваційного, пізнавального й діяльнісного компонентів моральних цінностей як моральних орієнтирів формування особистісної компетентності), які є концептуальною основою формування моральних цінностей в шкільній освіті. Подальшого розвитку набули положення аксіологічного (самовдосконалення й самореалізація особистості), системного (цілісний розгляд явищ у взаємозв'язку), діяльнісного (організація освітнього процесу здобувача загальної середньої освіти), діалогічного (гуманістична взаємодія учасників освітнього процесу), компетентнісного (компетентнісно орієнтована освіта) та культурологічного (методологічна основа сучасної освіти) підходів. Практичне

значення дослідження полягало в розробленні та впровадженні в практику закладів загальної середньої освіти єврейських громад книги для літературного читання в початковій школі «Читанка» (2-й клас), апробації моделі формування моральних цінностей у здобувачів освіти в шкільному середовищі на прикладі досвіду Ізраїлю з імплементацією в українську шкільну освіту, розробленні опитувальника «Навігатор моїх моральних цінностей (НММЦ)», що стане в пригоді практичним психологам і соціальним педагогам закладів загальної середньої освіти для визначення сформованості моральних цінностей у здобувачів освіти. Матеріали дисертації можуть бути використані у процесі професійної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти та впровадженні теоретичного і практичного матеріалу, джерельної бази дослідження у зміст лекційних та практичних занять із курсів «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Порівняльна педагогіка», «Основи педагогічної майстерності», «Теорія та методика виховання».

14.01.24.0153/0824U000144

Гжешук Владислав -- Державна освітня політика в Республіці Польща.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 321(4/9); 37(4/9)

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вперше в українській політичній науці комплексно та систематично проаналізовано еволюцію та чинний стан специфіки взаємодії суспільнополітичних і владно-управлінських процесів та рішень й атрибутів становлення і поступу системи освіти й освітніх процесів крізь призму виявлення історичних і чинних особливостей та тенденцій і наслідків реформування державної освітньої політики в Республіці Польща на різних

етапах її історичного та суспільно-політичного розвитку. Для цього у кваліфікаційній роботі було: висвітлено історіографічні, концептуальні та теоретико-методологічні засади й складові дослідження державної освітньої політики і її значення у політичному процесі; теоретизовано параметри взаємозалежності політичних, управлінських й освітніх процесів і реформ у рамках різних моделей та систем суспільнополітичного розвитку; проаналізовано особливості еволюції розвитку системи освіти, здійснення освітніх реформ і становлення державної освітньої політики в рамках суспільно-політичного й історичного поступу Першої та Другої Республік Польща; розглянуто та систематизовано досвід й основні тенденції та наслідки формування і реалізації державної освітньої політики в умовах суспільнополітичних реалій і трансформацій Польської Народної Республіки, в тому числі на тлі інших країн Центрально-Східної Європи; охарактеризовано пріоритетні напрями та проблеми реалізації державної освітньої політики Третьої Республіки Польща, в тому числі інкорпоровані у програмах урядів і маніфестах політичних партій, в ході її суспільнополітичної трансформації на ранньому й посткомуністичному етапі демократичного розвитку; окреслено й впорядковано зміст, засади, механізми, принципи і напрями реалізації державної освітньої політики та реформування системи освіти в ході й за наслідками європейської інтеграції та чинних суспільнополітичних процесів у Республіці Польща. Відтак загалом у дисертації вказано на складності та неоднозначності процесів реформування й управління системою освіти в Польщі, особливо на тлі різних етапів її суспільнополітичного розвитку. Тим не менше, це не завадило виявити тенденції розвитку сучасної державної освітньої політики Республіки Польща, дослідити та узагальнити досвід Польщі у реформуванні системи освіти, визначити суспільнополітичні, соціально-економічні, політико-правові та інші засади реформування та поступу освіти в Польщі, розкрити передумови та

результати реформування сучасної освітньої політики Польщі.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01.24.0154/0824U000083

Логвись Ольга Ярославівна Психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: ; 159.922; 159.922.6; 159.923; 159.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню психологічних чинників розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Теоретично обґрунтовано та експериментально досліджено сутність, особливості та психологічні чинники розвитку лідерських якостей у студентів. Актуальність проблеми зумовлена упровадженням в освітній процес концепції Нової української школи. У цих умовах для педагога стає важливою не лише функція передачі знань, а й вміння організовувати взаємодію, сприяти комунікації, гнучко реагувати на зміни в суспільстві, творчо підходити до вирішення завдань, нести відповідальність за власні дії, керувати своїми емоціями та реагувати на емоції учнів тощо. У дисертаційній роботі визначено теоретико-методологічні засади дослідження психологічних чинників розвитку лідерських якостей у майбутніх педагогів. Зокрема, розкрито сутнісний зміст поняття лідерських якостей особистості у фаховій підготовці майбутнього педагога та проаналізовано основні підходи до вивчення їх сутності. У дослідженні під поняттям «лідерські якості майбутнього

педагога» розуміємо такі інтегративні індивідуально-психічні властивості особистості, які розвиваються в рамках діалогічної (суб'єкт-суб'єктної) педагогічної взаємодії у процесі вищої професійної освіти та зумовлюють авторське і відповідальне ставлення до учбово-професійної діяльності, орієнтацію на максимальну самоактуалізацію та створення оптимальних умов для розкриття потенціалу інших людей. Уточнено розуміння структури лідерських якостей майбутнього педагога крізь призму педагогічної діяльності. Визначено основні критерії, на підставі яких виокремлено компоненти досліджуваних якостей: професійна спрямованість (мотиваційно-ціннісний компонент), емоційний інтелект, комунікативні якості (емоційно-комунікативний компонент), здатність до саморегуляції (організаційно-регулятивний компонент), рефлексивність (рефлексивно-оцінювальний компонент). Встановлено, що показниками мотиваційно-ціннісного компонента є професійна мотивація, прагнення до самоактуалізації, орієнтація на гуманістичні цінності. Емоційно-комунікативний компонент відображає такі показники як емоційний інтелект, комунікативні нахили, емпатійність, відкритість і гнучкість у спілкуванні. Показниками організаційно-регулятивного компонента є такі професійно значущі якості, як схильність до лідерства, рівень саморегуляції, організаторські нахили та інтернальність. Рефлексивно-оцінювальний компонент проявляється в позитивному самоставленні, потребі в саморозвитку та рефлексивності. Емпіричне дослідження особливостей розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі їх професійної підготовки здійснено на підставі використання таких психодіагностичних методик як: методика визначення рівня професійної спрямованості студентів Т. Дубовицької, методика САМОАЛ в модифікації Н. Каліної та Е. Лазукіна, опитувальник «Професійні позиції вчителя» О. Мартинюк, методика для визначення рівня емоційного інтелекту Н. Холла, методика «Оцінка комунікативних і

організаторських нахилів – КОС» В. Синявського і Б. Федоришина, методика «Діагностика лідерських здібностей» Є. Жарикова, Є. Крушельницького, методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. Моросанової, методика дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК) Дж. Роттера, опитувальник визначення рівня рефлексивності А. Карпова, опитувальник «Оцінка здібностей до саморозвитку та самоосвіти» В. Андрєєва. На основі факторного аналізу кількісних емпіричних показників визначено найбільш вагомі психологічні чинники, які впливають на розвиток лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: емоційний інтелект, суб'єктивність, схильність до лідерства, інтернальність, комунікативні вміння та автентичність. Наукова новизна результатів дослідження полягає у поглибленні й розширенні наукових уявлень про зміст, структуру та психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. На підставі отриманих результатів емпіричного дослідження структури лідерських якостей майбутніх педагогів розроблено та апробовано психоедукаційну програму «Нові грані лідерства». Практичне значення результатів дослідження полягає у підборі комплексу психодіагностичного інструментарію для вивчення лідерських якостей майбутніх педагогів і розробці та апробації психоедукаційної програми розвитку лідерських якостей. Отримані результати доводять актуальність підвищення рівня розвитку лідерських якостей шляхом упровадження зазначеної програми у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

15.01.24.0155/0824U000206

Прокопенко Олена Антонівна Я-концепція як чинник розвитку професіоналізму вчителів закладів загальної середньої освіти: Дис...Доктор філософії/ Державний заклад вищої освіти "Університет менеджменту освіти" - Захищена; 1.- 0.2024

с. - Бібліогр.: назв

Роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальному вивченню Я-концепції вчителів закладів загальної середньої освіти як чинника розвитку їх професіоналізму, запропоновано складові та індикатори Я-концепції й професіоналізму вчителів, а також програму їх розвитку з урахуванням визначених у роботі психологічних особливостей і тенденцій. Об'єктом дослідження обрано Я-концепцію особистості, а предметом – Я-концепцію як чинник розвитку професіоналізму вчителів закладів загальної середньої освіти. Мета дослідження полягала в теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні Я-концепції як чинника розвитку професіоналізму вчителів. Наукова новизна і теоретичне значення дослідження вперше полягає у тому, що: вперше: • розроблено модель Я-концепції вчителів, яка складається з духовно-ціннісної, когнітивно-рефлексивної, афективно-оцінювальної та конативно-регулятивної складових, що містять у собі комплекс відповідних якостей як основи розвитку їх професіоналізму в кризових умовах сьогодення; • визначено особливості Я-концепції вчителів закладів загальної середньої освіти, зумовлені як недостатнім рівнем розвитку її складових, так і загальним рівнем зрілості Я-концепції переважної частини досліджуваних учителів, а також їх гендерно-віковими та організаційно-професійними характеристиками; • виявлено розподіл освітян на групи за переважаючими уявленнями про ідеальний образ учителя («орієнтовані на співпрацю й упровадження інновацій», «орієнтовані на виконавську дисципліну й матеріальне благополуччя», «орієнтовані на справедливість і безкорисливість», «орієнтовані на самовдосконалення й професіоналізм»), що дозволяє констатувати наявний особистісний потенціал їхнього професійного розвитку; • встановлено прямий, статистично-

значущий зв'язок між зрілістю Я-концепції вчителів та рівнями розвитку їх професіоналізму: чим більш зрілою є Я-концепція вчителів, тим вищим є рівень розвитку їх професіоналізму ($p < 0,05$); • розроблено програму організаційно-психологічного супроводу вчителів в умовах післядипломної освіти, спрямовану на підвищення зрілості їх Я-концепції як чинника розвитку професіоналізму; • уточнено сутність понять: «Я-концепція», «професіоналізм», «розвиток професіоналізму»; «зрілість Я-концепції» як інтегральний індикатор конструктивності її розвитку в умовах невизначеності; • подальшого розвитку дістали положення про психологічне забезпечення розвитку професіоналізму вчителів з урахуванням зрілості їх Я-концепції тощо. Практичне значення дослідження полягає у тому, що отримані емпіричні результати, психодіагностичний інструментарій та програма розвитку Я-концепції вчителів як чинника їх професіоналізму можуть бути використані в системі психологічної служби закладів освіти для моніторингу розвитку Я-концепції вчителів закладів загальної середньої освіти, організації відповідних корекційно-розвивальних процедур. Розкриті психологічні тенденції та особливості розвитку Я-концепції як чинника професіоналізму вчителів можуть бути покладені в основу вдосконалення процесу професійної підготовки освітян, використовуватися у процесі викладання психологічних дисциплін для майбутніх педагогічних працівників та практичних психологів у закладах вищої освіти, на курсах підвищення кваліфікації в закладах післядипломної освіти, в діяльності Центрів професійного розвитку педагогічних працівників тощо.

15.01 Загальні питання психології

15.01.24.0156/0224U000084

Теоретико-методологічний інструментарій інтеграції психологічного знання:
Заключний звіт/Інститут психології імені

Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник
Завгородня Олена Василівна - ДР
0121U107588, УДК 159.9, 159.9.01;
159.9:001.8

41

Охарактеризувати та вдосконалити методологічні інструменти інтеграції психологічного знання

15.01.24.0157/0224U000084

Теоретико-методологічний інструментарій інтеграції психологічного знання:

Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник
Завгородня Олена Василівна - ДР
0121U107588, УДК 159.9, 159.9.01;
159.9:001.8

41

Охарактеризувати та вдосконалити методологічні інструменти інтеграції психологічного знання

15.01.24.0158/0824U000215

Хить Юрій Петрович Юридико-психологічні засади взаємодії слідчого (детектива) та прокурора під час досудового розслідування корупційних злочинів: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 343.1; 343.985.7; 159.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081-Право. – Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2023. Дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень юридико-психологічних засад взаємодії слідчого (детектива) та прокурора під час досудового розслідування корупційних злочинів. В дослідженні доведено, що на

даний час в юридично-психологічній доктрині України відбуваються суттєві зміни в наукових підходах до розуміння сутності взаємодії між слідчим (детективом) та прокурором, актуалізуючи необхідність її наукового розуміння як процесу професійного спілкування з урахуванням всього комплексу психологічних складових взаємовідносин між людьми. При оцінці рівня взаємодії слід брати до уваги особливості правового статусу суб'єктів, які беруть участь у кримінально-правових відносинах, напрямок заходів для досягнення поставленої мети під час виконання основних завдань кримінальної юстиції та визначення методів орієнтації такої взаємодії. Такий підхід базується на урахуванні конкретних правових норм, які регулюють діяльність різних учасників кримінально-правових процесів, зокрема їх повноважень, обов'язків та функцій. Важливо враховувати цілі та завдання кримінального процесу, спрямовані на забезпечення справедливості, захист прав громадян і покарання винних. Крім того, необхідно визначити методи взаємодії, які спрямовані на спільні зусилля та координацію дій між усіма учасниками системи правосуддя для ефективного та результативного вирішення кримінальних справ. Аргументовано, що всі принципи взаємодії слідчого (детектива) та прокурора у кримінальному процесі можна умовно поділити на загальноправові та спеціальні. Загальноправові принципи закріплені на рівні Конституції України та спеціалізованих кодифікованих актів, зокрема Кримінальному процесуальному кодексі України. Спеціальні принципи більше виражають специфіку діяльності слідчого (детектива) та прокурора у кримінальному провадженні та вони не представлені у окремих статтях нормативних документів, однак використовуються слідчими та прокурорами у повсякденній діяльності, залежно від рівня психологічної зрілості, загальної ерудованості та професіоналізму. На стадії досудового розслідування прокурор через специфіку своєї процесуальної ролі, на відміну від слідчого (детектива), менш піддається негативним

ефектам і впливу з боку криміногенного середовища, а тому саме на прокурора покладається відповідальність забезпечити баланс доброзичливості у взаєминах з слідством в процесі реалізації принципів процесуальної самостійності та незалежності та планування та прогнозування, оперативності та гнучкості взаємодії, співробітництва тощо.

15.01.24.0159/0824U000210

Плясун Галина Сергіївна Юридико-психологічний зміст примирення в юрисдикційному процесі: Дис...Доктор філософії/ Національна академія внутрішніх справ - Захищена; 1--0.2024

УДК: 159.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2023. Дисертацію присвячено дослідженню актуальних питань досягнення психолого-правового примирення в юрисдикційних процесах. Досліджена періодизація етапів примирення в цивілізації, починаючи з періоду родового строю, переходячи на період античності та середньовіччя і закінчуючи нашим часом. За допомогою запропонованої періодизації сформовано розуміння, про те, що ідея примирення виникла ще до початку її правового врегулювання, але після становлення юрисдикційних процесів у світі, ця ідея поступово проникала і реалізовувалася у суспільстві. Розподілений на два етапи процес примирення, до першого запропоновано віднести емоційне досягнення стану примирення (здебільшого завдяки перемовинам), а до другого – укладання угоди. До того ж обґрунтовано, що друге без першого може дати лише юридичне вирішення конфлікту, водночас, якщо сторони досягли обох етапів примирення, можна стверджувати, що вони починають розуміти і цінувати почуття, ідеї та інтерпретацію подій інших осіб, прощення

один одного (яке має безпосереднє відношення до примирення), і як наслідок – досягнення психолого-правового стану примирення. Наведене власне бачення засад психолого-правового процесу примирення, до яких необхідно віднести такі, а саме: комунікативну; соціально-психологічну; інтегруючу; розумності; відновлення; свідомості; правову. Відповідно до цих засад обґрунтована можливість досягнення стану реального примирення, лише у разі поєднання двох взаємопов'язаних факторів – психологічного і правового.

15.21 Загальна психологія

15.01.24.0160/0224U000085

Розвиток життєвої компетентності особистості в дискурсивному просторі: Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Чепелєва Наталія Василівна - ДР 0123U100154, УДК 159.92, 159.922; 159.922.6; 159.923

36

Визначити психологічні закономірності, механізми та детермінанти розвитку життєвої компетентності особистості в інституціональному дискурсі як однієї з передумов продуктивності її життєздійснень у мінливому сьогоденні.

15.01.24.0161/0824U000063

Тарасова Валерія Валеріївна Вплив типу прив'язаності на формування стресостійкості підлітків: Дис...Доктор філософії/ Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 159.95; 159.923

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія» (05 – Соціальні та поведінкові науки). – Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Київ, 2023. Дисертаційне дослідження виконане у межах комплексних науково-дослідних тем «Технології психотерапевтичної допомоги постраждалим у подоланні проявів посттравматичного стресового розладу» (номер держреєстрації 0118U003096) та «Застосування психотерапевтичних технологій у наданні допомоги постраждалим з проявами посттравматичного стресового розладу» (номер держреєстрації 0121U107535) лабораторії консультативної психології та психотерапії Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України.

Дисертаційна робота є самостійним, цілісним і завершеним дослідженням, в якому представлено теоретичні та практичні аспекти впливу типів прив'язаності на розвиток стресостійкості у підлітків. Робота містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, що є суттєвим внеском у розвиток вітчизняної психології.

Узагальнення результатів дослідження дали можливість зробити такі висновки. Дисертаційну роботу присвячено теоретичному обґрунтуванню та експериментальному вивченню проблем окреслення основних напрямів психокорекційної роботи з підлітками з метою підвищення рівня їхньої стресостійкості. Розроблено психопрофілактичні заходи, засновані на сучасних методах психологічної корекції стресу підлітків. Вперше застосовано психодинамічні техніки у роботі з підвищенням стресостійкості у підлітків за допомогою корекції типу прив'язаності та опрацювання раннього травматичного досвіду дитинства. Подальшого наукового вивчення потребують питання розробки нового концептуального бачення роботи з підлітками, які потрапили у кризові обставини через війну. Отримані дані зможуть допомогти психологам розробити корекційну програму, в якій, визначивши тип прив'язаності дитини, можна підвищити рівень стресостійкості підлітків

в складних життєвих обставинах за достатньо короткий проміжок часу.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.01.24.0162/0224U000085

Розвиток життєвої компетентності особистості в дискурсивному просторі: Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Чепелєва Наталія Василівна - ДР 0123U100154, УДК 159.92, 159.922; 159.922.6; 159.923

36

Визначити психологічні закономірності, механізми та детермінанти розвитку життєвої компетентності особистості в інституціональному дискурсі як однієї з передумов продуктивності її життєздійснень у мінливому сьогоденні.

15.01.24.0163/0224U000257

Оцінка тривожності у дітей в період воєнного часу та визначення ролі 5-HTTLPR промоторного поліморфізму гена транспортера серотоніну SLC6A4 у її формуванні: Заключний звіт/Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Колпаков Ігор Євгенович, Чумак Анатолій Андрійович - ДР 0123U101256, УДК 159.947; 159.947.5, 159.922.7/.8, 616-07, 616.89-008.454

125

Визначити взаємозв'язки між стресовими життєвими подіями, 5-HTTLPR промоторним поліморфізмом гена транспортера серотоніну SLC6A4 та психологічними особливостями дітей для прогнозування ймовірності розвитку тривожних станів в період воєнного часу.

15.01.24.0164/0824U000083

Логвись Ольга Ярославівна Психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1-- 0.2024

УДК: ; 159.922; 159.922.6; 159.923; 159.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню психологічних чинників розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Теоретично обґрунтовано та експериментально досліджено сутність, особливості та психологічні чинники розвитку лідерських якостей у студентів. Актуальність проблеми зумовлена упровадженням в освітній процес концепції Нової української школи. У цих умовах для педагога стає важливою не лише функція передачі знань, а й вміння організувати взаємодію, сприяти комунікації, гнучко реагувати на зміни в суспільстві, творчо підходити до вирішення завдань, нести відповідальність за власні дії, керувати своїми емоціями та реагувати на емоції учнів тощо. У дисертаційній роботі визначено теоретико-методологічні засади дослідження психологічних чинників розвитку лідерських якостей у майбутніх педагогів. Зокрема, розкрито сутнісний зміст поняття лідерських якостей особистості у фаховій підготовці майбутнього педагога та проаналізовано основні підходи до вивчення їх сутності. У дослідженні під поняттям «лідерські якості майбутнього педагога» розуміємо такі інтегративні індивідуально-психічні властивості особистості, які розвиваються в рамках діалогічної (суб'єкт-суб'єктної) педагогічної взаємодії у процесі вищої професійної освіти та зумовлюють авторське і відповідальне ставлення до учбово-професійної діяльності, орієнтацію на максимальну самоактуалізацію та

створення оптимальних умов для розкриття потенціалу інших людей. Уточнено розуміння структури лідерських якостей майбутнього педагога крізь призму педагогічної діяльності. Визначено основні критерії, на підставі яких виокремлено компоненти досліджуваних якостей: професійна спрямованість (мотиваційно-ціннісний компонент), емоційний інтелект, комунікативні якості (емоційно-комунікативний компонент), здатність до саморегуляції (організаційно-регулятивний компонент), рефлексивність (рефлексивно-оцінювальний компонент). Встановлено, що показниками мотиваційно-ціннісного компонента є професійна мотивація, прагнення до самоактуалізації, орієнтація на гуманістичні цінності. Емоційно-комунікативний компонент відображає такі показники як емоційний інтелект, комунікативні нахили, емпатійність, відкритість і гнучкість у спілкуванні. Показниками організаційно-регулятивного компонента є такі професійно значущі якості, як схильність до лідерства, рівень саморегуляції, організаторські нахили та інтернальність. Рефлексивно-оцінювальний компонент проявляється в позитивному самоставленні, потребі в саморозвитку та рефлексивності. Емпіричне дослідження особливостей розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі їх професійної підготовки здійснено на підставі використання таких психодіагностичних методик як: методика визначення рівня професійної спрямованості студентів Т. Дубовицької, методика САМОАЛ в модифікації Н. Каліної та Е. Лазукіна, опитувальник «Професійні позиції вчителя» О. Мартинюк, методика для визначення рівня емоційного інтелекту Н. Холла, методика «Оцінка комунікативних і організаторських нахилів – КОС» В. Синявського і Б. Федоришина, методика «Діагностика лідерських здібностей» Є. Жарикова, Є. Крушельницького, методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. Моросанової, методика дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК) Дж. Роттера, опитувальник визначення рівня рефлексивності А. Карпова, опитувальник

«Оцінка здібностей до саморозвитку та самоосвіти» В. Андреева. На основі факторного аналізу кількісних емпіричних показників визначено найбільш вагомі психологічні чинники, які впливають на розвиток лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: емоційний інтелект, суб'єктність, схильність до лідерства, інтернальність, комунікативні вміння та автентичність. Наукова новизна результатів дослідження полягає у поглибленні й розширенні наукових уявлень про зміст, структуру та психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. На підставі отриманих результатів емпіричного дослідження структури лідерських якостей майбутніх педагогів розроблено та апробовано психоедукаційну програму «Нові грані лідерства». Практичне значення результатів дослідження полягає у підборі комплексу психодіагностичного інструментарію для вивчення лідерських якостей майбутніх педагогів і розробці та апробації психоедукаційної програми розвитку лідерських якостей. Отримані результати доводять актуальність підвищення рівня розвитку лідерських якостей шляхом упровадження зазначеної програми у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

15.41 Соціальна психологія

15.01.24.0165/0824U000054

Доброскок Стефанія Сергіївна
Психологічні особливості розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів: Дис...Доктор філософії/
Університет Григорія Сковороди в Переяславі - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 159.9:316.77; 159.9:316.37

с. - Бібліогр.: назв

Зміст дисертації презентує емпірично доведену можливість сприяти розвитку

комунікативної толерантності майбутніх психологів в умовах закладу вищої освіти під впливом доцільно організованого психологічного супроводу, що передбачає реалізацію розвивальної програми і психотехнології цілеспрямованого формування у здобувачів освіти цієї професійної здатності. У дисертації проаналізовано різні визначення понять «толерантність» (терпимість, терплячість), «інтолерантність», «мовна толерантність», «мовленнєва толерантність», «комунікативна толерантність», та представлено уточнене його формулювання, визначено компоненти комунікативної толерантності й обґрунтовано їх раціональність та відповідність досліджуваного феномену психічній реальності в процесі розвитку особистості майбутніх психологів; здійснено аналіз результатів вітчизняних і зарубіжних наукових розвідок щодо вивчення розвитку комунікативної толерантності здобувачів вищої освіти; з'ясовано, що в більшості досліджень комунікативну толерантність помилково ототожнюють з інтеракційною толерантністю і толерантним спілкуванням; змодельовано процес еволюції комунікативної толерантності майбутніх психологів. З урахуванням компонентів комунікативної толерантності обґрунтовано критерії і показники її діагностики та розроблено психодіагностичний інструментарій; виявлено незадовільний стан і низький рівень актуального розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів, що зумовило потребу здійснити комплекс психодідактичних заходів щодо забезпечення подальшої - перспективної - генези професійної здатності толерантно комунікувати. Відповідно до результатів діагностики розроблено і впроваджено в освітній процес ЗВО програму розвитку, психотехнологію і тренінг з метою забезпечення фахової акцентуації розвитку комунікативної толерантності здобувачів психологічної освіти. Експериментально доведено, що успішний розвиток комунікативної толерантності можливий лише за умов цілеспрямованих впливів на

почуття, комунікативну поведінку, комунікативну свідомість і комунікативно-професійну діяльність і поведінку майбутніх психологів. Спонтанний розвиток означеної здатності не забезпечує толерантного виконання професійних функцій в майбутній діяльності психолога. Робота виконана в межах: а) наукового держбюджетного проекту «Розроблення інноваційної моделі діагностики, корекції та профілактики девіантної поведінки молоді України, спричиненої перебуванням в умовах природних чи техногенних надзвичайних ситуацій (наслідки пандемії COVID-19)» Національної Академії Наук Вищої освіти України (реєстраційний номер проекту 2020.01/0213); б) ініціативної тематики кафедри психології «Активізація психологічних ресурсів особистості в різних умовах соціалізації» та лабораторії психолінгвістики розвитку «Комунікативно-мовленнєвий онтогенез особистості» Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Тему дослідження «Психологічні особливості розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів» затверджено вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 3 від 24 вересня 2019 р.). Актуальність дослідження зумовлена бурхливим розвитком комунікаційно-інформаційних процесів і викликів, пов'язаних з підготовкою до самотворення і самореалізації особистості майбутнього психолога та здійсненням професійної діяльності в цих умовах. Закономірністю сучасності поступово стає толерантність як принцип існування людини. Толерантність активно проникає в різні сфери життєдіяльності людей, зокрема суспільно-політичну, культурну, духовну, та ін., набуваючи статусу соціального регулятора, соціальної норми, цінності, ключового ціннісного правила громадянського суспільства, важливого елемента культури мовленнєвого спілкування, ознаки гідності, корпоративних відносин, умови успішної професійної діяльності. Втім, необхідність здійснення моніторингу комунікативної

толерантності майбутніх психологів та її еволюції зумовлено й існуючими суперечностями між: - прийнятою в Україні на законодавчому рівні толерантністю, що є цінністю і соціальною нормою громадянського суспільства, та відсутністю в номенклатурі компетентностей Стандарту вищої освіти (053 Психологія) такої здатності, як комунікативна толерантність.

15.01.24.0166/0824U000054

Доброскок Стефанія Сергіївна
Психологічні особливості розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів: Дис...Доктор філософії/
Університет Григорія Сковороди в Переяславі - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 159.9:316.77; 159.9:316.37

с. - Бібліогр.: назв

Зміст дисертації презентує емпірично доведену можливість сприяти розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів в умовах закладу вищої освіти під впливом доцільно організованого психологічного супроводу, що передбачає реалізацію розвивальної програми і психотехнології цілеспрямованого формування у здобувачів освіти цієї професійної здатності. У дисертації проаналізовано різні визначення понять «толерантність» (терпимість, терплячість), «інтолерантність», «мовна толерантність», «мовленнєва толерантність», «комунікативна толерантність», та представлено уточнене його формулювання, визначено компоненти комунікативної толерантності й обґрунтовано їх раціональність та відповідність досліджуваного феномену психічній реальності в процесі розвитку особистості майбутніх психологів; здійснено аналіз результатів вітчизняних і зарубіжних наукових розвідок щодо вивчення розвитку комунікативної толерантності здобувачів вищої освіти; з'ясовано, що в більшості досліджень комунікативну толерантність помилково ототожнюють з інтеракційною

толерантністю і толерантним спілкуванням; змодельовано процес еволюції комунікативної толерантності майбутніх психологів. З урахуванням компонентів комунікативної толерантності обґрунтовано критерії і показники її діагностики та розроблено психодіагностичний інструментарій; виявлено незадовільний стан і низький рівень актуального розвитку комунікативної толерантності майбутніх психологів, що зумовило потребу здійснити комплекс психодідактичних заходів щодо забезпечення подальшої - перспективної - генези професійної здатності толерантно комунікувати. Відповідно до результатів діагностики розроблено і впроваджено в освітній процес ЗВО програму розвитку, психотехнологію і тренінг з метою забезпечення фахової акцентуації розвитку комунікативної толерантності здобувачів психологічної освіти. Експериментально доведено, що успішний розвиток комунікативної толерантності можливий лише за умов цілеспрямованих впливів на почуття, комунікативну поведінку, комунікативну свідомість і комунікативно-професійну діяльність і поведінку майбутніх психологів. Спонтанний розвиток означеної здатності не забезпечує толерантного виконання професійних функцій в майбутній діяльності психолога. Робота виконана в межах: а) наукового держбюджетного проекту «Розроблення інноваційної моделі діагностики, корекції та профілактики девіантної поведінки молоді України, спричиненої перебуванням в умовах природних чи техногенних надзвичайних ситуацій (наслідки пандемії COVID-19)» Національної Академії Наук Вищої освіти України (реєстраційний номер проекту 2020.01/0213); б) ініціативної тематики кафедри психології «Активізація психологічних ресурсів особистості в різних умовах соціалізації» та лабораторії психолінгвістики розвитку «Комунікативно-мовленнєвий онтогенез особистості» Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Тему дослідження «Психологічні особливості розвитку комунікативної толерантності

майбутніх психологів» затверджено вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 3 від 24 вересня 2019 р.). Актуальність дослідження зумовлена бурхливим розвитком комунікаційно-інформаційних процесів і викликів, пов'язаних з підготовкою до самотворення і самореалізації особистості майбутнього психолога та здійсненням професійної діяльності в цих умовах. Закономірністю сучасності поступово стає толерантність як принцип існування людини. Толерантність активно проникає в різні сфери життєдіяльності людей, зокрема суспільно-політичну, культурну, духовну, та ін., набуваючи статусу соціального регулятива, соціальної норми, цінності, ключового ціннісного правила громадянського суспільства, важливого елемента культури мовленнєвого спілкування, ознаки гідності, корпоративних відносин, умов успішної професійної діяльності. Втім, необхідність здійснення моніторингу комунікативної толерантності майбутніх психологів та її еволюції зумовлено й існуючими суперечностями між: - прийнятою в Україні на законодавчому рівні толерантністю, що є цінністю і соціальною нормою громадянського суспільства, та відсутністю в номенклатурі компетентностей Стандарту вищої освіти (053 Психологія) такої здатності, як комунікативна толерантність.

15.81 Прикладна психологія

15.01.24.0167/0224U000077

Застосування психотерапевтичних технологій у наданні допомоги постраждалим з проявами посттравматичного стресового розладу: Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Омельченко Яніна Миколаївна - ДР 0121U107535, УДК 159.9, 615.85

Визначити особливості операціоналізованого застосування технологій психотерапевтичної допомоги різним категоріям постраждалих з проявами ПТСР в перспективі створення відповідних методичних розробок і рекомендацій.

15.01.24.0168/0224U000048

Психологічні технології сприяння позитивному психічному здоров'ю особистості: Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Сердюк Людмила Захарівна - ДР 0122U000305, УДК 159.922, 159.9

42

Визначити системні детермінанти позитивного психічного здоров'я особистості та розробити ефективні технології сприяння його досягненню

15.01.24.0169/0824U000083

Логвись Ольга Ярославівна Психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: Дис...Доктор філософії/Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка - Захищена; 1--0.2024

УДК: ; 159.922; 159.922.6; 159.923; 159.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню психологічних чинників розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти. Теоретично обґрунтовано та експериментально досліджено сутність, особливості та психологічні чинники розвитку лідерських якостей у студентів. Актуальність проблеми зумовлена

упровадженням в освітній процес концепції Нової української школи. У цих умовах для педагога стає важливою не лише функція передачі знань, а й вміння організовувати взаємодію, сприяти комунікації, гнучко реагувати на зміни в суспільстві, творчо підходити до вирішення завдань, нести відповідальність за власні дії, керувати своїми емоціями та реагувати на емоції учнів тощо. У дисертаційній роботі визначено теоретико-методологічні засади дослідження психологічних чинників розвитку лідерських якостей у майбутніх педагогів. Зокрема, розкрито сутнісний зміст поняття лідерських якостей особистості у фаховій підготовці майбутнього педагога та проаналізовано основні підходи до вивчення їх сутності. У дослідженні під поняттям «лідерські якості майбутнього педагога» розуміємо такі інтегративні індивідуально-психічні властивості особистості, які розвиваються в рамках діалогічної (суб'єкт-суб'єктної) педагогічної взаємодії у процесі вищої професійної освіти та зумовлюють авторське і відповідальне ставлення до учбово-професійної діяльності, орієнтацію на максимальну самоактуалізацію та створення оптимальних умов для розкриття потенціалу інших людей. Уточнено розуміння структури лідерських якостей майбутнього педагога крізь призму педагогічної діяльності. Визначено основні критерії, на підставі яких виокремлено компоненти досліджуваних якостей: професійна спрямованість (мотиваційно-ціннісний компонент), емоційний інтелект, комунікативні якості (емоційно-комунікативний компонент), здатність до саморегуляції (організаційно-регуляторний компонент), рефлексивність (рефлексивно-оцінювальний компонент). Встановлено, що показниками мотиваційно-ціннісного компонента є професійна мотивація, прагнення до самоактуалізації, орієнтація на гуманістичні цінності. Емоційно-комунікативний компонент відображає такі показники як емоційний інтелект, комунікативні нахили, емпатійність, відкритість і гнучкість у спілкуванні. Показниками організаційно-регуляторного

компонента є такі професійно значущі якості, як схильність до лідерства, рівень саморегуляції, організаторські нахили та інтернальність. Рефлексивно-оцінювальний компонент проявляється в позитивному самоставленні, потребі в саморозвитку та рефлексивності. Емпіричне дослідження особливостей розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі їх професійної підготовки здійснено на підставі використання таких психодіагностичних методик як: методика визначення рівня професійної спрямованості студентів Т. Дубовицької, методика САМОАЛ в модифікації Н. Каліної та Е. Лазукіна, опитувальник «Професійні позиції вчителя» О. Мартинюк, методика для визначення рівня емоційного інтелекту Н. Холла, методика «Оцінка комунікативних і організаторських нахилів – КОС» В. Синявського і Б. Федоришина, методика «Діагностика лідерських здібностей» Є. Жарикова, Є. Крушельницького, методика «Стиль саморегуляції поведінки» В. Моросанової, методика дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК) Дж. Роттера, опитувальник визначення рівня рефлексивності А. Карпова, опитувальник «Оцінка здібностей до саморозвитку та самоосвіти» В. Андрєєва. На основі факторного аналізу кількісних емпіричних показників визначено найбільш вагомі психологічні чинники, які впливають на розвиток лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: емоційний інтелект, суб'єктність, схильність до лідерства, інтернальність, комунікативні вміння та автентичність. Наукова новизна результатів дослідження полягає у поглибленні й розширенні наукових уявлень про зміст, структуру та психологічні чинники розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. На підставі отриманих результатів емпіричного дослідження структури лідерських якостей майбутніх педагогів розроблено та апробовано психоедукаційну програму «Нові грані лідерства». Практичне значення результатів дослідження полягає у підборі комплексу психодіагностичного

інструментарію для вивчення лідерських якостей майбутніх педагогів і розробці та апробації психоедукаційної програми розвитку лідерських якостей. Отримані результати доводять актуальність підвищення рівня розвитку лідерських якостей шляхом упровадження зазначеної програми у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

16

МОВОЗНАВСТВО

16 МОВОЗНАВСТВО

16.01.24.0170/0224U000138

Неосемантизація в сучасній українській мові: чинники активізації внутрішніх ресурсів номінації: Заключний звіт/Інститут української мови Національної академії наук України; Керівник Цигвінцева Юлія Олександрівна - ДР 0123U102937, УДК 81

20

Комплексне вивчення неосемантизації лексики, з'ясування структурних, семантичних, словотвірних, функціонально-стилістичних особливостей неосемантизмів у різних дискурсах сучасної української мовної практики.

16.01 Загальні питання

МОВОЗНАВСТВА

16.01.24.0171/0224U000139

Теоретичні та практичні аспекти слов'янського мовознавства: Заклучний звіт/Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"; Керівник Кон Олена Олександрівна - ДР 0119U002021, УДК 81

27

Дослідження актуальних питань методики викладання української (російської) мов у загальноосвітній школі, удосконалення лінгвістичної та лінгво-методичної підготовки майбутніх педагогів з урахуванням реформ освітньої системи та сучасних наукових досліджень; дослідження окремих аспектів реалізації освітньої платформи "Нова українська школа" з точки зору методики викладання мовно-літературної освітньої галузі.

16.21 Загальне МОВОЗНАВСТВО

16.01.24.0172/0824U000043

Мандич Тамара Михайлівна Лексико-семантична вербалізація концептосфери СПОРТ у сучасному українському медійному просторі: Дис...Доктор філософії/ Херсонський державний університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 81'373; 001.4

с. - Бібліогр.: назв

Дисертацію присвячено мовним особливостям українського спортивного медійного простору незалежної України. Увагу сфокусовано на семантичних зрушеннях, що мають місце у спортивних коментарях телевізійних, онлайнних і текстових трансляцій. Актуальність теми пов'язана з тим, що спортивний медійний простір є одним із найпопулярніших серед багатомільйонної аудиторії споживачів інформації, а мовлення спортивних журналістів, зокрема коментаторів, – динамічне й таке, що віддзеркалює як традиційні елементи, так і особливості сприйняття сучасних реалій, представлених на мовному рівні вживанням засобів вторинної номінації, що творять нові смисли, і фразеологізмів, що репрезентують досвід народу. Ілюстративну базу склали 685 трансляцій із 21.06.1992 р. до 22.04.2023 р. Наукова новизна полягає у зборі ілюстративного матеріалу, фіксуванні вербалізаторів концептосфери СПОРТ, їх систематизації

та аналізі причин і наслідків зміни семантики. Під час виконання дисертаційного дослідження видано апробаційний «Словник коментаторського мовлення» (Мандич, 2020). Мовний матеріал зібрано переважно з аудіовізуальних носіїв інформації (телевізійні та онлайнні трансляції – 91,4%), тому важливим є факт виявлення вербалізаторів концептосфери СПОРТ у потоці усного прямиого мовлення та їх фіксування, що дозволить надалі проводити діахронні дослідження, порівнюючи мовлення спортивних журналістів на різних часових відтинках. У першому розділі запропоновано систематизацію наукових розвідок, присвячених осмисленню змісту понять і суджень про спорт як концептосферу, яка має у своїй структурі концепти окремих видів спорту, що виявляють різну спроможність до образної вербалізації через характер змагання та специфіку трансляції. Загалом зафіксовано та проаналізовано 1211 вербалізаторів (100%) концептосфери СПОРТ. Другий розділ присвячено метафоричній вербалізації концептосфери СПОРТ. Виокремлено низку метафоричних моделей, серед яких: 1 антропоморфна модель, 4 артефактні моделі, 15 соціоморфних моделей, 9 природоморфних моделей, синестезійні моделі не виокремлюємо. У дисертації подано 1008 метафор (83,23 %), серед яких 273 (27,1 %) – антропоморфні, 124 (12,3 %) – артефактні, 496 (49,2 %) – соціоморфні, 91 (9,02 %) – природоморфні, 24 (2,38 %) – синестезійні. У третьому розділі увагу сфокусовано на інших засобах вторинної номінації, що вербалізують концептосферу СПОРТ, – метоніміях, перифразах, порівняннях і фразеологізмах. Установлено, що типовими параметрами для виявлення схожості під час метонімічного перенесення або творення другої назви слугують кольори, клубна символіка, географічна належність, національні ознаки, форма, матеріал чи функціональна подібність. Під час виконання дослідження проаналізовано 36 (2,92 %) метонімії і 37 (3,1 %) перифразів. Нечисленну кількість порівнянь розглянуто за семантикою ключового

слова, подібно до метафор. Установлено, що досить активно використовують лексеми на позначення птахів, плазунів, ссавців, риб, рослин і природних об'єктів, дещо рідше спортивні реалії порівнюють із артефактами, зокрема предметами та транспортними засобами, із кулінарними поняттями. Інколи спільні ознаки знаходять в амплуа та функціях різних професій. Загалом у спортивних коментарях зафіксовано 43 (3,55 %) порівняння. Виявлено 87 (7,2 %) фразеологічних одиниць, що доречно вживати для оцінювання епізодів, які репрезентують боротьбу із різними її фазами, етапи змагання, небезпечні ситуації, переможні результати, характеристику спортсменів, якісну характеристику дій або змагання загалом. Перспективою визначено подальше спостереження за мовленням спортивних журналістів із метою виявлення й аналізу нових вербалізаторів концептосфери СПОРТ, що віддзеркалюватимуть особливості мовомислення та свідчитимуть про зміни на лексичному рівні мовної системи, що формуватимуться в сучасному спортивному медійному просторі.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВ СТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ

17.07 Теорія літератури

17.01.24.0173/0824U000061

Євчук Уляна Юріївна Історична пам'ять у польському романі кінця ХХ – початку ХХІ століть.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет імені Івана Франка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 82.02; 821(091)

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена літературознавчому дослідженню репрезентації теми історичної пам'яті у романах сучасних польських письменників. У першому розділі дисертації висвітлено особливості сучасного дискурсу історичної пам'яті та концепції відомих авторів. Підкреслено постійне переосмислення історії з урахуванням сучасних цінностей. Особливість змін історичної пам'яті в посттоталітарних суспільствах, зокрема в Польщі, розглянуто в контексті переходу до демократії. Аналізовано ключові теми в польському історичному дискурсі та нелінійний процес їх трансформації. Досліджено роль літератури в подоланні травми, яка стає інструментом переборювання посттравматичного синдрому та виконує "терапевтичну" Простежено художні прийоми і способи, за допомогою яких письменники створюють бажану рецепцію художніх творів. Другий розділ дисертації відображає трансформацію парадигми історичної пам'яті у творах сучасних польських прозаїків. Подано ретроспективний огляд літератури історичної пам'яті у Польщі за період після закінчення війни до теперішнього часу. Відзначено зміни в літературознавчих інтерпретаціях художніх творів про Другу світову війну та її травматичні наслідки. Розглянуто нові підходи до художнього відображення історичних подій у сучасному польському романі. На зміну заідеологізованості, стереотипним офіційним наративам у трактуванні історичних подій на перший план виходить опрацювання раніше табуйованих тем, осмислення індивідуальної історичної пам'яті, рефлексії про травматичний досвід, дослідження проблем міжпоколінневих зв'язків і постпам'яті. Домінуючою темою сучасних меморіальних творів у Польщі є історична пам'ять жертв Голокосту. Простежено роль і значення гендерного виміру насильства тоталітарного режиму у польському романі, відзначено появу багатьох жіночих імен серед сучасних письменників Польщі. У романах,

написаних жінками, особливо підкреслюється вплив постпам'яті, переданої наступним поколінням жертв. Для реалізації нової перспективи історичного дискурсу розробляються відповідні художні засоби. У третьому розділі дисертаційної роботи представлено аналіз романів сучасних польських письменників у контексті історичної пам'яті. Проведений літературознавчий аналіз дозволив виявити нові тенденції у репрезентації історичної пам'яті у романах. Основною сферою досліджень сучасних польських прозаїків є індивідуальна пам'ять, яка може не збігатися з колективними уявленнями про історичні події. У романі "Сонька" Ігнація Карповича висвітлено переосмислення історичних подій через індивідуальну пам'ять, підкреслено необхідність оповіді про травму. "Дім з вітражем" Жанни Слоньовської досліджує формування ідентичності під впливом пам'яті та історичних подій. Лукаш Сатурчак у "Галіції" аналізує проблеми історичної пам'яті українсько-польського прикордоння через призму індивідуальної пам'яті. Родинна сага Йоанни Батор "Піщана Гора" осмислює травми післявоєнної міграції та вплив історичного минулого на три покоління жінок. Роман "Секретик" Бригіди Хельбіг пропонує новий погляд на ідентичність та асиміляцію німецьких переселенців у Польщі після Другої світової війни. Характерним явищем польської прози сучасності є розвиток гендерно маркованої нарації у творах про реалії і наслідки війни. Жінки-письменниці прози другого покоління уцілілих жертв фашизму у своїх романах, часто з автобіографічними елементами, тематизують вимушене мовчання, переданий через постпам'ять страх, який відчувається на підсвідомому рівні, шляхи подолання успадкованих травм. Здійснений текстуальний аналіз творів польських письменниць – Зити Рудзької, Агати Тушинської, Моніки Шнайдерман – дав можливість виокремити специфіку жіночої нарації про травми жертв війни і Голокосту. Виявлено, що в аналізованих романах письменники не уникають гострих тем стосунків між

поляками і євреями в час Голокосту, антисемітизму частини польського суспільства, відсутності емпатії до Іншого.

17.09 Історія літератури

17.01.24.0174/0824U000061

Євчук Уляна Юріївна Історична пам'ять у польському романі кінця ХХ – початку ХХІ століть.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет імені Івана Франка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 82.02; 821(091)

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена літературознавчому дослідженню репрезентації теми історичної пам'яті у романах сучасних польських письменників. У першому розділі дисертації висвітлено особливості сучасного дискурсу історичної пам'яті та концепції відомих авторів. Підкреслено постійне переосмислення історії з урахуванням сучасних цінностей. Особливість змін історичної пам'яті в посттоталітарних суспільствах, зокрема в Польщі, розглянуто в контексті переходу до демократії. Аналізовано ключові теми в польському історичному дискурсі та нелінійний процес їх трансформації. Досліджено роль літератури в подоланні травми, яка стає інструментом переборювання посттравматичного синдрому та виконує "терапевтичну" Простежено художні прийоми і способи, за допомогою яких письменники створюють бажану рецепцію художніх творів. Другий розділ дисертації відображає трансформацію парадигми історичної пам'яті у творах сучасних польських прозаїків. Подано ретроспективний огляд літератури історичної пам'яті у Польщі за період після закінчення війни до теперішнього часу. Відзначено зміни в літературознавчих інтерпретаціях художніх творів про Другу світову війну та її травматичні наслідки. Розглянуто нові підходи до художнього відображення

історичних подій у сучасному польському романі. На зміну заідеологізованості, стереотипним офіційним нарративам у трактуванні історичних подій на перший план виходить опрацювання раніше табуйованих тем, осмислення індивідуальної історичної пам'яті, рефлексії про травматичний досвід, дослідження проблем міжпоколіннєвих зв'язків і постпам'яті. Домінуючою темою сучасних меморіальних творів у Польщі є історична пам'ять жертв Голокосту. Простежено роль і значення гендерного виміру насильства тоталітарного режиму у польському романі, відзначено появу багатьох жіночих імен серед сучасних письменників Польщі. У романах, написаних жінками, особливо підкреслюється вплив постпам'яті, переданої наступним поколінням жертв. Для реалізації нової перспективи історичного дискурсу розробляються відповідні художні засоби. У третьому розділі дисертаційної роботи представлено аналіз романів сучасних польських письменників у контексті історичної пам'яті. Проведений літературознавчий аналіз дозволив виявити нові тенденції у репрезентації історичної пам'яті у романах. Основною сферою досліджень сучасних польських прозаїків є індивідуальна пам'ять, яка може не збігатися з колективними уявленнями про історичні події. У романі "Сонька" Ігнація Карповича висвітлено переосмислення історичних подій через індивідуальну пам'ять, підкреслено необхідність оповіді про травму. "Дім з вітражем" Жанни Слоньовської досліджує формування ідентичності під впливом пам'яті та історичних подій. Лукаш Сатурчак у "Галіції" аналізує проблеми історичної пам'яті українсько-польського прикордоння через призму індивідуальної пам'яті. Родинна сага Йоанни Батор "Піщана Гора" осмислює травми післявоєнної міграції та вплив історичного минулого на три покоління жінок. Роман "Секретик" Бригіди Хельбіг пропонує новий погляд на ідентичність та асиміляцію німецьких переселенців у Польщі після Другої світової війни. Характерним явищем польської прози

сучасності є розвиток гендерно маркованої нарації у творах про реалії і наслідки війни. Жінки-письменниці прози другого покоління уцілілих жертв фашизму у своїх романах, часто з автобіографічними елементами, тематизують вимушене мовчання, переданий через постпам'ять страх, який відчувається на підсвідомому рівні, шляхи подолання успадкованих травм. Здійснений текстуальний аналіз творів польських письменниць – Зити Рудзької, Агати Тушинської, Моніки Шнайдерман – дав можливість виокремити специфіку жіночої нарації про травми жертв війни і Голокосту. Виявлено, що в аналізованих романах письменниці не уникають гострих тем стосунків між поляками і євреями в час Голокосту, антисемітизму частини польського суспільства, відсутності емпатії до Іншого.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНА ВСТВО

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.01.24.0175/0824U000076

Базан Олена Юріївна Віталій Губаренко та Ірина Губаренко: сімейні традиції і діалог поколінь в українській композиторській творчості другої половини ХХ – початку ХХІ століть: Дис...Доктор філософії/ Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 7; 7.03; 7:001.12; 7.038

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури та

інформаційної політики України, Одеса, 2023. Дисертацію присвячено осмисленню ролі спілкування-діалогу (родинного та професійного), значення традицій (сімейних, композиторської школи) у формуванні основних параметрів творчих уподобань Віталія Губаренка та Ірини Губаренко. Композиторська творчість постійно знаходиться у центрі досліджень українських мистецтвознавців. Попри те, постать самого композитора, твори якого становлять неабияку цінність, останнім часом цікавить не тільки зі сторони вивчення документальних джерел біографічного спрямування, але й в контексті особистісних детермінант (персонологічного спрямування), які знайшли відбиток в його музиці. В даній роботі поєднуються персоналістично-біографічні аспекти (вивчення особистостей, пов'язаних між собою родовими та професійними зв'язками) з вирішенням жанрово-стильових питань творчості двох композиторів – представників різних поколінь – Віталія Губаренка (1934–2000) та Ірини Губаренко (1959–2004). Отже затребуваність напрямку цього дослідження обумовлена зростаючим інтересом до творчого спадку Ірини Губаренко, індивідуальний стиль якої віддзеркалює опору на сімейні традиції та позначений органічним чуттям музичної мови, яке формувалося в інтонаційному просторі музики батька – Віталія Губаренка. Об'єктом дослідження є творчість українських композиторів Віталія Губаренка та Ірини Губаренко, а предметом дослідження – діалогічні перетини в індивідуально-авторських художніх рішеннях Віталія Губаренка та Ірини Губаренко як результат духовної єдності композиторів двох поколінь. Мета дослідження – на основі співставлення музичних творів (фортепіанних, інструментально-ансамблевих, оперних) Віталія Губаренка та Ірини Губаренко простежити за діалогом їх індивідуально-авторських підходів. На сьогодні вже маємо напрацювання в порівняльному типі аналізу щодо творчості (виявленню певних спільних або відмінних рис) або до іншого типу стосунків між двома визначними постатями культури (роботи О.

Мельничук, Р. Мисько-Пасічник, Л. В. Лисенко, І. Сікорської та інших). Це надихає на обраний в цьому дослідженні метод виявити індивідуально-особистісний комплекс кожного з композиторів (Віталія Губаренка та Ірини Губаренко), спираючись на порівняння їх творчих ідей, світоглядних позицій, кола спілкування, жанрових пріоритетів тощо.

18.01 Загальні питання мистецтва та мистецтвознавства

18.01.24.0176/0424U000001

Белименко Ліляна Іванівна Дитячий мюзикл у сучасному українському сценічному мистецтві: Дис...Кандидат мистецтвознавства/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 7

с. - Бібліогр.: назв

Белименко Л. І. Дитячий мюзикл у сучасному українському сценічному мистецтві. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства зі спеціальності 26.00.01 «Теорія та історія культури». – Київський національний університет культури і мистецтв, Міністерство освіти і науки України, Київ, 2023. У дисертації вперше в українському мистецтвознавстві розглянуто та проаналізовано особливості й тенденції розвитку дитячого мюзиклу в сучасному сценічному мистецтві України; встановлено цілісний комплекс жанрових та художньо-естетичних рис дитячого мюзиклу, визначено його статус у системі музично-театральних жанрів. Досліджено відмінні одна від одної сценічні форми втілення дитячого мюзиклу професійними акторами на сценах музичних, музично-драматичних, драматичних театрів і театрів ляльок, а також колективами аматорських дитячих театрів-студій та

продюсерськими агенціями (мюзикл бродвейського формату) – і виявлено варіативність використаних постановчих рішень. У різних форматах дитячого мюзиклу, що лишаються в єдиних жанрових рамках, виявлено особливості сценічної репрезентації, які впливають на його актуалізацію та популяризацію в сучасному сценічному мистецтві України. Ключові слова: дитячий мюзикл, сучасне українське сценічне мистецтво, професійний театр, бродвейський формат, аматорські студії, сюжетна основа, візуальний ряд, видовищність.

18.09 Історія та сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства та художньої критики

18.01.24.0177/0824U000075

Лу Цзін ... СУЧАСНІ ХУДОЖНЬО-СЕМІОЛОГІЧНІ ПРОЄКЦІЇ РОМАНТИЧНОЇ ТРАДИЦІЇ ФОРТЕПІАННОГО ВИКОНАВСТВА: Дис...Доктор філософії/ Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 7.035

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – музичне мистецтво – Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової, Міністерство культури та інформаційної політики України, Одеса, 2023. У дослідженні здійснюється вивчення романтичної фортеп'яної поетики як широкого історичного явища та специфічного мовно-мовленнєвого феномена. Головним факторам актуальності постає потреба відкрити й дослідити передумови та специфічні риси сьогоденного буття романтичної фортеп'яної творчості, причому не лише як системи визначених артефактів, а як динамічної музично-інтерпретативної

традиції, провідними у якій стають виконавські мовні засоби. Мета роботи – визначити художньо-семіологічні проєкції романтичної традиції музичного мистецтва як засадничі для сучасної фортеп'яної мови – для творчо-виразової системи сучасного фортеп'яного виконавства з її власними жанрово-стильовими показниками та орієнтирами. Об'єктом дослідження є романтичні прецеденти фортеп'яного музичного мистецтва в їх історично-стильовому діахронному та жанрово-композиційному симультанному прояві. Предметом дослідження виступають системні семіологічні принципи фортеп'яно-виконавського мистецтва як зумовлені стильовою парадигматикою романтичної традиції музичної творчості. Хронологічні межі дослідження обумовлені стильовими траєкторіями та жанровими прецедентами, що виникають в історичному бутті музики та зумовлені її рухом від доби романтизму до сучасності. Матеріалом дослідження послужили фортеп'яні твори Ф. Шуберта, Р. Шумана, Ф. Шопена, Ф. Ліста, М. Равеля, С. Рахманінова, деяких інших, також існуюча фортеп'яно-виконавська практика, що репрезентує сталі репертуарні принципи, дозволяють узагальнювати інтерпретативний стильовий досвід. Методологічну основу дослідження утворює семіологічний метод у нього єдності з епістемологічним, що передбачає оновлений жанрово-стильовий підхід, також скерованість принципами історичного та системно-теоретичного вивчення. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що виявляється сучасне актуальне значення стильових принципів та мовних засобів романтизму як постійних чинників фортеп'яної традиції, найбільше у її виконавському вимірі та призначенні; виявляється специфіка семіологічного вивчення фортеп'яної музично-романтичної поетики; відкривається новий концептуально-метафорологічний вимір романтизму як стильового феномена в історії та сьогоденні європейського фортеп'яного мистецтва; систематично презентуються мовно-мовленнєві якості фортеп'яної творчості, визнаються їх авторські

прецеденти, що набувають універсального стильового значення; ставиться питання про сучасну фортепіанну виконавсько-творчу систему, що доростає до автономного фортепіанно-виконавського «дискурсу»; одержали подальший розвиток категорія романтичного стилю, поняття жанрово-стильових констант музичної мови, поняття музично-творчої прецедентності, мовно-мовленнєвих детермінант фортепіанно-виконавського стилю, стильових метафор.

18.01.24.0178/0824U000076

Базан Олена Юріївна Віталій Губаренко та Ірина Губаренко: сімейні традиції і діалог поколінь в українській композиторській творчості другої половини ХХ – початку ХХІ століть: Дис...Доктор філософії/ Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 7; 7.03; 7:001.12; 7.038

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури та інформаційної політики України, Одеса, 2023. Дисертацію присвячено осмисленню ролі спілкування-діалогу (родинного та професійного), значення традицій (сімейних, композиторської школи) у формуванні основних параметрів творчих уподобань Віталія Губаренка та Ірини Губаренко. Композиторська творчість постійно знаходиться у центрі досліджень українських мистецтвознавців. Попри те, постать самого композитора, твори якого становлять неабияку цінність, останнім часом цікавить не тільки зі сторони вивчення документальних джерел біографічного спрямування, але й в контексті особистісних детермінант (персонологічного спрямування), які знайшли відбиток в його музиці. В даній роботі поєднуються персоналістично-

біографічні аспекти (вивчення особистостей, пов'язаних між собою родовими та професійними зв'язками) з вирішенням жанрово-стильових питань творчості двох композиторів – представників різних поколінь – Віталія Губаренка (1934–2000) та Ірини Губаренко (1959–2004). Отже затребуваність напрямку цього дослідження обумовлена зростаючим інтересом до творчого спадку Ірини Губаренко, індивідуальний стиль якої віддзеркалює опору на сімейні традиції та позначений органічним чуттям музичної мови, яке формувалося в інтонаційному просторі музики батька – Віталія Губаренка. Об'єктом дослідження є творчість українських композиторів Віталія Губаренка та Ірини Губаренко, а предметом дослідження – діалогічні перетини в індивідуально-авторських художніх рішеннях Віталія Губаренка та Ірини Губаренко як результат духовної єдності композиторів двох поколінь. Мета дослідження – на основі співставлення музичних творів (фортепіанних, інструментально-ансамблевих, оперних) Віталія Губаренка та Ірини Губаренко простежити за діалогом їх індивідуально-авторських підходів. На сьогодні вже маємо напрацювання в порівняльному типі аналізу щодо творчості (виявленню певних спільних або відмінних рис) або до іншого типу стосунків між двома визначними постатями культури (роботи О. Мельничук, Р. Мисько-Пасічник, Л. В. Лисенко, І. Сікорської та інших). Це надихає на обраний в цьому дослідженні метод виявити індивідуально-особистісний комплекс кожного з композиторів (Віталія Губаренка та Ірини Губаренко), спираючись на порівняння їх творчих ідей, світоглядних позицій, кола спілкування, жанрових пріоритетів тощо.

18.01.24.0179/0824U000076

Базан Олена Юріївна Віталій Губаренко та Ірина Губаренко: сімейні традиції і діалог поколінь в українській композиторській творчості другої половини ХХ – початку ХХІ століть: Дис...Доктор філософії/ Одеська національна музична академія

імені А.В. Нежданової - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 7; 7.03; 7:001.12; 7.038

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво». – Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової, Міністерство культури та інформаційної політики України, Одеса, 2023. Дисертацію присвячено осмисленню ролі спілкування-діалогу (родинного та професійного), значення традицій (сімейних, композиторської школи) у формуванні основних параметрів творчих уподобань Віталія Губаренка та Ірини Губаренко. Композиторська творчість постійно знаходиться у центрі досліджень українських мистецтвознавців. Попри те, постать самого композитора, твори якого становлять неабияку цінність, останнім часом цікавить не тільки зі сторони вивчення документальних джерел біографічного спрямування, але й в контексті особистісних детермінант (персонологічного спрямування), які знайшли відбиток в його музиці. В даній роботі поєднуються персоналістично-біографічні аспекти (вивчення особистостей, пов'язаних між собою родовими та професійними зв'язками) з вирішенням жанрово-стильових питань творчості двох композиторів – представників різних поколінь – Віталія Губаренка (1934–2000) та Ірини Губаренко (1959–2004). Отже затребуваність напрямку цього дослідження обумовлена зростаючим інтересом до творчого спадку Ірини Губаренко, індивідуальний стиль якої віддзеркалює опору на сімейні традиції та позначений органічним чуттям музичної мови, яке формувалося в інтонаційному просторі музики батька – Віталія Губаренка. Об'єктом дослідження є творчість українських композиторів Віталія Губаренка та Ірини Губаренко, а предметом дослідження – діалогічні перетини в індивідуально-авторських художніх рішеннях Віталія Губаренка та

Ірини Губаренко як результат духовної єдності композиторів двох поколінь. Мета дослідження – на основі співставлення музичних творів (фортепіанних, інструментально-ансамблевих, оперних) Віталія Губаренка та Ірини Губаренко простежити за діалогом їх індивідуально-авторських підходів. На сьогодні вже маємо напрацювання в порівняльному типі аналізу щодо творчості (виявленню певних спільних або відмінних рис) або до іншого типу стосунків між двома визначними постатями культури (роботи О. Мельничук, Р. Мисько-Пасічник, Л. В. Лисенко, І. Сікорської та інших). Це надихає на обраний в цьому дослідженні метод виявити індивідуально-особистісний комплекс кожного з композиторів (Віталія Губаренка та Ірини Губаренко), спираючись на порівняння їх творчих ідей, світоглядних позицій, кола спілкування, жанрових пріоритетів тощо.

18.01.24.0180/0824U000145

Красненко Олексій Леонідович
Інтерактивність як феномен сучасного культурного простору: особливості становлення і тенденції розвитку: Дис...Доктор філософії/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 711(477)

с. - Бібліогр.: назв

Виявлено, що процеси, характерні для сучасного культурного простору, – один із провідних напрямів дослідження в сучасній культурології, свідченням чого є широкий масив наукових праць українських вчених (С. Виткалов, О. Гриценко, А. Давиденко, В. Марченко, О. Олійник, О. Степанова, Г. Фесенко, А. Філіна, О. Шершньова та ін.), присвячених аналізу його різноманітних аспектів: проблематиці розвитку регіонального культурного простору та формуванню його нової моделі, видовій специфіці та культурній діяльності суспільства щодо задоволення соціокультурних потреб громадян, ролі музеїв у формуванні

культурного простору України, концептуальним засадам розвитку і становлення культурного простору України та ін. У сучасному науковому вимірі є кілька теоретичних концепцій культурного простору: антропологічні, абстрактні та літературно-мистецькі (за О. Гриценко); основними методологічними підходами до його дослідження є: функціональний, акціоналістський, антропологічний, діалектичний, ноосферний, кібернетичний, реляційний, синергетичний, інформаціологічний. Констатовано, що окремі аспекти сучасних інтерактивних практик досліджували В. Банах, Т. Березнюк (інтерактивні музейні експозиції), М. Бангрович, Р. Кучер, І. Палько (інтерактивний театр), А. Варивончик, Т. Литвиненко, С. Оборська (інтерактивні музейні технології), А. Гребенюк (інтерактивна література як частина сучасної масової культури), О. Губернатор (імерсивність та інтерактивність), О. Кириченко (цифрове мистецтво як інтерактивна форма освоєння сучасного культурного простору), І. Климко (культурні практики туристичної діяльності), В. Михальчук (інтерактивність у просторі мистецької галереї), Ю. Трач (інтерактивність як феномен сучасності) та ін. Проте тема інтерактивності як феномена сучасного культурного простору у дослідженнях українських науковців недостатньо розкрита. Наголошено, що інтерактивні практики сучасного культурного простору являють собою складний феномен, що включає інтерактивні стратегії, інтерактивні технології та інтерактивні прийоми. Їхньою метою в межах споживання культурного продукту/послуги є набуття комунікативних навичок. Характеристиками інтерактивних практик є: безперервний зворотний зв'язок (безпосередній або опосередкований) між адресантом і адресатом (у разі взаємодії між суб'єктами інтерактивних практик) та адресатом і культурним текстом (у разі взаємодії між суб'єктом та об'єктом інтерактивних практик, у тому числі засобами інтерактивних технологій); багатоканальність комунікації: адресат може не тільки чути, бачити, але й

торкатися до культурного продукту (зокрема, опосередковано через інтерактивне обладнання); спонтанне висловлювання: зміст інтерактивної культурної практики унікальний і створюється на місці; дуальні функції реципієнта (він є відправником та отримувачем повідомлень); норми інтерактивності є егалітарними (розроблені н

18.31 Образотворче мистецтво

18.01.24.0181/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1-.-.0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного забезпечення. Під мультиплатформний програмний забезпеченням розуміється програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження – методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та

експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в пристрої, що має назву «uScreener». Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об'ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методіку подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жестами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереження елементів дій кожної з рук; дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному забезпеченні для створення 3D об'єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв, наявних в освітніх закладах. Портативність, мобільність та легкість – це

запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів. Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов'язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

18.32 Дизайн

18.01.24.0182/0824U000051

Троценко Ганна Олексіївна Художня обробка каменю в ландшафтному дизайні Вінниччини (кінець XIX – початок XXI ст.): Дис...Доктор філософії/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 7.012; 658.512.23

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню художньої обробки каменю в ландшафтному дизайні Вінниччини. Мета роботи – з'ясувати специфіку розвитку художньої обробки каменю Вінниччини, систематизувати наявні дані та віднайти унікальні наукові матеріали, що репрезентують художні особливості кам'яних творів даного регіону. Під час дослідницької роботи здійснювалися регулярні виїзди до основних осередків каменярства, а в деяких з них велися стаціонарні спостереження, під час яких було зібрано експедиційні знахідки. У розвідці проаналізовано стан наукової розробленості проблеми, з'ясовано теоретичні і методологічні засади дослідження. Упорядковано наукові праці попередників, які вивчали обрану проблематику, систематизовано та проаналізовано їх у хронологічному порядку. Встановлено, що найбільш ранні літературні згадки про художню обробку каменю в Україні з'являються в першій половині XIX ст., коли дослідники, користуючись виключно історичним та інвентарно-описовим методами, фіксували знайдені козацькі хрести. На початку XX ст. такий підхід поєднався з мистецтвознавчим, що дав більш повноцінне уявлення про саме художні якості кам'яних об'єктів. Упродовж 1930–1950-х років вивчення національних пам'яток здебільшого релігійного характеру майже переривається й активізується знову від початку 1990-х рр., після проголошення незалежності України. Відзначено, що художня обробка каменю представлена науковою літературою фрагментарно й неповно, адже до розгляду

цієї тематики зверталася незначна кількість дослідників, які спрямовували увагу передусім на вивчення кам'яних надмогильних хрестів. І лише одиниці частково висвітлювали ландшафтну скульптуру, про яку найбільше йдеться в цій дисертації. Тож аналіз оглянутої літератури дає підстави констатувати наявність незначної кількості опублікованих праць у галузі художньої обробки каменю. Це можна пояснити тим фактом, що її проблематика є порівняно непопулярною у суспільстві, незважаючи на наявний колосальний пласт пам'яток на території нашої держави. Сьогодні відсутнє повне уявлення не лише про особливості надбання зразків художньої обробки каменю, а й актуальні проблеми в сучасній ландшафтній скульптурі та специфіці організації художніх симпозиумів в умовах нинішнього стану. Простежено появу меморіальних хрестів в Україні, систему функціонування каменярства на Поділлі, зокрема у колишньому Ямпільському повіті як найбільш розвинутому. На прикладі осередку с. Букатинка Могилів-Подільського району Вінницької області відтворено еволюцію каменотесного промислу протягом кінця XIX – початку XXI ст. Розглянуто вироби побутового, меморіального, декоративного призначення, які цілком можна віднести до категорії етнодизайну. Зібрано інформацію від місцевих респондентів про історію розвитку промислу, окремі імена майстрів, технологічні умови особливості їх праці. Докладно висвітлені раніше невідомі та неоприлюднені меморіальні пам'ятки із сільських кладовищ. Під час виїзних експедицій виявлено й детально проаналізовано надмогильні знаки, розглянуто варіанти їх формотворення та орнаментальну символіку. Знайдено безліч давніх хрестів козацького типу, «панських» пам'ятників, «дубків», модернізованих надмогильників, авторських меморіальних скульптур тощо. Констатовано, що головними якостями кам'яних зразків є очевидне вміння каменотесів оперувати насамперед творчими засобами відповідно до культурних традицій Спочатку вони мали

реалістичну манеру виконання, однак пізніше стають

18.49 Танець. Хореографія

18.01.24.0183/0424U000003

Шестопал Лідія Віталіївна Бальний танець в Радянській Україні 1950-х–1980-х рр.: Дис...Кандидат мистецтвознавства/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 793.33

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації проведено комплексне дослідження функціонування бального танцю в Радянській Україні 1950-х – 1980-х рр. з урахуванням соціокультурної детермінації та внутрішньомистецьких чинників; з'ясовано основні стратегії розвитку бального танцю в Україні 1960-х – 1980-х рр.; запропоновано його періодизацію за радянських часів; подано основні напрями розвитку бального танцю в 1960-х–1980-х рр. з ду на «радянську програму». Виявлено, що бальний танець в Радянській Україні упродовж кінця 1950-х – 1980-х рр. пройшов декілька етапів: впровадження бальних танців у дитячий та дорослий репертуар, становлення колективів власне бального танцю (гуртки, студії, ансамблі та ін.), формування системи бально-танцювальної художньої самодіяльності, запровадження спортивних форм змагань, але з обов'язковою «радянською програмою», що створювалась за принципом стилізації народних зразків. Задля створення радянського бального танцю як самостійного феномену, опозиційного західній бальній хореографії, було застосовано механізми державного регулювання та ідеологічного тиску. Однак вже сам факт поширення бально-спортивного танцювання в УРСР свідчить про процеси демократизації та лібералізації у мистецтві, розширення діапазону дозволених форм художньої діяльності у сфері хореографії.

Стверджується, що сприйняття бального танцю лише як мистецького феномену, засудження стандартизації, змагальності, впровадження масових спрощених форм гальмувало розвиток техніки бального танцю, спричинило відставання українських пар у виконавській майстерності від західноєвропейських. Ключові слова: бальний танець, Радянська Україна, бальна хореографія, радянська програма бальних танців, танець, хореографія.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації

19.01.24.0184/0824U000086

Гаврилюк Олег Павлович Соціальні мережі як явище цифрової культури та платформа презентації нових культурних практик: Дис...Доктор філософії/ Київський національний університет культури і мистецтв - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 316.77

с. - Бібліогр.: назв

Гаврилюк О. П. Соціальні мережі як явище цифрової культури та платформа презентації нових культурних практик. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 «Культурологія» (галузь знань 03 «Гуманітарні науки»). – Міністерство

освіти і науки України, Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, 2023. Дисертація присвячена з'ясуванню ролі соціальних мереж у конструюванні комунікативного простору сучасного суспільства і презентації нових культурних практик. Актуальність дослідження визначається, з одного боку, трансформаційними процесами, що відбуваються на етапі формування нового типу культури – цифрової культури, а з іншого – зростаючою роллю соціальних мереж як соціокультурних просторів, що сприяють появі якісно нових культурних продуктів та нових культурних практик.

20 ІНФОРМАТИКА

20.19 Аналітико-синтетичне перероблення документальних джерел інформації

20.01.24.0185/0224U000161

Інноваційні технології обробки судових рішень за допомогою алгоритмів машинного навчання: Заключний звіт/Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Бедюх Олександр Радійович - ДР 0123U102787, УДК 002.53/.55

77

Розробка апаратно-програмного комплексу попередньої обробки текстів судових рішень для подальшого використання в алгоритмах глибокого навчання (preprocessing та Data extraction environment) з метою підготовки рекомендацій з удосконалення та оптимізації функціонування судової системи України, здійснення розгляду та вирішення цивільних справ, зменшення судових витрат, розробки системи оцінки ризиків досягнення бажаного результату судового розгляду цивільних справ, збільшення відсотку розміру грошових

коштів, що присуджуються, забезпечення ефективного використання державних коштів на утримання судової влади в державі.

20.23 Інформаційний пошук

20.01.24.0186/0224U000213

Розробити методи і засоби із використанням віртуального діалогового помічника для цифрового землеробства та екологічних і медичних проєктів: Заключний звіт/Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова Національної академії наук України; Керівник Літвін Анна Андріївна - ДР 0123U103228, УДК 002.53:004.89, 004.8.032.26

44

Метою роботи є розробка технології створення віртуального діалогового помічника для цифровізації землеробства, екологічних та медичних проєктів, а саме: розробка принципів автоматизованого отримання іменованих сутностей та семантичних зв'язків між ними шляхом аналізу природно-мовних текстів із залученням інструментів на основі нейронних мереж

20.01.24.0187/0524U000004

Калініна Ірина Олександрівна Моделі та інформаційні технології ймовірно-статистичного аналізу нелінійних нестационарних процесів в задачах машинного навчання: Дис...Доктор технічних наук/ Українська академія друкарства - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 002.53; 002.53:004.65; 002.53:004.62/.63; 519.711.3; 004.85

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено актуальну науково-практичну проблему: підвищення ефективності ймовірно-

статистичного аналізу даних, моделювання та прогнозування в задачах машинного навчання засобами сучасних інформаційних технологій з урахуванням нелінійності і нестационарності даних, а також можливих невизначеностей, що є характерними для них. На основі розроблених інформаційних технологій та інформаційно-аналітичних систем вирішено ряд прикладних задач машинного навчання. Результати вирішення практичних задач експериментально підтверджують достовірність наукових положень, які отримані з метою підвищення якості та ефективності ймовірно-статистичного аналізу даних в задачах машинного навчання завдяки створенню та вдосконаленню методів, моделей, інформаційних технологій для нелінійних нестационарних процесів.

20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів

20.01.24.0188/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного забезпечення. Під мультиплатформний програмним забезпеченням розуміється

програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження – методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в пристрої, що має назву “uScreener”. Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об'ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методіку подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жестами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереженням елементів дій кожної з рук; дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному

забезпеченні для створення 3D об'єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв, наявних в освітніх закладах.

Портативність, мобільність та легкість – це запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів.

Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов'язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні

особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

20.01.24.0189/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного забезпечення. Під мультиплатформний програмний забезпеченням розуміється програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження – методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в

пристрої, що має назву “uScreener”.

Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об’ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методу подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жестами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереженням елементів дій кожної з рук; дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному забезпеченні для створення 3D об’єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв, наявних в освітніх закладах.

Портативність, мобільність та легкість – це запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів. Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української

школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов’язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

20.01.24.0190/0824U000189

Данильченко Валентина Миколаївна
Методи обробки даних в
мікрокомп’ютерних комплексах на основі
персональної ідентифікації: Дис...Доктор
філософії/ Державний університет

інформаційно-комунікаційних технологій -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.35; 004.33.07/.08; 004.33; 004.08

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена актуальній науковій задачі розробки методів обробки даних в мікрокомп'ютерних комплексах на основі персональної ідентифікації. Ефективна обробка даних є ключовим етапом у дослідженнях та різноманітних галузях, оскільки вона впливає на точність, достовірність та узагальнення отриманих результатів. Обробка даних усуває аномалії, виявляє та коригує помилки, що можуть виникнути під час збору або введення даних. Це допомагає забезпечити точність аналізу та результатів дослідження. Для забезпечення високих вимог до кількісних і якісних показників обробки інформації, що є процесом інформаційної взаємодії технологічних процесів сучасних підприємств і організацій, необхідно вдосконалення алгоритмів обробки даних, які дозволяють покращити точність та надійність систем персональної ідентифікації. Для досягнення цього завдання необхідно розробити програмне забезпечення для проведення персональної ідентифікації, що дозволить проводити оцінку ефективності завадостійкого коду, витрат пам'яті та ступеня захищеності даних, що в свою чергу забезпечить надійність мікрокомп'ютерних комплексів. У роботі проведено аналіз особливостей функціонування та організації зберігання інформації в персональних ідентифікаторах МКПІ (мікрокомп'ютерних комплексів персональної ідентифікації), а також можливостей підвищення надійності шляхом модифікації обробки, зберігання та аналізу помилок, характерних для МКПІ. Міжнародні стандарти обмежують розміри чіпа для забезпечення сумісності з будь-якими комп'ютерами. Виробники персональних ідентифікаторів не гарантують надійності та довговічності зберігання інформації в них, а самі

пристрої часто не мають механізмів забезпечення надійності зберігання даних та стійкості до перешкод та помилок. У свою чергу розвиток елементної бази та технологічних процесів виготовлення напівпровідникових виробів сприяє збільшенню пам'яті персональних ідентифікаторів та зростанню продуктивності. У дисертаційній роботі розроблено методи та алгоритми обробки та зберігання інформації, адаптовані для представників класу МКПІ, які будуть стійкі до виникнення помилок у пам'яті персональних ідентифікаторів, обумовлених різними випадковими процесами, та спроектовано схеми завадостійкого кодування. Надані рекомендації щодо підвищення надійності МКПІ. Запропоновано зміни до базових стандартів для SMART-карт, магнітних карт, біометричних паспортів та RFID-систем, що регулюють обробку та зберігання даних. Мета дисертації – полягає у розробці та впровадженні методів обробки даних в мікрокомп'ютерних комплексах на основі персональної ідентифікації. Спотворення інформації можуть виникати внаслідок випадкових процесів, таких як шум або помилки в передачі даних. Нові методи кодування інформації повинні бути здатними виявляти та виправляти такі помилки, щоб відновити початкову інформацію. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: 1. Проаналізувати інформацію про наявні мікрокомп'ютерні системи, які використовуються для особистої ідентифікації. 2. Дослідити вплив математичних моделей випадкового та послідовного вибору сторінок для обробки даних на ефективність завадостійкого коду, витрати пам'яті та ступінь захищеності даних. 3. Розробити алгоритми, які дозволяють ефективно обробляти біометричні, текстові чи інші дані для ідентифікації особи в мікрокомп'ютерних системах. 4. Дослідити методи обробки, зберігання та введення-виведення даних в мікрокомп'ютерних комплексах персональної ідентифікації на основі технології RFID. 5. Розробити метод обробки та введення-виведення

даних для підвищення надійності та захищеності даних. Методи дослідження. Результати проведених і представлених в дисертації досліджень отримані з використанням методів теорії ймовірностей та математичної статистики, дискретної математики, математичного аналізу та шляхом експериментальних досліджень. Наукова новизна дисертації: 1. Розроблено модель для випадкового та послідовного вибору сторінок для введення-виведення даних, що дозволяє оцінювати алгоритми завадостійкого кодування інформації в МКПІ для розрахунку ефективності завадостійкого коду. 2. Набув подальшого розвитку метод обробки, зберігання та ведення-виведення даних у МКПІ, що дозволяє знизити енерговитрати у RFID пристроях. 3. Розроблено метод обробки та введення-виведення даних, що дозволяє підвищити надійність та захищеність даних на основі синхронізації даних. Практична цінність роботи підтверджується використанням результатів роботи у системі контролю доступу на основі технології RFID у ТОВ «Хуавей Україна». Розроблені рішення використовуються для виконання практичних завдань, пов'язаних з підвищенням надійності систем радіочастотної ідентифікації. Відповідно до вимог, пред'явлених до системи RFID-ідентифікації, методи кодування та декодування даних були повністю перенесені на хост-комп'ютер. Випробування показали корекцію помилок у 89% випадків.

20.01.24.0191/0824U000189

Данильченко Валентина Миколаївна
Методи обробки даних в мікрокомп'ютерних комплексах на основі персональної ідентифікації: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.35; 004.33.07/.08; 004.33; 004.08

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена актуальній науковій задачі розробки методів обробки даних в мікрокомп'ютерних комплексах на основі персональної ідентифікації. Ефективна обробка даних є ключовим етапом у дослідженнях та різноманітних галузях, оскільки вона впливає на точність, достовірність та узагальнення отриманих результатів. Обробка даних усуває аномалії, виявляє та коригує помилки, що можуть виникнути під час збору або введення даних. Це допомагає забезпечити точність аналізу та результатів дослідження. Для забезпечення високих вимог до кількісних і якісних показників обробки інформації, що є процесом інформаційної взаємодії технологічних процесів сучасних підприємств і організацій, необхідно вдосконалення алгоритмів обробки даних, які дозволяють покращити точність та надійність систем персональної ідентифікації. Для досягнення цього завдання необхідно розробити програмне забезпечення для проведення персональної ідентифікації, що дозволить проводити оцінку ефективності завадостійкого коду, витрат пам'яті та ступеня захищеності даних, що в свою чергу забезпечить надійність мікрокомп'ютерних комплексів. У роботі проведено аналіз особливостей функціонування та організації зберігання інформації в персональних ідентифікаторах МКПІ (мікрокомп'ютерних комплексів персональної ідентифікації), а також можливостей підвищення надійності шляхом модифікації обробки, зберігання та аналізу помилок, характерних для МКПІ. Міжнародні стандарти обмежують розміри чіпа для забезпечення сумісності з будь-якими комп'ютерами. Виробники персональних ідентифікаторів не гарантують надійності та довговічності зберігання інформації в них, а самі пристрої часто не мають механізмів забезпечення надійності зберігання даних та стійкості до перешкод та помилок. У свою чергу розвиток елементної бази та технологічних процесів виготовлення напівпровідникових виробів сприяє збільшенню пам'яті персональних

ідентифікаторів та зростанню продуктивності. У дисертаційній роботі розроблено методи та алгоритми обробки та зберігання інформації, адаптовані для представників класу МКПІ, які будуть стійкі до виникнення помилок у пам'яті персональних ідентифікаторів, обумовлених різними випадковими процесами, та спроектовано схеми завадостійкого кодування. Надані рекомендації щодо підвищення надійності МКПІ. Запропоновано зміни до базових стандартів для SMART-карт, магнітних карт, біометричних паспортів та RFID-систем, що регулюють обробку та зберігання даних. Мета дисертації – полягає у розробці та впровадженні методів обробки даних в мікрокомп'ютерних комплексах на основі персональної ідентифікації. Спотворення інформації можуть виникати внаслідок випадкових процесів, таких як шум або помилки в передачі даних. Нові методи кодування інформації повинні бути здатними виявляти та виправляти такі помилки, щоб відновити початкову інформацію. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: 1. Проаналізувати інформацію про наявні мікрокомп'ютерні системи, які використовуються для особистої ідентифікації. 2. Дослідити вплив математичних моделей випадкового та послідовного вибору сторінок для обробки даних на ефективність завадостійкого коду, витрати пам'яті та ступінь захищеності даних. 3. Розробити алгоритми, які дозволяють ефективно обробляти біометричні, текстові чи інші дані для ідентифікації особи в мікрокомп'ютерних системах. 4. Дослідити методи обробки, зберігання та введення-виведення даних в мікрокомп'ютерних комплексах персональної ідентифікації на основі технології RFID. 5. Розробити метод обробки та введення-виведення даних для підвищення надійності та захищеності даних. Методи дослідження. Результати проведених і представлених в дисертації досліджень отримані з використанням методів теорії ймовірностей та математичної статистики, дискретної математики, математичного

аналізу та шляхом експериментальних досліджень. Наукова новизна дисертації: 1. Розроблено модель для випадкового та послідовного вибору сторінок для введення-виведення даних, що дозволяє оцінювати алгоритми завадостійкого кодування інформації в МКПІ для розрахунку ефективності завадостійкого коду. 2. Набув подальшого розвитку метод обробки, зберігання та введення-виведення даних у МКПІ, що дозволяє знизити енерговитрати у RFID пристроях. 3. Розроблено метод обробки та введення-виведення даних, що дозволяє підвищити надійність та захищеність даних на основі синхронізації даних. Практична цінність роботи підтверджується використанням результатів роботи у системі контролю доступу на основі технології RFID у ТОВ «Хуавей Україна». Розроблені рішення використовуються для виконання практичних завдань, пов'язаних з підвищенням надійності систем радіочастотної ідентифікації. Відповідно до вимог, пред'явлених до системи RFID-ідентифікації, методи кодування та декодування даних були повністю перенесені на хост-комп'ютер. Випробування показали корекцію помилок у 89% випадків.

20.54 Комп'ютерні науки та інформаційні технології

20.01.24.0192/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації

презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного забезпечення. Під мультиплатформний програмний забезпечення розуміється програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження – методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в пристрої, що має назву “uScreener”. Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об'ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методіку подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або

медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жєстами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереженням елементів дій кожної з рук; дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному забезпеченні для створення 3D об'єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв, наявних в освітніх закладах. Портативність, мобільність та легкість – це запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів. Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов'язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно

використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

20.01.24.0193/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1--0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного забезпечення. Під мультиплатформний програмним забезпеченням розуміється програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження –

методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в пристрої, що має назву «uScreener». Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об'ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методику подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жестами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереженням елементів дій кожної з рук; дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному забезпеченні для створення 3D об'єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв,

наявних в освітніх закладах.

Портативність, мобільність та легкість – це запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів.

Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов'язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу І-ІІІ ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

20.55 Комп'ютерна інженерія

20.01.24.0194/0824U000081

Миколайчук Віра Романівна Методика оцінки ефективності роботизованої системи моніторингу місцевості на основі машинного навчання: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК:

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена актуальній науковій задачі розробки методики оцінки ефективності роботизованої системи моніторингу місцевості на основі машинного навчання. Дисертаційне дослідження присвячено аналізу систем моніторингу місцевості (СММ) та їх ефективності у виявленні та ідентифікації рухомих об'єктів. Ці системи відіграють важливу роль у сучасних умовах, коли потреба у високоточному моніторингу територій стає все більш актуальною. Для підвищення ефективності СММ у виявленні рухомих об'єктів пропонується використовувати роботизовані засоби. Окрім того необхідно комбінувати сенсорні мережі з роботизованими засобами. Такий підхід дозволить забезпечити високу точність виявлення та ідентифікації рухомих об'єктів, незалежно від їх спроб уникнути ідентифікації. Також необхідно розробити нові методики моделювання динаміки ідентифікації, щоб точніше оцінювати ефективність роботизованих СММ. Для забезпечення заданих високих вимог до якісних показників продуктивності систем моніторингу, що є частиною організації сучасних підприємств, необхідна розробка методики оцінки ефективності таких систем. Перший розділ дослідження присвячено аналізу практичних та науково-методологічних підходів до роботизованих систем моніторингу місцевості. Було встановлено, що сенсорні

мережі, хоча і є ефективними у багатьох випадках, можуть мати обмеження у виявленні рухомих об'єктів. Роботизовані засоби, у поєднанні з методами машинного навчання, спрямовані на подолання викликів пов'язаних з динамічністю об'єктів ідентифікації, проте потребують подальших наукових досліджень для оптимізації їх роботи. Наприкінці розділу сформовані наукові завдання. У другому розділі проводиться аналіз існуючих теоретичних підходів до оцінки ефективності РСММ, а також досліджуються методи RL та їх застосування для вирішення цієї задачі. Розглядаються основні концепції та алгоритми RL, їх переваги та обмеження. Аналізуються можливості використання RL для оптимізації стратегій моніторингу, адаптації до змінюваних умов та підвищення загальної ефективності РСММ. Цей розділ розкриває теоретичні основи оцінки ефективності РСММ, а також розкриває потенціал застосування методів RL для оптимізації їх роботи. У третьому розділі розглядаються ключові аспекти розробки методики оцінки ефективності роботизованої системи моніторингу місцевості. Основна увага приділяється обґрунтуванню показників та критеріїв оцінки, моделюванню середовища моніторингу, розробці моделі роботизованого засобу та об'єкту моніторингу та формулюванню методики оцінки ефективності. Цей розділ надає чітке розуміння процесу розробки методики оцінки ефективності РСММ, включаючи визначення ключових показників та критеріїв, моделювання середовища та роботизованого засобу, а також формулювання загальних принципів оцінки. У четвертому розділі дослідження акцентується на практичному застосуванні розробленої методики оцінки ефективності роботизованої системи моніторингу місцевості. Основна увага приділяється програмній реалізації цієї методики у вигляді Framework, який базується на передових технологіях машинного навчання, зокрема, комп'ютерному зору та навчанню з підкріпленням. Цей розділ надає докладний огляд процесу програмної реалізації розробленої методики оцінки

ефективності РСММ, демонструючи її практичну цінність та можливості застосування в реальних умовах. У дисертаційній роботі були вирішені такі завдання: 1. Удосконалено модель середовища моніторингу, яка враховує протидію роботизованих засобів та рухомих об'єктів та за допомогою використання згорткових нейронних мереж аналізує середовище, що дало змогу підвищити адаптивність системи до змінних умов та дало можливість детально відтворити реальні умови, в яких діють роботизовані засоби, включаючи перешкоди, зони видимості та різні типи поверхонь. 2. Удосконалено модель роботизованого засобу, що включає розробку алгоритму формування множини можливих дій, які система може виконувати для ідентифікації об'єкта та модель вибору поведінки, використано техніки глибокого навчання для автоматичного вивчення оптимальних стратегій взаємодії з навколишнім середовищем, що дало можливість враховувати взаємодію з іншими роботизованими засобами та об'єктами моніторингу. 3. Вперше розроблено методичку оцінки ефективності роботизованої системи моніторингу місцевості на основі машинного навчання, яка включає розроблену модель навчання з підкріпленням для точного визначення характеристик об'єкта моніторингу та роботизованого засобу, що забезпечило високу адаптивність та ефективність порівняно з існуючими методиками, особливо в складних динамічних умовах.

20.01.24.0195/0824U000084

Залива Віталій Вікторович Методика підвищення надійності веб-компонентів на базі методу Isabelle/HOL: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: ;

с. - Бібліогр.: назв

Залива В.В. Методика підвищення надійності веб-компонентів на базі методу Isabelle/HOL. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 12 - Інформаційні технології за спеціальністю 123 – Комп'ютерна інженерія. – Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій. – Київ, 2023. Дисертаційна робота присвячена підвищенню надійності веб-компонентів з використанням методу Isebelle/HOL. У даній роботі було проведено аналіз вразливостей моделі DOM, на основі яких розроблено методику підвищення надійності веб-компонентів. У вступі наведено загальну характеристику роботи, обґрунтовано актуальність теми досліджень, сформульовано мету та задачі досліджень, представлено наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів, відзначено особистий внесок автора, наведено дані про апробацію, практичне впровадження та наявні публікації. У першому розділі дисертації розглянуто різні аспекти впливу вебкомпонентів на розвиток комп'ютерної інженерії. Основна увага приділена тому, як веб-компоненти, які включають HTML-теги, CSS-стилі та JavaScript-функції, змінюють спосіб створення веб-додатків. Ці компоненти дозволяють розробникам створювати додатки як набір незалежних взаємозамінних частин, сприяючи переходу від традиційних монолітних архітектур до більш гнучких модульних та мікросервісних підходів. Ця зміна парадигми в розробці веб-додатків відкриває нові можливості для масштабування та оновлення окремих частин системи. У другому розділі дисертації, що зосереджується на аналізі проблем надійності веб-компонентів, була реалізована детальна розробка формальної моделі Document Object Model (DOM) з використанням методики Isabelle/HOL. Ця модель включає основні елементи, їх взаємодію та поведінку. Вона стала ключовим елементом у формальному доведенні безпекових властивостей веб-компонентів. Такий підхід значно покращує надійність та безпеку веб-додатків, йдучи далі від звичайних тестувань та аналізів, та створює міцну

основу для розвитку більш передових методів проектування та аналізу в сфері веб-технологій. У третьому розділі дисертації, присвяченому оцінці методик безпеки вебкомпонентів, здійснено аналіз ефективності розробленої методології забезпечення безпеки веб-компонентів. Особлива увага була приділена порівняльному аналізу цієї методології з іншими існуючими підходами, такими як статичний аналіз та методи машинного навчання. Проведені практичні тести підтвердили високу ефективність запропонованої методології у запобіганні атакам Cross-Site Scripting (XSS) та Cross-Site Request Forgery (CSRF), особливо в порівнянні з методами, що базуються на Content Security Policy (CSP). Були також розглянуті обмеження існуючих методів, особливо в контексті виявлення нових або маскованих шкідливих змістів, та запропоновано напрямки для подальших досліджень. Це включає розробку нових методів навчання, які є ефективнішими у виявленні нових типів шкідливого вмісту та методів виявлення, які краще реагують на прихований або замаскований шкідливий вміст. У четвертому розділі дисертації здійснено оцінку ефективності методики, спрямованої на підвищення надійності веб-компонентів, яка базується на методі Isabelle/HOL. Визначені ключові показники ефективності включали повноту виявлення та точність виявлення загроз. Було проведено експериментальну оцінку, яка включала порівняння з іншими науковими інструментами, такими як статичний аналіз та машинне навчання. Результати експериментів показали, що розроблена методика на 21% ефективніше за існуючу CSP.

20.56 Кібербезпека

20.01.24.0196/0824U000045

Бабенко Юрій Михайлович Метод підвищення доступності та семантичної цілісності відеоресурсів на основі їх диференційованого кодування: Дис...Доктор філософії/ Київський

національний університет імені Тараса Шевченка - Захищена; 1-.-0.2024

УДК:

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано наукове завдання, яке полягає у розробці методу кодування для підвищення доступності відеоресурсу з використанням інфокомунікаційних систем під час управління та функціонування систем критичної інфраструктури. Створено кодування для підвищення доступності відеоресурсів в умовах забезпечення збереження їх семантичної цілісності. При цьому враховується типізація сегментів з подальшим диференційованим кодуванням в залежності від кількості та якісного складу мікросегментів з різним рівнем структурно-статистичної насиченості. Подальший розвиток технологій стиску пропонується проводити базуючись на стандартизованих концепціях. Такий підхід полегшує процес подальшої верифікації інноваційних реалізацій. В цьому напрямку пропонується в процесі стандартизованої обробки відеокадрів додатково враховувати нерівномірність розподілу рівня насиченості деталізуючої інформації. Для зниження кількості арифметичних операцій, які додатково потрібно виконати для типізації ділянок відеокадру пропонується використовувати властивості структурно-статистичного характеру на основі встановлення та параметризації областей допустимої корекції. В тому числі, тут розуміються області незначної зміни значень елементів яскравісної або кольорових складових. Відповідно, зміна рівня насиченості ділянки деталізуючою інформацією буде зумовлювати адекватну зміну розмірів областей допустимої корекції.

20.01.24.0197/0824U000182

Ворохоб Максим Віталійович Моделі і методи вдосконалення політики безпеки підприємства на основі методології Zero Trust: Дис...Доктор філософії/ Київський

університет імені Бориса Грінченка - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 004.7; 681.5; 681.51; 681.52;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання, сутність якого полягає в підвищенні ефективності застосування політики інформаційної безпеки підприємства сформованої за принципами концепції zero-trust завдяки комбінуванню стенографічного та криптографічного підходів до побудови протоколів ідентифікації/автентифікації суб'єктів в інформаційно-комунікаційних системах (ІКС), а також впровадженню заходів управління кіберкультурою на підприємстві.

20.57 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології

20.01.24.0198/0824U000040

Дерман Вадим Андрійович Інформаційна технологія автоматизованого екологічно управління станом природно-техногенної геосистеми в умовах ведення бойових дій: Дис...Доктор філософії/ Національний університет харчових технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 681.5:658.512.23; 004:658.512.23; 681.5:331.101.1; 004:331.101.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дерман В.А. Інформаційна технологія екологічного управління станом природно-техногенної геосистеми в умовах ведення бойових дій – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» - Національний університет харчових технологій

Міністерства освіти і науки України, Київ, 2023. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування підвищенні рівня екологічної та техногенної безпеки на територіях природно-техногенних геосистем за рахунок впровадження інформаційної технології для систем автоматизованого адаптивного екологічного управління. У першому розділі дисертації проведено аналіз досліджень в сфері автоматизованого екологічного управління станом природно-техногенної геосистеми. За результатами аналізу визначено кількісні та якісні методи підвищення рівня інформаційного забезпечення процесів управління екологічною безпекою в умовах ведення бойових дій. На забезпечення необхідного рівня інформаційного забезпечення екологічної безпеки проведено постановку наукового завдання. Таким чином, в галузі автоматизованого управління природно-техногенною екосистемою існує нагальна потреба в отриманні додаткових ресурсів на забезпечення автоматизованого управління екологічною безпекою, яку можливо задовольнити за рахунок удосконалення моделей, алгоритмів і процедур ергатичної системи управління природно-техногенною геосистемою. Тому розробка інформаційної технології для управління станом природно-техногенної геосистеми із використанням експертно-моделюючої системи дозволяє підвищити рівень екологічної безпеки і є актуальним науковим завданням. У другому розділі дисертації розроблено алгоритми формування програмно апаратного комплексу для забезпечення автоматизованого управління станом природно техногенної геосистеми. Комплексне застосування математичного апарату експертних методів у галузі екологічного оцінювання дозволило побудувати нові процедури для ранжування загроз від впливу ведення БД на вектор екологічного стану навколишнього природного середовища. На основі визначення складу і структури чинників потоку воєнно-техногенного навантаження розроблено узагальнену причинно-наслідкову діаграму, що може бути основою для складання плану

взаємопов'язаних заходів з автоматизованого управління станом військової природно-техногенної геосистеми. Це забезпечить комплексне вирішення задачі автоматизованого екологічного управління, поставленої в системі екологічного моніторингу бойових дій під час аналізу результатів моніторингу. У відповідності до сформованих згідно процедури векторів забруднення військової природно-техногенної геосистеми та розподілу забруднюючих речовин за військовими об'єктами районів ведення БД були сформовані набори датчиків первинної інформації для проведення вимірювань на відповідних військових об'єктах. У третьому розділі дисертації розроблено математичні моделі, що дозволяють розраховувати оптимальні плани оцінювання техногенного впливу озброєння і військової техніки на НПС за обмежень на загальну кількість вимірів з урахуванням вагових коефіцієнтів ЧВТН і пріоритетів територій в умовах “визначеності” та “невизначеності” з мінімізацією фінансових ресурсів на проведення досліджень. Проведено дослідження математичних моделей оптимального планування вимірів на території БД та отримані достатні, а в деяких випадках і необхідні умови існування розв'язків розглянутих задач. Розроблені алгоритми дозволяють знаходити оптимальні цілочислові плани проведення вимірів для різних випадків і знаходити цілочислові плани проведення вимірів для задач великої розмірності, що задовольняють умовам точності. На основі теорії двоїстості лінійного програмування отримані розрахункові співвідношення, що дозволяють знаходити компоненти нецілих числових оптимальних планів розглянутих задач. Отримані співвідношення дозволяють оцінити компоненти оптимального плану для заданого бюджету на моніторинг, розрахувати бюджет при обмеженні на зважену кількість вимірів та відсутності додаткових директивних вимог на кількість вимірів. На підставі теорії оптимальності Куна-Таккера розроблені співвідношення для визначення компонентів нецілочислового

оптимального плану в умовах невизначеності для нелінійної цільової функції. Четвертий розділ дисертаційної роботи містить результати комп'ютерного моделювання стійкості ВПТГС. У роботі виявлено низку визначальних чинників: внутрішня неоднорідність властивостей компонентів геосистеми; рівень ієрархії елементів геосистеми, складові яких можуть виступати в якості індикаторів (метод екосистемної індикації стану природного середовища військового ТВБД); вторинні компоненти – рослинний покрив (первинна продуктивність екосистеми може виступати індикатором її стійкості) та ґрунти (можуть виступати індикатором депонуючих властивостей – техноємності ВПТГС).

20.01.24.0199/0824U000049

Грішин Максим Володимирович
Комп'ютерно-інтегрована система контролю зносу труб теплообміну твердопаливних парогенераторів теплових електричних станцій: Дис...Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1.-. 0.2024

УДК: ;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вдосконаленню методів і моделей комп'ютерно-інтегрованої системи управління зносом теплообмінних труб у твердопаливних парогенераторах на вугільних ТЕС, особливо при роботі з вугіллям з невідомим зольним складом. Вона використовує поточні дані про якість вугілля для вимірювання твердих мінеральних домішок і забезпечує різні контури управління, такі як розподіл потоку вугілля і перевірка якості для мінімізації витрат. Основні результати дослідження включають: 1. Складнощі світової вугільної промисловості: Галузь стикається з такими проблемами, як різна якість вугілля, ціноутворення та екологічні проблеми, а країни, що розвиваються, значною мірою залежать від вугілля.

Перехід до сталої енергетики є складним через цю різноманітність. 2. Ефективність вугільних електростанцій: Ефективне виробництво електроенергії залежить від точного визначення складу палива і розробки стратегії захисту від пошкоджень від вогнетривких сполук у теплообмінних трубах парогенератора. Існуючі методи аналізу є недостатніми, що підкреслює потребу в передових технологіях діагностики. 3. Управління процесом підготовки вугілля: Автоматизована система підвищує ефективність, екологічну стійкість і стабільність. Точний відбір проб вугілля та контроль якості мають вирішальне значення, а нечіткі алгоритми управління пропонують операційні покращення. 4. Якість вугілля та ефективність роботи станції: Високоякісне вугілля, точний відбір проб і вдосконалена діагностика мають життєво важливе значення. Інновації в моніторингу та нові технології підвищують ефективність, безпеку та довговічність. 5. Адаптивний моніторинг зносу труб: Адаптивні підходи в режимі реального часу необхідні для моніторингу зносу теплообмінних труб у парогенераторах, оскільки існуючі методи є неефективними. Дисертація складається з чотирьох розділів: 1. Перший розділ: Розглянуто використання комп'ютерно-інтегрованих систем управління (КІСУ) для моніторингу зносу труб в барабанних парогенераторах теплових електростанцій (ТЕС). У ньому підкреслюється складність галузі та необхідність ефективної ідентифікації палива і стратегій мінімізації пошкоджень. 2. Другий розділ: Розроблено математичну модель, що враховує споживання палива, летючу золу та мінеральні домішки, з метою максимізації терміну служби труб та мінімізації витрат. Вона покращує розуміння впливу якості вугілля на знос труб і використовує правило відбору проб Кокрана для кращого контролю якості вугілля. 3. Третій розділ: Представляє автоматизований метод виробництва високоякісного вугілля на ТЕС. Він включає дванадцятикрокову стратегію налаштування контролера на основі нечіткої логіки, зосереджену на управлінні потоком вугілля та коригуванні роботи в

реальному часу на основі якості вугілля. 4. Четвертий розділ: Створено КІСУ на основі моделі зносу поверхні труби, яка розподіляє потік вугілля на основі ідентифікованих домішок та автоматизованих налаштувань відбору проб. Обчислювальні експерименти демонструють ефективність системи в зниженні експлуатаційних витрат і збільшенні терміну служби теплообмінних труб. Таким чином, в дисертації представлено комплексний підхід до управління зносом теплообмінних труб на теплових електростанціях, що використовує передові моделі, аналіз даних в режимі реального часу та інноваційні системи управління для підвищення ефективності, зниження витрат і продовження терміну служби обладнання.

20.58 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка

20.01.24.0200/0224U000136

Комплексна інформаційно-вимірювальна система контролю геометричних розмірів прецизійних деталей: Заключний звіт/Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Маркін Максим Олександрович - ДР 0121U114476, УДК 531.7,

34

Розроблення та впровадження комплексної інформаційної системи вимірювання топологічних елементів оптичних деталей і структурних компонентів наноматеріалів та зменшення похибки вимірювання топологічних елементів оптичних деталей та структурних компонентів наноматеріалів шляхом удосконалення інформаційно-вимірювальної системи і методів вимірювання.

20.59 Прикладна лінгвістика

20.01.24.0201/0824U000047

Демидович Інна Миколаївна Визначення авторства природньосмовних текстів методами та засобами конструктивно-продукційного моделювання: Дис...Доктор філософії/ Український державний університет науки і технологій - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: ;

с. - Бібліогр.: назв

Демидович І. М. Визначення авторства природньосмовних текстів методами та засобами конструктивно-продукційного моделювання. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки» – Український державний університет науки і технологій, Дніпро, 2023. Дисертація присвячена дослідженню та розробці різних методів й засобів встановлення авторства природньосмовних текстів на основі різних показників, що відображають особливості авторського стилю мовлення. У дисертаційній роботі отримані нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати, що у сукупності дозволять застосовувати досліджені методи самостійно або у комплексі з іншими для встановлення авторства текстів та пошуку запозичень. У першому розділі виконано огляд та аналіз існуючих наразі методів та підходів, що допомагають вловити авторський стиль для різних мов світу. Показано, що різні підходи зумовлені складністю задачі та особливостями різних мов. Встановлено, що досконалого 100% результату у питанні встановлення авторства текстів досі не набуто, незважаючи на широкий перелік використаних інструментів та підходів. Виявлено, що дослідження підходів для роботи саме з україномовними текстам мають невеликий відсоток на відміну від робіт присвячених іншим мовам, що

зумовлено складністю нормалізування та вільністю побудови речень. З'ясовано, що через особливості побудови речень українською мовою, широкі можливості автора щодо надання тексту певної стилістики на вимогу ідеї твору чи призначенні роботи, поширені методи та підходи роботи з іншими мовами не зможуть в достатній мірі відобразити авторський стиль. У другому розділі представлені досліджені методи та розроблені моделі статистичного аналізу, аналізу складності текстів, рекурентного аналізу конструктивно-продукційного моделювання. Виконано адаптацію методів для роботи з природньомовними текстами українською мови. Запропоновано метод створення профілю автора та метод роботи з багатьма показниками для найкращого врахування особливостей авторського стилю. Розроблена модель природньомовного тексту у вигляді множини правил стохастичних граматик та розроблені метод порівняння текстів на основі порівняння цих правил, що дозволяє враховувати синтаксичні та стилістичні особливості тексту автора. Розроблені конструктори для перетворення природньомовного тексту на множину стохастичних правил та подальше порівняння таких множин для встановлення ступеня їх співпадіння. У третьому розділі приведені результати експериментальних досліджень. Перевірена та підтверджена ефективність кожного з методів та розроблених моделей. Виконано експерименти за допомогою репрезентативних вибірок як художніх творів різних авторів, так технічних текстів різного розміру та складу. Встановлено ступінь ефективності кожного з досліджених методів окремо. В подальшому методи було об'єднано для отримання кращого результату та врахування різних особливостей авторського стилю. Було розвинуто та експериментально доведено ефективність методів роботи з великою кількістю різних показників для отримання кращого результату. У четвертому розділі розроблено інструменти для автоматичного аналізу тексту, підрахунку

відповідних показників та подальшого порівняння робіт за ними. Та інструменти що на основі розроблених конструкторів автоматично будують множини правил для різних текстів та порівнюють обрані на ступінь схожості. Ключові слова: багатокритеріальна оптимізація, генетичний алгоритм, рекурентний аналіз, розпізнавання образів, конструктивне моделювання, авторство текстів, стохастичні граматики, формальні мови, природньомовні тексти, атрибуція текстів, українська мова, авторська атрибуція, критерій Стьюдента.

20.60 Системи і методи прийняття рішень

20.01.24.0202/0224U000217

Розробка інформаційної технології оптимального дворівневого керування польотом високодинамічного об'єкту: Заключний звіт/Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Коршунов Микола В'ячеславович - ДР 0122U002156, УДК 681.5.09, , 004.89:004.4

132

Підвищення рівня безпеки польотів та ефективності використання енергетичних ресурсів літальних апаратів, шляхом створення інформаційної технології (що включає сукупність методів, моделей, алгоритмів та програм) оптимального управління польотом високодинамічних об'єктів із забезпеченням посадки, відповідно до перспективних вимог Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) щодо безперервного зниження з ешелону. Проведення практичних досліджень шляхом тестування розробленого програмно-математичного забезпечення на тренажерному програмно-апаратному комплексі.

20.01.24.0203/0824U000174

Федорка Павло Павлович Формування інформаційно-технологічної платформи для вирішення задач туристичної галузі «розумного» регіону.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК:

с. - Бібліогр.: назв

Метою дисертаційної роботи є розробка моделей, методів побудови рекомендаційної системи вибору інформаційних технологій та їх реалізацій для створення інформаційних систем та застосунків для інформаційно-технологічної платформи «Розумний регіон Закарпаття». Об'єктом дослідження є процеси розробки та супроводу інформаційно-технологічної платформи, що будується на основі концепцій та технологій розумного регіону. Предметом дослідження є моделі, методи та інструментальні програмні засоби для забезпечення управління варіабельністю інформаційних технологій в процесах розробки інформаційних систем та застосунків для супроводу інформаційно-технологічної платформи «Розумний регіон Закарпаття». Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше запропоновано підходи до розроблення рекомендаційної системи вибору інформаційних технологій та їх реалізацій для створення інформаційних систем та застосунків для інформаційно-технологічної платформи «Розумний регіон Закарпаття», яка, на відміну від існуючих, містить етапи аналізу переваг інформаційних технологій та їх реалізацій з використанням методу аналізу ієрархій, що дозволяє частково автоматизувати процес аналізу варіабельних альтернатив, за рахунок чого скоротити час, необхідний для їх вибору при розробленні кожного програмного продукту. Також розроблено модель архітектури типових компонентів рекомендаційної системи вибору інформаційних технологій та їх реалізацій, і, яка на відміну від існуючих підходів, використовує метод аналізу ієрархій.

Особистий внесок при роботі полягає в удосконаленні підходів до аналізу розроблених рекомендацій, щодо вибору інформаційних технологій та їх реалізацій з використанням методу аналізу ієрархій, а також розроблено підходи до створення інформаційно-технологічних платформ для розумних регіонів. Також було реалізовано концептуальну модель інформаційно-технологічної платформи для «Розумний регіон Закарпаття». Практична значущість результатів дослідження – це забезпечення інформаційно-технологічного супроводу процесів, що протікають у регіоні, з метою перетворення його на «розумний». Формування змісту навчальних курсів, щодо формування інформаційно-технологічних платформ та рекомендаційних систем, для студентів та навчальна основа для викладачів ВНЗ, дослідників, фахівців галузі. При роботі над дослідженням було суттєво розвинуто процедури розроблення інформаційних технологій, що сприяють набуттю статусу «розумного» у інфраструктурних проектах, надають містам поштовх до розвитку та удосконаленню стратегічного міського планування, яке може допомогти кращому функціонуванню міста в цілому, а надалі розвивати і концепцію «розумного» регіону загалом. Цей досвід поступово поширюється на інноваційний розвиток регіонів.

20.01.24.0204/0824U000237

Бурлаков Георгій Олександрович
Інформаційна технологія планування підвищення якості підмножини процесів еталонної моделі зрілості SPICE:
Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 519.81;519.816; ;

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішена науково-практична задача планування підвищення якості підмножини процесів еталонної

моделі зрілості SPICE (Software Process Improvement and Capability dEtermination) шляхом розробки відповідної динамічної моделі, що дозволяє на основі цільового профайлу (Key Performance Indicator – KPI) на плановому періоді побудувати оптимальну стратегію підвищення рівня можливості окремих практик і процесів в умовах обмежених ресурсів. Об'єктом дослідження є процес планування підвищення якості підмножини процесів еталонної моделі зрілості SPICE.

Предметом дослідження є моделі, метод та інформаційна технологія планування підвищення якості підмножини процесів еталонної моделі зрілості SPICE. Метою дисертаційного дослідження є підвищення рівня зрілості процесу розробки програмного забезпечення ІТ-компанії на основі розробки інформаційної технології планування підвищення якості підмножини процесів моделі SPICE.

Дисертаційне дослідження базується на комплексному використанні: інженерії якості програмних систем і теорії системного аналізу; теорії корисності, на основі якої побудовано цільову функцію моделі; методу послідовного аналізу варіантів і його реалізації – алгоритму «Київський віник»; методу багатокритеріальної оптимізації в межах теорії прийняття рішень. При розробці інформаційної технології використовується стандарт IDEF, уніфікована мова моделювання UML, компоненто-орієнтовані методи програмних систем. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у наступному. Вперше: 1) розроблено метод вирішення задачі планування підвищення якості підмножини процесів еталонної моделі зрілості SPICE, що дозволяє покращити якість розробки ПЗ; 2) розроблено модель оцінки рівня можливості окремого процесу еталонної моделі зрілості SPICE, що дозволяє її використання при формуванні моделі планування підвищення якості підмножини процесів моделі SPICE.

Отримали подальший розвиток: 1) модель та алгоритм підвищення рівня зрілості ПР ПЗ за рахунок планування підвищення якості підмножини процесів еталонної

моделі зрілості SPICE, що у подальшому дозволяє отримати можливість враховувати особливості функціонування конкретної ІТ-компанії; 2) інформаційна технологія системи підтримки прийняття рішень при вирішенні задачі покращення якості ПР ПЗ за рахунок формалізації окремих процесів еталонної моделі зрілості SPICE і розробки моделі та алгоритму планування підвищення якості підмножини її процесів, що дозволяє у подальшому розробити технологію підвищення якості всього ПР ПЗ з урахуванням особливостей функціонування конкретної ІТ-компанії. Результати дисертаційного дослідження впроваджено у: навчальному процесі кафедри програмної інженерії та інтелектуальних технологій управління; ініціативних роботах науково-дослідної частини НТУ «ХПІ»: «Розробка моделей та інформаційно-аналітичних технологій планування покращення якості процесу розробки програмного забезпечення» (№ ДР 0119U002555) та «Моделі, алгоритми та інформаційна технологія планування розвитку процесу розробки програмного забезпечення на основі моделі SPICE INT» (№ ДР 0121U108305), у яких здобувач брав участь як виконавець окремих етапів; фірмі-розробнику програмного забезпечення Technorely Inc. (Канада). Ключові слова: інформаційна технологія, модель, бізнес-процес, підтримка прийняття рішень, ключові показники ефективності, процес розробки програмного забезпечення, якість комп'ютерних систем, компонента архітектура.

23 КОМПЛЕКСНЕ ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ КРАЇН І РЕГІОНІВ

23.04 Комплексні (у тому числі статистичні) зведення про територію

23.01.24.0205/0224U000054

Актуальні напрями менеджменту соціальних служб: Заключний звіт/Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Керівник Євдокимова Ірина Анатоліївна - ДР 0121U108311, УДК

130

Ґрунтуючись на результатах теоретичного осмислення й прикладного дослідження розробити комплекс рекомендацій для керівників соціальних служб щодо можливостей запровадження (активізації) певних напрямків і окремих методів управління в сучасних соціальних службах

23.01.24.0206/0224U000201

Сільське населення України в умовах трансформаційних змін і військової агресії Росії (1959 – 2022 рр.): Заключний звіт/Інститут географії Національної академії наук України; Керівник Руденко Леонід Григорович - ДР 0123U102151, УДК , , 314.17, 314:911.3, 528-9; 912

74

Метою роботи є дослідження змін сільського населення протягом 1959 – 2022 рр., в умовах трансформації сільської місцевості, здійснення реформи децентралізації та військової агресії росії в Україні.

27 МАТЕМАТИКА УДК 51

27.03 Основи математики і математична логіка

27.01.24.0207/0224U000029

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8 , 519.2 , 53 , 544

52

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

27.01.24.0208/0224U000029

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8 , 519.2 , 53 , 544

52

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

27.23 Математичний аналіз

27.01.24.0209/0224U000194

Скінченновимірні і нескінченновимірні теорія операторів та операторних в'язок на графах: Заключний звіт/Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"; Керівник Пивоварчик В'ячеслав Миколайович - ДР 0119U002030, УДК 517

29

Метою роботи є встановлення закономірностей у розташування спектрів операторів та операторних в'язок у випадках, де областями означення операторів є графи.

27.01.24.0210/0224U000194

Скінченновимірна і нескінченновимірна теорія операторів та операторних в'язок на графах: Заключний звіт/Державний заклад "Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"; Керівник Пивоварчик В'ячеслав Миколайович - ДР 0119U002030, УДК 517

29

Метою роботи є встановлення закономірностей у розташування спектрів операторів та операторних в'язок у випадках, де областями означення операторів є графи.

27.01.24.0211/0824U000261

Мороз Микола Петрович Функції з фрактальними властивостями, пов'язані з представленнями чисел рядами Енгеля та Остроградського–Серпінського–Пірса: Дис...Доктор філософії/ Інститут математики Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 517; 517.51; 517.53/.55

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційне дослідження виконане на межі конструктивної теорії функцій з локально складною структурою та фрактальними властивостями, теорії кодування дійсних чисел засобами нескінченного алфавіту, метричної та ймовірнісної теорії чисел, і частково торкається теорії динамічних систем. Воно присвячене спеціальним функціям, що визначені в термінах представлення дійсних чисел рядами Остроградського–Серпінського–Пірса, Енгеля, а також рядами Перрона, що є узагальненням рядів

Енгеля, Люрота, Сильвестера. Важливою складовою роботи є цілісна теорія кодування дійсних чисел засобами нескінченного алфавіту, що ґрунтується на розкладах чисел в ряди Перрона. Метрична теорія динамічних систем у роботі представлена розв'язком аналогу задачі Гауса–Кузьміна (яка стосувалась елементарних ланцюгових дробів) для різницевого зображень чисел рядами Енгеля та Перрона. Основними об'єктами дослідження є: проєктори одного зображення в інше; випадкові величини, пов'язані з рядами Остроградського–Серпінського–Пірса та Енгеля; перетворення простору зображень; динамічні системи, породжені операторами лівостороннього зсуву цифр зображень чисел.

27.25 Теорія функцій дійсної змінної

27.01.24.0212/0824U000261

Мороз Микола Петрович Функції з фрактальними властивостями, пов'язані з представленнями чисел рядами Енгеля та Остроградського–Серпінського–Пірса: Дис...Доктор філософії/ Інститут математики Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 517; 517.51; 517.53/.55

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційне дослідження виконане на межі конструктивної теорії функцій з локально складною структурою та фрактальними властивостями, теорії кодування дійсних чисел засобами нескінченного алфавіту, метричної та ймовірнісної теорії чисел, і частково торкається теорії динамічних систем. Воно присвячене спеціальним функціям, що визначені в термінах представлення дійсних чисел рядами Остроградського–Серпінського–Пірса, Енгеля, а також рядами Перрона, що є узагальненням рядів Енгеля, Люрота, Сильвестера. Важливою складовою роботи є цілісна теорія

кодування дійсних чисел засобами нескінченного алфавіту, що ґрунтується на розкладах чисел в ряди Перрона. Метрична теорія динамічних систем у роботі представлена розв'язком аналогу задачі Гауса–Кузьміна (яка стосувалась елементарних ланцюгових дробів) для різницевих зображень чисел рядами Енгеля та Перрона. Основними об'єктами дослідження є: проєктори одного зображення в інше; випадкові величини, пов'язані з рядами Остроградського–Серпінського–Пірса та Енгеля; перетворення простору зображень; динамічні системи, породжені операторами лівостороннього зсуву цифр зображень чисел.

27.29 Звичайні диференціальні рівняння

27.01.24.0213/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та

пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності

резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

27.01.24.0214/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у

нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних

гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу.

Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

27.01.24.0215/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження

– аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох

масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

27.01.24.0216/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою

потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути

маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє,

що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

27.01.24.0217/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних

режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань

як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики

27.01.24.0218/0224U000191

Вплив нано-, мікро-, та мезо-неоднорідностей на макрохарактеристики термомеханічної поведінки композитних елементів конструкцій: Заключний звіт/Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача Національної академії наук України; Керівник Токовий Юрій Владиславович - ДР 0123U103235, УДК 620.1, 517.958:539.3 , 539.3

37

Науково-дослідну роботу спрямовано на розробку методів дослідження та оптимізації термонапруженого стану неоднорідних елементів конструкцій, які функціонують за термосилових й електромеханічних навантажень. З використанням сучасних методів, напрацьованих у наукових школах українських і словацьких виконавців проєкту у галузях термомеханіки неоднорідних структур та неklasичних теорій континуальної механіки, будуть розроблені підходи до оцінки впливу акумульованих нано-, мікро- та мезо-неоднорідностей на макропоказники з урахуванням розмірних ефектів, що не вдається здійснити з використанням методів усереднення. Лінійний відгук електричної поляризації на градієнт температури та зв'язані електромеханічні поля, спричинені тепловим включенням в ізотропних тілах, будуть вивчені з використанням локально градієнтної електротермопружності. Розробка таких підходів дозволить адекватно оцінити параметри термопружної поведінки конструкцій та запропонувати фізично допустимі профілі формування неоднорідних композитів для забезпечення експлуатаційних характеристик елементів конструкцій залежно від функціонального призначення.

27.41 Обчислювальна математика

27.01.24.0219/0824U000066

Бондар Сергій Олександрович
Інформаційна технологія формування
комбінованих режимів керування
безпілотним літальним апаратом для
оцифрування інфраструктурних об'єктів:
Дис...Доктор філософії/ Міжнародний
науково-навчальний центр інформаційних
технологій та систем НАН та МОН
України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 519.6; 004.89:004.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології формування комбінованих режимів керування рухом гібридних безпілотних літальних апаратів для виконання завдань зі збору візуальних даних задля побудови 3D моделей нерухомих інфраструктурних об'єктів. Об'єкт дослідження: процеси керування рухом безпілотного літального апарата у завданнях одержання візуальної інформації про нерухомі об'єкти. Предмет дослідження: моделі, інформаційна технологія та методи керування, онтологічна модель, режими керування, режими польоту безпілотного літального апарата, класифікація обмеженості польотного простору. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення процесу одержання візуальної інформації за допомогою безпілотного літального апарата задля виконання завдань побудови цифрових 3D моделей нерухомих об'єктів інфраструктури шляхом розроблення та використання інформаційної технології формування комбінованих режимів керування таким апаратом. Новизна одержаних результатів полягає у такому. 1. Вперше за результатами аналізу технічних та конструктивних характеристик різних типів безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та особливостей складників завдань оцифрування інфраструктурних об'єктів створено онтологічну модель БпЛА типу TaskModel, яка має ієрархічний характер, охоплює такі структурні елементи, як тип та підтип безпілотного літального апарата, його польотно-

навігаційні, технічні та конструктивні характеристики, необхідні для виконання режими та характеристики польоту, види завдань зі збору візуальних даних для оцифрування об'єктів, відношення/зв'язки між ними та надає структуровану інформацію для здійснення обґрунтованого вибору типу БпЛА як засобу для виконання завдань зі збору інформації для подальшого оцифрування об'єктів та контролю за їхнім станом. 2. Набула подальшого розвитку класифікація ступеня обмеженості простору для польоту безпілотного літального апарата за врахування основних характеристик самого апарата та можливих перешкод, що забезпечує оцінювання загрози руху безпілотного апарата та уможлиблює визначення зони безпечної його експлуатації на різних етапах виконання польотних режимів. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію формування комбінованих режимів керування гібридним безпілотним літальним апаратом, яка базується на моделях керування за основними каналами, поєднує автономний та операторський режими керування та послідовне застосування можливостей літакового та гелікоптерного режимів польоту, що забезпечує ефективно та безпечно здійснення усіх етапів польоту апарата для одержання уточненої інформації задля позиціонування та створення цифрових 3D моделей досліджуваних нерухомих об'єктів інфраструктури. Практичне значення отриманих результатів. Використання запропонованої онтологічної моделі БпЛА типу TaskModel дає змогу дослідникам здійснювати обґрунтований вибір типу БпЛА відповідно до конкретного завдання дослідження, що забезпечує зниження часових та ресурсних витрат на попередні пілотні експериментальні дослідження. Використання запропонованої класифікації ступеня обмеженості простору для руху БпЛА під час комбінованого керування цим апаратом для виконання завдань надає додаткову інформацію для створення програм керування БпЛА в умовах, пов'язаних з обмеженістю простору, уникнення

перешкод, зокрема, одержання розширеної інформації для формування цифрових моделей деталізованого зовнішнього простору досліджуваних об'єктів з наявним архітектурним оздобленням. Застосування запропонованої технології забезпечує розширення спектру завдань у інших сферах, що потребують взаємодії з безпілотними літальними апаратами, а саме: розпізнавання об'єктів, позиціонування, картографування та збору відеоданих для подальшого створення цифрових моделей досліджуваних об'єктів. Дані, одержані за допомоги розробленої технології, можуть бути застосовані під час ВІМ-моделювання та створення моделей smart-mіst.

27.01.24.0220/0824U000066

Бондар Сергій Олександрович
Інформаційна технологія формування комбінованих режимів керування безпілотним літальним апаратом для оцифрування інфраструктурних об'єктів: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 519.6; 004.89:004.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології формування комбінованих режимів керування рухом гібридних безпілотних літальних апаратів для виконання завдань зі збору візуальних даних задля побудови 3D моделей нерухомих інфраструктурних об'єктів. Об'єкт дослідження: процеси керування рухом безпілотного літального апарата у завданнях одержання візуальної інформації про нерухомі об'єкти. Предмет дослідження: моделі, інформаційна технологія та методи керування, онтологічна модель, режими керування, режими польоту безпілотного літального апарата, класифікація обмеженості польотного простору. Мета дисертаційного дослідження -

забезпечення процесу одержання візуальної інформації за допомогою безпілотного літального апарата задля виконання завдань побудови цифрових 3D моделей нерухомих об'єктів інфраструктури шляхом розроблення та використання інформаційної технології формування комбінованих режимів керування таким апаратом. Новизна одержаних результатів полягає у такому. 1. Вперше за результатами аналізу технічних та конструктивних характеристик різних типів безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та особливостей складників завдань оцифрування інфраструктурних об'єктів створено онтологічну модель БпЛА типу TaskModel, яка має ієрархічний характер, охоплює такі структурні елементи, як тип та підтип безпілотного літального апарата, його польотно-навігаційні, технічні та конструктивні характеристики, необхідні для виконання режими та характеристики польоту, види завдань зі збору візуальних даних для оцифрування об'єктів, відношення/зв'язки між ними та надає структуровану інформацію для здійснення обґрунтованого вибору типу БпЛА як засобу для виконання завдань зі збору інформації для подальшого оцифрування об'єктів та контролю за їхнім станом. 2. Набула подальшого розвитку класифікація ступеня обмеженості простору для польоту безпілотного літального апарата за врахування основних характеристик самого апарата та можливих перешкод, що забезпечує оцінювання загрози руху безпілотного апарата та уможливорює визначення зони безпечної його експлуатації на різних етапах виконання польотних режимів. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію формування комбінованих режимів керування гібридним безпілотним літальним апаратом, яка базується на моделях керування за основними каналами, поєднує автономний та операторський режими керування та послідовне застосування можливостей літакового та гелікоптерного режимів польоту, що забезпечує ефективне та безпечно здійснення усіх етапів польоту апарата для одержання уточненої інформації задля

позиціонування та створення цифрових 3D моделей досліджуваних нерухомих об'єктів інфраструктури. Практичне значення отриманих результатів. Використання запропонованої онтологічної моделі БпЛА типу TaskModel дає змогу дослідникам здійснювати обґрунтований вибір типу БпЛА відповідно до конкретного завдання дослідження, що забезпечує зниження часових та ресурсних витрат на попередні пілотні експериментальні дослідження. Використання запропонованої класифікації ступеня обмеженості простору для руху БпЛА під час комбінованого керування цим апаратом для виконання завдань надає додаткову інформацію для створення програм керування БпЛА в умовах, пов'язаних з обмеженістю простору, уникнення перешкод, зокрема, одержання розширеної інформації для формування цифрових моделей деталізованого зовнішнього простору досліджуваних об'єктів з наявним архітектурним оздобленням. Застосування запропонованої технології забезпечує розширення спектру завдань у інших сферах, що потребують взаємодії з безпілотними літальними апаратами, а саме: розпізнавання об'єктів, позиціонування, картографування та збору відеоданих для подальшого створення цифрових моделей досліджуваних об'єктів. Дані, одержані за допомоги розробленої технології, можуть бути застосовані під час ВІМ-моделювання та створення моделей smart-міст.

27.01.24.0221/0824U000066

Бондар Сергій Олександрович
Інформаційна технологія формування комбінованих режимів керування безпілотним літальним апаратом для оцифрування інфраструктурних об'єктів: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 519.6; 004.89:004.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології формування комбінованих режимів керування рухом гібридних безпілотних літальних апаратів для виконання завдань зі збору візуальних даних задля побудови 3D моделей нерухомих інфраструктурних об'єктів. Об'єкт дослідження: процеси керування рухом безпілотного літального апарата у завданнях одержання візуальної інформації про нерухомі об'єкти. Предмет дослідження: моделі, інформаційна технологія та методи керування, онтологічна модель, режими керування, режими польоту безпілотного літального апарата, класифікація обмеженості польотного простору. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення процесу одержання візуальної інформації за допомогою безпілотного літального апарата задля виконання завдань побудови цифрових 3D моделей нерухомих об'єктів інфраструктури шляхом розроблення та використання інформаційної технології формування комбінованих режимів керування таким апаратом. Новизна одержаних результатів полягає у такому. 1. Вперше за результатами аналізу технічних та конструктивних характеристик різних типів безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та особливостей складників завдань оцифрування інфраструктурних об'єктів створено онтологічну модель БпЛА типу TaskModel, яка має ієрархічний характер, охоплює такі структурні елементи, як тип та підтип безпілотного літального апарата, його польотно-навігаційні, технічні та конструктивні характеристики, необхідні для виконання режими та характеристики польоту, види завдань зі збору візуальних даних для оцифрування об'єктів, відношення/зв'язки між ними та надає структуровану інформацію для здійснення обґрунтованого вибору типу БпЛА як засобу для виконання завдань зі збору інформації для подальшого оцифрування об'єктів та контролю за їхнім станом. 2. Набула подальшого розвитку класифікація ступеня обмеженості простору для польоту безпілотного літального апарата за

врахування основних характеристик самого апарата та можливих перешкод, що забезпечує оцінювання загрози руху безпілотного апарата та уможлиблює визначення зони безпечної його експлуатації на різних етапах виконання польотних режимів. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію формування комбінованих режимів керування гібридним безпілотним літальним апаратом, яка базується на моделях керування за основними каналами, поєднує автономний та операторський режими керування та послідовне застосування можливостей літакового та гелікоптерного режимів польоту, що забезпечує ефективне та безпечно здійснення усіх етапів польоту апарата для одержання уточненої інформації задля позиціонування та створення цифрових 3D моделей досліджуваних нерухомих об'єктів інфраструктури. Практичне значення отриманих результатів. Використання запропонованої онтологічної моделі БпЛА типу TaskModel дає змогу дослідникам здійснювати обґрунтований вибір типу БпЛА відповідно до конкретного завдання дослідження, що забезпечує зниження часових та ресурсних витрат на попередні пілотні експериментальні дослідження. Використання запропонованої класифікації ступеня обмеженості простору для руху БпЛА під час комбінованого керування цим апаратом для виконання завдань надає додаткову інформацію для створення програм керування БпЛА в умовах, пов'язаних з обмеженістю простору, уникнення перешкод, зокрема, одержання розширеної інформації для формування цифрових моделей деталізованого зовнішнього простору досліджуваних об'єктів з наявним архітектурним оздобленням. Застосування запропонованої технології забезпечує розширення спектру завдань у інших сферах, що потребують взаємодії з безпілотними літальними апаратами, а саме: розпізнавання об'єктів, позиціонування, картографування та збору відеоданих для подальшого створення цифрових моделей досліджуваних об'єктів. Дані, одержані за допомоги

розробленої технології, можуть бути застосовані під час ВІМ-моделювання та створення моделей smart-міст.

27.01.24.0222/0824U000066

Бондар Сергій Олександрович
Інформаційна технологія формування комбінованих режимів керування безпілотним літальним апаратом для оцифрування інфраструктурних об'єктів: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 519.6; 004.89:004.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології формування комбінованих режимів керування рухом гібридних безпілотних літальних апаратів для виконання завдань зі збору візуальних даних задля побудови 3D моделей нерухомих інфраструктурних об'єктів. Об'єкт дослідження: процеси керування рухом безпілотного літального апарата у завданнях одержання візуальної інформації про нерухомі об'єкти. Предмет дослідження: моделі, інформаційна технологія та методи керування, онтологічна модель, режими керування, режими польоту безпілотного літального апарата, класифікація обмеженості польотного простору. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення процесу одержання візуальної інформації за допомогою безпілотного літального апарата задля виконання завдань побудови цифрових 3D моделей нерухомих об'єктів інфраструктури шляхом розроблення та використання інформаційної технології формування комбінованих режимів керування таким апаратом. Новизна одержаних результатів полягає у такому. 1. Вперше за результатами аналізу технічних та конструктивних характеристик різних типів безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та особливостей складників

завдань оцифрування інфраструктурних об'єктів створено онтологічну модель БпЛА типу TaskModel, яка має ієрархічний характер, охоплює такі структурні елементи, як тип та підтип безпілотного літального апарата, його польотно-навігаційні, технічні та конструктивні характеристики, необхідні для виконання режими та характеристики польоту, види завдань зі збору візуальних даних для оцифрування об'єктів, відношення/зв'язки між ними та надає структуровану інформацію для здійснення обґрунтованого вибору типу БпЛА як засобу для виконання завдань зі збору інформації для подальшого оцифрування об'єктів та контролю за їхнім станом. 2. Набула подальшого розвитку класифікація ступеня обмеженості простору для польоту безпілотного літального апарата за врахування основних характеристик самого апарата та можливих перешкод, що забезпечує оцінювання загрози руху безпілотного апарата та уможливорює визначення зони безпечної його експлуатації на різних етапах виконання польотних режимів. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію формування комбінованих режимів керування гібридним безпілотним літальним апаратом, яка базується на моделях керування за основними каналами, поєднує автономний та операторський режими керування та послідовне застосування можливостей літакового та гелікоптерного режимів польоту, що забезпечує ефективне та безпечно здійснення усіх етапів польоту апарата для одержання уточненої інформації задля позиціонування та створення цифрових 3D моделей досліджуваних нерухомих об'єктів інфраструктури. Практичне значення отриманих результатів. Використання запропонованої онтологічної моделі БпЛА типу TaskModel дає змогу дослідникам здійснювати обґрунтований вибір типу БпЛА відповідно до конкретного завдання дослідження, що забезпечує зниження часових та ресурсних витрат на попередні пілотні експериментальні дослідження. Використання запропонованої класифікації ступеня обмеженості

простору для руху БпЛА під час комбінованого керування цим апаратом для виконання завдань надає додаткову інформацію для створення програм керування БпЛА в умовах, пов'язаних з обмеженістю простору, уникнення перешкод, зокрема, одержання розширеної інформації для формування цифрових моделей деталізованого зовнішнього простору досліджуваних об'єктів з наявним архітектурним оздобленням. Застосування запропонованої технології забезпечує розширення спектру завдань у інших сферах, що потребують взаємодії з безпілотними літальними апаратами, а саме: розпізнавання об'єктів, позиціонування, картографування та збору відеоданих для подальшого створення цифрових моделей досліджуваних об'єктів. Дані, одержані за допомоги розробленої технології, можуть бути застосовані під час ВІМ-моделювання та створення моделей smart-міст.

27.01.24.0223/0824U000198

Крютченко Денис Володимирович
Уточнені математичні моделі для дослідження вільних та вимушених коливань рідини в резервуарах:
Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет радіоелектроніки - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 519.62/.64

с. - Бібліогр.: назв

Крютченко Д.В. Уточнені математичні моделі для дослідження вільних та вимушених коливань рідини в резервуарах. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 113 Прикладна математика. – Харківський національний університет радіоелектроніки, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2023. У різних інженерних галузях, таких, як авіабудування, ракетно-космічна техніка, енергетика повітряних установок, транспорт, енергетичне машинобудування, хімічна промисловість та ін.

широко застосовуються елементи тонкостінних конструкцій, які працюють в умовах підвищених технологічних навантажень. Це резервуари, баки, цистерни, для збереження нафти, ракетного палива, легкозаймистих або отруйних речовин. Відомо, що саме частково заповнені резервуари схильні до дії особливо сильних плескань. Потужний рух рідини (а саме такий рух відбувається в частково заповнених резервуарах) веде до появи високого локалізованого тиску рідини на стінки резервуара, що, в свою чергу, може призвести до руйнування як окремих конструкційних елементів, так і конструкції в цілому, або викликати втрату стійкості, сходження з розрахункової траєкторії польоту. Проектування таких резервуарів вимагає ретельного дослідження поведінки рідини в резервуарах в експлуатаційних умовах. Плескання проявляється як результат впливу зовнішніх сил, викликаних прискоренням (раптовим уповільненням або зупинкою) рухомого об'єкту, що містить рідину. Особливої уваги заслуговує вивчення розподілу тиску на стінках резервуара, виявлення його локальних максимумів, які можуть удвічі перевищувати значення відповідних величин в незаповненому резервуарі. Однією з найважливіших науково-технічних проблем ракетно-космічної техніки є забезпечення стійкості ракет-носіїв на різних етапах польоту. Коливання рідини в баках ракет-носіїв, що розвиваються при їх поздовжньої нестійкості, можуть призвести до порушення цілісності конструкції, пошкодження корисного вантажу і іншим аварійним ситуаціям. Необхідність розв'язання таких проблем викликала інтенсивне розроблення нових теорій, методів та алгоритмів розрахунку оболонкових конструкцій протягом останніх десятиріч. Особливий теоретичний і практичний інтерес при цьому приймає проблема взаємодії твердих і пружних тіл з рідиною. Таким чином, значна кількість прикладних задач з різних галузей техніки приводить до необхідності дослідження спільного руху твердих деформованих та рідких

середовищ. Період найбільш інтенсивної розробки даної проблеми приходиться на другу половину ХХ століття у зв'язку з розвитком ракетної та авіаційної техніки, а також з появою новітньої обчислювальної техніки. Найбільш ефективні підходи до створення комп'ютерних технологій для аналізу зв'язаних задач механіки деформованого твердого тіла, в яких досліджується взаємодія різних середовищ, ґрунтуються на методах скінченних і граничних елементів та їх поєднанні. Нелінійні проблеми плескання рідини в загальному формулюванні опи-суються рівняннями Нав'є-Стокса з динамічними та кінематичними умовами на вільній поверхні. Але є багато досліджень нелінійного плескання на основі формулювань з теорії потенціалу для ідеальної нестисливої рідини. Характеристики міцності і динамічні характеристики резервуарів і конструкцій з рідиною слід визначати, розв'язуючі зв'язані задачі гідропружної взаємодії. Особливо важливими є дослідження міцності цих конструкцій в умовах дії імпульсних, ударних і сейсмічних навантажень. Аварійний ризик, пов'язаний з сейсмічною небезпекою, формажорними обставинами, довгий час недооцінювався в багатьох країнах, зокрема, в Україні, внаслідок недостатнього опрацювання проблеми. Катастрофічні наслідки найбільших землетрусів останніх років привернули увагу до теоретичних робіт, присвячених оцінці і моніторингу аварійного ризику, як при сейсмічних впливах, так і при позаштатних ситуаціях на виробництві. Актуальність таких досліджень підтверджується новими картами сейсмічної активності (сейсмічна зона Вранча) України та близькістю розташування промислових центрів до зон сейсмічної активності. Нагальними є питання розроблення методик, що відповідають світовим і національним стандартам. Метою дисертаційної роботи є розроблення сучасного ефективного обчислювального методу для аналізу власних і вимушених коливань складених оболонкових конструкцій з перегородками за різними умовами експлуатації.

27.43 Теорія ймовірностей і математична статистика

27.01.24.0224/0224U000036

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8, 519.2, 53, 544

70

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

27.47 Математична кібернетика

27.01.24.0225/0224U000126

Розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичних інфраструктур: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Горбачук Василь Михайлович - ДР 0122U002465, УДК 519.8, 330.4:303.732.4

219

Метою роботи є розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичної інфраструктури як однієї з функцій сучасної інтелектуальної інфраструктури, основаної на інформаційно-комунікаційних технологіях та аналізі великих реальних даних у реальному часі, що генеруються різними учасниками з різними ролями в системі.

27.01.24.0226/0224U000126

Розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичних інфраструктур: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Горбачук Василь Михайлович - ДР 0122U002465, УДК 519.8, 330.4:303.732.4

219

Метою роботи є розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичної інфраструктури як однієї з функцій сучасної інтелектуальної інфраструктури, основаної на інформаційно-комунікаційних технологіях та аналізі великих реальних даних у реальному часі, що генеруються різними учасниками з різними ролями в системі.

27.01.24.0227/0224U000126

Розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичних інфраструктур: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Горбачук Василь Михайлович - ДР 0122U002465, УДК 519.8, 330.4:303.732.4

219

Метою роботи є розробка моделей і методів підтримки прийняття рішень для критичної інфраструктури як однієї з функцій сучасної інтелектуальної інфраструктури, основаної на інформаційно-комунікаційних технологіях та аналізі великих реальних даних у реальному часі, що генеруються різними учасниками з різними ролями в системі.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.01 Загальні питання кібернетики

28.01.24.0228/0224U000209

Економіко-правові аспекти забезпечення сталого розвитку в багаторівневій системі управління: Заключний звіт/Одеський національний економічний університет; Керівник Захарченко Наталя Вячеславівна, Сментина Наталія Валентинівна - ДР 0119U101764, УДК 007.003;007.008;007:001.89;007:338.26

426

Дослідження теоретико-методологічних положень та розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення сталого розвитку на макро-, мезо- та мікрорівнях; визначення цілей, завдань, тенденцій, проблем та перспектив формування та реалізації політики сталого розвитку галузей, адміністративно-територіальних одиниць та господарюючих суб'єктів національної економіки.

28.01.24.0229/0224U000209

Економіко-правові аспекти забезпечення сталого розвитку в багаторівневій системі управління: Заключний звіт/Одеський національний економічний університет; Керівник Захарченко Наталя Вячеславівна, Сментина Наталія Валентинівна - ДР 0119U101764, УДК 007.003;007.008;007:001.89;007:338.26

426

Дослідження теоретико-методологічних положень та розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення сталого розвитку на макро-, мезо- та мікрорівнях; визначення цілей, завдань, тенденцій, проблем та перспектив формування та реалізації політики сталого розвитку галузей, адміністративно-територіальних одиниць та господарюючих суб'єктів національної економіки.

28.15 Теорія систем автоматичного керування

28.01.24.0230/0224U000241

Аналіз та синтез мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович - ДР 0119U101118, УДК 681.511.4, 681.513.5, 658.012.011.56:658.512, 669:681.5.045

50

Розроблення методики аналізу мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку та синтезу регуляторів дробового порядку

28.01.24.0231/0224U000241

Аналіз та синтез мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович - ДР 0119U101118, УДК 681.511.4, 681.513.5, 658.012.011.56:658.512, 669:681.5.045

50

Розроблення методики аналізу мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку та синтезу регуляторів дробового порядку

28.17 Теорія моделювання

28.01.24.0232/0824U000011

Лись Дар'я Анатоліївна Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем: Дис...Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1--0.2024

с. - Бібліогр.: назв

Лись Д. А. Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 121 — Інженерія програмного забезпечення. — Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, 2023. В роботі було вирішено важливу науково-практичну задачу, яка полягає у створенні моделей та методів числового моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем — ґрунтуючись на підході узагальнення, а також у розробці інструментальних програмно-алгоритмічних засобів моделювання, які забезпечують конструктивний розв’язок задач в практиці досліджень та інженерних розрахунків для широкої гами енергетичних процесів і об’єктів природного походження та технологічного призначення. За результати дослідження низки промислово важливих (зокрема, в енергетиці, добувній, хімічній, переробній галузях промисловості тощо) та поширених у природі (наприклад, рух ґрунтових вод, розповсюдження рідких та газо- і пароподібних забруднень, випаровування з відстійників та фільтраційних споруд тощо) процесів і об’єктів показано, що їх фізичний перебіг визначають динамічні стани у парорідинних двофазних системах. При цьому було відзначено, що хвильова динаміка двофазних систем являє собою новий розділ механіки гетерогенних систем та теплофізики, який набуває останнім часом інтенсивного розвитку. Разом з тим було зазначено, що брак розвинутої теоретичної бази та вичерпних практичних досліджень у цій області потребують залучення сучасних результатів нелінійної хвильової динаміки, розробки нових способів врахування міжфазної взаємодії, використання сучасних моделей хвильових рухів,

зокрема таких як «ударні хвилі» та «пакетні хвилі». Водночас показано дієвість та конструктивність застосування апарату варіаційних нерівностей для розробки адекватних математичних моделей нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем. Виконано аналіз питань математичного опису та машинних методів математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем, який дозволив визначити проблематику задач теоретичного та практичного характеру, що виникають при цьому. Запропоновано та узагальнено математичні моделі рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем для найбільш поширених їх проявів: режиму утворення та розповсюдження хвиль, бульбашкового режиму та випадку з границею розділу компонент у рідинній складовій. Також запропоновано методи їх (моделей) числової реалізації, саме: для рівновагових динамічних станів метод зводиться до дискретизації неперервних математичних моделей за явно-неявною схемою та подальшого розв’язування результуючої системи дискретних алгебраїчних рівнянь за ітераційним процесом Зейделя, а для нерівновагових динамічних станів метод полягає у розв’язуванні оптимізаційної задачі і зводиться до пошуку максимуму функції Гамільтона, записаної для розширеної узагальненої математичної моделі досліджуваного динамічного стану. Розроблено комплекс комп’ютерних проблемно-орієнтованих інструментальних програмних засобів моделювання за допомогою яких виконано числове дослідження запропонованих математичних моделей рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем при розв’язування низки реальних прикладних задач, що підтвердило коректність та спроможність цих моделей для практичного застосування. Ключові слова: динамічний стан, парорідинна двофазна система, хвильовий процес, бульбашковий режим, математична модель, моделювання, числовий метод.

28.01.24.0233/0824U000011

Лись Дар'я Анатоліївна Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем: Дис... Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 004.942; 519.711.3 ; 519.713; 519.711:53

с. - Бібліогр.: назв

Лись Д. А. Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 121 — Інженерія програмного забезпечення. — Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, 2023. В роботі було вирішено важливу науково-практичну задачу, яка полягає у створенні моделей та методів числового моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем — ґрунтуючись на підході узагальнення, а також у розробці інструментальних програмно-алгоритмічних засобів моделювання, які забезпечують конструктивний розв'язок задач в практиці досліджень та інженерних розрахунків для широкої гами енергетичних процесів і об'єктів природного походження та технологічного призначення. За результати дослідження низки промислово важливих (зокрема, в енергетиці, добувній, хімічній, переробній галузях промисловості тощо) та поширених у природі (наприклад, рух ґрунтових вод, розповсюдження рідких та газо- і пароподібних забруднень, випаровування з відстійників та фільтраційних споруд тощо) процесів і об'єктів показано, що їх фізичний перебіг визначають динамічні стани у парорідинних двофазних системах. При цьому було відзначено, що хвильова динаміка двофазних систем являє собою новий розділ механіки гетерогенних систем та теплофізики, який набуває

останнім часом інтенсивного розвитку. Разом з тим було зазначено, що брак розвинутої теоретичної бази та вичерпних практичних досліджень у цій області потребують залучення сучасних результатів нелінійної хвильової динаміки, розробки нових способів врахування міжфазної взаємодії, використання сучасних моделей хвильових рухів, зокрема таких як «ударні хвилі» та «пакетні хвилі». Водночас показано дієвість та конструктивність застосування апарату варіаційних нерівностей для розробки адекватних математичних моделей нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем. Виконано аналіз питань математичного опису та машинних методів математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем, який дозволив визначити проблематику задач теоретичного та практичного характеру, що виникають при цьому. Запропоновано та узагальнено математичні моделі рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем для найбільш поширених їх проявів: режиму утворення та розповсюдження хвиль, бульбашкового режиму та випадку з границею розділу компонент у рідинній складовій. Також запропоновано методи їх (моделей) числової реалізації, саме: для рівновагових динамічних станів метод зводиться до дискретизації неперервних математичних моделей за явно-неявною схемою та подальшого розв'язування результуючої системи дискретних алгебраїчних рівнянь за ітераційним процесом Зейделя, а для нерівновагових динамічних станів метод полягає у розв'язуванні оптимізаційної задачі і зводиться до пошуку максимуму функції Гамільтона, записаної для розширеної узагальненої математичної моделі досліджуваного динамічного стану. Розроблено комплекс комп'ютерних проблемно-орієнтованих інструментальних програмних засобів моделювання за допомогою яких виконано числове дослідження запропонованих математичних моделей рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем при

розв'язування низки реальних прикладних задач, що підтвердило коректність та спроможність цих моделей для практичного застосування. Ключові слова: динамічний стан, парорідинна двофазна система, хвильовий процес, бульбашковий режим, математична модель, моделювання, числовий метод.

28.01.24.0234/0824U000011

Лись Дар'я Анатоліївна Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем: Дис... Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 004.942; 519.711.3 ; 519.713;
519.711:53

с. - Бібліогр.: назв

Лись Д. А. Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 121 — Інженерія програмного забезпечення. — Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, 2023. В роботі було вирішено важливу науково-практичну задачу, яка полягає у створенні моделей та методів числового моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем — ґрунтуючись на підході узагальнення, а також у розробці інструментальних програмно-алгоритмічних засобів моделювання, які забезпечують конструктивний розв'язок задач в практиці досліджень та інженерних розрахунків для широкої гами енергетичних процесів і об'єктів природного походження та технологічного призначення. За результати дослідження низки промислово важливих (зокрема, в енергетиці, добувній, хімічній, переробній галузях промисловості тощо) та поширених у природі (наприклад, рух ґрунтових вод, розповсюдження рідких та газо- і пароподібних забруднень,

випаровування з відстійників та фільтраційних споруд тощо) процесів і об'єктів показано, що їх фізичний перебіг визначають динамічні стани у парорідинних двофазних системах. При цьому було відзначено, що хвильова динаміка двофазних систем являє собою новий розділ механіки гетерогенних систем та теплофізики, який набуває останнім часом інтенсивного розвитку. Разом з тим було зазначено, що брак розвинутої теоретичної бази та вичерпних практичних досліджень у цій області потребують залучення сучасних результатів нелінійної хвильової динаміки, розробки нових способів врахування міжфазної взаємодії, використання сучасних моделей хвильових рухів, зокрема таких як «ударні хвилі» та «пакетні хвилі». Водночас показано дієвість та конструктивність застосування апарату варіаційних нерівностей для розробки адекватних математичних моделей нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем. Виконано аналіз питань математичного опису та машинних методів математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем, який дозволив визначити проблематику задач теоретичного та практичного характеру, що виникають при цьому. Запропоновано та узагальнено математичні моделі рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем для найбільш поширених їх проявів: режиму утворення та розповсюдження хвиль, бульбашкового режиму та випадку з границею розділу компонент у рідинній складовій. Також запропоновано методи їх (моделей) числової реалізації, саме: для рівновагових динамічних станів метод зводиться до дискретизації неперервних математичних моделей за явно-неявною схемою та подальшого розв'язування результуючої системи дискретних алгебраїчних рівнянь за ітераційним процесом Зейделя, а для нерівновагових динамічних станів метод полягає у розв'язуванні оптимізаційної задачі і зводиться до пошуку максимуму функції Гамільтона, записаної для розширеної узагальненої математичної

моделі досліджуваного динамічного стану. Розроблено комплекс комп'ютерних проблемно-орієнтованих інструментальних програмних засобів моделювання за допомогою яких виконано числове дослідження запропонованих математичних моделей рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем при розв'язування низки реальних прикладних задач, що підтвердило коректність та спроможність цих моделей для практичного застосування. Ключові слова: динамічний стан, парорідинна двофазна система, хвильовий процес, бульбашковий режим, математична модель, моделювання, числовий метод.

28.01.24.0235/0824U000011

Лись Дар'я Анатоліївна Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем: Дис... Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 004.942; 519.711.3 ; 519.713; 519.711:53

с. - Бібліогр.: назв

Лись Д. А. Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 121 — Інженерія програмного забезпечення. — Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, 2023. В роботі було вирішено важливу науково-практичну задачу, яка полягає у створенні моделей та методів числового моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем — ґрунтуючись на підході узагальнення, а також у розробці інструментальних програмно-алгоритмічних засобів моделювання, які забезпечують конструктивний розв'язок задач в практиці досліджень та інженерних розрахунків для широкої гами

енергетичних процесів і об'єктів природного походження та технологічного призначення. За результати дослідження низки промислово важливих (зокрема, в енергетиці, добувній, хімічній, переробній галузях промисловості тощо) та поширених у природі (наприклад, рух ґрунтових вод, розповсюдження рідких та газо- і пароподібних забруднень, випаровування з відстійників та фільтраційних споруд тощо) процесів і об'єктів показано, що їх фізичний перебіг визначають динамічні стани у парорідинних двофазних системах. При цьому було відзначено, що хвильова динаміка двофазних систем являє собою новий розділ механіки гетерогенних систем та теплофізики, який набуває останнім часом інтенсивного розвитку. Разом з тим було зазначено, що брак розвинутої теоретичної бази та вичерпних практичних досліджень у цій області потребують залучення сучасних результатів нелінійної хвильової динаміки, розробки нових способів врахування міжфазної взаємодії, використання сучасних моделей хвильових рухів, зокрема таких як «ударні хвилі» та «пакетні хвилі». Водночас показано дієвість та конструктивність застосування апарату варіаційних нерівностей для розробки адекватних математичних моделей нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем. Виконано аналіз питань математичного опису та машинних методів математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем, який дозволив визначити проблематику задач теоретичного та практичного характеру, що виникають при цьому. Запропоновано та узагальнено математичні моделі рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем для найбільш поширених їх проявів: режиму утворення та розповсюдження хвиль, бульбашкового режиму та випадку з границею розділу компонент у рідинній складовій. Також запропоновано методи їх (моделей) числової реалізації, саме: для рівновагових динамічних станів метод зводиться до дискретизації неперервних математичних

моделей за явно-неявною схемою та подальшого розв'язування результуючої системи дискретних алгебраїчних рівнянь за ітераційним процесом Зейделя, а для нерівноважних динамічних станів метод полягає у розв'язуванні оптимізаційної задачі і зводиться до пошуку максимуму функції Гамільтона, записаної для розширеної узагальненої математичної моделі досліджуваного динамічного стану. Розроблено комплекс комп'ютерних проблемно-орієнтованих інструментальних програмних засобів моделювання за допомогою яких виконано числове дослідження запропонованих математичних моделей рівноважних та нерівноважних динамічних станів парорідинних двофазних систем при розв'язуванні низки реальних прикладних задач, що підтвердило коректність та спроможність цих моделей для практичного застосування. Ключові слова: динамічний стан, парорідинна двофазна система, хвильовий процес, бульбашковий режим, математична модель, моделювання, числовий метод.

28.19 Теорія кібернетичних систем керування

28.01.24.0236/0224U000241

Аналіз та синтез мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович - ДР 0119U101118, УДК 681.511.4, 681.513.5, 658.012.011.56:658.512, 669:681.5.045

50

Розроблення методики аналізу мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку та синтезу регуляторів дробового порядку

28.01.24.0237/0824U000096

Попель Валерій Анатолійович
Інформаційна технологія підвищення

живучості об'єктів критичної енергетичної інфраструктури за фактором управління системою інформаційної безпеки.: Дис...Доктор філософії/ Національний університет харчових технологій - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 681.513.4 ; 519.711; 681.5

с. - Бібліогр.: назв

Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування підвищення рівня інформаційної безпеки системи управління комплексом об'єктів критичної енергетичної інфраструктури за рахунок удосконалення підсистеми інформаційної безпеки. У першому розділі дисертації розглянуто методи підвищення рівня інформаційної безпеки на об'єктах критичної інфраструктури, в тому числі об'єднаних в територіальні або галузеві комплекси та зроблено висновок про можливість отримання комплексного ефекту оптимізації витрат ресурсів на забезпечення належного рівня інформаційної безпеки та отримання його підвищення при витратах аналогічного обсягу ресурсів за умови удосконалення системи управління інформаційною безпекою. На забезпечення необхідного рівня інформаційної безпеки на об'єкті критичної інфраструктури впливає низка факторів, зокрема складність інфраструктури, середовище загроз, правила та вимоги відповідності, людські ресурси, технології, необхідність накопичення знань та навчання. Однак вартість незахищеної критичної інфраструктури може бути ще вищою, включаючи фінансові втрати, репутаційну шкоду та навіть втрату життя в деяких випадках. Неприйнятним є шлях економії ресурсів на елементах інформаційної безпеки, в той же час наявні ресурси обмежені і джерела їх отримання мають визначені можливості. Таким чином, в галузі кібербезпеки існує нагальна потреба в отриманні додаткових ресурсів на забезпечення інформаційної безпеки, яку можливо задовольнити за рахунок удосконалення системи управління інформаційною безпекою. Тому розробка

кращих правил побудови системи управління інформаційної безпеки, застосування яких дозволяє підвищити рівень інформаційної безпеки без витрати додаткових ресурсів є актуальною задачею. У другому розділі дисертації представлено обґрунтування математичної моделі, що застосовується для оцінки ризиків, характерних для об'єктів критичної інфраструктури. У третьому розділі дисертації наведено аналіз методів визначення показників ефективності системи управління захистом критичної інфраструктури, акцент зроблено на об'єктах критичної енергетичної інфраструктури. Обґрунтовані можливості оптимізації процесів управління ресурсами при забезпеченні належного рівня безпеки об'єктів, наведена розрахункова модель визначення оптимальних витрат на забезпечення параметрів безпеки об'єкту критичної енергетичної інфраструктури. Запропоновано типову структуру системи автоматизованого управління, завданням якої є моніторинг та оцінка поточного стану ризиків системи критичної інфраструктури, підтримка прийняття рішень при управлінні системою безпеки. Четвертий розділ дисертаційної роботи містить результати аналізу ризиків критичної інфраструктури Київського регіону, що базується на основі комп'ютерного моделювання з використанням обраного математичного апарату та реальних даних загроз та стану об'єктів критичної інфраструктури. На основі проведених досліджень і розрахунків розроблено Методику оцінки ризиків критичної інфраструктури, яка застосована при розробці нормативно-правового акту Адміністрації Держспецзв'язку, який має пройти реєстрацію в Міністерстві юстиції України і прийнятий до виконання до кінця 2023 року. Методика містить перелік вимог та опис практик, застосування яких забезпечить виконання чинних вимог безпеки для системи захисту критичної інфраструктури України. Проведене дисертаційне дослідження дозволило отримати наступні нові наукові результати: - вперше розроблено методику оцінювання ефективності системи

інформаційної безпеки комплексу об'єктів критичної енергетичної інфраструктури, яка відрізняється від існуючих системою критеріальних показників й алгоритмом обчислення, що дозволяють підвищити рівень захищеності об'єктів, в тому числі в умовах ракетно-дронових ударів по об'єктах критичної енергетичної інфраструктури. - удосконалено математичну модель обчислення загроз для комплексу об'єктів критичної енергетичної інфраструктури в умовах збройного конфлікту, яка відрізняється від існуючих застосуванням апарату нечітких множин, що дозволяє отримати оцінки загроз в умовах апріорної невизначеності засобів ураження об'єктів критичної енергетичної інфраструктури. - отримали подальший розвиток науково-методичні і науковоорганізаційні рекомендації щодо формування оптимальної за складом інформаційного ресурсу підсистеми інформаційної безпеки за рахунок застосування сучасних інформаційних технологій, що дозволяють досягти підвищення рівня інформаційної безпеки для системи автоматизованого управління комплексом об'єктів критичної енергетичної інфраструктури країни.

28.23 Штучний інтелект

28.01.24.0238/0224U000002

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Харківського національного університету радіоелектроніки.: Заключний звіт/Харківський національний університет радіоелектроніки; Керівник Бодянский Євгеній Володимирович - ДР 0121U112792, УДК 004.8.032.26

23

забезпечити виконання частини завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Харківського національного університету радіоелектроніки з розробки нових типів

нейронів-вузлів гібридних систем обчислювального інтелекту широкого призначення з покращеними апроксимуючими властивостями та підвищеною швидкістю навчання.

28.01.24.0239/0224U000002

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Харківського національного університету радіоелектроніки.: Заключний звіт/Харківський національний університет радіоелектроніки; Керівник Бодянский Євгеній Володимирович - ДР 0121U112792, УДК 004.8.032.26

23

забезпечити виконання частини завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Харківського національного університету радіоелектроніки з розробки нових типів нейронів-вузлів гібридних систем обчислювального інтелекту широкого призначення з покращеними апроксимуючими властивостями та підвищеною швидкістю навчання.

28.01.24.0240/0824U000066

Бондар Сергій Олександрович
Інформаційна технологія формування комбінованих режимів керування безпілотним літальним апаратом для оцифрування інфраструктурних об'єктів:
Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 519.6; 004.89:004.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології формування комбінованих режимів

керування рухом гібридних безпілотних літальних апаратів для виконання завдань зі збору візуальних даних задля побудови 3D моделей нерухомих інфраструктурних об'єктів. Об'єкт дослідження: процеси керування рухом безпілотного літального апарата у завданнях одержання візуальної інформації про нерухомі об'єкти. Предмет дослідження: моделі, інформаційна технологія та методи керування, онтологічна модель, режими керування, режими польоту безпілотного літального апарата, класифікація обмеженості польотного простору. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення процесу одержання візуальної інформації за допомогою безпілотного літального апарата задля виконання завдань побудови цифрових 3D моделей нерухомих об'єктів інфраструктури шляхом розроблення та використання інформаційної технології формування комбінованих режимів керування таким апаратом. Новизна одержаних результатів полягає у такому. 1. Вперше за результатами аналізу технічних та конструктивних характеристик різних типів безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та особливостей складників завдань оцифрування інфраструктурних об'єктів створено онтологічну модель БпЛА типу TaskModel, яка має ієрархічний характер, охоплює такі структурні елементи, як тип та підтип безпілотного літального апарата, його польотно-навігаційні, технічні та конструктивні характеристики, необхідні для виконання режими та характеристики польоту, види завдань зі збору візуальних даних для оцифрування об'єктів, відношення/зв'язки між ними та надає структуровану інформацію для здійснення обґрунтованого вибору типу БпЛА як засобу для виконання завдань зі збору інформації для подальшого оцифрування об'єктів та контролю за їхнім станом. 2. Набула подальшого розвитку класифікація ступеня обмеженості простору для польоту безпілотного літального апарата за врахування основних характеристик самого апарата та можливих перешкод, що забезпечує оцінювання загрози руху безпілотного апарата та уможливорює

визначення зони безпечної його експлуатації на різних етапах виконання польотних режимів. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію формування комбінованих режимів керування гібридним безпілотним літальним апаратом, яка базується на моделях керування за основними каналами, поєднує автономний та операторський режими керування та послідовне застосування можливостей літакового та гелікоптерного режимів польоту, що забезпечує ефективне та безпечно здійснення усіх етапів польоту апарата для одержання уточненої інформації задля позиціонування та створення цифрових 3D моделей досліджуваних нерухомих об'єктів інфраструктури. Практичне значення отриманих результатів. Використання запропонованої онтологічної моделі БпЛА типу TaskModel дає змогу дослідникам здійснювати обґрунтований вибір типу БпЛА відповідно до конкретного завдання дослідження, що забезпечує зниження часових та ресурсних витрат на попередні пілотні експериментальні дослідження. Використання запропонованої класифікації ступеня обмеженості простору для руху БпЛА під час комбінованого керування цим апаратом для виконання завдань надає додаткову інформацію для створення програм керування БпЛА в умовах, пов'язаних з обмеженістю простору, уникнення перешкод, зокрема, одержання розширеної інформації для формування цифрових моделей деталізованого зовнішнього простору досліджуваних об'єктів з наявним архітектурним оздобленням. Застосування запропонованої технології забезпечує розширення спектру завдань у інших сферах, що потребують взаємодії з безпілотними літальними апаратами, а саме: розпізнавання об'єктів, позиціонування, картографування та збору відеоданих для подальшого створення цифрових моделей досліджуваних об'єктів. Дані, одержані за допомоги розробленої технології, можуть бути застосовані під час ВІМ-моделювання та створення моделей smart-міст.

28.01.24.0241/0824U000053

Романюк Оксана Олександрівна
Інформаційна технологія акумулювання та обмінювання персональними цифровими медичними даними: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.4; 004.4:004.7; 004.4; 004.4:004.7; 004.93'1; 004.932 ; 004.89:004.93

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології акумулювання та обмінювання цифровими медичними даними для забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів. Об'єкт дослідження: процеси одержання, зберігання та обмінювання цифровими медичними даними різного виду. Предмет дослідження: моделі, методи та інформаційна технологія зберігання та обмінювання цифровими медичними даними, критерії, вирішувальні правила, алгоритми, мобільні застосунки. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів шляхом розроблення та використання інформаційної технології акумулювання та обмінювання зібраними цифровими медичними даними. Новизна одержаних результатів. 1. Вперше розроблено метод збереження цифрових медичних зображень, який охоплює чотири етапи: I етап - створення та збереження файлу дослідження, II етап - збереження файлу в системі зберігання та обміну цифровими медичними зображеннями (PACS), III етап - перенесення даних до сховища тривалого зберігання, IV етап - анонімізація даних у

разі використання даних за межами закладу охорони здоров'я, для подальшого використання в лікувально-діагностичному процесі за вимогою лікаря або пацієнта. 2. Удосконалено комплекс критеріїв обмінювання медичними даними різного виду, який враховує головні характеристики цифрових медичних даних, рівні доступу користувачів до використання цих даних на основі системи чотирьох базових функцій CRUD (створення (C), зчитування (R), зміна (U) і видалення (D)), що уможлиблює підтримку безпечного електронного документообігу між учасниками процесу надання медичних послуг. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію акумулювання та обміну цифрових медичних даних, яка об'єднує етапи отримання різноджерельних медичних даних про пацієнта, зберігання медичних даних в різних сховищах цифрової медицини і обмінювання цими медичними даними між різними учасниками цифрової медицини, базується на моделях обміну та реалізована у алгоритмах та мобільних застосунках, що забезпечує оптимальне функціонування сховища медичних даних та безпечного обміну ними між пацієнтом та лікарями задля інформаційної підтримки процесів діагностування, лікування та реабілітації пацієнтів.

28.25 Теорія скінчених автоматів і формальних мов

28.01.24.0242/0824U000178

Зилевіч Максим Олегович Композиційні моделі телекомунікаційних систем в суб'єкто-об'єктному середовищі програмування: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 519.712; 621.373.8.001.63;
621.373.8.001.66; 621.375.8.001.63;
621.375.8.001.66; ;

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливої та актуальної науково-прикладної задачі – технологізації процесів вирішення сучасних задач в людино-машинних, зокрема, телекомунікаційних системах, методом композитологічного уподібнення – логічного ядра суб'єкто-об'єктного середовища програмування (СОСрП). Об'єкт дослідження: процеси активно-пасивного взаємодоповнення діяльностей у телекомунікаційному середовищі. Предмет дослідження: відношення телекомпонентного уподібнення як основи взаємодоповнення замкненої логіки СОСрП та відкритого різноманіття його предметних суб'єктоорієнтованих продовжень – суб'єкто-об'єктних телекомунікаційних програмно-апаратних комплексів та систем. У дисертаційній роботі отримано наступні нові наукові результати дослідження: 1. Набуло подальшого розвитку предметне збагачення концепто-монадної парадигми програмування видом телекомунікаційних систем програмування та запропоновано відповідну понятійну систему телеконцептування. Зміст їх розкрито у концептомонадному середовищі через оракули «обумовлення», «концепт», «монада», «сутність», «суть». Це забезпечує можливість реальної інтеграції наявних підходів проектування програмно-апаратних комплексів телекомунікаційних систем у вигляді взаємодоповнення процесів програмування та їх результатів, що складатиме основу реального розуміння програмування і дозволить відійти від сучасного інтуїтивного базису, якісно його розвинувши за допомогою сучасних досліджень та розробок. 2. Вперше розкрито прагматичну обумовленість зведення до телеконцептограм генетичних структур програм. Це дозволяє реально, а не лише номінально підтримувати причинно-наслідкові зв'язки при вирішенні задач, а також способи, методи та засоби їх специфікації. В якості телеконцептограм розглянуто телекомпоненти – спеціальні класи суб'єктоорієнтованих базових

телекомпозицій. Таким чином, телеконцептування на предметному рівні зводиться до вирішення відповідних рівнянь телекомполітичних редукцій, що забезпечує коректність отримуваних рішень "за побудовою". 3. Подальшого розвитку набуло застосування підходу оракульного телеконцептування для предметного збагачення СОСрП. На репрезентативних прикладах показані його особливості та перспективи подальшого розвитку. До особливостей відноситься те, що кожна підзадача може бути проконцептована до найпростішої під задачі. Також використання оракульного телеконцептування дає можливість використання традиційного математичного апарату для нотації результату та поєднання його з денотативними методами. Реалізація такого методу на практиці сприяє уніфікації процесу розробки програмно-апаратного продукту, тим самим оптимізує та реально об'єктивізує вплив активної ролі суб'єкта у телеконцептуванні через механізм оракульних телекомунікацій як технологію телекомунікаційних рішень задач. 4. Вперше запропоновано основні логіко-предметні засади суб'єкто-об'єктної телекомунікаційної системи програмування як предметного замикання СОСрП. Головною особливістю створених таким чином систем програмування є те, що вони реально, а не лише номінально підтримують причинно-наслідкове взаємодоповнення двох складових вирішення будь-якої програмістської задачі – програмування як породження та застосування композицій і програми – наслідку програмування. Отримано наступні практичні та теоретичні результати досліджень: 1. Розроблена дослідна реалізація СОСрП, що підтримує розробку програмного забезпечення як предметного замикання відповідного середовища. Прагматикообумовлені умови такого замикання задаються у дескриптивному середовищі композиційних термів. Синтаксичне оформлення рішення здійснюється Verilog-дескриптором. Можлива підтримка створення апаратного забезпечення із залученням FPGA як

базису апаратної платформи із використанням САПР "Quartus". 2. Одержані в дисертації нові результати використані під час виконання науково-дослідної роботи "Композитологічні засади технологічних систем програмування" (№0122U001568), та як матеріали при підготовці та викладанні курсу лекційних і практичних занять з дисципліни "Системне програмування та керування базами даних в телекомунікаціях" другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 172 «Електронні комунікації та радіотехніка» освітньо-професійної програми «Інформаційно-обчислювальні засоби радіоелектронних систем», що підтверджено відповідною довідкою та актом.

28.01.24.0243/0824U000178

Зилевич Максим Олегович Композиційні моделі телекомунікаційних систем в суб'єкто-об'єктному середовищі програмування: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 519.712; 621.373.8.001.63;
621.373.8.001.66; 621.375.8.001.63;
621.375.8.001.66; ;

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливої та актуальної науково-прикладної задачі – технологізації процесів вирішення сучасних задач в людино-машинних, зокрема, телекомунікаційних системах, методом композитологічного уподібнення – логічного ядра суб'єкто-об'єктного середовища програмування (СОСрП). Об'єкт дослідження: процеси активно-пасивного взаємодоповнення діяльностей у телекомунікаційному середовищі. Предмет дослідження: відношення телекомполітичного уподібнення як основи взаємодоповнення замкненої логіки СОСрП та відкритого різноманіття його

предметних суб'єктоорієнтованих продовжень – суб'єкто-об'єктних телекомунікаційних програмно-апаратних комплексів та систем. У дисертаційній роботі отримано наступні нові наукові результати дослідження: 1. Набуло подальшого розвитку предметне збагачення концепто-монадної парадигми програмування видом телекомунікаційних систем програмування та запропоновано відповідну понятійну систему телеконцептування. Зміст їх розкрито у концептомонадному середовищі через оракули «обумовлення», «концепт», «монада», «сутність», «суть». Це забезпечує можливість реальної інтеграції наявних підходів проектування програмно-апаратних комплексів телекомунікаційних систем у вигляді взаємодоповнення процесів програмування та їх результатів, що складатиме основу реального розуміння програмування і дозволить відійти від сучасного інтуїтивного базису, якісно його розвинувши за допомогою сучасних досліджень та розробок. 2. Вперше розкрито прагматичну обумовленість зведення до телеконцептограм генетичних структур програм. Це дозволяє реально, а не лише номінально підтримувати причинно-наслідковий зв'язки при вирішенні задач, а також способи, методи та засоби їх специфікації. В якості телеконцептограм розглянуто телекомпозиції – спеціальні класи суб'єктоорієнтованих базових телекомпозицій. Таким чином, телеконцептування на предметному рівні зводиться до вирішення відповідних рівнянь телекомполітичних редукцій, що забезпечує коректність отримуваних рішень "за побудовою". 3. Подальшого розвитку набуло застосування підходу оракульного телеконцептування для предметного збагачення СОСрП. На репрезентативних прикладах показані його особливості та перспективи подальшого розвитку. До особливостей відноситься те, що кожна підзадача може бути проконцептована до найпростішої під задачі. Також використання оракульного телеконцептування дає можливість використання традиційного математичного апарату для нотації результату та

поєднання його з денотативними методами. Реалізація такого методу на практиці сприяє уніфікації процесу розробки програмно-апаратного продукту, тим самим оптимізує та реально об'єктивізує вплив активної ролі суб'єкта у телеконцептуванні через механізм оракульних телекомунікацій як технологію телекомунікаційних рішень задач. 4. Вперше запропоновано основні логіко-предметні засади суб'єкто-об'єктної телекомунікаційної системи програмування як предметного замикання СОСрП. Головною особливістю створюваних таким чином систем програмування є те, що вони реально, а не лише номінально підтримують причинно-наслідкове взаємодоповнення двох складових вирішення будь-якої програмістської задачі – програмування як породження та застосування композицій і програми – наслідку програмування. Отримано наступні практичні та теоретичні результати досліджень: 1. Розроблена дослідна реалізація СОСрП, що підтримує розробку програмного забезпечення як предметного замикання відповідного середовища. Прагматикообумовлені умови такого замикання задаються у дескриптивному середовищі композиційних термів. Синтаксичне оформлення рішення здійснюється Verilog-дескриптором. Можлива підтримка створення апаратного забезпечення із залученням FPGA як базису апаратної платформи із використанням САПР "Quartus". 2. Одержані в дисертації нові результати використані під час виконання науково-дослідної роботи "Композитологічні засади технологічних систем програмування" (№0122U001568), та як матеріали при підготовці та викладанні курсу лекційних і практичних занять з дисципліни "Системне програмування та керування базами даних в телекомунікаціях" другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 172 «Електронні комунікації та радіотехніка» освітньо-професійної програми «Інформаційно-обчислювальні засоби радіоелектронних систем», що

підтверджено відповідною довідкою та актом.

28.29 Системний аналіз.

28.01.24.0244/0824U000031

Тарасюк Антон Миколайович
Інтелектуальна система управління аграрною компанією: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1--0.2024

УДК: 519.853; 63.001.5; 63.001.57;
63.001.5:51-7; 63.001.5:007; 519.711

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розробки та впровадження інтелектуальних систем управління у сільське господарство у контексті становлення індустрії 4.0 в Україні. Здійснено аналіз та систематизацію термінів «управління підприємством», «аграрна компанія», «система управління», «інтелектуальна система управління», «автоматизоване робоче місце». Розглядаючи поняття управління підприємством ми визначали його як процес прийняття рішень, організацію ресурсів та керування діяльністю підприємства з метою досягнення стратегічних цілей та оптимізації результатів. У контексті аграрної сфери, управління підприємством охоплює такі аспекти, як планування виробництва, фінансовий аналіз, маркетинг, кадровий управління та багато інших. Поняття аграрна компанія на основі українського та міжнародного досвіду вказує на підприємства, які спеціалізуються на сільському господарстві та супутніх галузях, таких як вирощування сільськогосподарських культур, тваринництво, агропереробка та інше. Аграрні компанії можуть бути великими корпораціями, або малими господарствами. Система управління являє собою комплексний підхід до організації

та керування діяльністю підприємства або галузі. Включає в себе методи, процедури та інструменти для прийняття рішень, моніторингу та оптимізації робочих процесів з метою досягнення стратегічних цілей. Інтелектуальна система управління – концепція використання інтелектуальних технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для підвищення ефективності управління підприємством або галузю. Інтелектуальні системи можуть автоматизувати прийняття рішень, аналізувати великі обсяги даних та надавати цінну інформацію для стратегічного планування. Автоматизоване робоче місце це напрям поєднання бізнес-процесів, посадових обов'язків, використання сучасних технологій та програмного забезпечення для оптимізації робочих процесів. Автоматизовані робочі місця дозволяють спрощувати та прискорювати рутинні завдання, покращуючи продуктивність та забезпечуючи легший доступ до необхідної інформації. На основі результатів аналізу була створена модель управління, яка враховує всі особливості та потреби аграрної компанії. Ця модель сприяє оптимізації виробничих процесів, ефективному ресурсному використанню, та покращенню якості продукції. Впровадження цієї моделі управління може допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного ринку сільського господарства. Здійснено систематизацію ключових показників для оптимізації управління діяльністю аграрної компанії. Здійснено обробку інформаційних джерел для роботи системи та завантажено у базу даних основні дані для роботи інтелектуальної системи управління. Представлена концепція інтелектуальної системи управління потребує створення автоматизованих робочих місць (АРМ) як мінімального структурного компоненту. Реалізація інтелектуальної системи управління є комплексним заходом і вимагає проведення трьох етапів. Перший етап потребує розробки економіко-математичних моделей процесів управління аграрною компанією,

представлення їх мовою програмного засобу та реалізацію зручного інтерфейсу для основних категорій користувачів. На другому етапі проводиться налаштування та встановлення системи. Одночасно з цим відбувається інструктаж працівників щодо роботи з цією системою. На третьому етапі оцінюються економічна ефективність впровадження інтелектуальної системи управління та її вплив на діяльність підприємства. Обґрунтовано інтелектуалізацію систем управління в інноваційній економіці, її тісний зв'язок з підвищенням ефективності діяльності підприємств. Інтелектуальні системи у широкому розумінні визначено як програмний засіб (і одночасно механізм) поширення підтримки прийняття рішень від тактичного до стратегічного рівня планування між суб'єктами, всередині та між галузями/секторами. Також інтелектуальна система управління представлена як рух знань. Визначено особливості управління підприємствами сільського господарства та впливу на систему управління факторів зовнішнього середовища. Запропоновано розглядати такі види інтелектуальних систем: власне інтелектуальні системи; інтелектуалізовані системи; автоматизовані системи з елементами інтелектуалізації, квазіінтелектуальні системи. Обґрунтовано, що в основі інтелектуальних систем лежать економічні інтереси підприємства та раціональна екологічна перспектива, а також оцінка ризиків діяльності. Розроблено економічну ризик орієнтовану модель управління аграрним підприємством на основі екологічного, системного та ризикового підходу до управління. Наголошено на необхідності відмови від універсальних інтелектуальних систем щодо галузей, врахування внутрішніх зв'язків підгалузей сільського господарства зі спеціалізаціями у межах України.

28.01.24.0245/0824U000031

Тарасюк Антон Миколайович
Інтелектуальна система управління аграрною компанією: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-

економічний університет - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 519.853; 63.001.5; 63.001.57;
63.001.5:51-7; 63.001.5:007; 519.711

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розробки та впровадження інтелектуальних систем управління у сільське господарство у контексті становлення індустрії 4.0 в Україні. Здійснено аналіз та систематизацію термінів «управління підприємством», «аграрна компанія», «система управління», «інтелектуальна система управління», «автоматизоване робоче місце». Розглядаючи поняття управління підприємством ми визначали його як процес прийняття рішень, організацію ресурсів та керування діяльністю підприємства з метою досягнення стратегічних цілей та оптимізації результатів. У контексті аграрної сфери, управління підприємством охоплює такі аспекти, як планування виробництва, фінансовий аналіз, маркетинг, кадровий управління та багато інших. Поняття аграрна компанія на основі українського та міжнародного досвіду вказує на підприємства, які спеціалізуються на сільському господарстві та супутніх галузях, таких як вирощування сільськогосподарських культур, тваринництво, агропереробка та інше. Аграрні компанії можуть бути великими корпораціями, або малими господарствами. Система управління являє собою комплексний підхід до організації та керування діяльністю підприємства або галузі. Включає в себе методи, процедури та інструменти для прийняття рішень, моніторингу та оптимізації робочих процесів з метою досягнення стратегічних цілей. Інтелектуальна система управління – концепція використання інтелектуальних технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для підвищення ефективності управління підприємством або галузю. Інтелектуальні системи можуть автоматизувати прийняття рішень,

аналізувати великі обсяги даних та надавати цінну інформацію для стратегічного планування. Автоматизоване робоче місце це напрям поєднання бізнес-процесів, посадових обов'язків, використання сучасних технологій та програмного забезпечення для оптимізації робочих процесів. Автоматизовані робочі місця дозволяють спрощувати та прискорювати рутинні завдання, покращуючи продуктивність та забезпечуючи легший доступ до необхідної інформації. На основі результатів аналізу була створена модель управління, яка враховує всі особливості та потреби аграрної компанії. Ця модель сприяє оптимізації виробничих процесів, ефективному ресурсному використанню, та покращенню якості продукції. Впровадження цієї моделі управління може допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного ринку сільського господарства. Здійснено систематизацію ключових показників для оптимізації управління діяльністю аграрної компанії. Здійснено обробку інформаційних джерел для роботи системи та завантажено у базу даних основні дані для роботи інтелектуальної системи управління. Представлена концепція інтелектуальної системи управління потребує створення автоматизованих робочих місць (АРМ) як мінімального структурного компоненту. Реалізація інтелектуальної системи управління є комплексним заходом і вимагає проведення трьох етапів. Перший етап потребує розробки економіко-математичних моделей процесів управління аграрною компанією, представлення їх мовою програмного засобу та реалізацію зручного інтерфейсу для основних категорій користувачів. На другому етапі проводиться налаштування та встановлення системи. Одночасно з цим відбувається інструктаж працівників щодо роботи з цією системою. На третьому етапі оцінюються економічна ефективність впровадження інтелектуальної системи управління та її вплив на діяльність підприємства. Обґрунтовано інтелектуалізацію систем управління в

інноваційній економіці, її тісний зв'язок з підвищенням ефективності діяльності підприємств. Інтелектуальні системи у широкому розумінні визначено як програмний засіб (і одночасно механізм) поширення підтримки прийняття рішень від тактичного до стратегічного рівня планування між суб'єктами, всередині та між галузями/секторами. Також інтелектуальна система управління представлена як рух знань. Визначено особливості управління підприємствами сільського господарства та впливу на систему управління факторів зовнішнього середовища. Запропоновано розглядати такі види інтелектуальних систем: власне інтелектуальні системи; інтелектуалізовані системи; автоматизовані системи з елементами інтелектуалізації, квазіінтелектуальні системи. Обґрунтовано, що в основі інтелектуальних систем лежать економічні інтереси підприємства та раціональна екологічна перспектива, а також оцінка ризиків діяльності. Розроблено економічну ризик орієнтовану модель управління аграрним підприємством на основі екологічного, системного та ризикового підходу до управління. Наголошено на необхідності відмови від універсальних інтелектуальних систем щодо галузей, врахування внутрішніх зв'язків підгалузей сільського господарства зі спеціалізаціями у межах України.

28.01.24.0246/0824U000031

Тарасюк Антон Миколайович
Інтелектуальна система управління аграрною компанією: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 519.853; 63.001.5; 63.001.57;
63.001.5:51-7; 63.001.5:007; 519.711

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розробки та впровадження інтелектуальних систем

управління у сільське господарство у контексті становлення індустрії 4.0 в Україні. Здійснено аналіз та систематизацію термінів «управління підприємством», «аграрна компанія», «система управління», «інтелектуальна система управління», «автоматизоване робоче місце». Розглядаючи поняття управління підприємством ми визначали його як процес прийняття рішень, організацію ресурсів та керування діяльністю підприємства з метою досягнення стратегічних цілей та оптимізації результатів. У контексті аграрної сфери, управління підприємством охоплює такі аспекти, як планування виробництва, фінансовий аналіз, маркетинг, кадровий управління та багато інших. Поняття аграрна компанія на основі українського та міжнародного досвіду вказує на підприємства, які спеціалізуються на сільському господарстві та супутніх галузях, таких як вирощування сільськогосподарських культур, тваринництво, агропереробка та інше. Аграрні компанії можуть бути великими корпораціями, або малими господарствами. Система управління являє собою комплексний підхід до організації та керування діяльністю підприємства або галузі. Включає в себе методи, процедури та інструменти для прийняття рішень, моніторингу та оптимізації робочих процесів з метою досягнення стратегічних цілей. Інтелектуальна система управління – концепція використання інтелектуальних технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для підвищення ефективності управління підприємством або галузю. Інтелектуальні системи можуть автоматизувати прийняття рішень, аналізувати великі обсяги даних та надавати цінну інформацію для стратегічного планування. Автоматизоване робоче місце це напрям поєднання бізнес-процесів, посадових обов'язків, використання сучасних технологій та програмного забезпечення для оптимізації робочих процесів. Автоматизовані робочі місця дозволяють спрощувати та прискорювати рутинні завдання, покращуючи продуктивність та забезпечуючи легший доступ до

необхідної інформації. На основі результатів аналізу була створена модель управління, яка враховує всі особливості та потреби аграрної компанії. Ця модель сприяє оптимізації виробничих процесів, ефективному ресурсному використанню, та покращенню якості продукції. Впровадження цієї моделі управління може допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного ринку сільського господарства. Здійснено систематизацію ключових показників для оптимізації управління діяльністю аграрної компанії. Здійснено обробку інформаційних джерел для роботи системи та завантажено у базу даних основні дані для роботи інтелектуальної системи управління. Представлена концепція інтелектуальної системи управління потребує створення автоматизованих робочих місць (АРМ) як мінімального структурного компоненту. Реалізація інтелектуальної системи управління є комплексним заходом і вимагає проведення трьох етапів. Перший етап потребує розробки економіко-математичних моделей процесів управління аграрною компанією, представлення їх мовою програмного засобу та реалізацію зручного інтерфейсу для основних категорій користувачів. На другому етапі проводиться налаштування та встановлення системи. Одночасно з цим відбувається інструктаж працівників щодо роботи з цією системою. На третьому етапі оцінюються економічна ефективність впровадження інтелектуальної системи управління та її вплив на діяльність підприємства. Обґрунтовано інтелектуалізацію систем управління в інноваційній економіці, її тісний зв'язок з підвищенням ефективності діяльності підприємств. Інтелектуальні системи у широкому розумінні визначено як програмний засіб (і одночасно механізм) поширення підтримки прийняття рішень від тактичного до стратегічного рівня планування між суб'єктами, всередині та між галузями/секторами. Також інтелектуальна система управління представлена як рух знань. Визначено особливості управління підприємствами

сільського господарства та впливу на систему управління факторів зовнішнього середовища. Запропоновано розглядати такі види інтелектуальних систем: власне інтелектуальні системи; інтелектуалізовані системи; автоматизовані системи з елементами інтелектуалізації, квазіінтелектуальні системи.

Обґрунтовано, що в основі інтелектуальних систем лежать економічні інтереси підприємства та раціональна екологічна перспектива, а також оцінка ризиків діяльності. Розроблено економічну ризик орієнтовану модель управління аграрним підприємством на основі екологічного, системного та ризикового підходу до управління. Наголошено на необхідності відмови від універсальних інтелектуальних систем щодо галузей, врахування внутрішніх зв'язків підгалузей сільського господарства зі спеціалізаціями у межах України.

28.01.24.0247/0824U000031

Тарасюк Антон Миколайович
Інтелектуальна система управління аграрною компанією: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 519.853; 63.001.5; 63.001.57;
63.001.5:51-7; 63.001.5:007; 519.711

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розробки та впровадження інтелектуальних систем управління у сільське господарство у контексті становлення індустрії 4.0 в Україні. Здійснено аналіз та систематизацію термінів «управління підприємством», «аграрна компанія», «система управління», «інтелектуальна система управління», «автоматизоване робоче місце». Розглядаючи поняття управління підприємством ми визначали його як процес прийняття рішень, організацію ресурсів та керування діяльністю підприємства з метою

досягнення стратегічних цілей та оптимізації результатів. У контексті аграрної сфери, управління підприємством охоплює такі аспекти, як планування виробництва, фінансовий аналіз, маркетинг, кадровий управління та багато інших. Поняття аграрна компанія на основі українського та міжнародного досвіду вказує на підприємства, які спеціалізуються на сільському господарстві та супутніх галузях, таких як вирощування сільськогосподарських культур, тваринництво, агропереробка та інше. Аграрні компанії можуть бути великими корпораціями, або малими господарствами. Система управління являє собою комплексний підхід до організації та керування діяльністю підприємства або галузі. Включає в себе методи, процедури та інструменти для прийняття рішень, моніторингу та оптимізації робочих процесів з метою досягнення стратегічних цілей. Інтелектуальна система управління – концепція використання інтелектуальних технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, для підвищення ефективності управління підприємством або галузю. Інтелектуальні системи можуть автоматизувати прийняття рішень, аналізувати великі обсяги даних та надавати цінну інформацію для стратегічного планування. Автоматизоване робоче місце це напрям поєднання бізнес-процесів, посадових обов'язків, використання сучасних технологій та програмного забезпечення для оптимізації робочих процесів. Автоматизовані робочі місця дозволяють спрощувати та прискорювати рутинні завдання, покращуючи продуктивність та забезпечуючи легший доступ до необхідної інформації. На основі результатів аналізу була створена модель управління, яка враховує всі особливості та потреби аграрної компанії. Ця модель сприяє оптимізації виробничих процесів, ефективному ресурсному використанню, та покращенню якості продукції. Впровадження цієї моделі управління може допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного ринку сільського господарства.

Здійснено систематизацію ключових показників для оптимізації управління діяльністю аграрної компанії. Здійснено обробку інформаційних джерел для роботи системи та завантажено у базу даних основні дані для роботи інтелектуальної системи управління. Представлена концепція інтелектуальної системи управління потребує створення автоматизованих робочих місць (АРМ) як мінімального структурного компоненту. Реалізація інтелектуальної системи управління є комплексним заходом і вимагає проведення трьох етапів. Перший етап потребує розробки економіко-математичних моделей процесів управління аграрною компанією, представлення їх мовою програмного засобу та реалізацію зручного інтерфейсу для основних категорій користувачів. На другому етапі проводиться налаштування та встановлення системи. Одночасно з цим відбувається інструктаж працівників щодо роботи з цією системою. На третьому етапі оцінюються економічна ефективність впровадження інтелектуальної системи управління та її вплив на діяльність підприємства. Обґрунтовано інтелектуалізацію систем управління в інноваційній економіці, її тісний зв'язок з підвищенням ефективності діяльності підприємств. Інтелектуальні системи у широкому розумінні визначено як програмний засіб (і одночасно механізм) поширення підтримки прийняття рішень від тактичного до стратегічного рівня планування між суб'єктами, всередині та між галузями/секторами. Також інтелектуальна система управління представлена як рух знань. Визначено особливості управління підприємствами сільського господарства та впливу на систему управління факторів зовнішнього середовища. Запропоновано розглядати такі види інтелектуальних систем: власне інтелектуальні системи; інтелектуалізовані системи; автоматизовані системи з елементами інтелектуалізації, квазіінтелектуальні системи. Обґрунтовано, що в основі інтелектуальних систем лежать економічні інтереси підприємства та раціональна екологічна перспектива, а також оцінка

ризиків діяльності. Розроблено економічну ризик орієнтовану модель управління аграрним підприємством на основі екологічного, системного та ризикового підходу до управління. Наголошено на необхідності відмови від універсальних інтелектуальних систем щодо галузей, врахування внутрішніх зв'язків підгалузей сільського господарства зі спеціалізаціями у межах України.

29 ФІЗИКА

29 ФІЗИКА

29.01.24.0248/0224U000029

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8, 519.2, 53, 544

52

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

29.01 Загальні питання фізики

29.01.24.0249/0224U000128

Моделювання динамічної поведінки елементів конструкцій з матеріалів із ускладненими фізико-механічними властивостями та квазістатичного поширення тріщин внаслідок спадкових властивостей матеріалу: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Жук Ярослав

Олександрович, Селіванов Михайло Федорович - ДР 0122U002466, УДК 53, 539.2; 538.9Ф405;548

66

Мета роботи полягає в розробці моделей і методів числово-аналітичного дослідження поведінки конструкцій та їх елементів, виготовлених з матеріалів з ускладненими властивостями, при дії імпульсних і циклічних навантажень з можливістю врахування зв'язаності механічних, електричних і теплових полів. Метою дослідження також є розробка ефективних методик визначення напружено-деформованого стану в'язкопружних плоских та об'ємних тіл, що містять концентратори напружень та тріщини з зонами передруйнування, та повільного поширення тріщин у таких тілах внаслідок в'язкопружних властивостей матеріалу.

29.01.24.0250/0224U000128

Моделювання динамічної поведінки елементів конструкцій з матеріалів із ускладненими фізико-механічними властивостями та квазістатичного поширення тріщин внаслідок спадкових властивостей матеріалу: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Жук Ярослав Олександрович, Селіванов Михайло Федорович - ДР 0122U002466, УДК 53, 539.2; 538.9Ф405;548

66

Мета роботи полягає в розробці моделей і методів числово-аналітичного дослідження поведінки конструкцій та їх елементів, виготовлених з матеріалів з ускладненими властивостями, при дії імпульсних і циклічних навантажень з можливістю врахування зв'язаності механічних, електричних і теплових полів. Метою дослідження також є розробка ефективних методик визначення напружено-деформованого стану в'язкопружних

плоских та об'ємних тіл, що містять концентратори напружень та тріщини з зонами передруйнування, та повільного поширення тріщин у таких тілах внаслідок в'язкопружних властивостей матеріалу.

29.01.24.0251/0224U000128

Моделювання динамічної поведінки елементів конструкцій з матеріалів із ускладненими фізико-механічними властивостями та квазістатичного поширення тріщин внаслідок спадкових властивостей матеріалу: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Жук Ярослав Олександрович, Селіванов Михайло Федорович - ДР 0122U002466, УДК 53, 539.2; 538.9Ф405;548

66

Мета роботи полягає в розробці моделей і методів числово-аналітичного дослідження поведінки конструкцій та їх елементів, виготовлених з матеріалів з ускладненими властивостями, при дії імпульсних і циклічних навантажень з можливістю врахування зв'язаності механічних, електричних і теплових полів. Метою дослідження також є розробка ефективних методик визначення напружено-деформованого стану в'язкопружних плоских та об'ємних тіл, що містять концентратори напружень та тріщини з зонами передруйнування, та повільного поширення тріщин у таких тілах внаслідок в'язкопружних властивостей матеріалу.

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.01.24.0252/0224U000264

Розробка та впровадження нечутливого до пилу датчика диму на основі плазмон-поляритонного фотодетектора: Заключний звіт/Інститут фізики напівпровідників імені В. С. Лашкарьова Національної

академії наук України; Керівник Мамикін Сергій Васильович - ДР 0123U103752, УДК 53.082.5

67

Розробка прототипу оптичного сенсора диму на основі плазмон-поляризованного фотодетектора. Розробка і тестування в умовах ANSI-UL 217 (ДСТУ EN 54-7:2004) датчика диму з пониженою імовірністю хибного спрацювання від часточок звичайного пилу та високої вологості, що включає такий сенсор диму, оптичну схему, робочу камеру та необхідну електроніку.

29.01.24.0253/0224U000264

Розробка та впровадження нечутливого до пилу датчика диму на основі плазмон-поляризованного фотодетектора: Заключний звіт/Інститут фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Мамикін Сергій Васильович - ДР 0123U103752, УДК 53.082.5

67

Розробка прототипу оптичного сенсора диму на основі плазмон-поляризованного фотодетектора. Розробка і тестування в умовах ANSI-UL 217 (ДСТУ EN 54-7:2004) датчика диму з пониженою імовірністю хибного спрацювання від часточок звичайного пилу та високої вологості, що включає такий сенсор диму, оптичну схему, робочу камеру та необхідну електроніку.

29.01.24.0254/0824U000100

Хричов Владислав Сергійович
Радіолокаційна помітність об'єктів складної форми із покриттям та без нього: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 53.072;53:004; 623.62

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено розробці нових методів моделювання електромагнітного розсіяння на об'єктах складної форми, визначенню радіолокаційної помітності таких об'єктів, які можуть бути оснащені різними радіопоглинаючими покриттями, мати геометричні модифікації, розташовуватись на різних підстильних поверхнях. В першому розділі дисертації проведено огляд літератури, показано що створення малопомітної військової техніки є актуальним впродовж багатьох років. Для того, щоб розрахувати дифракцію електромагнітних хвиль на об'єктах необхідно розв'язати відповідну дифракційну задачу. Отримати точні рішення можливо тільки для тіл простої геометричної форми, таких як сфера, сфероїд, тор, тощо. Для багатьох реальних завдань можливо лише використовувати наближені методи моделювання розсіяння електромагнітних хвиль. Проведено огляд основних методів, що використовуються для розрахунку дифракції електромагнітних хвиль на різноманітних об'єктах, в тому числі на об'єктах складної форми. Розглянуто методики розрахунку ЕПР об'єктів в комерційних програмах, таких як CST Microwave Studio, FEKO та Ansys Savant. В другому розділі дисертації було розроблено алгоритм створення та обробки моделі великогабаритного об'єкту складної форми для оцінки його радіолокаційної помітності. Розглянуто можливість використовувати kd-дерева, щоб прискорити алгоритм SBR. Це дозволило оптимізувати пошук перетинів променів і фацетів об'єкта як для первинного так і «вторинного» випромінювання, при цьому видимі грані зберігаються для всіх необхідних кутів. Також у роботі розглядається можливість повторного використання деяких даних у майбутніх моделюваннях при зміні тих чи інших параметрів моделі або падаючої хвилі. У третьому розділі використано розроблений метод моделювання дифракції електромагнітного поля на складному об'єкті, покритому напівпрозорим наметом, який є моделлю

радіопоглинаючого матеріалу. Запропонований алгоритм має високу числову ефективність: він дозволяє спочатку забезпечити моделювання дифракції хвиль для «голоного» об'єкта без маскування (що займає більшу частину часу розрахунку), а потім швидко перерахувати отримані результати для наметів з різними геометричними формами і різними електромагнітними властивостями. Також помічено, що для деяких напрямків спостерігалось деяке підвищення ЕПР об'єкта, коли його вкривали покриттям. Це пов'язано з тим, що розсіяне поле отримується як векторна сума полів, відбитих від фацетів, і для деяких випадків поля з різних граней раніше підсумовувалися з протилежними фазами, але після накривання моделі покриттям, вони змінювали свої фази і підсумовуються з іншими фазами. Більш того, застосування наметів з великим коефіцієнтом відбиття (R) призводить до збільшення реальної площі розсіювача, а отже і до збільшення ЕПР. У четвертому розділі запропоновано для ідентифікації розсіювальних властивостей різних об'єктів доцільно використовувати методи статичного аналізу. У роботі розсіяне поле від об'єкту розглядається як випадковий сигнал по відношенню до кута спостереження, бо навіть при фіксованій позиції радарів кут падіння на об'єкт сильно залежить від багатьох факторів. Для визначення параметрів розподілу використовується метод найменших квадратів (МНК). Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному: - Вперше було розроблено алгоритм створення та обробки моделі великогабаритного об'єкту складної форми для оцінки його радіолокаційної помітності. - Вперше створено та оптимізовано алгоритм обробки цієї моделі перед безпосередньо розрахунком повного відбитого поля. - Вперше описані основні етапи моделювання та зазначено, які дані можна зберігати для подальшого використання у майбутніх моделюваннях, коли змінюються ті чи інші параметри моделі або падаючої хвилі. - Вперше проведено порівняння різних підходів до створення моделей об'єкта, проведена

оцінка їх ефективності. У якості тестових об'єктів використовувались як прості об'єкти, так і модель реально існуючої техніки. - Вперше показано, що використання КД-дерев із поділом за медіанним фацетом значно пришвидшує алгоритм пошуку видимих фацетів як для первинного випромінювання, так і для вторинного (перевідбиття). - Вперше запропоновано та доведено ефективність збереження певної інформації на різних етапах моделювання для підвищення ефективності перерахунку розсіяного поля об'єктом складної форми. - Вперше розроблено методику зберігання інформації щодо геометричних та електродинамічних параметрів об'єкту, що аналізується. - Вперше показано, що для довільної підстильної поверхні з заданим коефіцієнтом відбиття можна отримати розсіяне поле у вигляді ступеневого ряду за коефіцієнтом відбиття, де коефіцієнти біля різних доданків можна виразити через набір амплітуд напруженості електричних полів для декількох підстильних поверхонь. - Вперше було запропоновано методи оптимізації моделі об'єкту складної форми для зменшення його радіолокаційної помітності.

29.05 Фізика елементарних частинок. Теорія полів

29.01.24.0255/0224U000168

Дослідження фундаментальних властивостей матерії, спінових явищ в ядерній фізиці та механізмів фоторозщеплення ядер за допомогою прискорювачів частинок: Заключний звіт/Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" Національної академії наук України; Керівник Левчук Леонід Геннадійович - ДР 0121U109227, УДК 539.12;537.8, 539.12.01;539.12:530.131

81

Розробка стенда аналізатора поляризації нейтронного пучка; обробка даних, здобутих в експерименті CMS в 2-му та 3-

му сеансах роботи Великого адронного колайдера (ВАК), і аналіз цих даних з метою пошуку проявів "нової фізики" і частинок в процесах зіткнення протонів; аналіз реакцій багаточастинкового розщеплення ядер фотонами з енергією до 150 МеВ на основі даних, здобутих з використанням трекового 4π - детектора.

29.01.24.0256/0224U000168

Дослідження фундаментальних властивостей матерії, спінових явищ в ядерній фізиці та механізмів фоторозщеплення ядер за допомогою прискорювачів частинок: Заключний звіт/Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" Національної академії наук України; Керівник Левчук Леонід Геннадійович - ДР 0121U109227, УДК 539.12;537.8, 539.12.01;539.12:530.131

81

Розробка стенда аналізатора поляризації нейтронного пучка; обробка даних, здобутих в експерименті CMS в 2-му та 3-му сеансах роботи Великого адронного колайдера (ВАК), і аналіз цих даних з метою пошуку проявів "нової фізики" і частинок в процесах зіткнення протонів; аналіз реакцій багаточастинкового розщеплення ядер фотонами з енергією до 150 МеВ на основі даних, здобутих з використанням трекового 4π - детектора.

29.15 Ядерна фізика

29.01.24.0257/0224U000197

Підвищення якості та безпеки при проведенні променевої терапії онкологічних захворювань і рентгенодіагностики: Заключний звіт/Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Безшийко Олег Анатолійович - ДР 0123U102714, УДК 539.1.08

40

Розробка кількох підходів лікування онкологічних захворювань, які в комплексному використанні можуть значно покращити якість та безпеку лікування раку та рентгенодіагностики.

29.01.24.0258/0224U000204

Участь ННЦ ХФТІ в експерименті CMS на Великому адронному колайдері впродовж 2021-2023 рр.: обробка даних і роботи з модернізації адронної калориметрії детектора: Заключний звіт/Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" Національної академії наук України; Керівник Левчук Леонід Геннадійович - ДР 0121U111722, УДК 539.12;537.8, 539.1.08

47

Забезпечення участі вчених ННЦ ХФТІ в експерименті CMS – одному з найбільших багатоцільових експериментів на Великому адронному колайдері (ВАК) в ЦЕРН.

29.01.24.0259/0824U000064

Сокур Назар Володимирович Альфа-розпад ^{212}Po та пошук надважкого елемента сиборгію: Дис...Доктор філософії/ Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 539.16

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вивченню альфа-розпаду ^{212}Po , пошуку надважкого елемента сиборгію та вивченню альфа-фону в дослідженні АМоRE. Ядро ^{212}Po є дочірнім елементом ^{232}Th . Період напіврозпаду ^{212}Po є найменшим серед відомих природних радіоактивних ядер і, на час початку роботи, його рекомендоване значення складало $T_{1/2} = 299 \pm 2$ нс. Дослідження з вимірювання періоду напіврозпаду ^{212}Po змінювалися від використання газових

лічильників у перших дослідженнях до використання сцинтиляційних та напівпровідникових детекторів, а в останніх дослідженнях — рідких сцинтиляторів. Детектором у даному дослідженні слугував насичений торієм рідкий сцинтилятор (РС:Th). Основою сцинтилятора був 20-ти відсотковий розчин триоктилфосфін оксиду (англ.: trioctylphosphine oxide, TOPO) в толуолі. Визначення $T_{1/2}$ ядра ^{212}Po було проведено шляхом аналізу так званих ВіРо-подій. ВіРо-подією звать послідовний виліт β частинки від розпаду нукліду Ві та наступної α частинки від відповідного нукліду Ро. В даному випадку йдеться про ВіРо-події з нуклідами ^{212}Bi та ^{212}Po . Було виміряно активність торію в сцинтиляторі та його дочірніх нуклідів. З аналізу спектру було визначено, що активність ^{232}Th та ^{228}Th становила 4,61(2) Бк/мл та 3,82(7) Бк/мл відповідно. Активність ^{228}Ra мусить бути досить низькою завдяки хімічній підготовці кінцевої торієвмісної сполуки (Th-3TOPO)(NO₃)₄, яка мала вилучити радій. Активність ^{220}Rn та його дочірніх елементів склала 92(2) % активності ^{228}Th . Причина цього полягає у виході радону зі сцинтилятора. Загальну α -активність оцінено на рівні 20,7(10) Бк/мл (станом на 8 липня 2016 року). Із отриманих активностей торію визначено, що його концентрація у сцинтиляторі складала 0,113(1) мас.%. Аналіз форм сигналів та визначення періоду напіврозпаду ^{212}Po було проведено з використанням 12 мл РС:Th в кварцевій посудини, під'єднаної до швидкого ФЕП з високими часовими характеристиками, що критично важливо в роботі зі швидкими ланцюжками подій. Вимірювання становили 216,67 год. Із подій, визначених як ВіРо, було побудовано енергетичний спектр перших подій (бета-спектр ^{212}Bi) та спектр других подій (альфа-спектр ^{212}Po). Енергетичне калібрування проведено порівнянням виміряного бета-спектру із Монте Карло модельованим бета-спектром з використанням програми Geant4 та генератора подій Decay0. Повна ширина на половині висоти альфа-піку $E_{\alpha} = 8785$ кеВ складає 15,5%. Було

проаналізовано форму обох сигналів, що мають дещо різні часові властивості. Залежність середнього часу сигналу від енергії використано для відсіювання ВіРо-подій від можливих фонових подій або подій нетипової форми (наприклад, випадково накладених подій). Період напіврозпаду ^{212}Po оцінено як $T_{1/2} = 295,10(4)$ нс, що є найточнішим серед усіх вимірювань цього процесу. Результат узгоджується із нинішнім табличним значенням 294,3(8) нс. Наведено результати дослідження з пошуку природного надважкого елементу сиборгію. Вимірювання проводили на низькофоновій установці DAMA/R&D в лабораторії Гран Сассо з двома сцинтиляційними кристалами вольфрамату кадмію $^{116}\text{CdWO}_4$. Низький фон забезпечено пасивним захистом з надчистої міді, низькофонового свинцю, кадмію та парафіну. Всю установку поміщено в плексигласовий ящик, що продувався надчистим азотом. Аналіз проводили з даними за 35324 годин вимірювань, які почалися 2011 року. Таким чином, загальний час експозиції в обох кристалах разом склав 36050 кг * год. Форми сигналів оброблено методом оптимального фільтру, з якого отримали гарне розділення сигналів від α частинок та сигналів від β (γ) частинок — 96% подій розділяється за формою. За часом наростання відсіано сигнали, які є або швидкими ланцюжками $^{212}\text{BiPo}$, або які мають енерговиділення у рідкому сцинтиляторі. Побудований після відбору енергетичний спектр було описано моделями, що містять α піки від внутрішніх забрудників, ^{232}Th , ^{238}U , ^{235}U , та їх дочірніх продуктів, а також було виявлено присутність ^{241}Am і ^{244}Cm , що початково помилково вважали за аномально великий вміст ^{210}Po . Загальну α активність в кристалах визначено як 1,8 мБк/кг та 2,7 мБк/кг відповідно. Присутність природного сиборгію визначали спираючись на теорію про випромінення його дочірнім ядром високоенергетичної альфа частинки, $E_{\alpha} > 8,9$ МеВ; період напіврозпаду сиборгію відповідно до цієї моделі складає 10^9 р. Кількість подій-кандидатів в області 8,9-

14,0 MeV склала 511 подій. Водночас кількість $^{212}\text{BiPo}$ -подій, яка може бути присутньою в області $E_\gamma > 2,7$ MeV (в гамма-шкалі) оцінено як 539 подій. Це число було визначено з моделювання $^{212}\text{BiPo}$ -подій відповідно до параметрів детекторної установки, таких як шуми базової лінії, енергетична роздільна здатність, форма сигналів з можливими флюктуаціями переднього фронту тощо. Проаналізувавши всю ділянку 8,9-14,0 MeV, за методом Фельдмана-Коузіна визначено найкраще верхнє обмеження кількості шуканих α розпадів, яке становить $\lim S = 24,1$ (90 % довірча ймовірність). Таким чином, отримане верхнє обмеження на поширеність атомів сиборгію відносно атомів вольфраму склада

29.01.24.0260/0824U000064

Сокур Назар Володимирович Альфа-розпад ^{212}Po та пошук надважкого елемента сиборгію: Дис...Доктор філософії/ Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 539.16

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вивченню альфа-розпаду ^{212}Po , пошуку надважкого елемента сиборгію та вивченню альфа-фону в дослідженні АМоRE. Ядро ^{212}Po є дочірнім елементом ^{232}Th . Період напіврозпаду ^{212}Po є найменшим серед відомих природних радіоактивних ядер і, на час початку роботи, його рекомендоване значення складало $T_{1/2} = 299 \pm 2$ нс. Дослідження з вимірювання періоду напіврозпаду ^{212}Po змінювалися від використання газових лічильників у перших дослідженнях до використання сцинтиляційних та напівпровідникових детекторів, а в останніх дослідженнях — рідких сцинтиляторів. Детектором у даному дослідженні слугував насичений торієм рідкий сцинтилятор (PC:Th). Основою сцинтилятора був 20-ти відсотковий

розчин триоктилфосфін оксиду (англ.: triocetylphosphine oxide, ТОРО) в толуолі. Визначення $T_{1/2}$ ядра ^{212}Po було проведено шляхом аналізу так званих BiPo -подій. BiPo -подією звать послідовний виліт β частинки від розпаду нукліду Bi та наступної α частинки від відповідного нукліду Po . В даному випадку йдеться про BiPo -події з нуклідами ^{212}Bi та ^{212}Po . Було виміряно активність торію в сцинтиляторі та його дочірніх нуклідів. З аналізу спектру було визначено, що активність ^{232}Th та ^{228}Th становила 4,61(2) Бк/мл та 3,82(7) Бк/мл відповідно. Активність ^{228}Ra мусить бути досить низькою завдяки хімічній підготовці кінцевої торієвмісної сполуки $(\text{Th}-3\text{ТОРО})(\text{NO}_3)_4$, яка мала вилучити радій. Активність ^{220}Rn та його дочірніх елементів склала 92(2) % активності ^{228}Th . Причина цього полягає у виході радону зі сцинтилятора. Загальну α -активність оцінено на рівні 20,7(10) Бк/мл (станом на 8 липня 2016 року). Із отриманих активностей торію визначено, що його концентрація у сцинтиляторі складала 0,113(1) мас.%. Аналіз форм сигналів та визначення періоду напіврозпаду ^{212}Po було проведено з використанням 12 мл PC:Th в кварцевій посудини, під'єднаної до швидкого ФЕП з високими часовими характеристиками, що критично важливо в роботі зі швидкими ланцюжками подій. Вимірювання становили 216,67 год. Із подій, визначених як BiPo , було побудовано енергетичний спектр перших подій (бета-спектр ^{212}Bi) та спектр других подій (альфа-спектр ^{212}Po). Енергетичне калібрування проведено порівнянням виміряного бета-спектру із Монте Карло модельованим бета-спектром з використанням програми Geant4 та генератора подій Decau0. Повна ширина на половині висоти альфа-піку $E_\alpha = 8785$ кеВ складає 15,5%. Було проаналізовано форму обох сигналів, що мають дещо різні часові властивості. Залежність середнього часу сигналу від енергії використано для відсіювання BiPo -подій від можливих фонових подій або подій нетипової форми (наприклад, випадково накладених подій). Період напіврозпаду ^{212}Po оцінено як $T_{1/2} =$

295,10(4) нс, що є найточнішим серед усіх вимірювань цього процесу. Результат узгоджується із нинішнім табличним значенням 294,3(8) нс. Наведено результати дослідження з пошуку природного надважкого елементу сиборгію. Вимірювання проводили на низькофоновій установці DAMA/R&D в лабораторії Гран Сассо з двома сцинтиляційними кристалами вольфрамату кадмію 116CdWO_4 . Низький фон забезпечено пасивним захистом з надчистої міді, низькофонового свинцю, кадмію та парафіну. Всю установку поміщено в плексигласовий ящик, що продувався надчистим азотом. Аналіз проводили з даними за 35324 годин вимірювань, які почалися 2011 року. Таким чином, загальний час експозиції в обох кристалах разом склав $36050 \text{ кг} \cdot \text{год}$. Форми сигналів оброблено методом оптимального фільтру, з якого отримали гарне розділення сигналів від α частинок та сигналів від β (γ) частинок — 96% подій розділяється за формою. За часом наростання відсіяно сигнали, які є або швидкими ланцюжками $^{212}\text{BiPo}$, або які мають енерговиділення у рідкому сцинтиляторі. Побудований після відбору енергетичний спектр було описано моделями, що містять α піки від внутрішніх забрудників, ^{232}Th , ^{238}U , ^{235}U , та їх дочірніх продуктів, а також було виявлено присутність ^{241}Am і ^{244}Cm , що початково помилково вважали за аномально великий вміст ^{210}Po . Загальну α активність в кристалах визначено як 1,8 мБк/кг та 2,7 мБк/кг відповідно. Присутність природного сиборгію визначали спираючись на теорію про випромінення його дочірнім ядром високоенергетичної альфа частинки, $E_\alpha > 8,9 \text{ MeV}$; період напіврозпаду сиборгію відповідно до цієї моделі складає 10^9 р . Кількість подій-кандидатів в області 8,9-14,0 MeV склала 511 подій. Водночас кількість $^{212}\text{BiPo}$ -подій, яка може бути присутньою в області $E_\gamma > 2,7 \text{ MeV}$ (в гамма-шкалі) оцінено як 539 подій. Це число було визначено з моделювання $^{212}\text{BiPo}$ -подій відповідно до параметрів детекторної установки, таких як шуми базової лінії, енергетична роздільна

здатність, форма сигналів з можливими флуктуаціями переднього фронту тощо. Проаналізувавши всю ділянку 8,9-14,0 MeV, за методом Фельдмана-Коузінса визначено найкраще верхнє обмеження кількості шуканих α розпадів, яке становить $\lim S = 24,1$ (90 % довірча ймовірність). Таким чином, отримане верхнє обмеження на поширеність атомів сиборгію відносно атомів вольфраму склада

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.01.24.0261/0824U000161

Копча Марія Іванівна Особливості колективних збуджень у бінарних рідинах: Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики конденсованих систем Національної академії наук України - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 53.072;53.004; 517.958:532.5 ; 532; 533; 536; 538.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена дослідженню колективних збуджень у бінарних рідинах за допомогою комбінації комп'ютерного моделювання методом *ab initio* молекулярної динаміки та теоретичного аналізу на основі узагальненої гідродинаміки. Об'єктами дослідження є іонний розплав NaCl, оксидний розплав Al₂O₃ та модельна бінарна рідина Коба-Андерсена, яка є стандартною моделлю для вивчення склоформуючих бінарних рідин. Ідея теоретичного аналізу полягає в знаходженні власних динамічних мод узагальненого рівняння Ланжевена, які відтворюють часові кореляційні функції, отримані в моделюванні *ab initio* молекулярною динамікою. Для цієї теоретичної методики необхідно побудувати узагальнену гідродинамічну матрицю та знайти її власні моди та власні

вектори. Однак, у *ab initio* молекулярній динаміці (АІМД) виникають принципові проблеми у розрахунках просторових Фур'є-компонент густини енергії в рамках функціоналу електронної густини. Тому, в роботі запропоновано використовувати ефективну схему відтворення часових кореляційних функцій в рамках термов'язкопружної моделі, коли матричні елементи, пов'язані з флуктуаціями густини енергії є параметрами, які визначаються з найкращого відтворення теоретичними функціями шести парціальних часових кореляційних функцій, отриманих з АІМД. При цьому запропонований підхід, дозволяє задовільнити точні правила сум з точністю до четвертих частотних моментів парціальних динамічних структурних факторів. Параметри підпасування додатково задовільняють нерівності Коші-Шварца, оскільки вони є кореляційними функціями, що є додатковою перевагою даного методу. На практиці, використання запропонованого підходу на основі восьми-змінної термо-в'язкопружної моделі виявилось ефективним для відтворення часових кореляційних функцій, що підтверджує правильність теоретичного підходу. Перевірено якість відтворення парціальних часових кореляційних функцій потік-потік та густина-густина для розплаву оксиду Al_2O_3 та іонного розплаву $NaCl$ і отримано дисперсії колективних збуджень, використовуючи розроблену методику. Аналіз особливостей дисперсії акустичних та оптичних колективних збуджень проведено для розплаву оксиду Al_2O_3 та іонного розплаву $NaCl$. Проведено порівняння з дисперсією колективних збуджень, отриманих з шести-змінного в'язкопружного наближення. Показано, що в'язкопружна модель не здатна правильно відтворити поведінку часових кореляційних функцій та дисперсію колективних мод. Однак, в рамках запропонованої восьми-змінної методики було отримано додаткову вітку пропагаторних збуджень в довгохвильовій області, що дозволило дуже добре відтворити часові кореляційні функції, отримані з АІМД. Дисперсію і загасання

трьох гілок власних пропагаторних мод, порівняно з числовими оцінками з положень максимумів відповідних спектральних функцій потоку для того, щоб зрозуміти роль повздовжних акустичних (LA), поздовжніх і поперечних (LO і TO) оптичних збуджень у колективній динаміці бінарних розплавів. Для іонних розплавів $NaCl$ та Al_2O_3 встановлено, що додаткова вітка власних динамічних мод з восьми-змінної моделі добре співпадає з частотами TO збуджень. Це свідчить про ефекти зачеплення повздовжньої та поперечної динаміки в довгохвильовій області для іонних розплавів, механізм якого на даний час вимагає побудови нових теоретичних моделей з не-локальною (з різними хвильовими числами) взаємодією мод. Досліджено поперечні колективні збудження в моделі бінарної рідини Коба-Андерсена для різних співвідношень мас компонент R за фіксованої густини рідини. Встановлено зростання частоти поперечних оптичних мод та збільшення щільності для зсувних хвиль з ростом R. Порівняння результатів комп'ютерного моделювання з теоретичним виразом для щільності зсувних хвиль в простих рідинах показало не застосовність теорії простих рідин для опису щільності зсувних хвиль в бінарних рідинах через наявність крос-кореляцій між флуктуаціями повного масового і мас-концентраційних потоків. Запропоновано та розв'язано аналітично в довгохвильовій області 4-змінну динамічну модель для поперечної динаміки бінарної рідини з явним врахуванням таких крос-кореляцій. Отримано рівняння для щільності зсувних хвиль у бінарних рідинах яка дозволяє пояснити зростання та зникнення щільності зсувних хвиль з ростом R.

29.01.24.0262/0824U000161

Копча Марія Іванівна Особливості колективних збуджень у бінарних рідинах: Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики конденсованих систем Національної академії наук України - Захищена; 1-- 0.2024

УДК: 53.072;53:004; 517.958:532.5 ; 532;
533; 536; 538.9

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена дослідженню колективних збуджень у бінарних рідинах за допомогою комбінації комп'ютерного моделювання методом *ab initio* молекулярної динаміки та теоретичного аналізу на основі узагальненої гідродинаміки. Об'єктами дослідження є іонний розплав NaCl, оксидний розплав Al₂O₃ та модельна бінарна рідина Коба-Андерсена, яка є стандартною моделлю для вивчення склоформуючих бінарних рідин. Ідея теоретичного аналізу полягає в знаходженні власних динамічних мод узагальненого рівняння Ланжевена, які відтворюють часові кореляційні функції, отримані в моделюванні *ab initio* молекулярною динамікою. Для цієї теоретичної методики необхідно побудувати узагальнену гідродинамічну матрицю та знайти її власні моди та власні вектори. Однак, у *ab initio* молекулярній динаміці (АІМД) виникають принципові проблеми у розрахунках просторових Фур'є-компонент густини енергії в рамках функціоналу електронної густини. Тому, в роботі запропоновано використовувати ефективну схему відтворення часових кореляційних функцій в рамках термов'язкопружної моделі, коли матричні елементи, пов'язані з флуктуаціями густини енергії є параметрами, які визначаються з найкращого відтворення теоретичними функціями шести парціальних часових кореляційних функцій, отриманих з АІМД. При цьому запропонований підхід, дозволяє задовільнити точні правила сум з точністю до четвертих частотних моментів парціальних динамічних структурних факторів. Параметри підпасування додатково задовільняють нерівності Коші-Шварца, оскільки вони є кореляційними функціями, що є додатковою перевагою даного методу. На практиці, використання запропонованого підходу на основі восьми-змінної термо-в'язкопружної моделі виявилось ефективним для

відтворення часових кореляційних функцій, що підтверджує правильність теоретичного підходу. Перевірено якість відтворення парціальних часових кореляційних функцій потік-потік та густина-густина для розплаву оксиду Al₂O₃ та іонного розплаву NaCl і отримано дисперсії колективних збуджень, використовуючи розроблену методику. Аналіз особливостей дисперсії акустичних та оптичних колективних збуджень проведено для розплаву оксиду Al₂O₃ та іонного розплаву NaCl. Проведено порівняння з дисперсією колективних збуджень, отриманих з шести-змінного в'язкопружного наближення. Показано, що в'язкопружна модель не здатна правильно відтворити поведінку часових кореляційних функцій та дисперсію колективних мод. Однак, в рамках запропонованої восьми-змінної методики було отримано додаткову вітку пропаторних збуджень в довгохвильовій області, що дозволило дуже добре відтворити часові кореляційні функції, отримані з АІМД. Дисперсію і загасання трьох гілок власних пропаторних мод, порівняно з числовими оцінками з положень максимумів відповідних спектральних функцій потоку для того, щоб зрозуміти роль повздовжних акустичних (LA), поздовжніх і поперечних (LO і TO) оптичних збуджень у колективній динаміці бінарних розплавів. Для іонних розплавів NaCl та Al₂O₃ встановлено, що додаткова вітка власних динамічних мод з восьми-змінної моделі добре співпадає з частотами TO збуджень. Це свідчить про ефекти зачеплення повздовжньої та поперечної динаміки в довгохвильовій області для іонних розплавів, механізм якого на даний час вимагає побудови нових теоретичних моделей з не-локальною (з різними хвильовими числами) взаємодією мод. Досліджено поперечні колективні збудження в моделі бінарної рідини Коба-Андерсена для різних співвідношень мас компонент R за фіксованої густини рідини. Встановлено зростання частоти поперечних оптичних мод та збільшення щільності для зсувних хвиль з ростом R. Порівняння результатів комп'ютерного

моделювання з теоретичним виразом для щільності зсувних хвиль в простих рідинах показало не застосовність теорії простих рідин для опису щільності зсувних хвиль в бінарних рідинах через наявність крос-кореляцій між флуктуаціями повного масового і мас-концентраційних потоків. Запропоновано та розв'язано аналітично в довгохвильовій області 4-змінну динамічну модель для поперечної динаміки бінарної рідини з явним врахуванням таких крос-кореляцій. Отримано рівняння для щільності зсувних хвиль у бінарних рідинах яка дозволяє пояснити зростання та зникнення щільності зсувних хвиль з ростом R.

29.19 Фізика твердих тіл

29.01.24.0263/0224U000099

Особливості X-променевої діагностики наноструктурної релаксації і дефектоутворення в складних за кристалічною будовою гетеросистемах, тонких плівках та наноконструктах: Заключний звіт/Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Керівник Борча Мар'яна Драгошівна - ДР 0121U112391, УДК 538.97-405, 543.08, 548.571; 548.4 , 537-311.322 , 537.226; 537.311.32; 538.956 , 535.4

194

Метою роботи є комплексне дослідження структурних змін у складних за кристалічною будовою твердих розчинах, тонких плівках, нанорозмірних системах, підданих дії зовнішніх чинників; встановлення фізичних механізмів релаксації деформацій та розподілу компонентного і фазового складу у структурах з градієнтним компонентним складом, а також, створення нових моделей для аналізу впливу цих параметрів на дифракцію X-променів та можливості їх дослідження за допомогою високороздільної X-променевої дифрактометрії, електронно-растрової та атомно-силової мікроскопії.

29.01.24.0264/0224U000112

Структура та властивості високоентропійних диборидів металів, виготовлених методом реакційного синтезу: Заключний звіт/Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Попов Олексій Юрійович - ДР 0123U104070, УДК 537.311.31

32

Вивчення механічних характеристик високоентропійних керамічних композитів систем Ti-Zr-Hf-V-Nb-Ta-B-C виготовлених методом реакційного гарячого пресування.

29.01.24.0265/0824U000143

Герус Анна Олегівна Сенсорні властивості дендритних точково-контактних наноструктур: Дис...Доктор філософії/Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б. І. Веркіна Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 539.219.3;538.931-405; 539.21:537.1;548:537.1;538.95-405:537.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «фізика та астрономія». – Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б.І. Веркіна НАН України, Харків, 2023. Об'єкт дослідження – дендритні точково-контактні наноструктури. Предмет дослідження – ефекти нелінійної електропровідності в квантових дендритних точкових контактах Янсона. У першому розділі «Сучасний стан та перспективи розвитку квантових сенсорів, що працюють на принципі зміни електричної провідності» йдеться про фундаментальні основи мікроконтактної спектроскопії (МКС) Янсона та точкових контактів Янсона, які є базовим елементом сучасних квантових сенсорів. Наведено інформацію про моделі точкових контактів

Янсона, описано режими протікання струму. Описані принципи детектування газових середовищ. Другий розділ «Методичні особливості досліджень та експериментальне обладнання» розповідає про особливості процесу створення точкових контактів Янсона та методи дослідження їх характеристик. Наведено опис лабораторного устаткування, описано методологію підготовки електролітів та електродів для створення дендритних точкових контактів Янсона. Описано методологію дисертаційних досліджень в газовому середовищі. У третьому розділі «Квантування провідності – новий селективний механізм детектування газових середовищ» запропоновано нову концепцію селективного детектування в газових та рідких середовищах, основу на формуванні оригінальної квантової системи та ресстрації її енергетичних станів у динамічному режимі за допомогою дендритних точкових контактів Янсона, синтезованих електрохімічним шляхом у досліджуваному середовищі. Синтез нанорозмірних дендритних точкових контактів Янсона виконується в процесі циклічного комутаційного ефекту, який має місце в електроліті, що контактує з середовищем, що аналізується. Провідність дендритних точкових контактів Янсона демонструє квантову поведінку, що визначається оболонковим ефектом. Квантовий оболонковий ефект формує геометрію та обумовлює дискретну зміну структури провідних каналів дендритних точкових контактів Янсона в процесі їх синтезу. Динамічний режим сканування енергетичних станів точково-контактних квантових систем, запропонований у даній роботі, дозволяє розробити універсальний метод для вибіркового виявлення багатьох газоподібних і рідких середовищ, включаючи такі важкі для виявлення речовини, як метан і інертні гази. Четвертий розділ дисертаційної роботи присвячений дослідженню «механізму активації циклічного комутаційного ефекту для квантового селективного детектування за допомогою дендритних точкових контактів Янсона». Розробка

квантових селективних сенсорів вимагає детального вивчення природи, кінетичних параметрів і механізмів активації всіх фаз циклічного комутаційного ефекту. Точкові контакти Янсона є основним інструментом для вирішення виникаючих завдань. При розміщенні їх в іонопровідному середовищі провідний канал контакту може функціонувати як електрохімічна безщільна електродна система (БЕС). Аналіз експериментальних даних щодо динаміки електропровідності та часу життя дендритних точкових контактів Янсона під час циклічного комутаційного ефекту дозволяє дослідити особливості процесів, які можуть уможливити реалізацію квантового механізму вибіркового детектування та призвести до підвищення чутливості точково-контактних сенсорів до рідких і газоподібних аналітів. Запропоновано та обговорено математичну модель руйнування аноду дендритних мідних точкових контактів під час циклічного комутаційного ефекту. У п'ятому розділі «Квантовий сенсор – сенсор нового покоління» розглянуто результати досліджень, що були спрямовані на перевірку можливості практичного застосування селективного квантового механізму детектування газових середовищ, який було відкрито при виконанні дисертаційної роботи. Для цього була проведена розробка прототипу нового квантового сенсора. Гістограми провідності, які відповідають квантовим станам дендритних точкових контактів в процесі їх перетворень, є маркером певних середовищ і можуть бути зареєстровані за допомогою прототипу нового квантового сенсора, розробленого в дисертаційній роботі. Дієздатність розробленого прототипу була доведена в експериментах в газових середовищах аргону та оточуючого повітря. Отримані результати забезпечують передумови для розробки квантових сенсорів нового покоління для селективного визначення рідких та газових середовищ. Ключові слова: наноструктура, електрична провідність, мікроконтактна спектроскопія Янсона, мікроконтактний газочутливий ефект, сенсор, дендрит, електричний опір, наноструктурні перетворення, квантування провідності,

провідність, транспортні властивості, точкові контакти, квантовий розмірний ефект, скануюча електронна мікроскопія, наноматеріали, квантові ефекти, спектроскопія, Раманівська спектроскопія, транспортні властивості, питомий електричний опір.

29.01.24.0266/0824U000143

Герус Анна Олегівна Сенсорні властивості дендритних точково-контактних наноструктур: Дис...Доктор філософії/ Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б. І. Веркіна Національної академії наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 539.219.3;538.931-405;
539.21:537.1;548:537.1;538.95-405:537.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «фізика та астрономія». – Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б.І. Веркіна НАН України, Харків, 2023. Об'єкт дослідження – дендритні точково-контактні наноструктури. Предмет дослідження – ефекти нелінійної електропровідності в квантових дендритних точкових контактах Янсона. У першому розділі «Сучасний стан та перспективи розвитку квантових сенсорів, що працюють на принципі зміни електричної провідності» йдеться про фундаментальні основи мікроконтактної спектроскопії (МКС) Янсона та точкових контактів Янсона, які є базовим елементом сучасних квантових сенсорів. Наведено інформацію про моделі точкових контактів Янсона, описано режими протікання струму. Описані принципи детектування газових середовищ. Другий розділ «Методичні особливості досліджень та експериментальне обладнання» розповідає про особливості процесу створення точкових контактів Янсона та методи дослідження їх характеристик. Наведено опис лабораторного устаткування, описано методологію підготовки електродів та електродів для створення дендритних

точкових контактів Янсона. Описано методологію дисертаційних досліджень в газовому середовищі. У третьому розділі «Квантування провідності – новий селективний механізм детектування газових середовищ» запропоновано нову концепцію селективного детектування в газових та рідких середовищах, оснований на формуванні оригінальної квантової системи та реєстрації її енергетичних станів у динамічному режимі за допомогою дендритних точкових контактів Янсона, синтезованих електрохімічним шляхом у досліджуваному середовищі. Синтез нанорозмірних дендритних точкових контактів Янсона виконується в процесі циклічного комутаційного ефекту, який має місце в електроліті, що контактує з середовищем, що аналізується. Провідність дендритних точкових контактів Янсона демонструє квантову поведінку, що визначається оболонковим ефектом. Квантовий оболонковий ефект формує геометрію та обумовлює дискретну зміну структури провідних каналів дендритних точкових контактів Янсона в процесі їх синтезу. Динамічний режим сканування енергетичних станів точково-контактних квантових систем, запропонований у даній роботі, дозволяє розробити універсальний метод для вибіркового виявлення багатьох газоподібних і рідких середовищ, включаючи такі важкі для виявлення речовини, як метан і інертні гази. Четвертий розділ дисертаційної роботи присвячений дослідженню «механізму активації циклічного комутаційного ефекту для квантового селективного детектування за допомогою дендритних точкових контактів Янсона». Розробка квантових селективних сенсорів вимагає детального вивчення природи, кінетичних параметрів і механізмів активації всіх фаз циклічного комутаційного ефекту. Точкові контакти Янсона є основним інструментом для вирішення виникаючих завдань. При розміщенні їх в іонопровідному середовищі провідний канал контакту може функціонувати як електрохімічна безщільна електродна система (БЕС). Аналіз експериментальних даних щодо

динаміки електропровідності та часу життя дендритних точкових контактів Янсона під час циклічного комутаційного ефекту дозволяє дослідити особливості процесів, які можуть уможливити реалізацію квантового механізму вибіркового детектування та призвести до підвищення чутливості точково-контактних сенсорів до рідких і газоподібних аналітів. Запропоновано та обговорено математичну модель руйнування аноду дендритних мідних точкових контактів під час циклічного комутаційного ефекту. У п'ятому розділі «Квантовий сенсор – сенсор нового покоління» розглянуто результати досліджень, що були спрямовані на перевірку можливості практичного застосування селективного квантового механізму детектування газових середовищ, який було відкрито при виконанні дисертаційної роботи. Для цього була проведена розробка прототипу нового квантового сенсора. Гістограми провідності, які відповідають квантовим станам дендритних точкових контактів в процесі їх перетворень, є маркером певних середовищ і можуть бути зареєстровані за допомогою прототипу нового квантового сенсора, розробленого в дисертаційній роботі. Дієздатність розробленого прототипу була доведена в експериментах в газових середовищах аргону та оточуючого повітря. Отримані результати забезпечують передумови для розробки квантових сенсорів нового покоління для селективного визначення рідких та газових середовищ. Ключові слова: наноструктура, електрична провідність, мікроконтактна спектроскопія Янсона, мікроконтактний газочутливий ефект, сенсор, дендрит, електричний опір, наноструктурні перетворення, квантування провідності, провідність, транспортні властивості, точкові контакти, квантовий розмірний ефект, скануюча електронна мікроскопія, наноматеріали, квантові ефекти, спектроскопія, Раманівська спектроскопія, транспортні властивості, питомий електричний опір.

29.27 Фізика плазми

29.01.24.0267/0224U000155

Генерація і діагностика потужних потоків плазми, розробка високоефективних іонно-плазмових джерел для термоядерних та технологічних застосувань.: Заклучний звіт/Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" Національної академії наук України; Керівник Гаркуша Ігор Євгенійович - ДР 0121U109829, УДК 533.9

31

Запропоновані розробки направлені на вирішення найважливіших проблем фізики високотемпературної плазми та майбутніх термоядерних енергетичних систем. Буде досліджено особливості взаємодії плазми з поверхнями складної геометрії, що обрані для найбільш енерго-навантажених ділянок термоядерного реактору. Розробка фізичних основ генерації та діагностики потужних потоків плазми, розробка високоефективних іонно-плазмових джерел для термоядерних та технологічних застосувань .Розвиток методів зондування плазми пучками прискорених часток. Аналіз параметрів плазми на термоядерних установках в залежності від умов розряду. Дослідження параметрів плазми будуть проводитися на стеллараторах Ураган-2М (м. Харків) та ТЖ-II (м. Мадрид) за допомогою діагностичних комплексів на прискорених пучках іонів цезію і атомів натрію. Будуть застосовуватися діагностичні комплекси розроблені в ІФП ННЦ ХФТІ. На стеллараторі Ураган-2М планується вимірювання параметрів плазми діагностичним комплексом на пучках важких іонів та комплексом на пучках атомів у одному січненні плазми, що дасть змогу проводити порівнювальний аналіз отриманих результатів. Також порівнювальний аналіз даних буде проводитись на основі результатів отриманих на діагностичних комплексах на пучках важких іонів стеллараторів Ураган-2М та ТЖ-II. Розробка технологій іонно-плазмового синтезу новітніх захисних, антибактеріальних, біоінертних, багатшарових покриттів на основі оксидів

та нітридів металів перехідної групи (Al, Ti, Zr, Nb) на поверхні медичних імплантатів, визначення оптимальних параметрів покриттів для різних типів медичних імплантатів з урахуванням особливостей функціонування.

29.29 Фізика атома і молекули

29.01.24.0268/0824U000252

Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович
Особливості скейлінгу при фазових переходах вище критичної вимірності та описі процесів денатурації ДНК:
Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики конденсованих систем Національної академії наук України - Захищена; 1--
0.2024

УДК: 532;533;536;538.9;
548;537.621;538.955-405;539.21:537.621;
538.9; 539.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вивченню принципів скейлінгу та універсальності в критичних явищах, які є фундаментальними концепціями в багатьох ділянках науки. В теорії критичних явищ гіпотеза скейлінгу стверджує, що термодинамічні потенціали є узагальненими однорідними функціями відповідних змінних поблизу критичної точки, а універсальність означає, що поведінка системи не залежить від деталей і мікроскопічної структури системи. Незважаючи на те, що ці ідеї виявилися ефективними для вирішення різноманітних завдань, їх застосування та розуміння залишається неповним. Ця дисертація досліджує явища скейлінгу вище верхньої критичної вимірності та заглиблюється в масштабування складних полімерних мереж. При дослідженні скейлінгу над верхньою критичною вимірністю основна увага приділяється скінченновимірному скейлінгу з вільними граничними умовами. Звичайні методи недостатньо точні, що перешкоджає всебічному розумінню

скейлінгової поведінки в різних явищах. Крім того, це дослідження стосується масштабування кополімерних мереж, зокрема в рамках моделі Поланди-Шераги, що описує термічну денатурацію ДНК. Для опису розщеплення ланцюга ДНК використовуються нові показники для кополімерних мереж. Структура дисертації наступна: чотири основні розділи (огляд літератури, комп'ютерне моделювання п'ятивимірної моделі Ізінга, аналіз Фур'є мод намагнічення та аналіз нулів Лі Янга, а також комплексне дослідження скейлінгових показників полімерних мереж), заключний розділ з ключовими висновками. У другому розділі ми підтверджуємо запропонований скейлінг для п'ятивимірної моделі Ізінга з вільними граничними умовами при псевдокритичній температурі. Ми використали алгоритм Вольфа для моделювання $d=5$ моделі Ізінга з вільними граничними умовами, щоб отримати скейлінгову картину таких величин, як намагнічення, ізотермічна сприйнятливність, енергія та теплоємність при нульовому магнітному полі та критичній, а також псевдокритичній температурах вище за верхню критичну вимірність $d_c=4$. У магнітному секторі спостерігаються узгоджені результати, підтверджуючи G-скейлінг (тривіальна фіксована точка Гауса, де всі поля прийняті за нуль) при критичній температурі T_c та Q-скейлінг (спеціальний скейлінг, у якому кореляції перевищують розмір системи, і введено новий показник q , який виправляє співвідношення гіперскейлінгу) при псевдокритичній температурі T_L для намагніченості. У третьому розділі застосовано нові підходи, зокрема дослідження Фур'є мод намагнічення, а також аналіз нулів статистичної суми (нулів Л-Янга) в комплексній площині, що підвищують точність спостережуваного скейлінгу. Ми показуємо, що Фур'є моди намагнічення повторюють поведінку намагнічення, спостережувану в розділі 2, і підтверджуємо Q-скейлінг, але не покращуємо кардинально скейлінгову картину. Аналіз на основі скінченновимірною скейлінгу нулів статистичної суми в комплексній площині

призводить до поведінки першого нуля Лі-Янга як функції розміру системи L : $\eta_{-1} \sim L^{-3,16}$ при T_c , що вказує на G-масштабування ($\eta_{-1} \sim L^{-3}$), а $\eta_{-1} \sim L^{-3,75}$ на T_L , що вказує на Q-скейлінг. Крім того, при дослідженні ізотермічної сприйнятливості в термінах нулів Лі-Янга з вищою точністю ліпше спостерігається скейлінгова поведінка у псевдокритичній точці T_L . Зауважимо, що цей скейлінг є набагато ближчим до Q-скейлінг, ніж до G-скейлінгу. Це вказує на те, що скейлінгова поведінка при вільних граничних умовах проявляється у спосіб, який більше узгоджується з Q-скейлінгом, ніж із попередніми суперечливими висновками в літературі, що дає цінну інформацію про динаміку цієї властивості. У четвертому розділі ми розглянули показники скейлінгу складної кополімерної мережі, яка виникає при термічній денатурації ДНК в межах моделі Поланда-Шераги. Ми отримали нові скейлінгові співвідношення для показника замикання петлі η , який контролює порядок фазового переходу з упорядкованої до неупорядкованої фази з урахуванням можливої неоднорідності між денатурованою петлею та зв'язаними ланцюгами. Наш аналіз ґрунтується на польовій теорії кополімерних мереж. Завдяки співвідношенням скейлінгу, ми зв'язуємо показники замикання петлі η зі скейлінговими показниками η_{f_1} , які визначають ентропійні властивості кополімерних зірок, створених взаємно взаємодіючими наборами f_1 SAW і f_2 RW. Використовуючи потужну техніку пересумовування, ми досліджуємо асимптотичні розклади для цих показників і оцінюємо їх при вимірності простору $d = 3$. Ми показуємо, що ефекти неоднорідності істотно впливають на силу переходу першого роду (показник η зростає в порівнянні зі звичайним однорідним випадком, коли всі ланцюги є SAW). Ми підтримуємо результати цього спостереження точними результатами для $d=2$. Крім того, ми показуємо, що таке загострення різкості фазового переходу стає ще суттєвішим у так званому

зайнятому середовищі з далекосяжними корельованими неоднорідностями.

29.01.24.0269/0824U000252

Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович
Особливості скейлінгу при фазових переходах вище критичної вимірності та описі процесів денатурації ДНК:
Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики конденсованих систем Національної академії наук України - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 532;533;536;538.9;
548:537.621;538.955-405;539.21:537.621;
538.9; 539.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вивченню принципів скейлінгу та універсальності в критичних явищах, які є фундаментальними концепціями в багатьох ділянках науки. В теорії критичних явищ гіпотеза скейлінгу стверджує, що термодинамічні потенціали є узагальненими однорідними функціями відповідних змінних поблизу критичної точки, а універсальність означає, що поведінка системи не залежить від деталей і мікроскопічної структури системи. Незважаючи на те, що ці ідеї виявилися ефективними для вирішення різноманітних завдань, їх застосування та розуміння залишається неповним. Ця дисертація досліджує явища скейлінгу вище верхньої критичної вимірності та заглиблюється в масштабування складних полімерних мереж. При дослідженні скейлінгу над верхньою критичною вимірністю основна увага приділяється скінченновимірному скейлінгу з вільними граничними умовами. Звичайні методи недостатньо точні, що перешкоджає всебічному розумінню скейлінгової поведінки в різних явищах. Крім того, це дослідження стосується масштабування кополімерних мереж, зокрема в рамках моделі Поланда-Шераги, що описує термічну денатурацію ДНК. Для опису розщеплення ланцюга ДНК використовуються нові показники для кополімерних мереж. Структура дисертації

наступна: чотири основні розділи (огляд літератури, комп'ютерне моделювання п'ятивимірної моделі Ізінга, аналіз Фур'є мод намагнічення та аналіз нулів Лі Янга, а також комплексне дослідження скейлінгових показників полімерних мереж), заключний розділ з ключовими висновками. У другому розділі ми підтверджуємо запропонований скейлінг для п'ятивимірної моделі Ізінга з вільними граничними умовами при псевдокритичній температурі. Ми використали алгоритм Вольфа для моделювання $d=5$ моделі Ізінга з вільними граничними умовами, щоб отримати скейлінгову картину таких величин, як намагнічення, ізотермічна сприйнятливості, енергія та теплоємність при нульовому магнітному полі та критичній, а також псевдокритичній температурах вище за верхню критичну вимірність $d_c=4$. У магнітному секторі спостерігаються узгоджені результати, підтверджуючи G-скейлінг (тривіальна фіксована точка Гауса, де всі поля прийняті за нуль) при критичній температурі T_c та Q-скейлінг (спеціальний скейлінг, у якому кореляції перевищують розмір системи, і введено новий показник η , який виправляє співвідношення гіперскейлінгу) при псевдокритичній температурі T_{LQ} для намагніченості. У третьому розділі застосовано нові підходи, зокрема дослідження Фур'є мод намагнічення, а також аналіз нулів статистичної суми (нулів Лі-Янга) в комплексній площині, що підвищують точність спостережуваного скейлінгу. Ми показуємо, що Фур'є моди намагнічення повторюють поведінку намагнічення, спостережувану в розділі 2, і підтверджуємо Q-скейлінг, але не покращуємо кардинально скейлінгову картину. Аналіз на основі скінченновимірною скейлінгу нулів статистичної суми в комплексній площині призводить до поведінки першого нуля Лі-Янга як функції розміру системи L : $h_1 \sim L^{-3,16 \pm 0,48}$ при T_c , що вказує на G-масштабування ($h_1 \sim L^{-3}$), а $h_1 \sim L^{-3,75}$ на T_{LQ} , що вказує на Q-скейлінг. Крім того, при дослідженні ізотермічної сприйнятливості в термінах нулів Лі-Янга

з вищою точністю ліпше спостерігається скейлінгова поведінка у псевдокритичній точці T_{LQ} . Зауважимо, що цей скейлінг є набагато ближчим до Q-скейлінг, ніж до G-скейлінгу. Це вказує на те, що скейлінгова поведінка при вільних граничних умовах проявляється у спосіб, який більше узгоджується з Q-скейлінгом, ніж із попередніми суперечливими висновками в літературі, що дає цінну інформацію про динаміку цієї властивості. У четвертому розділі ми розглянули показники скейлінгу складної кополімерної мережі, яка виникає при термічній денатурації ДНК в межах моделі Поланда-Шераги. Ми отримали нові скейлінгові співвідношення для показника замикання петлі ν , який контролює порядок фазового переходу з упорядкованої до неупорядкованої фази з урахуванням можливої неоднорідності між денатурованою петлею та зв'язаними ланцюгами. Наш аналіз ґрунтується на польовій теорії кополімерних мереж. Завдяки співвідношенням скейлінгу, ми зв'язуємо показники замикання петлі ν зі скейлінговими показниками $\eta_{f_1 f_2}$, які визначають ентропійні властивості кополімерних зірок, створених взаємно взаємодіючими наборами f_1 SAW і f_2 RW. Використовуючи потужну техніку пересумовування, ми досліджуємо асимптотичні розклади для цих показників і оцінюємо їх при вимірності простору $d = 3$. Ми показуємо, що ефекти неоднорідності істотно впливають на силу переходу першого роду (показник ν зростає в порівнянні зі звичайним однорідним випадком, коли всі ланцюги є SAW). Ми підтримуємо результати цього спостереження точними результатами для $d=2$. Крім того, ми показуємо, що таке загострення різкості фазового переходу стає ще суттєвішим у так званому зайнятому середовищі з далекосяжними корельованими неоднорідностями.

29.01.24.0270/0824U000252

Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович
Особливості скейлінгу при фазових переходах вище критичної вимірності та

описі процесів денатурації ДНК:
Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики
конденсованих систем Національної
академії наук України - Захищена; 1.-.
0.2024

УДК: 532;533;536;538.9;
548:537.621;538.955-405;539.21:537.621;
538.9; 539.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вивченню принципів скейлінгу та універсальності в критичних явищах, які є фундаментальними концепціями в багатьох ділянках науки. В теорії критичних явищ гіпотеза скейлінгу стверджує, що термодинамічні потенціали є узагальненими однорідними функціями відповідних змінних поблизу критичної точки, а універсальність означає, що поведінка системи не залежить від деталей і мікроскопічної структури системи. Незважаючи на те, що ці ідеї виявилися ефективними для вирішення різноманітних завдань, їх застосування та розуміння залишається неповним. Ця дисертація досліджує явища скейлінгу вище верхньої критичної вимірності та заглиблюється в масштабування складних полімерних мереж. При дослідженні скейлінгу над верхньою критичною вимірністю основна увага приділяється скінченновимірному скейлінгу з вільними граничними умовами. Звичайні методи недостатньо точні, що перешкоджає всебічному розумінню скейлінгової поведінки в різних явищах. Крім того, це дослідження стосується масштабування кополімерних мереж, зокрема в рамках моделі Поланди-Шераги, що описує термічну денатурацію ДНК. Для опису розщеплення ланцюга ДНК використовуються нові показники для кополімерних мереж. Структура дисертації наступна: чотири основні розділи (огляд літератури, комп'ютерне моделювання п'ятивимірної моделі Ізінга, аналіз Фур'є мод намагнічення та аналіз нулів Лі Янга, а також комплексне дослідження скейлінгових показників полімерних мереж), заключний розділ з ключовими висновками. У другому розділі ми

підтверджуємо запропонований скейлінг для п'ятивимірної моделі Ізінга з вільними граничними умовами при псевдокритичній температурі. Ми використали алгоритм Вольфа для моделювання $d=5$ моделі Ізінга з вільними граничними умовами, щоб отримати скейлінгову картину таких величин, як намагнічення, ізотермічна сприйнятливості, енергія та теплоємність при нульовому магнітному полі та критичній, а також псевдокритичній температурах вище за верхню критичну вимірність $d_c=4$. У магнітному секторі спостерігаються узгоджені результати, підтверджуючи G-скейлінг (тривіальна фіксована точка Гауса, де всі поля прийняті за нуль) при критичній температурі T_c та Q-скейлінг (спеціальний скейлінг, у якому кореляції перевищують розмір системи, і введено новий показник ν , який виправляє співвідношення гіперскейлінгу) при псевдокритичній температурі T_{LQ} для намагніченості. У третьому розділі застосовано нові підходи, зокрема дослідження Фур'є мод намагнічення, а також аналіз нулів статистичної суми (нулів Лі-Янга) в комплексній площині, що підвищують точність спостережуваного скейлінгу. Ми показуємо, що Фур'є моди намагнічення повторюють поведінку намагнічення, спостережувану в розділі 2, і підтверджуємо Q-скейлінг, але не покращуємо кардинально скейлінгову картину. Аналіз на основі скінченновимірного скейлінгу нулів статистичної суми в комплексній площині призводить до поведінки першого нуля Лі-Янга як функції розміру системи L : $h_1 \sim L^{-3,16 \pm 0,48}$ при T_c , що вказує на G-масштабування ($h_1 \sim L^{-3}$), а $h_1 \sim L^{-3,75}$ на T_{LQ} , що вказує на Q-скейлінг. Крім того, при дослідженні ізотермічної сприйнятливості в термінах нулів Лі-Янга з вищою точністю ліпше спостерігається скейлінгова поведінка у псевдокритичній точці T_{LQ} . Зауважимо, що цей скейлінг є набагато ближчим до Q-скейлінг, ніж до G-скейлінгу. Це вказує на те, що скейлінгова поведінка при вільних граничних умовах проявляється у спосіб, який більше узгоджується з Q-скейлінгом,

ніж із попередніми суперечливими висновками в літературі, що дає цінну інформацію про динаміку цієї властивості. У четвертому розділі ми розглянули показники скейлінгу складної кополімерної мережі, яка виникає при термічній денатурації ДНК в межах моделі Поланда-Шераги. Ми отримали нові скейлінгові співвідношення для показника замикання петлі ζ , який контролює порядок фазового переходу з упорядкованої до неупорядкованої фази з урахуванням можливої неоднорідності між денатурованою петлею та зв'язаними ланцюгами. Наш аналіз ґрунтується на польовій теорії кополімерних мереж. Завдяки співвідношенням скейлінгу, ми зв'язуємо показники замикання петлі ζ зі скейлінговими показниками $\eta_{f_1 f_2}$, які визначають ентропійні властивості кополімерних зірок, створених взаємно взаємодіючими наборами f_1 SAW і f_2 RW. Використовуючи потужну техніку пересумовування, ми досліджуємо асимптотичні розклади для цих показників і оцінюємо їх при вимірності простору $d = 3$. Ми показуємо, що ефекти неоднорідності істотно впливають на силу переходу першого роду (показник ζ зростає в порівнянні зі звичайним однорідним випадком, коли всі ланцюги є SAW). Ми підтримуємо результати цього спостереження точними результатами для $d=2$. Крім того, ми показуємо, що таке загострення різкості фазового переходу стає ще суттєвішим у так званому зайнятому середовищі з далекосяжними корельованими неоднорідностями.

29.01.24.0271/0824U000252

Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович
Особливості скейлінгу при фазових переходах вище критичної вимірності та описі процесів денатурації ДНК:
Дис...Доктор філософії/ Інститут фізики конденсованих систем Національної академії наук України - Захищена; 1-.- 0.2024

УДК: 532;533;536;538.9;
548:537.621;538.955-405;539.21:537.621;
538.9; 539.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вивченню принципів скейлінгу та універсальності в критичних явищах, які є фундаментальними концепціями в багатьох ділянках науки. В теорії критичних явищ гіпотеза скейлінгу стверджує, що термодинамічні потенціали є узагальненими однорідними функціями відповідних змінних поблизу критичної точки, а універсальність означає, що поведінка системи не залежить від деталей і мікроскопічної структури системи. Незважаючи на те, що ці ідеї виявилися ефективними для вирішення різноманітних завдань, їх застосування та розуміння залишається неповним. Ця дисертація досліджує явища скейлінгу вище верхньої критичної вимірності та заглиблюється в масштабування складних полімерних мереж. При дослідженні скейлінгу над верхньою критичною вимірністю основна увага приділяється скінченновимірному скейлінгу з вільними граничними умовами. Звичайні методи недостатньо точні, що перешкоджає всебічному розумінню скейлінгової поведінки в різних явищах. Крім того, це дослідження стосується масштабування кополімерних мереж, зокрема в рамках моделі Поланда-Шераги, що описує термічну денатурацію ДНК. Для опису розщеплення ланцюга ДНК використовуються нові показники для кополімерних мереж. Структура дисертації наступна: чотири основні розділи (огляд літератури, комп'ютерне моделювання п'ятивимірної моделі Ізінга, аналіз Фур'є мод намагнічення та аналіз нулів Лі Янга, а також комплексне дослідження скейлінгових показників полімерних мереж), заключний розділ з ключовими висновками. У другому розділі ми підтверджуємо запропонований скейлінг для п'ятивимірної моделі Ізінга з вільними граничними умовами при псевдокритичній температурі. Ми використали алгоритм Вольфа для моделювання $d=5$ моделі Ізінга з вільними граничними умовами,

щоб отримати скейлінгову картину таких величин, як намагнічення, ізотермічна сприйнятливість, енергія та теплоємність при нульовому магнітному полі та критичній, а також псевдокритичній температурах вище за верхню критичну вимірність $d_c=4$. У магнітному секторі спостерігаються узгоджені результати, підтверджуючи G-скейлінг (тривіальна фіксована точка Гауса, де всі поля прийняті за нуль) при критичній температурі T_c та Q-скейлінг (спеціальний скейлінг, у якому кореляції перевищують розмір системи, і введено новий показник q , який виправляє співвідношення гіперскейлінгу) при псевдокритичній температурі T_L для намагніченості. У третьому розділі застосовано нові підходи, зокрема дослідження Фур'є мод намагнічення, а також аналіз нулів статистичної суми (нулів Лі-Янга) в комплексній площині, що підвищують точність спостережуваного скейлінгу. Ми показуємо, що Фур'є моди намагнічення повторюють поведінку намагнічення, спостережувану в розділі 2, і підтверджуємо Q-скейлінг, але не покращуємо кардинально скейлінгову картину. Аналіз на основі скінченновимірного скейлінгу нулів статистичної суми в комплексній площині призводить до поведінки першого нуля Лі-Янга як функції розміру системи L : $h_1 \sim L^{-3,16} \pm 0,48$ при T_c , що вказує на G-масштабування ($h_1 \sim L^{-3}$), а $h_1 \sim L^{-3,75}$ на T_L , що вказує на Q-скейлінг. Крім того, при дослідженні ізотермічної сприйнятливості в термінах нулів Лі-Янга з вищою точністю ліпше спостерігається скейлінгова поведінка у псевдокритичній точці T_L . Зауважимо, що цей скейлінг є набагато ближчим до Q-скейлінг, ніж до G-скейлінгу. Це вказує на те, що скейлінгова поведінка при вільних граничних умовах проявляється у спосіб, який більше узгоджується з Q-скейлінгом, ніж із попередніми суперечливими висновками в літературі, що дає цінну інформацію про динаміку цієї властивості. У четвертому розділі ми розглянули показники скейлінгу складної кополімерної мережі, яка виникає при

термічній денатурації ДНК в межах моделі Поланда-Шераги. Ми отримали нові скейлінгові співвідношення для показника замикання петлі ζ , який контролює порядок фазового переходу з упорядкованої до неупорядкованої фази з урахуванням можливої неоднорідності між денатурованою петлею та зв'язаними ланцюгами. Наш аналіз ґрунтується на польовій теорії кополімерних мереж. Завдяки співвідношенням скейлінгу, ми зв'язуємо показники замикання петлі ζ зі скейлінговими показниками $\eta_{f_1 f_2}$, які визначають ентропійні властивості кополімерних зірок, створених взаємно взаємодіючими наборами f_1 SAW і f_2 RW. Використовуючи потужну техніку пересумовування, ми досліджуємо асимптотичні розклади для цих показників і оцінюємо їх при вимірності простору $d = 3$. Ми показуємо, що ефекти неоднорідності істотно впливають на силу переходу першого роду (показник ζ зростає в порівнянні зі звичайним однорідним випадком, коли всі ланцюги є SAW). Ми підтримуємо результати цього спостереження точними результатами для $d=2$. Крім того, ми показуємо, що таке загострення різкості фазового переходу стає ще суттєвішим у так званому зайнятому середовищі з далекосяжними корельованими неоднорідностями.

29.31 Оптика

29.01.24.0272/0224U000124

Дослідження оптичних, плазмонних та електрофізичних властивостей металовуглецевих наноструктур.: Заключний звіт/Інститут фізики Національної академії наук України; Керівник Смірнова Тетяна Миколаївна, Фесенко Олена Мар'янівна - ДР 0119U001518, УДК 535.3, 535.375.5:621.375.8

113

Виконання фундаментальних наукових досліджень у галузі оптики та плазмоніки з метою отримання нових знань про

оптичні, плазмонні та електрофізичні властивості концептуально нових сенсорних 2D та 3D матеріалів на основі метало-вуглецевих та полімерних наноструктур і вивчення особливостей їхньої взаємодії з когерентними світловими полями. Ці наноструктури будуть мати унікальні оптичні та плазмонні властивості, які обумовлені ефектами підсилення локального електричного поля в металевих наноструктурах, а також можливістю керування плазмонною частотою графену та інших вуглецевих наноструктур.

29.01.24.0273/0824U000192

Білюк Анатолій Анатолійович Особливості поглинання електромагнітного випромінювання наночастинками металів в умовах локалізованого поверхневого плазмонного резонансу: Дис...Доктор філософії/ Інститут хімії поверхні ім. О. О. Чуйка Національної академії наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 535.3; 535:621.373.826]:539;
539.21:539.12.04; 548:539.12.04;
538.95Ф405:539.12.04

с. - Бібліогр.: назв

Метою роботи є дослідження взаємодії металевих наночастинок з електромагнітним випромінюванням в умовах плазмонного резонансу з можливістю їх подальшого використання в пристроях органічної електроніки, зокрема в сонячних елементах. Актуальність роботи обумовлена тим, що в останні роки шукається спосіб отримання дешевої та доступної електроенергії. Основним аспектом якої також є екологічність елементів з якої вона добувається. Перспективним напрямком для досліджень та отримання такої енергії є сонячні елементи з органічними напівпровідниками. Адже такі сонячні елементи можуть бути, ефективними в перетворюванні енергії, гнучкими, екологічними, та доступними. Головним напрямком таких досліджень є сонячні елементи на основі органічних

напівпровідників з інкорпорованими частинками металу, а також процеси що відбуваються в середовищі напівпровідника та на поверхні частинок. У роботі використовуються: математичний апарат та методи класичної електродинаміки в електростатичному наближенні, метод кінетичного рівняння Больцмана в наближенні часу релаксації, метод скінченних різниць в часовій області. В дисертаційній роботі, під час проведення досліджень, було отримано низку нових та важливих теоретичних результатів: 1. Спираючись на метод кінетичного рівняння, розраховано оптичну провідність металевих наночастинок сфероїдальної форми та залежність ширини лінії локалізованого плазмонного резонансу (ЛППР), від діелектричної провідності оточуючого середовища для сферичних наночастинок Ag. Показано, що із зростанням радіусу сферичної наночастинок ширина лінії ЛППР суттєво зменшується і осцилює навколо певного розміру частинок. 2. Проведене, методом скінченної різниці в часовій області (FDTD), чисельне моделювання оптичних характеристик органічних сонячних елементів (ОСЕ) на основі полі-3,4-етилендіоксітіофен:полістерол сульфونات з інкорпорованими наночастинами металів показало, що їх додавання в фоточутливий шар значно збільшує коефіцієнт поглинання світла коміркою при більших довжинах хвиль (від 600 нм). Наявність піків поглинання для Cu близько 829 нм, Au близько 625 нм, та Ag близько 726 нм вказує на наявність локалізованого повеневого плазмонного резонансу. 3. Показано, що додавання металевих наночастинок (МНЧ) до світлочутливого шару органічного сонячного елементу (ОСЕ) посилює поглинання ними світла, і це залежить від форми та матеріалу МНЧ. 4. Показано, що в металевих наночастинках, розміри яких менші за довжину вільного пробігу електрона в металевій наночастиці, оптична провідність і, відповідно, коефіцієнт поглинання світла стають тензорними величинами. Окрім того коефіцієнт поглинання світла (лазерного

випромінювання) металевими наночастинками в умовах плазмонного резонансу, залежить від їх форми (через геометричні фактори), діелектричної проникності оточуючого середовища та тензора оптичної провідності металевої наночастинки. 5. Розрахунки методом FDTD показують що, ЛППР, індукований наночастинками, не тільки підвищує ступінь поглинання світла, але й збільшує ступінь дисоціації екситонів, що виникають в фоточутливому шарі органічних напівпровідників під дією електромагнітного випромінювання. Продемонстровано, що при витягнутій формі частинок (міді, срібла, золота), коефіцієнт поглинання зменшується, в той час як, при дослідження круглих частинок або сплюснутих збільшується, притому можна розглядати приплюснуті частинки як кластери скупчень частинок. Одержані в роботі результати можуть бути використані при створенні нових функціональних матеріалів з наперед заданими властивостями для твердотільної мікроелектроніки, технології напівпровідникового виробництва, конструювання органічних сонячних елементів. Зокрема, інкорпорування металевих наночастинок в фоточутливий шар на основі полімеру ПЕДОТ:ПСС дозволить помітно збільшити коефіцієнт корисної дії таких органічних сонячних елементів. Ключові слова: металеві наночастинки, поглинання, електромагнітне випромінювання, локалізований поверхневий плазмонний резонанс, електрони, плазмони, кінетичне рівняння, випромінювання

29.33 Лазерна фізика

29.01.24.0274/0224U000124

Дослідження оптичних, плазмонних та електрофізичних властивостей метало-вуглецевих наноструктур.: Заключний звіт/Інститут фізики Національної академії наук України; Керівник Смірнова Тетяна Миколаївна, Фесенко Олена Мар'янівна - ДР 0119U001518, УДК 535.3, 535.375.5:621.375.8

113

Виконання фундаментальних наукових досліджень у галузі оптики та плазмоніки з метою отримання нових знань про оптичні, плазмонні та електрофізичні властивості концептуально нових сенсорних 2D та 3D матеріалів на основі метало-вуглецевих та полімерних наноструктур і вивчення особливостей їхньої взаємодії з когерентними світловими полями. Ці наноструктури будуть мати унікальні оптичні та плазмонні властивості, які обумовлені ефектами підсилення локального електричного поля в металевих наноструктурах, а також можливістю керування плазмонною частотою графену та інших вуглецевих наноструктур.

29.01.24.0275/0224U000124

Дослідження оптичних, плазмонних та електрофізичних властивостей метало-вуглецевих наноструктур.: Заключний звіт/Інститут фізики Національної академії наук України; Керівник Смірнова Тетяна Миколаївна, Фесенко Олена Мар'янівна - ДР 0119U001518, УДК 535.3, 535.375.5:621.375.8

113

Виконання фундаментальних наукових досліджень у галузі оптики та плазмоніки з метою отримання нових знань про оптичні, плазмонні та електрофізичні властивості концептуально нових сенсорних 2D та 3D матеріалів на основі метало-вуглецевих та полімерних наноструктур і вивчення особливостей їхньої взаємодії з когерентними світловими полями. Ці наноструктури будуть мати унікальні оптичні та плазмонні властивості, які обумовлені ефектами підсилення локального електричного поля в металевих наноструктурах, а також можливістю керування плазмонною частотою графену та інших вуглецевих наноструктур.

29.01.24.0276/0824U000192

Білюк Анатолій Анатолійович Особливості поглинання електромагнітного випромінювання наночастинками металів в умовах локалізованого поверхневого плазмонного резонансу: Дис...Доктор філософії/ Інститут хімії поверхні ім. О. О. Чуйка Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 535.3; 535:621.373.826]:539;
539.21:539.12.04; 548:539.12.04;
538.95Ф405:539.12.04

с. - Бібліогр.: назв

Метою роботи є дослідження взаємодії металевих наночастинок з електромагнітним випромінюванням в умовах плазмонного резонансу з можливістю їх подальшого використання в пристроях органічної електроніки, зокрема в сонячних елементах. Актуальність роботи обумовлена тим, що в останні роки шукається спосіб отримання дешевої та доступної електроенергії. Основним аспектом якої також є екологічність елементів з якої вона добувається. Перспективним напрямком для досліджень та отримання такої енергії є сонячні елементи з органічними напівпровідниками. Адже такі сонячні елементи можуть бути, ефективними в перетворюванні енергії, гнучкими, екологічними, та доступними. Головним напрямком таких досліджень є сонячні елементи на основі органічних напівпровідників з інкорпорованими частинками металу, а також процеси що відбуваються в середовищі напівпровідника та на поверхні частинок. У роботі використовуються: математичний апарат та методи класичної електродинаміки в електростатичному наближенні, метод кінетичного рівняння Больцмана в наближенні часу релаксації, метод скінченних різниць в часовій області. В дисертаційній роботі, під час проведення досліджень, було отримано низку нових та важливих теоретичних результатів: 1. Спираючись на метод кінетичного рівняння, розраховано оптичну провідність металевих наночастинок сфероїдальної форми та

залежність ширини лінії локалізованого плазмонного резонансу (ЛППР), від діелектричної провідності оточуючого середовища для сферичних наночастинок Ag. Показано, що із зростанням радіусу сферичної наночастинки ширина лінії ЛППР суттєво зменшується і осцилює навколо певного розміру частинок. 2. Проведене, методом скінченної різниці в часовій області (FDTD), чисельне моделювання оптичних характеристик органічних сонячних елементів (ОСЕ) на основі полі-3,4-етилендіоксітіофен:полістерол сульфат з інкорпорованими наночастинками металів показало, що їх додавання в фоточутливий шар значно збільшує коефіцієнт поглинання світла коміркою при більших довжинах хвиль (від 600 нм). Наявність піків поглинання для Cu близько 829 нм, Au близько 625 нм, та Ag близько 726 нм вказує на наявність локалізованого повеневого плазмонного резонансу. 3. Показано, що додавання металевих наночастинок (МНЧ) до світлочутливого шару органічного сонячного елемента (ОСЕ) посилює поглинання ними світла, і це залежить від форми та матеріалу МНЧ. 4. Показано, що в металевих наночастинках, розміри яких менші за довжину вільного пробігу електрона в металевій наночастинці, оптична провідність і, відповідно, коефіцієнт поглинання світла стають тензорними величинами. Окрім того коефіцієнт поглинання світла (лазерного випромінювання) металевими наночастинками в умовах плазмонного резонансу, залежить від їх форми (через геометричні фактори), діелектричної проникності оточуючого середовища та тензора оптичної провідності металеві наночастинок. 5. Розрахунки методом FDTD показують що, ЛППР, індукований наночастинками, не тільки підвищує ступінь поглинання світла, але й збільшує ступінь дисоціації екситонів, що виникають в фоточутливому шарі органічних напівпровідників під дією електромагнітного випромінювання. Продемонстровано, що при витягнутій формі частинок (міді, срібла, золота), коефіцієнт поглинання зменшується, в той

час як, при дослідження круглих частинок або сплюснутих збільшується, притому можна розглядати приплюснуті частинки як кластери скупчень частинок. Одержані в роботі результати можуть бути використані при створенні нових функціональних матеріалів з наперед заданими властивостями для твердотільної мікроелектроніки, технології напівпровідникового виробництва, конструювання органічних сонячних елементів. Зокрема, інкорпорування металевих наночастинок в фоточутливий шар на основі полімеру ПЕДОТ:ПСС дозволить помітно збільшити коефіцієнт корисної дії таких органічних сонячних елементів. Ключові слова: металеві наночастинки, поглинання, електромагнітне випромінювання, локалізований поверхневий плазмонний резонанс, електрони, плаزمони, кінетичне рівняння, випромінювання

29.01.24.0277/0824U000192

Білюк Анатолій Анатолійович Особливості поглинання електромагнітного випромінювання наночастинок металів в умовах локалізованого поверхневого плазмонного резонансу: Дис...Доктор філософії/ Інститут хімії поверхні ім. О. О. Чуйка Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 535.3; 535:621.373.826]:539; 539.21:539.12.04; 548:539.12.04; 538.95Ф405:539.12.04

с. - Бібліогр.: назв

Метою роботи є дослідження взаємодії металевих наночастинок з електромагнітним випромінюванням в умовах плазмонного резонансу з можливістю їх подальшого використання в пристроях органічної електроніки, зокрема в сонячних елементах. Актуальність роботи обумовлена тим, що в останні роки шукається спосіб отримання дешевої та доступної електроенергії. Основним аспектом якої також є екологічність елементів з якої вона добувається. Перспективним напрямком для досліджень

та отримання такої енергії є сонячні елементи з органічними напівпровідниками. Адже такі сонячні елементи можуть бути, ефективними в перетворюванні енергії, гнучкими, екологічними, та доступними. Головним напрямком таких досліджень є сонячні елементи на основі органічних напівпровідників з інкорпорованими частинками металу, а також процеси що відбуваються в середовищі напівпровідника та на поверхні частинок. У роботі використовуються: математичний апарат та методи класичної електродинаміки в електростатичному наближенні, метод кінетичного рівняння Больцмана в наближенні часу релаксації, метод скінченних різниць в часовій області. В дисертаційній роботі, під час проведення досліджень, було отримано низку нових та важливих теоретичних результатів: 1. Спираючись на метод кінетичного рівняння, розраховано оптичну провідність металевих наночастинок сфероїдальної форми та залежність ширини лінії локалізованого плазмонного резонансу (ЛППР), від діелектричної провідності оточуючого середовища для сферичних наночастинок Ag. Показано, що із зростанням радіусу сферичної наночастинок ширина лінії ЛППР суттєво зменшується і осцилює навколо певного розміру частинок. 2. Проведене, методом скінченної різниці в часовій області (FDTD), чисельне моделювання оптичних характеристик органічних сонячних елементів (ОСЕ) на основі полі-3,4-етилендіоксітіофен:полістерол сульфونات з інкорпорованими наночастинок металів показало, що їх додавання в фоточутливий шар значно збільшує коефіцієнт поглинання світла коміркою при більших довжинах хвиль (від 600 нм). Наявність піків поглинання для Cu близько 829 нм, Au близько 625 нм, та Ag близько 726 нм вказує на наявність локалізованого повеневого плазмонного резонансу. 3. Показано, що додавання металевих наночастинок (МНЧ) до світлочутливого шару органічного сонячного елементу (ОСЕ) посилює поглинання ними світла, і це залежить від форми та матеріалу МНЧ.

4. Показано, що в металевих наночастинках, розміри яких менші за довжину вільного пробігу електрона в металевій наночастинці, оптична провідність i , відповідно, коефіцієнт поглинання світла стають тензорними величинами. Окрім того коефіцієнт поглинання світла (лазерного випромінювання) металевими наночастинками в умовах плазмонного резонансу, залежить від їх форми (через геометричні фактори), діелектричної проникності оточуючого середовища та тензора оптичної провідності металеві наночастинки. 5. Розрахунки методом FDTD показують що, ЛППР, індукований наночастинками, не тільки підвищує ступінь поглинання світла, але й збільшує ступінь дисоціації екситонів, що виникають в фоточутливому шарі органічних напівпровідників під дією електромагнітного випромінювання. Продемонстровано, що при витягнутій формі частинок (міді, срібла, золота), коефіцієнт поглинання зменшується, в той час як, при дослідження круглих частинок або сплюснутих збільшується, притому можна розглядати приплюснуті частинки як кластери скупчень частинок. Одержані в роботі результати можуть бути використані при створенні нових функціональних матеріалів з наперед заданими властивостями для твердотільної мікроелектроніки, технології напівпровідникового виробництва, конструювання органічних сонячних елементів. Зокрема, інкорпорування металевих наночастинок в фоточутливий шар на основі полімеру ПЕДОТ:ПСС дозволить помітно збільшити коефіцієнт корисної дії таких органічних сонячних елементів. Ключові слова: металеві наночастинки, поглинання, електромагнітне випромінювання, локалізований поверхневий плазмонний резонанс, електрони, плазмони, кінетичне рівняння, випромінювання

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.01.24.0278/0824U000295

Козачук Максим Андрійович
Передавальний модуль пікосекундних імпульсів: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 537.86; 621.38.01:53

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної науково-технічної задачі розробки передавального модуля пікосекундних імпульсів для радара виявлення зброї, прихованої на тілі людини. Основна увага зосереджена на ключових складових такого передавального модуля, а саме, на потужному генераторі імпульсів протилежної полярності тривалістю порядку сотень пікосекунд з частотою повторення до 15 МГц і амплітудою порядку 10 В, та ультраширококустової антені, здатній випромінювати такі імпульси. Дослідження виконано в рамках гранту НАТО G4992 «Long-range Stand-off Microwave Radar for Personnel Protection» за програмою НАТО «Наука заради миру та безпеки» (Science for Peace and Security, SPS). Запропоновано спосіб та схемотехнічні рішення генерації ультракоротких імпульсів Гауса протилежної полярності, які повторюються з заданою частотою. Запропоновано нову ультраширококустову планарну щілинну антену яка відрізняється від відомих планарних щілинних антен (класичної, антиподальної та балансної антиподальної антен Вівальді) оригінальною топологією та двосторонньою металізацією. Вперше проведено чисельне й експериментальне дослідження такої антени. Показано, що завдяки наявності дзеркальних площин симетрії в Е- і Н-площинах, запропонована антена має найнижчий рівень кросполяризаційного випромінювання серед планарних щілинних антен. Антена може ефективно випромінювати сигнали в смузі частот 0,5 – 6,5 ГГц, при значенні КСХН менше 2. Завдяки сукупності позитивних конструктивних та електродинамічних

якостей запропонована модифікована щілинна антена може стати альтернативою антенам Вівальді у спеціальних застосуваннях.

29.01.24.0279/0824U000295

Козачук Максим Андрійович
Передавальний модуль пікосекундних імпульсів: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 537.86; 621.38.01:53

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної науково-технічної задачі розробки передавального модуля пікосекундних імпульсів для радара виявлення зброї, прихованої на тілі людини. Основна увага зосереджена на ключових складових такого передавального модуля, а саме, на потужному генераторі імпульсів протилежної полярності тривалістю порядку сотень пікосекунд з частотою повторення до 15 МГц і амплітудою порядку 10 В, та ультраширококустовій антені, здатній випромінювати такі імпульси. Дослідження виконано в рамках гранту НАТО G4992 «Long-range Stand-off Microwave Radar for Personnel Protection» за програмою НАТО «Наука заради миру та безпеки» (Science for Peace and Security, SPS). Запропоновано спосіб та схемотехнічні рішення генерації ультракоротких імпульсів Гауса протилежної полярності, які повторюються з заданою частотою. Запропоновано нову ультраширококустову планарну щілинну антену яка відрізняється від відомих планарних щілинних антен (класичної, антиподальної та балансної антиподальної антен Вівальді) оригінальною топологією та двосторонньою металізацією. Вперше проведено чисельне й експериментальне дослідження такої антени. Показано, що завдяки наявності дзеркальних площин симетрії в Е- і Н-площинах, запропонована

антена має найнижчий рівень кросполяризаційного випромінення серед планарних щілинних антен. Антена може ефективно випромінювати сигнали в смузі частот 0,5 – 6,5 ГГц, при значенні КСХН менше 2. Завдяки сукупності позитивних конструктивних та електродинамічних якостей запропонована модифікована щілинна антена може стати альтернативою антенам Вівальді у спеціальних застосуваннях.

29.41 Фізика наносистем (КНУ)

29.01.24.0280/0824U000143

Герус Анна Олегівна Сенсорні властивості дендритних точково-контактних наноструктур: Дис...Доктор філософії/
Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б. І. Веркіна
Національної академії наук України -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 539.219.3;538.931-405;
539.21:537.1;548:537.1;538.95-405:537.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «фізика та астрономія». – Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б.І. Веркіна НАН України, Харків, 2023. Об'єкт дослідження – дендритні точково-контактні наноструктури. Предмет дослідження – ефекти нелінійної електропровідності в квантових дендритних точкових контактах Янсона. У першому розділі «Сучасний стан та перспективи розвитку квантових сенсорів, що працюють на принципі зміни електричної провідності» йдеться про фундаментальні основи мікроконтактної спектроскопії (МКС) Янсона та точкових контактів Янсона, які є базовим елементом сучасних квантових сенсорів. Наведено інформацію про моделі точкових контактів Янсона, описано режими протікання струму. Описані принципи детектування газових середовищ. Другий розділ

«Методичні особливості досліджень та експериментальне обладнання» розповідає про особливості процесу створення точкових контактів Янсона та методи дослідження їх характеристик. Наведено опис лабораторного устаткування, описано методологію підготовки електролітів та електродів для створення дендритних точкових контактів Янсона. Описано методологію дисертаційних досліджень в газовому середовищі. У третьому розділі «Квантування провідності – новий селективний механізм детектування газових середовищ» запропоновано нову концепцію селективного детектування в газових та рідких середовищах, основу на формуванні оригінальної квантової системи та ресстрації її енергетичних станів у динамічному режимі за допомогою дендритних точкових контактів Янсона, синтезованих електрохімічним шляхом у досліджуваному середовищі. Синтез нанорозмірних дендритних точкових контактів Янсона виконується в процесі циклічного комутаційного ефекту, який має місце в електроліті, що контактує з середовищем, що аналізується. Провідність дендритних точкових контактів Янсона демонструє квантову поведінку, що визначається оболонковим ефектом. Квантовий оболонковий ефект формує геометрію та обумовлює дискретну зміну структури провідних каналів дендритних точкових контактів Янсона в процесі їх синтезу. Динамічний режим сканування енергетичних станів точково-контактних квантових систем, запропонований у даній роботі, дозволяє розробити універсальний метод для вибіркового виявлення багатьох газоподібних і рідких середовищ, включаючи такі важкі для виявлення речовини, як метан і інертні гази. Четвертий розділ дисертаційної роботи присвячений дослідженню «механізму активації циклічного комутаційного ефекту для квантового селективного детектування за допомогою дендритних точкових контактів Янсона». Розробка квантових селективних сенсорів вимагає детального вивчення природи, кінетичних параметрів і механізмів активації всіх фаз

циклічного комутаційного ефекту. Точкові контакти Янсона є основним інструментом для вирішення виникаючих завдань. При розміщенні їх в іонопровідному середовищі провідний канал контакту може функціонувати як електрохімічна безщільна електродна система (БЕС). Аналіз експериментальних даних щодо динаміки електропровідності та часу життя дендритних точкових контактів Янсона під час циклічного комутаційного ефекту дозволяє дослідити особливості процесів, які можуть уможливити реалізацію квантового механізму вибіркового детектування та призвести до підвищення чутливості точково-контактних сенсорів до рідких і газоподібних аналітів. Запропоновано та обговорено математичну модель руйнування аноду дендритних мідних точкових контактів під час циклічного комутаційного ефекту. У п'ятому розділі «Квантовий сенсор – сенсор нового покоління» розглянуто результати досліджень, що були спрямовані на перевірку можливості практичного застосування селективного квантового механізму детектування газових середовищ, який було відкрито при виконанні дисертаційної роботи. Для цього була проведена розробка прототипу нового квантового сенсора. Гістограми провідності, які відповідають квантовим станам дендритних точкових контактів в процесі їх перетворень, є маркером певних середовищ і можуть бути зареєстровані за допомогою прототипу нового квантового сенсора, розробленого в дисертаційній роботі. Дієздатність розробленого прототипу була доведена в експериментах в газових середовищах аргону та оточуючого повітря. Отримані результати забезпечують передумови для розробки квантових сенсорів нового покоління для селективного визначення рідких та газових середовищ. Ключові слова: наноструктура, електрична провідність, мікроконтактна спектроскопія Янсона, мікроконтактний газочутливий ефект, сенсор, дендрит, електричний опір, наноструктурні перетворення, квантування провідності, провідність, транспортні властивості, точкові контакти, квантовий розмірний ефект, скануюча електронна мікроскопія,

наноматеріали, квантові ефекти, спектроскопія, Раманівська спектроскопія, транспортні властивості, питомий електричний опір.

29.01.24.0281/0824U000143

Герус Анна Олегівна Сенсорні властивості дендритних точково-контактних наноструктур: Дис... Доктор філософії/ Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б. І. Веркіна Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 539.219.3;538.931-405;
539.21:537.1;548:537.1;538.95-405:537.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 104 «фізика та астрономія». – Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б.І. Веркіна НАН України, Харків, 2023. Об'єкт дослідження – дендритні точково-контактні наноструктури. Предмет дослідження – ефекти нелінійної електропровідності в квантових дендритних точкових контактах Янсона. У першому розділі «Сучасний стан та перспективи розвитку квантових сенсорів, що працюють на принципі зміни електричної провідності» йдеться про фундаментальні основи мікроконтактної спектроскопії (МКС) Янсона та точкових контактів Янсона, які є базовим елементом сучасних квантових сенсорів. Наведено інформацію про моделі точкових контактів Янсона, описано режими протікання струму. Описані принципи детектування газових середовищ. Другий розділ «Методичні особливості досліджень та експериментальне обладнання» розповідає про особливості процесу створення точкових контактів Янсона та методи дослідження їх характеристик. Наведено опис лабораторного устаткування, описано методологію підготовки електролітів та електродів для створення дендритних точкових контактів Янсона. Описано методологію дисертаційних досліджень в газовому середовищі. У третьому розділі

«Квантування провідності – новий селективний механізм детектування газових середовищ» запропоновано нову концепцію селективного детектування в газових та рідких середовищах, основу на формуванні оригінальної квантової системи та реєстрації її енергетичних станів у динамічному режимі за допомогою дендритних точкових контактів Янсона, синтезованих електрохімічним шляхом у досліджуваному середовищі. Синтез нанорозмірних дендритних точкових контактів Янсона виконується в процесі циклічного комутаційного ефекту, який має місце в електроліті, що контактує з середовищем, що аналізується. Провідність дендритних точкових контактів Янсона демонструє квантову поведінку, що визначається оболонковим ефектом. Квантовий оболонковий ефект формує геометрію та обумовлює дискретну зміну структури провідних каналів дендритних точкових контактів Янсона в процесі їх синтезу. Динамічний режим сканування енергетичних станів точково-контактних квантових систем, запропонований у даній роботі, дозволяє розробити універсальний метод для вибіркового виявлення багатьох газоподібних і рідких середовищ, включаючи такі важкі для виявлення речовини, як метан і інертні гази. Четвертий розділ дисертаційної роботи присвячений дослідженню «механізму активації циклічного комутаційного ефекту для квантового селективного детектування за допомогою дендритних точкових контактів Янсона». Розробка квантових селективних сенсорів вимагає детального вивчення природи, кінетичних параметрів і механізмів активації всіх фаз циклічного комутаційного ефекту. Точкові контакти Янсона є основним інструментом для вирішення виникаючих завдань. При розміщенні їх в іонопровідному середовищі провідний канал контакту може функціонувати як електрохімічна безщільна електродна система (БЕС). Аналіз експериментальних даних щодо динаміки електропровідності та часу життя дендритних точкових контактів Янсона під час циклічного комутаційного ефекту

дозволяє дослідити особливості процесів, які можуть уможливити реалізацію квантового механізму вибіркового детектування та призвести до підвищення чутливості точково-контактних сенсорів до рідких і газоподібних аналітів. Запропоновано та обговорено математичну модель руйнування аноду дендритних мідних точкових контактів під час циклічного комутаційного ефекту. У п'ятому розділі «Квантовий сенсор – сенсор нового покоління» розглянуто результати досліджень, що були спрямовані на перевірку можливості практичного застосування селективного квантового механізму детектування газових середовищ, який було відкрито при виконанні дисертаційної роботи. Для цього була проведена розробка прототипу нового квантового сенсора. Гістограми провідності, які відповідають квантовим станам дендритних точкових контактів в процесі їх перетворень, є маркером певних середовищ і можуть бути зареєстровані за допомогою прототипу нового квантового сенсора, розробленого в дисертаційній роботі. Дієздатність розробленого прототипу була доведена в експериментах в газових середовищах аргону та оточуючого повітря. Отримані результати забезпечують передумови для розробки квантових сенсорів нового покоління для селективного визначення рідких та газових середовищ. Ключові слова: наноструктура, електрична провідність, мікроконтактна спектроскопія Янсона, мікроконтактний газочутливий ефект, сенсор, дендрит, електричний опір, наноструктурні перетворення, квантування провідності, провідність, транспортні властивості, точкові контакти, квантовий розмірний ефект, скануюча електронна мікроскопія, наноматеріали, квантові ефекти, спектроскопія, Раманівська спектроскопія, транспортні властивості, питомий електричний опір.

30 МЕХАНІКА

30.15 Загальна механіка

30.01.24.0282/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які

активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення

перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

30.01.24.0283/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве

зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які

дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

30.01.24.0284/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних

систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів.

Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

30.01.24.0285/0824U000232

Лебеденко Яна Олександрівна
Дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 517.93; 534.1; 517.928 ; 519.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуальної наукової задачі, пов'язаної з резонансною поведінкою систем з обмеженим збудженням. Метою дисертаційної роботи є дослідження стаціонарних резонансних режимів та перехідних процесів в околі резонансу, в нелінійних системах з обмеженою потужністю (неідеальних системах), що містять нелінійні гасники коливань, а також вибір таких параметрів розглянутих систем, який забезпечує суттєве зменшення амплітуд резонансних коливань. Об'єкт дослідження – динаміка

систем з обмеженим збудженням в околі резонансу між частотами збудження та пружної підсистеми. Предмет дослідження – аналіз стаціонарних резонансних режимів коливань та перехідних процесів в системах з обмеженим збудженням, які моделюються динамічними системами з трьома степенями свободи. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження резонансних стаціонарних режимів та перехідних процесів у нелінійних системах з обмеженою потужністю, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувачки, представлено перелік публікацій за темою дисертації. В першому розділі дисертаційної роботи зроблено огляд історії досліджень систем з обмеженою потужністю та огляд сучасного стану цієї проблеми. Описано також проблему розвитку асимптотичних методів, які активно використовуються для аналітичного дослідження нелінійних систем. Зроблено також огляд проблеми гасіння коливань, здебільшого шляхом використання пасивних динамічних гасителів, серед яких можуть бути маятникові гасителі, елементи у вигляді ферми Мізеса, віброударні елементи, суттєво нелінійні осцилятори та ін. В другому розділі роботи дано опис основних моделей, що розглядаються, зокрема, представлено відповідні рівняння руху у вигляді нелінійних систем з 3 степенями свободи. Обговорюється введення в ці рівняння малого параметру, що важливо для подальшого використання асимптотичного аналізу. Дана інформація щодо ефективності методу багатьох масштабів, який використовується в роботі для побудови стаціонарних режимів руху, та апроксимацій Паде, які використано для побудови перехідних процесів. Представлена також інформація відносно комп'ютерних програм, які використовуються для моделювання стаціонарних та перехідних режимів та для вибору таких параметрів систем, які дозволяють зменшити амплітуди коливань. Третій розділ роботи присвячено побудові

стаціонарних режимів руху систем з обмеженою потужністю при наявності резонансу 1:1. Методом багатьох масштабів отримано амплітуди коливань як функції параметрів системи, які можуть бути знайдені з системи нелінійних алгебраїчних рівнянь, яка розв'язується методом Ньютона. Зроблено порівняння отриманих аналітичних результатів з результатами чисельного моделювання, яке продемонструвало достатньо високу точність цих результатів. В четвертому розділі розглядається побудова перехідного процесу у вказаних вище системах. Вводяться нові змінні для ефективного представлення перехідних процесів; крім того, розв'язки рівнянь, отриманих раніше методом багатьох масштабів, представлено в степеневих рядах. Далі ці ряди використовуються при побудові дробно-раціональних апроксимацій Паде, що містять експоненти. При цьому використовується також додаткова умова наближення перехідних процесів до побудованих раніше стаціонарних резонансних режимів. Чисельне моделювання показало достатньо високу точність запропонованого представлення перехідного процесу. Комп'ютерне моделювання демонструє, що навіть при наявності інших резонансів, в розглянутих системах найважливішим є саме резонанс 1:1. П'ятий розділ роботи присвячено аналізу можливості зменшення амплітуд стаціонарних резонансних коливань шляхом зміни параметрів систем, що зроблено шляхом комп'ютерного моделювання. Виділено ті параметри, які є найбільш вагомими для вказаного зменшення амплітуд. Зокрема, для всіх розглянутих систем дуже важливим для цього виявився параметр нелінійності в характеристиках пружних елементів систем, що розглядаються. Саме зростання цього параметру приводить до суттєвого зменшення амплітуд пружних коливань. У висновках наведено основні результати наукової роботи щодо вирішення поставлених наукових задач дослідження.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.01.24.0286/0224U000191

Вплив нано-, мікро-, та мезо-неоднорідностей на макрохарактеристики термомеханічної поведінки композитних елементів конструкцій: Заключний звіт/Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача Національної академії наук України; Керівник Токовий Юрій Владиславович - ДР 0123U103235, УДК 620.1, 517.958:539.3 , 539.3

37

Науково-дослідну роботу спрямовано на розробку методів дослідження та оптимізації термонапруженого стану неоднорідних елементів конструкцій, які функціонують за термосилових й електромеханічних навантажень. З використанням сучасних методів, напрацьованих у наукових школах українських і словацьких виконавців проєкту у галузях термомеханіки неоднорідних структур та неklasичних теорій континуальної механіки, будуть розроблені підходи до оцінки впливу акумульованих нано-, мікро- та мезо-неоднорідностей на макропоказники з урахуванням розмірних ефектів, що не вдається здійснити з використанням методів усереднення. Лінійний відгук електричної поляризації на градієнт температури та зв'язані електромеханічні поля, спричинені тепловим включенням в ізотропних тілах, будуть вивчені з використанням локально градієнтної електротермопружності. Розробка таких підходів дозволить адекватно оцінити параметри термопружної поведінки конструкцій та запропонувати фізично допустимі профілі формування неоднорідних композитів для забезпечення експлуатаційних характеристик елементів конструкцій залежно від функціонального призначення.

Кобзар Валерій Леонідович Визначення закономірностей впливу локальних пошкоджень та температури на дисипативні властивості вуглепластиків.: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1-- 0.2024

УДК: 539.3:534.1

с. - Бібліогр.: назв

У представленій дисертаційній роботі розглядаються задачі визначення впливу локальних пошкоджень та температури на характер амплітудної залежності дисипативної властивості композитних конструкцій. Метою дисертаційної роботи є визначення закономірностей впливу локальних пошкоджень та температури на розсіювання енергії коливань композитних матеріалів та стрижневих елементів. Об'єктом дослідження є вимушені та вільні коливання зразків з композитного матеріалу з локальними пошкодженнями різного типу та різних температур. Предмет дослідження - закономірності впливу локального пошкодження на вібраційні характеристики пружних тіл з композитного матеріалу при вимушених та вільних згинних коливаннях в області основного резонансу. У вступі обґрунтовано актуальність визначення характеристик композитних матеріалів, представлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами, наведено наукову новизну, представлено практичне значення отриманих результатів, надано інформацію щодо особистого внеску здобувача, представлено перелік публікацій за темою дисертації. У першому розділі проведено аналіз методів дослідження та моделювання пошкоджень композитних матеріалів та елементів конструкцій. Висвітлені основні підходи до моделювання композитних стержнів з пошкодженням, а також наведено вплив пошкоджень на модальні характеристики композитних стержнів. У другому розділі проведено огляд відомих методик

експериментального визначення дисипативних властивостей матеріалів та стрижневих елементів. Наведено опис системи, призначеної для визначення дисипативних властивостей зразків матеріалу в умовах чистого згину при кімнатній, низькій та підвищеній температурі. Розглянуто систему автоматизованого проведення досліджень демпфівальної здатності консольних зразків матеріалу. У третьому розділі проведено дослідження демпфівальної здатності композитних матеріалів в екстремальних умовах експлуатації. Проведено дослідження впливу температури на характеристики розсіювання енергії в плетених вуглепластиках марки Т300 та односпрямованих вуглепластиках. Дослідження проводились в діапазоні від -150 до +250 градусів Цельсія. Встановлено амплітудні залежності декременту коливань для діапазону деформації за умов чистого згину до 1100 мкм/метр. У четвертому розділі проведено дослідження впливу статичного продавлювання локальної ділянки на амплітудно-залежне розсіювання енергії в багатошарових композитах. Встановлено амплітудні залежності логарифмічного декременту коливань для непошкоджених зразків та за умови локального контрольованого пошкодження деформації при консольному згині в діапазоні деформації до 1100 мкм/метр. Кількісний контроль ступеня пошкодженості здійснювався за допомогою інтегрального рахунку акустичної емісії. У п'ятому розділі проведено дослідження впливу низькоенергетичного удару по локальній ділянці на амплітудно-залежне розсіювання енергії в багатошарових композитах. Встановлено амплітудні залежності логарифмічного декременту коливань для непошкоджених зразків та за умови локального ударного пошкодження пуансонами різної форми при деформації чистого згину в діапазоні деформації до 1100 мкм/метр. Ступінь пошкодженості задавався кінетичною енергією масивного тіла. Розроблено дискретну модель для випадку амплітудної залежності логарифмічного декременту коливань з

локальним піком, показано сумісна дія сухого та в'язкого тертя. Визначено діапазон температур та амплітуда коливань для яких зміна логарифмічного декременту коливань внаслідок пошкодження є значною на фоні природних температурних змін.

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.01.24.0288/0224U000029

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8, 519.2, 53, 544

52

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

31.01.24.0289/0224U000034

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8, 519.2, 53, 544

50

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

31.01.24.0290/0824U000151

Гес Наталія Леонідівна Конверсія фруктози до алкіллактатів та левулінової кислоти на SnO₂-вмісних каталізаторах: Дис...Доктор філософії/ Державна організація Інститут сорбції та проблем ендоекології Національної академії наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 544

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробці ефективних каталізаторів для перетворення фруктози в алкіллактати та левулінову кислоту. Запропоновано спосіб одержання SnO₂ вмісних оксидів як каталізаторів для синтезу алкіллактатів з фруктози – поновлювальної сировини, простим методом просочення гранульованого γ Al₂O₃. Зразки SnO₂/Al₂O₃ з різним вмістом діоксиду олова додатково було доповнено такими оксидами металів як, ZnO, MgO, CoO, NiO, MoO₃. Наведено структурні та текстурні характеристики зразків, які одержані методами рентгено-фазового аналізу та низькотемпературної адсорбції-десорбції азоту. За допомогою УФ спектроскопії дифузного відбиття було виявлено, що на поверхні зразків з вмістом SnO₂ 10 20 мас.% та зразків, додатково допованих 5 мас.% ZnO, знаходяться ізольовані тетраедрично координовані іони IVSn⁴⁺. Встановлено, що додавання 5 мас.% ZnO до SnO₂/Al₂O₃ оксидів дозволяє отримувати зразки із одночасно наявними як слабкими кислотними (H⁰ = +3.3) так і слабкими основними (H⁻ = +7.2) центрами. В дисертаційній роботі досліджено використання синтезованих SnO₂-вмісних оксидів як каталізаторів одержання алкіллактатів з концентрованих спиртових розчинів фруктози. Показано, що розроблені 20SnO₂/Al₂O₃ та 5ZnO 10SnO₂/Al₂O₃ каталізатори здатні продукувати етиллактат з високим 50% виходом з концентрованих 13% розчинів фруктози у 98% етанолі при температурі 160 °C за 3 години в стаціонарному режимі, що може становити практичний інтерес. В роботі детально досліджено перетворення метанольного розчину

фруктози до метиллактату в проточному режимі, який є більш придатним для промисловості. Як реакційну суміш використовували 1.6-9.5 мас.% розчини фруктози в 80% водному розчині метанолу. Встановлено, що додавання до початкового розчину фруктози в метанолі 0.03 мас.% карбонату калію приводить до збільшення селективності за метиллактатом на 15% при 100% конверсії фруктози. При цьому продуктивність каталізатора становить 2.0 ммоль C₄H₈O₃/млкат/год. Слід відмітити, що в результаті конверсії D-фруктози на SnO₂/Al₂O₃ каталізаторі можна одержати рацемічну суміш L- та D-метиллактатів. Встановлено, що SnO₂/Al₂O₃ каталізатор стабільно працює протягом 6 год при збереженні конверсія фруктози на рівні 100% та селективності за метиллактатом у 60%. Після регенерації каталізатор повністю відновлював свою активність. З метою уникнення додавання солей лужних металів, як каталізатор запропоновано використовувати SnO₂/Al₂O₃ оксид, допований іонами цинку. Знайдено оптимальні умови проведення реакції, а саме використання 4.8% розчину фруктози у 80% метанолі, температура реакції 180 °С, тиск 3.0 МПа при навантаженні на 5ZnO-10SnO₂/Al₂O₃ каталізатор у 1.5 ммоль C₆H₁₂O₆/млкат/год при часі контакту 11 хв, які дозволяють одержати метиллактат з високим виходом у 70% при 100% конверсії фруктози. Для підтвердження припущення, що саме іони IVSn⁴⁺, як L-центри, забезпечують перетворення дигідроксиацетону до алкіллактатів було досліджено реакцію перетворення метанольного розчину дигідроксиацетону до метиллактату в проточному режимі. Знайдено, що 5SnO₂/Al₂O₃ каталізатор забезпечує повну конверсію дигідроксиацетону з виходом метиллактату у 80% при температурі 150 °С та тиску 1 МПа. Показано, що суперкислотний протрійний ZrO₂ SiO₂-SnO₂ оксид (атомне співвідношення Zr:Si:Sn = 20:60:20) здатен протонувати молекули оцтового ангідриду з утворенням катіонів ацилію в реакції ацилювання толуолу в присутності оцтового ангідриду. Проведені експериментальні дослідження

показують, що цей синтезований оксид ефективно каталізує реакцію ацилювання толуолу оцтовим ангідридом в проточному реакторі при температурі 150 °С з 45% конверсію ангідриду при практично 100% селективності за 4 метилацетофеноном. Припускається, що вища активність ZrO₂ SiO₂-SnO₂ оксиду, порівняно з цеолітами в цій реакції пов'язана з наявністю суперкислотних центрів, а також більш розвиненою питомою поверхнею та більшим розміром пор. Суперкислотний ZrO₂-SiO₂-SnO₂ оксид (атомне співвідношення Zr:Si:Sn = 29:60:11) протестовано як каталізатор конверсії концентрованого водного розчину фруктози до левулінової та мурашиної кислот в стаціонарному режимі за температури 160-190 °С та атмосферного тиску протягом 1-5 годин. Встановлено, що цей суперкислотний каталізатор забезпечує 100% конверсію 20% водного розчину фруктози з виходом левулінової та мурашиної кислот до 80% та 90% від теоретичного відповідно, за оптимальних умов: температура 180 °С, 3.5 години.

31.01.24.0291/0824U000151

Гес Наталія Леонідівна Конверсія фруктози до алкіллактатів та левулінової кислоти на SnO₂-вмісних каталізаторах: Дис...Доктор філософії/ Державна організація Інститут сорбції та проблем ендоекології Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 544

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробці ефективних каталізаторів для перетворення фруктози в алкіллактати та левулінову кислоту. Запропоновано спосіб одержання SnO₂ вмісних оксидів як каталізаторів для синтезу алкіллактатів з фруктози – поновлювальної сировини, простим методом просочення гранульованого γ Al₂O₃. Зразки SnO₂/Al₂O₃ з різним вмістом діоксиду олова додатково було доповано такими оксидами металів як, ZnO, MgO, CoO, NiO,

MoO₃. Наведено структурні та текстурні характеристики зразків, які одержані методами рентгено-фазового аналізу та низькотемпературної адсорбції-десорбції азоту. За допомогою УФ спектроскопії дифузного відбиття було виявлено, що на поверхні зразків з вмістом SnO₂ 10 20 мас.% та зразків, додатково допованих 5 мас.% ZnO, знаходяться ізольовані тетраедрично координовані іони IVSn⁴⁺. Встановлено, що додавання 5 мас.% ZnO до SnO₂/Al₂O₃ оксидів дозволяє отримувати зразки із одночасно наявними як слабкими кислотними (H⁰ = +3.3) так і слабкими основними (H⁻ = +7.2) центрами. В дисертаційній роботі досліджено використання синтезованих SnO₂-вмісних оксидів як катализаторів одержання алкіллактатів з концентрованих спиртових розчинів фруктози. Показано, що розроблені 20SnO₂/Al₂O₃ та 5ZnO 10SnO₂/Al₂O₃ катализатори здатні продукувати етиллактат з високим 50% виходом з концентрованих 13% розчинів фруктози у 98% етанолі при температурі 160 °C за 3 години в стаціонарному режимі, що може становити практичний інтерес. В роботі детально досліджено перетворення метанольного розчину фруктози до метиллактату в проточному режимі, який є більш придатним для промисловості. Як реакційну суміш використовували 1.6-9.5 мас.% розчини фруктози в 80% водному розчині метанолу. Встановлено, що додавання до початкового розчину фруктози в метанолі 0.03 мас.% карбонату калію приводить до збільшення селективності за метиллактатом на 15% при 100% конверсії фруктози. При цьому продуктивність катализатора становить 2.0 ммоль C₄H₈O₃/млкат/год. Слід відмітити, що в результаті конверсії D-фруктози на SnO₂/Al₂O₃ катализаторі можна одержати рацемічну суміш L- та D-метиллактатів. Встановлено, що SnO₂/Al₂O₃ катализатор стабільно працює протягом 6 год при збереженні конверсія фруктози на рівні 100% та селективності за метиллактатом у 60%. Після регенерації катализатор повністю відновлював свою активність. З метою уникнення додавання солей лужних металів, як катализатор запропоновано

використовувати SnO₂/Al₂O₃ оксид, допований іонами цинку. Знайдено оптимальні умови проведення реакції, а саме використання 4.8% розчину фруктози у 80% метанолі, температура реакції 180 °C, тиск 3.0 МПа при навантаженні на 5ZnO-10SnO₂/Al₂O₃ катализатор у 1.5 ммоль C₆H₁₂O₆/млкат/год при часі контакту 11 хв, які дозволяють одержати метиллактат з високим виходом у 70% при 100% конверсії фруктози. Для підтвердження припущення, що саме іони IVSn⁴⁺, як L-центри, забезпечують перетворення дигідроксиацетону до алкіллактатів було досліджено реакцію перетворення метанольного розчину дигідроксиацетону до метиллактату в проточному режимі. Знайдено, що 5SnO₂/Al₂O₃ катализатор забезпечує повну конверсію дигідроксиацетону з виходом метиллактату у 80% при температурі 150 °C та тиску 1 МПа. Показано, що суперкислотний протрійний ZrO₂ SiO₂-SnO₂ оксид (атомне співвідношення Zr:Si:Sn = 20:60:20) здатен протонувати молекули оцтового ангідриду з утворенням катіонів ацилію в реакції ацилювання толуолу в присутності оцтового ангідриду. Проведені експериментальні дослідження показують, що цей синтезований оксид ефективно каталізує реакцію ацилювання толуолу оцтовим ангідридом в проточному реакторі при температурі 150 °C з 45% конверсією ангідриду при практично 100% селективності за 4 метилацетофеноном. Припускається, що вища активність ZrO₂ SiO₂-SnO₂ оксиду, порівняно з цеолітами в цій реакції пов'язана з наявністю суперкислотних центрів, а також більш розвиненою питомою поверхнею та більшим розміром пор. Суперкислотний ZrO₂-SiO₂-SnO₂ оксид (атомне співвідношення Zr:Si:Sn = 29:60:11) протестовано як катализатор конверсії концентрованого водного розчину фруктози до левулінової та мурашиної кислот в стаціонарному режимі за температури 160-190 °C та атмосферного тиску протягом 1-5 годин. Встановлено, що цей суперкислотний катализатор забезпечує 100% конверсію 20% водного розчину фруктози з виходом левулінової та мурашиної кислот до 80% та 90% від

теоретичного відповідно, за оптимальних умов: температура 180 °С, 3.5 години.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.01.24.0292/0224U000255

Розроблення матеріалів для інтерференційної оптики інфрачервоного діапазону спектру та оптичних елементів.:
Заключний звіт/Фізико-хімічний інститут ім. О. В. Богатського Національної академії наук України; Керівник Зінченко Віктор Федосійович - ДР 0123U100377, УДК 546

135

Створення матеріалів нового покоління для інфрачервоної оптики та відповідних пристроїв, які можуть бути використані в тому числі в оптичних головках самонаведення вітчизняного виробництва для ракет «поверхня-повітря» та «повітря-повітря».

31.21 Органічна хімія

31.01.24.0293/0224U000181

Розробка перспективних методів конструювання сполук з антимікробною та протираковою дією: Заклучний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Походило Назарій Тарасович - ДР 0121U107777, УДК 547.7/.8

238

Мета проекту полягає у розробці нових ефективних методів синтезу лікоподібних сполук та скринінгу їх властивостей для пошуку агентів з антимікробною та протираковою дією. Основною ідеєю є використання енергозберігаючих та екологічно дружніх синтетичних стратегій, зокрема селективних однореакторних, мультикомпонентних, тандемних і доміно-реакцій, що відповідають критеріям

сучасних концепцій «зеленої хімії» та «клік-хімії».

31.01.24.0294/0224U000181

Розробка перспективних методів конструювання сполук з антимікробною та протираковою дією: Заклучний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Походило Назарій Тарасович - ДР 0121U107777, УДК 547.7/.8

238

Мета проекту полягає у розробці нових ефективних методів синтезу лікоподібних сполук та скринінгу їх властивостей для пошуку агентів з антимікробною та протираковою дією. Основною ідеєю є використання енергозберігаючих та екологічно дружніх синтетичних стратегій, зокрема селективних однореакторних, мультикомпонентних, тандемних і доміно-реакцій, що відповідають критеріям сучасних концепцій «зеленої хімії» та «клік-хімії».

31.01.24.0295/0224U000181

Розробка перспективних методів конструювання сполук з антимікробною та протираковою дією: Заклучний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Походило Назарій Тарасович - ДР 0121U107777, УДК 547.7/.8

238

Мета проекту полягає у розробці нових ефективних методів синтезу лікоподібних сполук та скринінгу їх властивостей для пошуку агентів з антимікробною та протираковою дією. Основною ідеєю є використання енергозберігаючих та екологічно дружніх синтетичних стратегій, зокрема селективних однореакторних, мультикомпонентних, тандемних і доміно-реакцій, що відповідають критеріям сучасних концепцій «зеленої хімії» та «клік-хімії».

Діль Катерина Володимирівна Циклічні сульфони та сульфонаміди з азагетероциклічними фрагментами: Дис...Доктор філософії/ Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 547:544.424; 547

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробці зручних методів синтезу нових азагетероциклічних систем на основі дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксиду, а також їх гетероциклізації, вивченню спектральних та біологічних властивостей. У роботі встановлено оптимальні умови синтезу нових S,O,Se-дигідропіранів, вивчено біологічні та фізико-хімічні властивості. Ключовими субстратами для синтезу нових S,O,Se-дигідропіранів стали дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксид, заміщені альдегіди та S,O,Se-сечовини. Удосконалено метод синтезу карбаматів п'яти- і шестичленних спиртів. Метод двостадійного синтезу включає реакцію з тіоціанатом гідролізу трихлорацетил захисної групи за допомогою карбонат калію в метанолі. Розроблено новий синтез на основі реакції родій-каталітичної циклізації карбаматів, що призводить до утворення нових тетрагідротіопіранів-4,4-діоксидів через високу кислотність С-Н зв'язок в β-положенні сульфонового кільця. Структура нової гетероциклічної системи підтверджена (тетра-3Н-4-окса-2-тіа-2b-азаціклопропа[с,d]пентален-3-он-2,2-діоксид) підтвердження 2D ЯМР спектрокопією. З метою синтезу нових похідних тетразолів синтезовано ряд сполук на основі β-кетосульфону (трикомпонентна гетерациклізація дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксиду, 1Н-тетразол-5-аміну та ароматичних альдегідів під впливом мікрохвильового опромінення). Незалежно від умов реакції 5-арил-7,8,9,10-тетрагідро-5Н-тетразоло[1,5-а]тіопірано[3,2-d]піридин-6,6-діоксиди були виділені, як єдині продукти реакції. За даними

комп'ютерного прогнозування продукти мають подібність, що відповідають параметрам правил Ліпінського, Гоце, Вебера, Егана та Мюнге та відносяться до V класу гострої токсичності. Отримано новий спосіб синтезу 3 і 4-((2-гідрокситил)аміно) тетрагідро-2Н-тіопіран-1,1-діоксидів. Запропонований спосіб розширяє можливості синтетичних підходів до аналогічних функціоналізованих циклічних сульфонів. Ці аміноспирти можуть знайти широке застосування як білдинг-блоки в синтезі нових фармацевтичних препаратів та біологічно-активних гетероциклічних сполук. Розроблено метод синтезу SO₂-вмісних аналогів інгібітору такрину. Двостадійний метод передбачає реакцію β-кетосульфону з еквімолярною кількістю 2-амінобензонітрилу з використанням як каталізатору BF₃·Et₂O, що призводить до утворення SO₂-вмісних аналогів такрину. Розділ 1 включає літературний огляд, пов'язаний з створенням нових лікарських засобів на основі сульфонового фрагменту. Якісне викладення матеріалу аналізу друкованих джерел дозволяє легко визначитись з напрямком виконання експериментальної синтетичної частини. У підсумку, авторка зосереджує свою увагу на думці, що похідні зазначеної гетероциклічної системи є цікавими для створення нових високоєфективних і малотоксичних біологічно активних речовин для подальшого біологічного дослідження. Розділ 2 представляє собою послідовне викладення матеріалів та методів дослідження. Представлені синтетичні методи, які були використані під час виконання роботи та описані методи дослідження біологічних властивостей шляхом *in silico*, *in vitro* та *in vivo* досліджень. Розділ 3 чітко відтворює алгоритм пошуку оптимальних шляхів вирішення задач, які пов'язані з синтезами циклічних сульфонів, анельованими ароматичними азагетероциклами, а саме синтез нових аналоів препарату проти хвороби Алцгеймера такрину, синтез похідних тіопірано[3,2-b]пірол-4,4-діоксиду та синтез похідних тетразоло[1,5-а]тіопірано[3,2-d]піримідин-6,6-діоксидів з використанням мультикомпонентної хімії,

які включають тіопіранове кільце. Авторка розкриває даний розділ у вигляді вдало створеного дизайну досліджень та інноваційно реалізованих стадій органічного синтезу, що дозволило з актуальними виходами одержати цільові продукти, а також напрямки хімічного перетворення ряду похідних шляхом деградації циклічного сульфонового фрагменту. Умови перебігу хімічних реакцій обговорено на високому професійному рівні. У розділі 4 розглянуто циклічні сульфони та сульфоаміди з неароматичними азагетероциклами. Представлено синтез нової гетероциклічної системи: тетрагідро-3Н-4-окса-2-тіа-2b-азацклопропа[с,d]пентален-3-он--2,2-діоксид. Також наведено аналіз синтезованих похідних сульфооксидів та сульфонів з використанням методології *in silico* (ADME-аналіз, прогноз токсичності), *in vivo* (скринінг протизапальної активності), *in vitro* (інгібування ЛОГ-15). Вдало реалізований дисертанткою скринінг арилсульфонамідів, що містять (аза)норборнановий фрагмент, що дозволяє обрати найбільш перспективні сполуки для подальших наукових досліджень. Розділ 5 описує експериментальну частину досліджень, в якому наведені методики синтезу методики синтезу нових сполук та їх ЯМР характеристики, дані мас-спектроскопії. Кожен з розділів містить необхідні висновки, які надають загальну оцінку одержаним результатам. Загальні висновки демонструють найважливіші наукові результати та їх кореляцію з завданнями, які були поставлені у даній дисертаційній роботі.

31.01.24.0297/0824U000187

Діль Катерина Володимирівна Циклічні сульфони та сульфонаміди з азагетероциклічними фрагментами: Дис...Доктор філософії/ Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 547:544.424; 547

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробці зручних методів синтезу нових азагетероциклічних систем на основі дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксиду, а також їх гетероциклізації, вивченню спектральних та біологічних властивостей. У роботі встановлено оптимальні умови синтезу нових S,O,Se-дигідропіранів, вивчено біологічні та фізико-хімічні властивості. Ключовими субстратами для синтезу нових S,O,Se-дигідропіранів стали дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксид, заміщені альдегіди та S,O,Se-сечовини. Удосконалено метод синтезу карбаматів п'яти- і шестичленних спиртів. Метод двостадійного синтезу включає реакцію з тіоціонатом гідролізу трихлорацетил захисної групи за допомогою карбонат калію в метанолі. Розроблено новий синтез на основі реакції родій-каталітичної циклізації карбаматів, що призводить до утворення нових тетрагідротіопіранів-4,4-діоксидів через високу кислотність С-Н зв'язок в β-положенні сульфонового кільця. Структура нової гетероциклічної системи підтверджена (тетра-3Н-4-окса-2-тіа-2b-азацклопропа[с,d]пентален-3-он-2,2-діоксид) підтвердження 2D ЯМР спектрокопією. З метою синтезу нових похідних тетразолів синтезовано ряд сполук на основі β-кетосульфону (трикомпонентна гетерациклізація дигідро-2Н-тіопіран-3(4)-он-1,1-діоксиду, 1Н-тетразол-5-аміну та ароматичних альдегідів під впливом мікрохвильового опромінення). Незалежно від умов реакції 5-арил-7,8,9,10-тетрагідро-5Н-тетразоло[1,5-а]тіопірано[3,2-d]піридин-6,6-діоксиди були виділені, як єдині продукти реакції. За даними комп'ютерного прогнозування продукти мають подібність, що відповідають параметрам правил Ліпінського, Гоце, Вебера, Егана та Мюнге та відносяться до V класу гострої токсичності. Отримано новий спосіб синтезу 3 і 4-((2-гідрокситил)аміно) тетрагідро-2Н-тіопіран-1,1-діоксидів. Запропонований спосіб розширяє можливості синтетичних підходів до аналогічних функціоналізованих циклічних сульфонів. Ці аміноспирти можуть знайти широке застосування як білдинг-блоки в синтезі

нових фармацевтичних препаратів та біологічно-активних гетероциклічних сполук. Розроблено метод синтезу SO₂-вмісних аналогів інгібітору такрину. Двостадійний метод передбачає реакцію β-кетосульфону з еквімолярною кількістю 2-амінобензонітрилу з використанням як каталізатору BF₃·Et₂O, що призводить до утворення SO₂-вмісних аналогів такрину. Розділ 1 включає літературний огляд, пов'язаний з створенням нових лікарських засобів на основі сульфонового фрагменту. Якісне викладення матеріалу аналізу друкованих джерел дозволяє легко визначитись з напрямком виконання експериментальної синтетичної частини. У підсумку, авторка зосереджує свою увагу на думці, що похідні зазначеної гетероциклічної системи є цікавими для створення нових високоефективних і малотоксичних біологічно активних речовин для подальшого біологічного дослідження. Розділ 2 представляє собою послідовне викладення матеріалів та методів дослідження. Представлені синтетичні методи, які були використані під час виконання роботи та описані методи дослідження біологічних властивостей шляхом *in silico*, *in vitro* та *in vivo* досліджень. Розділ 3 чітко відтворює алгоритм пошуку оптимальних шляхів вирішення задач, які пов'язані з синтезами циклічних сульфонів, анельованими ароматичними азагетероциклами, а саме синтез нових аналогів препарату проти хвороби Алцгеймера такрину, синтез похідних тіопірано[3,2-*b*]пірол-4,4-діоксиду та синтез похідних тетразоло[1,5-*a*]тіопірано[3,2-*d*]піримідин-6,6-діоксидів з використанням мультикомпонентної хімії, які включають тіопіранове кільце. Авторка розкриває даний розділ у вигляді вдало створеного дизайну досліджень та інноваційно реалізованих стадій органічного синтезу, що дозволило з актуальними виходами одержати цільові продукти, а також напрямки хімічного перетворення ряду похідних шляхом деградації циклічного сульфонового фрагменту. Умови перебігу хімічних реакцій обговорено на високому професійному рівні. У розділі 4 розглянуто циклічні сульфони та сульфоаміди з

неароматичними азагетероциклами. Представлено синтез нової гетероциклічної системи: тетрагідро-3Н-4-окса-2-тіа-2b-азаціклопропа[с,d]пентален-3-он--2,2-діоксид. Також наведено аналіз синтезованих похідних сульфооксидів та сульфонів з використанням методології *in silico* (ADME-аналіз, прогноз токсичності), *in vivo* (скринінг протизапальної активності), *in vitro* (інгібування ЛОГ-15). Вдало реалізований дисертанткою скринінг арилсульфонамідів, що містять (аза)норборнаний фрагмент, що дозволяє обрати найбільш перспективні сполуки для подальших наукових досліджень. Розділ 5 описує експериментальну частину досліджень, в якому наведені методики синтезу методики синтезу нових сполук та їх ЯМР характеристики, дані мас-спектроскопії. Кожен з розділів містить необхідні висновки, які надають загальну оцінку одержаним результатам. Загальні висновки демонструють найважливіші наукові результати та їх кореляцію з завданнями, які були поставлені у даній дисертаційній роботі.

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки та їхні синтетичні аналоги

31.01.24.0298/0824U000007

Мерживський Данило Олександрович
Синтез нових 5-аміно-1,3-оксазол-4-карбонітрилів та дослідження їх властивостей: Дис...Доктор філософії/ Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В. П. Кухаря Національної академії наук України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 547.9; 577.1

с. - Бібліогр.: назв

Вперше запропоновано зручний підхід ацилювання 2-аміно-3,3-дихлороакрилонітрилу (ADAN), що розширило межі застосування цього

прекурсору для синтезу 5-аміно-1,3-оксазолів. Використовуючи дане покращення методу, було синтезовано ряд 5-аміно-1,3-оксазол-4-карбонітрилів із різноманітними аліфатичними замісниками у положенні 2. Була проведена дериватизація ряду 5-аміно-1,3-оксазол-4-карбонітрилів та синтезовано макроциклічні та полієнові сполуки, які містять два 1,3-оксазолні фрагменти. Даний метод було успішно використано для синтезу ряду сполук, які проявляють інгібуючу здатність до ксантинооксидази; були встановлені певні закономірності між структурою і активністю. Найкращу активність показала 4-(5-(4-бензилпіперидин-1-іл)-4-ціано-1,3-оксазол-2-іл)бензойна кислота, значення IC₅₀ (0.01 μM) якої дорівнює значенню Фебуксостату, який є діючим лікарським засобом.

31.27 Біологічна хімія

31.01.24.0299/0224U000122

Цитокініни лікарських базидієвих грибів: онкостатична та імуномодулююча дія в культурах пухлинних клітин: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Косаківська Ірина Василівна - ДР 0122U002461, УДК 577.1:615;577.1:615.28

46

Метою роботи є виявлення онкостатичної та імуномодулюючої активності фітогормонів цитокінінової природи, що продукуються міцеліальною біомасою макроміцетів *in vitro*, в культурах модельних ліній ракових клітин, з'ясування зв'язку між якісним складом і кількісним вмістом цитокінінів і лікарськими властивостями грибів для створення на їх основі медичних препаратів

31.01.24.0300/0224U000122

Цитокініни лікарських базидієвих грибів: онкостатична та імуномодулююча дія в культурах пухлинних клітин: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Косаківська Ірина Василівна - ДР 0122U002461, УДК 577.1:615;577.1:615.28

46

Метою роботи є виявлення онкостатичної та імуномодулюючої активності фітогормонів цитокінінової природи, що продукуються міцеліальною біомасою макроміцетів *in vitro*, в культурах модельних ліній ракових клітин, з'ясування зв'язку між якісним складом і кількісним вмістом цитокінінів і лікарськими властивостями грибів для створення на їх основі медичних препаратів

31.01.24.0301/0224U000122

Цитокініни лікарських базидієвих грибів: онкостатична та імуномодулююча дія в культурах пухлинних клітин: Заключний звіт/Державна організація "Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при Національній академії наук України"; Керівник Косаківська Ірина Василівна - ДР 0122U002461, УДК 577.1:615;577.1:615.28

46

Метою роботи є виявлення онкостатичної та імуномодулюючої активності фітогормонів цитокінінової природи, що продукуються міцеліальною біомасою макроміцетів *in vitro*, в культурах модельних ліній ракових клітин, з'ясування зв'язку між якісним складом і кількісним вмістом цитокінінів і лікарськими властивостями грибів для створення на їх основі медичних препаратів

34 БІОЛОГІЯ

34 БІОЛОГІЯ

34.01.24.0302/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заключний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гавриць Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/.4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовище.

34.15 Молекулярна біологія

34.01.24.0303/0224U000196

Розробка нових селективних підходів метаболічної протипухлинної терапії на основі рекомбінантної аргінази людини та модуляторів клітинного стресу: Заключний звіт/Інститут біології клітини Національної академії наук України; Керівник Стасик Олег Володимирович - ДР 0122U002256, УДК 577.2, 576.535, 616-006.04

43

Метою роботи є дизайн та аналіз нових комбінованих підходів до метаболічної терапії пухлин на основі рекомбінантної аргінази людини та індукторів клітинного стресу, зокрема аналогів аргініну (канаваніну, індоспіцину), аналогів піримідинових основ і модуляторів енергетичного метаболізму, а також ідентифікація нових молекулярних

маркерів чутливості клітин пухлин людини до відповідної терапії для розробки її нових більш ефективних та селективних підходів і прогнозування ефективності їх застосування щодо різних типів пухлин

34.01.24.0304/0224U000283

Генетичне різноманіття та популяційно-генетична структура рижію дрібноплідного в українській частині його центру походження: Заключний звіт/Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України"; Керівник Рабоконт Анастасія Миколаївна - ДР 0122U002196, УДК 577.21, 577.2.08, 631.52;630*165.3

124

Мета запропонованої науково-дослідної роботи передбачає молекулярно-генетичне дослідження наявних генетичних ресурсів рижію дрібноплідного українського походження з перспективою його подальшого використання в процесах селекційного удосконалення сортів рижію посівного

34.01.24.0305/0824U000159

Тістечок Степан Іванович Актиноміцети ризосфери ялівцю високого *Juniperus excelsa* M.-Vieb.: генетичне різноманіття та біосинтетичні властивості.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет імені Івана Франка - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 577.21; 579.25; 631.461:579.64; 573.6.086.83:[002.53:004.65

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена дослідженню генетичного різноманіття природних ізолятів актиноміцетів ризосфери ялівцю високого (*Juniperus excelsa* M.-Vieb.) та їхнього потенціалу як продуцентів біологічно активних сполук, зокрема антибіотиків. Поява і швидке поширення патогенних мікроорганізмів з

множинною стійкістю до антибіотиків стали нагальною проблемою глобальної охорони здоров'я. Ця тривожна тенденція не лише створює значні виклики в усьому світі, але й загрожує звести нанівець досягнутий прогрес у боротьбі з інфекційними захворюваннями.

Актиноміцети – різноманітна група грампозитивних бактерій, які широко розповсюджені в різних біотопах, особливо в ґрунтах, де відіграють важливу роль у забезпеченні кругообігу поживних речовин. Ці бактерії відіграли вирішальну роль у розробці багатьох життєво важливих терапевтичних засобів для боротьби з інфекційними, онкологічними та іншими захворюваннями. Однак, сьогодні темпи відкриття нових сполук із антибіотичними властивостями значно сповільнилися. Одним з підходів до вирішення цієї проблеми є дослідження нових і недостатньо вивчених середовищ існування мікроорганізмів для виявлення продуцентів нових біологічно активних сполук. В цьому аспекті, територія України є одним з таких регіонів, мікробне біорізноманіття якого практично не вивчали. Досліджено філогенетичне різноманіття актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*, в результаті якого, визначено родини та роди, до яких належать ці ізоляти. Встановлено приналежність виділених актиноміцетів до одинадцяти родів *Actinoplanes*, *Actinorectispora*, *Amocolatopsis*, *Kribbella*, *Micrococcus*, *Micromonospora*, *Nocardia*, *Promicromonospora*, *Rhodococcus*, *Saccharopolyspora* та *Streptomyces* класу *Actinomycetia*. Виявлено, що найбільша кількість ізолятів, 350 або 94% від усіх, належали до роду *Streptomyces*. Здійснено аналіз антагоністичних властивостей актиноміцетів проти широкого пулу тест-культур мікроорганізмів. Показано, що значна кількість ізолятів здатна пригнічувати ріст збудників внутрішньолікарняних інфекцій (*Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* subsp. *pneumonia*, *Proteus vulgaris* та *Candida albicans*). Окрім цього, виявили понад 60% ізолятів, які затримували ріст хоча б однієї з

використаних тест-культур фітопатогенних мікроорганізмів. Серед них найбільше антагоністів було проти грампозитивних бактерій фітопатогенних бактерій. Для значної кількості досліджених природних ізолятів ризосфери *J. excelsa* властиві потенційні ріст-стимулювальні властивості, такі як здатність до асиміляції атмосферного азоту, солюбілізації нерозчинних форм Фосфору, синтез індоліл-3-оцтової кислоти та сидерофорів, які задіяні в асиміляції мікроелементів, зокрема заліза.

Дереплікативний аналіз екстрактів вторинних метаболітів актиноміцетних ізолятів, які мали різний спектр та рівень антимікробної дії виявлено антибіотики десертomicин А, канханаміцин А, стрепторубін В, спектинабілін, антиміцини, спіраміцини та стамбоміцини. Застосовуючи специфічні мікробні біосенсиори здійснено скринінг продуцентів певних класів антибіотиків. Внаслідок чого виявлено два ізоляти, які продукували бернінаміцини А і В, 31 ізолят із потенційною здатністю до синтезу антибіотиків-інгібіторів клітинної стінки бактерій та 26 потенційних продуцентів памаміцинів. В результаті рутинного скринінгу вторинних метаболітів досліджуваних ізолятів з широким спектром антимікробної дії відкрито два нові антибіотики фурахіноцини L і K. Вони у своїх структурах містять модифікації полікетид-нафтохінонового скелету, які до нині ще не були описані для фурахіноцинів. Ідентифіковано кластер генів, який ймовірно відповідає за біосинтез фурахіноцинів K та L. Запропоновано ймовірний шлях біосинтезу фурахіноцинів K та L на основі передбачуваних функцій генів наявних у кластері, даних біосинтезу фурахіноцину C та подібних сполук. Встановлено, що фурахіноцин K виявляє цитотоксичну активність проти клітинної лінії HepG2 зі значенням IC50 12,6 мкг/мл, проте не має антимікробної дії. Водночас, для фурахіноцину L характерна антибактеріальна активність проти грампозитивних бактерій. Виконане дослідження вказує на великий біосинтетичний потенціал природних

ізолятів актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*. Виявлені в ході роботи рідкісні роди актиноміцетів можуть бути щедрим джерелом нових біологічно активних речовин. Створена в ході роботи колекція природних ізолятів актиноміцетів може бути платформою для розроблення нових терапевтичних препаратів медичного і ветеринарного призначення, а також біопрепаратів для сільського господарства.

34.17 Біофізика

34.01.24.0306/0224U000089

Гіпокальцин-залежна регуляція довготривалої депресії в нормі та при первинній дистонії: Заключний звіт/Інститут фізіології імені О. О. Богомольця Національної академії наук України; Керівник Білан Павло Володимирович - ДР 0123U102767, УДК 577.35, 577.3'32/.36, 61:577.3

29

Встановити молекулярні механізми гіпокальцин-залежної регуляції довготривалої депресії і їх зміни, які викликані DYT2 мутаціями гіпокальцину

34.01.24.0307/0224U000089

Гіпокальцин-залежна регуляція довготривалої депресії в нормі та при первинній дистонії: Заключний звіт/Інститут фізіології імені О. О. Богомольця Національної академії наук України; Керівник Білан Павло Володимирович - ДР 0123U102767, УДК 577.35, 577.3'32/.36, 61:577.3

29

Встановити молекулярні механізми гіпокальцин-залежної регуляції довготривалої депресії і їх зміни, які викликані DYT2 мутаціями гіпокальцину

34.19 Цитологія

34.01.24.0308/0224U000196

Розробка нових селективних підходів метаболічної протипухлинної терапії на основі рекомбінантної аргінази людини та модуляторів клітинного стресу: Заключний звіт/Інститут біології клітини Національної академії наук України; Керівник Стасик Олег Володимирович - ДР 0122U002256, УДК 577.2, 576.535, 616-006.04

43

Метою роботи є дизайн та аналіз нових комбінованих підходів до метаболічної терапії пухлин на основі рекомбінантної аргінази людини та індукторів клітинного стресу, зокрема аналогів аргініну (канаваніну, індоспіцину), аналогів піримідинових основ і модуляторів енергетичного метаболізму, а також ідентифікація нових молекулярних маркерів чутливості клітин пухлин людини до відповідної терапії для розробки її нових більш ефективних та селективних підходів і прогнозування ефективності їх застосування щодо різних типів пухлин

34.01.24.0309/0224U000254

Молекулярно-генетичні та клітинні маркери інфламейджингу у лейкоцитах периферичної крові осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: Заключний звіт/Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Базика Дмитрій Анатолійович - ДР 0122U001203, УДК 576.6;576.33, 577.083.3;612.017.1;577.27, 577.2.043:539.1;576.3.043:539.1, 573.6.086.83:575.117

144

Визначити маркери хронічного запалення, які асоційовані з віком та дією радіації у віддаленому періоді після опромінення та встановити їх значення у розвитку вік-асоційованих захворювань.

34.23 Генетика

34.01.24.0310/0224U000272

Дослідити роль порушень цитокінової регуляції з урахуванням поліморфізму генів цитокінів (TNF- α , TGF- β 1, IL-6, IL-10, IFN- γ) в патогенезі плазмоклітинної мієломи у осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: Заключний звіт/Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Мінченко Жанна Миколаївна - ДР 0122U001202, УДК 575.113.1:616-076, 616-074, 614.88:621.039.586713

69

На основі дослідження поліморфізму промоторних ділянок генів цитокінів (TNF- α , TGF- β 1, IL-6, IL-10, IFN- γ) і стану цитокінової регуляції на різних етапах терапії у хворих на плазмоклітину мієлому у віддалений період після аварії на Чорнобильській АЕС визначити роль досліджуваних факторів в патогенезі захворювання для прогнозування перебігу патологічного процесу та оцінки ефективності лікування

34.25 Вірусологія

34.01.24.0311/0224U000125

Характеристики виживання та механізми інактивації модельних вірусів під час переробки відходів біомаси та повторного використання ресурсів у контексті біологічної безпеки: Заключний звіт/Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Шевченко Олексій Володимирович - ДР 0123U103809, УДК 578

57

Дослідження характеристик виживання модельних вірусів під час переробки відходів біомаси.

34.27 Мікробіологія

34.01.24.0312/0224U000016

Депонування штамів мікроорганізмів згідно "Інструкції про порядок депонування в Україні штамів мікроорганізмів з метою здійснення патентної процедури": Заключний звіт/Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного Національної академії наук України; Керівник Головач Тетяна Миколаївна - ДР 0123U102916, УДК 579.66

5

Депонування штамів мікроорганізмів згідно "Інструкції про порядок депонування в Україні штамів мікроорганізмів з метою здійснення патентної процедури"

34.01.24.0313/0224U000043

Дослідження біологічних властивостей штамів: Заключний звіт/Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного Національної Академії Наук України; Керівник Головач Тетяна Миколаївна - ДР 0123U101741, УДК 579.66

5

Дослідження біологічних властивостей штамів

34.01.24.0314/0224U000013

Дослідження біологічних властивостей фармакопейних штамів: Заключний звіт/Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного Національної академії наук України; Керівник Балко Ольга Іванівна - ДР 0123U103512, УДК 579.66

5

Дослідження біологічних властивостей фармакопейних штамів

34.01.24.0315/0524U000002

Стасюк Наталія Євгенівна Мікробні ензими у поєднанні з нанозимами для створення біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів: Дис...Доктор біологічних наук/ Інститут біології клітини Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 579; 621.389; 004.354.3; 577.15.004.14

с. - Бібліогр.: назв

Представлена робота присвячена комплексному дослідженню структурних, фізико-хімічних та каталітичних властивостей нанозимів у поєднанні їх з мікробними ензимами, а також вивченню біологічної та токсичної дії (in vivo) нанозимних композитів на клітини дріжджів *Ogataea (Hansenula) polymorpha*. Основну увагу в роботі зосереджено на кон'югації наноматеріалів з мікробними ензимами та створенню на їх основі нових біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів, зокрема, креатиніну, L-аргініну, L-лактату, глюкози, етанолу та метиламіну. Отримано експериментальні дані, які вперше в науковій практиці доводять можливість заміни природного ензиму – каталази штучними «катазимами», які повністю відновлюють здатність мутантних безкаталазних клітин метилотрофних дріжджів рости на метанолі. Молекулярно-генетичний аналіз та секвенування локусу геному штаму дріжджів *O. polymorpha* C-105 виявив дві мутації у гені каталази: заміна азотистої основи цитозину (C) у 895 положенні кодуючої послідовності на азотисту основу тимін (T) та делеція C у положенні 896. Така комбінація веде до зсуву рамки зчитування і утворення стоп-кодону TGA, що спричинює у клітинах штаму C-105 продукцію нефункціонального, неповного протеїну. Уперше показано різну цитотоксичну дію синтезованих нанозимів на клітини дріжджів *O. polymorpha*. Уперше розроблено новий ензиматичний метод на основі апоензиму аргінази I та 2,3-бутандіонмонооксиду для

селективного та ультрачутливого визначення вмісту йонів Mn^{2+} та Co^{2+} . Уперше використано поєднання каталітичних наноматеріалів та високоочищених препаратів ензимів класу гідролаз: аргінази I, креатиніндеїмінази, аргініндеїмінази при формуванні біоселективних елементів амперометричних біосенсорів на L-аргінін та креатинін. Уперше за використання наноміметиків пероксидази і природної алкогольоксидази створено нові ензимонаозимні методи аналізу етанолу.

34.01.24.0316/0824U000159

Тістечок Степан Іванович Актиноміцети ризосфери ялівцю високого *Juniperus excelsa* M.-Vieb.: генетичне різноманіття та біосинтетичні властивості.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет імені Івана Франка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 577.21; 579.25; 631.461:579.64; 573.6.086.83:[002.53:004.65

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена дослідженню генетичного різноманіття природних ізолятів актиноміцетів ризосфери ялівцю високого (*Juniperus excelsa* M.-Vieb.) та їхнього потенціалу як продуцентів біологічно активних сполук, зокрема антибіотиків. Поява і швидке поширення патогенних мікроорганізмів з множинною стійкістю до антибіотиків стали нагальною проблемою глобальної охорони здоров'я. Ця тривожна тенденція не лише створює значні виклики в усьому світі, але й загрожує звести нанівець досягнутий прогрес у боротьбі з інфекційними захворюваннями. Актиноміцети – різноманітна група грампозитивних бактерій, які широко розповсюджені в різних біотопах, особливо в ґрунтах, де відіграють важливу роль у забезпеченні кругообігу поживних речовин. Ці бактерії відіграли вирішальну роль у розробці багатьох життєво важливих терапевтичних засобів для боротьби з інфекційними, онкологічними

та іншими захворюваннями. Однак, сьогодні темпи відкриття нових сполук із антибіотичними властивостями значно сповільнилися. Одним з підходів до вирішення цієї проблеми є дослідження нових і недостатньо вивчених середовищ існування мікроорганізмів для виявлення продуцентів нових біологічно активних сполук. В цьому аспекті, територія України є одним з таких регіонів, мікробне біорізноманіття якого практично не вивчали. Досліджено філогенетичне різноманіття актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*, в результаті якого, визначено родини та роди, до яких належать ці ізоляти. Встановлено приналежність виділених актиноміцетів до одинадцяти родів *Actinoplanes*, *Actinorectispora*, *Amycolatopsis*, *Kribbella*, *Micrococcus*, *Micromonospora*, *Nocardia*, *Promicromonospora*, *Rhodococcus*, *Saccharopolyspora* та *Streptomyces* класу *Actinomycetia*. Виявлено, що найбільша кількість ізолятів, 350 або 94% від усіх, належали до роду *Streptomyces*. Здійснено аналіз антагоністичних властивостей актиноміцетів проти широкого пулу тест-культур мікроорганізмів. Показано, що значна кількість ізолятів здатна пригнічувати ріст збудників внутрішньолікарняних інфекцій (*Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* subsp. *pneumonia*, *Proteus vulgaris* та *Candida albicans*). Окрім цього, виявили понад 60% ізолятів, які затримували ріст хоча б однієї з використаних тест-культур фітопатогенних мікроорганізмів. Серед них найбільше антагоністів було проти грамгенативних бактерій фітопатогенних бактерій. Для значної кількості досліджених природних ізолятів ризосфери *J. excelsa* властиві потенційні ріст-стимулювальні властивості, такі як здатність до асиміляції атмосферного азоту, солюбілізації нерозчинних форм Фосфору, синтез індоліл-3-оцтової кислоти та сидерофорів, які задіяні в асиміляції мікроелементів, зокрема заліза. Дереплікативний аналіз екстрактів вторинних метаболітів актиноміцетних ізолятів, які мали різний спектр та рівень

антимікробної дії виявлено антибіотики десертomicин А, канханаміцин А, стрепторубін В, спектинабілін, антиміцини, спіраміцини та стамбоміцини. Застосовуючи специфічні мікробні біосенсиори здійснено скринінг продуцентів певних класів антибіотиків. Внаслідок чого виявлено два ізоляти, які продукували бернінаміцини А і В, 31 ізолят із потенційною здатністю до синтезу антибіотиків-інгібіторів клітинної стінки бактерій та 26 потенційних продуцентів памаміцинів. В результаті рутинного скринінгу вторинних метаболітів досліджуваних ізолятів з широким спектром антимікробної дії відкрито два нові антибіотики фурахіноцини L і K. Вони у своїх структурах містять модифікації полікетид-нафтохінонового скелету, які до нині ще не були описані для фурахіноцинів. Ідентифіковано кластер генів, який ймовірно відповідає за біосинтез фурахіноцинів K та L. Запропоновано ймовірний шлях біосинтезу фурахіноцинів K та L на основі передбачуваних функцій генів наявних у кластері, даних біосинтезу фурахіноцину C та подібних сполук. Встановлено, що фурахіоцин K виявляє цитотоксичну активність проти клітинної лінії HepG2 зі значенням IC50 12,6 мкг/мл, проте не має антимікробної дії. Водночас, для фурахіоцину L характерна антибактеріальна активність проти грамполозитивних бактерій. Виконане дослідження вказує на великий біосинтетичний потенціал природних ізолятів актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*. Виявлені в ході роботи рідкісні роди актиноміцетів можуть бути щедрим джерелом нових біологічно активних речовин. Створена в ході роботи колекція природних ізолятів актиноміцетів може бути платформою для розроблення нових терапевтичних препаратів медичного і ветеринарного призначення, а також біопрепаратів для сільськогосподарства.

34.31 Фізіологія рослин

34.01.24.0317/0224U000228

Методологія дослідження біологічної природи фотоперіодичної чутливості рослин за використання комплексної системи генетичних, фізіологічних та біохімічних показників: Заключний звіт/Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; Керівник Авксентьєва Ольга Олександрівна - ДР 0121U111506, УДК 581.19, 581.1

92

Мета проекту -з'ясувати методологічні аспекти дослідження фенотипного прояву фотоперіодичної чутливості рослин на рівні експресії генів, морфогенетичних та фізіолого-біохімічних процесів контролю розвитку.

34.33 Зоологія

34.01.24.0318/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заключний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гаврись Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/.4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовища.

34.01.24.0319/0824U000065

Тимошенко Наталія Володимирівна
Інвазійні види риб та їх вплив на аборигенну іхтіофауну річкових систем Карпатського регіону України: Дис...Доктор філософії/ Інститут гідробіології Національної академії наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 597

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню шляхів поширення інвазійних видів риб у річках Карпатського регіону, визначенню параметрів взаємодії з аборигенною іхтіофауною, з'ясуванню еколого-біологічних особливостей найбільш поширених інвазійних видів риб та розробці заходів щодо використання і зменшення негативної ролі популяцій інвазійних видів риб. Інвазії чужорідних видів риб носять глобальний характер. В усьому світі спостерігається активна поява риб у ненативних ареалах в результаті антропогенних причин, глобального потепління та зміни природних місць існування. Натуралізація і подальше розповсюдження інвазійних видів риб можуть викликати негативні і незворотні екологічні та економічні наслідки. Інвазійні види, що успішно заселилися у водойми, можуть призводити до зниження чисельності або й до зникнення цінних аборигенних видів риб, порушуючи структуру біотичних угруповань. Найбільш докладно ці зміни в Україні вивчені стосовно екосистем рівнинних ділянок басейнів Дунаю, Дніпра та Південного Бугу. Повноцінні дослідження впливу інвазійних видів риб на аборигенну іхтіофауну та водні екосистеми у річках Карпатського регіону України не проводилися. Тому метою цієї роботи було дослідити закономірності розподілу, механізмів поширення та стан популяцій інвазійних видів риб у річках Карпатського регіону України для встановлення їхнього впливу на аборигенну іхтіофауну. Дослідження за темою дисертаційної роботи проводили на водоймах та водотоках річок Карпатського регіону, зокрема басейнів річок Дністер, Дунай (Тиса, Прут та Сірет) та Вісла (Західний Буг і Сян). Матеріалом для написання роботи слугували результати іхтіологічних ловів, проведених під час науково-дослідних робіт Інституту гідробіології НАН України на гірських, передгірських та рівнинних ділянках Карпатського регіону України впродовж 2019–2021 рр.,

також використані дані з переданих первинних матеріалів досліджень відділу іхтіології та гідробіології річкових систем Інституту гідробіології на річках басейнів Дунаю і Дністра у 2016–2018 рр., фондові матеріали Інституту гідробіології за 2010 р., та дані з літературних джерел. Відібраний матеріал піддавали морфометричному аналізу, визначали вік риб та спектр їх харчування. Характеристика основних річок Карпатського регіону подана за літературними джерелами. Отримані результати дозволили нам сформулювати гіпотезу про поширення інвазійних видів риб внаслідок переважно антропогенних чинників. Показано, що іхтіофауна основних річок Карпатського регіону нараховує 83 види круглоротих і риб, при цьому встановлено що у річках Карпат присутні 22 чужорідні види риб та 1 вид круглоротих. Нами вперше відмічена поява нових чужорідних видів, зокрема: у суббасейні Західного Бугу – сонячного окуня та бичка пісочника, у басейні Дністер – сомика каналного та ендеміків Тиси: яльця-андруги і лосося дунайського та одного виду круглоротих – міноги карпатської, та чебачка амурського у суббасейні Сяну. Встановлено, що найбільш поширеними інвазійними видами риб у Карпатському регіоні України є: карась сріблястий і головешка ротань, форель райдужна та чебачок амурський. В басейні Дністра вперше виявлено та прояснено факт поширення бичка гінця у гірські ділянки річок. При цьому встановлені зміни у морфологічній будові тіла цього виду, як адаптації до високої швидкості течії та кам'янистого субстрату ритралі. Розширені знання щодо шляхів поширення інвазійних видів. Зокрема, вперше розглядається як інвазія, несанкціоноване зариблення річок басейну Дністра дунайськими ендеміками. Нашими дослідженням вперше встановлено, що основними групами впливу інвазійних видів на аборигенну іхтіофауну у басейнах річок Карпатського регіону є: хижацтво та поїдання ікри, трофічна і просторова конкуренції, а також зміни умов середовища існування для аборигенних видів та гібридизація. Вплив чужорідних

видів на аборигенну іхтіофауну проявляється насамперед у конкуренції за харчові об'єкти. Це підтверджують наші дослідження особливостей харчового раціону бичка гінця, який живиться личинками та імаго комах і ракоподібних, які також є основними об'єктами живлення таких рідкісних видів, як форель струмкова, головатиця та харіус. Експериментальні дослідження з вивчення харчової поведінки і селективності живлення сонячного окуня виявили, що він надає перевагу рухливим харчовим об'єктам (личинки хірономід, бокоплав, дафнії) і у природних водоймах може агресивно конкурувати за них з місцевими видами риб. В цілому, результати дослідження можуть служити основою для розробки практичних рекомендацій та стратегій з управління інвазійними видами риб в Карпатському регіоні, сприяючи ефективному збереженню біорізноманіття та сталому використанню водних ресурсів.

34.35 Екологія

34.01.24.0320/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заклучний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гаврись Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовища.

34.01.24.0321/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність

та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заключний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гавриш Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовище.

34.01.24.0322/0824U000050

Андрусак Дмитро Васильович Вплив сільських поселень на природні екосистеми НПП “Подільські Товтри”:
Дис...Доктор філософії/ Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 574.5;572.1/4; 504.05:63; 504.064:63; 504.05:556.18; 504.05:630; 504.064:630; 504.75:911.375.227

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей впливу сільських поселень на природні екосистеми Національного природного парку “Подільські Товтри”. Національний природний парк “Подільські Товтри” – найбільший в Україні й другий за площею в Європі національний природний парк. Це територія високої природної і культурної цінності, який через виняткові природні характеристики, репрезентативність, унікальність флори, фауни та геоморфологічних утворень заслуговує на особливу охорону. Площа НПП “Подільські Товтри” займає 261 316 га (0,42% території України), частка рідкісних видів, що занесені до Червоної книги України у його флорі становить 5,0%. До списків видів рослин, що потребують охорони на території парку занесено 77 червонокнижних і 27 реліктів. Внаслідок значного антропогенного

навантаження майже 200 сільських поселень у межах парку відбуваються суттєві зміни його природних екосистем. Сільськогосподарське освоєння НПП “Подільські Товтри” становить 56,6%, розораність території – 49,4%. Інтенсивність антропогенного впливу виражена через величину ступеня селитебності, яка складає 19%. Згідно з функціональним зонуванням територія НПП “Подільські Товтри” розподілена на заповідну зону (0.6%), зону регульованої рекреації (4.3%), зону стаціонарної рекреації (0,06%). Актуальним є питання про доцільність у складі національного парку господарської зони, що займає 94,9% території. Територія парку щільно заселена ще з прадавніх часів, наразі на ній розташовані близько 200 сільських поселень.

34.01.24.0323/0824U000108

Ходинь Орест Борисович Екологічні основи збереження фіторізноманіття за сукцесій екотопів природного заповідника «Медобори».: Дис...Доктор філософії/ Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 574.4

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню збереження фіторізноманіття за сукцесій екотопів на прикладі Природного заповідника «Медобори». Наукові дослідження трансформації рослинного покриву, виявлення рідкісних видів флори і фітоценозів з подальшими рекомендаціями оптимізації їхньої охорони пов’язані з Конвенцією про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, Конвенцією про охорону біорізноманіття, Всеєвропейською стратегією збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Вивчення особливостей сукцесій екосистем природно-заповідних територій України також пов’язане з

імплементациєю вітчизняного природоохоронного законодавства, формуванням переліків охоронюваних видів, ценозів (Червона, Зелена книги України, міжнародні, регіональні червоні списки), формуванням екомережі різних рівнів та обґрунтуванням природоохоронних, біотехнічних заходів для оптимізації функціонування, розвитку екосистем і їхніх компонентів.

34.39 Фізіологія людини і тварин. Моделювання розумових процесів

34.01.24.0324/0824U000101

Сас Вадим Вікторович Вплив тривалої психотравмуючої ситуації на психофізіологічний стан: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 612;591.1

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню відновлення психофізіологічного стану в осіб із різною стресостійкістю, які перенесли тривалі психотравмуючі ситуації. Встановлено особливості впливу тривалої психотравмуючої ситуації на психофізіологічний стан військовослужбовців, які повернулися із зони бойових дій та проаналізовано динаміку відновлення психофізіологічних функцій залежно від стресостійкості. Проаналізовано динаміку зниження рівня депресії, тривоги і тривожності, відновлення рівня вольової саморегуляції та індивідуальних особливостей вищої нервової діяльності (латентного періоду простої зорово-моторної реакції, латентного періоду складної зорово-моторної реакції та функціональної рухливості нервових процесів) у військовослужбовців, які повернулися із зони бойових дій в залежності від рівня

стресостійкості. Отримані результати показали, що в осіб із доброю стресостійкістю відбувається швидше і якісніше їх відновлення, порівняно із військовими із середньою стресостійкістю. Вивчено кореляційні зв'язки між стресостійкістю та зміною психофізіологічних функцій в осіб, які переживають наслідки тривалої психотравмуючої ситуації.

34.01.24.0325/0824U000123

Дживак Тетяна Василівна
Психофізіологічні особливості у осіб з різною теплочутливістю: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 612;591.1

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню психофізіологічних особливостей в осіб з різною теплочутливістю, індивідуально-типологічних особливостей вищої нервової діяльності, стану інтелектуально-мнестичної сфери, характеристик особистості, визначенню адаптаційних резервів організму, а також способів підвищення опірності організму до дії чинників навколишнього середовища. З'ясовано, що особи юнацького віку з нижчою теплочутливістю, на основі проведених психологічних тестувань, оцінюють свій психоемоційний стан на вищому рівні, порівняно з особами з вищою теплочутливістю. За даними визначення типів темпераменту особи з нижчою теплочутливістю характеризуються сильним типом вищої нервової діяльності, а в осіб з вищою теплочутливістю превалує слабкий тип. Встановлено вищий рівень нервово-психічної адаптації та опірності до стресу в учасників із нижчою теплочутливістю, порівняно з особами із вищою теплочутливістю. Виявлено, що учасники із вищою теплочутливістю характеризуються зниженою

функціональною рухливістю та силою нервових процесів, а також подовженням швидкості сенсомоторного реагування, що пояснюється переважанням процесів внутрішнього гальмування та може свідчити про слабшу силу нервової системи у таких осіб, тоді як особи з нижчою теплочутливістю, за означеними показниками виявляють більшу силу нервової системи, а відповідно й менший рівень чутливості аналізаторів.

Встановлено позитивний ефект дії рослинного адаптогену, як одного із способів корекції зниженого стану опірності організму до дії чинників навколишнього середовища, на основі родіоли рожевої, женьшеню та унгернії Віктора на психосоматичний стан осіб з вищою теплочутливістю. Активні діючі речовини цього засобу сприяли підвищенню рівня активності студентів, покращенню когнітивних функцій, психологічного настрою та зниженню рівня обох типів тривожності – ситуативної та особистісної. Виявлено підвищення адаптаційних можливостей організму, зокрема стійкості до стресових чинників та змінних психоемоційних станів.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.01.24.0326/0224U000067

Удосконалення патологоанатомічної діагностики різних форм недостатності плаценти: Заключний звіт/Буковинський державний медичний університет; Керівник Давиденко Ігор Святославович - ДР 0119U101347, УДК 611.013;591.4;591.3

216

Удосконалити патологоанатомічну діагностику патології плаценти при різних формах недостатності плаценти (матково-плацентарній, плацентарній, фето-плацентарній) із залученням нових морфологічних методів дослідження.

34.01.24.0327/0824U000137

Луцик Віталій Ігорович Особливості ремоделювання судинного русла та м'яких тканин задніх кінцівок щурів при оклюзії стегнової артерії та її декомпресії за умов гострої крововтрати: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 611;591.4

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі наведено результати дослідження морфо-функціональних особливостей ремоделювання судинного русла та м'яких тканин задніх кінцівок щурів при компресійній оклюзії стегнової артерії та її наступній декомпресії за умов гострої крововтрати із комплексним застосування морфологічних, біохімічних та інформаційних методів. За допомогою комплексу методів уточнено та суттєво доповнено уявлення про механізми ремоделювання судинного русла, скелетних м'язів і м'яких тканин задніх кінцівок щурів при відновленні кровообігу у стегновій артерії після попередньої двогодинної оклюзії із гострою крововтратою. Доведено структурно-просторове ремоделювання артерій і вен у стегновій, підколінній та гомілковій ділянках при ішемічно-реперфузійному пошкодженні з максимальними змінами через одну добу після відновлення кровопостачання. За допомогою методики нейромережевої кластеризації на основі змін біохімічних показників сироватки крові при ішемії та реперфузії із модельованою гострою крововтратою спрогнозовано розвиток морфологічних порушень м'яких тканин кінцівок. Доведено, що моделювання гострої крововтрати за ішемії-реперфузії сприяє поглибленню поєднаних морфологічних і біохімічних змін. Доведено, що загальною закономірністю виявлених порушень є максимальне зниження досліджуваних показників на кінець першої доби з наступним зростанням упродовж

двотижневого періоду, яке не досягало рівня контролю.

34.43 Імунологія

34.01.24.0328/0224U000285

Вивчення рецепторів, залучених до регуляції імунобіологічних функцій організму.: Заключний звіт/Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна Національної академії наук України; Керівник Комісаренко Сергій Васильович - ДР 0119U002511, УДК 577.083.3;612.017.1

190

Визначення здатності В-лімфоцитів, які продукують антитіла проти позаклітинного фрагменту nAHP, проникати у мозок експериментальних тварин і вірогідної наявності таких клітин в мозку хворих на хворобу Альцгеймера. Одержання модифікованих клітин зі змінами в експресії proHB-EGF та оцінка рівня синтезу ними proHB-EGF. Поширення знань у сфері біобезпеки, біозахисту та біоетики серед фахівців, які залученні до медико-біологічних досліджень.допомогою антитіл проти sHB-EGF. Підвищити рівень обізнаності у сфері біобезпеки, біозахисту та біоетики серед фахівців, які залученні до проведення медико-біологічних досліджень.

34.01.24.0329/0224U000254

Молекулярно-генетичні та клітинні маркери інфламейджингу у лейкоцитах периферичної крові осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: Заключний звіт/Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Базика Димитрій Анатолійович - ДР 0122U001203, УДК 576.6;576.33, 577.083.3;612.017.1;577.27, 577.2.043;539.1;576.3.043;539.1, 573.6.086.83;575.117

144

Визначити маркери хронічного запалення, які асоційовані з віком та дією радіації у віддаленому періоді після опромінення та встановити їх значення у розвитку вік-асоційованих захворювань.

34.49 Радіаційна біологія

34.01.24.0330/0224U000210

Дослідити закономірності функціонально-структурних змін головного мозку в учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у віддалений післяаварійний період та в осіб, які зазнали радіаційного впливу за різних сценаріїв опромінення під час воєнного стану в Україні: Заключний звіт/Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Дикан Ірина Миколаївна, Сушко Віктор Олександрович - ДР 0122U200746, УДК 57+61::539.1.047]:599.89, 616.8, 616.89; 615.851

110

Виявити закономірності функціонально-структурних ефектів опромінення у головному мозку в УЛНА на ЧАЕС та в осіб, які зазнали радіаційного впливу за різних сценаріїв опромінення. Визначити роль радіаційно-асоційованого та стрес-індукованого ураження головного мозку у патогенезі функціонально-структурних церебральних ефектів. Розробити концепцію виникнення радіаційно-асоційованих церебральних ефектів та інноваційні радіаційні церебральні діагностичні критерії для розмежування радіаційних ефектів від цереброваскулярної патології у неекспонованих осіб.

34.01.24.0331/0224U000254

Молекулярно-генетичні та клітинні маркери інфламейджингу у лейкоцитах периферичної крові осіб, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС: Заключний звіт/Державна установа "Національний

науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Базика Димитрій Анатолійович - ДР 0122U001203, УДК 576.6;576.33, 577.083.3;612.017.1;577.27, 577.2.043:539.1;576.3.043:539.1, 573.6.086.83:575.117

144

Визначити маркери хронічного запалення, які асоційовані з віком та дією радіації у віддаленому періоді після опромінення та встановити їх значення у розвитку вік-асоційованих захворювань.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.01.24.0332/0224U000044

Ресурсозберігаючі методи проектування конструкцій на ґрунтових основах та автоматизовані геоінформаційні системи кадастрового обліку нерухомості: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Кірічек Юрій Олександрович - ДР 0121U100385, УДК 528, 625.7/.8

125

Розробка практичних рекомендації для забезпечення надійності розрахунків та методів проектування основ споруд. Розробка методологічних основ автоматизованих геоінформаційних системи кадастрового обліку нерухомості.

36.01.24.0333/0224U000044

Ресурсозберігаючі методи проектування конструкцій на ґрунтових основах та автоматизовані геоінформаційні системи

кадастрового обліку нерухомості: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Кірічек Юрій Олександрович - ДР 0121U100385, УДК 528, 625.7/.8

125

Розробка практичних рекомендації для забезпечення надійності розрахунків та методів проектування основ споруд. Розробка методологічних основ автоматизованих геоінформаційних системи кадастрового обліку нерухомості.

36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки та фотограмметрії

36.01.24.0334/0824U000016

Фролов Вячеслав Олександрович
Просторове забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища: Дис...Доктор філософії/
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 528.48:338.012;528.74:338.012

с. - Бібліогр.: назв

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному: удосконалено: - категоріальний апарат щодо визначення поняття екологічного моніторингу використання земель міського середовища, яке на відміну від існуючих характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів і формується на основі просторового забезпечення, що надало можливості побудувати геоінформаційні моніторингові карти для підвищення ефективності ВЗ МС на регіональному рівні; - типологічні засади визначення чинників, які базуються на технічних, організаційних, соціально-

економічних, екологічних, земельних параметрах, що на відміну від наявних надали можливості сформуванню кількісної основи для розробки методу інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища шляхом побудови багаторівневої системи показників; - багаторівнева система показників, яка застосовується для оцінки рівня ПЗЕМ використання земель міського середовища, що дозволило виокремити локальний, узагальнюючий, інтегральний рівні для побудови моделей та визначення узагальнюючого критерію ВЗ, враховуючи вплив екологічних особливостей і чинників; - метод інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища, який на відміну від існуючих базується на сукупності аналітичних та експертних методів, локальних, узагальнюючих й інтегральної моделей, визначенні вагових коефіцієнтів, що надали можливості сформуванню кількісного підґрунтя для моделювання й прогнозування показників і прийняття рішень щодо міського середовища.

36.01.24.0335/0824U000016

Фролов Вячеслав Олександрович
Просторове забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища: Дис...Доктор філософії/
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 528.48:338.012;528.74:338.012

с. - Бібліогр.: назв

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному: удосконалено: - категоріальний апарат щодо визначення поняття екологічного моніторингу використання земель міського середовища, яке на відміну від існуючих характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів і формується на основі просторового забезпечення, що

надало можливості побудувати геоінформаційні моніторингові карти для підвищення ефективності ВЗ МС на регіональному рівні; - типологічні засади визначення чинників, які базуються на технічних, організаційних, соціально-економічних, екологічних, земельних параметрах, що на відміну від наявних надали можливості сформуванню кількісної основи для розробки методу інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища шляхом побудови багаторівневої системи показників; - багаторівнева система показників, яка застосовується для оцінки рівня ПЗЕМ використання земель міського середовища, що дозволило виокремити локальний, узагальнюючий, інтегральний рівні для побудови моделей та визначення узагальнюючого критерію ВЗ, враховуючи вплив екологічних особливостей і чинників; - метод інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища, який на відміну від існуючих базується на сукупності аналітичних та експертних методів, локальних, узагальнюючих й інтегральної моделей, визначенні вагових коефіцієнтів, що надали можливості сформуванню кількісного підґрунтя для моделювання й прогнозування показників і прийняття рішень щодо міського середовища.

36.01.24.0336/0824U000016

Фролов Вячеслав Олександрович
Просторове забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища: Дис...Доктор філософії/
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 528.48:338.012;528.74:338.012

с. - Бібліогр.: назв

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному: удосконалено: - категоріальний апарат щодо визначення

поняття екологічного моніторингу використання земель міського середовища, яке на відміну від існуючих характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів і формується на основі просторового забезпечення, що надало можливості побудувати геоінформаційні моніторингові карти для підвищення ефективності ВЗ МС на регіональному рівні; - типологічні засади визначення чинників, які базуються на технічних, організаційних, соціально-економічних, екологічних, земельних параметрах, що на відміну від наявних надали можливості сформуванню кількісну основу для розробки методу інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища шляхом побудови багаторівневої системи показників; - багаторівнева система показників, яка застосовується для оцінки рівня ПЗЕМ використання земель міського середовища, що дозволило виокремити локальний, узагальнюючий, інтегральний рівні для побудови моделей та визначення узагальнюючого критерію ВЗ, враховуючи вплив екологічних особливостей і чинників; - метод інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища, який на відміну від існуючих базується на сукупності аналітичних та експертних методів, локальних, узагальнюючих й інтегральної моделей, визначенні вагових коефіцієнтів, що надало можливості сформуванню кількісне підґрунтя для моделювання й прогнозування показників і прийняття рішень щодо міського середовища.

36.01.24.0337/0824U000016

Фролов Вячеслав Олександрович
Просторове забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища: Дис...Доктор філософії/
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 528.48:338.012;528.74:338.012

с. - Бібліогр.: назв

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному: удосконалено: - категоріальний апарат щодо визначення поняття екологічного моніторингу використання земель міського середовища, яке на відміну від існуючих характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів і формується на основі просторового забезпечення, що надало можливості побудувати геоінформаційні моніторингові карти для підвищення ефективності ВЗ МС на регіональному рівні; - типологічні засади визначення чинників, які базуються на технічних, організаційних, соціально-економічних, екологічних, земельних параметрах, що на відміну від наявних надали можливості сформуванню кількісну основу для розробки методу інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища шляхом побудови багаторівневої системи показників; - багаторівнева система показників, яка застосовується для оцінки рівня ПЗЕМ використання земель міського середовища, що дозволило виокремити локальний, узагальнюючий, інтегральний рівні для побудови моделей та визначення узагальнюючого критерію ВЗ, враховуючи вплив екологічних особливостей і чинників; - метод інтегральної оцінки рівня просторового забезпечення екологічного моніторингу використання земель міського середовища, який на відміну від існуючих базується на сукупності аналітичних та експертних методів, локальних, узагальнюючих й інтегральної моделей, визначенні вагових коефіцієнтів, що надало можливості сформуванню кількісне підґрунтя для моделювання й прогнозування показників і прийняття рішень щодо міського середовища.

36.33 Картографія

36.01.24.0338/0224U000201

Сільське населення України в умовах трансформаційних змін і військової агресії Росії (1959 – 2022 рр.): Заключний звіт/Інститут географії Національної академії наук України; Керівник Руденко Леонід Григорович - ДР 0123U102151, УДК , , 314.17, 314:911.3, 528-9; 912

74

Метою роботи є дослідження змін сільського населення протягом 1959 – 2022 рр., в умовах трансформації сільської місцевості, здійснення реформи децентралізації та військової агресії росії в Україні.

37 ГЕОФІЗИКА

37.01 Загальні питання геофізики

37.01.24.0339/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заключний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гавриць Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовище.

37.01.24.0340/0224U000160

Розробка новітніх матеріалів і процесів для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник

Гладишевський Роман Євгенович - ДР 0123U102758, УДК 504.056:574; 502.58:574, 504.062, 550.3:504

98

Розробка новітніх електродних матеріалів як ключових елементів пристроїв для електрохімічного синтезу високочистих і дієвих розчинів на основі гіпохлоритної кислоти, що використовуватимуться для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів.

37.01.24.0341/0224U000171

Територіальна диференціація авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України: генезис, сезонність та проблеми охорони раритетних орнітокомплексів.: Заключний звіт/Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Керівник Гавриць Гліб Георгійович - ДР 0119U100072, УДК 57, 59, 574, 574.5;572.1/4, 550.3:504

272

Дослідити сучасний стан та генезис авіфауни окремих природно-антропогенних ландшафтів України у часі і просторі в умовах посилення антропогенного впливу на навколишнє середовище.

37.27 Гідрологія суші

37.01.24.0342/0824U000042

Христецька Марія Володимирівна
Природоохоронний моніторинг і реабілітація гідроекосистем Шацького національного природного парку: Дис...Доктор філософії/ Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 556.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вивченню екологічного стану гідроекосистем та оптимізації їх збереження на прикладі Шацького національного природного парку (Волинська область, Україна). Актуальність роботи полягає в обґрунтуванні впровадження активних заходів охорони шляхом ренатуралізації гідроекосистем Шацького НПП – унікального природоохоронного об'єкта європейського масштабу, розташованого на Головному Європейському вододілі басейнів Чорного та Балтійського морів. Шацький національний природний парк є унікальним поєднанням водно-болотних, лісових, лучних та озерних екосистем поліського типу, через що входить до світової природоохоронної мережі і є частиною Транскордонного біосферного резервату «Західне Полісся». З урахуванням наявних даних та власних результатів моніторингових досліджень встановлено, що сучасний екологічний стан території Шацького НПП потребує оптимізації функціонування водних екосистем та збереження їх водогосподарських можливостей у комплексі з природоохоронними заходами, для чого необхідне створення системи моніторингу для управління водними ресурсами та забезпечення контролю за використанням природних вод. Водні ресурси Шацького НПП представлені поверхневими водами: озерами, річками, болотами, ставками, меліоративними каналами; ґрунтовими та підземними водами. Озерні комплекси Шацького НПП мають різне генетичне походження (льодовикове, карстове), змішане живлення (атмосферні опади, поверхневий і підземний стоки), водно-болотні комплекси згідно зі своїми фізико-географічними умовами входять до міжнародного переліку; природні об'єкти розміщені в конкретних функціональних зонах, тому для їх охорони необхідно проведення комплексу природоохоронних заходів. Тісний взаємозв'язок напірних, ґрунтових та поверхневих вод дає змогу зробити висновок про те, що порушення хоча б одного компонента водного режиму спричинює деформацію режиму і балансу

всіх складових водної екосистеми; озерні екосистеми перебувають у тісному гідравлічному зв'язку. Водні ресурси об'єднують усі галузі господарства території Шацького НПП, тому створення інтегрованого управління слід розглядати, як найважливіше завдання парку як частини природно-заповідного фонду. Управління водними ресурсами території Шацького НПП повинно базуватись на основі комплексного моніторингу усіх складових (екологічної, економічної, соціальної), від яких залежить формування, перерозподіл та збереження поверхневих та підземних вод, водокористування й водоспоживання кожної конкретної території. З огляду на екологічну безпеку та забезпечення сталого розвитку території Шацького НПП, здійснення постійного моніторингу стану водних ресурсів є одним із важливих природоохоронних завдань.

37.01.24.0343/0824U000042

Христецька Марія Володимирівна
Природоохоронний моніторинг і
реабілітація гідроекосистем Шацького
національного природного парку:
Дис...Доктор філософії/ Інститут
агроекології і природокористування
Національної академії аграрних наук
України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 556.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вивченню екологічного стану гідроекосистем та оптимізації їх збереження на прикладі Шацького національного природного парку (Волинська область, Україна). Актуальність роботи полягає в обґрунтуванні впровадження активних заходів охорони шляхом ренатуралізації гідроекосистем Шацького НПП – унікального природоохоронного об'єкта європейського масштабу, розташованого на Головному Європейському вододілі басейнів Чорного та Балтійського морів. Шацький національний природний парк є

унікальним поєднанням водно-болотних, лісових, лучних та озерних екосистем поліського типу, через що входить до світової природоохоронної мережі і є частиною Транскордонного біосферного резервату «Західне Полісся». З урахуванням наявних даних та власних результатів моніторингових досліджень встановлено, що сучасний екологічний стан території Шацького НПП потребує оптимізації функціонування водних екосистем та збереження їх водогосподарських можливостей у комплексі з природоохоронними заходами, для чого необхідне створення системи моніторингу для управління водними ресурсами та забезпечення контролю за використанням природних вод. Водні ресурси Шацького НПП представлені поверхневими водами: озерами, річками, болотами, ставками, меліоративними каналами; ґрунтовими та підземними водами. Озерні комплекси Шацького НПП мають різне генетичне походження (льодовикове, карстове), змішане живлення (атмосферні опади, поверхневий і підземний стоки), водно-болотні комплекси згідно зі своїми фізико-географічними умовами входять до міжнародного переліку; природні об'єкти розміщені в конкретних функціональних зонах, тому для їх охорони необхідно проведення комплексу природоохоронних заходів. Тісний взаємозв'язок напірних, ґрунтових та поверхневих вод дає змогу зробити висновок про те, що порушення хоча б одного компонента водного режиму спричинює деформацію режиму і балансу всіх складових водної екосистеми; озерні екосистеми перебувають у тісному гідравлічному зв'язку. Водні ресурси об'єднують усі галузі господарства території Шацького НПП, тому створення інтегрованого управління слід розглядати, як найважливіше завдання парку як частини природно-заповідного фонду. Управління водними ресурсами території Шацького НПП повинно базуватись на основі комплексного моніторингу усіх складових (екологічної, економічної, соціальної), від яких залежить формування, перерозподіл та збереження поверхневих та підземних вод,

водокористування й водоспоживання кожної конкретної території. З огляду на екологічну безпеку та забезпечення сталого розвитку території Шацького НПП, здійснення постійного моніторингу стану водних ресурсів є одним із важливих природоохоронних завдань.

37.01.24.0344/0824U000042

Христецька Марія Володимирівна
Природоохоронний моніторинг і
реабілітація гідроекосистем Шацького
національного природного парку:
Дис...Доктор філософії/ Інститут
агроєкології і природокористування
Національної академії аграрних наук
України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 556.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено вивченню екологічного стану гідроекосистем та оптимізації їх збереження на прикладі Шацького національного природного парку (Волинська область, Україна). Актуальність роботи полягає в обґрунтуванні впровадження активних заходів охорони шляхом ренатуралізації гідроекосистем Шацького НПП – унікального природоохоронного об'єкта європейського масштабу, розташованого на Головному Європейському вододілі басейнів Чорного та Балтійського морів. Шацький національний природний парк є унікальним поєднанням водно-болотних, лісових, лучних та озерних екосистем поліського типу, через що входить до світової природоохоронної мережі і є частиною Транскордонного біосферного резервату «Західне Полісся». З урахуванням наявних даних та власних результатів моніторингових досліджень встановлено, що сучасний екологічний стан території Шацького НПП потребує оптимізації функціонування водних екосистем та збереження їх водогосподарських можливостей у комплексі з природоохоронними заходами, для чого необхідне створення системи

моніторингу для управління водними ресурсами та забезпечення контролю за використанням природних вод. Водні ресурси Шацького НПП представлені поверхневими водами: озерами, річками, болотами, ставками, меліоративними каналами; ґрунтовими та підземними водами. Озерні комплекси Шацького НПП мають різне генетичне походження (льодовикове, карстове), змішане живлення (атмосферні опади, поверхневий і підземний стоки), водно-болотні комплекси згідно зі своїми фізико-географічними умовами входять до міжнародного переліку; природні об'єкти розміщені в конкретних функціональних зонах, тому для їх охорони необхідно проведення комплексу природоохоронних заходів. Тісний взаємозв'язок напірних, ґрунтових та поверхневих вод дає змогу зробити висновок про те, що порушення хоча б одного компонента водного режиму спричинює деформацію режиму і балансу всіх складових водної екосистеми; озерні екосистеми перебувають у тісному гідравлічному зв'язку. Водні ресурси об'єднують усі галузі господарства території Шацького НПП, тому створення інтегрованого управління слід розглядати, як найважливіше завдання парку як частини природно-заповідного фонду. Управління водними ресурсами території Шацького НПП повинно базуватись на основі комплексного моніторингу усіх складових (екологічної, економічної, соціальної), від яких залежить формування, перерозподіл та збереження поверхневих та підземних вод, водокористування й водоспоживання кожної конкретної території. З огляду на екологічну безпеку та забезпечення сталого розвитку території Шацького НПП, здійснення постійного моніторингу стану водних ресурсів є одним із важливих природоохоронних завдань.

38 ГЕОЛОГІЯ

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.01.24.0345/0224U000185

Геодинаміка південно-західної частини Східноєвропейської платформи за палеомагнітними даними: Заключний звіт/Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна Національної академії наук України; Керівник Бахмутов Володимир Георгійович - ДР 0119U000079, УДК 550.384.32

304

Реконструкція геомагнітного поля у докембрії за результатами палеомагнітних досліджень на території України та побудова траєкторій позірної міграції полюсів основних структурних елементів Східноєвропейської платформи як основи для їх палеогеодинамічних реконструкцій у складі протерозойських суперконтинентів.

38.01.24.0346/0224U000185

Геодинаміка південно-західної частини Східноєвропейської платформи за палеомагнітними даними: Заключний звіт/Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна Національної академії наук України; Керівник Бахмутов Володимир Георгійович - ДР 0119U000079, УДК 550.384.32

304

Реконструкція геомагнітного поля у докембрії за результатами палеомагнітних досліджень на території України та побудова траєкторій позірної міграції полюсів основних структурних елементів Східноєвропейської платформи як основи для їх палеогеодинамічних реконструкцій у складі протерозойських суперконтинентів.

39 ГЕОГРАФІЯ

39.01 Загальні питання географії

39.01.24.0347/0224U000028

Геоекологічні фактори адаптації землекористування до регіональних і глобальних змін: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Круглов Іван Станіславович - ДР 0120U104942, УДК 911.2, 504.54.05; 504.54.062, 91:504

76

Дослідити значення фізичних, біотичних та суспільних властивостей ландшафтів як геоекологічних комплексів для оптимізації землекористування та екосистемних послуг в умовах глобальної зміни клімату та регіональних змін у суспільних відносинах – запровадження стандартів ЄС щодо природокористування, вільного обігу сільськогосподарської землі, можливої приватизації лісів тощо.

39.01.24.0348/0224U000028

Геоекологічні фактори адаптації землекористування до регіональних і глобальних змін: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Круглов Іван Станіславович - ДР 0120U104942, УДК 911.2, 504.54.05; 504.54.062, 91:504

76

Дослідити значення фізичних, біотичних та суспільних властивостей ландшафтів як геоекологічних комплексів для оптимізації землекористування та екосистемних послуг в умовах глобальної зміни клімату та регіональних змін у суспільних відносинах – запровадження стандартів ЄС щодо природокористування, вільного обігу сільськогосподарської землі, можливої приватизації лісів тощо.

39.19 Фізична географія

39.01.24.0349/0224U000028

Геоекологічні фактори адаптації землекористування до регіональних і глобальних змін: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Круглов Іван Станіславович - ДР 0120U104942, УДК 911.2, 504.54.05; 504.54.062, 91:504

76

Дослідити значення фізичних, біотичних та суспільних властивостей ландшафтів як геоекологічних комплексів для оптимізації землекористування та екосистемних послуг в умовах глобальної зміни клімату та регіональних змін у суспільних відносинах – запровадження стандартів ЄС щодо природокористування, вільного обігу сільськогосподарської землі, можливої приватизації лісів тощо.

39.01.24.0350/0224U000028

Геоекологічні фактори адаптації землекористування до регіональних і глобальних змін: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Круглов Іван Станіславович - ДР 0120U104942, УДК 911.2, 504.54.05; 504.54.062, 91:504

76

Дослідити значення фізичних, біотичних та суспільних властивостей ландшафтів як геоекологічних комплексів для оптимізації землекористування та екосистемних послуг в умовах глобальної зміни клімату та регіональних змін у суспільних відносинах – запровадження стандартів ЄС щодо природокористування, вільного обігу сільськогосподарської землі, можливої приватизації лісів тощо.

39.01.24.0351/0824U000060

Огілько Станіслав Павлович
Конструктивно-географічні основи

моніторингу трансформованих комунікаційно-стрічкових ландшафтів Черкаської області: Дис...Доктор філософії/ Уманський національний університет садівництва - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 911.52

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації доповнено теоретико-методологічні засади географічних досліджень дорожніх ландшафтів та отримані практичні результати, які дали змогу встановити наявність екосистемних відносин, що формуються у біотопах придорожніх ландшафтів Черкаської області (автотраси Київ – Одеса (автошлях М 05), та Вінниця-Черкаси (автошляхи М 12 та Н 16)). Головною гіпотезою дослідження є припущення, що після побудови дорожнього полотна впродовж певного періоду часу вздовж нього формуються рослинні та тваринні угруповання, які згодом подають ознаки екосистемної динаміки. Інший аспект проблеми полягає у спонтанному поширенні чужорідних видів, зокрема, і вздовж дорожніх смуг. Основу рослинних угруповань в них складають рудеральні, в тому числі і інвазійні рослини, наявність яких у антропогенних екосистемах вже здійснений факт. В результаті досліджень нами були виявлені ознаки порушення дорожнім полотном екосистемної динаміки (фрагментація екоотопів, загибель тварин внаслідок збиття автотранспортом та ін.). Також підтверджена головна тенденція, відмічена у закордонних джерелах – дороги зберігають більшу кількість видів поблизу узбіччя, ніж далеко від узбіччя (>200 м). Багатство та різноманітність видів рослин збільшується зі старінням дороги, тоді як багатство видів на узбіччі дороги значно збільшується із віком дороги та досягає піку у віці дороги 20 років, після чого багатство видів стабілізується. При цьому ні підвищена запиленість, ні високий рівень шуму не чинять негативний вплив на придорожні рослинні угруповання, які складаються рудеральними рослинами з

високим рівнем резистентності до таких зовнішніх впливів. Також, в результаті геохімічних досліджень була підтверджена головна тенденція розповсюдження важких металів від дорожнього полотна на периферію (зменшення вмісту від відстані). Дослідження головних параметрів інфраекосистем автошляхів Черкаської області проводилось нами у відповідності з попередньо-розробленою програмою. Усі параметри були поєднані у наступні групи факторів: - Природно-географічний фактор: геолокація (географічні координати), температура та вологість повітря, природний радіаційний фон; - Ступінь антропогенного впливу: рівень шуму, запиленість, деякі геохімічні показники, близькість (або віддаленість) дорожнього полотна від сільгоспугідь; - Ступінь прояву екосистемних відносин: кількість видів рослин та їх повторюваність, наявність інвазійних видів, та тих, які є індикаторними до засолення та перезволоження, наявність видів, що входять до Національного каталогу біотопів України, значення індексу Менхінка (видового різноманіття). Виходячи з переліку головних груп факторів, головним показником районування є ступінь завершеності формування придорожніх екосистем, який ми поділили на чотири градації: високий, середній, низький та початковий ступінь. Використовуючи метод стовпчиккових та пелюсткових діаграм, а також метод якісного фону виконано аналіз усієї сукупності параметрів за кожним полігоном, що дозволило виділити на території Черкаської області 5 районів різного ступеня завершеності формування екосистемних відносин. Два осередково-ядерних райони – Уманський (середній ступінь) та Черкаський (низький ступінь), в головних характеристиках яких переважають різні параметри рудеральної рослинності, та три периферійних райони, в яких параметри рудеральної рослинності нижче середнього рівня – Північно-периферійний (Жашківський, початковий ступінь), Південно-периферійний (Ладижинський, початковий ступінь), та Центрально-периферійний (Звенигородсько-Шполянський,

початковий ступінь). В цілому ж проведене районування охоплює лише ті ділянки автошляхів, які безпосередньо межують з сільськогосподарськими угіддями. Але завдяки наявності в таких рудеральних фітоценозах переважно трав'янистої рослинності, вони можуть бути основою майбутнього ґрунтоутворення з подальшим поступовим окультуренням шляхом заміщення рудеральних рослин аборигенними. Переважна більшість же узбічч вказаних автошляхів мають лісозахисні смуги, екосистемна динаміка яких суттєво відрізняється від трав'янистих фітоценозів, а, отже, повнота формування в них екосистемних відносин вимагатиме додаткового дослідження.

39.01.24.0352/0824U000060

Огілько Станіслав Павлович
Конструктивно-географічні основи
моніторингу трансформованих
комунікаційно-стрічкових ландшафтів
Черкаської області: Дис...Доктор
філософії/ Уманський національний
університет садівництва - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 911.52

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації доповнено теоретико-методологічні засади географічних досліджень дорожніх ландшафтів та отримані практичні результати, які дали змогу встановити наявність екосистемних відносин, що формуються у біотопах придорожніх ландшафтів Черкаської області (автотраси Київ – Одеса (автошлях М 05), та Вінниця-Черкаси (автошляхи М 12 та Н 16)). Головною гіпотезою дослідження є припущення, що після побудови дорожнього полотна впродовж певного періоду часу вздовж нього формуються рослинні та тваринні угруповання, які згодом подають ознаки екосистемної динаміки. Інший аспект проблеми полягає у спонтанному поширенні чужорідних видів, зокрема, і вздовж дорожніх смуг. Основу рослинних

угруповань в них складають рудеральні, в тому числі і інвазійні рослини, наявність яких у антропогенних екосистемах вже здійснений факт. В результаті досліджень нами були виявлені ознаки порушення дорожнім полотном екосистемної динаміки (фрагментація екоотопів, загибель тварин внаслідок збиття автотранспортом та ін.). Також підтверджена головна тенденція, відмічена у закордонних джерелах – дороги зберігають більшу кількість видів поблизу узбіччя, ніж далеко від узбіччя (>200 м). Багатство та різноманітність видів рослин збільшується зі старінням дороги, тоді як багатство видів на узбіччі дороги значно збільшується із віком дороги та досягає піку у віці дороги 20 років, після чого багатство видів стабілізується. При цьому ні підвищена запиленість, ні високий рівень шуму не чинять негативний вплив на придорожні рослинні угруповання, які складаються рудеральними рослинами з високим рівнем резистентності до таких зовнішніх впливів. Також, в результаті геохімічних досліджень була підтверджена головна тенденція розповсюдження важких металів від дорожнього полотна на периферію (зменшення вмісту від відстані). Дослідження головних параметрів інфраекосистем автошляхів Черкаської області проводилось нами у відповідності з попередньо-розробленою програмою. Усі параметри були поєднані у наступні групи факторів: - Природно-географічний фактор: геолокація (географічні координати), температура та вологість повітря, природний радіаційний фон; - Ступінь антропогенного впливу: рівень шуму, запиленість, деякі геохімічні показники, близькість (або віддаленість) дорожнього полотна від сільгоспугідь; - Ступінь прояву екосистемних відносин: кількість видів рослин та їх повторюваність, наявність інвазійних видів, та тих, які є індикаторними до засолення та перезволоження, наявність видів, що входять до Національного каталогу біотопів України, значення індексу Менхінка (видового різноманіття). Виходячи з переліку головних груп факторів, головним показником районування є ступінь завершеності

формування придорожніх екосистем, який ми поділили на чотири градації: високий, середній, низький та початковий ступінь. Використовуючи метод стовпчикових та пелюсткових діаграм, а також метод якісного фону виконано аналіз усієї сукупності параметрів за кожним полігоном, що дозволило виділити на території Черкаської області 5 районів різного ступеня завершеності формування екосистемних відносин. Два осередково-ядерних райони – Уманський (середній ступінь) та Черкаський (низький ступінь), в головних характеристиках яких переважають різні параметри рудеральної рослинності, та три периферійних райони, в яких параметри рудеральної рослинності нижче середнього рівня – Північно-периферійний (Жашківський, початковий ступінь), Південно-периферійний (Ладизинський, початковий ступінь), та Центрально-периферійний (Звенигородсько-Шполянський, початковий ступінь). В цілому ж проведене районування охоплює лише ті ділянки автошляхів, які безпосередньо межують з сільськогосподарськими угіддями. Але завдяки наявності в таких рудеральних фітоценозах переважно трав'янистої рослинності, вони можуть бути основою майбутнього ґрунтоутворення з подальшим поступовим окультуренням шляхом заміщення рудеральних рослин аборигенними. Переважна більшість же узбіччь вказаних автошляхів мають лісозахисні смуги, екосистемна динаміка яких суттєво відрізняється від трав'янистих фітоценозів, а, отже, повнота формування в них екосистемних відносин вимагатиме додаткового дослідження.

39.23 Країнознавство

39.01.24.0353/0824U000062

Хімич Марія Ігорівна Генеза, сучасний стан та туристсько-рекреаційне значення об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області: Дис...Доктор філософії/ Уманський національний

університет садівництва - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 910.1(477)

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено виявленню закономірностей формування сакральної сфери Івано-Франківської області в просторово-часовому вимірі. У першому розділі роботи – «Теоретичні та методологічні засади сакрально-географічних досліджень» – окреслено основні положення сакральної географії як науки, що розвинулася впродовж XX ст. на пограниччі географії та богословських наук і релігієзнавства. Відзначено, що з розвитком економічної географії в економічну та соціальну, а згодом – у суспільну географію, сакральна географія набула статусу галузі соціальної географії як сучасної складової суспільної географії. У другому розділі дисертації – «Природні та суспільно-історичні передумови формування об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області» – представлено аналіз фізико-географічного положення, головних рис геолого-геоморфологічної будови, гідрокомпоненту, ґрунтового-рослинного покриву, тваринного світу та сучасної ландшафтної структури території дослідження. Доведено, що Івано-Франківська область має достатньо природних ресурсів для формування об'єктів туристсько-рекреаційної сфери. Складність фізичної поверхні території дослідження, виражене в коливаннях амплітуд перепаду висот від 230 м на північному сході до 2061 м на півдні, вплинуло на формування численних пам'яток природи, окремі з яких набули сакрального значення. Сучасну ландшафтну структуру Івано-Франківської області формують різні класи, типи та підтипи антропогенних ландшафтів, у просторовій будові Карпатського регіону значне поширення мають заповідні ландшафти. У третьому розділі дисертації – «Походження та територіальне поширення об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області» –

охарактеризовано сакральні об'єкти природної і природно-антропогенної, антропогенної генези. Поєднання сакральних об'єктів Івано-Франківської області утворює досить складну просторово-часову матеріальну сакральну систему, що функціонує відповідно до закономірностей взаємопов'язаного розвитку. Сакральні об'єкти природного походження в межах Івано-Франківської області представлені вершинами гір, скельними комплексами, різними гідрооб'єктами, флористичними об'єктами тощо. Антропогенні сакральні споруди Івано-Франківщини представлені церквами (дерев'яними та кам'яними), монастирями, костелами та синагогами. У четвертому розділі дисертації – «Комплексна оцінка об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області та районування території дослідження на основі кластерного аналізу» – виконано комплексну оцінку сакральних об'єктів в межах досліджуваної території. З метою проведення оцінки туристсько-рекреаційного значення сакральних об'єктів і ландшафтних комплексів застосовано математичні методи, які дали можливість розрахувати комплексний показник сакралізації простору. Для виконання зазначених обчислень розраховано й використано деякі часткові показники, а саме – комплексної статусної потужності сакральних об'єктів і коефіцієнт локалізації сакральних об'єктів.

39.01.24.0354/0824U000062

Хімч Марія Ігорівна Генеза, сучасний стан та туристсько-рекреаційне значення об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області: Дис...Доктор філософії/ Уманський національний університет садівництва - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 910.1(477)

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено виявленню закономірностей формування сакральної сфери Івано-Франківської

області в просторово-часовому вимірі. У першому розділі роботи – «Теоретичні та методологічні засади сакрально-географічних досліджень» – окреслено основні положення сакральної географії як науки, що розвинулася впродовж ХХ ст. на пограниччі географії та богословських наук і релігієзнавства. Відзначено, що з розвитком економічної географії в економічну та соціальну, а згодом – у суспільну географію, сакральна географія набула статусу галузі соціальної географії як сучасної складової суспільної географії. У другому розділі дисертації – «Природні та суспільно-історичні передумови формування об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області» – представлено аналіз фізико-географічного положення, головних рис геолого-геоморфологічної будови, гідрокомпоненту, ґрунтового-рослинного покриву, тваринного світу та сучасної ландшафтної структури території дослідження. Доведено, що Івано-Франківська область має достатньо природних ресурсів для формування об'єктів туристсько-рекреаційної сфери. Складність фізичної поверхні території дослідження, виражене в коливаннях амплітуд перепаду висот від 230 м на північному сході до 2061 м на півдні, вплинуло на формування численних пам'яток природи, окремі з яких набули сакрального значення. Сучасну ландшафтну структуру Івано-Франківської області формують різні класи, типи та підтипи антропогенних ландшафтів, у просторовій будові Карпатського регіону значне поширення мають заповідні ландшафти. У третьому розділі дисертації – «Походження та територіальне поширення об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області» – охарактеризовано сакральні об'єкти природної і природно-антропогенної, антропогенної генези. Поєднання сакральних об'єктів Івано-Франківської області утворює досить складну просторово-часову матеріальну сакральну систему, що функціонує відповідно до закономірностей взаємопов'язаного розвитку. Сакральні об'єкти природного походження в межах Івано-Франківської

області представлені вершинами гір, скельними комплексами, різними гідрооб'єктами, флористичними об'єктами тощо. Антропогенні сакральні споруди Івано-Франківщини представлені церквами (дерев'яними та кам'яними), монастирями, костелами та синагогами. У четвертому розділі дисертації – «Комплексна оцінка об'єктів сакральної сфери Івано-Франківської області та районування території дослідження на основі кластерного аналізу» – виконано комплексну оцінку сакральних об'єктів в межах досліджуваної території. З метою проведення оцінки туристсько-рекреаційного значення сакральних об'єктів і ландшафтних комплексів застосовано математичні методи, які дали можливість розрахувати комплексний показник сакралізації простору. Для виконання зазначених обчислень розраховано й використано деякі часткові показники, а саме – комплексної статусної потужності сакральних об'єктів і коефіцієнт локалізації сакральних об'єктів.

39.29 Топоніміка

39.01.24.0355/0824U000068

Лободзінський Олександр Вікторович
Водний режим річок басейну Горині в умовах зміни клімату: Дис...Доктор філософії/ Український гідрометеорологічний інститут Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 556.5.048;556.5.06; 556.5(1/9);

с. - Бібліогр.: назв

Опонент Сніжко Сергій Іванович
<https://orcid.org/0000-0002-2696-687X>
Доктор географічних наук, 11.00.07 - Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія, 2002 2020 Didovets I., Krysanova V., Hattermann F., Lopez M., Snizhko S., Schmied H.M. Climate change impact on water availability of main river basins in Ukraine. Journal of Hydrology: Regional

Studies. 2020. Volume 32, Article 100761
DOI:
<https://doi.org/10.1016/j.ejrh.2020.100761>.
2023 Snizhko S et al. Climate impact on flood changes – an Austrian-Ukrainian comparison. Journal of Hydrology and Hydromechanics. 2023. № 71(3) P. 271 – 282. DOI:
<https://doi.org/10.2478/johh-2023-0017> 2020

39.01.24.0356/0824U000068

Лободзінський Олександр Вікторович
Водний режим річок басейну Горині в умовах зміни клімату: Дис...Доктор філософії/ Український гідрометеорологічний інститут Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 556.5.048;556.5.06; 556.5(1/9);

с. - Бібліогр.: назв

Опонент Сніжко Сергій Іванович
<https://orcid.org/0000-0002-2696-687X>
Доктор географічних наук, 11.00.07 - Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія, 2002 2020 Didovets I., Krysanova V., Hattermann F., Lopez M., Snizhko S., Schmied H.M. Climate change impact on water availability of main river basins in Ukraine. Journal of Hydrology: Regional Studies. 2020. Volume 32, Article 100761
DOI:
<https://doi.org/10.1016/j.ejrh.2020.100761>.
2023 Snizhko S et al. Climate impact on flood changes – an Austrian-Ukrainian comparison. Journal of Hydrology and Hydromechanics. 2023. № 71(3) P. 271 – 282. DOI:
<https://doi.org/10.2478/johh-2023-0017> 2020

39.01.24.0357/0824U000068

Лободзінський Олександр Вікторович
Водний режим річок басейну Горині в умовах зміни клімату: Дис...Доктор філософії/ Український гідрометеорологічний інститут Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Національної академії наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 556.5.048;556.5.06; 556.5(1/9);

с. - Бібліогр.: назв

Опонент Сніжко Сергій Іванович
<https://orcid.org/0000-0002-2696-687X>
Доктор географічних наук, 11.00.07 -
Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія,
2002 2020 Didovets I., Krysanova V.,
Hattermann F., Lopez M., Snizhko S.,
Schmied H.M. Climate change impact on
water availability of main river basins in
Ukraine. Journal of Hydrology: Regional
Studies. 2020. Volume 32, Article 100761
DOI:
<https://doi.org/10.1016/j.ejrh.2020.100761>.
2023 Snizhko S et al. Climate impact on flood
changes – an Austrian-Ukrainian comparison.
Journal of Hydrology and Hydromechanics.
2023. № 71(3) P. 271 – 282. DOI:
<https://doi.org/10.2478/johh-2023-0017> 2020

39.01.24.0358/0824U000068

Лободзінський Олександр Вікторович
Водний режим річок басейну Горині в
умовах зміни клімату: Дис...Доктор
філософії/ Український
гідрометеорологічний інститут Державної
служби України з надзвичайних ситуацій
та Національної академії наук України -
Захищена; 1--0.2024

УДК: 556.5.048;556.5.06; 556.5(1/9);

с. - Бібліогр.: назв

Опонент Сніжко Сергій Іванович
<https://orcid.org/0000-0002-2696-687X>
Доктор географічних наук, 11.00.07 -
Гідрологія суші, водні ресурси, гідрохімія,
2002 2020 Didovets I., Krysanova V.,
Hattermann F., Lopez M., Snizhko S.,
Schmied H.M. Climate change impact on
water availability of main river basins in
Ukraine. Journal of Hydrology: Regional
Studies. 2020. Volume 32, Article 100761
DOI:
<https://doi.org/10.1016/j.ejrh.2020.100761>.
2023 Snizhko S et al. Climate impact on flood
changes – an Austrian-Ukrainian comparison.
Journal of Hydrology and Hydromechanics.

2023. № 71(3) P. 271 – 282. DOI:
<https://doi.org/10.2478/johh-2023-0017> 2020

41 АСТРОНОМІЯ

41.23 Зірки

41.01.24.0359/0224U000284

Дослідження імпульсного та спорадичного
радіовипромінювання далеких нейтронних
зір: Заключний звіт/Радіоастрономічний
інститут Національної академії наук
України; Керівник Єрін Сергій
Миколайович - ДР 0122U002120, УДК
524.3

67

Метою роботи є пошук і дослідження
низькочастотного радіовипромінювання
далеких (із мірою дисперсії вище 30
пк/куб.см) пульсарів, а також пошук і,
ймовірно, перше виявлення на низьких
частотах випромінювання
радіотранзєнтів, що обертаються (RRAT).
Також ми хочемо уточнити параметри
нейтронних зір, продетектованих на
декаметрових хвилях і здійснити пошук
декаметрового та метрового
радіовипромінювання джерел швидких
радіосплесків (FRB) за допомогою
радіотелескопів УТР-2 і ГУРТ. Найбільшої
уваги буде приділено джерелам повторних
спалахів із мірою дисперсії до 200
пк/куб.см.

41.25 Туманності. Міжзор'яне середовище

41.01.24.0360/0224U000208

Еволюція матерії у Всесвіті та
квантованість простору на планківських
масштабах: Заключний звіт/Львівський
національний університет імені Івана
Франка; Керівник Гнатенко Христина
Павлівна - ДР 0121U100058, УДК
531:530.145, 531;531.12/.13:530.12;537.8,
524.85, 524.5; 524.37; 524.1

235

Метою роботи є отримання моделей порожнини у великомасштабному розподілі матерії та встановлення їхньої динаміки в космологічній еволюції Всесвіту; знаходження характеристик мережі, побудованої на Космічній павутині, та визначення їхньої динаміки; встановлення впливу зоряного вітру на іонізаційну структуру оболонок планетарних туманностей; оцінка верхньої межі для мінімальної довжини та мінімального імпульсу; знаходження впливу квантованості простору на еволюцію Всесвіту, параметри астрофізичних систем.

41.01.24.0361/0224U000208

Еволюція матерії у Всесвіті та квантованість простору на планківських масштабах: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гнатенко Христина Павлівна - ДР 0121U100058, УДК 531:530.145, 531;531.12/.13:530.12;537.8, 524.85, 524.5; 524.37; 524.1

235

Метою роботи є отримання моделей порожнини у великомасштабному розподілі матерії та встановлення їхньої динаміки в космологічній еволюції Всесвіту; знаходження характеристик мережі, побудованої на Космічній павутині, та визначення їхньої динаміки; встановлення впливу зоряного вітру на іонізаційну структуру оболонок планетарних туманностей; оцінка верхньої межі для мінімальної довжини та мінімального імпульсу; знаходження впливу квантованості простору на еволюцію Всесвіту, параметри астрофізичних систем.

41.01.24.0362/0224U000208

Еволюція матерії у Всесвіті та квантованість простору на планківських масштабах: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана

Франка; Керівник Гнатенко Христина Павлівна - ДР 0121U100058, УДК 531:530.145, 531;531.12/.13:530.12;537.8, 524.85, 524.5; 524.37; 524.1

235

Метою роботи є отримання моделей порожнини у великомасштабному розподілі матерії та встановлення їхньої динаміки в космологічній еволюції Всесвіту; знаходження характеристик мережі, побудованої на Космічній павутині, та визначення їхньої динаміки; встановлення впливу зоряного вітру на іонізаційну структуру оболонок планетарних туманностей; оцінка верхньої межі для мінімальної довжини та мінімального імпульсу; знаходження впливу квантованості простору на еволюцію Всесвіту, параметри астрофізичних систем.

41.01.24.0363/0424U000005

Васильківський Євген Володимирович
Великомасштабний розподіл іонізованого вуглецю в Галактиці: Дис...Кандидат фізико-математичних наук/ Головна астрономічна обсерваторія Національної академії наук України - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 524.5 ; 524.6

с. - Бібліогр.: назв

Робота присвячена дослідженням низькочастотних рекомбінаційних радіоліній (РРЛ) вуглецю на радіотелескопі УТР-2 з метою визначення просторового розподілу областей С II в Галактиці. Проведено довготривалі оглядові спостереження в просторових об'ємах, що в десятки разів перевершують об'єми усіх попередніх досліджень низькочастотних РРЛ вуглецю. У якості реєстраторів були використані ширококутові цифрові спектроаналізатори DSP-Z. Низькочастотні РРЛ вуглецю були зареєстровані як поблизу галактичної площини ($|b| = 0^\circ - 5^\circ$), так і далеко за її межами ($|b| = 5^\circ -$

30°). Зареєстровані лінії мали відносні інтенсивності порядку 10^{-4} – 10^{-5} від рівня континууму, ширина ліній складала 4 – 7 кГц (50 – 100 км/с). У рамках визначення просторової асоціації областей С II, що відповідають за спостережувані РРЛ, із іншими компонентами міжзоряного середовища, були порівняні спостережні характеристики зареєстрованих ліній з характеристиками та просторовим розподілом хмар нейтрального водню Н I у Галактиці. Отримано добре узгодження за інтенсивностями, ширинами та радіальними швидкостями для обох типів ліній. Визначено, що області формування обох типів ліній мають температури 50 – 100 К, електронні густини $\leq 0.01 \text{ см}^{-3}$, об'ємну густину водню $\leq 35 \text{ см}^{-3}$, розміри хмар уздовж променя зору 5 – 10 пк.

41.01.24.0364/0424U000005

Васильківський Євген Володимирович
Великомасштабний розподіл іонізованого вуглецю в Галактиці: Дис...Кандидат фізико-математичних наук/ Головна астрономічна обсерваторія Національної академії наук України - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 524.5 ; 524.6

с. - Бібліогр.: назв

Робота присвячена дослідженням низькочастотних рекомбінаційних радіоліній (РРЛ) вуглецю на радіотелескопі УТР-2 з метою визначення просторового розподілу областей С II в Галактиці. Проведено довготривалі оглядові спостереження в просторових об'ємах, що в десятки разів перевершують об'єми усіх попередніх досліджень низькочастотних РРЛ вуглецю. У якості реєстраторів були використані ширококутові цифрові спектроаналізатори DSP-Z. Низькочастотні РРЛ вуглецю були зареєстровані як поблизу галактичної площини ($|b| = 0^\circ - 5^\circ$), так і далеко за її межами ($|b| = 5^\circ - 30^\circ$). Зареєстровані лінії мали відносні

інтенсивності порядку 10^{-4} – 10^{-5} від рівня континууму, ширина ліній складала 4 – 7 кГц (50 – 100 км/с). У рамках визначення просторової асоціації областей С II, що відповідають за спостережувані РРЛ, із іншими компонентами міжзоряного середовища, були порівняні спостережні характеристики зареєстрованих ліній з характеристиками та просторовим розподілом хмар нейтрального водню Н I у Галактиці. Отримано добре узгодження за інтенсивностями, ширинами та радіальними швидкостями для обох типів ліній. Визначено, що області формування обох типів ліній мають температури 50 – 100 К, електронні густини $\leq 0.01 \text{ см}^{-3}$, об'ємну густину водню $\leq 35 \text{ см}^{-3}$, розміри хмар уздовж променя зору 5 – 10 пк.

41.27 Зоряні системи

41.01.24.0365/0224U000172

Зоряні кластери та їх взаємодія з Галактичною надмасивною чорною дірою на космологічній часовій шкалі: Заключний звіт/Головна астрономічна обсерваторія Національної академії наук України; Керівник Берцик Петер Петерович - ДР 0123U103152, УДК 524.4, 524.7, 524.8

57

Головна ідея спрямована на дослідження динамічної еволюції кулястих скупчень (КС) шляхом прямого моделювання задачі N-тіл з використанням моделей змінного гравітаційного потенціалу типу Чумацького Шляху, отриманих з космологічної бази даних IllustrisTNG. Ми детально проаналізуємо тісну взаємодію з центральною надмасивною чорною дірою в Галактиці з окремими КС.

41.29 Космологія

41.01.24.0366/0224U000172

Зоряні кластери та їх взаємодія з Галактичною надмасивною чорною дірою на космологічній часовій шкалі: Заключний звіт/Головна астрономічна обсерваторія Національної академії наук України; Керівник Берцик Петер Петерович - ДР 0123U103152, УДК 524.4, 524.7, 524.8

57

Головна ідея спрямована на дослідження динамічної еволюції кулястих скупчень (КС) шляхом прямого моделювання задачі N-тіл з використанням моделей змінного гравітаційного потенціалу типу Чумацького Шляху, отриманих з космологічної бази даних IllustrisTNG. Ми детально проаналізуємо тісну взаємодію з центральною надмасивною чорною дірою в Галактиці з окремими КС.

41.01.24.0367/0224U000208

Еволюція матерії у Всесвіті та квантованість простору на планківських масштабах: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гнатенко Христина Павлівна - ДР 0121U100058, УДК 531:530.145, 531;531.12/.13:530.12;537.8, 524.85, 524.5; 524.37; 524.1

235

Метою роботи є отримання моделей порожнини у великомасштабному розподілі матерії та встановлення їхньої динаміки в космологічній еволюції Всесвіту; знаходження характеристик мережі, побудованої на Космічній павутині, та визначення їхньої динаміки; встановлення впливу зоряного вітру на іонізаційну структуру оболонки планетарних туманностей; оцінка верхньої межі для мінімальної довжини та мінімального імпульсу; знаходження впливу квантованості простору на еволюцію Всесвіту, параметри астрофізичних систем.

41.01.24.0368/0224U000208

Еволюція матерії у Всесвіті та квантованість простору на планківських масштабах: Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гнатенко Христина Павлівна - ДР 0121U100058, УДК 531:530.145, 531;531.12/.13:530.12;537.8, 524.85, 524.5; 524.37; 524.1

235

Метою роботи є отримання моделей порожнини у великомасштабному розподілі матерії та встановлення їхньої динаміки в космологічній еволюції Всесвіту; знаходження характеристик мережі, побудованої на Космічній павутині, та визначення їхньої динаміки; встановлення впливу зоряного вітру на іонізаційну структуру оболонки планетарних туманностей; оцінка верхньої межі для мінімальної довжини та мінімального імпульсу; знаходження впливу квантованості простору на еволюцію Всесвіту, параметри астрофізичних систем.

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.01.24.0369/0224U000127

Розробка пропозицій щодо вдосконалення систем фізичного захисту об'єктів критичної інфраструктури: Заключний звіт/Державна установа "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України"; Керівник Дівізінюк Михайло Михайлович - ДР 0121U108058, УДК 620.9:658.284

170

Розробити новий інформаційно-технічний метод запобігання надзвичайним ситуаціям терористичного характеру з використанням баз даних автомобільних транспортних засобів, отриманих від відеосистем зовнішнього спостереження

44.29 Електроенергетика

44.01.24.0370/0224U000051

Розвиток системного підходу до синтезу та моделювання електроенергетичних об'єктів: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Лисяк Георгій Миколайович - ДР 0119U100362, УДК 621.311

47

Здійснити моделювання електричної частини енергоблоків електростанцій з додатковим робочим трансформатором власних потреб. Дослідити властивості таких об'єктів під час характерних усталених режимів та перехідних процесів.

44.01.24.0371/0824U000193

Кулик Олексій Сергійович Підвищення достовірності розпізнавання типу дефектів в обладнанні електричних систем за результатами аналізу розчинених в маслі газів: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 621.31; 621.314.21

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи – покращення експлуатаційної надійності високовольтного маслонаповненого обладнання електричних систем та мереж за рахунок підвищення достовірності розпізнавання типу дефектів за результатами аналізу розчинених у маслі газів. Об'єкт дослідження – процеси розвитку дефектів у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж. Предмет досліджень – значення відношень газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж з дефектами різного типу. У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначені

задачі дослідження, показано зв'язок роботи з науковими темами, наведено дані про наукову новизну, практичне значення, апробацію результатів та публікації. У першому розділі виконано аналіз експлуатаційної надійності високовольтних силових трансформаторів електричних систем та мереж. Проаналізовані основні причини та найбільш часті ушкодження високовольтних силових трансформаторів. Визначені основні дефекти, що виявляються у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за допомогою інтерпретації результатів аналізу розчинених у маслі газів. Проаналізовані методи та критерії, що використовуються для визначення типу дефектів високовольтного маслонаповненого обладнання за вмістом розчинених в маслі газів. Проаналізовані сучасні тенденції щодо удосконалення методів інтерпретації результатів аналізу розчинених у маслі газів. Проаналізовані основні проблеми, що виникають при оцінювання стану високовольтного маслонаповненого обладнання за результатами аналізу розчинених у маслі газів. У другому розділі проаналізовані значення діагностичних критеріїв у 3449 одиницях маслонаповненого обладнання електричних систем та мереж з дефектами різного типу, встановлено діапазони значень відношень характерних газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом, побудовано 109 графічних областей (номограм дефектів), проведено порівняльний аналіз достовірності розпізнавання цих дефектів. За результатами виконаного порівняльного аналізу достовірності розпізнавання дефектів різного типу встановлено, що достовірність розпізнавання кожного з методів не є постійною, а варіюється залежно від типу дефекту, що не дає змоги розглядати той чи інший метод як універсальний для розпізнавання дефектів різного типу. У третьому розділі наведено опис розроблених нових методів розпізнавання типу дефектів у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за

значеннями відношень газів, відсоткового вмісту газів та комплексом діагностичних критеріїв, проведено порівняльний аналіз достовірності розпізнавання типу дефектів з використанням розроблених методів та уже наявних стандартів і методів з інтерпретації результатів аналізу розчинених у маслі газів. У четвертому розділі описана програмна реалізація розроблених методів розпізнавання типу дефектів в маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за значеннями відношень газів, відсоткового вмісту газів та комплексом діагностичних критеріїв у складі інформаційно-аналітичної системи «СИРЕНА». У висновках наведено основні результати роботи щодо вирішення поставлених задач дослідження. Отримані наукові результати: 1. Отримав подальший розвиток метод номограм, який відрізняється від наявного новими 95 графічними областями, характерними для дефектів різного типу та їх комбінацій, і дає змогу у 7 разів підвищити кількість дефектів, які розпізнаються з використанням методу номограм. 2. Вперше розроблено графічний метод розпізнавання типу дефекту по значенням трьох відношень газів, який, на відміну від наявних аналогів, дозволяє розпізнавати не тільки електричні розряди і термічні дефекти, а й їх комбінації з оцінкою енергії розрядів та температури гарячої точки, що дозволяє підвищити кількість правильних діагнозів, поставлених з використанням запропонованого методу, до 86,67 % тоді як наявні методи дозволяють поставити правильний діагноз у 83,6 %. 3. Вперше запропоновано метод для розпізнавання типу дефекту маслонаповненого обладнання електричних мереж за комплексом діагностичних критеріїв, який відрізняється від наявних тим, що розпізнавання типу дефекту проводиться на основі порівняльного аналізу співпадіння результатів аналізу розчинених у маслі газів із діагностованого обладнання з результатами аналізу розчинених у маслі газів обладнання з чітко встановленим діагнозом, що дозволяє розпізнавати 32 різні типи дефектів тоді як відомі

стандарти та методи дозволяють розпізнати 4–13 типів дефектів. 4. Науково обґрунтовано діапазони значень відношень характерних газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом для 32 типів дефектів та їх комбінацій.

44.01.24.0372/0824U000235

Пономаренко Сергій Григорович
Удосконалення методів діагностики стану трансформаторних масел в обладнанні 110–330 кВ з урахуванням впливу режимів та умов експлуатації: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 621.31; 621.314.21

с. - Бібліогр.: назв

У першому розділі виконано аналіз експлуатаційної надійності високовольтних силових трансформаторів і автотрансформаторів, що експлуатуються в електричних мережах України. Розглянуто основні причини ушкодження трансформаторів та автотрансформаторів, та проаналізовано вплив трансформаторних масел на надійність цього обладнання.. Проаналізовано методи та критерії, що використовуються для оцінки технічного стану трансформаторних масел як в Україні так і за її межами. високовольтного обладнання електричних мереж. Проаналізовано основні напрямки удосконалення методів оцінки технічного стану обладнання, що застосовуються закордонними дослідниками. За результатами аналізу сформовано основні напрямки досліджень. У другому розділі розроблено методи для коригування граничних значень показників трансформаторних масел. Виконано дослідження законів розподілу показників трансформаторних масел для силових трансформаторів і автотрансформаторів напругою 110 кВ та 330 кВ. Встановлено, що як для масел придатних так й не придатних до подальшої експлуатації значення показників мають розподіл

Вейбула. Подальший аналіз показав, що щільності розподілу показників для масел з різним станом перетинаються, що свідчить про те що корегування граничних значень показників масел можливо тільки з використанням методів статистичних рішень. За результатами порівняльного аналізу ймовірностей вірних та хибних рішень, а також значень ризиків, що супроводжують використання граничних значень отриманих методом інтегральних функцій (виживання), методом мінімальної кількості хибних рішень, методом мінімального ризику та методом Неймана Пірсона встановлено, що найбільш оптимальним методом корегування є метод мінімального ризику. Визначені граничні значення показників масел для одномірних розподілів з урахуванням режимів та тривалості експлуатації. Встановлено що використання цих значень дозволяє знизити можливі ризики 1,05 - 4974419,5 разів порівняно з ризиками, що супроводжують використання граничних значень регламентованих в діючому в Україні нормативному документі. Для урахування фізичних особливостей старіння масел запропоновано корегувати граничні значення показників масел одночасно для декількох діагностичних ознак. Для цього проаналізовано стохастичний зв'язок між показниками масел. Розроблено функцію середнього ризику для двомірних та трьохмірних розподілів, показників що мають значущий стохастичний зв'язок. Мінімізація розроблених функцій методом Нелдера-Міда дозволило отримати граничні значення

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.01.24.0373/0224U000061

Моделювання випарно-конденсаційних систем термостатування електронних пристроїв в нафтогазовій промисловості: Заключний звіт/Одеська національна академія харчових технологій; Керівник Альтман Елла Іллівна - ДР 0121U111692, УДК 620.9:662.92; 658.264, 621.396.6.019.3

24

Здійснити моделювання випарно-конденсаційних систем термостатування електронних пристроїв в нафтогазовій промисловості

44.01.24.0374/0224U000224

Теплообмін та гідродинаміка в інноваційних системах плівкового охолодження лопаток високотемпературних газових турбін: Заключний звіт/Інститут технічної теплофізики Національної академії наук України; Керівник Доник Тетяна Василівна - ДР 0122U002301, УДК 620.9:662.92; 658.264

130

Наукова група створюється для виконання науково-технічного проекту по дослідженню теплових та гідродинамічних процесів в двох інноваційних схемах плівкового охолодження лопаток високотемпературних енергетичних газових турбін з подачею охолоджувача через дискретні круглі отвори, які розташовані в поперечних траншеях та заглибленнях трикутної форми (похідна форма від траншеї). Буде також розглянуто питання зниження температури охолоджувача в циклі Майсоценко перед подачею охолоджувача в порожнину лопатки. Отримані результати будуть використані для розробки методів проектування лопаток газових турбін з інноваційними схемами охолодження. В роботі буде використаний теоретичний метод (комп'ютерне моделювання) з використанням комерційних та власних комп'ютерних програм, адекватних моделей турбулентності та бази експериментальних даних ІТТФ НАНУ та провідних зарубіжних центрів. Для порівняння будуть проаналізовані експериментальні зарубіжні дані за аналогічним (США, Китай). Для вивчення циклу Майсоценко буде використаний експериментальний метод разом з розрахунково-теоретичним аналізом.

44.01.24.0375/0824U000294

Докшина Софія Юріївна Моделі та методи моніторингу енергоефективності регіонів України: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1--0.2024

УДК: 621.31; 620.9:662.6; 621.1; 620.9:662.6

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційне дослідження «Моделі та методи моніторингу енергоефективності регіонів України» присвячене актуальному науковому завданню підвищення рівня енергоефективності регіонів України шляхом розроблення моделей та методів моніторингу, задля забезпечення енергетичної та екологічної безпеки країни. Для виконання аналізу було вибрано підсектор опалення сектору домогосподарств як найбільший споживач енергії серед інших секторів, та транспортний сектор як один із найбільших споживачів та забруднювачів CO₂. Дисертаційне дослідження відповідає пріоритетному напрямку розвитку країни: «Енергетика та енергоефективність» (Технології розроблення та використання нових видів палива, відновлюваних і альтернативних джерел енергії та видів палива; Енергоефективність і енергозбереження, ринки енергоресурсів, Екологічно збалансована енергетична безпека) що затверджений постановою Кабінету міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942 «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року». Та виконувалось спільно з Університетом Лотарингії (Université de Lorraine), Франція, за програмою академічної мобільності ERASMUS+ KA107 у період з 03.04.2023 по 02.09.2023 р. У першому розділі розглянуто стан енергоефективності в Україні, досліджено методи що застосовані в Енергетичних стратегіях, виконано SWOT-аналіз рівня

енергоефективності регіонів України. Визначено мету та завдання дослідження. Мета. Підвищення рівня енергоефективності регіонів України шляхом розроблення регіональних моделей моніторингу. Актуальність. Тема спрямована на підвищення енергетичної безпеки України та вирішення задачі оцінювання енергоефективності регіонів України. Новизна теми полягає у розробленні моделі оцінювання енергоефективності регіонів України житлового та транспортного секторів, що надасть можливість виробити стратегії підвищення рівня енергоефективності регіонів України. Об'єкт: процес споживання тепло-, електро- енергії, газоспоживання та споживання моторних палив регіонами України. Предмет: індикатори енергоефективності регіонів та їх зв'язки, чинники впливу на енергоефективність, моделі оцінювання енергоефективності регіонів, технології підвищення енергоефективності, методи оцінки складних багатофакторних систем. Завдання: 1. Дослідити вимоги до індикаторів енергоефективності, світові індикатори енергоефективності та індикатори в Україні; 2. Дослідити методи оцінки складних багатофакторних систем; 3. Розробити алгоритм інтервального оцінювання індикаторів енергоефективності регіонів України; 4. Розробити алгоритм розрахунку споживання на опалення житлового сектору регіонів України; 5. Розробити алгоритм розрахунку споживання газу транспортного сектору регіонів України; 6. Виконати класифікацію житлового сектору регіонів України з використанням дискримінантного аналізу та аналізу головних компонент; 7. Виконати класифікацію транспортного сектору регіонів України з використанням дискримінантного аналізу та аналізу головних компонент; 8. Виконати порівняльний аналіз результатів класифікації житлового та транспортного секторів регіонів України; 9. Побудувати модель бенчмаркінгу регіонів України всередині кластерних груп; 10. Проаналізувати можливості застосування альтернативних технологій підвищення

енергоефективності в Україні та шляхів їх оптимізації; 11. Розробити алгоритм та модель моніторингу енергоефективності регіонів України. У Розділі 2 виконано аналіз сучасних баз даних з енергоефективності. Встановлено, що сучасні бази даних з енергоефективності та наведені стандарти відображають секторальний підхід до оцінювання енергоефективності за країнами. У Розділі 3 побудовані інтервальні графіки індикаторів енергоефективності підсектору опалення сектору домогосподарств та транспортного сектору регіонів України, що дозволило оцінити динамічні зміни даних індикаторів у цих регіонах та виконати попереднє порівняння регіонів. Визначено найкращі моделі оцінювання для цих даних та вироблено стратегії розвитку кластерних груп регіонів України. Розроблено метод моніторингу енергоефективності та алгоритм оцінювання рівня енергоефективності на основі кластерної стабільності. У 4 розділі було досліджено потенціал альтернативних джерел енергії, а саме отримання альтернативного моторного палива з пластикових відходів та відходів зношених шин в Україні та оптимізація біогазової установки анаеробного зброджування за допомогою штучної нейронної мережі.

44.33 Атомна енергетика

44.01.24.0376/0224U000249

Моделювання радіаційно-індукованих процесів в матеріалах під впливом опромінення: Заключний звіт/Інститут електрофізики і радіаційних технологій Національної академії наук України; Керівник Троценко Олег Геннадійович - ДР 0123U103124, УДК 621.039

30

Розробка методики опису процесів, що відбуваються в металах і сплавах під впливом екстремальних потоків іонізуючого випромінювання, що призводять до імпульсного розплавлення поверхні. Моделювання процесів еволюції

накопичення дефектів в матеріалах активної зони ядерних реакторів з метою прогнозування стабільності їх характеристик. Удосконалення існуючих розрахункових моделей та оптимізація програмного забезпечення.

44.01.24.0377/0524U000003

Кондратюк Вадим Анатолійович Підвищення безпеки ядерних енергетичних установок шляхом кваліфікації та модернізації систем управління аваріями: Дис...Доктор технічних наук/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1-- 0.2024

УДК: 621.039.5

с. - Бібліогр.: назв

Уроки найбільших аварій визначають актуальність подальшого вдосконалення та модернізації систем управління аваріями ядерних енергоустановок для всієї світової ядерної енергетики. У роботі проведено аналіз сучасних напрямів забезпечення та підвищення безпеки ядерних енергоустановок, а також відомих методів та способів кваліфікації модернізацій систем управління аваріями. На основі проведеного аналізу визначено основну мету та завдання дисертації. Основна мета роботи – розробка комплексу оригінальних та удосконалених методів кваліфікації і засобів модернізацій систем управління аваріями ядерних енергоустановок для забезпечення та підвищення безпеки ядерної енергетики. У результаті розроблено оригінальні та вдосконалені методи кваліфікації і засоби модернізацій систем управління аваріями ядерних енергоустановок: для запобігання теплогідродинамічній та термоакустичній нестійкості теплоносія в активній зоні, термічних та гідродинамічних ударів у реакторі та системах, важливих для безпеки ядерних енергоустановок; для забезпечення гідродинамічної стійкості систем безпеки з насосами і арматурою; для забезпечення гідродинамічної стійкості контурів природної циркуляції

перспективних пасивних систем безпеки ядерних енергоустановок. На основі розроблених методів визначено: критерії та умови теплогідродинамічної та термоакустичної стійкості теплоносія в активній зоні реактора в перехідних та аварійних режимах; умови і способи запобігання термічних і гідродинамічних ударів в активних і пасивних системах безпеки; умови виникнення ядерних аварій з течами в контурах циркуляції пасивних систем безпеки перспективних для України ядерних енергоустановок Westinghouse малої та великої потужності. Результати дисертації спрямовані на вирішення важливої проблеми забезпечення та підвищення безпеки ядерної енергетики України та можуть бути використані експлуатуючою організацією та Інспекцією ядерного регулювання безпеки при обґрунтуванні та експертизі технічних рішень з модернізації систем управління аваріями ядерних енергоустановок, у галузевих програмах кваліфікації систем, важливих для безпеки ядерних енергоустановок.

44.37 Геліоенергетика

44.01.24.0378/0224U000001

Дослідження та розробка систем опалення, вентиляції, кондиціонування та теплогазопостачання, оцінка їх роботи та вдосконалення: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Адегов Олександр Валерійович - ДР 0121U108331, УДК 620.91:662.97, 697.1, 696.2/.4, 697.9

82

Розробка науково-практичних рекомендацій для забезпечення максимального використання позитивного і нейтралізації негативного впливу зовнішнього клімату на тепловий баланс будівлі, розробка рекомендацій алгоритму та методики вибору обладнання енергоефективної комбінованої системи

теплохолодопостачання, розробка рекомендацій щодо рішень найбільш актуальних проблем систем теплогазопостачання України

44.01.24.0379/0224U000074

Дослідження та розробка систем опалення, вентиляції, кондиціонування та теплогазопостачання, оцінка їх роботи та вдосконалення: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Адегов Олександр Валерійович - ДР 0121U108331, УДК 620.91:662.97, 697.1, 696.2/.4, 697.9

78

Розробка науково-практичних рекомендацій для забезпечення максимального використання позитивного і нейтралізації негативного впливу зовнішнього клімату на тепловий баланс будівлі, розробка рекомендацій алгоритму та методики вибору обладнання енергоефективної комбінованої системи теплохолодопостачання, розробка рекомендацій щодо рішень найбільш актуальних проблем систем теплогазопостачання України

45

ЕЛЕКТРОТЕХНІК

А

45.01 Загальні питання електротехніки

45.01.24.0380/0224U000238

Математичне моделювання електричних кіл та електротехнічних систем із зосередженими та розподіленими параметрами: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Гоголюк Оксана

Петрівна - ДР 0121U110719, УДК 621.311, 621.313, 621.3

136

Вирішення проблеми моделювання електричних кіл та електротехнічних систем в стаціонарних режимах роботи та під час перехідних процесів.

45.29 Електричні машини

45.01.24.0381/0224U000193

Розробка електротехнічного комплексу для енергоефективних технологій обробки дисперсних і в'язких речовин на основі багатофункціонального перетворювача енергії: Заключний звіт/Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Плюгін Владислав Євгенович - ДР 0122U001145, УДК 621.313.5/.8

190

Розробка багатофункціонального перетворювача енергії з метою підвищення енергоефективності та екологічної безпеці технологій нагрівання, змішування та транспортування в'язких і сипких матеріалів

45.01.24.0382/0824U000233

Ігнатюк Євген Станіславович
ДІАГНОСТИКА ШИХТОВАНИХ
МАГНІТОПРОВІДІВ ЕЛЕКТРИЧНИХ
МАШИН ПРИ ВИСОКОЧАСТОТНИХ
ВПЛИВАХ: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет
України "Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського" -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 621.313.3

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена підвищенню надійності роботи електричних машин з різним рівнем

відпрацьованості їх розрахункового ресурсу шляхом розробки та впровадження ефективних малозатратних методів діагностики шихтованих осердь, зокрема оцінки якості міжлистової ізоляції та стану пресування пакету в електричних двигунах загального призначення та наданню обґрунтованих рекомендацій по їх подальшій експлуатації.

45.33 Трансформатори та електричні реактори

45.01.24.0383/0824U000193

Кулик Олексій Сергійович Підвищення достовірності розпізнавання типу дефектів в обладнанні електричних систем за результатами аналізу розчинених в маслі газів: Дис...Доктор філософії/
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 621.31; 621.314.21

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи – покращення експлуатаційної надійності високовольтного маслонаповненого обладнання електричних систем та мереж за рахунок підвищення достовірності розпізнавання типу дефектів за результатами аналізу розчинених у маслі газів. Об'єкт дослідження – процеси розвитку дефектів у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж. Предмет досліджень – значення відношень газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж з дефектами різного типу. У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначені задачі дослідження, показано зв'язок роботи з науковими темами, наведено дані про наукову новизну, практичне значення, апробацію результатів та публікації. У першому розділі виконано аналіз експлуатаційної надійності високовольтних силових трансформаторів

електричних систем та мереж. Проаналізовані основні причини та найбільш часті ушкодження високовольтних силових трансформаторів. Визначені основні дефекти, що виявляються у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за допомогою інтерпретації результатів аналізу розчинених у маслі газів. Проаналізовані методи та критерії, що використовуються для визначення типу дефектів високовольтного маслонаповненого обладнання за вмістом розчинених в маслі газів. Проаналізовані сучасні тенденції щодо удосконалення методів інтерпретації результатів аналізу розчинених у маслі газів. Проаналізовані основні проблеми, що виникають при оцінюванні стану високовольтного маслонаповненого обладнання за результатами аналізу розчинених у маслі газів. У другому розділі проаналізовані значення діагностичних критеріїв у 3449 одиницях маслонаповненого обладнання електричних систем та мереж з дефектами різного типу, встановлено діапазони значень відношень характерних газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом, побудовано 109 графічних областей (номограм дефектів), проведено порівняльний аналіз достовірності розпізнавання цих дефектів. За результатами виконаного порівняльного аналізу достовірності розпізнавання дефектів різного типу встановлено, що достовірність розпізнавання кожного з методів не є постійною, а варіюється залежно від типу дефекту, що не дає змоги розглядати той чи інший метод як універсальний для розпізнавання дефектів різного типу. У третьому розділі наведено опис розроблених нових методів розпізнавання типу дефектів у маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за значеннями відношень газів, відсоткового вмісту газів та комплексом діагностичних критеріїв, проведено порівняльний аналіз достовірності розпізнавання типу дефектів з використанням розроблених методів та уже наявних стандартів і методів з інтерпретації результатів аналізу

розчинених у маслі газів. У четвертому розділі описана програмна реалізація розроблених методів розпізнавання типу дефектів в маслонаповненому обладнанні електричних систем та мереж за значеннями відношень газів, відсоткового вмісту газів та комплексом діагностичних критеріїв у складі інформаційно-аналітичної системи «СИРЕНА». У висновках наведено основні результати роботи щодо вирішення поставлених задач дослідження. Отримані наукові результати: 1. Отримав подальший розвиток метод номограм, який відрізняється від наявного новими 95 графічними областями, характерними для дефектів різного типу та їх комбінацій, і дає змогу у 7 разів підвищити кількість дефектів, які розпізнаються з використанням методу номограм. 2. Вперше розроблено графічний метод розпізнавання типу дефекту по значенням трьох відношень газів, який, на відміну від наявних аналогів, дозволяє розпізнавати не тільки електричні розряди і термічні дефекти, а й їх комбінації з оцінкою енергії розрядів та температури гарячої точки, що дозволяє підвищити кількість правильних діагнозів, поставлених з використанням запропонованого методу, до 86,67 % тоді як наявні методи дозволяють поставити правильний діагноз у 83,6 %. 3. Вперше запропоновано метод для розпізнавання типу дефекту маслонаповненого обладнання електричних мереж за комплексом діагностичних критеріїв, який відрізняється від наявних тим, що розпізнавання типу дефекту проводиться на основі порівняльного аналізу співпадіння результатів аналізу розчинених у маслі газів із діагностованого обладнання з результатами аналізу розчинених у маслі газів обладнання з чітко встановленим діагнозом, що дозволяє розпізнавати 32 різні типи дефектів тоді як відомі стандарти та методи дозволяють розпізнати 4–13 типів дефектів. 4. Науково обґрунтовано діапазони значень відношень характерних газів, відсоткового вмісту газів і відношень газів до газу з максимальним вмістом для 32 типів дефектів та їх комбінацій.

45.01.24.0384/0824U000235

Пономаренко Сергій Григорович
Удосконалення методів діагностики стану трансформаторних масел в обладнанні 110–330 кВ з урахуванням впливу режимів та умов експлуатації: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 621.31; 621.314.21

с. - Бібліогр.: назв

У першому розділі виконано аналіз експлуатаційної надійності високовольтних силових трансформаторів і автотрансформаторів, що експлуатуються в електричних мережах України. Розглянуто основні причини ушкодження трансформаторів та автотрансформаторів, та проаналізовано вплив трансформаторних масел на надійність цього обладнання. Проаналізовано методи та критерії, що використовуються для оцінки технічного стану трансформаторних масел як в Україні так і за її межами. високовольтного обладнання електричних мереж. Проаналізовано основні напрямки удосконалення методів оцінки технічного стану обладнання, що застосовуються закордонними дослідниками. За результатами аналізу сформовано основні напрямки досліджень. У другому розділі розроблено методи для коригування граничних значень показників трансформаторних масел. Виконано дослідження законів розподілу показників трансформаторних масел для силових трансформаторів і автотрансформаторів напругою 110 кВ та 330 кВ. Встановлено, що як для масел придатних так й не придатних до подальшої експлуатації значення показників мають розподіл Вейбула. Подальший аналіз показав, що щільності розподілу показників для масел з різним станом перетинаються, що свідчить про те що корегування граничних значень показників масел можливо тільки з використанням методів статистичних рішень. За результатами порівняльного аналізу ймовірностей вірних та хибних

рішень, а також значень ризиків, що супроводжують використання граничних значень отриманих методом інтегральних функцій (виживання), методом мінімальної кількості хибних рішень, методом мінімального ризику та методом Неймана Пірсона встановлено, що найбільш оптимальним методом корегування є метод мінімального ризику. Визначені граничні значення показників масел для одномірних розподілів з урахуванням режимів та тривалості експлуатації. Встановлено що використання цих значень дозволяє знизити можливі ризики 1,05 - 4974419,5 разів порівняно з ризиками, що супроводжують використання граничних значень регламентованих в діючому в Україні нормативному документі. Для урахування фізичних особливостей старіння масел запропоновано корегувати граничні значення показників масел одночасно для декількох діагностичних ознак. Для цього проаналізовано стохастичний зв'язок між показниками масел. Розроблено функцію середнього ризику для двомірних та трьохмірних розподілів, показників що мають значущий стохастичний зв'язок. Мінімізація розроблених функцій методом Нелдера-Міда дозволило отримати граничні значення

45.41 Електропривод

45.01.24.0385/0824U000179

Землянухіна Ганна Юріївна Бездавачеве
керування електромеханічними системами турбомеханізмів з використанням технології нейромереж: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 62-83; 628.12:696.11

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішується задача підвищення ефективності роботи турбомеханізмів за рахунок розробки

бездавачевої електромеханічної системи автоматичного керування з оцінювачами технологічних координат на основі штучних нейронних мереж в умовах зміни параметрів гідромережі. У першому розділі проведено аналіз існуючих сучасних енергоефективних систем керування турбомеханізмами, що живляться від альтернативних джерел енергії, та систем бездавачевого керування з метою обґрунтування необхідності вирішення розглянутої у роботі науково-прикладної задачі. За результатами аналітичного огляду встановлено, що використання датчиків технологічних координат значно збільшує вартість та ускладнює процес обслуговування таких систем керування турбомеханізмами, зокрема насосами, вентиляторами та компресорами. У другому розділі проведено розробка та опис тренування оцінювачів технологічних координат на основі теорії штучних мереж із класичними структурами мереж та стандартними алгоритмами їх навчання, а також при використанні модифікованої структури нейронних мереж із зворотнім зв'язком, що дозволяє підвищити точність оцінювання при варіаціях опору гідравлічної мережі. Наведені результати тренування оцінювачів технологічних координат, а саме оцінювача тиску та продуктивності, показують, що точність такого оцінювача становить 10%. У третьому розділі наведено математичний опис та опис основних елементів двох варіантів електромеханічної системи керування турбомеханізмом при живленні від вітрогенератора з використанням електронного регулятора навантаження (ЕРН) та статичного компенсатора (STATCOM). Результати вказують на те, що розроблена система забезпечує стабілізацію напору в гідравлічній мережі на задовільному рівні при змінах опору відповідно до технологічних вимог. Динамічна похибка в регулюванні напору системи не перевищує 1%. У четвертому розділі розглянуто різні типи реалізації системи стабілізації напруги асинхронних генераторів, такі як електронний регулятор навантаження (ЕРН) та статичний компенсатор (STATCOM). Як наслідок

встановлено, що використання електронного ЕРН в автономній системі генерації електричної енергії дозволяє втрати енергії, що утворюються при живленні основних активних споживачів, перерозподіляти для задоволення потреб споживачів системи водопостачання. Порівнюючи оцінені значення тиску, які отримані від системи бездатчикового керування турбомеханізмом при живленні від вітрогенератора із використанням електронного регулятора навантаження, і фактичний тиск, що може бути виміряний за допомогою датчика тиску, встановлено, що похибка оцінки тиску знаходиться в межах від 0% до 14%. Похибка в оцінці тиску в бездатчиковій системі керування турбомеханізмом із використанням статичного компенсатора знаходиться в діапазоні від 0% до 8%, що відповідає технологічним вимогам і є прийнятним для вимірювання координат мережі за допомогою контрольно-вимірювальних приладів. У п'ятому розділі наведено опис експериментального стенду для дослідження бездавачевої системи керування вентилятором, умови проведення експерименту та результати проведення експериментальних досліджень. Підтверджено ефективність розробленого оцінювача ККД насосної установки, розбіжність між експериментальними та модельними даними не перевищує 15% на напорах до 7 метрів і 5% від 7 до 20 метрів, що вважається прийнятним для використаного обсягу даних і характеристик вхідних сигналів нейронної мережі. У рамках дослідження здійснено техніко-економічне обґрунтування застосування програмованих логічних інтегральних схем у порівнянні з традиційними датчиками тиску та продуктивності в системах водопостачання. Результати роботи впроваджено: в ДП «Сіменс Україна» (м. Київ) та в освітній процес у Київському політехнічному інституті імені Ігоря Сікорського для вдосконалення лекційних курсів та оновлення циклів лабораторних робіт дисциплін «Електромеханічні системи типових технологічних застосувань» та «Керування та автоматизація технічних систем».

Ключові слова: електромеханічна система, турбомеханізм, асинхронний двигун, асинхронний генератор, вітрогенератор, система водопостачання, бездавачеве керування, стабілізація напору, штучна нейронна мережа, оцінювання технологічної координати, гідравлічний опір мережі, альтернативне джерело енергії, коефіцієнт корисної дії.

45.51 Світлотехніка

45.01.24.0386/0224U000110

Розроблення енергоощадних світлодіодних систем фітоосвітлення з регульованим спектральним складом: Заключний звіт/Інститут фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Сорокін Віктор Михайлович - ДР 0122U200934, УДК 628.9; 621.32, 621.38.049.77

82

Метою роботи є підвищення продуктивності виробництва рослинних культур при застосуванні в процесі їх вегетації, цвітіння та плодоношення спеціального штучного освітлення з регульованим спектральним складом. В роботі буде розроблено світлодіодних систем освітлення рослин з можливістю зміни інтенсивності та спектрального складу випромінювання. Буде розроблено адаптивні алгоритми керування спектральним складом випромінювання здатні забезпечувати високу фітоактивність світлового випромінювання при високій енергоощадності.

45.53 Електротехнічне устаткування спеціального призначення

45.01.24.0387/0224U000062

Санітарно-епідеміологічна та доклінічна оцінка виробів медичних: система фізіотерапевтична формування контурів тіла неінвазивна BIOSPHERE, ножиці

парамедичні атравматичні, апарати терапевтичні: Заключний звіт/Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України"; Керівник Семашко Петро Віталійович - ДР 0123U105010, УДК 621.365:615.47; 615.47-83; 615.47-65, 614.4; 616-084

5

Санітарно-епідеміологічна та доклінічна оцінка виробів медичних: система фізіотерапевтична формування контурів тіла неінвазивна BIOSPHERE, ножиці парамедичні атравматичні, апарати терапевтичні

45.01.24.0388/0224U000207

Розробка методом перекладу та схвалення відповідальним технічним комітетом стандартизації національних стандартів, гармонізованих з міжнародними/європейськими (Стандарти НС-9) згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2023 рік: Заключний звіт/Приватне підприємство "Електротехнік-стандарт"; Керівник Барахта Юлія Михайлівна - ДР 0123U104718, УДК

Розроблення національних стандартів, ідентичних міжнародним та/чи європейським стандартам відповідно до вимог ДСТУ 1.2:2015, ДСТУ 1.5:2015 та ДСТУ 1.7:2015.

45.01.24.0389/0224U000221

Розробка методом перекладу та схвалення відповідальним технічним комітетом стандартизації національних стандартів, гармонізованих з міжнародними/європейськими (Стандарти НС-9) згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2023 рік: Заключний звіт/Приватне підприємство "Електротехнік-стандарт"; Керівник Барахта Юлія Михайлівна - ДР 0123U104719, УДК

Розроблення національних стандартів, ідентичних міжнародним та/чи європейським стандартам відповідно до вимог ДСТУ 1.2:2015, ДСТУ 1.5:2015 та ДСТУ 1.7:2015.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.09 Матеріали для електроніки і радіотехніки

47.01.24.0390/0224U000106

Синтез, функціоналізація та фізико-хімічні властивості біосумісних іонних рідин і поверхнево-активних речовин: Заклучний звіт/Інститут фізико-органічної хімії і вуглехімії ім.Л.М.Литвиненка; Керівник Попов Анатолій Федорович - ДР 0120U100084, УДК 621.315.6:66.061; 621.315.6:661.185

73

Цей проект спрямовано на вирішення фундаментальної наукової проблеми в області супрамолекулярної хімії, пов'язаної з синтезом нових іонних рідин і поверхнево-активних речовин з високою функціональною активністю, вибірковістю дії і екологічністю, із встановленням закономірностей самоорганізації та кореляційних співвідношень в ряду структура - здатність до комплексоутворення з макроциклами, антимікробна активність, токсичність і антидотна ефективність.

47.01.24.0391/0524U000002

Стасюк Наталія Євгенівна Мікробні ензими у поєднанні з нанозимами для створення біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів: Дис...Доктор біологічних наук/ Інститут біології клітини Національної академії наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 579; 621.389; 004.354.3;
577.15.004.14

с. - Бібліогр.: назв

Представлена робота присвячена комплексному дослідженню структурних, фізико-хімічних та каталітичних властивостей нанозимів у поєднанні їх з мікробними ензимами, а також вивченню біологічної та токсичної дії (in vivo) нанозимних композитів на клітини дріжджів *Ogataea (Hansenula) polymorpha*. Основну увагу в роботі зосереджено на кон'югації наноматеріалів з мікробними ензимами та створенню на їх основі нових біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів, зокрема, креатиніну, L-аргініну, L-лактату, глюкози, етанолу та метиламіну. Отримано експериментальні дані, які вперше в науковій практиці доводять можливість заміни природного ензиму – каталази штучними «катазимами», які повністю відновлюють здатність мутантних безкаталазних клітин метилотрофних дріжджів рости на метанолі. Молекулярно-генетичний аналіз та секвенування локусу геному штаму дріжджів *O. polymorpha* C-105 виявив дві мутації у гені каталази: заміна азотистої основи цитозину (C) у 895 положенні кодуєчої послідовності на азотисту основу тимін (T) та делеція C у положенні 896. Така комбінація веде до зсуву рамки зчитування і утворення стоп-кодону TGA, що спричинює у клітинах штаму C-105 продукцію нефункціонального, неповного протеїну. Уперше показано різну цитотоксичну дію синтезованих нанозимів на клітини дріжджів *O. polymorpha*. Уперше розроблено новий ензиматичний метод на основі апоензиму аргінази I та 2,3-бутандіонмонооксиму для селективного та ультрачутливого визначення вмісту йонів Mn^{2+} та Co^{2+} . Уперше використано поєднання каталітичних наноматеріалів та високоочищених препаратів ензимів класу гідролаз: аргінази I, креатиніндеїмінази, аргініндеїмінази при формуванні біоселективних елементів амперометричних біосенсорів на L-аргінін

та креатинін. Уперше за використання наноміметиків пероксидази і природної алкогольоксидази створено нові ензимоналізовані методи аналізу етанолу.

47.13 Технологія і устаткування для електронного та радіотехнічного виробництва

47.01.24.0392/0224U000061

Моделювання випарно-конденсаційних систем термостатування електронних пристроїв в нафтогазовій промисловості: Заключний звіт/Одеська національна академія харчових технологій; Керівник Альтман Елла Іллівна - ДР 0121U111692, УДК 620.9:662.92; 658.264, 621.396.6.019.3

24

Здійснити моделювання випарно-конденсаційних систем термостатування електронних пристроїв в нафтогазовій промисловості

47.01.24.0393/0224U000251

Вплив стехіометрії та напруги зміщення на мікроструктуру та трибомеханічні властивості наночарових покриттів WN/TiSiN з різною товщиною бішару: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович - ДР 0123U103335, УДК 621.396.6:658.562; 621.396.66, 629.76/.78, 621.002.3:666.3-121

68

Метою проекту є розробка та характеристика нових мультишарових нанорозмірних систем на основі WN та TiSiN з покращеними функціональними властивостями, такими як висока твердість та зносостійкість, низький коефіцієнт тертя, підвищені

термічні властивості та спротив до окислення

47.14 Проектування і конструювання електронних приладів та радіоелектронної апаратури

47.01.24.0394/0824U000178

Зилевич Максим Олегович Композиційні моделі телекомунікаційних систем в суб'єкто-об'єктному середовищі програмування: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 519.712; 621.373.8.001.63; 621.373.8.001.66; 621.375.8.001.63; 621.375.8.001.66; ;

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Дисертаційна робота присвячена вирішенню важливої та актуальної науково-прикладної задачі – технологізації процесів вирішення сучасних задач в людино-машинних, зокрема, телекомунікаційних системах, методом композитологічного уподібнення – логічного ядра суб'єкто-об'єктного середовища програмування (СОСрП). Об'єкт дослідження: процеси активно-пасивного взаємодоповнення діяльностей у телекомунікаційному середовищі. Предмет дослідження: відношення телекомпонентного уподібнення як основи взаємодоповнення замкненої логіки СОСрП та відкритого різноманіття його предметних суб'єктоорієнтованих продовжень – суб'єкто-об'єктних телекомунікаційних програмно-апаратних комплексів та систем. У дисертаційній роботі отримано наступні нові наукові результати дослідження: 1. Набуло подальшого розвитку предметне збагачення концепто-монадної парадигми

програмування видом телекомунікаційних систем програмування та запропоновано відповідну понятійну систему телеконцептування. Зміст їх розкрито у концептомонадному середовищі через оракули «обумовлення», «концепт», «монада», «сутність», «суть». Це забезпечує можливість реальної інтеграції наявних підходів проектування програмно-апаратних комплексів телекомунікаційних систем у вигляді взаємодоповнення процесів програмування та їх результатів, що складатиме основу реального розуміння програмування і дозволить відійти від сучасного інтуїтивного базису, якісно його розвинувши за допомогою сучасних досліджень та розробок. 2. Вперше розкрито прагматичну обумовленість зведення до телеконцептограм генетичних структур програм. Це дозволяє реально, а не лише номінально підтримувати причинно-наслідкові зв'язки при вирішенні задач, а також способи, методи та засоби їх специфікації. В якості телеконцептограм розглянуто телекомпозиції – спеціальні класи суб'єктоорієнтованих базових телекомпозицій. Таким чином, телеконцептування на предметному рівні зводиться до вирішення відповідних рівнянь телекомполітичних редукцій, що забезпечує коректність отримуваних рішень "за побудовою". 3. Подальшого розвитку набуло застосування підходу оракульного телеконцептування для предметного збагачення СОСрП. На репрезентативних прикладах показані його особливості та перспективи подальшого розвитку. До особливостей відноситься те, що кожна підзадача може бути проконцептована до найпростішої під задачі. Також використання оракульного телеконцептування дає можливість використання традиційного математичного апарату для нотації результату та поєднання його з денотативними методами. Реалізація такого методу на практиці сприяє уніфікації процесу розробки програмно-апаратного продукту, тим самим оптимізує та реально об'єктивізує вплив активної ролі суб'єкта у телеконцептуванні через механізм оракульних телекомунікацій як технологію

телекомунікаційних рішень задач. 4. Вперше запропоновано основні логіко-предметні засади суб'єкто-об'єктної телекомунікаційної системи програмування як предметного замикання СОСрП. Головною особливістю створюваних таким чином систем програмування є те, що вони реально, а не лише номінально підтримують причинно-наслідкове взаємодоповнення двох складових вирішення будь-якої програмістської задачі – програмування як породження та застосування композицій і програми – наслідку програмування. Отримано наступні практичні та теоретичні результати досліджень: 1. Розроблена дослідна реалізація СОСрП, що підтримує розробку програмного забезпечення як предметного замикання відповідного середовища. Прагматикообумовлені умови такого замикання задаються у дескриптивному середовищі композиційних термів. Синтаксичне оформлення рішення здійснюється Verilog-дескриптором. Можлива підтримка створення апаратного забезпечення із залученням FPGA як базису апаратної платформи із використанням САПР "Quartus". 2. Одержані в дисертації нові результати використані під час виконання науково-дослідної роботи "Композитологічні засади технологічних систем програмування" (№0122U001568), та як матеріали при підготовці та викладанні курсу лекційних і практичних занять з дисципліни "Системне програмування та керування базами даних в телекомунікаціях" другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 172 «Електронні комунікації та радіотехніка» освітньо-професійної програми «Інформаційно-обчислювальні засоби радіоелектронних систем», що підтверджено відповідною довідкою та актом.

47.33 Твердотілі прилади

47.01.24.0395/0224U000110

Розроблення енергоощадних світлодіодних систем фітоосвітлення з регульованим спектральним складом: Заключний звіт/Інститут фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Сорокін Віктор Михайлович - ДР 0122U200934, УДК 628.9; 621.32, 621.38.049.77

82

Метою роботи є підвищення продуктивності виробництва рослинних культур при застосуванні в процесі їх вегетації, цвітіння та плодоношення спеціального штучного освітлення з регульованим спектральним складом. В роботі буде розроблено світлодіодних систем освітлення рослин з можливістю зміни інтенсивності та спектрального складу випромінювання. Буде розроблено адаптивні алгоритми керування спектральним складом випромінювання здатні забезпечувати високу фітоактивність світлового випромінювання при високій енергоощадності.

47.37 Голографія

47.01.24.0396/0824U000032

Тищенко Ігор Анатолійович Інформаційні технології експлуатації голографічних 3D вітрин: Дис...Доктор філософії/ Державний торговельно-економічний університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.92; 004.35; 004.08; 002+02].002.5; 002:004; 778.38:621.37/.39; 778.38.534; ;

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає в дослідженні та формалізації методик подання візуальної інформації на уроках та презентаціях та аналіз доцільності використання сучасних інформаційних технологій для візуалізації презентаційних об'єктів, розкриття методів та засобів досягнення голографічного зображення за допомогою спеціалізованої інформаційної технології, а саме мультиплатформного програмного

забезпечення. Під мультиплатформенний програмним забезпеченням розуміється програмне забезпечення, що використовується на всіх відомих ОС (браузери, відео редактори, презентаційні додатки). Об'єкт дослідження – розробка комплексу програмного забезпечення інформаційних технологій для експлуатації голографічних 3D вітрин та розробка рекомендацій до створення мультимедійного контенту голографічних презентацій на вже існуючих програмних забезпеченнях. Предмет дослідження – методологічний інструментарій для моделювання 3D зображення та експлуатації голографічної 3D вітрини. За основу в дослідженні взято нову технологію, яка має назву «Голографічна 3D-вітрина». Запатентована технологія світлової стіни використовується в пристрої, що має назву «uScreener». Наукова новизна роботи, що виносяться на захист, характеризується наступними твердженнями: уперше: • розроблено програмне забезпечення спеціалізованої технології «світлова стіна» для створення об'ємного 3D зображення за рахунок комплексного використання нової запатентованої технології перетворення звичайного зображення в голограму та програмного забезпечення голографічних презентацій на основі оптимізованого під відтворення контенту; • в рамках використання технології «світлова стіна» розроблено та програмно реалізовано метод налаштування та оптимізації контенту під його відтворення у вигляді голографічного 3D зображення; • розроблено методику подання інформації за допомогою голографічних презентацій на основі механізмів представлення голографічних 3D зображень з використанням оптимізованого під відтворення голографічного контенту веб-додатку або на основі розроблених рекомендацій, вимог, інструкцій до відтворення голографічного контенту з використанням Microsoft PowerPoint або медіа-плеєра; удосконалено: • систему керування жестами голографічної 3D вітрини, за рахунок програмної реалізації процедур інверсування жестів із збереженням елементів дій кожної з рук;

дістало подальшого розвитку: • методи адаптації контенту в програмному забезпеченні для створення 3D об'єктів, які на відміну від інших, тільки за рахунок тонування відтінків кольорів зображення забезпечують можливість використання існуючого мультимедійного контенту в голографічних 3D вітринах, без його редагування. Актуальність роботи полягає в аргументації використання сучасних інформаційних технологій, що полегшують роботу викладача та збільшують можливості пристроїв, наявних в освітніх закладах.

Портативність, мобільність та легкість – це запорука успішного використання гаджетів у навчальних закладах. Практична значимість наукових результатів.

Використання даної технології особливо важливо в класах НУШ (Нової Української школи), так як більшість дітей здатні сприймати інформацію лише в ігровій формі, що дозволяє максимально поринути учням в навчальний процес та не відволікатись на речі, не пов'язані з навчанням. На основі матеріалу дисертаційного дослідження розроблено та впроваджено методичний посібник «Використання голографічних технологій у вивченні англійської мови», що пройшов апробацію в Ржищівському індустріально-педагогічному фаховому коледжі та в класах НУШ Загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. №2 м.Олександрія. Представлені методичні матеріали розроблено відповідно до навчальної програми «Англійська мова» для студентів освітньо-професійного рівня молодший спеціаліст з огляду на сучасні вимоги щодо підвищення рівня фундаментальної підготовки з англійської мови, а також учнів початкових, середніх та старших класів. За результатами апробації поданий методичний посібник, що містить матеріали дисертаційного дослідження та зосереджений на використанні технологій та додатків, що представлені в даній роботі, доцільно використовувати в освітньому процесі закладів середньої та вищої освіти. В роботі описана методологія створення освітніх матеріалів для голографічної 3D вітрини, що дозволить оптимізувати

процес розробки навчальних матеріалів та допоможе глибше зрозуміти специфічні особливості функціонування голографічної 3D вітрини. Окремо, в роботі створено демонстраційний урок англійської мови з використанням голографічних 3D презентацій. Приклад уроку дозволяє зрозуміти принцип використання технології в навчальному процесі та взяти за основу структуру уроку для подальшого створення власних.

47.49 Радіотехнічні системи зондування, локації та навігації

47.01.24.0397/0224U000218

Розроблення та удосконалення методів і технологій геопросторового моделювання для вирішення тематичних задач дистанційного зондування Землі: Заключний звіт/Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України"; Керівник Станкевич Сергій Арсенійович - ДР 0123U100684, УДК 621.396.967; 621.396.962

70

Підвищення ефективності вирішення тематичних задач ДЗЗ шляхом розроблення методів, методик і технологій аналізу тематично орієнтованих розподілів характеристик земної поверхні та геосистем, як вихідних даних оберненої моделі, вхідними даними якої є довгочасові серії наборів багатовимірних гетерогенних геопросторових даних.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.43 Радіозв'язок і радіомовлення

49.01.24.0398/0824U000141

Невгод Максим Юрійович Методика підвищення точності роботи системи фазової синхронізації когерентних демодуляторів супутникових телекомунікацій в перехідних режимах стеження за несучою частотою: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 621.396.946.2

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Невгод М.Ю. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 172 – «Телекомунікації та радіотехніка». – Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій Міністерства освіти і науки України, Київ, 2023. У дисертаційній роботі вирішується актуальне науково-технічне завдання щодо підвищення показників якості роботи систем фазової синхронізації супутникових телекомунікацій в перехідних режимах стеження за несучою частотою. Метою дисертаційної роботи є підвищення точності роботи систем фазової синхронізації супутникових телекомунікацій в перехідних режимах стеження за несучою частотою. Для досягнення поставленої мети в роботі вирішені наступні наукові задачі: 1. проведено аналіз можливих шляхів підвищення точності роботи системи фазової синхронізації когерентних демодуляторів супутникових телекомунікацій в перехідних режимах стеження за несучою частотою; 2. розроблено математичну модель мінімізації фазової помилки системи фазової синхронізації когерентних демодуляторів в перехідних режимах стеження за несучою частотою з врахуванням характеру впливу зовнішніх та внутрішніх негативних чинників; 3. розроблено методику синтезу системи фазової синхронізації когерентних демодуляторів при умові мінімізації дисперсії фазової помилки в перехідних режимах стеження за несучою частотою; 4.

проведено аналіз ефективності розроблених моделей та методик синтезу системи фазової синхронізації когерентних демодуляторів при умові мінімізації дисперсії фазової в перехідних режимах стеження за несучою частотою. Об'єктом дослідження є процес прийому вхідного сигналу когерентним демодулятором супутникової телекомунікації. Предметом дослідження є методи підвищення точності роботи систем фазової синхронізації когерентних демодуляторів супутникових телекомунікацій в перехідному режимі стеження за несучою частотою. У дисертаційній роботі одержані наукові результати: 1. Набув подальшого розвитку метод оцінки можливості систем фазової синхронізації супутникових телекомунікацій до підвищення якості функціонування, який, на відміну від відомих, забезпечує більш стійке функціонування систем фазової синхронізації в перехідних режимах стеження за несучою частотою; 2. Удосконалено модель підвищення точності роботи комбінованої системи фазової синхронізації при умові обмеження перехідної складової фазової помилки з врахуванням характеру впливу зовнішніх та внутрішніх негативних чинників; 3. Вперше розроблено методику синтезу системи фазової синхронізації супутникової телекомунікації, яка, на відміну від існуючих, дозволяє розробити комбіновану схему системи фазової синхронізації з змінною структурою при умові мінімізації фазової помилки в перехідних режимах стеження за несучою частотою. Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що запропоновані в дисертаційній роботі моделі та методи можуть стати основою для створення практично реалізованих схем систем фазової синхронізації, які спроможні забезпечити підвищення точності роботи когерентних демодуляторів супутникових телекомунікацій в перехідних режимах стеження за несучою частотою. Розроблено модель мінімізацію середньоквадратичної помилки комбінованої системи фазової синхронізації при умові обмеження

перехідної складової фазової помилки, яка дозволяє синтезувати комбіновані системи синхронізації з підвищеним до другого та вище порядком астатизму в порівнянні з існуючими системами синхронізації замкнутого типу; Розроблена в роботі методика синтезу системи фазової синхронізації супутникової телекомунікації завдяки змінній структурі розімкнутого зв'язку дозволяє до 2-3 раз зменшити час перехідного процесу та до 18-20% знизити перехідну складову фазової помилки в порівнянні з існуючими системами синхронізації замкнутого типу. Результати дисертаційної роботи знайшли застосування в науково-дослідних роботах, а саме: "Дослідження надійності телекомунікаційних мереж" (РК № 0114U000404), "Методика розробки безпроводової мережі високої щільності на базі технології Aruba Instans" (РК № 0118U004553). Результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці кваліфікаційних дипломних та курсових робіт та при викладанні навчальних дисциплін: «Телекомунікаційні системи передачі даних», «Проектування телекомунікаційних систем та мереж».

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.01 Загальні питання автоматики та обчислювальної техніки

50.01.24.0399/0224U000079

Інтелектуальне управління оцінюванням ефективності цифрової трансформації бізнесу: Заключний звіт/Черкаський державний технологічний університет; Керівник Зінченко Ігор Геннадійович,

Лавданська Ольга В'ячеславівна, Рудницький Сергій Володимирович - ДР 0120U104442, УДК 681.5:658.2; 004:658.2

18

Мета роботи полягає у підвищенні конкурентних можливостей і загальній оптимізації робочого процесу компаній через впровадження цифрових трансформацій шляхом розробки моделей, які описують процес оцінювання цифрової трансформації, а також методів та інструментальних засобів реалізації даних моделей.

50.01.24.0400/0224U000227

Адаптивні середовища проектування ефективних рішень в галузі автомобільної електроніки: Заключний звіт/Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Редько Ігор Володимирович, Яганов Петро Олексійович - ДР 0119U103292, УДК 681.5:658.310.8; 004:658.310.8; 681.5:331.108;004:331.108

34

Застосування адаптивних середовищ проектування для отримання ефективних рішень в галузі автомобільної електроніки

50.01.24.0401/0824U000040

Дерман Вадим Андрійович Інформаційна технологія автоматизованого екологічно управління станом природно-техногенної геосистеми в умовах ведення бойових дій: Дис...Доктор філософії/ Національний університет харчових технологій - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 681.5:658.512.23; 004:658.512.23; 681.5:331.101.1; 004:331.101.1;

с. - Бібліогр.: назв

Дерман В.А. Інформаційна технологія екологічного управління станом природно-

техногенної геосистеми в умовах ведення бойових дій – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» - Національний університет харчових технологій Міністерства освіти і науки України, Київ, 2023. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування підвищенні рівня екологічної та техногенної безпеки на територіях природно-техногенних геосистем за рахунок впровадження інформаційної технології для систем автоматизованого адаптивного екологічного управління. У першому розділі дисертації проведено аналіз досліджень в сфері автоматизованого екологічного управління станом природно-техногенної геосистеми. За результатами аналізу визначено кількісні та якісні методи підвищення рівня інформаційного забезпечення процесів управління екологічною безпекою в умовах ведення бойових дій. На забезпечення необхідного рівня інформаційного забезпечення екологічної безпеки проведено постановку наукового завдання. Таким чином, в галузі автоматизованого управління природно-техногенною екосистемою існує нагальна потреба в отриманні додаткових ресурсів на забезпечення автоматизованого управління екологічною безпекою, яку можливо задовольнити за рахунок удосконалення моделей, алгоритмів і процедур ергатичної системи управління природно-техногенною геосистемою. Тому розробка інформаційної технології для управління станом природно-техногенної геосистеми із використанням експертно-моделюючої системи дозволяє підвищити рівень екологічної безпеки і є актуальним науковим завданням. У другому розділі дисертації розроблено алгоритми формування програмно апаратного комплексу для забезпечення автоматизованого управління станом природно техногенної геосистеми. Комплексне застосування математичного апарату експертних методів у галузі екологічного оцінювання дозволило побудувати нові процедури для

ранжування загроз від впливу ведення БД на вектор екологічного стану навколишнього природного середовища. На основі визначення складу і структури чинників потоку воєнно-техногенного навантаження розроблено узагальнену причинно-наслідкову діаграму, що може бути основою для складання плану взаємопов'язаних заходів з автоматизованого управління станом військової природно-техногенної геосистеми. Це забезпечить комплексне вирішення задачі автоматизованого екологічного управління, поставленої в системі екологічного моніторингу бойових дій під час аналізу результатів моніторингу. У відповідності до сформованих згідно процедури векторів забруднення військової природно-техногенної геосистеми та розподілу забруднюючих речовин за військовими об'єктами районів ведення БД були сформовані набори датчиків первинної інформації для проведення вимірювань на відповідних військових об'єктах. У третьому розділі дисертації розроблено математичні моделі, що дозволяють розраховувати оптимальні плани оцінювання техногенного впливу озброєння і військової техніки на НПС за обмежень на загальну кількість вимірів з урахуванням вагових коефіцієнтів ЧВТН і пріоритетів територій в умовах “визначеності” та “невизначеності” з мінімізацією фінансових ресурсів на проведення досліджень. Проведено дослідження математичних моделей оптимального планування вимірів на території БД та отримані достатні, а в деяких випадках і необхідні умови існування розв'язків розглянутих задач. Розроблені алгоритми дозволяють знаходити оптимальні цілочислові плани проведення вимірів для різних випадків і знаходити цілочислові плани проведення вимірів для задач великої розмірності, що задовольняють умовам точності. На основі теорії двоїстості лінійного програмування отримані розрахункові співвідношення, що дозволяють знаходити компоненти нецілих числових оптимальних планів розглянутих задач. Отримані співвідношення дозволяють оцінити компоненти

оптимального плану для заданого бюджету на моніторинг, розрахувати бюджет при обмеженні на зважену кількість вимірів та відсутності додаткових директивних вимог на кількість вимірів. На підставі теорії оптимальності Куна-Таккера розроблені співвідношення для визначення компонентів нецілочислового оптимального плану в умовах невизначеності для нелінійної цільової функції. Четвертий розділ дисертаційної роботи містить результати комп'ютерного моделювання стійкості ВПТГС. У роботі виявлено низку визначальних чинників: внутрішня неоднорідність властивостей компонентів геосистеми; рівень ієрархії елементів геосистеми, складові яких можуть виступати в якості індикаторів (метод екосистемної індикації стану природного середовища військового ТВБД); вторинні компоненти – рослинний покрив (первинна продуктивність екосистеми може виступати індикатором її стійкості) та ґрунти (можуть виступати індикатором депонуючих властивостей – техноємності ВПТГС).

50.05 Теоретичні основи програмування

50.01.24.0402/0824U000175

Сарнацький Владислав Віталійович Мова програмування та програмні засоби опису агентних моделей розповсюдження інфекційних захворювань: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1--0.2024

УДК: 519.711.3; 004.49; 004.056.57; 004.4; 004.41; 004.4'24

с. - Бібліогр.: назв

Робота присвячена створенню інструментального забезпечення для ефективного моделювання процесів розповсюдження інфекційних захворювань. Об'єкт: сучасні підходи до створення мов опису моделей. Предмет:

програмні інструменти опису агентних моделей. Методи досліджень: систематичний пошук та аналіз літератури у сфері епідеміологічного моделювання. В процесі дослідження були використані методи статистичного аналізу, побудови граматики формальних мов, алгоритми лексичного та синтаксичного аналізу. У дисертаційній роботі отримано низку наукових результатів, зокрема, дано визначення формальної граматики мови опису агентних моделей розповсюдження інфекційних захворювань CTrace на основі розробленої загальної агентної епідеміологічної моделі. Розроблений транслятор мови CTrace з Python або Rust як проміжної мови трансляції. Результатом роботи трансляції є бібліотека для мови Python, що надає програмний інтерфейс до необхідних методів роботи з моделлю. Були розроблені та експериментально перевірені оптимізації компілятора. Також, була досліджена ефективність використання мови Python як проміжної мови трансляції. Результати експериментів свідчать про те, що використання мови Python не призводить до значного збільшення часу обрахунку моделі, зберігаючи при цьому можливість ефективного розширення транслятора. Розроблене середовище розробки та аналізу агентних епідеміологічних моделей з використанням мови CTrace – CTraceEnv. Розроблене середовище надає базовий функціонал необхідний для підтримки процесу опису моделей мовою CTrace, що включає підсвітку синтаксису вихідного коду, вбудований транслятор тощо. Серед функціоналу аналізу представлені елементи керування роботою моделі, значень її глобальних параметрів, інтерфейс перегляду динаміки розповсюдження досліджуваного інфекційного захворювання, а також функціонал експорту результатів для подальшого аналізу сторонніми спеціалізованими інструментами. Виконана практична апробація розробленого інструментарію для ефективного моделювання розповсюдження інфекційних захворювань. У її рамках, було дано визначення агентної епідеміологічної

моделі розповсюдження коронавірусу SARS-CoV-2 серед населення Польщі у період з початку вересня 2020 року до кінця листопада 2020 року, що була відкалібрована з використанням публічно доступних епідеміологічних даних. Результівна модель описує динаміку зміни кількості інфікованих людей з коефіцієнтом детермінації рівним 0.9319, що свідчить про здатність розробленого підходу описувати процеси розповсюдження інфекційних захворювань. Виконаний порівняльний аналіз середовища CTraceEnv як підходу до розробки ефективних моделей розповсюдження інфекційних захворювань з наявними аналогами. Якісний аналіз показав, що обсяг сценаріїв, що можуть бути досліджені з використанням заданих мовою CTrace моделей є більшим за той, що надають інші інструменти моделювання, за винятком платформи NetLogo та мов програмування загального призначення. Аналіз ефективності роботи моделей заданих мовою CTrace показав, що час обчислення кроку їх симуляції не програє іншим наявним моделям, випереджаючи зокрема платформу NetLogo на три порядки. Так, у найгіршому випадку розроблений підхід програє найефективнішому на 15%, у найкращому – виграш у швидкості сягає 988%. Опосередкованою ознакою значної переваги розробленого інструментарію є зменшення обсягу вихідного коду моделі у 14-34 рази у порівнянні з мовою Python та 16-45 разів з мовою Rust. Окрім того, що зі зменшенням обсягу вихідного коду логічно очікувати й на зменшення часу його написання, слід також очікувати й на зменшення кількості помилок, що також має позитивний вплив на ефективність розробки моделей процесів розповсюдження інфекційних захворювань. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використовувати розроблену предметно-орієнтовану мову та програмне середовище для прототипування, розробки та аналізу агентно-орієнтованих моделей розповсюдження інфекційних захворювань. Наявний програмний інтерфейс дозволяє виконувати

інтегрування розроблених моделей в існуючі програмні системи.

50.09 Елементи, вузли і пристрої автоматики, телемеханіки та обчислювальної техніки

50.01.24.0403/0224U000222

Розробка методом перекладу та схвалення відповідальним технічним комітетом стандартизації національних стандартів, гармонізованих з міжнародними/європейськими (Стандарти НС-9) згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2023 рік: Заключний звіт/Приватне підприємство "Електротехнік-стандарт"; Керівник Барахта Юлія Михайлівна - ДР 0123U104720, УДК 004.3'144:621.314

Розроблення національних стандартів, ідентичних міжнародним та/чи європейським стандартам відповідно до вимог ДСТУ 1.2:2015, ДСТУ 1.5:2015 та ДСТУ 1.7:2015.

50.37 Обчислювальні центри (ОЦ)

50.01.24.0404/0824U000142

Асеева Людмила Анатоліївна Управління інформаційною безпекою підприємства з використанням методів машинного навчання та нечіткої логіки.: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 004.7

с. - Бібліогр.: назв

Анотація. Асеева Л.А. Управління інформаційною безпекою підприємства з використанням методів машинного навчання та нечіткої логіки. –

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 12 – Інформаційні технології за спеціальністю 125 – Кібербезпека. – Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, Київ, 2023.

Сучасні підприємства активно використовують інформаційні системи і технології в своїй діяльності, вони стали невід'ємною частиною бізнесу та повсякденного життя, тому забезпечення надійності та безпеки цих систем є дуже важливим завданням. Одними з основних складових побудови та використання систем кіберзахисту є оцінка ризиків інформаційної безпеки та виявлення мережевих вторгнень. Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання з розробки моделей, методів та алгоритмів системи управління інформаційною безпекою у складі інформаційної системи підприємства на основі підходів машинного навчання та нечіткої логіки. Метою дисертаційної роботи є збільшення швидкодії і точності роботи аналітичного блоку системи управління інформаційною безпекою у складі інформаційної системи підприємства за рахунок розробки відповідних моделей, методів та алгоритмів на основі підходів машинного навчання та нечіткої логіки. Для досягнення зазначеної мети було виконано наступні часткові завдання: огляд існуючих підходів до управління інформаційною безпекою підприємства та забезпечення кібербезпеки; створення моделі оцінки ризиків інформаційної безпеки документів підприємства на основі нечіткої логіки і методу аналізу ієрархій; розробка гібридного методу виявлення вторгнень на основі моделі ансамблевого навчання з використанням алгоритмів нечіткої логіки; розробка методу обрання набору ознак для навчання моделей класифікації вторгнень з використанням алгоритмів машинного навчання і нечіткої логіки; дослідження ефективності запропонованих методів виявлення вторгнень та розробка рекомендацій щодо їх застосування в системі управління інформаційною безпекою підприємства.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в наступному. Вперше розроблено гібридний метод виявлення вторгнень до корпоративної мережі, новизна якого полягає у використанні ансамблевого підходу на базі алгоритмів нечіткої логіки для поєднання результатів класифікації даних окремими моделями машинного навчання, що забезпечило більш високу точність у порівнянні з існуючими методами. Отримав подальший розвиток метод обрання набору ознак для навчання класифікаторів вторгнень, який на відміну від інших базується на ансамблевому підході з використанням нечіткої логіки для оцінки важливості ознаки, що дало можливість підвищити надійність та зменшити розмірність набору ознак. Отримала подальший розвиток модель оцінки ризиків інформаційної безпеки документів підприємства за рахунок формалізації їх структури, операцій над ними та факторів порушення їх цілісності, конфіденційності та доступності на основі нечіткої логіки і методу аналізу ієрархій, що дало можливість врахувати невизначеність та розмитість інформації щодо складових небезпеки. Практичне значення одержаних результатів полягає в збільшенні швидкодії та точності роботи аналітичного блоку системи управління інформаційною безпекою у складі інформаційної системи підприємства. Застосування запропонованого методу обрання набору ознак для навчання моделей класифікації вторгнень дозволило зменшити час навчання на 50-60% та скоротити час виявлення можливого вторгнення на 30-40% за рахунок підвищення надійності та зменшення розмірності набору ознак. Використання результатів дослідження дозволяє збільшити точність виявлення вторгнень до корпоративної мережі підприємства у порівнянні з існуючими методами на 3-5%. Результати дисертаційної роботи прийнято до впровадження в ТОВ "Хуавей Україна", в ТОВ "РЕНТСОФТ", в навчальному процесі Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій. Вирішене в даному дисертаційному дослідженні наукове завдання має істотне

значення для теоретичних і прикладних основ оцінки ризиків інформаційної безпеки та побудови систем виявлення вторгнень при управлінні інформаційною безпекою підприємств. Ключові слова: інформаційна безпека, інформаційна технологія, машинне навчання, нечітка логіка, система виявлення атак, надійність розпізнавання подій, недоліки безпеки мережі, кібербезпека, управління ризиками кібербезпеки, модель, вразливості інформаційних систем, ансамблеве навчання, інформація, можливість правильного виявлення, обрання ознак.

50.01.24.0405/0824U000182

Ворохоб Максим Віталійович Моделі і методи вдосконалення політики безпеки підприємства на основі методології Zero Trust: Дис...Доктор філософії/ Київський університет імені Бориса Грінченка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.7; 681.5; 681.51; 681.52;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання, сутність якого полягає в підвищенні ефективності застосування політики інформаційної безпеки підприємства сформованої за принципами концепції zero-trust завдяки комбінуванню стенографічного та криптографічного підходів до побудови протоколів ідентифікації/автентифікації суб'єктів в інформаційно-комунікаційних системах (ІКС), а також впровадженню заходів управління кіберкультурою на підприємстві.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.01.24.0406/0824U000053

Романюк Оксана Олександрівна Інформаційна технологія акумулювання та обмінювання персональними цифровими медичними даними: Дис...Доктор

філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.4; 004.4:004.7; 004.4; 004.4:004.7; 004.93'1; 004.932 ; 004.89:004.93

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології акумулювання та обмінювання цифровими медичними даними для забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів. Об'єкт дослідження: процеси одержання, зберігання та обмінювання цифровими медичними даними різного виду. Предмет дослідження: моделі, методи та інформаційна технологія зберігання та обмінювання цифровими медичними даними, критерії, вирішувальні правила, алгоритми, мобільні застосунки. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів шляхом розроблення та використання інформаційної технології акумулювання та обмінювання зібраними цифровими медичними даними. Новизна одержаних результатів. 1. Вперше розроблено метод збереження цифрових медичних зображень, який охоплює чотири етапи: I етап - створення та збереження файлу дослідження, II етап - збереження файлу в системі зберігання та обміну цифровими медичними зображеннями (PACS), III етап - перенесення даних до сховища тривалого зберігання, IV етап - анонімізація даних у разі використання даних за межами закладу охорони здоров'я, для подальшого використання в лікувально-діагностичному процесі за вимогою лікаря або пацієнта. 2. Удосконалено комплекс критеріїв обмінювання медичними даними

різного виду, який враховує головні характеристики цифрових медичних даних, рівні доступу користувачів до використання цих даних на основі системи чотирьох базових функцій CRUD (створення (C), зчитування (R), зміна (U) і видалення (D)), що уможлиблює підтримку безпечного електронного документообігу між учасниками процесу надання медичних послуг. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію акумулювання та обміну цифрових медичних даних, яка об'єднує етапи отримання різноджерельних медичних даних про пацієнта, зберігання медичних даних в різних сховищах цифрової медицини і обмінювання цими медичними даними між різними учасниками цифрової медицини, базується на моделях обміну та реалізована у алгоритмах та мобільних застосунках, що забезпечує оптимальне функціонування сховища медичних даних та безпечного обміну ними між пацієнтом та лікарями задля інформаційної підтримки процесів діагностування, лікування та реабілітації пацієнтів.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.01.24.0407/0824U000053

Романюк Оксана Олександрівна
Інформаційна технологія акумулювання та обмінювання персональними цифровими медичними даними: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 004.4; 004.4:004.7; 004.4; 004.4:004.7; 004.93'1; 004.932 ; 004.89:004.93

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано науково-практичне завдання – розроблення інформаційної технології

акумулювання та обмінювання цифровими медичними даними для забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів. Об'єкт дослідження: процеси одержання, зберігання та обмінювання цифровими медичними даними різного виду. Предмет дослідження: моделі, методи та інформаційна технологія зберігання та обмінювання цифровими медичними даними, критерії, вирішувальні правила, алгоритми, мобільні застосунки. Мета дисертаційного дослідження - забезпечення якості зберігання та обмінювання персональними медичними даними пацієнта для інформаційної підтримки діагностичних, лікувальних та реабілітаційних процесів шляхом розроблення та використання інформаційної технології акумулювання та обмінювання зібраними цифровими медичними даними. Новизна одержаних результатів. 1. Вперше розроблено метод збереження цифрових медичних зображень, який охоплює чотири етапи: I етап - створення та збереження файлу дослідження, II етап - збереження файлу в системі зберігання та обміну цифровими медичними зображеннями (PACS), III етап - перенесення даних до сховища тривалого зберігання, IV етап - анонімізація даних у разі використання даних за межами закладу охорони здоров'я, для подальшого використання в лікувально-діагностичному процесі за вимогою лікаря або пацієнта. 2. Удосконалено комплекс критеріїв обмінювання медичними даними різного виду, який враховує головні характеристики цифрових медичних даних, рівні доступу користувачів до використання цих даних на основі системи чотирьох базових функцій CRUD (створення (C), зчитування (R), зміна (U) і видалення (D)), що уможлиблює підтримку безпечного електронного документообігу між учасниками процесу надання медичних послуг. 3. Вперше розроблено інформаційну технологію акумулювання та обміну цифрових медичних даних, яка об'єднує етапи отримання

різноджерельних медичних даних про пацієнта, зберігання медичних даних в різних сховищах цифрової медицини і обмінювання цими медичними даними між різними учасниками цифрової медицини, базується на моделях обміну та реалізована у алгоритмах та мобільних застосунках, що забезпечує оптимальне функціонування сховища медичних даних та безпечного обміну ними між пацієнтом та лікарями задля інформаційної підтримки процесів діагностування, лікування та реабілітації пацієнтів.

50.01.24.0408/0824U000175

Сарнацький Владислав Віталійович Мова програмування та програмні засоби опису агентних моделей розповсюдження інфекційних захворювань: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 519.711.3; 004.49; 004.056.57; 004.4; 004.41; 004.4'24

с. - Бібліогр.: назв

Робота присвячена створенню інструментального забезпечення для ефективного моделювання процесів розповсюдження інфекційних захворювань. Об'єкт: сучасні підходи до створення мов опису моделей. Предмет: програмні інструменти опису агентних моделей. Методи досліджень: систематичний пошук та аналіз літератури у сфері епідеміологічного моделювання. В процесі дослідження були використані методи статистичного аналізу, побудови граматики формальних мов, алгоритми лексичного та синтаксичного аналізу. У дисертаційній роботі отримано низку наукових результатів, зокрема, дано визначення формальної граматики мови опису агентних моделей розповсюдження інфекційних захворювань STrace на основі розробленої загальної агентної епідеміологічної моделі. Розроблений транслятор мови STrace з Python або Rust як проміжної мови трансляції. Результатом

роботи трансляції є бібліотека для мови Python, що надає програмний інтерфейс до необхідних методів роботи з моделлю. Були розроблені та експериментально перевірені оптимізації компілятора. Також, була досліджена ефективність використання мови Python як проміжної мови трансляції. Результати експериментів свідчать про те, що використання мови Python не призводить до значного збільшення часу обрахунку моделі, зберігаючи при цьому можливість ефективного розширення транслятора. Розроблене середовище розробки та аналізу агентних епідеміологічних моделей з використанням мови STrace – STraceEnv. Розроблене середовище надає базовий функціонал необхідний для підтримки процесу опису моделей мовою STrace, що включає підсвітку синтаксису вихідного коду, вбудований транслятор тощо. Серед функціоналу аналізу представлені елементи керування роботою моделі, значень її глобальних параметрів, інтерфейс перегляду динаміки розповсюдження досліджуваного інфекційного захворювання, а також функціонал експорту результатів для подальшого аналізу сторонніми спеціалізованими інструментами. Виконана практична апробація розробленого інструментарію для ефективного моделювання розповсюдження інфекційних захворювань. У її рамках, було дано визначення агентної епідеміологічної моделі розповсюдження коронавірусу SARS-CoV-2 серед населення Польщі у період з початку вересня 2020 року до кінця листопада 2020 року, що була відкалібрована з використанням публічно доступних епідеміологічних даних. Результівна модель описує динаміку зміни кількості інфікованих людей з коефіцієнтом детермінації рівним 0.9319, що свідчить про здатність розробленого підходу описувати процеси розповсюдження інфекційних захворювань. Виконаний порівняльний аналіз середовища STraceEnv як підходу до розробки ефективних моделей розповсюдження інфекційних захворювань з наявними аналогами. Якісний аналіз

показав, що обсяг сценаріїв, що можуть бути досліджені з використанням заданих мовою CTrace моделей є більшим за той, що надають інші інструменти моделювання, за винятком платформи NetLogo та мов програмування загального призначення. Аналіз ефективності роботи моделей заданих мовою CTrace показав, що час обчислення кроку їх симуляції не програє іншим наявним моделям, випереджаючи зокрема платформу NetLogo на три порядки. Так, у найгіршому випадку розроблений підхід програє найефективнішому на 15%, у найкращому – виграш у швидкості сягає 988%. Опосередкованою ознакою значної переваги розробленого інструментарію є зменшення обсягу вихідного коду моделі у 14-34 рази у порівнянні з мовою Python та 16-45 разів з мовою Rust. Окрім того, що зі зменшенням обсягу вихідного коду логічно очікувати й на зменшення часу його написання, слід також очікувати й на зменшення кількості помилок, що також має позитивний вплив на ефективність розробки моделей процесів розповсюдження інфекційних захворювань. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використовувати розроблену предметно-орієнтовану мову та програмне середовище для прототипування, розробки та аналізу агентно-орієнтованих моделей розповсюдження інфекційних захворювань. Наявний програмний інтерфейс дозволяє виконувати інтегрування розроблених моделей в існуючі програмні системи.

50.01.24.0409/0824U000182

Ворохоб Максим Віталійович Моделі і методи вдосконалення політики безпеки підприємства на основі методології Zero Trust: Дис...Доктор філософії/ Київський університет імені Бориса Грінченка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.7; 681.5; 681.51; 681.52;

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання, сутність якого полягає в підвищенні ефективності застосування політики інформаційної безпеки підприємства сформованої за принципами концепції zero-trust завдяки комбінуванню стенографічного та криптографічного підходів до побудови протоколів ідентифікації/автентифікації суб'єктів в інформаційно-комунікаційних системах (ІКС), а також впровадженню заходів управління кіберкультурою на підприємстві.

50.01.24.0410/0824U000218

Хоменчук Владислав Олегович Методика побудови адаптивних кластерів комп'ютерних систем для збору та обробки інформації з пристроїв IoT: Дис...Доктор філософії/ Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 004.4:004.7

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розробці методики побудови адаптивних кластерів комп'ютерних систем для збору та обробки інформації з пристроїв IoT. Формування передових підходів до побудови та функціонування кластерів комп'ютерних систем, та розвиток на їх основі розподілених баз даних привело до виникнення та розвитку методів розподілення навантаження між елементами кластеру. Системи Інтернету речей (IoT) зазвичай збирають великі обсяги даних в реальному часі від сенсорів та пристроїв. Використання баз даних часових рядів (TSDB) може бути дуже ефективним для зберігання та аналізу цих даних. TSDB спеціально розроблені для ефективного зберігання та опрацювання великих обсягів часових рядів даних, що робить їх ідеальним вибором для систем IoT, де дані часто представлені у вигляді часових рядів. Багато TSDB оптимізовані для швидкого читання та запису даних, що важливо для систем, які працюють в

реальному часі, таких як системи IoT. TSDB можуть надавати можливість для виконання агрегацій та опрацювання даних безпосередньо в базі даних, що зменшує навантаження на додаткові аналітичні інструменти. Зростаюча популярність IoT за останні роки різко зростає та широко застосовується в різних галузях. З кожним роком кількість підключених пристроїв продовжує зростати. Від домашніх пристроїв до промислових систем, IoT надає можливість зберігати, обробляти та обмінюватися даними. Зниження вартості сенсорів та їх покращення дозволяють вбудовувати їх у різні пристрої та об'єкти, що раніше не були підключені до Інтернету. Зростання швидкості та доступності бездротових мереж, таких як 5G, сприяє покращенню комунікації між підключеними пристроями. Впровадження IoT в промисловості призводить до оптимізації виробничих процесів, підвищення ефективності та зменшення витрат. Хмарні технології надають можливість зберігання та обробки великих обсягів даних з IoT, забезпечуючи доступ до них з будь-якого місця. Різко зростаюча популярність IoT призводить до стрімкого збільшення запитів до бази даних, що створює проблему нерівномірного навантаження. Проблема нерівномірного навантаження в кластері розподіленої бази даних виникає, коли різні частини бази даних або вузли кластера отримують нерівномірну кількість запитів. Це може мати ряд наслідків, які впливають на ефективність та продуктивність системи. Основні аспекти цієї проблеми включають: - Вузли або сервери в кластері можуть бути перевантажені внаслідок великої кількості запитів або завдань, тоді як інші можуть залишатися непоміченими. Це може впливати на швидкість виконання запитів та час відповіді. - Нерівномірне навантаження може викликати неефективне використання ресурсів кластера, таких як обчислювальна потужність, пам'ять та мережеві ресурси. Деякі вузли можуть просто працювати на повну потужність, тоді як інші можуть залишатися невикористаними. Основним завданням дисертаційної роботи є

розробка методики побудови окремого агента для розподілення навантаження на кластер розподіленої бази даних часових рядів. Для цього необхідно: 1) Провести аналіз вимог до систем Інтернету речей та обробки даних. 2) Провести аналіз кластерних систем для створення розподіленої бази даних для систем IoT. 3) Розробити методику навчання нейронної мережі для розподілу навантаження баз даних часових рядів. 4) Розробити алгоритм роботи агенту бази даних часових рядів для маршрутизації запитів. 5) Розробити програмну модель нейронної мережі для аналізу навантаження на базу даних часових рядів. В дисертаційній роботі описано методику побудови нейронної мережі для адаптивного розподілу навантаження в кластері розподіленої бази даних часових рядів. Отриманий показник точності для валідаційної вибірки нейронної мережі складає 86%. Модель з використанням нейронної мережі продемонструвала підвищення ефективності на 20% у порівнянні з класичним методом розподілу навантаження. Отримані наступні наукові результати: 1) Розроблена методика навчання нейронної мережі для розподілу навантаження для баз даних часових рядів, що дозволяє забезпечити рівномірне навантаження на вузли кластера. 2) Розроблений алгоритм роботи агента бази даних часових рядів для забезпечення маршрутизації запитів. 3) Розроблена програмна модель нейронної мережі для аналізу навантаження на базу даних часових рядів, що дало змогу збільшити ефективність роботи кластера у 1,2 рази. Розроблено стратегію розподілу запитів до бази даних часових рядів на основі рекурентної нейронної мережі. Для спрощення навчання рекурентної нейронної мережі, було запропоновано метод оптимізації структури вхідних даних за допомогою розподілу часових рядів у відокремлені hash bucket.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.01.24.0411/0224U000217

Розробка інформаційної технології оптимального дворівневого керування польотом високодинамічного об'єкту: Заключний звіт/Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Коршунов Микола В'ячеславович - ДР 0122U002156, УДК 681.5.09, , 004.89:004.4

132

Підвищення рівня безпеки польотів та ефективності використання енергетичних ресурсів літальних апаратів, шляхом створення інформаційної технології (що включає сукупність методів, моделей, алгоритмів та програм) оптимального управління польотом високодинамічних об'єктів із забезпеченням посадки, відповідно до перспективних вимог Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) щодо безперервного зниження з ешелону. Проведення практичних досліджень шляхом тестування розробленого програмно-математичного забезпечення на тренажерному програмно-апаратному комплексі.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.01.24.0412/0224U000241

Аналіз та синтез мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович - ДР 0119U101118, УДК 681.511.4, 681.513.5, 658.012.011.56:658.512, 669:681.5.045

50

Розроблення методики аналізу мехатронних систем за використання

передавальних функцій дробового порядку та синтезу регуляторів дробового порядку

50.01.24.0413/0824U000243

Кропивницький Дмитро Романович
Математичне моделювання та оптимальне керування процесом механічного буріння гвинтовими вибійними двигунами: Дис...Доктор філософії/ Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 658.012.011.56:658.512

с. - Бібліогр.: назв

The dissertation work provides a theoretical generalization and solution to the current scientific and practical problem of optimal control in the drilling process of oil and gas wells using mud motors under conditions of uncertainty regarding the criterion of the cost per meter of penetration, taking into account the rational utilization of the drilling tool life, which allowed to synthesize the corresponding optimal control system. The introduction provides an exposition of the current state of the scientific problem, its significance, and justifies the relevance of the dissertation research topic. The introduction formulates the purpose and defines the main tasks of the chosen research direction. The first chapter describes the technological process of well drilling, considering it as an object of automation characterized by a large number of operational parameters that, to some extent, determine its efficiency. A mathematical model of the well-drilling process with mud motors is proposed. In the second chapter, which includes an analytical relationship that establishes the connection between the angular velocity of the asynchronous motor and the pressure of the drilling fluid. A method for optimal control of the mechanical drilling process with a mud motor drive is developed. In the third chapter, this method combines rational tool life utilization and the selection of optimal control actions – axial load on the bit and pressure of the drilling fluid – based on the criterion of minimizing the cost per meter of penetration, while

considering known constraints on control actions. Two-level scheme of optimal control for the well-drilling process has been developed In the fourth chapter. In this section, the problem of the second level of control is solved, which involves maintaining optimal control values determined at the first level of the system. Keywords: drilling process, well, mud motor, pressure, axial load, optimization, automation, control system, genetic algorithms, mathematical models, modeling, fuzzy variables, approximation, software

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.13 Техніка і технологія розроблення родовищ твердих корисних копалин

52.01.24.0414/0224U000063

(№ 2094) Розробити та погодити технічну документацію щодо забезпечення газової безпеки при відпрацюванні 6 північної лави центрального похилу пл. L1 в умовах ВП «Шахта «Капітальна» ДП «Мирноградвугілля», у 2023 році.:
Заключний звіт/Інститут геотехнічної механіки ім. М. С. Полякова Національної академії наук України; Керівник Мінеєв Сергій Павлович - ДР 0123U102624, УДК 622.272.6

15

Розробити та погодити технічну документацію щодо забезпечення газової безпеки при відпрацюванні 6 північної лави центрального похилу пл. L1 в умовах ВП «Шахта «Капітальна» ДП «Мирноградвугілля», у 2023 році.

52.01.24.0415/0224U000065

(№ 2092) Провести науково-дослідні роботи та погодити «Проект ізольованого відводу метану за допомогою ВМЦГ-7 при

відпрацюванні 6 північної лави центрального похилу пл. L1 ВП «Шахта «Капітальна», та погодити «Заходи з пожежної безпеки по експлуатації компресорних установок при роботі 6 північної лави центрального похилу пл. L1 ВП «Шахта «Капітальна» ДП «Мирноградвугілля», у 2023 році:
Заключний звіт/Інститут геотехнічної механіки ім. М. С. Полякова Національної академії наук України; Керівник Мінеєв Сергій Павлович - ДР 0123U102642, УДК 622.272.6

8

Провести науково-дослідні роботи та погодити «Проект ізольованого відводу метану за допомогою ВМЦГ-7 при відпрацюванні 6 північної лави центрального похилу пл. L1 ВП «Шахта «Капітальна», та погодити «Заходи з пожежної безпеки по експлуатації компресорних установок при роботі 6 північної лави центрального похилу пл. L1 ВП «Шахта «Капітальна» ДП «Мирноградвугілля», у 2023 році.

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.01 Загальні питання металургії

53.01.24.0416/0224U000049

Розробка та удосконалення архітектурно-планувальних та будівельно-конструктивних заходів в будівлях і на територіях для забезпечення гідного рівня життя, безпеки життєдіяльності людини в умовах нового будівництва та реконструкції: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Захаров Юрій Іванович - ДР 0121U110007, УДК 669(094)

90

Розробити та удосконалити архітектурно-планувальні та будівельно-конструктивні заходи в будівлях і на територіях для забезпечення гідного рівня життя, безпеки життєдіяльності людини в умовах нового будівництва та реконструкції

53.01.24.0417/0224U000241

Аналіз та синтез мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку: Заключний звіт/Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович - ДР 0119U101118, УДК 681.511.4, 681.513.5, 658.012.011.56:658.512, 669:681.5.045

50

Розроблення методики аналізу мехатронних систем за використання передавальних функцій дробового порядку та синтезу регуляторів дробового порядку

53.03 Теорія металургійних процесів

53.01.24.0418/0224U000157

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Сумського державного університету: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович, Проценко Іван Юхимович, Хоменко Олексій Віталійович - ДР 0121U112687, УДК 669:66.095.8, 621.9.048.7:533.9

55

Встановлення закономірностей взаємозв'язку між структурним станом, механічними властивостями і режимами іонно-плазмової обробки нанокompозитних карбонітридних покриттів та розробка технологічних основ і обладнання для іонно-плазмового азотування матеріалів.

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.01.24.0419/0224U000045

Дослідження роботи графітованого порожнистого електроду на установці "ківш-піч": Заключний звіт/Український державний університет науки і технологій; Керівник Стоянов Олександр Миколайович - ДР 0122U201342, УДК 669.18.002.5

77

Метою роботи є визначення умов експлуатації ГЕ, які забезпечують менші витрати електроду і дослідження зміни теплового балансу при нагріві металу на УКП.

53.49 Металознавство

53.01.24.0420/0824U000052

Ліхацький Річард Федорович
ОДЕРЖАННЯ ЖАРОМІЦНИХ СПЛАВІВ СИСТЕМ Cu-V ТА Cu-Cr-Zr-V В УМОВАХ ЕЛЕКТРОННО-ПРОМЕНЕВОЇ ЛИВАРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ: Дис... Доктор філософії/ Фізико-технологічний інститут металів та сплавів Національної академії наук України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 669.2/.8.018.4; 669.2/.8.018.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації досліджено одержання литих низьколегованих жароміцних мідних сплавів електротехнічного призначення в умовах електронно-променевої ливарної технології. Обґрунтовані закономірності впливу легування на властивості мідних сплавів та проведено ряд експериментальних досліджень, на основі яких визначався оптимальний вміст легуючих елементів. Показано, що вміст ванадію в сплаві до 0,3 мас.% дозволяє отримувати рівномірний розподіл дрібнодисперсних сферичних включень

ванадію (до 2 мкм). Показано, що вторинна переплавка сплавів Cu-V індукційною плавкою не призводить до зниження властивостей сплаву.

Моделюванням доведено визначальну роль конвективних потоків в переміщенні дрібних включень ванадію в мідному розплаві (за умови незначної кількості ванадію) та визначено особливості впливу параметрів заливки на розподіл легуючих елементів після кристалізації.

Експериментально доведено можливість суттєвого зменшення кількості хрому та цирконію в шихті при легуванні ванадієм хром-цирконієвих бронз. Такі сплави мають високу електропровідність та механічні властивості за підвищених температур, що, при простішій технології одержання сплавів, порівнюючи з найбільш широко використовуваними методами порошкової металургії, показує доцільність їх виплавки методами електронно-променевої ливарної технології.

53.01.24.0421/0824U000052

Ліхацький Річард Федорович
ОДЕРЖАННЯ ЖАРОМІЦНИХ СПЛАВІВ
СИСТЕМ Cu-V ТА Cu-Cr-Zr-V В
УМОВАХ ЕЛЕКТРОННО-ПРОМЕНЕВОЇ
ЛИВАРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ: Дис...Доктор
філософії/ Фізико-технологічний інститут
металів та сплавів Національної академії
наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 669.2/.8.018.4; 669.2/.8.018.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації досліджено одержання литих низьколегованих жароміцних мідних сплавів електротехнічного призначення в умовах електронно-променевої ливарної технології. Обґрунтовані закономірності впливу легування на властивості мідних сплавів та проведено ряд експериментальних досліджень, на основі яких визначався оптимальний вміст легуючих елементів. Показано, що вміст ванадію в сплаві до 0,3 мас.% дозволяє отримувати рівномірний розподіл дрібнодисперсних сферичних включень

ванадію (до 2 мкм). Показано, що вторинна переплавка сплавів Cu-V індукційною плавкою не призводить до зниження властивостей сплаву.

Моделюванням доведено визначальну роль конвективних потоків в переміщенні дрібних включень ванадію в мідному розплаві (за умови незначної кількості ванадію) та визначено особливості впливу параметрів заливки на розподіл легуючих елементів після кристалізації.

Експериментально доведено можливість суттєвого зменшення кількості хрому та цирконію в шихті при легуванні ванадієм хром-цирконієвих бронз. Такі сплави мають високу електропровідність та механічні властивості за підвищених температур, що, при простішій технології одержання сплавів, порівнюючи з найбільш широко використовуваними методами порошкової металургії, показує доцільність їх виплавки методами електронно-променевої ливарної технології.

55

МАШИНОБУДУВА ННЯ

55

МАШИНОБУДУВАННЯ

55.01.24.0422/0824U000229

Ху Чжен -- Проектування композитних балкових елементів літальних апаратів з використанням топологічної оптимізації та з урахуванням технологічних обмежень: Дис...Доктор філософії/ Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 621; 629.73; 629.73.001.63; 620.1

с. - Бібліогр.: назв

Безперервні волокнисті композити привертають велику увагу в академічних

колах і широко використовуються в різних галузях промисловості, завдяки високим відносним характеристикам міцності та жорсткості, унікальним конструктивним та функціональним властивостям, особливо в відповідальних елементах літальних апаратів, таких як авіаційні балкові елементи. Однак, зростаючі вимоги до зменшення маси конструкції, висування інших спеціальних вимог до конструкцій аерокосмічної галузі потребують переосмислення методів проектування композитних структур. Традиційні методи проектування, які спрямовані на оптимізацію шарів композита (оптимізація кутів армуючого матеріалу, товщина та послідовності укладання шарів), не можуть в повній мірі задовольнити сучасним потребам на етапі проектування композитної конструкції. Топологічної оптимізація – це передовий метод структурного проектування, який отримав широке визнання в науковій та інженерній сферах та додатках. Цей метод дозволяє проводити оптимізацію конструкції, зменшуючи вагу конструкції, частково змінюючи її геометрію та водночас залишаючи високими механічні характеристики конструкції. Топологічна оптимізація ізотропних матеріалів є добре дослідженою областю, яка широко використовується в промисловості. Однак, в галузі армованих волокнистих композитів цей метод вважається перспективним хоча все ще знаходиться на дослідницькій стадії. Крім того, відкритими залишаються й питання технології виробництва оптимізованих композитних конструкцій, особливо коли процеси проектування, оптимізації й виробництва йдуть пліч-о-пліч і накладаються певні технологічні обмеження. Тому метою дисертації є мінімізація маси авіаційних композитних балкових конструкцій на основі теорії шаруватих композитів та методу топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Об'єктом дослідження є авіаційні композитні балкові конструкції, такі як лонжерони, нервюри та ін. Предметом дослідження є проектування композитних балкових конструкцій методом топологічної

оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Теоретична частина роботи ґрунтується на базових теоріях механіки армованих матеріалів, теорії скінченних елементів, теорії топологічної оптимізації, а також теорії вібрації. Розроблені системи кінцевих елементів і оптимізації в розділах 2 і 5 реалізовані за допомогою розробленого програмного коду в середовищі MATLAB. Алгоритм оптимізації, який використовується в цій роботі, включає алгоритми MMA, GCMMA та IDSA. У розділах 3 та 4 процес топологічної оптимізації реалізується за допомогою комерційного програмного продукту Altair-Inspire, моделювання кінцевих елементів реалізується комерційним програмним забезпеченням ANSYS. Здійсненість та ефективність запропонованої оптимізаційної системи перевіряються чисельними прикладами та моделюванням методом кінцевих елементів. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше запропоновано гібридну багаторівневу оптимізаційну схему для одночасного проектування та топологічної оптимізації орієнтації волокна композитної конструкції. Гібридний багаторівневий метод дозволяє уникнути поганої збіжності та локальних оптимумів при оптимізації шаруватих пластин. В запропонованому методі одночасно розглядається оптимізація матеріалу так і конфігурації, крім того закладається теоретична основа для оптимального проектування конструкцій з шаруватих балок постійної жорсткості. 2. Вперше для композитних балкових конструкцій синтезовано новий метод проектування, який поєднує в собі існуючі методи проектування, топологічної оптимізації та технологію виробництва. Також, було надано концептуальне рішення для системи автоматизованого намотування. Запропонований метод дає новий поштовх для інтеграції проектування й виробництва композитних балкових конструкцій. 3. Вперше досліджено топологічну оптимізацію шаруватих композитних структур при гармонічних збудженнях навантаження. Було запропоновано новий метод розрахунку гармонійного навантаження

композитних структур, який забезпечує ефективне рішення для топологічної оптимізації композитних конструкцій під впливом гармонічного силового впливу. Результати дослідження, наведені в дисертації, покращують практичність методу топологічної оптимізації, розширює діапазон застосування, надає важливу теоретичну значущість і закладає необхідну дослідницьку базу для застосування полегшеного проектування волокнисто-армованих композитних конструкцій в інженерних конструкціях.

55.01 Загальні питання машинобудування

55.01.24.0423/0224U000190

Розвиток енергетичного підходу для оцінювання міцності та довговічності елементів конструкцій за складного навантаження у водневому середовищі: Заключний звіт/Фізико-механічний інститут ім. Г. В. Карпенка Національної академії наук України; Керівник Іваницький Ярослав Лаврентійович - ДР 0121U108957, УДК 621(094)

110

Розроблення нових розрахункових моделей, експериментальних методів та програмних продуктів для визначення міцності і довговічності елементів конструкцій теплової енергетики за їх складного навантаження у водневому середовищі.

55.03 Машинознавство і деталі машин

55.01.24.0424/0224U000156

Проблеми динаміки та конструювання ущільнювальних вузлів відцентрових машин (насосів, компресорів) в аспекті індустрії 4.0: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Загорулько Андрій Васильович - ДР 0123U103299, УДК 621.001.63; 621.001.66;

621.001.24; 658.512, 621.826; 621.888.4/.6; 62-27; 62-752.2

62

Проведення спільних досліджень (у двох дослідницьких центрах) та комерціалізація отриманих результатів шляхом виведення на ринок нових, інноваційних конструкцій ущільнень. Ці ущільнення будуть мати мінімальні витоки при збереженні підвищених робочих параметрів. Такий підхід має забезпечити зниження експлуатаційних витрат пристроїв, в яких використовуються ці ущільнення, одночасно підвищуючи енергоефективність та екологічну безпеку такого обладнання.

55.01.24.0425/0224U000156

Проблеми динаміки та конструювання ущільнювальних вузлів відцентрових машин (насосів, компресорів) в аспекті індустрії 4.0: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Загорулько Андрій Васильович - ДР 0123U103299, УДК 621.001.63; 621.001.66; 621.001.24; 658.512, 621.826; 621.888.4/.6; 62-27; 62-752.2

62

Проведення спільних досліджень (у двох дослідницьких центрах) та комерціалізація отриманих результатів шляхом виведення на ринок нових, інноваційних конструкцій ущільнень. Ці ущільнення будуть мати мінімальні витоки при збереженні підвищених робочих параметрів. Такий підхід має забезпечити зниження експлуатаційних витрат пристроїв, в яких використовуються ці ущільнення, одночасно підвищуючи енергоефективність та екологічну безпеку такого обладнання.

55.09 Машинобудівні матеріали

55.01.24.0426/0224U000191

Вплив нано-, мікро-, та мезо-неоднорідностей на макрохарактеристики термомеханічної поведінки композитних елементів конструкцій: Заключний звіт/Інститут прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача Національної академії наук України; Керівник Токовий Юрій Владиславович - ДР 0123U103235, УДК 620.1, 517.958:539.3 , 539.3

37

Науково-дослідну роботу спрямовано на розробку методів дослідження та оптимізації термонапруженого стану неоднорідних елементів конструкцій, які функціонують за термосилових й електромеханічних навантажень. З використанням сучасних методів, напрацьованих у наукових школах українських і словацьких виконавців проєкту у галузях термомеханіки неоднорідних структур та неklasичних теорій континуальної механіки, будуть розроблені підходи до оцінки впливу акумульованих нано-, мікро- та мезо-неоднорідностей на макропоказники з урахуванням розмірних ефектів, що не вдається здійснити з використанням методів усереднення. Лінійний відгук електричної поляризації на градієнт температури та зв'язані електромеханічні поля, спричинені тепловим включенням в ізотропних тілах, будуть вивчені з використанням локально градієнтної електротермопружності. Розробка таких підходів дозволить адекватно оцінити параметри термопружної поведінки конструкцій та запропонувати фізично допустимі профілі формування неоднорідних композитів для забезпечення експлуатаційних характеристик елементів конструкцій залежно від функціонального призначення.

55.01.24.0427/0224U000278

Вплив нано-, мікро-, та мезо-неоднорідностей на макрохарактеристики термомеханічної поведінки композитних елементів конструкцій: Заключний звіт/Інститут прикладних проблем

механіки і математики ім. Я. С. Підстригача Національної академії наук України; Керівник Токовий Юрій Владиславович - ДР 0123U103235, УДК 620.1, 517.958:539.3 , 539.3

47

Науково-дослідну роботу спрямовано на розробку методів дослідження та оптимізації термонапруженого стану неоднорідних елементів конструкцій, які функціонують за термосилових й електромеханічних навантажень. З використанням сучасних методів, напрацьованих у наукових школах українських і словацьких виконавців проєкту у галузях термомеханіки неоднорідних структур та неklasичних теорій континуальної механіки, будуть розроблені підходи до оцінки впливу акумульованих нано-, мікро- та мезо-неоднорідностей на макропоказники з урахуванням розмірних ефектів, що не вдається здійснити з використанням методів усереднення. Лінійний відгук електричної поляризації на градієнт температури та зв'язані електромеханічні поля, спричинені тепловим включенням в ізотропних тілах, будуть вивчені з використанням локально градієнтної електротермопружності. Розробка таких підходів дозволить адекватно оцінити параметри термопружної поведінки конструкцій та запропонувати фізично допустимі профілі формування неоднорідних композитів для забезпечення експлуатаційних характеристик елементів конструкцій залежно від функціонального призначення.

55.01.24.0428/0824U000229

Ху Чжен -- Проектування композитних балкових елементів літальних апаратів з використанням топологічної оптимізації та з урахуванням технологічних обмежень: Дис...Доктор філософії/ Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 621; 629.73; 629.73.001.63; 620.1

с. - Бібліогр.: назв

Безперервні волокнисті композити привертають велику увагу в академічних колах і широко використовуються в різних галузях промисловості, завдяки високим відносним характеристикам міцності та жорсткості, унікальним конструктивним та функціональним властивостям, особливо в відповідальних елементах літальних апаратів, таких як авіаційні балкові елементи. Однак, зростаючі вимоги до зменшення маси конструкції, висування інших спеціальних вимог до конструкцій аерокосмічній галузі потребують переосмислення методів проектування композитних структур. Традиційні методи проектування, які спрямовані на оптимізацію шарів композита (оптимізація кутів армуючого матеріалу, товщина та послідовності укладання шарів), не можуть в повній мірі задовольнити сучасним потребам на етапі проектування композитної конструкції. Топологічної оптимізація – це передовий метод структурного проектування, який отримав широке визнання в науковій та інженерній сферах та додатках. Цей метод дозволяє проводити оптимізацію конструкції, зменшуючи вагу конструкції, частково змінюючи її геометрію та водночас залишаючи високими механічні характеристики конструкції. Топологічна оптимізація ізотропних матеріалів є добре дослідженою областю, яка широко використовується в промисловості. Однак, в галузі армованих волокнистих композитів цей метод вважається перспективним хоча все ще знаходиться на дослідницькій стадії. Крім того, відкритими залишаються й питання технології виробництва оптимізованих композитних конструкцій, особливо коли процеси проектування, оптимізації й виробництва йдуть пліч-о-пліч і накладаються певні технологічні обмеження. Тому метою дисертації є мінімізація маси авіаційних композитних балкових конструкцій на основі теорії шаруватих композитів та методу топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Об'єктом дослідження є авіаційні композитні

балкові конструкції, такі як лонжерони, нервюри та ін. Предметом дослідження є проектування композитних балкових конструкцій методом топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Теоретична частина роботи ґрунтується на базових теоріях механіки армованих матеріалів, теорії скінченних елементів, теорії топологічної оптимізації, а також теорії вібрації. Розроблені системи кінцевих елементів і оптимізації в розділах 2 і 5 реалізовані за допомогою розробленого програмного коду в середовищі MATLAB. Алгоритм оптимізації, який використовується в цій роботі, включає алгоритми MMA, GCMMA та IDSA. У розділах 3 та 4 процес топологічної оптимізації реалізується за допомогою комерційного програмного продукту Altair-Inspire, моделювання кінцевих елементів реалізується комерційним програмним забезпеченням ANSYS. Здійсненість та ефективність запропонованої оптимізаційної системи перевіряються чисельними прикладами та моделюванням методом кінцевих елементів. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше запропоновано гібридну багаторівневу оптимізаційну схему для одночасного проектування та топологічної оптимізації орієнтації волокна композитної конструкції. Гібридний багаторівневий метод дозволяє уникнути поганої збіжності та локальних оптимумів при оптимізації шаруватих пластин. В запропонованому методі одночасно розглядається оптимізація матеріалу так і конфігурації, крім того закладається теоретична основа для оптимального проектування конструкцій з шаруватих балок постійної жорсткості. 2. Вперше для композитних балкових конструкцій синтезовано новий метод проектування, який поєднує в собі існуючі методи проектування, топологічної оптимізації та технологію виробництва. Також, було надано концептуальне рішення для системи автоматизованого намотування. Запропонований метод дає новий поштовх для інтеграції проектування й виробництва композитних балкових конструкцій. 3. Вперше досліджено топологічну оптимізацію

шаруватих композитних структур при гармонічних збудженнях навантаженнях. Було запропоновано новий метод розрахунку гармонійного навантаження композитних структур, який забезпечує ефективне рішення для топологічної оптимізації композитних конструкцій під впливом гармонічного силового впливу. Результати дослідження, наведені в дисертації, покращують практичність методу топологічної оптимізації, розширює діапазон застосування, надає важливу теоретичну значущість і закладає необхідну дослідницьку базу для застосування полегшеного проектування волокнисто-армованих композитних конструкцій в інженерних конструкціях.

55.13 Технологія машинобудування

55.01.24.0429/0224U000091

Формування мікро- та наномасштабних структурно-фазових і хімічних станів у поверхневих шарах конструкційних і функціональних сплавів комбінованими високоенергетичними методами: Заключний звіт/Інститут металофізики ім. Г. В. Курдюмова Національної академії наук України; Керівник Мордюк Богдан Миколайович - ДР 0119U001167, УДК , , 621.795.3; 667.6; 666.29; 678.026.3

202

Із залученням високоенергетичних методів модифікації та деформації поверхні, а також структурних і спектроскопічних методів аналізу встановити природу взаємозв'язку між мікро- та наномасштабними структурно- фазовими і хімічними станами поверхневих шарів і властивостями сплавів і розробити комбіновані способи модифікації поверхні для підвищення опору корозії, зношуванню та втомі

55.20 Електрофізико-хімічне оброблення

55.01.24.0430/0224U000157

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Математичні науки та природничі науки" Сумського державного університету: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович, Проценко Іван Юхимович, Хоменко Олексій Віталійович - ДР 0121U112687, УДК 669:66.095.8, 621.9.048.7:533.9

55

Встановлення закономірностей взаємозв'язку між структурним станом, механічними властивостями і режимами іонно-плазмової обробки нанокompозитних карбонітридних покриттів та розробка технологічних основ і обладнання для іонно-плазмового азотування матеріалів.

55.21 Термічне і зміцнювальне оброблення

55.01.24.0431/0224U000091

Формування мікро- та наномасштабних структурно-фазових і хімічних станів у поверхневих шарах конструкційних і функціональних сплавів комбінованими високоенергетичними методами: Заключний звіт/Інститут металофізики ім. Г. В. Курдюмова Національної академії наук України; Керівник Мордюк Богдан Миколайович - ДР 0119U001167, УДК , , 621.795.3; 667.6; 666.29; 678.026.3

202

Із залученням високоенергетичних методів модифікації та деформації поверхні, а також структурних і спектроскопічних методів аналізу встановити природу взаємозв'язку між мікро- та наномасштабними структурно- фазовими і хімічними станами поверхневих шарів і властивостями сплавів і розробити комбіновані способи модифікації поверхні для підвищення опору корозії, зношуванню та втомі

55.01.24.0432/0224U000178

Розвиток новітніх фізико-технологічних засад створення багат шарових багатокомпонентних нітридних або карбонітридних наноструктурних покриттів та вивчення взаємодії з різними матеріалами. Дослідження процесів утворення комплексних поверхневих шарів, що володіють підвищеними характеристиками, що містять Cr, Ti, Zr, Hf, Ta, Si, B, C, Mo, за допомогою вакуумного активованого дифузійного насичення і газофазного осадження (CVD) на сталях, тугоплавких металах і вуглецевих матеріалах для використання в космічній техніці, авіаційній та атомній промисловості, машинобудуванні.:
Заключний звіт/Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" Національної академії наук України; Керівник Руденький Сергій Георгійович, Столбовий В'ячеслав Олександрович - ДР 0121U110102, УДК 621.787

37

Метою робіт є розробка захисних покриттів для забезпечення можливості функціонування виробів при підвищених температурах і впливі руйнуючих зусиль. Підвищення робочої температури парових турбін, що збільшить їх коефіцієнт корисної дії, сприятиме поліпшенню конкурентоспроможності виробів, вироблених в нашій країні. Це деталі парових турбін, які працюють при температурі 520°C, а необхідно підвищити цю температуру до величини 650°C, а також бажано збільшити міжремонтні терміни. Розробка жаростійких покриттів для захисту камер згоряння реактивних двигунів малої тяги, виготовлених із ніобієвих сплавів і ВВКМ.

55.22 Оброблення поверхонь і нанесення покриттів

55.01.24.0433/0224U000091

Формування мікро- та наномасштабних структурно-фазових і хімічних станів у поверхневих шарах конструкційних і функціональних сплавів комбінованими високоенергетичними методами:
Заключний звіт/Інститут металофізики ім. Г. В. Курдюмова Національної академії наук України; Керівник Мордюк Богдан Миколайович - ДР 0119U001167, УДК , , 621.795.3; 667.6; 666.29; 678.026.3

202

Із залученням високоенергетичних методів модифікації та деформації поверхні, а також структурних і спектроскопічних методів аналізу встановити природу взаємозв'язку між мікро- та наномасштабними структурно- фазовими і хімічними станами поверхневих шарів і властивостями сплавів і розробити комбіновані способи модифікації поверхні для підвищення опору корозії, зношуванню та втомі

55.39 Хімічне і нафтове машинобудування

55.01.24.0434/0824U000130

Березовська Людмила Віталіївна
Підвищення енергетичної ефективності абсорбційних холодильних приладів з альтернативними джерелами енергії:
Дис...Доктор філософії/ Одеський національний технологічний університет - Захищена; 1-. -0.2024

УДК:

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена теоретичному та експериментальному дослідженню абсорбційних холодильних приладів (АХП) з альтернативними джерелами енергії. Такі холодильні системи дозволяють вирішувати завдання штучного охолодження без витрат мережевої електричної енергії, при цьому вони використовують як робоче тіло природні компоненти (воду, аміак та

водень). У дисертаційній роботі на основі аналізу сучасного рівня розробок було обґрунтовано перспективу використання сонячних батарей для функціонування побутових АХП та виконано дослідження, спрямовані на підвищення енергетичної ефективності таких систем.

55.41 Локомотивобудування і вагонобудування

55.01.24.0435/0224U000059

Визначення технічного стану локомотивного компресора в умовах експлуатації: Заключний звіт/Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна; Керівник Капіца Михайло Іванович - ДР 0119U000431, УДК 629.4.06

50

Розробка методів, технологій та засобів випробувань локомотивних компресорів з метою підвищення їх надійності та зменшення витрат енергоресурсів для проведення випробувань

55.01.24.0436/0824U000153

Піценко Ірина Віталіївна Вплив методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів на зниження ризиків на залізничному транспорті: Дис...Доктор філософії/ Український державний університет науки і технологій - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 629.46; 629.4.027.5; 656.2;
656.212.6/9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено науково-прикладну проблему, спрямовану на зниження ризиків на залізничному транспорті через вдосконалення методів діагностики буксових вузлів вантажних

вагонів. Досліджено стан безпеки руху та встановлено, що останні відмовили вагонів, пов'язані з недоліками в технічному обслуговуванні та ремонті, зокрема, буксових вузлів. Розроблено методи оцінки ризиків та математичні моделі, які успішно використовуються для підвищення безпеки руху на залізниці. Застосування вібраційного діагностування під час технічного обслуговування та ремонту буксових вузлів вантажних вагонів дозволило значущим чином зменшити ризики відмов буксових вузлів. Результати досліджень мають практичне застосування для покращення технічного обслуговування та безпеки руху на залізничному транспорті.

55.01.24.0437/0824U000153

Піценко Ірина Віталіївна Вплив методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів на зниження ризиків на залізничному транспорті: Дис...Доктор філософії/ Український державний університет науки і технологій - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 629.46; 629.4.027.5; 656.2;
656.212.6/9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено науково-прикладну проблему, спрямовану на зниження ризиків на залізничному транспорті через вдосконалення методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів. Досліджено стан безпеки руху та встановлено, що останні відмовили вагонів, пов'язані з недоліками в технічному обслуговуванні та ремонті, зокрема, буксових вузлів. Розроблено методи оцінки ризиків та математичні моделі, які успішно використовуються для підвищення безпеки руху на залізниці. Застосування вібраційного діагностування під час технічного обслуговування та ремонту буксових вузлів вантажних вагонів дозволило значущим чином зменшити ризики відмов буксових вузлів. Результати досліджень мають практичне застосування для покращення технічного

обслуговування та безпеки руху на залізничному транспорті.

55.42 Двигунобудування

55.01.24.0438/0824U000027

Шашко Юрій Анатолійович Розробка технології чистової обробки лопаток турбіни турбонасосного агрегату, виготовлених методом 3D друку.: Дис...Доктор філософії/ Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара - Захищена; 1-.0.2024

УДК: ; 629.76/.78.002.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено розробці і впровадженню технології чистової обробки лопаток турбін турбонасосних агрегатів виготовлених адитивним методом. Одним з основних елементів турбонасосного агрегату є робоче колесо турбіни, що експлуатується при високотемпературних навантаженнях та виготовляються з жаростійких матеріалів. В процесі конструювання дисків турбін велика увага приділяється раціональному способу кріплення лопаток з точки зору конструктивної міцності та технологічності конструкції. Ще однією особливістю виробництва ракетно-космічних апаратів є застосування великої кількості складних технологічних процесів, унікального виробничого та випробувального обладнання, що зумовлює великі витрати, і як наслідок, збільшення собівартості виробів. Вітчизняне ракетно-космічне виробництво потребує глибокої модернізації, а саме продуктивних, дешевих методів виготовлення та обробки відповідальних виробів таких як лопатки турбін закритого типу виконані за одне ціле з диском. В процесі розробки ефективного методу зниження шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь турбін було вирішено ряд важливих задач: - виконано порівняльний аналіз існуючих та можливих методів обробки робочих

поверхонь лопаток та деталей подібного типу, на основі якого визначено і обґрунтовано метод абразивно-струменевої чистової обробки робочих поверхонь лопаток закритого типу (з бандажем), як найбільш ефективний; - розроблено методику оцінки шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь лопаток турбін; - проведено моделювання процесу абразивно-струменевої обробки методом кінцевих елементів, що дало змогу більш детально дослідити закономірності обробки, виявити ключові фактори, що впливають на кінцевий результат, та на їх основі обрати найбільш ефективні параметри обробки; - проведено експериментальні дослідження впливу абразивного матеріалу на зразках-свідках, для підтвердження ефективності обраних режимів обробки і типу абразивного матеріалу; - здійснене дооснащення технологічного обладнання, що дозволило зробити процес обробки складнопрофільних закритих поверхонь лопаток турбін більш ефективним та контрольованим. Таким чином, у дисертаційній роботі розв'язано актуальну науковопрактичну задачу із забезпечення необхідного рівня шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь турбіни у відповідності до вимог конструкторської документації, шляхом розробки ефективної технології абразивно-струменевої обробки.

55.01.24.0439/0824U000199

Шелестов Максим Сергійович Вибір та обґрунтування параметрів системи наддуву повітря високофорсованого двотактного дизеля спеціального призначення: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 621.4; 621.431-33;
621.45.034.3;621.43.052;
621.431:001.66;621.431:001.24; 621.43;
621.436.004.12;621.436.001.66; 621.436.004;
621.436:665.75

с. - Бібліогр.: назв

В дисертаційній роботі вирішені науково-практичні задачі підвищення питомої потужності та поліпшення експлуатаційних характеристик двотактного дизеля спеціального призначення за рахунок оптимізації двоступеневої системи наддуву з вільним турбокомпресором, проміжним охолодженням наддувного повітря та гнучким керуванням тиском шляхом зміни передаткового відношення привідного компресора і регулювання турбокомпресору за допомогою модифікації соплового апарату турбіни для підтримки високої продуктивності двигуна на всіх режимах роботи та збільшення діапазону робочих частот обертання колінчастого валу. Дослідження виконано на основі фундаментальних положень термодинамічних процесів в циліндрі дизеля, методів математичного моделювання робочого процесу дизеля, методів аналізу включаючи аналітичні та чисельні методи, з сучасними технологіями обробки інформації.

55.01.24.0440/0824U000199

Шелестов Максим Сергійович Вибір та обґрунтування параметрів системи наддуву повітря високофорсованого двотактного дизеля спеціального призначення: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 621.4; 621.431-33;
621.45.034.3;621.43.052;
621.431:001.66;621.431:001.24; 621.43;
621.436.004.12;621.436.001.66; 621.436.004;
621.436:665.75

с. - Бібліогр.: назв

В дисертаційній роботі вирішені науково-практичні задачі підвищення питомої потужності та поліпшення експлуатаційних характеристик двотактного дизеля спеціального призначення за рахунок оптимізації двоступеневої системи наддуву з вільним турбокомпресором, проміжним

охолодженням наддувного повітря та гнучким керуванням тиском шляхом зміни передаткового відношення привідного компресора і регулювання турбокомпресору за допомогою модифікації соплового апарату турбіни для підтримки високої продуктивності двигуна на всіх режимах роботи та збільшення діапазону робочих частот обертання колінчастого валу. Дослідження виконано на основі фундаментальних положень термодинамічних процесів в циліндрі дизеля, методів математичного моделювання робочого процесу дизеля, методів аналізу включаючи аналітичні та чисельні методи, з сучасними технологіями обробки інформації.

55.43

Автомобілебудування

55.01.24.0441/0224U000050

Розробка програми та методик визначально відомчих випробувань наземних станцій безпілотних авіаційних комплексів на базі мікроавтобуса підвищеної прохідності, шифр "Нишпорка ВВВ": Заключний звіт/Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України; Керівник Диких Олександр Вікторович - ДР 0123U100644, УДК 629.5

32

Розробити, погодити та затвердити програму та методики визначально відомчих випробувань наземних станцій безпілотних авіаційних комплексів на базі мікроавтобуса підвищеної прохідності і передати замовнику для використання в роботі

55.01.24.0442/0224U000275

Розроблення дослідного зразка енергоефективного колісного малогабаритного транспортного засобу подвійного використання: Заключний звіт/Харківський національний автомобільно-дорожній університет;

Підвищення енергоефективності та екологічності транспортних засобів за рахунок розроблення дослідного зразка енергоефективного колісного малогабаритного транспортного засобу подвійного використання на основі інтелектуальних технологій для забезпечення боєздатності Збройних Сил України та енергоефективності народного господарства.

55.47 Авіабудування

55.01.24.0443/0824U000229

Ху Чжен -- Проектування композитних балкових елементів літальних апаратів з використанням топологічної оптимізації та з урахуванням технологічних обмежень: Дис...Доктор філософії/ Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 621; 629.73; 629.73.001.63; 620.1

с. - Бібліогр.: назв

Безперервні волокнисті композити привертають велику увагу в академічних колах і широко використовуються в різних галузях промисловості, завдяки високим відносним характеристикам міцності та жорсткості, унікальним конструктивним та функціональним властивостям, особливо в відповідальних елементах літальних апаратів, таких як авіаційні балкові елементи. Однак, зростаючі вимоги до зменшення маси конструкції, висування інших спеціальних вимог до конструкцій аерокосмічній галузі потребують переосмислення методів проектування композитних структур. Традиційні методи проектування, які спрямовані на оптимізацію шарів композита (оптимізація кутів армуючого матеріалу, товщина та послідовності укладання шарів), не можуть

в повній мірі задовольнити сучасним потребам на етапі проектування композитної конструкції. Топологічної оптимізація – це передовий метод структурного проектування, який отримав широке визнання в науковій та інженерній сферах та додатках. Цей метод дозволяє проводити оптимізацію конструкції, зменшуючи вагу конструкції, частково змінюючи її геометрію та водночас залишаючи високими механічні характеристики конструкції. Топологічна оптимізація ізотропних матеріалів є добре дослідженою областю, яка широко використовується в промисловості. Однак, в галузі армованих волокнистих композитів цей метод вважається перспективним хоча все ще знаходиться на дослідницькій стадії. Крім того, відкритими залишаються й питання технології виробництва оптимізованих композитних конструкцій, особливо коли процеси проектування, оптимізації й виробництва йдуть пліч-о-пліч і накладаються певні технологічні обмеження. Тому метою дисертації є мінімізація маси авіаційних композитних балкових конструкцій на основі теорії шаруватих композитів та методу топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Об'єктом дослідження є авіаційні композитні балкові конструкції, такі як лонжерони, нервюри та ін. Предметом дослідження є проектування композитних балкових конструкцій методом топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Теоретична частина роботи ґрунтується на базових теоріях механіки армованих матеріалів, теорії скінчених елементів, теорії топологічної оптимізації, а також теорії вібрації. Розроблені системи кінцевих елементів і оптимізації в розділах 2 і 5 реалізовані за допомогою розробленого програмного коду в середовищі MATLAB. Алгоритм оптимізації, який використовується в цій роботі, включає алгоритми MMA, GCMMA та IDSA. У розділах 3 та 4 процес топологічної оптимізації реалізується за допомогою комерційного програмного продукту Altair-Inspire, моделювання кінцевих елементів реалізується

комерційним програмним забезпеченням ANSYS. Здійсненість та ефективність запропонованої оптимізаційної системи перевіряються чисельними прикладами та моделюванням методом кінцевих елементів. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше запропоновано гібридну багаторівневу оптимізаційну схему для одночасного проектування та топологічної оптимізації орієнтації волокна композитної конструкції. Гібридний багаторівневий метод дозволяє уникнути поганої збіжності та локальних оптимумів при оптимізації шаруватих пластин. В запропонованому методі одночасно розглядається оптимізація матеріалу так і конфігурації, крім того закладається теоретична основа для оптимального проектування конструкцій з шаруватих балок постійної жорсткості. 2. Вперше для композитних балкових конструкцій синтезовано новий метод проектування, який поєднує в собі існуючі методи проектування, топологічної оптимізації та технологію виробництва. Також, було надано концептуальне рішення для системи автоматизованого намотування. Запропонований метод дає новий поштовх для інтеграції проектування й виробництва композитних балкових конструкцій. 3. Вперше досліджено топологічну оптимізацію шаруватих композитних структур при гармонічних збудженнях навантаженнях. Було запропоновано новий метод розрахунку гармонійного навантаження композитних структур, який забезпечує ефективне рішення для топологічної оптимізації композитних конструкцій під впливом гармонічного силового впливу. Результати дослідження, наведені в дисертації, покращують практичність методу топологічної оптимізації, розширює діапазон застосування, надає важливу теоретичну значущість і закладає необхідну дослідницьку базу для застосування полегшеного проектування волокнисто-армованих композитних конструкцій в інженерних конструкціях.

55.01.24.0444/0824U000229

Ху Чжен -- Проектування композитних балкових елементів літальних апаратів з використанням топологічної оптимізації та з урахуванням технологічних обмежень: Дис...Доктор філософії/ Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут" - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 621; 629.73; 629.73.001.63; 620.1

с. - Бібліогр.: назв

Безперервні волокнисті композити привертають велику увагу в академічних колах і широко використовуються в різних галузях промисловості, завдяки високим відносним характеристикам міцності та жорсткості, унікальним конструктивним та функціональним властивостям, особливо в відповідальних елементах літальних апаратів, таких як авіаційні балкові елементи. Однак, зростаючі вимоги до зменшення маси конструкції, висування інших спеціальних вимог до конструкцій аерокосмічній галузі потребують переосмислення методів проектування композитних структур. Традиційні методи проектування, які спрямовані на оптимізацію шарів композита (оптимізація кутів армуючого матеріалу, товщина та послідовності укладання шарів), не можуть в повній мірі задовольнити сучасним потребам на етапі проектування композитної конструкції. Топологічної оптимізація – це передовий метод структурного проектування, який отримав широке визнання в науковій та інженерній сферах та додатках. Цей метод дозволяє проводити оптимізацію конструкції, зменшуючи вагу конструкції, частково змінюючи її геометрію та водночас залишаючи високими механічні характеристики конструкції. Топологічна оптимізація ізотропних матеріалів є добре дослідженою областю, яка широко використовується в промисловості. Однак, в галузі армованих волокнистих композитів цей метод вважається перспективним хоча все ще знаходиться на дослідницькій стадії. Крім того, відкритими залишаються й питання технології виробництва оптимізованих

композитних конструкцій, особливо коли процеси проектування, оптимізації й виробництва йдуть пліч-о-пліч і накладаються певні технологічні обмеження. Тому метою дисертації є мінімізація маси авіаційних композитних балкових конструкцій на основі теорії шаруватих композитів та методу топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Об'єктом дослідження є авіаційні композитні балкові конструкції, такі як лонжерони, нервюри та ін. Предметом дослідження є проектування композитних балкових конструкцій методом топологічної оптимізації з урахуванням технологічних обмежень. Теоретична частина роботи ґрунтується на базових теоріях механіки армованих матеріалів, теорії скінченних елементів, теорії топологічної оптимізації, а також теорії вібрації. Розроблені системи кінцевих елементів і оптимізації в розділах 2 і 5 реалізовані за допомогою розробленого програмного коду в середовищі MATLAB. Алгоритм оптимізації, який використовується в цій роботі, включає алгоритми MMA, GCMMA та IDSA. У розділах 3 та 4 процес топологічної оптимізації реалізується за допомогою комерційного програмного продукту Altair-Inspire, моделювання кінцевих елементів реалізується комерційним програмним забезпеченням ANSYS. Здійсненість та ефективність запропонованої оптимізаційної системи перевіряються чисельними прикладами та моделюванням методом кінцевих елементів. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше запропоновано гібридну багаторівневу оптимізаційну схему для одночасного проектування та топологічної оптимізації орієнтації волокна композитної конструкції. Гібридний багаторівневий метод дозволяє уникнути поганої збіжності та локальних оптимумів при оптимізації шаруватих пластин. В запропонованому методі одночасно розглядається оптимізація матеріалу так і конфігурації, крім того закладається теоретична основа для оптимального проектування конструкцій з шаруватих балок постійної жорсткості. 2. Вперше для композитних балкових

конструкцій синтезовано новий метод проектування, який поєднує в собі існуючі методи проектування, топологічної оптимізації та технологію виробництва. Також, було надано концептуальне рішення для системи автоматизованого намотування. Запропонований метод дає новий поштовх для інтеграції проектування й виробництва композитних балкових конструкцій. 3. Вперше досліджено топологічну оптимізацію шаруватих композитних структур при гармонічних збудженнях навантаженнях. Було запропоновано новий метод розрахунку гармонійного навантаження композитних структур, який забезпечує ефективне рішення для топологічної оптимізації композитних конструкцій під впливом гармонічного силового впливу. Результати дослідження, наведені в дисертації, покращують практичність методу топологічної оптимізації, розширює діапазон застосування, надає важливу теоретичну значущість і закладає необхідну дослідницьку базу для застосування полегшеного проектування волокнисто-армованих композитних конструкцій в інженерних конструкціях.

55.49 Космічна техніка і ракетобудування

55.01.24.0445/0224U000251

Вплив стехіометрії та напруги зміщення на мікроструктуру та трибомеханічні властивості наношарових покриттів WN/TiSiN з різною товщиною бішару: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Погребняк Олександр Дмитрович - ДР 0123U103335, УДК 621.396.6:658.562; 621.396.66, 629.76/.78, 621.002.3:666.3-121

68

Метою проекту є розробка та характеристика нових мультишарових нанорозмірних систем на основі WN та TiSiN з покращеними функціональними властивостями, такими як висока твердість та зносостійкість,

низький коефіцієнт тертя, підвищені термічні властивості та спротив до окислення

55.01.24.0446/0824U000027

Шашко Юрій Анатолійович Розробка технології чистової обробки лопаток турбіни турбонасосного агрегату, виготовлених методом 3D друку.: Дис...Доктор філософії/ Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: ; 629.76/.78.002.2

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено розробці і впровадженню технології чистової обробки лопаток турбін турбонасосних агрегатів виготовлених адитивним методом. Одним з основних елементів турбонасосного агрегату є робоче колесо турбіни, що експлуатується при високотемпературних навантаженнях та виготовляються з жаростійких матеріалів. В процесі конструювання дисків турбін велика увага приділяється раціональному способу кріплення лопаток з точки зору конструктивної міцності та технологічності конструкції. Ще однією особливістю виробництва ракетно-космічних апаратів є застосування великої кількості складних технологічних процесів, унікального виробничого та випробувального обладнання, що зумовлює великі витрати, і як наслідок, збільшення собівартості виробів. Вітчизняне ракетно-космічне виробництво потребує глибокої модернізації, а саме продуктивних, дешевих методів виготовлення та обробки відповідальних виробів таких як лопатки турбін закритого типу виконані за одне ціле з диском. В процесі розробки ефективного методу зниження шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь турбін було вирішено ряд важливих задач: - виконано порівняльний аналіз існуючих та можливих методів обробки робочих поверхонь лопаток та деталей подібного типу, на основі якого визначено і

обґрунтовано метод абразивно-струменевої чистової обробки робочих поверхонь лопаток закритого типу (з бандажем), як найбільш ефективний; - розроблено методика оцінки шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь лопаток турбін; - проведено моделювання процесу абразивно-струменевої обробки методом кінцевих елементів, що дало змогу більш детально дослідити закономірності обробки, виявити ключові фактори, що впливають на кінцевий результат, та на їх основі обрати найбільш ефективні параметри обробки; - проведено експериментальні дослідження впливу абразивного матеріалу на зразках-свідках, для підтвердження ефективності обраних режимів обробки і типу абразивного матеріалу; - здійснене дооснащення технологічного обладнання, що дозволило зробити процес обробки складнопрофільних закритих поверхонь лопаток турбін більш ефективним та контрольованим. Таким чином, у дисертаційній роботі розв'язано актуальну науковопрактичну задачу із забезпечення необхідного рівня шорсткості складнопрофільних закритих поверхонь турбіни у відповідності до вимог конструкторської документації, шляхом розробки ефективної технології абразивно-струменевої обробки.

55.57 Тракторне і сільськогосподарське машинобудування

55.01.24.0447/0824U000194

Якунін Максим Євгенович Обґрунтування раціональних параметрів і режимів навантаження пневматичних шин колісних тракторів сільськогосподарського призначення: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 631.372.001.4; 631.372.001

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена розв'язанню науково-практичної задачі підвищення ефективності та екологічної безпеки рушіїв створюваних колісних тракторів за рахунок обґрунтованого вибору типорозмірів пневматичних шин і схемних рішень колісних систем. Задача реалізована на прикладі нової створеної конструкції інтегрального трактора ХТЗ-160У. Метою дисертаційної роботи є підвищення ефективності колісного трактора ХТЗ-160У на тягових сільськогосподарських операціях за рахунок комплектації науково-обґрунтованими типорозмірами тракторних шин. Об'єкт дослідження – процес взаємодії пневматичних шин і колісних систем трактора ХТЗ-160У з опорною поверхнею при виконанні сільськогосподарських операцій. Предмет дослідження – вплив параметрів і режимів навантаження тракторних пневматичних шин і схемних рішень колісних систем на ефективність технологічних процесів машино-тракторного агрегату на базі трактора ХТЗ-160У. Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена необхідністю підвищення ефективності колісних сільськогосподарських тракторів при виконанні ґрунтообробних технологічних процесів аграрного виробництва при одночасному забезпеченні екологічної безпеки та нівелювання негативного ущільнюючого впливу на ґрунт з метою збереження його родючості. В Україні, як і в більшості країн світу, ходові системи колісних тракторів повинні відповідати вимогам державних стандартів щодо норм дії на ґрунт мобільної сільськогосподарської техніки, тому удосконалення та розробка нових методів, які дозволять одночасно покращити ефективність та екологічну безпеку колісних рушіїв на стадії проектування нових або модернізації існуючих конструкцій колісних тракторів, є актуальним науково-практичним завданням.

55.01.24.0448/0824U000172

Коцюбанський Ростислав Васильович
Обґрунтування параметрів котка-

подрібнювача рослинних решток до дискової борони.: Дис...Доктор філософії/ Інститут механіки та автоматики агропромислового виробництва Національної Академії аграрних наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 631.333; 632.331; 631.332;
631.171:631.5

с. - Бібліогр.: назв

Актуальним є завдання зменшення витрат палива і затрат праці на післяжнивний обробіток ґрунту завдяки суміщенню операцій подрібнення і загортання рослинних решток, які реалізують комбіновані агрегати. Тому дослідження механізму впливу фізико-механічних властивостей рослинного матеріалу на якість його подрібнення є необхідною умовою під час обґрунтування технологічних параметрів котків-подрібнювачів. Одним із раціональних шляхів вирішення зазначених проблем є розроблення котків-подрібнювачів, що уможливить застосовувати їх за умов створення комбінованого знаряддя в складі важкої дискової борони і встановленого попереду неї котка-подрібнювача.

55.01.24.0449/0824U000194

Якунін Максим Євгенович Обґрунтування раціональних параметрів і режимів навантаження пневматичних шин колісних тракторів сільськогосподарського призначення: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" - Захищена; 1--0.2024

УДК: 631.372.001.4; 631.372.001

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена розв'язанню науково-практичної задачі підвищення ефективності та екологічної безпеки рушіїв створюваних колісних тракторів за рахунок обґрунтованого вибору типорозмірів пневматичних шин і схемних рішень колісних систем. Задача

реалізована на прикладі нової створеної конструкції інтегрального трактора ХТЗ-160У. Метою дисертаційної роботи є підвищення ефективності колісного трактора ХТЗ-160У на тягових сільськогосподарських операціях за рахунок комплектації науково-обґрунтованими типорозмірами тракторних шин. Об'єкт дослідження – процес взаємодії пневматичних шин і колісних систем трактора ХТЗ-160У з опорною поверхнею при виконанні сільськогосподарських операцій. Предмет дослідження – вплив параметрів і режимів навантаження тракторних пневматичних шин і схемних рішень колісних систем на ефективність технологічних процесів машино-тракторного агрегату на базі трактора ХТЗ-160У. Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена необхідністю підвищення ефективності колісних сільськогосподарських тракторів при виконанні ґрунтообробних технологічних процесів аграрного виробництва при одночасному забезпеченні екологічної безпеки та нівелювання негативного ущільнюючого впливу на ґрунт з метою збереження його родючості. В Україні, як і в більшості країн світу, ходові системи колісних тракторів повинні відповідати вимогам державних стандартів щодо норм дії на ґрунт мобільної сільськогосподарської техніки, тому удосконалення та розробка нових методів, які дозволять одночасно покращити ефективність та екологічну безпеку колісних рушіїв на стадії проектування нових або модернізації існуючих конструкцій колісних тракторів, є актуальним науково-практичним завданням.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.31 Застосування ізоотопів та йонізівних випромінювань

58.01.24.0450/0824U000147

Рамазанов Дмитро Миколайович Фізико-технічні основи просторово фракціонованої радіаційної терапії: Дис...Доктор філософії/ Інститут ядерних досліджень Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 539.1.08; 621.039.5

с. - Бібліогр.: назв

Променева терапія полягає у використанні іонізуючого випромінювання для лікування злоякісних та деяких доброякісних новоутворень. Разом із хірургічним втручанням та хіміотерапією, променева терапія є одним з найбільш ефективних методів боротьби з онкологічними захворюваннями. За статистикою, близько 70% усіх онкологічних пацієнтів отримують променеву терапію принаймні на одному з етапів лікування. Однак, оскільки випромінювання впливає не лише на ракові клітини, а й на прилеглі здорові тканини, існує ризик їх пошкодження та розвитку променевих ускладнень. Незважаючи на численні дослідження та розробки у галузі радіаційної онкології, проблема переопромінення здорових тканин досі залишається не вирішеною. Дисертаційна робота присвячена розробці фізико-технічних основ просторово фракціонованої радіаційної терапії (ПФРТ) - перспективного методу лікування злоякісних пухлин. У першому розділі наведено детальний аналіз епідеміологічних даних щодо захворюваності та смертності від раку в Україні та світі. Показано, що незважаючи на досягнення в діагностиці та лікуванні, для деяких типів пухлин, зокрема гліобластом головного мозку, результати терапії залишаються незадовільними. П'ятирічна виживаність хворих на гліобластоми становить лише близько 5%. Це зумовлює гостру необхідність пошуку нових ефективних методів променевої терапії з метою розширення "терапевтичного вікна". Детально проаналізовано фізичні та біологічні

основи традиційної променевої терапії як методу лікування злоякісних новоутворень. Розглянуто поняття терапевтичного індексу та фактори, що на нього впливають. Показано роль променевої терапії у комплексному лікуванні онкологічних хворих. Наведено ґрунтовний аналіз літературних даних щодо виникнення та розвитку методу ПФРТ. Охарактеризовано його фізико-технічні принципи, переваги та недоліки у порівнянні з традиційною променевою терапією. Проаналізовано результати клінічного застосування ПФРТ при лікуванні раку голови та шиї. Водночас констатовано обмежену кількість даних щодо оптимальних схем фракціонування. Зроблено висновок про необхідність подальших комплексних досліджень для удосконалення протоколів опромінення та розробки нових технологій ПФРТ. У другому розділі описано створення багатоканальної детекторної системи на основі поєднання металевих мікростріпових детекторів (ММД) та електроніки Sens-Tech XDAS. Така система дозволяє здійснювати моніторинг розподілу профіля пучків іонізуючого випромінювання з високою точністю. Теоретично розраховано граничні умови застосування ММД, визначено максимальні флюенси протонних та електронних пучків за яких детектори зберігають працездатність. Експериментально продемонстровано ефективну реєстрацію профіля іонізуючого випромінювання за допомогою розробленої 128-канальної детекторної системи. Досягнуто моніторинг просторового розподілу та інтенсивності α -випромінювання Pu-239 в режимі реального часу. На основі проведених досліджень розроблено конструкцію профілометрів на основі сенсорів ММД 128 та електроніки Sens-Tech XDAS V3 для моніторингу профілю міні пучків у ПФРТ. У третьому розділі наведено результати експериментальних результатів фракціонування гамма-квантів 6MeV від медичного прискорювача Varian Clinac iX за допомогою латунного та свинцевого коліматора. Проведені Монте-Карло симуляції у програмних пакетах GEANT4

та Fluka які повторюють експеримент та верифікують подальші результати Монте-Карло симуляцій. Проведені Монте-Карло симуляції у програмному пакеті GEANT4 для визначення кращого матеріалу для коліматора за параметром поглинання випромінювання, найкращім матеріалом виявився вольфрам. Проведені Монте-Карло симуляції у програмному пакеті Fluka процесів колімації та фракціонування пучків гамма-квантів енергії 25 MeV і електронів 18 MeV за допомогою вольфрамових коліматорів. Встановлено оптимальну товщину коліматорів для ефективного фракціонування пучків різних енергій. Показано необхідність збільшення товщини коліматора у 2 рази порівняно з товщиною повного поглинання для оптимального фракціонування пучка. Продемонстровано можливість досягнення високих показників фракціонування (PVDR понад 10) для опромінення неглибоких пухлин як фотонами, так і електронами. Водночас встановлено швидке розмивання фракціонування з глибиною через інтенсивне розсіювання пучків. Показано ключову роль вторинних електронів у формуванні просторового розподілу дози від фракціонованих гамма-пучків. Це істотно впливає на профіль дози та обмежує глибину проникнення фракціонованих міні-пучків. На основі аналізу експериментальних результатів та результатів Монте-Карло симуляцій розроблено три версії конструкцій модульних вольфрамових коліматорів для ПФРТ. Показана можливість гнучкого налаштування геометрії та параметрів коліматорів під різні умови опромінення. Отримані результати є значним внеском у розвиток фізико-технічних засад ПФРТ на основі гамма- та електронних пучків. Розроблені методики та технічні рішення становлять підґрунтя для подальшого розвитку цього методу.

58.35 Вплив випромінювання і захист від нього

58.01.24.0451/0224U000186

Вивчення механізмів терапевтичного впливу мезенхімальних стромальних клітин кісткового мозку у щурів з радіаційними ураженнями шкіри на моделях алогенного і ксеногенного уведення: Заключний звіт/Державна установа "Інститут медичної радіології та онкології ім. С.П. Григор'єва Національної академії медичних наук України"; Керівник Узленкова Наталія Євгенівна - ДР 0120U103302, УДК 614.876; 613.648; 612.014.481/.482

144

Визначити ефективність та механізми терапевтичної активності мезенхімальних стромальних клітин кісткового мозку у щурів з радіаційними ураженнями шкіри на алогенної і ксеногенної моделях

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів

61.01.24.0452/0224U000265

Вплив полімерної складової на вогнезахисні та експлуатаційні властивості покриттів реактивного типу: Заключний звіт/Інститут фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка Національної академії наук України; Керівник Вахітова Любов Миколаївна - ДР 0121U107433, УДК 666.76

186

Систематика впливів різних груп полімерів на межу вогнестійкості та експлуатаційні

властивості інтумесцентної композиції для створення вогнезахисного покриття з поліпшеними вогнезахисними та експлуатаційними властивостями.

61.51 Технологія перероблення нафти і газу

61.01.24.0453/0224U000165

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів і розроблення нових мікрогетерогенних систем на основі мікроемульсій: Заключний звіт/Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В. П. Кухаря Національної академії наук України; Керівник Патриляк Любов Казимирівна - ДР 0121U100515, УДК 544.47, 665.644, 665.656, 661.185

67

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів, одержаних із вітчизняної сировини природного походження, а також мікрогетерогенних ультрадисперсних композиційних матеріалів із біосинтетичних ПАР та нанодисперсного карботану кальцію за рахунок використання новітніх підходів до удосконалення їх властивостей.

61.01.24.0454/0224U000165

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів і розроблення нових мікрогетерогенних систем на основі мікроемульсій: Заключний звіт/Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В. П. Кухаря Національної академії наук України; Керівник Патриляк Любов Казимирівна - ДР 0121U100515, УДК 544.47, 665.644, 665.656, 661.185

67

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів,

одержаних із вітчизняної сировини природного походження, а також мікрогетерогенних ультрадисперсних композиційних матеріалів із біосинтетичних ПАР та нанодисперсного карботану кальцію за рахунок використання новітніх підходів до удосконалення їх властивостей.

61.01.24.0455/0224U000212

Концентрування екотоксикантів на сорбентах для їх вилучення з вод та (або) подальшого аналітичного визначення: Заключний звіт/Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського Національної академії наук України; Керівник Кравченко Ганна Михайлівна - ДР 0123U103183, УДК 665.663

28

Розвиток та удосконалення методів концентрування екотоксикантів органічної та неорганічної природи для покращення чутливості та селективності їх визначення в об'єктах навколишнього середовища з подальшим застосуванням при екологічному моніторингу і екотехнологіях очищення водних середовищ та ремедіації ґрунтів.

61.01.24.0456/0824U000183

Прокоп Роман Іванович Регенерація відпрацьованих напівсинтетичних моторних оливо: Дис...Доктор філософії/ Національний університет "Львівська політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 665.664; 665.662; 665.663; 665.6/.7.002.8; 665.6/.7:658.567

с. - Бібліогр.: назв

Дана дисертаційна робота присвячена актуальній технолого-екологічній проблемі – регенерації відпрацьованих напівсинтетичних моторних оливо (ВНСМО), одержаних після їх експлуатації в бензинових та дизельних двигунах внутрішнього згоряння. Мета даної

дисертаційної роботи полягала у розробленні основ технології регенерації відпрацьованих напівсинтетичних моторних оливо, що дозволить повернути їх у вторинне використання для виробництва товарних оливо. У першому розділі дисертаційної роботи було розглянуто загальні відомості про накопичення та використання відпрацьованих оливо. Здійснено аналіз різноманітних сучасних технологій регенерації відпрацьованих оливо. У другому розділі дисертаційної роботи подано загальну характеристику нових та відпрацьованих оливо, допоміжних речовин й реагентів, які були використані у проведених наукових дослідженнях. Подано опис методик проведення аналізів та експериментів. У третьому розділі даної дисертаційної роботи було вивчено закономірності процесів старіння НСМО в наслідок їх експлуатації у бензиновому та дизельному ДВЗ. Проведеними дослідженнями було встановлено зміну значень експлуатаційних властивостей як нових, так і відпрацьованих напівсинтетичних оливо до та після експлуатації їх у ДВЗ. У четвертому розділі дисертаційної роботи була встановлена можливість залучення процесів вакуумної перегонки, термоокиснення та використання кристалічного карбаміду для очищення ВНСМО. У п'ятому розділі розроблено та запропоновано поточну схему комплексного методу регенерації ВНСМО, який включає послідовне здійснення термоокисної регенерації, вакуумної перегонки та доочищення кристалічним карбамідом.

61.01.24.0457/0824U000183

Прокоп Роман Іванович Регенерація відпрацьованих напівсинтетичних моторних оливо: Дис...Доктор філософії/ Національний університет "Львівська політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 665.664; 665.662; 665.663; 665.6/.7.002.8; 665.6/.7:658.567

с. - Бібліогр.: назв

Дана дисертаційна робота присвячена актуальній технолого-екологічній проблемі – регенерації відпрацьованих напівсинтетичних моторних олів (ВНСМО), одержаних після їх експлуатації в бензинових та дизельних двигунах внутрішнього згоряння. Мета даної дисертаційної роботи полягала у розробленні основ технології регенерації відпрацьованих напівсинтетичних моторних олів, що дозволить повернути їх у вторинне використання для виробництва товарних олів. У першому розділі дисертаційної роботи було розглянуто загальні відомості про накопичення та використання відпрацьованих олів. Здійснено аналіз різноманітних сучасних технологій регенерації відпрацьованих олів. У другому розділі дисертаційної роботи подано загальну характеристику нових та відпрацьованих олів, допоміжних речовин й реагентів, які були використані у проведених наукових дослідженнях. Подано опис методик проведення аналізів та експериментів. У третьому розділі даної дисертаційної роботи було вивчено закономірності процесів старіння НСМО в наслідок їх експлуатації у бензиновому та дизельному ДВЗ. Проведеними дослідженнями було встановлено зміну значень експлуатаційних властивостей як нових, так і відпрацьованих напівсинтетичних олів до та після експлуатації їх у ДВЗ. У четвертому розділі дисертаційної роботи була встановлена можливість залучення процесів вакуумної перегонки, термоокиснення та використання кристалічного карбаміду для очищення ВНСМО. У п'ятому розділі розроблено та запропоновано поточну схему комплексного методу регенерації ВНСМО, який включає послідовне здійснення термоокисної регенерації, вакуумної перегонки та доочищення кристалічним карбамідом.

61.61 Технологія пластмас

61.01.24.0458/0224U000021

Розробка технології адсорбційного очищення стічних вод текстильно-фарбувального виробництва з повторним їх використанням в технології фарбування тканини: Заключний звіт/Черкаський державний технологічний університет; Керівник Коваль Мирослава Григорівна, Романенко Наталія Григорівна - ДР 0121U113129, УДК 661.183.4, 628.3.034.2

62

Розробити технологію очищення стічних вод текстильно-фарбувального виробництва природним сорбентом цеолітом з подальшим використанням очищеної води в технології фарбування тканини.

61.71 Технологія виробництва продуктів побутової хімії.

61.01.24.0459/0224U000165

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів і розроблення нових мікрогетерогенних систем на основі мікроемульсій: Заключний звіт/Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В. П. Кухаря Національної академії наук України; Керівник Патриляк Любов Казимирівна - ДР 0121U100515, УДК 544.47, 665.644, 665.656, 661.185

67

Підвищення ефективності гетерогенно-каталітичних систем на основі цеолітів, одержаних із вітчизняної сировини природного походження, а також мікрогетерогенних ультрадисперсних композиційних матеріалів із біосинтетичних ПАР та нанодисперсного карботану кальцію за рахунок використання новітніх підходів до удосконалення їх властивостей.

62

БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.01 Загальні питання біотехнології

62.01.24.0460/0224U000030

Дослідження ризиків виникнення і поширення пожеж у готельно-ресторанних комплексах: Заключний звіт/Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Ємельяненко Сергій Олександрович - ДР 0121U111805, УДК 573.6.086.83:614.84

71

Пошук і розробка новітніх заходів щодо запобігання виникнення пожеж у готельно-ресторанних комплексах, удосконалення заходів з пожежної профілактики та мінімізації наслідків даних пожеж.

62.37 Прикладна генетична (генна) інженерія

62.01.24.0461/0224U000115

Дослідження протиопікової дії, властивостей біополімерних матеріалів з іммобілізованою сerratіопептидазою і впливу іонів металів на активність нативного ензиму із застосуванням комп'ютерних технологій: Заключний звіт/Фізико-хімічний інститут ім. О. В. Богатського Національної академії наук України; Керівник Романовська Ірина Ігорівна - ДР 0123U100040, УДК 577.15

67

Метою роботи є дослідження *in vivo* протиопікової дії розроблених стерильних біополімерних матеріалів комплексної протеолітичної і антимікробної активності з іммобілізованим ензимом

сerratіопептидазою: марлевої пов'язки та гелю, вивчення їх біохімічних і фізико-хімічних властивостей (вмісту білка, протеолітичної активності, рН- і термозалежності, рН- і термостабільності активності) протягом довгострокового зберігання, дослідження впливу іонів металів на каталітичну активність сerratіопептидази методом QSAR-аналізу.

62.01.24.0462/0224U000120

Дослідження гідролітичних ензимних систем травних залоз молюска *Rapana venosa*, перспективних для створення біологічно активних сполук: Заключний звіт/Фізико-хімічний інститут ім. О. В. Богатського Національної академії наук України; Керівник Романовська Ірина Ігорівна - ДР 0123U100041, УДК 577.15

53

Метою даної роботи є дослідження гідролітичних ензимних систем травних залоз молюска *Rapana venosa*, що містять карбоксилестеразу і колагеназу, отримання гомогенних і комплексних препаратів ензимів, вивчення їх біохімічних і фізико-хімічних властивостей, дію інгібіторів, особливостей енантіоселективного гідролізу естерів азотовмісних гетероциклів і ібупрофену для створення біологічно-активних речовин і препаратів, перспективних для використання у медицині.

62.01.24.0463/0224U000166

Поєднання вторинного біоінформатичного аналізу і просторової транскриптоміки для аналізу найбільшого набору даних з транскриптому у плаценті людини впродовж нормальної та ускладненої прееклампсією вагітності: Заключний звіт/Інститут молекулярної біології і генетики Національної академії наук України; Керівник Оболенська Марія Юріївна - ДР 0123U104257, УДК 573.6.086.83:575.117

62

Застосувати біоінформатичні методи для нормалізації і інтеграції даних в більші групи згідно строкам гестації, долаючи проблему малих вибірок; кількісно охарактеризувати як змінюється експресія генів в тканині плаценти між триместрами вагітності в нормі і ПЕ; і в яких клітинах, залучаючи дані мРНК секвенування в ізольованих клітинах плаценти, і також яке місце займає диференційна експресія у 3-мірному просторі тканини шляхом *in situ* гібридизації.

62.39 Інженерна ензимологія Виділення і очищення ферментів

62.01.24.0464/0524U000002

Стасюк Наталія Євгенівна Мікробні ензими у поєднанні з нанозимами для створення біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів: Дис...Доктор біологічних наук/ Інститут біології клітини Національної академії наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 579; 621.389; 004.354.3; 577.15.004.14

с. - Бібліогр.: назв

Представлена робота присвячена комплексному дослідженню структурних, фізико-хімічних та каталітичних властивостей нанозимів у поєднанні їх з мікробними ензимами, а також вивченню біологічної та токсичної дії (*in vivo*) нанозимних композитів на клітини дріжджів *Ogataea (Hansenula) polymorpha*. Основну увагу в роботі зосереджено на кон'югації наноматеріалів з мікробними ензимами та створенню на їх основі нових біо(хемо)сенсорів та тест-наборів для визначення вмісту практично важливих аналітів, зокрема, креатиніну, L-аргініну, L-лактату, глюкози, етанолу та метиламіну. Отримано експериментальні дані, які вперше в науковій практиці доводять можливість заміни природного

ензиму – каталази штучними «катазимами», які повністю відновлюють здатність мутантних безкаталазних клітин метилотрофних дріжджів рости на метанолі. Молекулярно-генетичний аналіз та секвенування локусу геному штаму дріжджів *O. polymorpha* C-105 виявив дві мутації у гені каталази: заміна азотистої основи цитозину (C) у 895 положенні кодуючої послідовності на азотисту основу тимін (T) та делеція C у положенні 896. Така комбінація веде до зсуву рамки зчитування і утворення стоп-кодону TGA, що спричинює у клітинах штаму C-105 продукцію нефункціонального, неповного протеїну. Уперше показано різну цитотоксичну дію синтезованих нанозимів на клітини дріжджів *O. polymorpha*. Уперше розроблено новий ензиматичний метод на основі апоензиму аргінази I та 2,3-бутандіонмонооксиму для селективного та ультрачутливого визначення вмісту йонів Mn²⁺ та Co²⁺. Уперше використано поєднання каталітичних наноматеріалів та високоочищених препаратів ензимів класу гідролаз: аргінази I, креатиніндеїмінази, аргініндеїмінази при формуванні біоселективних елементів амперометричних біосенсорів на L-аргінін та креатинін. Уперше за використання наноміметиків пероксидази і природної алкогольоксидази створено нові ензимонанозимні методи аналізу етанолу.

62.99 Інші проблеми біотехнології

62.01.24.0465/0824U000159

Тістечок Степан Іванович Актиноміцети ризосфери ялівцю високого *Juniperus excelsa* M.-Vieb.: генетичне різноманіття та біосинтетичні властивості.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет імені Івана Франка - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 577.21; 579.25; 631.461:579.64; 573.6.086.83:[002.53:004.65

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена дослідженню генетичного різноманіття природних ізолятів актиноміцетів ризосфери ялівцю високого (*Juniperus excelsa* M.-Bieb.) та їхнього потенціалу як продуцентів біологічно активних сполук, зокрема антибіотиків. Поява і швидке поширення патогенних мікроорганізмів з множинною стійкістю до антибіотиків стали нагальною проблемою глобальної охорони здоров'я. Ця тривожна тенденція не лише створює значні виклики в усьому світі, але й загрожує звести нанівець досягнутий прогрес у боротьбі з інфекційними захворюваннями. Актиноміцети – різноманітна група грампозитивних бактерій, які широко розповсюджені в різних біотопах, особливо в ґрунтах, де відіграють важливу роль у забезпеченні кругообігу поживних речовин. Ці бактерії відіграли вирішальну роль у розробці багатьох життєво важливих терапевтичних засобів для боротьби з інфекційними, онкологічними та іншими захворюваннями. Однак, сьогодні темпи відкриття нових сполук із антибіотичними властивостями значно сповільнилися. Одним з підходів до вирішення цієї проблеми є дослідження нових і недостатньо вивчених середовищ існування мікроорганізмів для виявлення продуцентів нових біологічно активних сполук. В цьому аспекті, територія України є одним з таких регіонів, мікробне біорізноманіття якого практично не вивчали. Досліджено філогенетичне різноманіття актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*, в результаті якого, визначено родини та роди, до яких належать ці ізоляти. Встановлено приналежність виділених актиноміцетів до одинадцяти родів *Actinoplanes*, *Actinorectispora*, *Amycolatopsis*, *Kribbella*, *Micrococcus*, *Micromonospora*, *Nocardia*, *Promicromonospora*, *Rhodococcus*, *Saccharopolyspora* та *Streptomyces* класу *Actinomycetia*. Виявлено, що найбільша кількість ізолятів, 350 або 94% від усіх, належали до роду *Streptomyces*. Здійснено аналіз антагоністичних властивостей актиноміцетів проти широкого пулу тест-культур мікроорганізмів. Показано, що значна кількість ізолятів здатна

пригнічувати ріст збудників внутрішньолікарняних інфекцій (*Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Klebsiella pneumoniae* subsp. *pneumonia*, *Proteus vulgaris* та *Candida albicans*). Окрім цього, виявили понад 60% ізолятів, які затримували ріст хоча б однієї з використаних тест-культур фітопатогенних мікроорганізмів. Серед них найбільше антагоністів було проти грамгенативних бактерій фітопатогенних бактерій. Для значної кількості досліджених природних ізолятів ризосфери *J. excelsa* властиві потенційні ріст-стимулювальні властивості, такі як здатність до асиміляції атмосферного азоту, солюбілізації нерозчинних форм Фосфору, синтез індоліл-3-оцтової кислоти та сидерофорів, які задіяні в асиміляції мікроелементів, зокрема заліза. Дереплікативний аналіз екстрактів вторинних метаболітів актиноміцетних ізолятів, які мали різний спектр та рівень антимікробної дії виявлено антибіотики десерторміцин А, канханаміцин А, стрепторубін В, спектинабілін, антиміцини, спіраміцини та стамбоміцини. Застосовуючи специфічні мікробні біосенсиори здійснено скринінг продуцентів певних класів антибіотиків. Внаслідок чого виявлено два ізоляти, які продукували берніаміцини А і В, 31 ізолят із потенційною здатністю до синтезу антибіотиків-інгібіторів клітинної стінки бактерій та 26 потенційних продуцентів памаміцинів. В результаті рутинного скринінгу вторинних метаболітів досліджуваних ізолятів з широким спектром антимікробної дії відкрито два нові антибіотики фурахіноцини L і K. Вони у своїх структурах містять модифікації полікетид-нафтохінонового скелету, які до нині ще не були описані для фурахіноцинів. Ідентифіковано кластер генів, який ймовірно відповідає за біосинтез фурахіноцинів K та L. Запропоновано ймовірний шлях біосинтезу фурахіноцинів K та L на основі передбачуваних функцій генів наявних у кластері, даних біосинтезу фурахіноцину C та подібних сполук. Встановлено, що фурахіноцин K виявляє цитотоксичну

активність проти клітинної лінії HerG2 зі значенням IC50 12,6 мкг/мл, проте не має антимікробної дії. Водночас, для фурахіноцину L характерна антибактеріальна активність проти грампозитивних бактерій. Виконане дослідження вказує на великий біосинтетичний потенціал природних ізолятів актиноміцетів, виділених з ризосфери *J. excelsa*. Виявлені в ході роботи рідкісні роди актиноміцетів можуть бути щедрим джерелом нових біологічно активних речовин. Створена в ході роботи колекція природних ізолятів актиноміцетів може бути платформою для розроблення нових терапевтичних препаратів медичного і ветеринарного призначення, а також біопрепаратів для сільського господарства.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.01.24.0466/0224U000004

Науково-методологічні засади розвитку ринку насіння олійних культур та продуктів їх переробки: Заключний звіт/Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Папченко Вікторія Юріївна - ДР 0121U100020, УДК 665.3, 665.1/.3; 664.3; 661.187, 664.001.12/.18

111

Дослідження стану та тенденцій розвитку ринків насіння олійних культур і продуктів його переробки, як базової основи розвитку підприємств олієжирової галузі.

65.01.24.0467/0224U000195

Дослідження пожежної небезпеки літій-іонного елемента живлення Panasonic NCR18650B: Заключний звіт/Львівський

державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Лазаренко Олександр Вікторович - ДР 0122U200128, УДК 664.013.8:614.84

92

Розвиток наукового підґрунтя ліквідації загорань (пожеж) електроавтомобілів, що живляться від літій-іонних елементів живлення.

65.35 Кондитерська промисловість

65.01.24.0468/0824U000188

Грицевіч Марія Юріївна Удосконалення технології низькобілкового печива: Дис...Доктор філософії/ Національний університет харчових технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 664.144/.149:641.561/.563

с. - Бібліогр.: назв

Грицевіч М.Ю. «Удосконалення технології низькобілкового печива» - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертаційна робота на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 181 «Харчові технології» - Національний університет харчових технологій, Міністерство освіти і науки України, Київ 2023. Дисертаційна робота присвячена удосконаленню технології низькобілкового печива яке змогли б споживати хворі на фенілкетонурію. У цій науковій роботі розглянута проблематика фенілкетонурії, включаючи її розповсюдження, симптоматику та методи лікування, особливо дієтотерапію. Дієтотерапія визнана найефективнішим методом лікування, і робота містить рекомендації щодо низькобілкової дієти та добової норми споживання фенілаланіну для пацієнтів. Окремий аспект присвячено аналізу ринку низькобілкових продуктів для людей із фенілкетонурією та дослідженню складу традиційного печива з акцентом на зменшення вмісту

фенілаланіну. Літературний огляд вказує на відсутність докладних публікацій щодо рецептур низькобілкового печива та його властивостей. Вибрано компоненти для подальших досліджень технології низькобілкового печива, зокрема гідроколоїди та крохмалі. Розроблено блок-схему досліджень для вдосконалення технологій виробництва. Розроблено ряд рецептур низькобілкового печива та розраховано модель ідеального продукту для дітей різного віку хворих на фенілкетонурію. Дослідження реологічних властивостей низькобілкових емульсій показало, що кривим в'язкості характерна поведінка зсувного потоншення, що є характерним для псевдопластичних рідин. Наявність камеді ксантану збільшує в'язкість емульсій, а заміна вершкового масла кукурудзяною олією призвела до зниження в'язкості. Емульсії з вищою в'язкістю потребують потужнішого обладнання. Бульбашки диспергованої фази емульсії без структуроутворювачів характеризуються неоднорідністю за розміром, рекомендується збільшити швидкість збивання для отримання більш однорідної консистенції. В ході дослідження реологічних властивостей тіста з'ясовано, що модулі в'язкості низькобілкового тіста нижчі порівняно з традиційним здобним тістом, криві модулів пружності і в'язкості не пересікаються, що свідчить про відсутність текучості тіста. Всі зразки низькобілкового тіста рекомендовано формувати виїмним методом. Комплексні в'язкості низькобілкових виробів в одному діапазоні з тістом для традиційного печива, що підтверджує можливість виробництва на існуючому обладнанні. Аналіз альвеографічних досліджень підтверджує відсутність еластичності у низькобілковому тісті, а додавання тапіокового крохмалю збільшує розтяжність, що полегшує формування тіста. Зразки низькобілкового та традиційного тіста мають виражені пластичні властивості. Додавання мальтодекстрину та тапіокового крохмалю підвищує пружність тіста. Зразки низькобілкового тіста та тіста для виробництва традиційного здобного

печива деформуються під дією сили і не повністю відновлюють свою форму. Коефіцієнти відновлення зворотної деформації для низькобілкового тіста знаходяться в діапазоні від 0,385 до 0,525, а для тіста для традиційного здобного печива - 0,490. Тісто для низькобілкового печива має аналогічні реологічні властивості до тіста для традиційного печива, що підтверджує можливість виробництва низькобілкового печива на існуючому обладнанні. В результаті термічного аналізу проведеного шляхом термогравіметрії та диференціальної скануючої калориметрії визначено температуру втрати низькобілковими зразками всієї розрахункової вологи, та доведено термічний розклад досліджуваних зразків при подальшому нагріванні. Встановлено, що раціональна тривалість випікання-сушіння низькобілкового печива становить на 40% більше порівняно з традиційним здобним печивом. Визначено, що для термічної обробки традиційного здобного печива необхідна менша кількість енергії ніж для термічної обробки низькобілкового печива. ($\Delta H=124,05$ Дж/г та $\Delta H=199,46 - 268,33$ Дж/г відповідно). Додавання мальтодекстрину до рецептур низькобілкового тіста не суттєво зменшує кількість енергії необхідної для термічної обробки печива, в той час як заміна 20% кукурудзяного крохмалю на тапіоковий знижує кількість енергії необхідної на термообробку печива на 25,7%. Визначено, що органолептичні характеристики низькобілкового печива відповідають вимогам діючої нормативної документації, а термічна обробка впливає на геометричні розміри виробів, вимагаючи налаштування обладнання для формування. Фізико-хімічні показники розроблених низькобілкових виробів відповідають діючої нормативної документації, а вміст фенілаланіну робить їх безпечними для споживання пацієнтами з фенілкетонурією. Низькобілкове печиво проявляє полімолекулярну адсорбцію зі змінами вологості утримання, впливаючи на його термін зберігання. Рівноважна вологість при відносній вологості повітря 75% розробленого низькобілкового печива

становить 11,5 ... 12,7% Розроблені виробу рекомендовано упаковувати герметично для запобігання впливу навколишнього середовища.

65.65 Олійно-жирова промисловість

65.01.24.0469/0224U000008

Розроблення екструзійно-модифікованої білково-жирової суміші швидкого приготування з використанням олійної сировини: Заключний звіт/Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Белінська Анна Павлівна - ДР 0121U100016, УДК 665.3, 665.1/.3:658.628

90

Розробка екструзійно-модифікованої білково-жирової суміші швидкого приготування з використанням олійної сировини, яка знайде широке використання в технологіях харчових виробництв.

65.01.24.0470/0224U000006

Розроблення технологій харчової продукції із заданими споживчими властивостями на основі олієвмісної сировини: Заключний звіт/Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Матвеева Тетяна Вікторівна - ДР 0121U100018, УДК 665.3, 665.1/.3:658.628

85

Розробка рекомендацій щодо складання рецептур крем-пасти на основі ядра з насіння соняшнику зі зниженою кількістю жирів.

65.01.24.0471/0224U000004

Науково-методологічні засади розвитку ринку насіння олійних культур та продуктів їх переробки: Заключний звіт/Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Папченко Вікторія Юріївна - ДР 0121U100020, УДК 665.3, 665.1/.3; 664.3; 661.187, 664.001.12/.18

111

Дослідження стану та тенденцій розвитку ринків насіння олійних культур і продуктів його переробки, як базової основи розвитку підприємств олієжирової галузі.

66 ЛІСОВА, ДЕРЕВООБРОБНА І ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

66.45 Целюлозно-паперова промисловість

66.01.24.0472/0824U000163

Четербух Остап Юрійович Удосконалення штанцювального преса застосуванням комбінованого кулачково-розклинювального механізму привода натискної плити: Дис...Доктор філософії/Українська академія друкарства - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 676.81.002.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі розв'язано актуальну науково-прикладну задачу – удосконалення плоскоштанцювального преса застосуванням комбінованого кулачково-розклинювального механізму привода натискної плити та обґрунтування його раціональних параметрів для

створення передумов покращення кількісних та якісних показників роботи штанцювальних пресів та механізму привода натискної плити. Ключові слова: розгортка картонного пакування, прес, штанцювання, механізм, натискна плита, математична модель, твердість, спрацювання, закон періодичного руху, потужність, залишкові напруження, ресурс роботи, деформація, кулачок, ролик.

66.01.24.0473/0824U000164

Іваськів Богдан Романович Удосконалення штанцювальних пресів застосуванням засобу подачі картонних заготовок за бокові поля та механізмів привода натискної плити з обмеженим ходом: Дис...Доктор філософії/ Українська академія друкарства - Захищена; 1--0.2024

УДК: 676.81.002.5

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі висвітлено наукові результати, які розкривають обґрунтування методів і засобів удосконалення пресів штанцювальних автоматів за рахунок застосування нових засобів подачі розгорток картонних пакувань за їх бокові поля та приводу натискної плити, у якому мінімізовано переміщення. Виведено математичні залежності, які розкривають етапи і методику синтезу за-пропонованого комбінованого кулачково-зубчастого механізму покрокового транспортування картонних заготовок за бокові поля. Спроектовано та виготовлено дослідний стенд, який реалізує привод натискної плити штанцювального автомата з обмеженим її переміщенням. Ключові слова: споживче пакування, штанцювальна форма, пресова пара, натискна плита, дискретне переміщення, ланцюговий транспортер, ексцентрико-вий механізм, кулачково-зубчастий механізм, криволінійна напрямна, важільний розклинювальний механізм, кінематичний аналіз, крутний момент, лінійне зу-силля, система автоматизованого проектування.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.01.24.0474/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.01.24.0475/0224U000271

Виконати аналіз та розробити 10 національних стандартів щодо кам'яних та дерев'яних конструкцій, сталевих обмоток та загальних принципів надійності конструкцій: Заключний звіт/Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій"; Керівник Слюсаренко Юрій Степанович - ДР 0122U201756, УДК 69:006

267

Основною метою розробки є виконання робіт зі стандартизації шляхом установлення положень для загального та неодноразового використання щодо

наявних чи потенційних завдань, спрямованих на досягнення оптимального ступеня впорядкованості у сфері архітектури, будівництва та промисловості будівельних матеріалів.

67.01.24.0476/0824U000072

Пискун Леся Миколаївна Детінізація інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва України: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 69:330.322

с. - Бібліогр.: назв

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному: удосконалено: – методичний підхід до дослідження проблем і аналізу процесів детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, який, на відміну від інших, передбачає виявлення, систематизацію і врахування комплексу факторів тінізації такої діяльності (що досягається шляхом застосування кореляційно-регресійного аналізу та прогнозування обсягів інвестицій), реалізація якого дозволяє розробити превентивні заходи щодо зменшення частки тіньового сектору економіки; – організаційно-економічний механізм детінізації діяльності суб'єктів підприємництва (ОЕМДДСП), який застосовується з метою зниження тіньового сектору економіки і являє собою поєднання організаційної складової (яка застосовується для координації дій основних суб'єктів детінізації підприємницької діяльності та аналізу ринкового середовища), що досягається через створення координаційного аналітичного центру з детінізації діяльності суб'єктів підприємництва (КАЦДДСП) та економічної складової (застосування якої ініціюється КАЦДДСП та передбачає: визначення середнього рівня податкового навантаження, обґрунтування доцільності визначення заходів з детінізації на основі розрахунку

показника еластичності податкових надходжень, а також розрахунок ефективності заходів з детінізації), що забезпечує комплексний підхід до зниження рівня тінізації діяльності суб'єктів підприємництва.

67.07 Архітектура

67.01.24.0477/0224U000134

Теоретичні основи архітектури громадських і житлових будівель: Заключний звіт/Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Осиченко Галина Олексіївна - ДР 0123U101152, УДК 72.01

158

Дослідження теоретичних засад архітектурного формування громадських будівель та виявлення перспективних напрямів їх розвитку.

67.01.24.0478/0824U000069

Руденко Аліна Олександрівна Методи відновлення деградуючих виробничих територій в структурі великого міста: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 72

с. - Бібліогр.: назв

В дисертації представлено теоретико-методологічні результати дослідження деградації виробничих територій в структурі великого міста та методи їх відновлення – визначено принципи та прийоми. Проаналізувавши чинники деградації, сучасний досвід відновлення та сучасну стан деградації виробничих територій в структурі великого міста, на прикладі міста Суми, вперше представлена методика відновлення з врахуванням особливостей типів деградуючих територій, що склалися.

67.09 Будівельні матеріали і вироби

67.01.24.0479/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.01.24.0480/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.11 Будівельні конструкції

67.01.24.0481/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.13 Технологія будівельно-монтажних робіт

67.01.24.0482/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії

сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.01.24.0483/0824U000073

Дегтяр Євген Геннадійович Організаційно-технологічні рішення ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 69.059; 628.2

с. - Бібліогр.: назв

Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування та розробка організаційно-технологічних рішень ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання відкритим способом із використанням корозієстійкого самоущільнюючого бетону та листових полімерних матеріалів. У кваліфікаційній роботі науково обґрунтовані та розроблені організаційні та технологічні рішення з ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання відкритим способом.

67.15 Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів

67.01.24.0484/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевій арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27,

626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

67.21 Інженерні дослідження в будівництві

67.01.24.0485/0224U000131

Вплив природних та антропогенних факторів на надійність системи "будівля - основа".: Заключний звіт/Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Кічаєва Оксана Володимирівна - ДР 0119U002497, УДК 624.131.3:551.5

106

Розробка розрахунково-експериментальних методів і методик оцінки та прогнозування впливів природних та антропогенних факторів на надійність системи "будівля - основа".

67.01.24.0486/0824U000015

Гулевський Павло Юрійович Організаційно-технологічні рішення по підвищенню експлуатаційної надійності каналізаційних тунелів в місцях з'єднання з оглядовими шахтами: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 624.131

с. - Бібліогр.: назв

Тривалий вплив агресивного середовища на конструкції систем водовідведення, призводить до їх руйнування та в деяких

випадках до виникнення аварійних ситуацій, скорочення часу безаварійної експлуатації споруд, збільшення витрат на їх ремонт та відновлення. Особливої уваги потребує специфіка експлуатації каналізаційних тунелів - діаметр перетину понад 1500 мм і глибина закладення понад 5-7 м. Встановлено, що переважно всі вони побудовані з бетону та залізобетону. Аналіз виникнення аварій, що трапилися за останні роки на ділянках каналізаційних тунелів по пр. Гагаріна, вул. Греківській та ХТЗ в м. Харків є свідомством основної причини виникнення локального обвалення - пошкодження залізобетонної конструкції склепіння тунелю в результаті впливу біогенної корозії. Слід відзначити, що найбільшою корозії зазнають ділянки тунелів в місцях з'єднання з оглядовими шахтами, а також конструкції оглядових шахт. Стічні води в оглядовій шахті падають з позначки до позначки лотка каналізаційного тунелю. В результаті розшарування потоку активно виділяється сірчаний газ, який в наступних реакціях перетворюється в сірчану кислоту високого ступеня концентрації. Не маючи антикорозійного захисту, йде пошкодження бетонного оброблення тунелю, яке несе навантаження від товщі ґрунту. В дисертаційній роботі для дослідження найбільш високого впливу було узагальнено фактори, що впливають на експлуатаційну надійність каналізаційних тунелів та оглядових шахт. Згідно даних, отриманих за результатами експертного оцінювання було визначено, що з вищевказаних причин відмови сталого функціонування каналізаційних тунелів найбільш високий ступінь впливу мають фактори: руйнування зводу в місцях примикання до оглядових шахт, камер гасіння; руйнування зводу конструкції каналізаційного тунелю; технічний стан оглядових шахт.

67.25 Районне планування. Містобудування

67.01.24.0487/0224U000032

Розробка науково-практичних підходів просторового планування ландшафтних об'єктів загального користування в м. Харків: Заключний звіт/Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Соколенко Уляна Михайлівна - ДР 0122U201955, УДК 712.3/.7

56

Розробити науково—практичні рекомендації щодо просторового розподілу ландшафтних об'єктів загального користування в м. Харків

67.01.24.0488/0224U000113

Дослідження розвитку міських інфраструктур в контексті забезпечення сталого розвитку міста: Заключний звіт/Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Древаль Ірина Владіславівна - ДР 0121U109899, УДК 711

81

Визначення основних напрямків архітектурно-містобудівного вдосконалення міст України, на основі аналізу та систематизації новітніх світових тенденцій розвитку міських інфраструктур в умовах постіндустріального суспільства; розробка принципів і прийомів архітектурно-містобудівного вдосконалення міських інфраструктур та їх елементів в контексті забезпечення сталого розвитку міста

67.01.24.0489/0824U000070

Селіхова Яна Вікторівна Містобудівні аспекти організації енергоефективних екологічних поселень (на прикладі Харківської області): Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 711.01

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена визначенню сукупності причинно-наслідкових зв'язків та формуванню містобудівних аспектів організації енергоефективних екологічних поселень. У дослідженні проводиться аналіз перспектив організації енергоефективних екологічних поселень в Україні з метою забезпечення сталого розвитку територій. У роботі проаналізовано концептуальні засади формування та розвитку екопоселень, їх вплив на процеси забезпечення енергоефективності територій. Визначено актуальність та практичне значення поставлених у дослідженні проблемних аспектів розвитку містобудівних систем, визначено передумови та заходів організації енергоефективних екологічних поселень на прикладі територіальних громад Харківської області. У сучасних умовах зростання населення, високого попиту на ресурси та збільшення викидів парникових газів, питання енергоефективності та екологічності населених пунктів набуває великого значення. Створення енергоефективних екопоселень є одним із ключових шляхів до забезпечення сталого розвитку, збереження енергоресурсів та зниження негативного впливу на навколишнє середовище.

67.01.24.0490/0824U000074

Довбня Олександр Борисович Механізм публічного управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1--0.2024

УДК: 711.4;711.41; 352.075

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробленні і практичних рекомендацій щодо особливостей механізму публічного

управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст у повоєнний період Актуальність дослідження зумовлена необхідністю відновлення населених пунктів України після завершення активних бойових дій, при цьому підготовчий етап щодо відновлення необхідно і можливо здійснювати ще до перемоги. Великі міста з більш розвиненою інфраструктурою зазнають більших за сумою втрат із за більшої вартості та кількості пошкоджених активів внаслідок ракетних ударів та інших агресивних бойових дій. На сьогодні 20 самих великих за кількістю населення громад із 1470 у сумі становлять 30 % населення України, 80% з яких зазнали дуже високих пошкоджень. Крім зруйнованих об'єктів житлового та комунального господарства має місце високий рівень внутрішньо переміщених осіб, що асиметрично навантажують муніципальний сектор, де основними хабами стають саме великі міста. Таким чином ефективно управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст буде грати вирішальну роль у повоєнному відновленні країни.

67.53 Інженерне забезпечення об'єктів будівництва

67.01.24.0491/0224U000074

Дослідження та розробка систем опалення, вентиляції, кондиціонування та теплогазопостачання, оцінка їх роботи та вдосконалення: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Адегов Олександр Валерійович - ДР 0121U108331, УДК 620.91:662.97, 697.1, 696.2/.4, 697.9

78

Розробка науково-практичних рекомендацій для забезпечення максимального використання позитивного

і нейтралізації негативного впливу зовнішнього клімату на тепловий баланс будівлі, розробка рекомендацій алгоритму та методики вибору обладнання енергоефективної комбінованої системи теплохолододопостачання, розробка рекомендацій щодо рішень найбільш актуальних проблем систем теплогазопостачання України

67.01.24.0492/0824U000073

Дегтяр Євген Геннадійович Організаційно-технологічні рішення ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1--0.2024

УДК: 69.059; 628.2

с. - Бібліогр.: назв

Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування та розробка організаційно-технологічних рішень ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання відкритим способом із використанням корозієстійкого самоущільнюючого бетону та листових полімерних матеріалів. У кваліфікаційній роботі науково обґрунтовані та розроблені організаційні та технологічні рішення з ремонту та відновлення колекторів водовідведення неглибокого залягання відкритим способом.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

**68.01 Загальні питання
сільського господарства**

68.01.24.0493/0224U000117

Вдосконалити наукові основи та практичні засади інноваційного провайдингу та трансферу наукоємної продукції в агропромислове виробництво Поділля: Заключний звіт/Інститут кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України; Керівник Бабич-Побережна Аліна Анатоліївна - ДР 0121U107638, УДК 63:338; 631.15; 631.153:338.26; 63.001.18

42

Вдосконалити наукові основи та практичні засади інноваційного провайдингу та трансферу наукоємної продукції в агропромислове виробництво Поділля

68.01.24.0494/0224U000101

Розробити науково-організаційні основи випробування технологій, окремих їх елементів, сортів і гібридів сільськогосподарських культур, порід тварин в галузях агропромислового виробництва. Розробити технологічні вимоги для наукового супроводження інновацій при їх освоєнні в ґрунтово-кліматичних умовах Закарпатської області.: Заключний звіт/Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Матієга Ольга Омелянівна - ДР 0121U109983, УДК 63:54, 633/635, 636, 63:002

26

Розробити науково-методичні підходи і організаційний інструментарій щодо випробування, впровадження в агропромислове виробництво наукових розробок з інноваційним потенціалом та їх науково-консультаційного супроводження в умовах Закарпатського регіону, а також створити банк даних закінчених наукових розробок (інновацій), що рекомендуються для освоєння в усіх природно-кліматичних зонах Закарпаття.

68.01.24.0495/0824U000031

Тарасюк Антон Миколайович
Інтелектуальна система управління
аграрною компанією: Дис...Доктор
філософії/ Державний торговельно-
економічний університет - Захищена; 1.-
0.2024

УДК: 519.853; 63.001.5; 63.001.57;
63.001.5:51-7; 63.001.5:007; 519.711

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації поглиблено теоретико-методичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо розробки та впровадження інтелектуальних систем управління у сільське господарство у контексті становлення індустрії 4.0 в Україні. Здійснено аналіз та систематизацію термінів «управління підприємством», «аграрна компанія», «система управління», «інтелектуальна система управління», «автоматизоване робоче місце». Розглядаючи поняття управління підприємством ми визначали його як процес прийняття рішень, організацію ресурсів та керування діяльністю підприємства з метою досягнення стратегічних цілей та оптимізації результатів. У контексті аграрної сфери, управління підприємством охоплює такі аспекти, як планування виробництва, фінансовий аналіз, маркетинг, кадровий управління та багато інших. Поняття аграрна компанія на основі українського та міжнародного досвіду вказує на підприємства, які спеціалізуються на сільському господарстві та супутніх галузях, таких як вирощування сільськогосподарських культур, тваринництво, агропереробка та інше. Аграрні компанії можуть бути великими корпораціями, або малими господарствами. Система управління являє собою комплексний підхід до організації та керування діяльністю підприємства або галузі. Включає в себе методи, процедури та інструменти для прийняття рішень, моніторингу та оптимізації робочих процесів з метою досягнення стратегічних цілей. Інтелектуальна система управління – концепція використання інтелектуальних технологій, таких як штучний інтелект та

машинне навчання, для підвищення ефективності управління підприємством або галузю. Інтелектуальні системи можуть автоматизувати прийняття рішень, аналізувати великі обсяги даних та надавати цінну інформацію для стратегічного планування. Автоматизоване робоче місце це напрям поєднання бізнес-процесів, посадових обов'язків, використання сучасних технологій та програмного забезпечення для оптимізації робочих процесів. Автоматизовані робочі місця дозволяють спрощувати та прискорювати рутинні завдання, покращуючи продуктивність та забезпечуючи легший доступ до необхідної інформації. На основі результатів аналізу була створена модель управління, яка враховує всі особливості та потреби аграрної компанії. Ця модель сприяє оптимізації виробничих процесів, ефективному ресурсному використанню, та покращенню якості продукції. Впровадження цієї моделі управління може допомогти аграрним компаніям підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного ринку сільського господарства. Здійснено систематизацію ключових показників для оптимізації управління діяльністю аграрної компанії. Здійснено обробку інформаційних джерел для роботи системи та завантажено у базу даних основні дані для роботи інтелектуальної системи управління. Представлена концепція інтелектуальної системи управління потребує створення автоматизованих робочих місць (АРМ) як мінімального структурного компоненту. Реалізація інтелектуальної системи управління є комплексним заходом і вимагає проведення трьох етапів. Перший етап потребує розробки економіко-математичних моделей процесів управління аграрною компанією, представлення їх мовою програмного засобу та реалізацію зручного інтерфейсу для основних категорій користувачів. На другому етапі проводиться налаштування та встановлення системи. Одночасно з цим відбувається інструктаж працівників щодо роботи з цією системою. На третьому етапі оцінюються економічна ефективність

впровадження інтелектуальної системи управління та її вплив на діяльність підприємства. Обґрунтовано інтелектуалізацію систем управління в інноваційній економіці, її тісний зв'язок з підвищенням ефективності діяльності підприємств. Інтелектуальні системи у широкому розумінні визначено як програмний засіб (і одночасно механізм) поширення підтримки прийняття рішень від тактичного до стратегічного рівня планування між суб'єктами, всередині та між галузями/секторами. Також інтелектуальна система управління представлена як рух знань. Визначено особливості управління підприємствами сільського господарства та впливу на систему управління факторів зовнішнього середовища. Запропоновано розглядати такі види інтелектуальних систем: власне інтелектуальні системи; інтелектуалізовані системи; автоматизовані системи з елементами інтелектуалізації, квазіінтелектуальні системи. Обґрунтовано, що в основі інтелектуальних систем лежать економічні інтереси підприємства та раціональна екологічна перспектива, а також оцінка ризиків діяльності. Розроблено економічну ризик орієнтовану модель управління аграрним підприємством на основі екологічного, системного та ризикового підходу до управління. Наголошено на необхідності відмови від універсальних інтелектуальних систем щодо галузей, врахування внутрішніх зв'язків підгалузей сільського господарства зі спеціалізаціями у межах України.

68.05 Ґрунтознавство

68.01.24.0496/0224U000143

Розроблення і впровадження комплексу заходів з відтворення доbazового та базового насіння картоплі з використанням специфічних умов гірської зони Карпат: Заключний звіт/Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Височанський Йосип

Степанович - ДР 0121U109760, УДК 63, 631.4

20

Розробити ефективні елементи процесу відтворення доbazового та базового насіння картоплі, та визначити продуктивні якості насіннєвого матеріалу при його репродукуванні в гірських умовах Карпат.

68.01.24.0497/0224U000279

Дослідження спрямованості біологічних процесів мінералізації-синтезу у дерново-підзолистому ґрунті за використання органічних добрив і туків різного походження та сівозмінного чинника: Заключний звіт/Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Єгоров Олександр Васильович - ДР 0121U109182, УДК 631.4

70

Дослідити спрямованість процесів мінералізації-синтезу у дерново-підзолистому ґрунті за використання органічних добрив різного походження

68.29 Землеробство

68.01.24.0498/0224U000010

02.02.02.07.П Теоретично обґрунтувати сівозміни з високим рівнем конкурентоздатності до сегетальної рослинності: Заключний звіт/Черкаська державна сільськогосподарська дослідна станція Національного наукового центру "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Кравченко Віталій Павлович - ДР 0121U000051, УДК 631.58; 631.582

66

Дослідити вплив сівозмін з довгою ротацією на конкурентоздатність зернових

та просапних культур з флористичними угрупованнями бур'янів за сучасних кліматичних умов Лівобережного Лісостепу

68.01.24.0499/0224U000011

Розроблення методичних підходів щодо використання біологічних ресурсів і аграрних технологій для створення та впровадження біоінновацій в агропромислове виробництво: Заключний звіт/Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук"; Керівник Оксимець Олександр Леонідович - ДР 0121U108788, УДК 631

38

Визначити та обґрунтувати пріоритетні аспекти використання біоресурсів та аграрних технологій з метою ефективного здійснення біоінноваційного процесу

68.33 Агрохімія

68.01.24.0500/0224U000101

Розробити науково-організаційні основи випробування технологій, окремих їх елементів, сортів і гібридів сільськогосподарських культур, порід тварин в галузях агропромислового виробництва. Розробити технологічні вимоги для наукового супроводження інновацій при їх освоєнні в ґрунтово-кліматичних умовах Закарпатської області.: Заключний звіт/Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Матієга Ольга Омелянівна - ДР 0121U109983, УДК 63:54, 633/635, 636, 63:002

26

Розробити науково-методичні підходи і організаційний інструментарій щодо випробування, впровадження в агропромислове виробництво наукових розробок з інноваційним потенціалом та їх

науково-консультаційного супроводження в умовах Закарпатського регіону, а також створити банк даних закінчених наукових розробок (інновацій), що рекомендуються для освоєння в усіх природно-кліматичних зонах Закарпаття.

68.01.24.0501/0224U000097

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЖИВЛЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНИМИ ЗЕРНОВИМИ КУЛЬТУРАМИ: Заключний звіт/Інститут фізіології рослин і генетики Національної академії наук України; Керівник Швартау Віктор Валентинович - ДР 0119U002235, УДК 631.8, 633.1

16

Метою досліджень є вивчення ефективності використання неорганічних елементів живлення високопродуктивними зерновими культурами для створення систем живлення з високими рівнями засвоєння азоту та інших макро- і мікроелементів.

68.01.24.0502/0824U000059

Калантир Вячеслав Олександрович
Формування продуктивності пшениці твердої озимої за різного удобрення у Правобережному Лісостепу України: Дис...Доктор філософії/ Уманський національний університет садівництва - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 631.8

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 «Агрономія» (20 – Аграрні науки та продовольство). – Уманський національний університет садівництва, Умань, 2023. За даними Євростату в світі валове виробництво зерна пшениці становить близько 765 млн т, з яких майже 5 % припадає на пшеницю твердої. Зерно

пшениці твердої є основною сировиною для виготовлення високоякісних макаронних виробів і круп'яних продуктів. Пшениця тверда вимогливіша до умов вирощування порівняно з пшеницею м'якою. Тому розроблення ефективної системи удобрення, що забезпечує формування високого врожаю зерна із високим вмістом білка є актуальним. Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні науково-прикладних завдань та виявленні загальних закономірностей формування продуктивності пшениці твердої озимої залежно від удобрення в чотирипільній сівозміні. Вперше встановлено різний вплив тривалого застосування добрив у чотирипільній сівозміні на поживний режим ґрунту, показники росту та розвитку рослин пшениці твердої озимої. Виявлено особливості засвоєння основних елементів живлення рослинами пшениці твердої озимої, уточнено кількісні та відносні показники їх винесення з урахуванням різних систем удобрення. Розраховано баланс основних елементів живлення та його інтенсивність з урахуванням різного удобрення та застосування соломи. Встановлено, що найбільшу врожайність (4,31–5,45 т/га) забезпечує застосування N150P60K80. За умови неповного повернення фосфорних і калійних добрив – 4,13–5,41 т/га. Застосування N75P30K40 забезпечує врожайність зерна на рівні 3,98–5,06 т/га. Оцінено комплекс технологічних показників якості зерна пшениці твердої озимої. Ефективність застосування добрив змінюється залежно від погодних умов вегетаційного періоду. Так, у менш сприятливих умовах росту врожайність зростає від 3,37 до 3,90–4,31 т/га, а в кращих – від 4,26 до 4,89–5,45 т/га ($p \leq 0,05$). Пшениця тверда озима добре реагує на застосування азотних добрив, оскільки вміст білка зростає від 12,6 до 14,2–15,4 % ($p \leq 0,05$), а вміст клейковини від 26,5 до 30,1–32,9 % ($p \leq 0,05$) залежно від системи удобрення. Найбільше на вміст білка впливає застосування азотної складової повного мінерального добрива. Тривале застосування фосфорних і калійних добрив достовірно не впливало

на азотовмісну складову зерна пшениці твердої озимої. За високого рівня азотного живлення, що створений внесенням азотних добрив у дозі 150 кг/га азоту на фосфорно-калійному тлі, сприяє підвищенню вмісту азоту в зерні пшениці твердої озимої з 2,21 до 2,70 % на суху масу, тобто на 22 %, тоді як фосфорні у дозі 60 кг/га д. р. підвищують вміст фосфору на 2 %, а калійні в дозі 80 кг/га д. р. – вміст калію лише на 1 %. Підвищенню вмісту азоту в соломі пшениці твердої озимої сприяє внесення азотних добрив – на 20 %, тоді як фосфорних – лише на 4 %, а за внесення калійних добрив відмічена тенденція до зниження його вмісту – з 0,49 до 0,48 % на суху масу. На господарське винесення азоту пшеницею твердою озимою найбільше впливає застосування азотних добрив у дозі 150 кг/га д. р., підвищуючи його на 53,8–72,0 кг/га, тоді як фосфорних (P30–60) – на 9,6–15,3 і калійних добрив (K40–80) – на 2,2–5,6 кг/га залежно від варіанту досліду. Азотні добрива сприяють також підвищенню винесення фосфору на 9,1–11,3 кг/га і калію – на 17,6–23,6 кг/га залежно від варіанту досліду. Частка азоту від суми $N + P_2O_5 + K_2O$ в урожаї зерна становить 63–68 %, фосфору – 18–22 і калію 13–15 % залежно від варіанту досліду. При цьому в урожаї соломи ці показники різняться – відповідно 26–31 %, 14–18 і 53–59 % залежно від варіанту досліду. Коефіцієнт використання азоту пшеницею твердою озимою з добрив був найвищим у варіанті N75P30K40 – 59,2 % і знижувався до 35,9–46,4 % в інших варіантах досліду, а фосфору – 18,8 % і підвищувався до 31,7 % у варіанті N150P30K80. Ефективність використання калію з добрив значно залежить від дози калійних і особливо азотних добрив. Найвищий коефіцієнт використання калію з добрив був за повного удобрення і внесення його в дозі 40 кг/га – 34,8–51,5 %. За умови залишення врожаю соломи пшениці твердої озимої на полі на добриво і внесення азотних добрив у дозі 150 кг/га д. р. баланс азоту складається додатним – +15,0...28,4 кг/га залежно від варіанту досліду. Додатний баланс фосфору з показником +18,5 кг/га у варіанті досліду N150P60K80 забезпечує

внесення фосфорних добриву дозі 60 кг/га д. р., тоді як калію – + 12,8 кг/га у варіанті N150P60K40. Найвищу окупність 1 кг д. р. добрив забезпечує застосування N75 – 8,3 кг зерна, чистий енергетичний дохід становить 3,7 ГДж/га за умовно чистого прибутку 31,2 тис. грн/га. Застосування N75P30K40 забезпечує отримання чистого прибутку на рівні 29,9 тис. грн/га. З урахуванням агрохімічної та енергетичної ефективності і перспектив відновлення родючості ґрунту найкращим (ІКО = 0,91) є застосування N75P30K40 за умови вирощування пшениці твердої озимої після сої у чотирипільній сівозміні.

68.35 Рослинництво

68.01.24.0503/0224U000083

Вдосконалення методологічних аспектів створення високопродуктивних сортів рису, адаптованих до умов зони рисівництва півдня України: Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Марченко Тетяна Юріївна - ДР 0121U000101, УДК 633.1

58

Вивчення мінливості культури рису, вдосконалення існуючих методів створення селекційного матеріалу та на цій основі створення та впровадження у виробництво конкурентноспроможних сортів

68.01.24.0504/0224U000101

Розробити науково-організаційні основи випробування технологій, окремих їх елементів, сортів і гібридів сільськогосподарських культур, порід тварин в галузях агропромислового виробництва. Розробити технологічні вимоги для наукового супроводження інновацій при їх освоєнні в ґрунтово-кліматичних умовах Закарпатської області.: Заключний звіт/Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна

станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Матієга Ольга Омельянівна - ДР 0121U109983, УДК 63:54, 633/635, 636, 63:002

26

Розробити науково-методичні підходи і організаційний інструментарій щодо випробування, впровадження в агропромислове виробництво наукових розробок з інноваційним потенціалом та їх науково-консультаційного супроводження в умовах Закарпатського регіону, а також створити банк даних закінчених наукових розробок (інновацій), що рекомендуються для освоєння в усіх природно-кліматичних зонах Закарпаття.

68.01.24.0505/0824U000039

Шевченко Лариса Миколаївна Селекційна цінність вихідного матеріалу гороху посівного з підвищеною посухостійкістю: Дис...Доктор філософії/ Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 633.31/.37; 635.65; 633/635:631.52

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення важливого наукового завдання з встановлення селекційної цінності вихідного матеріалу гороху посівного з підвищеною посухостійкістю. Одержані результати у порівнянні із відомими відзначаються комплексністю вирішення завдання з використанням різних лабораторних методів визначення рівня посухостійкості сортів і селекційних ліній гороху, а також виділення цінних зразків із високим рівнем лабораторної посухостійкості і термостійкості. Вперше в умовах східного Лісостепу України визначено напівлетальну дозу (ЛД50) для проведення досліджень при встановленні лабораторної посухостійкості культури гороху шляхом пророщування на розчині ПЕГ-6000. Доведено, що при пророщуванні зразків на

розчині ПЕГ-6000 концентрації 8,6% можна проводити як масовий добір зразків, так і індивідуальний добір рослин, що відрізняються активними ростовими процесами, а на розчині ПЕГ-6000 концентрації 10,0% встановлювати саме посухостійкість, з відбором саме джерел за цією ознакою. Встановлено, що при визначенні особливостей реакції вихідного матеріалу гороху на пророщування в розчині осмотика ПЕГ-6000 концентрації 8,6% призводить до стимулювання ростових процесів кореня у деяких зразків. Проведено оцінку селекційного матеріалу гороху на розчині ПЕГ-6000, визначено еталонні зразки за рівнем лабораторної посухостійкості. Доведено, що визначення рівня лабораторної посухостійкості доцільно визначати на насінневому матеріалі двох років генерації. За рівнем стійкості до посухи у лабораторних умовах, а саме пророщуванням на розчині ПЕГ-6000, виділено еталонний зразок Камелот і зразки із високим рівнем стійкості Зекон, Рамонський77, Готік, Баритон, Благодатний та селекційні лінії СЛ 11-25 та СЛ 15-95. Визначено можливість застосування методу термотесту на горосі посівному та розроблено лабораторну експрес-методику термодіагностики та прогнозування лабораторної термостійкості. Вперше визначено граничні температури і експозиції для культури гороху. Було встановлено, що прогрівання насіння при температурі води понад 50°C є критичною для життєздатності насіння гороху і призводить до повної втрати схожості насіння. Доведено, що оцінка зразків гороху методом термотесту при t=50°C та експозиції 40 хв. буде чітко розподіляти зразки на жаростійкі та нестійкі до таких умов. Виділено зразки з високою жаростійкістю – сорти Інтенсивний 92, Гайдук, Девіз, Оплот та селекційні лінії СЛ 11-25, СЛ 17-46, СЛ 15-138. Так, зроблено висновок, що за результатами екологічного випробування сорти селекції ІР НААН за рівнем урожайності і стабільності цілком задовольняють вимоги виробників і можуть гарантувати отримання стабільних урожаїв насіння гороху і товарної продукції. Селекційні лінії СЛ 10-84, СЛ

11-84(85), СЛ 15-154 та СЛ 15-134 які були оцінені здобувачем на стійкість до посухи і у лабораторних умовах, і у екологічному випробуванні під назвами Капитан, Аякс, Гетьман (Сотник) та Обрій, співавтором яких є здобувач, передано на кваліфікаційну експертизу відповідно з 2018 р., 2020 р., 2021р. та 2022 р. на придатність до поширення в Україні. Сорти Капитан та Аякс внесено в Державний реєстр сортів рослин придатних до поширення в Україні з 2021 р. та 2023 р.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.01.24.0506/0224U000121

Формування шкідливого ентомокомплексу на посівах сої в умовах рисових чеків Південного Степу України: Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Боровик Віра Олександрівна - ДР 0121U000108, УДК 632.6/.7

55

Визначення видового складу шкідливого ентомокомплексу посівів сої в умовах рисових зрошуваних системах Південного Степу України та обґрунтування системи захисту

68.01.24.0507/0224U000233

Супровід валідації нових інструментів прогнозування та контролю хвороб зернових культур в умовах Лісостепу Західного: Заключний звіт/Західноукраїнський національний університет; Керівник Шувар Антін Михайлович - ДР 0123U102372, УДК 632.1; 632.3/.4

17

Розробка науково-обґрунтованих рекомендацій щодо оптимізації застосування фунгіцидів залежно від настання сприятливих погодних умов для розвитку домінуючих видів патогенів на посівах озимої пшениці в умовах Лісостепу Західного.

68.39 Тваринництво

68.01.24.0508/0224U000086

Обґрунтування оптимальних технологій підвищення продуктивності великої рогатої худоби: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Чудак Роман Андрійович - ДР 0122U202086, УДК 636, 636.082;636.022, 636.084/.087, 636.083.37, 636.22/.28.033; 636.22/.28.034, 636.5

119

Розробити заходи для покращення відтворювальних показників стада, підвищення обсягів виробництва молока та яловичини і покращення їх якості

68.01.24.0509/0224U000086

Обґрунтування оптимальних технологій підвищення продуктивності великої рогатої худоби: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Чудак Роман Андрійович - ДР 0122U202086, УДК 636, 636.082;636.022, 636.084/.087, 636.083.37, 636.22/.28.033; 636.22/.28.034, 636.5

119

Розробити заходи для покращення відтворювальних показників стада, підвищення обсягів виробництва молока та яловичини і покращення їх якості

68.41 Ветеринарія

68.01.24.0510/0824U000034

Шаран Ольга Миколаївна Кількісні та якісні параметри сперми баранів за використання вітамінів А, D3, Е, С і наночастинок Мангану, Цинку і Купруму: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 577.16; 619; 619:618

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена з'ясуванню впливу вітамінів А, D3, Е, С у формі ліпосомальної емульсії і наносполук Mn, Zn, Cu на якість еякулятів та запліднювальну здатність сперміїв баранів у період статевого спокою. Експериментально обґрунтовано ефективність додавання до раціону баранів вітамінів А, D3, Е, С і глюконату цинку у формі ліпосомальної емульсії та наносполук Mn, Zn, Cu до середовища для кріоконсервування сперми, що дозволяє підвищити якість і запліднювальну здатність сперміїв.

68.01.24.0511/0824U000034

Шаран Ольга Миколаївна Кількісні та якісні параметри сперми баранів за використання вітамінів А, D3, Е, С і наночастинок Мангану, Цинку і Купруму: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 577.16; 619; 619:618

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена з'ясуванню впливу вітамінів А, D3, Е, С у формі ліпосомальної емульсії і наносполук Mn, Zn, Cu на якість еякулятів та запліднювальну здатність сперміїв баранів у період статевого спокою. Експериментально обґрунтовано ефективність додавання до раціону баранів вітамінів А, D3, Е, С і глюконату цинку у формі ліпосомальної емульсії та

наносполук Mn, Zn, Cu до середовища для кріоконсервування сперми, що дозволяє підвищити якість і запліднювальну здатність сперміїв.

68.01.24.0512/0824U000221

Тодосюк Тетяна Петрівна Клініко-експериментальне обґрунтування остеозаміщення кальцій-фосфатною керамікою, легованою германієм, за складних осколкових переломів кісток у собак: Дис...Доктор філософії/ Білоцерківський національний аграрний університет - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 619:617.5; 619:616-089; 615.464-033.5; 615.464-033.6

с. - Бібліогр.: назв

Клініко-експериментально обґрунтовано остеозаміщення кальцій-фосфатною керамікою, легованою германієм, за складних осколкових переломів довгих трубчастих кісток у тварин. Вперше доведено, що остеокондуктивний керамічний матеріал у фазовому складі 65 мас.% гідроксиапатиту і 35 мас.% β -трикальційфосфату завдяки вмісту в ньому 0,8 мас.% германію у формі гранул з нано-, мезо- та макропорами і адсорбційною активністю 120,3 мг/г набуває остеоіндуктивних та підвищених остеointegraційних властивостей, які зумовлюють ранні неоангіогенез та потужні остеобластичну і ендостальну реакції з формуванням повноцінної кісткової тканини на поверхні та у порах остеозаміщувального матеріалу з поступовою його біодеградацією, відображенням чого є динамічні зміни у сироватці крові біохімічних маркерів кісткового метаболізму, посилення ендотеліальної функції та антикоагулянтного потенціалу крові, урівноважений перебіг гострофазної та osteoімунологічної реакцій. При цьому рентгенологічно імплантація легової германієм кальцій-фосфатної кераміки у дефекти губчастої ділянки стегнової і компактної ділянки променевої кісток у кролів, порівняно з нелегованою,

характеризується на 14-у добу помірною обмеженою періостальною реакцією з підвищеною рентгенщільністю чи явищами периостального остеосклерозу в разі губчастої кістки, динамічним зменшенням на 30-у добу структурованості і щільності гранул імплантату та обмеженою остеосклеротичною реакцією ендосту за відсутності компенсаторних змін у ліктьовій кістці, формуванням на 60-у добу рентгеноархітектоніки стегнової чи променевої кістки близької до норми. Заразом макроморфологічно встановлено значно менші розростання періосту, динамічне виповнення дефектів регенератом ідентичним материнській кістковій тканині і глибинним розташуванням керамічних гранул, що свідчить про виражені osteointegraційні властивості керамічних матеріалів та їх контрольовану біорезорбцію. Доведено, що osteoіндуктивна дія легової германієм кальцій-фосфатної кераміки виражається в підвищеній міграції в зону кісткового дефекту остеогенних клітин, ранніх і потужних неоангіогенезі та остеобластичній реакції (14-а доба) на фоні помірного і обмеженого запально-резорбтивного процесу, в інтенсивному формуванні та ремоделюванні пластинчастої кісткової тканини (30-а доба) навколо і у порах остеозаміщувального матеріалу, а також з боку ендосту з поступовою резорбцією його гранул (60-а доба), що також відображає посилені osteointegraційні процеси. При цьому виражена, з наростанням до 30-ої доби, ендостальна реакція у зоні кісткового дефекту є свідченням його консолідації близької до первинного натягу. Osteoзаміщення леговою германієм кальцій-фосфатною керамікою модельних кісткових дефектів у кролів супроводжується реактивними змінами морфологічних показників крові, помірною тромбоцитарною реакцією, більшими в 1,1–1,2 раза (р

68.85 Механізація і електрифікація сільського господарства

68.01.24.0513/0224U000188

Дослідження впливу способів і глибини обробітку на агротехнологічні властивості осолонцьованих темно-каштанових ґрунтів в зоні Інгулецької зрошуваної системи: Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Томницький Анатолій Валентинович - ДР 0121U108097, УДК 631.51, 631.171; 631.172:621.31; 631.371, 631.171:631.5

52

Поліпшення агрофізичних властивостей і родючості осолонцьованих темно-каштанових середньосуглинкових ґрунтів в зоні дії Інгулецької зрошувальної системи завдяки обґрунтуванню ефективних технологій та глибини обробітку і технічних засобів для їх реалізації.

68.01.24.0514/0224U000188

Дослідження впливу способів і глибини обробітку на агротехнологічні властивості осолонцьованих темно-каштанових ґрунтів в зоні Інгулецької зрошуваної системи: Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Томницький Анатолій Валентинович - ДР 0121U108097, УДК 631.51, 631.171; 631.172:621.31; 631.371, 631.171:631.5

52

Поліпшення агрофізичних властивостей і родючості осолонцьованих темно-каштанових середньосуглинкових ґрунтів в зоні дії Інгулецької зрошувальної системи завдяки обґрунтуванню ефективних технологій та глибини

обробітку і технічних засобів для їх реалізації.

68.01.24.0515/0824U000172

Коцюбанський Ростислав Васильович
Обґрунтування параметрів котка-подрібнювача рослинних решток до дискової борони.: Дис...Доктор філософії/Інститут механіки та автоматки агропромислового виробництва Національної Академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 631.333; 632.331; 631.332; 631.171:631.5

с. - Бібліогр.: назв

Актуальним є завдання зменшення витрат палива і затрат праці на післяжнивний обробіток ґрунту завдяки суміщенню операцій подрібнення і загортання рослинних решток, які реалізують комбіновані агрегати. Тому дослідження механізму впливу фізико-механічних властивостей рослинного матеріалу на якість його подрібнення є необхідною умовою під час обґрунтування технологічних параметрів котків-подрібнювачів. Одним із раціональних шляхів вирішення зазначених проблем є розроблення котків-подрібнювачів, що уможливить застосовувати їх за умов створення комбінованого знаряддя в складі важкої дискової борони і встановленого попереду неї котка-подрібнювача.

69 РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

69.01 Загальні питання рибного господарства

69.01.24.0516/0224U000133

Управління інвестиційними ризиками в готельному бізнесі: Заключний звіт/Київський національний торговельно-

економічний університет; Керівник Бойко Маргарита Григорівна - ДР 0120U104789, УДК 639.2/.3:338; 639.2/.3;658; 639.2/.3:338.26; 639.2/.3.001.18;639.2/.3:330.322, 640.4.03

56

Поглиблення теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління інвестиційними ризиками на підприємстві готельного господарства.

69.25 Аквакультура

69.01.24.0517/0224U000100

Розробка і впровадження інноваційних методів, технологій виробництва продукції рибництва: Заключний звіт/Херсонський державний аграрно-економічний університет; Керівник Кутіщев Павло Сергійович - ДР 0123U101763, УДК 639.31.04

19

Удосконалення методів, технологій виробництва продукції рибництва в Дніпровсько-Бузькій естуарній системі шляхом встановлення системи зв'язків біолого-технологічних показників у виробничих умовах з визначенням біопродукційного потенціалу трансформованих акваторій і вирощувальних ставів, біологічного стану іхтіофауни, враховуючи зміни трофологічного статусу та харчових взаємовідносин орієнтовуючись на гармонічне взаємовідношення аборигенного та штучно-сформованого іхтіоценозу.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.01 Загальні питання водного господарства

70.01.24.0518/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

70.19 Обводнювання і водопостачання

70.01.24.0519/0824U000179

Землянухіна Ганна Юріївна Бездавачеве керування електромеханічними системами турбомеханізмів з використанням технології нейромереж: Дис...Доктор філософії/ Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 62-83; 628.12:696.11

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішується задача підвищення ефективності роботи турбомеханізмів за рахунок розробки бездавачевої електромеханічної системи автоматичного керування з оцінювачами технологічних координат на основі штучних нейронних мереж в умовах зміни параметрів гідромережі. У першому розділі проведено аналіз існуючих

сучасних енергоефективних систем керування турбомеханізмами, що живляться від альтернативних джерел енергії, та систем бездавачевого керування з метою обґрунтування необхідності вирішення розглянутої у роботі науково-прикладної задачі. За результатами аналітичного огляду встановлено, що використання датчиків технологічних координат значно збільшує вартість та ускладнює процес обслуговування таких систем керування турбомеханізмами, зокрема насосами, вентиляторами та компресорами. У другому розділі проведено розробка та опис тренування оцінювачів технологічних координат на основі теорії штучних мереж із класичними структурами мереж та стандартними алгоритмами їх навчання, а також при використанні модифікованої структури нейронних мереж із зворотнім зв'язком, що дозволяє підвищити точність оцінювання при варіаціях опору гідравлічної мережі. Наведені результати тренування оцінювачів технологічних координат, а саме оцінювача тиску та продуктивності, показують, що точність такого оцінювача становить 10%. У третьому розділі наведено математичний опис та опис основних елементів двох варіантів електромеханічної системи керування турбомеханізмом при живленні від вітрогенератора з використанням електронного регулятора навантаження (ЕРН) та статичного компенсатора (STATCOM). Результати вказують на те, що розроблена система забезпечує стабілізацію напору в гідравлічній мережі на задовільному рівні при змінах опору відповідно до технологічних вимог. Динамічна похибка в регулюванні напору системи не перевищує 1%. У четвертому розділі розглянуто різні типи реалізації системи стабілізації напруги асинхронних генераторів, такі як електронний регулятор навантаження (ЕРН) та статичний компенсатор (STATCOM). Як наслідок встановлено, що використання електронного ЕРН в автономній системі генерації електричної енергії дозволяє втрати енергії, що утворюються при живленні основних активних споживачів, перерозподіляти для задоволення потреб

споживачів системи водопостачання. Порівнюючи оцінені значення тиску, які отримані від системи бездатчикового керування турбомеханізмом при живленні від вітрогенератора із використанням електронного регулятора навантаження, і фактичний тиск, що може бути виміряний за допомогою датчика тиску, встановлено, що похибка оцінки тиску знаходиться в межах від 0% до 14%. Похибка в оцінці тиску в бездатчиковій системі керування турбомеханізмом із використанням статичного компенсатора знаходиться в діапазоні від 0% до 8%, що відповідає технологічним вимогам і є прийнятним для вимірювання координат мережі за допомогою контрольно-вимірювальних приладів. У п'ятому розділі наведено опис експериментального стенду для дослідження бездавачевої системи керування вентилятором, умови проведення експерименту та результати проведення експериментальних досліджень. Підтверджено ефективність розробленого оцінювача ККД насосної установки, розбіжність між експериментальними та модельними даними не перевищує 15% на напорах до 7 метрів і 5% від 7 до 20 метрів, що вважається прийнятним для використаного обсягу даних і характеристик вхідних сигналів нейронної мережі. У рамках дослідження здійснено техніко-економічне обґрунтування застосування програмованих логічних інтегральних схем у порівнянні з традиційними датчиками тиску та продуктивності в системах водопостачання. Результати роботи впроваджено: в ДП «Сіменс Україна» (м. Київ) та в освітній процес у Київському політехнічному інституті імені Ігоря Сікорського для вдосконалення лекційних курсів та оновлення циклів лабораторних робіт дисциплін «Електромеханічні системи типових технологічних застосувань» та «Керування та автоматизація технічних систем». Ключові слова: електромеханічна система, турбомеханізм, асинхронний двигун, асинхронний генератор, вітрогенератор, система водопостачання, бездавачевого керування, стабілізація напору, штучна нейронна мережа, оцінювання

технологічної координати, гідравлічний опір мережі, альтернативне джерело енергії, коефіцієнт корисної дії.

70.25 Стічні води, їхнє очищення і використання

70.01.24.0520/0224U000021

Розробка технології адсорбційного очищення стічних вод текстильно-фарбувального виробництва з повторним їх використанням в технології фарбування тканини: Заключний звіт/Черкаський державний технологічний університет; Керівник Коваль Мирослава Григорівна, Романенко Наталія Григорівна - ДР 0121U113129, УДК 661.183.4, 628.3.034.2

62

Розробити технологію очищення стічних вод текстильно-фарбувального виробництва природним сорбентом цеолітом з подальшим використанням очищеної води в технології фарбування тканини.

70.27 Якість води

70.01.24.0521/0824U000209

Бойчук Богдан Ярославович Оцінка антропогенного впливу прибережних міст річки Прут на екологічний стан її води.: Дис...Доктор філософії/ Львівський державний університет безпеки життєдіяльності - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 556.11; 628.1.03; 631.6.03

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню актуального наукового завдання – оцінювання антропогенного впливу м. Яремче на екологічний стан води р. Прут. У роботі проаналізовано сучасний стан забрудненості річкових вод

у межах міста Яремче (Івано-Франківська обл.) та навколишніх прибережних населених пунктів. Вивчено вміст у цих водах різних забруднювачів, в т.ч. нафтопродуктів, біогенних іонів і важких металів. Охарактеризовано тенденції останніх років, які призводять до підвищення рівня забрудненості річок, пов'язаного із антропогенною діяльністю. Проведено глибокий аналітичний огляд сучасних дослідницьких робіт, в яких описано ряд аспектів - кліматичні умови регіону, його ґрунтові, орогідрографічні та гідрологічні особливості. Описано фізико-географічне районування і гідрохімічну вивченість басейну річки Прут у часовій динаміці за останні десятиліття. Важливе місце у роботі відведено науковим працям, присвяченим гідрохімічним показникам вод верхньої течії річки.

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.01 Загальні питання внутрішньої торгівлі

71.01.24.0522/0224U000022

Інформаційні ресурси формування механізму економічної безпеки підприємства для цілей управління в конкурентному середовищі: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Правдюк Наталія Леонідівна - ДР 0119U100043, УДК 658.01:658.532, 658.14/.17:657, 330.341.4:339.13; 330.341.44; 338.33; 334.012; 334.7, 658

228

Дослідити та детально проаналізувати роль системи обліку в генеруванні інформаційних ресурсів для формування механізму економічної безпеки підприємства в сучасному середовищі, визначити ключові виклики та проблеми, з якими нині стикаються підприємства при забезпеченні економічної безпеки та окреслити можливості їх вирішення.

71.01.24.0523/0824U000104

Корінь Інна Сергіївна Регулювання трансфертного ціноутворення в процесі забезпечення фіскальної безпеки держави: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 338.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена комплексному теоретико-прикладному дослідженню регулювання трансфертного ціноутворення в процесі забезпечення фіскальної безпеки держави, особливостям такого регулювання в умовах російської агресії, зменшення доходів бюджету внаслідок економічного спаду на фоні підвищення витрат на ведення воєнних дій, підтримання інфраструктури. Об'єктом дослідження є взаємовідносини між державою та суб'єктами трансфертного ціноутворення, що виникають в процесі забезпечення фіскальної безпеки держави, предметом – розробка і удосконалення теоретико - методичних засад регулювання трансфертного ціноутворення для забезпечення фіскальної безпеки держави. Актуальність теми роботи випливає з того, що дослідження трансфертного ціноутворення є важливим для забезпечення справедливості та ефективності в торгівельних та економічних відносинах між Україною та Європейським Союзом, виконання міжнародних зобов'язань і забезпечення фіскальної безпеки держави. Розглянуто фактори, які визначають вибір моделі трансфертного ціноутворення та методів

узгодження умов контрольованої операції за принципом «втягнутої руки». Встановлено, що ці детермінанти включають фактори і обставини, які впливають на рішення підприємств щодо конкретного підходу до визначення цін на товари та послуги, що переміщуються між пов'язаними сторонами в міжнародній торгівлі. Встановлено, що глобальні тенденції у протидії маніпулюванню трансфертними цінами в основному спрямовані на забезпечення більшої прозорості та ефективного контролю в цій сфері. Держави та міжнародні організації активно співпрацюють для вдосконалення правил та стандартів у цьому питанні. Зростає важливість обміну інформацією між державами, що дозволяє виявляти та уникати використання схем ухилення від оподаткування через трансфертні ціни. Механізми, такі як OECD/G20, BEPS та директиви Європейського Союзу, впроваджуються з метою удосконалення стандартів, які регулюють трансфертне ціноутворення. Визначено ефективність податкового контролю як механізму запобігання податкових втрат. Податковий контроль є формою державного фінансового нагляду, спрямованого на гарантування дотримання податкового законодавства та правильності виконання податкових зобов'язань платниками зборів та податків. Цей механізм включає ряд заходів, спрямованих на виявлення, аналіз та усунення відхилень від податкових норм у їхній діяльності з метою мінімізації втрат бюджету та притягнення винних осіб до відповідальності. Визначено, що модель оцінки реальних та потенційних податкових втрат в контексті трансфертних цін – це інструмент або методологія, спрямована на оцінку можливих втрат податків унаслідок маніпулювання трансфертними цінами. Ця модель враховує різноманітні аспекти оподаткування, включаючи зміни у цінах та обсягах торгівлі між пов'язаними сторонами, що можуть призвести до недооцінки чи переоцінки активів, товарів чи послуг. Мета полягає в ідентифікації, аналізі та оцінці можливих втрат податків для уникнення таких практик та забезпечення справедливості й прозорості

в оподаткуванні. Алгоритм оцінки податкових втрат у контексті трансфертних цін включає наступні кроки: - збір інформації: отримання даних про фінансові та трансакційні операції пов'язаних компаній, а також їх фінансові звіти; - аналіз показників ризику трансфертного ціноутворення; - розробку стратегій для мінімізації ризику; - впровадження корекцій з метою попередження податкових втрат, включаючи внесення коригувань до трансфертних цін.

71.33 Громадське харчування

71.01.24.0524/0224U000020

Розробка технології комбінованих продуктів на молочній основі: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Берник Ірина Миколаївна - ДР 0122U202012, УДК 613.29; 664.002.35

110

Розширення асортименту молочної продукції з підвищеним вмістом біологічно активних речовин для покращення працездатності, здоров'я і активного творчого довголіття людей

71.01.24.0525/0224U000019

Дослідження якості м'ясної сировини та розробка технології функціональних м'ясних продуктів: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Берник Ірина Миколаївна - ДР 0122U202013, УДК 642.1; 613.24

131

Розширення асортименту м'ясної продукції з підвищеним вмістом біологічно активних речовин для покращення працездатності, здоров'я і активного творчого довголіття людей

71.35 Готельне господарство

71.01.24.0526/0224U000133

Управління інвестиційними ризиками в готельному бізнесі: Заключний звіт/Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Бойко Маргарита Григорівна - ДР 0120U104789, УДК 639.2/.3:338; 639.2/.3:658; 639.2/.3:338.26; 639.2/.3.001.18;639.2/.3:330.322, 640.4.03

56

Поглиблення теоретичних положень та обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління інвестиційними ризиками на підприємстві готельного господарства.

72 ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

72.01 Загальні питання зовнішньої торгівлі

72.01.24.0527/0224U000245

Геопросторова диверсифікація зовнішньої торгівлі України: Заключний звіт/Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Дугінець Ганна Володимирівна - ДР 0120U104719, УДК 339.5(4/9), 339.5.01;339.5.012;339.5.025, 339.5

113

Розроблення науково-методичних та практичних рекомендацій щодо геопросторової диверсифікації експорту та імпорту українських товарів та послуг на зовнішні ринки

72.19 Структура зовнішньої торгівлі

72.01.24.0528/0224U000245

Геопросторова диверсифікація зовнішньої торгівлі України: Заключний звіт/Київський національний торговельно-економічний університет; Керівник Дугінець Ганна Володимирівна - ДР 0120U104719, УДК 339.5(4/9), 339.5.01;339.5.012;339.5.025, 339.5

113

Розроблення науково-методичних та практичних рекомендацій щодо геопросторової диверсифікації експорту та імпорту українських товарів та послуг на зовнішні ринки

73 ТРАНСПОРТ

73.29 залізничний транспорт

73.01.24.0529/0824U000153

Піценко Ірина Віталіївна Вплив методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів на зниження ризиків на залізничному транспорті: Дис...Доктор філософії/ Український державний університет науки і технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 629.46; 629.4.027.5; 656.2; 656.212.6/9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено науково-прикладну проблему, спрямовану на зниження ризиків на залізничному транспорті через вдосконалення методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів. Досліджено стан безпеки руху та встановлено, що останні відмовили вагонів, пов'язані з недоліками в

технічному обслуговуванні та ремонті, зокрема, буксових вузлів. Розроблено методи оцінки ризиків та математичні моделі, які успішно використовуються для підвищення безпеки руху на залізниці. Застосування вібраційного діагностування під час технічного обслуговування та ремонту буксових вузлів вантажних вагонів дозволило значущим чином зменшити ризики відмов буксових вузлів. Результати досліджень мають практичне застосування для покращення технічного обслуговування та безпеки руху на залізничному транспорті.

73.01.24.0530/0824U000153

Піценко Ірина Віталіївна Вплив методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів на зниження ризиків на залізничному транспорті: Дис...Доктор філософії/ Український державний університет науки і технологій - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 629.46; 629.4.027.5; 656.2; 656.212.6/9

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено науково-прикладну проблему, спрямовану на зниження ризиків на залізничному транспорті через вдосконалення методів діагностики буксових вузлів вантажних вагонів. Досліджено стан безпеки руху та встановлено, що останні відмовили вагонів, пов'язані з недоліками в технічному обслуговуванні та ремонті, зокрема, буксових вузлів. Розроблено методи оцінки ризиків та математичні моделі, які успішно використовуються для підвищення безпеки руху на залізниці. Застосування вібраційного діагностування під час технічного обслуговування та ремонту буксових вузлів вантажних вагонів дозволило значущим чином зменшити ризики відмов буксових вузлів. Результати досліджень мають практичне застосування для покращення технічного обслуговування та безпеки руху на залізничному транспорті.

73.31 Автомобільний транспорт

73.01.24.0531/0224U000044

Ресурсозберігаючі методи проектування конструкцій на ґрунтових основах та автоматизовані геоінформаційні системи кадастрового обліку нерухомості: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Кірічек Юрій Олександрович - ДР 0121U100385, УДК 528, 625.7/.8

125

Розробка практичних рекомендації для забезпечення надійності розрахунків та методів проектування основ споруд. Розробка методологічних основ автоматизованих геоінформаційних системи кадастрового обліку нерухомості.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01.24.0532/0224U000047

Наукове обґрунтування гігієнічних принципів та підходів до мінімізації негативного впливу природних і антропогенних чинників на здоров'я населення та стан довкілля урбанізованих і заповідних територій Буковини: Заключний звіт/Буковинський державний медичний університет; Керівник Власик Леонід Іванович - ДР 0119U101345, УДК 61

190

Проаналізувати особливості негативного впливу природних і антропогенних чинників на здоров'я населення та стан довкілля, обґрунтувати гігієнічні принципи та підходи до його мінімізації на урбанізованих та заповідних територіях Буковини

76.01.24.0533/0824U000255

Щербак Вікторія Валеріївна Вивчення ефективності лікування та прогнозування перебігу сезонного алергічного риніту у дітей з урахуванням циркадіанного молекулярного годинника: Дис...Доктор філософії/ Полтавський державний медичний університет - Захищена; 1-.- 0.2024

УДК: 61; 616/618; 616-053.2; 616-021-053.5:613.955

с. - Бібліогр.: назв

Алергічний риніт є одним із найпоширеніших хронічних захворювань серед алергічних захворювань респіраторного тракту, медико-соціальна значимість якого підкреслюється поширеністю не лише серед дорослого населення, але й в педіатричній популяції. Мета дослідження: оптимізація критеріїв прогнозування перебігу сезонного алергічного риніту у дітей з урахуванням рівнів імунологічних маркерів ІЛ-33 й ST2 та підвищення ефективності протокольного лікування на підставі вивчення мРНК генів циркадіанного молекулярного годинника. Дослідження імунологічних показників у пацієнтів із САР виявило статистично значиме підвищення рівнів ІЛ-33 ($21,42 \pm 0,89$ пг/мл) та ST2 ($38,56 \pm 2,280$ нг/мл) в порівнянні з аналогічними показниками в групі здорових дітей ($10,16 \pm 0,43$ пг/мл та $19,69 \pm 0,67$ нг/мл відповідно, р

76.01.24.0534/0224U000039

Лінгвістичні особливості становлення та розвитку англійської фахової мови «Інфектологія»: Заключний звіт/Буковинський державний медичний

університет; Керівник Рак Олександр Михайлович - ДР 0119U101349, УДК 61:001.4; 61(03); 61(075)

140

подати системний опис англійської фахової мови галузі «Інфектологія» в аспекті вивчення специфіки становлення сучасних терміносистем. Дослідити особливості творення і функціонування терміноодиниць у сучасній медичній терміносистемі досліджуваної галузі медицини.

76.01.24.0535/0824U000008

Суханова Ольга Олексіївна Інформаційні технології особистісно–орієнтованого підходу в післядипломній медичній освіті: Дис...Доктор філософії/ Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 61:004

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та вирішення актуального науково–практичного завдання – обґрунтування індивідуалізації післядипломної медичної освіти шляхом направлено застосування нових інформаційних технологій. Розроблено комплекс нових критеріїв і методів для застосування в післядипломній медичній освіті та безперервному професійному розвитку лікарів, що забезпечує протягом усього їхнього трудового життя особистісно–орієнтоване вдосконалення. Системний підхід дозволив оптимізувати процеси прийняття рішень про особистісний і виробничий (професійний) розвиток лікарів в умовах збурювальних впливів: стресу, когнітивних навантажень, наявності різноманітних провайдерів освітніх послуг, неякісного трансферу знань тощо. Застосований людиноцентрований підхід надав можливість представити лікаря–слухача як біосоціальний об'єкт із індивідуальними пізнавальними здібностями, вмінням

безперервно оновлювати свої знання за умови наступності та безперервності освіти. Такий погляд сприяє не тільки розвитку індивідуальних освітніх траєкторій, але й їх плануванню та своєчасному регулюванню, що відповідатиме формуванню цифрової освітньої екосистеми в галузі охорони здоров'я країни. Дослідження представлено п'ятьма пов'язаними розділами, кожен із яких вирішував певне завдання, а також був основою для наступних етапів дослідження та узагальнення отриманих результатів. З На сучасному етапі розвитку держави якість життя населення, його освіта, так само як і конкурентоспроможність економіки, тісно пов'язані з інформатизацією та впровадженням новітніх технологій. До їхніх переваг, перш за все, відносимо здібність швидкого генерування значних об'ємів інформації та знань. Війна посилила навантаження на освітню систему, що сьогодні потребує цифрових інструментів передавання й оцінювання знань, реєстрації освітніх результатів, урахування здобутого раніше освітньокваліфікаційного рівня, психофізіологічних станів, практичного досвіду. З'ясовано, що особистісно–орієнтований підхід у післядипломній медичній освіті повинен бути спрямований на індивідуалізацію навчання та побудову регульованої освітньої траєкторії суб'єкту навчання. Освітній процес, своєю чергою, пов'язаний не тільки з простою реєстрацією процесів отримання нових знань, умінь, компетентностей, а й з показниками надання слухачем–лікарем медичної допомоги. В даний час ефективним засобом об'єктивізації та кількісного визначення освітнього та професійного зростання лікаря, а також оцінювання соціальних відносин і компетентностей являється інструментарій «освітнє Портфоліо». Засвоєння знань та інформації, їх кількісне оцінювання залежить від значної кількості факторів, серед яких найбільше впливають на валідність якості навчання його умови та умови контролю знань (наявність стресу, особливості когнітивного навантаження тощо). Оскільки далеко не всі фактори

достатньо вивчені та знайшли своє відображення в освітньому Портфоліо лікаря основна частина нашого дослідження й полягала у детальному аналізі та кількісному визначенні основних чинників трансферу та оцінювання знань, а також їхньої перевірки в режимі дослідної експлуатації у створеній за нашої участі системі електронної реєстрації, що стала провісником нової моделі електронного освітнього Портфоліо лікаря.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.01.24.0536/0224U000089

Гіпокальцин-залежна регуляція довготривалої депресії в нормі та при первинній дистонії: Заключний звіт/Інститут фізіології імені О. О. Богомольця Національної академії наук України; Керівник Білан Павло Володимирович - ДР 0123U102767, УДК 577.35, 577.3'32/.36, 61:577.3

29

Встановити молекулярні механізми гіпокальцин-залежної регуляції довготривалої депресії і їх зміни, які викликані DYT2 мутаціями гіпокальцину

76.01.24.0537/0824U000077

Шмир Соломія Миколаївна
Експериментальне обґрунтування застосування строми ксенорогівки, отриманої методом децелюляризації, для корекції механічної травми рогівки: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України - Захищена; 1--0.2024

УДК: 616-092

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена експериментальному обґрунтуванню

ймовірності і доцільності застосування виготовленої за новою технологією, а саме методом децелюляризації, строми ксенорогівки свині для корекції механічної непроникаючої травми рогівки. В динаміці (протягом 28-ми діб) досліджено метаболічні порушення в організмі тварин, що виникли внаслідок моделювання непроникаючої травми рогівки, та їх динаміку при застосуванні строми ксенорогівки свині, отриманої методом децелюляризації. Встановлено, що моделювання механічної травми рогівки спричиняється до активації процесів ліпідної пероксидації, зміни активності системи антиоксидного захисту, зростання рівня маркерів ендогенної інтоксикації, підвищення у ранні терміни протеолітичної активності та посилення антипротеолітичного потенціалу для стримування розвитку деструкції. Доведено, що механічна травма рогівки супроводжується стимулюванням факторів неспецифічної резистентності організму, активацією клітинної та гуморальної ланок імунітету, порушенням балансу про- та протизапальних цитокінів. З використанням патоморфологічного і електронно-мікроскопічного методів встановлено, що на тлі проведеної корекції механічної травми рогівки із застосування строми ксенорогівки свині, отриманої методом децелюляризації, наступає повна епітелізація дефекту рогівки. Доведено коригувальний вплив кератоластики із застосуванням строми ксенорогівки свині, отриманої методом децелюляризації, на перебіг непроникаючого пошкодження рогівки, який полягає у механічному закритті ураженої ділянки рогівки, зменшенні активності вільнорадикальних процесів, нормалізації стану антиоксидантної системи, активізації клітинної та гуморальної ланок імунної системи.

76.01.24.0538/0824U000122

Пискливець Тетяна Ігорівна Роль крововтрати в патогенезі метаболічних та функціональних порушень печінки і нирок та їх корекція: Дис...Доктор філософії/ Тернопільський національний медичний

університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України -
Захищена; 1--0.2024

УДК: 616-092

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі проведено теоретичне узагальнення і новий підхід до вирішення актуального наукового завдання, яке полягає у з'ясуванні ролі гострої крововтрати в обсязі 1 і 2 % від маси тіла у проявах метаболічних та функціональних порушень печінки та нирок за умов поєднаної скелетної травми в гострий період та період ранніх проявів травматичної хвороби та доведенні ефективності 2-етил-6-метил-3-гідроксипіридину сукцинату в корекції виявлених порушень. Наведено порівняльний вплив гострої крововтрати в обсязі 1 і 2 % від маси тіла на перебіг поєднаної скелетної травми в гострий період та період початкових проявів травматичної хвороби. Наведено динаміку порушень показників ліпідної пероксидації та ензимної ланки антиоксидантного захисту в печінці, кірковому та мозковому шарах нирки, маркерів цитолізу та ендогенної інтоксикації, а також функціонального стану печінки та нирок через 1, 3, та 7 діб після нанесення поєднаної скелетної травми та її ускладнення гострою крововтратою в обсязі 1 і 2 % від маси тіла щура. Доведено ефективність 2-етил-6-метил-3-гідроксипіридину сукцинату в корекції метаболічних і функціональних порушень з боку печінки та нирок в динаміці модельованої патології.

76.01.24.0539/0824U000138

Михайлишин Галина Іванівна
Мікробіологічні та імунні особливості
бактеріального вагінозу та шляхи їх
корекції: Дис...Доктор філософії/
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України -
Захищена; 1--0.2024

УДК: 616:579.61

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вивченню видового складу мікробіоти вагіни і показників клітинної та гуморальної ланок імунітету при проміжному типі мікробіоти вігіни (ПТМВ) та бактеріальному вагінозі (БВ) у жінок репродуктивного віку, а також впливу диференційованого лікування із застосуванням штаму живих *Lactobacillus casei* ІМВ В-7280 на досліджувані показники. Наведено додаткові відомості щодо видового складу мікробіоти вагіни жінок репродуктивного віку з нормоценозом, ПТМВ та БВ, а також поглиблено досліджено патологічні зміни складу колонізації умовно-патогенних мікроорганізмів мікробіоти вагіни жінок репродуктивного віку з нормоценозом, ПТМВ та БВ. Отримано нові дані про рівні субпопуляцій лімфоцитів, показників функціональної активності імунних комплексів, імуноглобулінів, показників системи комплементу, вміст інтерлейкінів ІЛ-1, ІЛ-4, ІЛ-10 та ІFN- α , ІFN- γ у жінок з нормоценозом, ПТМВ та БВ. За допомогою ROC-аналізу проведено оцінку залежності ймовірного розвитку захворювання з урахуванням зниження концентрації Т-супресорів / Т-цитотоксичних клітин (CD4-, CD8+). З використанням аналізу ROC визначено ймовірність розвитку БВ залежно від зменшення ІЛ-4 згідно статистичному показнику Юдена (5,200). Проведено прогностичну оцінку залежності ймовірного розвитку захворювання від ІЛ-10. Запропоновано застосування пробіотика "Діалак®" із вмістом штаму живих *Lactobacillus casei* ІМВ В-7280 у вигляді капсул та супозиторіїв для корекції видового складу мікробіоти вагіни та нормалізації імунного статусу жінок репродуктивного віку з ПТМВ. Для відновлення та зменшення частоти рецидивів БВ та нормалізації імунного статусу жінок запропоновано застосування пробіотика "Діалак®" з вмістом штаму живих *Lactobacillus casei* ІМВ В-7280 у вигляді капсул та супозиторіїв після застосування антибіотикотерапії.

76.09 Медичні матеріали, засоби і вироби.

76.01.24.0540/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO₄²⁻ і Cl⁻ в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заклучний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl⁻ і SO₄²⁻ морської води.

76.01.24.0541/0824U000221

Тодосюк Тетяна Петрівна Клініко-експериментальне обґрунтування остеозаміщення кальцій-фосфатною керамікою, легованою германієм, за складних осколкових переломів кісток у собак: Дис...Доктор філософії/ Білоцерківський національний аграрний університет - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 619:617.5; 619:616-089; 615.464-033.5; 615.464-033.6

с. - Бібліогр.: назв

Клініко-експериментально обґрунтовано остеозаміщення кальцій-фосфатною керамікою, легованою германієм, за складних осколкових переломів довгих трубчастих кісток у тварин. Вперше доведено, що остеокондуктивний керамічний матеріал у фазовому складі 65 мас.% гідроксиапатиту і 35 мас.% β-

трикальційфосфату завдяки вмісту в ньому 0,8 мас.% германію у формі гранул з нано-, мезо- та макропорами і адсорбційною активністю 120,3 мг/г набуває остеоіндуктивних та підвищених остеointegraційних властивостей, які зумовлюють ранні неоангіогенез та потужні остеобластичну і ендоостальну реакції з формуванням повноцінної кісткової тканини на поверхні та у порях остеозаміщувального матеріалу з поступовою його біодеградацією, відображенням чого є динамічні зміни у сироватці крові біохімічних маркерів кісткового метаболізму, посилення ендотеліальної функції та антикоагулянтного потенціалу крові, урівноважений перебіг гострофазної та остеоімунологічної реакцій. При цьому рентгенологічно імплантація леговоаної германієм кальцій-фосфатної кераміки у дефекти губчастої ділянки стегнової і компактної ділянки променевої кісток у кролів, порівняно з нелегованою, характеризується на 14-у добу помірною обмеженою періостальною реакцією з підвищеною рентгенщільністю чи явищами периостального остеосклерозу в разі губчастої кістки, динамічним зменшенням на 30-у добу структурованості і щільності гранул імплантату та обмеженою остеосклеротичною реакцією ендоосту за відсутності компенсаторних змін у ліктьовій кістці, формуванням на 60-у добу рентгеноархітектоніки стегнової чи променевої кістки близької до норми. Заразом макроморфологічно встановлено значно менші розростання періосту, динамічне виповнення дефектів регенератом ідентичним материнській кістковій тканині і глибинним розташуванням керамічних гранул, що свідчить про виражені остеointegraційні властивості керамічних матеріалів та їх контрольовану біорезорбцію. Доведено, що остеоіндуктивна дія леговоаної германієм кальцій-фосфатної кераміки виражається в підвищеній міграції в зону кісткового дефекту остеогенних клітин, ранніх і потужних неоангіогенезі та остеобластичній реакції (14-а доба) на фоні помірного і обмеженого запально-

резорбтивного процесу, в інтенсивному формуванні та ремодельованні пластинчастої кісткової тканини (30-а доба) навколо і у порах остеозаміщувального матеріалу, а також з боку ендоосту з поступовою резорбцією його гранул (60-а доба), що також відображає посилені остеоінтеграційні процеси. При цьому виражена, з наростанням до 30-ої доби, ендостальна реакція у зоні кісткового дефекту є свідченням його консолідації близької до первинного натягу. Остеозаміщення легованою германієм кальцій-фосфатною керамікою модельних кісткових дефектів у кролів супроводжується реактивними змінами морфологічних показників крові, помірною тромбоцитарною реакцією, більшими в 1,1–1,2 раза (р

76.13 Медична техніка

76.01.24.0542/0824U000234

Левківський Віталій Леонідович Моделі та методи обробки даних системи віддаленого моніторингу стану пацієнтів з цукровим діабетом: Дис...Доктор філософії/ Державний університет "Житомирська політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 002.5:004; 615.47:616-072.7;

с. - Бібліогр.: назв

Актуальність удосконалення процесів цифровізації в галузі охорони здоров'я визначається рядом факторів, що включають технологічний прогрес, глобальні виклики у сфері здоров'я та потреби пацієнтів. Пріоритетними аспектами цифровізації є: підвищення доступності та ефективності медичних послуг, що передбачає полегшення доступу пацієнтів до медичних послуг, зменшення часу очікування та покращення ефективності надання медичної допомоги; покращення обміну медичною інформацією між медичними установами, лікарями та пацієнтами, що підвищить інформованість лікаря про поточний стан

пацієнта для визначення протоколів лікування; забезпечення безпеки пацієнтів за рахунок удосконалення медичних інформаційних систем, покращення систем моніторингу та виявлення ризиків для забезпечення безпеки пацієнтів та уникнення медичних помилок; розробка аналітичних систем для прийняття рішень; розвиток телемедицини, що особливо важливо у віддалених або важкодоступних регіонах; розробка інформаційних технологій, що можуть допомогти в управлінні та моніторингу епідемій, швидко реагувати на нові захворювання та впроваджувати ефективні заходи контролю; оптимізація процесів управління ресурсами, лікарями та медичним персоналом для підвищення ефективності управління.

76.01.24.0543/0824U000234

Левківський Віталій Леонідович Моделі та методи обробки даних системи віддаленого моніторингу стану пацієнтів з цукровим діабетом: Дис...Доктор філософії/ Державний університет "Житомирська політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 002.5:004; 615.47:616-072.7;

с. - Бібліогр.: назв

Актуальність удосконалення процесів цифровізації в галузі охорони здоров'я визначається рядом факторів, що включають технологічний прогрес, глобальні виклики у сфері здоров'я та потреби пацієнтів. Пріоритетними аспектами цифровізації є: підвищення доступності та ефективності медичних послуг, що передбачає полегшення доступу пацієнтів до медичних послуг, зменшення часу очікування та покращення ефективності надання медичної допомоги; покращення обміну медичною інформацією між медичними установами, лікарями та пацієнтами, що підвищить інформованість лікаря про поточний стан пацієнта для визначення протоколів лікування; забезпечення безпеки пацієнтів за рахунок удосконалення медичних

інформаційних систем, покращення систем моніторингу та виявлення ризиків для забезпечення безпеки пацієнтів та уникнення медичних помилок; розробка аналітичних систем для прийняття рішень; розвиток телемедицини, що особливо важливо у віддалених або важкодоступних регіонах; розробка інформаційних технологій, що можуть допомогти в управлінні та моніторингу епідемій, швидко реагувати на нові захворювання та впроваджувати ефективні заходи контролю; оптимізація процесів управління ресурсами, лікарями та медичним персоналом для підвищення ефективності управління.

76.29 Клінічна медицина

76.01.24.0544/0224U000057

Санітарно-епідеміологічна оцінка: кардіостимулятор зовнішній однокамерний PACE 101H/External Single Chamber Pacemaker PACE 101H, кардіостимулятор зовнішній двохкамерний PACE 203H/External Dual Chamber Pacemaker PACE 203H, кардіостимулятор зовнішній трьохкамерний PACE 300/External Triple Chamber Pacemaker PACE 300; прилади медичні для вливання розчинів; обладнання рентгенівське для діагностики: Заключний звіт/Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України"; Керівник Семашко Петро Віталійович - ДР 0123U105128, УДК 615.84, 616.12-036.882

6

Санітарно-епідеміологічна оцінка: кардіостимулятор зовнішній однокамерний PACE 101H/External Single Chamber Pacemaker PACE 101H, кардіостимулятор зовнішній двохкамерний PACE 203H/External Dual Chamber Pacemaker PACE 203H, кардіостимулятор зовнішній трьохкамерний PACE 300/External Triple Chamber Pacemaker PACE 300; прилади медичні для вливання

розчинів; обладнання рентгенівське для діагностики

76.01.24.0545/0224U000027

Клінічні, патогенетичні та фармакотерапевтичні особливості коморбідного перебігу захворювань внутрішніх органів: Заключний звіт/Буковинський державний медичний університет; Керівник Хухліна Оксана Святославівна - ДР 0119U101344, УДК 616/618,

464

Визначити спільні ланки патогенезу, клінічного перебігу хронічних захворювань органів травлення, печінки та дихальної систем за поєднання з кардіологічною, ендокринологічною, нефрологічною, гематологічною патологією шляхом комплексного вивчення змін біохімічних показників, оксидантного-антиоксидантного гомеостазу (ОАГ), судинно-тромбоцитарного та плазмового гемостазу (СТПГ), фібринолізу, протеолізу, показників метаболізму сполучної тканини (СТ) та специфічних (гормональних, ензимологічних, цитокінових, молекулярних тощо) маркерів захворювань, розробити програми ранньої діагностики та фармакотерапії виявлених захворювань за умов коморбідності.

76.01.24.0546/0824U000012

Хомич Ольга Вікторівна Акустична апаратна діагностика уражень легень при пневмонії у дітей.: Дис...Доктор філософії/ Національний медичний університет імені О. О. Богомольця - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 616.23/.25; 616-053.2

с. - Бібліогр.: назв

Дана дисертаційна робота присвячена акустичній апаратній діагностиці уражень легень при пневмонії у дітей. Своєчасна діагностика та лікування пневмонії є

актуальною проблемою педіатрії. Несвоєчасна або хибна діагностика пневмонії впливає на перебіг хвороби, розвиток ускладнень і значно погіршує якість життя пацієнтів. В цьому плані розробка нових методів діагностики пневмонії складають актуальну проблему. Тому саме удосконалення діагностики уражень легень при пневмонії у дітей на основі акустичного моніторингу легень, клінікоінструментальних та променевих методів, розробки нових діагностичних акустичних пристроїв обумовлює вибір теми та її актуальність. Мета дослідження: удосконалення діагностики уражень легень при пневмонії у дітей на основі клініколабораторних, променевих методів та акустичного моніторингу легень за допомогою пристрою акустичного спостереження із осьовою діаграмою направленості "Trembita Corona". Завдання дослідження: 1. Розробити показання та методику проведення й аналіз акустичних сигналів для локалізації зон ураження в легенях по потужностним, частотним і амплітудним характеристикам акустичного сигналу за допомогою пристрою акустичного моніторингу "Trembita Corona" у здорових і хворих на пневмонію дітей. 2. Надати характеристику акустичним сигналам над поверхнею легень у здорових дітей за допомогою апарату акустичного моніторингу "Trembita Corona". 3. Надати характеристику акустичним сигналам над поверхнею легень у дітей з різними формами позалікарняної пневмонії за допомогою апарату акустичного моніторингу "Trembita Corona". 4. Надати характеристику акустичним сигналам над поверхнею легень у дітей з пневмонією, викликаною вірусом SARS-CoV2 за допомогою апарату акустичного моніторингу "Trembita Corona". 5. Дослідити діагностичну цінність акустичного моніторингу легень за допомогою пристрою акустичного моніторингу "Trembita Corona" в октавних та третьоктавних діапазонах та провести кореляційну оцінку з іншими методами інструментально-променевої діагностики. В цілому, до дисертаційного дослідження було включено 330 дітей віком від 1 місяця

до 18 років (147 хлопчиків, 183 дівчинки), які проходили лікування в педіатричному відділенні КНП "Дитяча клінічна лікарня №5 Святошинського району міста Києва" та КНП "Дитяча клінічна лікарня №7 Печерського району міста Києва". Дітей було розділено на дві групи: I група включала в себе 230 пацієнтів з позалікарняною пневмонією (ПП); II група – 100 здорових дітей. I група була поділена на 3 підгрупи: 1 підгрупа: 100 дітей з сегментарною пневмонією, 2 підгрупа: 100 дітей з вогнищевою пневмонією, 3 підгрупа: 30 дітей з пневмонією викликаною вірусом Sars-CoV2.

76.01.24.0547/0824U000013

Альюсеф Майя Хайдарівна Клініко-патогенетичні аспекти гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом.: Дис...Доктор філософії/ Національний медичний університет імені О. О. Богомольця - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 616.43; 616-008.9; 616.39; 616-053.2

с. - Бібліогр.: назв

Дана дисертаційна робота присвячена дослідженню гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом. Метаболічний синдром (МС) – це комбінація станів, які часто виникають разом і підвищують ризик розвитку діабету, інсульту та серцево-судинних захворювань. Тому МС є значною клінічною та епідеміологічною проблемою населення індустріальних країн. Популяційні епідеміологічні дослідження з поширеності МС серед дітей України практично не проводились. Постійним предметом досліджень є патогенетичні зв'язки між станами, що входять до складу МС, та виявлення факторів ризику, що сприяють розвитку серйозних захворювань, таких як цукровий діабет 2-го типу, ішемічна хвороба серця, неалкогольна жирова хвороба печінки, синдром обструктивного апное сну, та інші. Ці стани значно знижують якість життя як дитячого, так і в подальшому,

дорослого населення, і можуть призвести до летальних наслідків. Медико-соціальна значущість дослідження полягає в зменшенні поширеності патології сну, пов'язаної з МС, та зменшенні частоти захворювань, до яких призводить МС, завдяки розумінню клініко-патогенетичних зв'язків патології сну та ожиріння та розробці необхідного комплексу профілактичних заходів серед таких пацієнтів. Робота виконана на кафедрі педіатрії №4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідницької роботи кафедри: «Розробка критеріїв діагностики та обґрунтування лікувальної тактики метаболічних порушень при патології серцево-судинної, ендокринної та сечової системи у дітей» (№ 0118U000151 держреєстрації НДР). Метою даної роботи є підвищення ефективності діагностики гормональних порушень та патології сну у дітей з метаболічним синдромом для покращення лікувально-профілактичних підходів. Завдання дослідження: 1. Вивчити особливості клінічних проявів метаболічного синдрому у дітей з метою ідентифікації пацієнтів з порушенням сну. 2. Дослідити стан вуглеводного та ліпідного обміну з метою визначення граничних значень НОМА-2 IR та наявності лептинорезистентності. 3. Визначити групи важкості метаболічних порушень у дітей з метаболічним синдромом, дослідивши особливості різних варіантів перебігу метаболічного синдрому згідно критеріїв діагностики IDF на основі НОМА-1 IR, НОМА-2 IR, показника функції бета клітин (%B) та чутливості до інсуліну (%S). 4. Вивчити структуру патології сну у дітей з МС шляхом кардіореспіраторного моніторингу апаратом SOMNOcheckmicro CARDIO та виявити денну сонливість за шкалою сонливості Епворта для дітей та підлітків (ESS-CHAD) та когнітивні порушення за Монреальською когнітивною оцінкою (MoCA). 5. Визначити кореляційні зв'язки клініко-інструментальних і лабораторних показників у дітей з метаболічним синдромом та патології сну та розробити

алгоритм дій по обстеженню дітей з МС для виявлення патології сну.

76.33 Гігієна і епідеміологія

76.01.24.0548/0224U000078

Наукові дослідження препарату Гро-Стоп Електро, СЕ: Заключний звіт/Національний медичний університет імені О. О. Богомольця; Керівник Омельчук Сергій Тихонович - ДР 0122U201950, УДК 613; 614

38

Дослідження умов праці при застосуванні препарату Гро-Стоп Електро, СЕ

76.35 Інші галузі медицини і охорони здоров'я

76.01.24.0549/0224U000052

Морфофункціональне і біохімічне обґрунтування дисфункцій нейросекреторних структур головного мозку й ендокринних залоз та гепаторенальної системи щурів при експериментальній патології, у віковому аспекті та шляхи її корекції: Заключний звіт/Буковинський державний медичний університет; Керівник Булик Роман Євгенович - ДР 0119U101346, УДК

182

з'ясувати морфологічні, морфометричні, ультрамікроскопічні та імуногістохімічні зміни вентролатерального преоптичного ядра гіпоталамуса та біохімічні показники гепаторенальної системи щурів у онтогенезі за умови модифікації фотоперіоду, а також при уведенні мелатоніну

76.01.24.0550/0224U000027

Клінічні, патогенетичні та фармакотерапевтичні особливості коморбідного перебігу захворювань внутрішніх органів: Заключний звіт/Буковинський державний медичний університет; Керівник Хухліна Оксана Святославівна - ДР 0119U101344, УДК 616/618,

464

Визначити спільні ланки патогенезу, клінічного перебігу хронічних захворювань органів травлення, печінки та дихальної систем за поєднання з кардіологічною, ендокринологічною, нефрологічною, гематологічною патологією шляхом комплексного вивчення змін біохімічних показників, оксидантного-антиоксидантного гомеостазу (ОАГ), судинно-тромбоцитарного та плазмового гемостазу (СТПГ), фібринолізу, протеолізу, показників метаболізму сполучної тканини (СТ) та специфічних (гормональних, ензимологічних, цитокінових, молекулярних тощо) маркерів захворювань, розробити програми ранньої діагностики та фармакотерапії виявлених захворювань за умов коморбідності.

76.01.24.0551/0224U000077

Застосування психотерапевтичних технологій у наданні допомоги постраждалим з проявами посттравматичного стресового розладу: Заключний звіт/Інститут психології імені Г. С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Омельченко Яніна Миколаївна - ДР 0121U107535, УДК 159.9, 615.85

39

Визначити особливості операціоналізованого застосування технологій психотерапевтичної допомоги різним категоріям постраждалих з проявами ПТСР в перспективі створення відповідних методичних розробок і рекомендацій.

76.01.24.0552/0824U000171

Литвак Юлія Володимирівна
Морфологічні особливості підшлункової залози в умовах введення глутамату натрію та після його відміни.: Дис...Доктор філософії/ Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет" - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 616.3(крім 616.31); 616.43; 616-008.9; 616.39; 616-002.5+6167 151.5

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена визначенню особливостей впливу глутамату натрію на підшлункову залозу в експерименті на білих щурах-самцях репродуктивного віку та після його відміни. Завдання дослідження базувалися на системному підході, були комплексними та адекватними меті роботи. Обсяги проведеного дослідження забезпечили отримання достовірних результатів. У дослідженнях безпосередньо та в різних їх комбінаціях використані сучасні наукові методи. Дослідження представлено послідовними етапами, що створило комплексність та системність. Перший етап дослідження присвячено аналізу наявних світових та вітчизняних джерел літератури із питань харчових добавок на організм людини, в тому числі й глутамату натрію на підшлункову залозу. Аналітичний огляд літератури допоміг визначити основні напрями та особливості дисертаційного дослідження. На другому етапі — дизайн дослідження. На третьому етапі було вивчено морфологічні особливості підшлункової залози білих щурів-самців репродуктивного віку при додаванні глутамату натрію в раціон у дозі 0,07 мг/кг. На четвертому етапі вивчалися морфологічні особливості підшлункової залози після відміни додавання глутамату натрію в раціон. Наступний, п'ятий етап — вивчення морфометричних показників підшлункової залози білих щурів-самців репродуктивного віку при дії глутамату натрію та після його відміни. Тактичним напрямком — є формування

відповідального ставлення населення до особистого здоров'я. Результати роботи мають практичне значення для морфологів, гастроентерологів, ендокринологів і хірургів, оскільки розширюють уявлення щодо перебудови підшлункової залози в умовах токсичної дії глутамату натрію та її слабких регенераторних можливостях у цих умовах, що необхідно враховувати в розробці нових методів діагностики та лікування захворювань підшлункової залози.

76.75 Соціальна гігієна. Організація і управління охороною здоров'я

76.01.24.0553/0224U000087

Теоретичні та методичні засади професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища: Заключний звіт/Миколаївський національний аграрний університет; Керівник Бацуровська Ілона Вікторівна, Доценко Наталія Андріївна, Самойленко Олексій Олександрович - ДР 0120U104332, УДК 378, 61:378

62

Розробити та запровадити в освітній процес сучасні теоретичні та методичні підходи до професійної підготовки інженерів в умовах інтерактивного цифрового середовища

76.01.24.0554/0824U000283

Тімченко Наталія Федорівна Медико-соціальне обґрунтування ризик-орієнтованої моделі профілактики невиношування вагітності.: Дис...Доктор філософії/ Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 618.3; 614; 614.2; 61

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання щодо покращення здоров'я жіночого населення репродуктивного віку шляхом розробки інноваційної персоналізованої ризик-орієнтованої моделі профілактики невиношування вагітності, ключовим елементом якої є імплементація мобільного застосунку «Індивідуальний прогноз щодо виникнення патології невиношування вагітності» на рівні первинної медичної допомоги при наданні акушерсько-гінекологічної допомоги вагітним. Метою дослідження було покращити здоров'я жіночого населення та зменшити рівень репродуктивних та демографічних втрат шляхом розробки ризик-орієнтованої моделі профілактики невиношування вагітності. Для досягнення мети дослідження проведено аналіз міжнародних та вітчизняних релевантних джерел наукової літератури щодо проблеми невиношування вагітності; здійснено епідеміологічний аналіз поширеності невиношування вагітності; з'ясовано прогностичні тенденції щодо невиношування вагітності в Україні та у Львівській області; встановлено поведінкові, інфекційні та екстрагенітальні фактори ризику невиношування вагітності; виявлено силу впливу та поєднану взаємодію між собою факторів, які мають негативний вплив на стан здоров'я вагітних жінок; опрацьовано практичний мобільний додаток для сімейних лікарів, лікарів акушер-гінекологів амбулаторно-поліклінічних закладів та вагітних жінок; науково обґрунтовано та розроблено ризик-орієнтовану модель профілактики невиношування вагітності та проведено її експертну оцінку. Для вирішення поставлених завдань була сформована програмно-цільова структура дослідження, яка передбачала виконання роботи у 5 етапів. Проведений аналіз міжнародних та вітчизняних наукових джерел засвідчив актуальність проблеми невиношування вагітності. Результати епідеміологічного аналізу поширеності невиношування вагітності в Україні та у Львівській області за 8 років (2014-2021 роки) показали чітку тенденцію до щорічного зростання співвідношення загального показника

невиношування до загального числа вагітностей. Отримано прогностичні показники, які засвідчують, що за інших незмінних умов у 2026 році в Україні показник співвідношення кількості невиношування до загального числа вагітностей становитиме 6,37 випадків невиношування на 100 вагітностей, а у Львівській області – 5,38 випадків невиношування на 100 вагітностей. За результатами дослідження було встановлено найбільш значущі поведінкові фактори ризику невиношування вагітності. З-поміж 30 досліджуваних чинників ризику невиношування вагітності за допомогою методу логістичної регресії було виокремлено 14 чинників, які дозволяють прогнозувати виникнення патології невиношування вагітності з точністю 90,3%: емоційна перенапруга/стрес; відсутність першого ультразвукового та біохімічного (ХГЛ і РАРР-білок) скринінгів; герпес 1 типу в анамнезі; хламідійна інфекція в анамнезі; COVID-19 в анамнезі; ангіна в анамнезі; алергічний риніт/синусит; аутоімунний тиреоїдит; наявність діабету I типу; застосування штучної інсемінації; надання переваги вину серед алкогольних напоїв; вживання додатково препаратів йоду в дозі менше 200 мкг на добу з моменту коли знала про вагітність до кінця вагітності та фолієвої кислоти у дозі менше 400 мкг на добу з моменту коли знала про вагітність до кінця 16 тижнів вагітності або взагалі їх не вживання; сімейний стан (неодружена); тривалість роботи біля комп'ютера протягом доби. На підставі отриманих 14 ключових чинників, які впливають на невиношування вагітності було створено мобільний застосунок «Індивідуальний прогноз щодо виникнення патології невиношування вагітності», який дозволяє прогнозувати ризик патології передчасного переривання вагітності та є ключовим елементом ризик-орієнтованої моделі попередження невиношування вагітності. За результатами дослідження було науково обґрунтовано та сформовано персоналізовану ризик-орієнтовану модель профілактики невиношування вагітності. У системі профілактичної моделі попередження невиношування вагітності

на первинному рівні надання медичної допомоги передбачено 3 ключових вектори роботи: збір інформації; аналіз отриманої інформації; опрацювання та реалізація управлінських рішень. У моделі передбачено обов'язковий контроль за виконанням та отримання зворотного зв'язку щодо ефективності запропонованої Моделі як від лікарів, так і від пацієнток. Важливим є впровадження відповідних змін у чинне законодавство України. Автор брала участь у підготовці законопроектів № 5873 від 30.08.2021 р. та № 6306 від 12.11.2021 р. у частинах, що стосувались електронного документообігу та програми медичних гарантій Основ законодавства України про охорону здоров'я. Впровадження розробленої нами ризик-орієнтованої моделі попередження невиношування вагітності приведе, на нашу думку, до покращення та зміцнення здоров'я жіночого населення, і тим самим зможе поліпшити демографічну ситуацію в країні.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.01.24.0555/0224U000202

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Суспільні науки" Національного університету фізичного виховання і спорту України: Заключний звіт/Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Борисова Ольга Володимирівна - ДР 0123U102379, УДК 796; 797; 798; 799, 796, 796.01, 796.01:61; 796.01:57

183

Обґрунтування теоретико-методологічних засад розвитку фізичної культури і спорту

77.01 Загальні питання фізичної культури і спорту

77.01.24.0556/0224U000029

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8 , 519.2 , 53 , 544

52

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

77.01.24.0557/0224U000036

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8 , 519.2 , 53 , 544

70

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

77.01.24.0558/0224U000034

Застосування фізико-математичних методів для аналізу багатокомпонентних систем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Бекетов Олександр Вадимович - ДР 0121U109830, УДК 796:51-7, 510.8 , 519.2 , 53 , 544

50

Дослідження можливостей застосування загальних аналітичних моделей при розрахунках, аналізі та експериментальних дослідженнях багатокомпонентних систем широкого кола застосування

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.01.24.0559/0224U000202

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Суспільні науки" Національного університету фізичного виховання і спорту України: Заключний звіт/Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Борисова Ольга Володимирівна - ДР 0123U102379, УДК 796; 797; 798; 799, 796, 796.01, 796.01:61; 796.01:57

183

Обґрунтування теоретико-методологічних засад розвитку фізичної культури і спорту

77.01.24.0560/0224U000229

Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів у неолімпійському спорті: Заключний звіт/Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту; Керівник Долбишева Ніна Григорівна - ДР 0121U109266, УДК 796.015

76

Вдосконалення теоретико-методичних основ підготовки спортсменів у неолімпійському спорті з метою формування системи наукових знань.

77.01.24.0561/0824U000037

Ватаманюк Сергій Всеволодович Підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави чоловіків зрілого віку засобами оздоровчого фітнесу: Дис...Доктор філософії/ Національний

університет фізичного виховання і спорту
України - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 796.07; 796.034.2

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено ефективність технології підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави чоловіків 26–35 років у процесі занять оздоровчим фітнесом. Мета дослідження – науково обґрунтувати та розробити технологію підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави чоловіків 26–30 років у процесі занять оздоровчим фітнесом. Об’єктом дослідження обрано біогеометричний профіль постави чоловіків 26–35 років у процесі занять оздоровчим фітнесом, а предметом – засоби та методи оздоровчого фітнесу, спрямовані на підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави чоловіків 26–30 років. Досягнення мети роботи та виконання завдань дисертації реалізовано завдяки використанню комплексу методів, який охоплює: аналіз науково-методичної літератури; педагогічне спостереження; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний); педагогічне тестування; антропометрію, метод реєстрації й аналізу статодинамічної стійкості тіла чоловіків 26–35 років (стабілоаналізатор із біологічним зворотним зв’язком «Стабілан 01-2»), візуальний скринінг біогеометричного профілю постави людини; методи математичної статистики. За результатами дослідження простежено негативну динаміку зростання кількості порушень постави в чоловіків 26–35 років. Наукова новизна дисертації полягає в тому, що уперше теоретично обґрунтовано та розроблено структуру і зміст технології підвищення рівня стану біогеометричного профілю постави чоловіків першого періоду зрілого віку в процесі занять оздоровчим фітнесом, виокремлено «зони ризику» виникнення функціональних порушень опорно-рухового апарату чоловіків 26–35 років із нормальною поставою. Практична значущість

результатів дослідження полягає в упровадженні розробленої технології в процес занять оздоровчим фітнесом чоловіків 26–35 років, що сприяло підвищенню рівня стану біогеометричного профілю їхньої постави та фізичної підготовленості. Запропоновану технологію може бути введено в практику функціонування фітнес-клубів, закладів дозвілля, а також застосовано для самостійних занять.

77.05 Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту

77.01.24.0562/0224U000202

Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку "Суспільні науки" Національного університету фізичного виховання і спорту України: Заключний звіт/Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Борисова Ольга Володимирівна - ДР 0123U102379, УДК 796; 797; 798; 799, 796, 796.01, 796.01:61; 796.01:57

183

Обґрунтування теоретико-методологічних засад розвитку фізичної культури і спорту

77.29 Методичні основи видів спорту

77.01.24.0563/0824U000038

Штанагей Дмитро Вікторович Формування індивідуальних стилів змагальної діяльності спортсменок, які спеціалізуються у боксі, із врахуванням функціональної асиметрії: Дис... Доктор філософії/ Національний університет фізичного виховання і спорту України - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 796.83; 796.07

с. - Бібліогр.: назв

Стиль діяльності є одним з найважливіших питань у сучасному спорті, адже саме стиль діяльності є відображенням індивідуальних властивостей спортсмена, недооцінювання яких негативно впливає на змагальний результат. Мета дослідження – обґрунтувати та розробити модель спортсменок високої кваліфікації, які спеціалізуються у боксі, із врахуванням прояву функціональної асиметрії для удосконалення процесу підготовки до змагань. У роботі визначено біомеханічні особливості ударних рухів та відмінності в енерговитратах при переміщенні по рингу спортсменок високої кваліфікації, які спеціалізуються у боксі, з різними типами функціональної асиметрії в залежності від індивідуального стилю змагальної діяльності. Установлено відмінності у техніці та рухових якостях спортсменок з різними типами функціональної асиметрії, які формують індивідуальні стилі змагальної діяльності в боксі. Розроблена модель спортсменок високої кваліфікації, які спеціалізуються у боксі. При адаптації спортсменок, які спеціалізуються у боксі, до специфічних навантажень істотно значення мають їх психофізіологічні особливості, що визначають регуляцію рухів, почуття часу, часову організацію рухових реакцій і специфіку змагальної діяльності. Ці особливості мають прояв в атакуючій і контратакуючій манері ведення бою. Таким чином, практичне використання отриманих результатів скорочує час і витрати на спортивну підготовку спортсменок, які спеціалізуються у боксі, підвищує її ефективність, піднімає рівень і стабільність спортивних результатів. Психомоторні вправи, які були спрямовані на підвищення швидкості зорового гнозису спортсменок з лівим домінуванням, не лише удосконалили рухові здібності, але і поліпшили результативність спортивних дій та підвищили особисті рекорди спортсменок, які спеціалізуються у боксі.

77.01.24.0564/0824U000263

Яанг Тангксун __ Сучасні тенденції розвитку важкої атлетики в Китаї з урахуванням світових і національних

особливостей: Дис...Доктор філософії/ Національний університет фізичного виховання і спорту України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 796.8

с. - Бібліогр.: назв

Мета роботи полягає у дослідженні та науковому обґрунтуванні сучасних тенденцій розвитку важкої атлетики в Китаї на основі закономірностей підготовки важкоатлетів високої кваліфікації з урахуванням національних і світових особливостей. У межах досягнення вказаної мети передбачалось поетапне розв'язання таких завдань: проаналізувати умови виникнення та становлення важкої атлетики в Китаї з урахуванням світових тенденцій розвитку виду спорту; узагальнити національний досвід і сучасний стан розвитку важкої атлетики Китаю на міжнародній арені; визначити основні чинники функціонування спорту вищих досягнень в Китаї за показниками змагальної діяльності елітної групи важкоатлетів; обґрунтувати закономірності підготовки важкоатлетів високої кваліфікації в країні на найближчу перспективу з урахуванням світових та національних особливостей. Дослідження мети роботи та розв'язання завдань дослідження реалізовано завдяки використанню групи методів, серед яких: узагальнення даних науково-методичної літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних джерел щодо витоків розвитку важкої атлетики в країні; біографічний, ретроспективний і порівняльно-історичний методи; вивчення передового досвіду роботи провідних спортсменів і тренерів Китаю; соціологічні методи (опитування експертів); педагогічні методи спостереження щодо аналізу і синтезу показників змагальної діяльності; методи математичної статистики. Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі вперше: визначено умови виникнення важкої атлетики в Китаї. Практичне значення дослідження полягає у науково-методичному обґрунтуванні наукових

положень і висновків щодо шляхів формування та розвитку важкої атлетики в Китаї. Рекомендації та пропозиції можуть слугувати підставою для формування стратегії розвитку силових видів спорту в країні, а також будуть корисними для тренерів і спортсменів країни, які працюють у сфері фізичної культури і спорту та національних федераціях у силових видах спорту.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.01.24.0565/0224U000080

Обґрунтування доцільності застосування безпілотних літальних апаратів коптерного типу обладнаних модулем хімічного пошуку, виявлення та позначення мінно-вибухових пристроїв: Заключний звіт/Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; Керівник Мартинюк Іван Миколайович - ДР 0122U200475, УДК 355/359; 623

166

Розроблення обґрунтованих методичних рекомендацій щодо дій інженерно-розвідувальних підрозділів та загальних вимог до безпілотних літальних апаратів коптерного типу з модулем хімічного пошуку, виявлення та позначення мінно-вибухових пристроїв

78.19 Воєнна наука

78.01.24.0566/0224U000111

Розробка інтегрованої моделі системи стратегічного планування: Заключний звіт/Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Щипанський Павло Володимирович - ДР 0122U001907, УДК 355; 623.001;355.24/.27;355.3;355.2; 623

212

Обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення системи стратегічного планування в Міністерстві оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони

78.21 Військово-прикладні науки

78.01.24.0567/0824U000165

Попроцький Ігор Станіславович Розвиток вищої військово-морської освіти у Болгарії та Румунії в умовах переходу на стандарти НАТО: Дис...Доктор філософії/ Комунальний вищий навчальний заклад "Херсонська академія неперервної освіти" Херсонської обласної ради - Захищена; 1.- 0.2024

УДК: 37.013.74; 355:37

с. - Бібліогр.: назв

Комплекс різновекторних перетворень в Україні: заходів, спрямованих на зміцнення обороноздатності, створення умов протистояння військовій агресії під час російсько-української війни, закріплення у Конституції курсу країни на вступ до ЄС і НАТО, співробітництва з країнами партнерами та пошуку ефективних стратегій розвитку України як морської держави висуває перед закладами освіти завдання здійснювати підготовку військово-морського фахівця відповідно до міжнародних стандартів та стандартів країн-членів НАТО. Об'єкт дослідження – вища військова освіта. Предмет дослідження – вища військово-морська освіта у Болгарії та Румунії в умовах переходу на стандарти НАТО. Мета дослідження: вивчити, узагальнити та об'єктивізувати досвід вищої військової освіти країн-членів НАТО (Болгарії та Румунії) кінця ХХ – початку ХХІ століття з виокремленням особливостей розвитку вищої військово-морської освіти в умовах переходу на стандарти НАТО та можливості екстраполяції його в систему

вищої військово-морської освіти України. У дисертації комплексно досліджено науково-теоретичні основи розвитку вищої військово-морської освіти країн Чорноморського регіону, зокрема Болгарії, Румунії та України за стандартами країн-членів НАТО. Визначено групи базових понять та конкретизовано їхній зміст відповідно до умовного поділу на дві групи – загально-педагогічні поняття та спеціально-професійні. Виокремлено основні передумови створення вищої військової освіти: 1) історико-політичні та безпекові, 2) соціально-економічні, 3) функціональні (професійні), пов'язані з історичною ретроспективою, політичною трансформацією та безпековим середовищем країн, ставленням суспільства до освіти, її фінансування, можливості працевлаштування випускників за специфікою підготовки у закладах вищої військової (військово-морської) освіти. З урахуванням історико-політичних і безпекових, соціально-економічних та функціональних (професійних) передумов розвитку вищої військової освіти обґрунтовано й схарактеризовано історичну хронологію розвитку досліджуваних країн починаючи з моменту становлення вищої освіти як невіддільного компонента розвитку суспільства й до зафіксованого вступу до НАТО. Вища військова освіта, по-перше, має на меті підготовку офіцера – лідера, налаштованого на перемогу та наповненого найвищими ідеями відданості, честі та служіння народові своєї Держави, а по-друге, набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь, навичок та компетентностей, визначених Професійними стандартами, необхідних для опанування первинної посади командного складу у ЗС (за визначеною спеціалізацією). Кожна країна проходить окремий шлях в розбудові своєї автентичності (Державності) та має власну систему вищої освіти. Результатом дослідження є аналіз системи військово-морської освіти Болгарії, Румунії та України, зокрема освітніх стандартів, освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки військово-морського офіцера країн-членів НАТО і

України; імплементація світових практик, досвіду досліджуваних країн та окреслення перспектив освітньої діяльності військово-морських закладів у вищу військову освіту України. Порівняльний аналіз змістової та освітньо-організаційної складової підготовки військово-морського фахівця з вищої освіти наведено на прикладах спеціалізованих закладів вищої освіти – Вищому військово-морському училищі «Н. Й. Вапцарова» Болгарії та Військово-Морської академії Румунії «Мирча чел Бетран». За результатами порівняльного аналізу освітнього процесу з'ясовано, що: програмні компетентності освітніх програм у закладах Румунії та України співпадають, в освітніх програмах Болгарії та України існуючі розбіжності, обумовленні баченням стейкголдера (замовника) майбутньої сфери діяльності військово-морського офіцера, яка передбачає виконання службових обов'язків на посадах сектору безпеки та оборони за стандартами НАТО. Досліджено, що матеріально-технічна (навчально-матеріальна) база Болгарії та Румунії укомплектована зразками озброєння, військової техніки та матеріально-технічними засобами країн-членів НАТО. Окреслено перспективи розвитку системи вищої військово-морської освіти України в умовах переходу на стандарти НАТО. Розроблено Рекомендації по реформуванню системи вищої військово-морської освіти України в умовах переходу на стандарти НАТО.

78.25 Озброєння та військова техніка

78.01.24.0568/0224U000026

Обґрунтування алгоритму роботи посадових осіб пункту управління артилерійської розвідки (ПУАР) при використанні програмно-апаратного комплексу “Кропива”: Заключний звіт/Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; Керівник Соколовський Сергій Миколайович - ДР 0123U101567, УДК 623.618, 623:004

87

Дослідження особливостей роботи посадових осіб пункту управління артилерійської розвідки під час управління підрозділами артилерійської розвідки при використанні комплексу “Кропива”

78.01.24.0569/0224U000026

Обґрунтування алгоритму роботи посадових осіб пункту управління артилерійської розвідки (ПУАР) при використанні програмно-апаратного комплексу “Кропива”: Заключний звіт/Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного; Керівник Соколовський Сергій Миколайович - ДР 0123U101567, УДК 623.618, 623:004

87

Дослідження особливостей роботи посадових осіб пункту управління артилерійської розвідки під час управління підрозділами артилерійської розвідки при використанні комплексу “Кропива”

78.01.24.0570/0224U000114

Інформаційна технологія автономної навігації безпілотного літального апарату за наземними природними та інфраструктурними орієнтирами: Заключний звіт/Сумський державний університет; Керівник Довбиш Анатолій Степанович - ДР 0122U000786, УДК 623.746-519, 004.93'1; 004.932

150

Надання властивості автономності БСН шляхом розпізнавання наземних природних та інфраструктурних орієнтирів для визначення місцезнаходження БПЛА і усунення його відхилення від заданого маршруту польоту без виходу в глобальну мережу GPS

78.01.24.0571/0824U000100

Хричов Владислав Сергійович
Радіолокаційна помітність об'єктів складної форми із покриттям та без нього: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 53.072;53:004; 623.62

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено розробці нових методів моделювання електромагнітного розсіяння на об'єктах складної форми, визначенню радіолокаційної помітності таких об'єктів, які можуть бути оснащені різними радіопоглинаючими покриттями, мати геометричні модифікації, розташовуватись на різних підстильних поверхнях. В першому розділі дисертації проведено огляд літератури, показано що створення малопомітної військової техніки є актуальним впродовж багатьох років. Для того, щоб розрахувати дифракцію електромагнітних хвиль на об'єктах необхідно розв'язати відповідну дифракційну задачу. Отримати точні рішення можливо тільки для тіл простої геометричної форми, таких як сфера, сфероїд, тор, тощо. Для багатьох реальних завдань можливо лише використовувати наближені методи моделювання розсіяння електромагнітних хвиль. Проведено огляд основних методів, що використовуються для розрахунку дифракції електромагнітних хвиль на різноманітних об'єктах, в тому числі на об'єктах складної форми. Розглянуто методики розрахунку ЕПР об'єктів в комерційних програмах, таких як CST Microwave Studio, FEKO та Ansys Savant. В другому розділі дисертації було розроблено алгоритм створення та обробки моделі великогабаритного об'єкту складної форми для оцінки його радіолокаційної помітності. Розглянуто можливість використовувати kd-дерева, щоб прискорити алгоритм SBR. Це дозволило оптимізувати пошук перетинів променів і фацетів об'єкта як для первинного так і «вторинного» випромінювання, при цьому видимі грані зберігаються для всіх необхідних кутів.

Також у роботі розглядається можливість повторного використання деяких даних у майбутніх моделюваннях при зміні тих чи інших параметрів моделі або падаючої хвилі. У третьому розділі використано розроблений метод моделювання дифракції електромагнітного поля на складному об'єкті, покритому напівпрозорим наметом, який є моделлю радіопоглинаючого матеріалу. Запропонований алгоритм має високу числову ефективність: він дозволяє спочатку забезпечити моделювання дифракції хвиль для «голового» об'єкта без маскуванню (що займає більшу частину часу розрахунку), а потім швидко перерахувати отримані результати для наметів з різними геометричними формами і різними електромагнітними властивостями. Також помічено, що для деяких напрямків спостерігалось деяке підвищення ЕПР об'єкта, коли його вкривали покриттям. Це пов'язано з тим, що розсіяне поле отримується як векторна сума полів, відбитих від фацетів, і для деяких випадків поля з різних граней раніше підсумовувалися з протилежними фазами, але після накривання моделі покриттям, вони змінювали свої фази і підсумовуються з іншими фазами. Більш того, застосування наметів з великим коефіцієнтом відбиття (R) призводить до збільшення реальної площі розсіювача, а отже і до збільшення ЕПР. У четвертому розділі запропоновано для ідентифікації розсіювальних властивостей різних об'єктів доцільно використовувати методи статичного аналізу. У роботі розсіяне поле від об'єкту розглядається як випадковий сигнал по відношенню до кута спостереження, бо навіть при фіксованій позиції радарів кут падіння на об'єкт сильно залежить від багатьох факторів. Для визначення параметрів розподілу використовується метод найменших квадратів (МНК). Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному: - Вперше було розроблено алгоритм створення та обробки моделі великогабаритного об'єкту складної форми для оцінки його радіолокаційної помітності. - Вперше створено та оптимізовано алгоритм обробки цієї

моделі перед безпосередньо розрахунком повного відбитого поля. - Вперше описані основні етапи моделювання та зазначено, які дані можна зберігати для подальшого використання у майбутніх моделюваннях, коли змінюються ті чи інші параметри моделі або падаючої хвилі. - Вперше проведено порівняння різних підходів до створення моделей об'єкта, проведена оцінка їх ефективності. У якості тестових об'єктів використовувались як прості об'єкти, так і модель реально існуючої техніки. - Вперше показано, що використання КД-дерев із поділом за медіанним фацетом значно пришвидшує алгоритм пошуку видимих фацетів як для первинного випромінювання, так і для вторинного (перевідбиття). - Вперше запропоновано та доведено ефективність збереження певної інформації на різних етапах моделювання для підвищення ефективності перерахунку розсіяного поля об'єктом складної форми. - Вперше розроблено методіку зберігання інформації щодо геометричних та електродинамічних параметрів об'єкту, що аналізується. - Вперше показано, що для довільної підстильної поверхні з заданим коефіцієнтом відбиття можна отримати розсіяне поле у вигляді ступеневого ряду за коефіцієнтом відбиття, де коефіцієнти біля різних доданків можна виразити через набір амплітуд напруженості електричних полів для декількох підстильних поверхонь. - Вперше було запропоновано методи оптимізації моделі об'єкту складної форми для зменшення його радіолокаційної помітності.

78.27 Збройні сили

78.01.24.0572/0824U000167

РИБАЧЕНКО Сергій Пантелійович
Адміністративно-правовий механізм діяльності Державної прикордонної служби України з запобігання правопорушенням на державному кордоні: Дис...Доктор філософії/ Міжнародний гуманітарний університет - Захищена; 1-- 0.2024

с. - Бібліогр.: назв

Робота присвячена комплексному дослідженню адміністративно-правового механізму діяльності Державної прикордонної служби України з запобігання правопорушенням на державному кордоні. В роботі комплексно проаналізовано та систематизовано різні теоретико-методологічні, експертні та практично-прикладні підходи щодо розуміння адміністративно-правового механізму запобігання правопорушенням у сфері прикордонних відносин. Доведено, що захист державного кордону України – невід’ємна частина загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки і полягає у скоординованій діяльності військових формувань та правоохоронних органів держави. У свою чергу, охорона ДКУ є складовою загальнодержавної системи захисту державного кордону і полягає у здійсненні ДПСУ на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах, а також ЗС України у повітряному і підводному просторі відповідно до наданих їм повноважень заходів з метою забезпечення недоторканності ДКУ. Важливим елементом охорони ДКУ є правоохоронна діяльність підрозділів ДПСУ з запобігання вчинення правопорушень. З’ясовано, що запобігання адміністративним правопорушенням здійснюється у сфері управління охороною ДКУ з метою забезпечення дотримання врегульованих нормами адміністративного права суспільних відносин, які виникають в цій сфері державної діяльності. Запобігання правопорушенням є найбільш дієвий шлях забезпечення правопорядку і законності, головним чином за тим, що сприяє виявленню та усуненню їх витоків, коренів, попередження самої можливості вчинення протиправного діяння. Визначено, що основу правового врегулювання діяльності з запобігання правопорушенням на ДКУ складає прикордонне законодавство, яке включає в себе декілька рівнів. Перший рівень – конституційний, він утримує у собі норми

Конституції України, що закріплюють її суверенітет, державну територію, державні кордони, систему державних органів та їх повноваження, тощо. Другим рівнем правових засад є закони (у тому числі кодифіковані), які конкретизують конституційні положення і визначають ключові складові діяльності у сфері протидії адміністративним правопорушенням. Наступним рівнем правових засад запобігання правопорушенням на ДКУ є численні підзаконні нормативно-правові акти, які приймаються на різних рівнях і вирішують спеціальні питання запобіжної діяльності. Досліджено суб’єктну складову механізму запобігання правопорушенням на ДКУ. Доведено, що основними суб’єктами запобігання, насамперед, є саме профільні, спеціалізовані державні органи, які протидію вчиненню адміністративних правопорушень (у відповідних сферах) мають своєю функцією і працівники яких здійснюють це професійно, а також вищі органи законодавчої та виконавчої влади (парламент і уряд), що відіграють ключову роль у цьому процесі, на рівні яких приймаються визначальні політичні рішення та нормативні акти з названих питань, а також місцеві органи влади.

81 ЗАГАЛЬНІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК

81.14 Проектування. Конструювання

81.01.24.0573/0824U000011

Лись Дар’я Анатоліївна Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних

двофазних систем: Дис...Доктор філософії/
Національний університет "Одеська
політехніка" - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 004.942; 519.711.3 ; 519.713;
519.711:53

с. - Бібліогр.: назв

Лись Д. А. Моделі, методи та засоби математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 121 — Інженерія програмного забезпечення. — Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, 2023. В роботі було вирішено важливу науково-практичну задачу, яка полягає у створенні моделей та методів числового моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем — ґрунтуючись на підході узагальнення, а також у розробці інструментальних програмно-алгоритмічних засобів моделювання, які забезпечують конструктивний розв’язок задач в практиці досліджень та інженерних розрахунків для широкої гами енергетичних процесів і об’єктів природного походження та технологічного призначення. За результати дослідження низки промислово важливих (зокрема, в енергетиці, добувній, хімічній, переробній галузях промисловості тощо) та поширених у природі (наприклад, рух ґрунтових вод, розповсюдження рідких та газо- і пароподібних забруднень, випаровування з відстійників та фільтраційних споруд тощо) процесів і об’єктів показано, що їх фізичний перебіг визначають динамічні стани у парорідинних двофазних системах. При цьому було відзначено, що хвильова динаміка двофазних систем являє собою новий розділ механіки гетерогенних систем та теплофізики, який набуває останнім часом інтенсивного розвитку. Разом з тим було зазначено, що брак розвинутої теоретичної бази та вичерпних практичних досліджень у цій області потребують залучення сучасних

результатів нелінійної хвильової динаміки, розробки нових способів врахування міжфазної взаємодії, використання сучасних моделей хвильових рухів, зокрема таких як «ударні хвилі» та «пакетні хвилі». Водночас показано дієвість та конструктивність застосування апарату варіаційних нерівностей для розробки адекватних математичних моделей нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем. Виконано аналіз питань математичного опису та машинних методів математичного моделювання динамічних станів парорідинних двофазних систем, який дозволив визначити проблематику задач теоретичного та практичного характеру, що виникають при цьому. Запропоновано та узагальнено математичні моделі рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем для найбільш поширених їх проявів: режиму утворення та розповсюдження хвиль, бульбашкового режиму та випадку з границею розділу компонент у рідинній складовій. Також запропоновано методи їх (моделей) числової реалізації, саме: для рівновагових динамічних станів метод зводиться до дискретизації неперервних математичних моделей за явно-неявною схемою та подальшого розв’язування результуючої системи дискретних алгебраїчних рівнянь за ітераційним процесом Зейделя, а для нерівновагових динамічних станів метод полягає у розв’язуванні оптимізаційної задачі і зводиться до пошуку максимуму функції Гамільтона, записаної для розширеної узагальненої математичної моделі досліджуваного динамічного стану. Розроблено комплекс комп’ютерних проблемно-орієнтованих інструментальних програмних засобів моделювання за допомогою яких виконано числове дослідження запропонованих математичних моделей рівновагових та нерівновагових динамічних станів парорідинних двофазних систем при розв’язування низки реальних прикладних задач, що підтвердило коректність та спроможність цих моделей для практичного застосування. Ключові слова: динамічний стан, парорідинна двофазна

система, хвильовий процес, бульбашковий режим, математична модель, моделювання, числовий метод.

81.33 Корозія і захист від корозії

81.01.24.0574/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

81.01.24.0575/0224U000096

Дослідження ролі водневого чинника в експлуатаційній деградації конструкційних сталей: Заключний звіт/Фізико-механічний інститут ім. Г. В. Карпенка Національної академії наук України; Керівник Звірко Ольга Іванівна - ДР 0121U108961, УДК 620.193.001.5; 620.193

421

З використанням сучасних фізичних, механічних та електрохімічних методів досліджень з'ясувати роль водню в експлуатаційному окрихченні та руйнуванні конструкційних сталей різного структурно-фазового стану після їх тривалої експлуатації за впливу технологічно обумовлених механічних

навантажень, температур та корозивно-наводнювальних середовищ.

81.01.24.0576/0224U000098

Протидія транспорту агресивних іонів SO42- і Cl- в армованому сталевому арматурою портландцементному бетоні для морського будівництва: Заключний звіт/Київський національний університет будівництва і архітектури; Керівник Кривенко Павло Васильович - ДР 0123U103298, УДК 624.012.3/.4, 693.5;693.55:728.3, 666.98, 69:620.193/.197, 691.5, 691.32; 691.328, 691:667.637.27, 626/627:620.193/.197, 615.463:616.31, 667.633.6,

67

Мета проведення НДР полягає у розробці ефективних засобів запобігання корозії сталевій арматурі в портландцементному бетоні морських споруд шляхом гальмування транспорту агресивних іонів Cl- і SO42- морської води.

81.79 Кадри

81.01.24.0577/0224U000220

Розвиток правничої освіти як складова правової реформи: Заключний звіт/Науково-дослідний інститут правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії правових наук України; Керівник Хоменко Михайло Михайлович - ДР 0121U100031, УДК , 61:378, 378

261

Визначення перспективних напрямів розвитку правничої освіти як складової правової реформи

81.01.24.0578/0824U000166

Чепурка Олег Юрійович Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін:

Дис...Доктор філософії/ Рівненський державний гуманітарний університет -
Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 377.1; 378.02:372.8; 378

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації вперше здійснено теоретичне узагальнення та наукове вирішення проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін. Розглянуто провідні наукові підходи до проблеми дослідження у сукупності двох рівнів: загальнонаукового (холістичний і гуманістичний підходи) та конкретно-наукового (компетентнісний, аксіологічний та діяльнісний підходи). Представлено результати категорійно-поняттєвого аналізу проблеми дослідження: аналіз базових понять дослідження («збереження здоров'я», «компетентність», «професійна компетентність», «здоров'язбережувальна компетентність», «бакалаври фізіотерапії», «фахові дисципліни»); визначення професійної компетентності майбутнього фахівця-фізіотерапевта як комплексу професійних знань, вмінь та навичок професійної діяльності в галузі фізіотерапії, а також особистісних і професійних характеристик, що уможливають ефективне виконання фахівцем-фізіотерапевтом своїх професійних обов'язків, забезпечують його професійне зростання та самореалізацію. На підставі аналізу змісту українських та міжнародних документів про підготовку фахівців-фізіотерапевтів з'ясовано зміст основних дескрипторів, що визначають належний рівень професійної компетентності фахівців-фізіотерапевтів на бакалаврському рівні підготовки. Обґрунтовано чотири базові компоненти здоров'язбережувальної компетентності бакалаврів фізичної терапії: ціннісно-мотиваційний, когнітивно-змістовий, діяльнісно-процесуальний, рефлексивно-поведінковий компонент. Доведено, що оскільки майбутні бакалаври фізичної терапії є фахівцями сфери охорони

здоров'я, то у контексті досліджуваної проблеми найбільш доцільною є змішана модель формування їхньої здоров'язбережувальної компетентності, коли до фахових дисциплін додається вплив загалом освітнього середовища закладу вищої освіти, освіта впродовж життя, позааудиторна діяльність молоді. Спроектовано модель формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін як науково обґрунтовану систему конструктів (стратегічного, тактичного і оперативного), що відображає взаємозв'язок цілі дослідження (формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії у процесі вивчення фахових дисциплін) із соціальними, теоретичними, організаційними і методичними засадами її досягнення. Реалізовано експериментальне дослідження моделі, форм і методів формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх бакалаврів фізичної терапії. Діагностика стану сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фізичних терапевтів у процесі вивчення фахових дисциплін відбувалася за участі 287 майбутніх бакалаврів з фізичної терапії – здобувачів I-IV курсів спеціальності 227 Терапія та реабілітація; 29 викладачів, які здійснюють викладання фахових дисциплін. Практичне значення дослідження визначається тим, що укладено діагностичний інструментарій, який склали: анкета на виявлення рівня сформованості відповідального ставлення до здоров'я З. Крупник; методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокича; комп'ютерне тестування знань з фахових дисциплін; моніторинг якості знань і навчальної успішності здобувачів з фахових дисциплін; анкета Ю. Копчинської для вивчення технологічної готовності та професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії; методика дослідження впевненості на усвідомлюваному рівні; аутоаналітичний опитувальник здорової особистості; методика діагностики ставлення до інших

людей з інвалідністю О. Купрєєвої.
Обґрунтовані зміст та структура
здоров'язбережувальної компетентності
майбутніх фізіотерапевтів дають змогу
забезпечити моніторинг якості професійної
підготовки майбутніх фахівців у ЗВО.
Основні положення та висновки
дослідження доцільно використовувати в
процесі професійної підготовки майбутніх
бакалаврів фізичної терапії, при укладанні
навчально-методичних видань, а також у
процесі підвищення кваліфікації та
організації освіти впродовж життя
фахівців з фізичної терапії. Ключові слова:
здоров'язбережувальна компетентність,
формування здоров'язбережувальної
компетентності, модель формування
здоров'язбережувальної компетентності,
майбутні бакалаври фізичної терапії,
фахові дисципліни, освітнє середовище
закладу вищої освіти.

81.83 Монтаж, ремонт промислового устаткування

81.01.24.0579/0224U000216

Оцінювання фізико-механічних макро- та
мікромеханізмів дії воденьвмісних
середовищ на міцність і працездатність
низько- та складнолегованих сталей:
Заключний звіт/Фізико-механічний
інститут ім. Г. В. Карпенка Національної
академії наук України; Керівник Дмитрах
Ігор Миколайович - ДР 0121U108959, УДК
658.58

211

Встановлення особливостей фізико-
механічних макро- та мікромеханізмів
взаємодії водню з дефектами різного
масштабу, що наявні у деформованих
матеріалах (скупчення дислокацій,
нанопори, мікро- та макротріщиноподібні
дефекти) і розроблення на цій основі
підходів для створення водневостійких
сталей та сплавів нового покоління.

81.92 Пожежна безпека

81.01.24.0580/0824U000029

Поліванов Олександр Геннадійович
Підвищення ефективності пожежогасіння
за рахунок дискретної подачі вогнегасних
речовин: Дис...Доктор філософії/
Національний університет цивільного
захисту України - Захищена; 1-.-0.2024

УДК: 614.843

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена
вирішенню важливого науково-
практичного завдання в галузі пожежної
безпеки, а саме: підвищення ефективності
гасіння пожеж класу А багатоповерхових
будівлях шляхом зменшення часу вільного
розвитку пожежі за рахунок дискретної
подачі вогнегасних речовини в осередок
пожежі. У вступі подано загальну
характеристику дисертаційної роботи.
Обґрунтована актуальність теми
дисертації, сформульовано мету роботи та
основні завдання дослідження, показано
зв'язок роботи з науковими програмами.
Наведено дані про особистий внесок
здобувача, апробацію роботи та публікації.
У першому розділі АНАЛІЗ ТЕХНІЧНИХ
ЗАСОБІВ І СПОСОБІВ
ПОЖЕЖОГАСІННЯ, ЩО
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ДОСТАВКУ
ВОГНЕГАСНИХ РЕЧОВИН надано
аналітичний огляд стану пожеж за період з
2018 по 2022 рік в Україні. Визначені та
проаналізовані проблеми розвитку пожеж
у багатоповерхових будівлях у містах
України. Встановлено взаємозв'язок
наступних параметрів: площі горіння,
поверху будівлі, час локалізації пожежі
для міських населених пунктів, які було
поділено на відповідні групи за
чисельністю населення та площею
території із використанням методів
кластерного аналізу. У другому розділі
ОБґРУНТУВАННЯ СПОСОБУ
ДИСКРЕТНОЇ ПОДАЧІ ВОГНЕГАСНИХ
РЕЧОВИН наведені матеріали та методи
дослідження, які використовувались для
досягнення мети та вирішення завдань
дисертаційної роботи. Надана технічна
характеристика устаткування для

дискретної подачі вогнегасних речовин. Описано дослідження критичних швидкостей та навантажень на контейнер для дискретної доставки вогнегасної речовини, які забезпечують руйнацію контейнера при зіткненні з твердою поверхнею. Наведено опис геометричної моделі контейнера у формі кулі, розроблено його скінченно-елементна модель. Визначено необхідні властивості матеріалу для створення прототипу контейнеру шляхом 3D друку. Отримано результати дослідження ударного навантаження на контейнер. Здійснено оцінку параметрів руйнування шибки вікна при влучанні в нього контейнера, оскільки дискретна доставка вогнегасної речовини відбувається скрізь віконний отвір. При цьому побудовано геометричну модель, скінченно-елементну модель шибки, визначено початкові умови та проаналізовано результати розрахунків. При аналізі отриманих результатів можна зробити висновок, що при ударі контейнера по склу, відбувається руйнація як контейнера, так і шибки, що забезпечує доставку наступних контейнерів в осередок пожежі. У третьому розділі

ЕФЕКТИВНІСТЬ СПОСОБУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПОДАЧІ ВОГНЕГАСНОЇ РЕЧОВИНИ представлені дослідження експериментальної перевірки ефективності використання способу локалізації пожежі класу А дискретною подачею вогнегасної речовини. Проведено дослідження у вогневому модулі контейнерного типу, в результаті якого отримали результати у вигляді суттєвого зниження температури пожежі характерної для горіння типового пожежного навантаження при локалізації осередку запропонованим способом. У четвертому розділі

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ СПОСОБУ ДИСКРЕТНОЇ ПОДАЧІ ВОГНЕГАСНОЇ РЕЧОВИНИ розроблено спосіб моделювання траєкторії доставки контейнера (капсули) з вогнегасною речовиною до вікон верхніх поверхів будинків, де виникла пожежа, за умови, що в якості засобу доставки використовується імпульсно-пневматична установка. Описано кути вильоту контейнера

(капсули), які забезпечують перетин настільної і навісної траєкторій у заданій точці цілі (у палаючому вікні будівлі). Розраховано стартову швидкість, здатну забезпечити досягнення палаючого вікна будівлі. Описано траєкторію доставки контейнера (капсули) до вікна заданої висоти над рівнем землі за умови відомої відстані від зрізу ствола установки до стіни будівлі. Знайдено значення мінімальної початкової швидкості вильоту контейнера (капсули), яке забезпечує його доставку до вікна з пожежею. Враховано вплив швидкості і напрямку вітру на зовнішню балістику. Для здійснення практичних розрахунків розроблено комп'ютерну програму для знаходження значень початкових швидкостей і кутів пострілів, за умови введення вихідних даних (відстані до будівлі, поверху). Запропоновано використання планшета для оперативних розрахунків параметрів траєкторій доставки контейнера, з метою ефективного розрахунку параметрів розміщення установки для дискретної подачі вогнегасних речовин. Наукова новизна отриманих результатів. 1. Вперше запропоновано спосіб дискретної (капсульованої) подачі вогнегасної речовини в осередок пожежі, що дозволяє зменшити час її вільного розвитку. 2. Вперше запропоновано і експериментально підтверджено ефективно застосування контейнерів (капсул), споряджених вогнегасним порошком, для дистанційної локалізації осередків пожеж класу А в багатоповерхових будівлях. 3. Удосконалено теоретичний опис зовнішньої балістики контейнера (капсули) для доставки вогнегасних речовин в осередок пожежі на верхні поверхи багатоповерхових будівель.

81.01.24.0581/0824U000025

Федченко Світлана Миколаївна
Удосконалення методу розрахунку на вогнестійкість залізобетонних балок та ригелів: Дис... Доктор філософії/
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного

університету цивільного захисту України -
Захищена; 1.-0.2024

УДК: 614.841.1

с. - Бібліогр.: назв

Ідея роботи полягає у забезпеченні нормативного значення класу вогнестійкості залізобетонних балок та ригелів для підвищення надійності будівель на основі прогнозування вогнестійкості за методом ідентифікації 3 залежності коефіцієнта зниження міцності бетону від температури. Для реалізації даного методу запропоновано в якості даних, що входять у набір результатів вимірювань під час здійснення вогневих випробувань, використовувати аналогічні дані, отримані за допомогою математичного моделювання на основі методу скінчених елементів та заданих властивостей матеріалів враховуючи рекомендації настанов кривої зниження міцності бетону залежно від температури. Такими даними є залежності від часу температурних показників в окремих точках перерізу та залежність максимального прогину ригеля від часу в умовах теплового впливу стандартного температурного режиму пожежі. Наукова новизна дисертації полягає у розкритті закономірностей зміни розподілень температури та міцності бетону в перерізах залізобетонних балок та ригелів залежно від тривалості теплового впливу стандартного температурного режиму пожежі. При цьому: 1. Вперше виявлені закономірності залежностей параметрів інтерполяційних функціоналів, які описують температурний розподіл у перерізі залізобетонних балок та ригелів, від часу випробувань за умов високих температур для прогнозування міцнісної деградації бетону та арматурної сталі ригелів та балок. 2. Вперше запропонований метод ідентифікації залежності коефіцієнту зниження міцності бетону від температури, заснований на інтерполяції температурних розподілень у перерізах залізобетонних ригелів під час їхніх вогневих випробувань за точковими температурними вимірюваннями у шарах

бетону та деформаційній математичній моделі напружено-деформованого стану ригелів в умовах теплового впливу стандартного температурного режиму пожежі. 3. Вперше виявлена закономірність температурної залежності коефіцієнта зниження міцності бетону для залізобетонних балок та ригелів в умовах їхніх вогневих випробувань з використанням запропонованого методу її ідентифікації. 4. Удосконалено метод розрахунку на вогнестійкість залізобетонних балок та ригелів в умовах впливу стандартного температурного режиму пожежі у результаті використання отриманої температурної залежності коефіцієнта зниження міцності бетону як частини початкових даних для визначення часу настання граничного стану за ознакою втрати несучої здатності на основі розв'язання задачі міцності за деформаційною математичною моделлю. 5. Набула подальшого розвитку сфера застосування удосконаленого методу розрахунку на вогнестійкість залізобетонних будівельних конструкцій і науково обґрунтовано можливість його застосування для оцінки вогнестійкості залізобетонних балок та ригелів в умовах впливу стандартного температурного режиму пожежі, який дозволяє більш точно визначити клас вогнестійкості будівельної конструкції на основі визначення фактичної межі вогнестійкості.

81.01.24.0582/0824U000024

Несен Іван Олегович Обґрунтування табличного методу розрахункового оцінювання класу вогнестійкості для залізобетонних сходових маршів: Дис...Доктор філософії/ Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України - Захищена; 1.-0.2024

УДК: 614.841.1

с. - Бібліогр.: назв

Ідея роботи полягає у вирішенні актуального науково-технічного завдання

встановлення відповідності нормованої вогнестійкості залізобетонних сходових маршів шляхом наукового обґрунтування та систематизації табличного методу розрахункового оцінювання класу вогнестійкості цих будівельних конструкцій. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає у розкритті закономірностей залежності межі вогнестійкості залізобетонних сходових маршів в умовах теплового впливу стандартного температурного режиму пожежі від їх конструктивних характеристик. З огляду на це, вперше: ▪ виявлена закономірність залежності межі вогнестійкості залізобетонних сходових маршів від товщини їх суцільної основи (Н, мм), товщини захисного шару бетону (w, мм) та довжини прольоту (L, м). отримані табличні дані конструктивних параметрів залізобетонного сходового маршу для розрахункового оцінювання вогнестійкості залізобетонних сходових маршів за табличним методом. Удосконалено: ▪ розрахунковий метод щодо оцінювання вогнестійкості залізобетонних сходових маршів шляхом додавання табличних даних, а також комплексом положень та припущень для реалізації уточненого розрахунку на основі методу скінченних елементів у нелінійній постановці. Набуло подальшого розвитку: ▪ розрахунковий метод оцінювання вогнестійкості залізобетонних сходових маршів в умовах впливу стандартного температурного режиму пожежі.

81.93 Аварійно-рятувальні служби

81.01.24.0583/0224U000053

Доклінічне оцінювання та санітарно-епідеміологічна оцінка автомобілів спеціалізованих санітарних екстреної (швидкої) медичної допомоги: Заключний звіт/Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О. М. Марзєєва Національної академії медичних наук України"; Керівник Думанський Вадим Юрійович - ДР 0123U105133, УДК 614.883

7

Доклінічне оцінювання та санітарно-епідеміологічна оцінка автомобілів спеціалізованих санітарних екстреної (швидкої) медичної допомоги

81.01.24.0584/0224U000180

Забезпечення пожежної безпеки підприємств швейної промисловості: Заключний звіт/Львівський державний університет безпеки життєдіяльності; Керівник Товарянський Володимир Ігорович - ДР 0120U104658, УДК 614.89; 614.8; 62-78; 614.8-051:331.45

37

Пошук і розробка нових заходів із забезпечення пожежної безпеки підприємств швейної промисловості

82 ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ

82.01 Загальні питання організації та управління

82.01.24.0585/0224U000076

Трансформаційні стратегії соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку: Заключний звіт/Донецький національний університет імені Василя Стуса; Керівник Орехова Тетяна Вікторівна - ДР 0122U002287, УДК 005.009(100); 007.009(100); 658.009(100); 338.009(100), 339.9:338.1; 339.9:330.34, 330.341.4; 330.342; 338.33

109

Дослідження процесів структурної трансформації моделей розвитку економічних систем та розробка науково-практичних рекомендацій з формування механізму трансформації економік країн в

умовах викликів глобального сталого розвитку

82.01.24.0586/0824U000121

Милянник Руслан Васильович Формування та розвиток управлінських компетентностей в умовах цифрової економіки: Дис...Доктор філософії/ Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 005; 007; 35; 658; 338; 331

с. - Бібліогр.: назв

У дисертації представлено результати критичного аналізу наукових праць українських та зарубіжних вчених, констатовано необхідність вибору Україною моделі випереджаючого економічного розвитку, в центрі якої перебуває людина цифрової доби, розвиток її потенціалу та ментального здоров'я. В цьому контексті виокремлено передумови розвитку інтелектуалізації індивідів, здатності соціоекономічних агентів до сприйняття загальноцивілізаційних надбань та аргументовано, що випереджаючий соціально-трудоий розвиток є способом адаптації до вимог європейського та національного ринку праці та імперативів повоєнного відновлення економіки України. Виходячи із концептуальних засад формування моделі випереджаючого економічного розвитку в Україні виокремлено вектори трансформації управлінських компетентностей, ціннісних орієнтирів та розбудови компетентної політики.

82.05 Теорія і методологія управління

82.01.24.0587/0824U000026

Небесний Руслан Михайлович Рекомендаційна система формування команд виконавців з відповідними фаховими компетентностями: Дис...Доктор

філософії/ Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 005; 007; 35.01; 658.01

с. - Бібліогр.: назв

У сучасних умовах постійних технологічних змін та зростання ринкової конкуренції, рекомендаційна система, зорієнтована на формування високофахових проєктних команд стає стратегічним інноваційним інструментом. Забезпечуючи точний відбір претендентів з відповідними фаховими компетентностями, вона сприяє оперативному реагуванню на виклики, підвищуючи при цьому загальну продуктивність команди проєкту. Метою дисертаційної роботи є розроблення методів і засобів реалізації процедур формування команд для успішного виконання ІТ проєктів. Для досягнення мети треба було виконати завдання: Проаналізувати підходи щодо формування команд виконавців для реалізації ІТ проєкту. Розробити комплекс формалізмів для створення концептуальних моделей цілевизначального та рольового підходів, ізоморфної, експертної, колегіальної, розробницької, проєктної, аналітичної, інтеграційної, інноваційної структур команд. Розробити модель ізоморфної структури команди з використанням формалізмів теорії графів. Розробити інформаційну технологію відбору претендентів з певними компетентностями для успішного виконання ІТ проєкту. Розробити поведінкову модель команди проєкту як сукупний рух імітованої зграї, подаючи взаємодії членів команди за допомогою ройового алгоритму. Побудувати архітектуру рекомендаційної системи відбору претендентів. Розробити рекомендаційну систему відбору претендентів в команду з певними компетентностями, що використовує гібридний метод генерування рекомендацій. Наукова новизна отриманих результатів Вперше запропоновано: Комплекс формалізмів, який покладено в основу процесів створення

концептуальних моделей цілевизначального та рольового підходів, ізоморфної, експертної, колегіальної, розробницької, проєктної, аналітичної, інтеграційної, інноваційної структур команди. Це дозволило спростити процедури побудови ефективних команд виконавців ІТ проєктів, які формуються на платформі рекомендаційної системи. Поведінкова модель команди проєкту як сукупний рух імітованої зграї, подаючи взаємодії членів команди за допомогою ройового алгоритму. Це дозволило розробити метод формування команди з використанням агентного підходу, що забезпечило проведення серії симуляційних процесів для формування ефективних команд. Удосконалено: Модель ізоморфної структури команди з використанням формалізмів теорії графів. Це дозволило візуалізувати процеси побудови команд проєктів та формування оптимальної структури команди виконавців проєктів. Метод формування команди з використанням генетичного алгоритму та оптимального розподілу ролей у команді з використанням нейронних мереж. Це дозволило здійснювати пошук рішення щодо оптимального складу команди, базуючись на певній популяції претендентів. Архітектуру рекомендаційної системи відбору претендентів з заданою системою компетентностей для створення ефективної команди розробників. Інформаційну технологію відбору претендентів до складу команди з певними компетентностями для успішного виконання ІТ проєкту. Практичне значення отриманих результатів Розроблені підходи та методи можуть бути використані для підвищення продуктивності та ефективності виконання ІТ проєктів. Розроблена рекомендаційна система може бути використана для ефективного відбору претендентів до складу команд виконавців ІТ проєктів. Висновки У дисертаційній роботі розроблено комплекс методів і засобів формування команд виконавців ІТ проєктів, які ґрунтуються на використанні рекомендаційних систем. Запропоновані підходи та методи дозволяють забезпечити ефективний відбір претендентів до складу

команд виконавців ІТ проєктів, що сприяє підвищенню продуктивності та ефективності виконання ІТ проєктів.

82.13 Державне та адміністративне управління

82.01.24.0588/0824U000078

Омельченко Владислав Станіславович
Громадський контроль в системі публічного управління: інформаційно-комунікативний аспект: Дис...Доктор філософії/ Національний університет "Одеська політехніка" - Захищена; 1.-.- 0.2024

УДК: 331.107.3:06.048.287; 351

с. - Бібліогр.: назв

АНОТАЦІЯ Омельченко В.С.
Громадський контроль в системі публічного управління: інформаційно-комунікативний аспект – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Національний університет «Одеська політехніка», МОН України, Одеса, 2023. У вступі до дисертації обґрунтовано актуальність дослідження, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет роботи. Розкрито наукове та практичне значення дисертаційного дослідження. Перший розділ присвячено питанням розгляду теоретикометодологічних засад до формування громадського контролю в системі публічного управління в інформаційно-комунікативному аспекті. Проведено аналіз еволюції поняття "контроль" за яким була створена спеціальна таблиця, яка демонструє, що це поняття є ключовим і інтегруючим у публічному управлінні та представлено його еволюцію на сучасному етапі. Окреслено межі впливу ГК у порівнянні з державним контролем, що робить його

особливим видом публічного контролю. Розмежовуються поняття «соціальний», «державний» та «громадський» контроль, на чого визначено сутність поняття останнього. Аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень еволюції ГК показав, що основою підходів до розуміння громадського контролю є теоретичні засади та методологічне підґрунтя, на яких базується застосування ГК. Наведено приклади динамічних змін, які відбуваються в системі публічного управління України та обумовлюють необхідність систематичного впровадження і постійного вдосконалення організаційних структур і форм діяльності органів публічної влади на всіх рівнях. Доведено, що в таких умовах засадничими принципами феномену громадського контролю є головні принципи демократичної інфраструктури, за допомогою якої зміст державно-суспільних відносин, сутність управлінських впливів може коригуватися відповідно до інтересів суспільства. Проаналізовано понятійно-категорійний апарат дослідження для коректного використання поняття «громадський контроль» в системі публічного управління. Відзначено, що ГК є одним з основних видів соціального контролю. Узагальнено вітчизняні та зарубіжні погляди щодо розуміння сутності ГК, законодавства, форм, методів, активності громадян, системи контролю, механізмів, впливів, діяльності, взаємодії, взаємовідносин, зворотного зв'язку, функцій, способів, інструментів, процесів. Проведено аналіз наукових джерел, де розглянуто різноманітність форм реалізації громадського контролю. Доведено, що ключовим елементом успішного розвитку та підвищення ефективності ГК є прозорість та відкритість органів влади, яка досягається шляхом постійного обміну інформації у тому числі за допомогою інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), які відіграють важливу роль у координації та покращенні взаємодії між владою та громадськістю. Акцентується, що контроль є однією з фундаментальних функцій у системі публічного управління, яка діє на основі прозорих правил, а

виконання цих функцій залежить від досягнення ефективності та якості комунікації. Досліджено еволюцію інформаційно-комунікативних технологій при здійсненні ГК та виведення його на новий рівень у процесі формування інформаційного суспільства. З'ясовано напрями подальшого розвитку ГК, які відображені в інформаційному суспільстві як на світовому рівні, так і на рівнях національних стратегій розвитку в кожній окремій країні. Доведено, що розвиток інформаційних технологій нарощує взаємозв'язки органів публічної влади з громадянським суспільством, а при використанні ІКТ держава отримує можливість розширювати спектр електронних послуг, що збільшує довіру громадянського суспільства до влади. Розглянуто концепцію "інформаційно-комунікативних технологій", яка поєднується з "громадським контролем" і визначає своє місце у майбутньому, включаючи можливість поєднання за допомогою альтернативних інформаційно-комунікативних способів зв'язку представників ГК в системі публічного управління. Було розглянуто роль ІКТ в підвищенні ефективності реалізації громадського контролю, зокрема виявлено форми, методи, механізми, технології, інструменти та процедури, що застосовуються для реалізації ГК. Здійснено систематизацію та класифікацію найбільш поширених видів ГК. Доведено, що використання сучасних ІКТ посилює ефективність та результативність ГК. На підставі аналізу встановлено, що під комунікативністю будемо розуміти: комунікативний процес взаємодії між зацікавленими учасниками, що здійснюється шляхом обміну інформацією, та сприяє її успішному отриманню, розумінню, засвоєнню, використанню і передачі. Систематизовано вітчизняні наукові погляди щодо використання категоріального апарату при визначенні змісту громадського контролю в інформаційно-комунікативному аспекті.

82.01.24.0589/0824U000074

Довбня Олександр Борисович Механізм публічного управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст: Дис...Доктор філософії/ Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 711.4;711.41; 352.075

с. - Бібліогр.: назв

У дисертаційній роботі вирішено наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробленні і практичних рекомендацій щодо особливостей механізму публічного управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст у повоєнний період. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю відновлення населених пунктів України після завершення активних бойових дій, при цьому підготовчий етап щодо відновлення необхідно і можливо здійснювати ще до перемоги. Великі міста з більш розвиненою інфраструктурою зазнають більших за сумою втрат із за більшої вартості та кількості пошкоджених активів внаслідок ракетних ударів та інших агресивних бойових дій. На сьогодні 20 самих великих за кількістю населення громад із 1470 у сумі становлять 30 % населення України, 80% з яких зазнали дуже високих пошкоджень. Крім зруйнованих об'єктів житлового та комунального господарства має місце високий рівень внутрішньо переміщених осіб, що асиметрично навантажують муніципальний сектор, де основними хабами стають саме великі міста. Таким чином ефективно управління розвитком містобудівної інфраструктури великих міст буде грати вирішальну роль у повоєнному відновленні країни.

82.01.24.0590/0824U000125

Борса Вадим Вікторович Регулювання ринку інтелектуальної власності при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в Україні: Дис...Доктор

філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1.-.-0.2024

УДК: 35.01; 351.862.4

с. - Бібліогр.: назв

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів регулювання ринку інтелектуальної власності при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Встановлено місце інтелектуальної власності в сфері зовнішньоторговельних послуг України. Конкретизовано категорію «ринок прав інтелектуальної власності», який розглядається як сегмент світового ринку. Дію акторів світового ринку забезпечує загальноприйнята нормативно-правова, інституціональна, економічна, організаційна, фінансово-технологічна інфраструктура, яка слугує основою функціонування та реалізації прав інтелектуальної власності. Узагальнено окремі сутнісні риси інтелектуальної власності як економічної категорії. Інтелектуальна власність є органічною складовою загальноекономічної категорії – «власність», що знаходить свій прояв у системі економічних відносин, притаманних цивілізаційному розвитку людства. Останні діють між суб'єктами суспільного матеріального і нематеріального виробництва на національному і міжнародному рівні з приводу забезпечення руху між ними товарів, капіталів, послуг, робочої сили, тощо. Змістовне наповнення інтелектуальної власності доцільно розглянути як відносини між фізичними, юридичними особами з приводу створення умов для безпечного існування та руху продукції інтелектуальної діяльності. Відношення суб'єкта до свого інтелектуального продукту, як власного, можливо розглядати лише у контексті відношення до нього інших суб'єктів, які не причетні, або частково причетні до його виготовлення та існування. Здійснено аналіз основних характеристик об'єктів прав інтелектуальної власності. Визначено пріоритетні функції, структуру та методи

державного регулювання даного ринку на митній території України. З'ясовано особливості функціонування інтелектуальної власності, об'єктів права інтелектуальної власності та механізму захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні України. Визначено основні завдання охорони та сприяння захисту об'єктів прав інтелектуальної власності, економічно-правова частина якого на митному кордоні набуває першочергового значення в умовах посилення світової глобалізації економічних процесів. Обґрунтовано, що прийняття рішення та якісного аналізу щодо захисту прав інтелектуальної власності на митному кордоні, вимагає розробки цільового спектру аналітичних показників діяльності вітчизняних митних органів. Розроблено та обґрунтовано теоретичні і методологічні положення, практичні рекомендації, щодо нового вирішення науково-прикладного завдання пов'язаного з митним регулюванням прав інтелектуальної активізації в Україні. Теоретичне значення отриманих результатів полягає у систематизації, щодо становлення та розвитку захисту прав інтелектуальної власності та вжиття заходів щодо запобігання переміщенню через митний кордон України товарів з порушеннями охоронюваних законом прав інтелектуальної власності. Сфокусовано увагу на ролі митного реєстру при захисті прав інтелектуальної власності на митному кордоні. Обґрунтовано, значення раціонального використання митного реєстру, як механізму захисту прав інтелектуальної власності та попереджувального характеру впливу на підприємства і громадян, що працюють на ринку інтелектуальної власності при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення оперативного виявлення товарів, які порушують права інтелектуальної власності, в тому числі контрафактних та піратських товарів, потенційних порушень і порушників при переміщення товарів через митний кордон України, які містять об'єкти прав інтелектуальної власності. Практичне значення дослідження полягає в аналізі всіх аспектів діяльності митних органів

країни в напрямку сприяння захисту прав інтелектуальної власності на момент переміщення товарів через митний кордон України в тому числі з урахуванням змін до митного законодавства відповідно європейського досвіду. На основі поглибленого аналізу діяльності митних органів запропоновано застосування системи показників роботи митниці при захисті прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

82.01.24.0591/0824U000092

Синишин Михайло Миколайович
Публічне регулювання забезпечення безпеки державного кордону України:
Дис...Доктор філософії/ Національний університет цивільного захисту України -
Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 351

с. - Бібліогр.: назв

У дослідженні запропоновано розв'язання актуальної проблеми обґрунтування теоретичних засад та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення актуальних завдань. Було визначено сутність та загальне значення публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України, та окреслено основні аспекти організаційно-правового механізму публічного регулювання в забезпеченні безпеки державного кордону України. Автором проаналізовано організаційно – правовий механізм публічного регулювання у сфері забезпечення режиму функціонування державного кордону і систематизовано методичні основи міжнародно-правового оформлення державного кордону України. Було обґрунтовано напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону та окреслено основні методи підвищення

ефективності публічного регулювання державного кордону України. Об'єктом дослідження виступає публічне управління та адміністрування безпеки державного кордону, а предметом дослідження є публічне регулювання забезпечення безпеки державного кордону України. Для досягнення поставленої мети й вирішення обумовлених нею завдань, забезпечення наукової обґрунтованості дослідження і його результатів було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах публічно-управлінської, політичної, економічної та споріднених із ними наук. В основу методології дослідження покладено системний підхід, методологічна специфіка якого визначається тим, що він орієнтує дослідження на розкриття цілісності об'єкта і механізмів публічного регулювання державного кордону України, які її забезпечують, виділення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в єдину теоретичну картину. Зокрема, для точнішого вимірювання й оцінювання процесів формування та взаємного впливу систем національної безпеки й публічного регулювання державного кордону України, застосовано метод політологічних досліджень. За допомогою гіпотетико-дедуктивного методу сформовано методологію дисертаційної роботи, що дозволило сформулювати гіпотезу дослідження, побудувати евристичні моделі публічного регулювання державного кордону України.. Метод структурно-функціонального аналізу став у нагоді при систематизації механізмів публічного регулювання державного кордону України, а застосування порівняльних методів уможливило проведення комплексного аналізу їх стану; з використанням статистичного методу визначено реальний стан досліджуваного об'єкта, а прогностичного – складові функціонально-цільової моделі публічного регулювання державного кордону України. Теоретико-концептуальний метод визначив напрям дослідження, втілений в аналізі функцій, структури та параметрів об'єкта, і дав змогу запропонувати

стратегічні напрями вдосконалення публічного регулювання державного кордону України. Наукова новизна отриманих результатів полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання забезпечення безпеки державного кордону України.. Автором вперш було обґрунтовано напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного регулювання розвитку безпеки державного кордону, як сукупності адміністративно-правових засобів дії на громадські стосунки, що виникають у зв'язку із забезпеченням належної охорони державного кордону України, за допомогою яких відбувається впорядкування і захист цих правовідносин, встановлення прав і обов'язків учасників управлінського процесу по забезпеченню національних інтересів в прикордонній сфері.

82.01.24.0592/0824U000103

Яценко Іван Васильович Розвиток ринку інвестиційних фінансових послуг в Україні: Дис...Доктор філософії/ Державний податковий університет - Захищена; 1-.0.2024

УДК: 336.76:338.2

с. - Бібліогр.: назв

Розвиток ринку інвестиційних фінансових послуг має стратегічне значення для сучасної економіки, адже на ньому концентруються значні обсяги фінансових ресурсів, що формують інвестиційний потенціал країни для її економічного розвитку. Його унікальність полягає у гнучкості, високому рівні об'єктної індивідуалізованості та спеціалізованості, водночас, також характеризується високою чутливістю до зовнішнього макросередовища як в економічному, так і соціальному, інституційному, політичному та інших аспектах. З огляду на зазначене у дисертаційній роботі здійснено поглиблення теоретичних засад,

розширено методичний інструментарій та розроблено практичні рекомендації щодо розвитку ринку інвестиційних фінансових послуг в Україні, у тому числі у частині розвитку концептуальних засад подальшого функціонування ринку інвестиційних фінансових послуг, удосконалення методології узгодження інтересів оферентів та споживачів інвестиційних фінансових послуг, а також методичних засад оцінювання відкритості ринків фінансових послуг та обґрунтування напрямів забезпечення фінансової стійкості досліджуваного ринку на основі науково-практичних рекомендацій щодо здійснення стрес-тестування. Об'єкт дослідження – це ринок інвестиційних фінансових послуг як структурний елемент інвестиційного ринку та ринку фінансових послуг. Предмет дослідження – це економічні відносини, що виникають у процесі розвитку ринку інвестиційних фінансових послуг в Україні. Метою дослідження є поглиблення теоретичних засад, розширення методичного інструментарію та розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку ринку інвестиційних фінансових послуг в Україні. Методологічною основою пізнання предмета дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: методи абстрагування, узагальнення, індукції, дедукції, аналізу, синтезу – при формуванні теоретичних засад розвитку ринку інвестиційних фінансових послуг; метод семантичного аналізу – при уточненні дефініції інвестиційної фінансової послуги; системний та функціональний підходи – при розробці структурно-функціональної моделі механізму функціонування ринку інвестиційних фінансових послуг; історичний метод – при періодизації етапів становлення ринку інвестиційних фінансових послуг в Україні; методи статистичного аналізу, графічний метод – під час оцінювання сучасного стану національного ринку інвестиційних фінансових послуг; метод кластерного аналізу при оцінюванні відкритості ринків України та країн-членів ЄС; метод бальних оцінок – в діагностиці проблем

захищеності інтересів оферентів та споживачів інвестиційних фінансових послуг. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують функціонування ринку інвестиційних фінансових послуг, офіційні статистичні дані, річні звіти регуляторів ринків фінансових послуг, матеріали саморегулювальних організацій, інформаційно-аналітичних видань, звітність фінансових установ, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених.

82.15 Організація управління економікою

82.01.24.0593/0224U000022

Інформаційні ресурси формування механізму економічної безпеки підприємства для цілей управління в конкурентному середовищі: Заключний звіт/Вінницький національний аграрний університет; Керівник Правдюк Наталія Леонідівна - ДР 0119U100043, УДК 658.01:658.532, 658.14/.17:657, 330.341.4:339.13; 330.341.44; 338.33; 334.012; 334.7, 658

228

Дослідити та детально проаналізувати роль системи обліку в генеруванні інформаційних ресурсів для формування механізму економічної безпеки підприємства в сучасному середовищі, визначити ключові виклики та проблеми, з якими нині стикаються підприємства при забезпеченні економічної безпеки та окреслити можливості їх вирішення.

83 СТАТИСТИКА

83.77 Методи і засоби збору, оброблення і аналізу статистичної інформації

83.01.24.0594/0224U000118

Моделювання ролі людського потенціалу для забезпечення оборони країни під час новітніх загроз.: Заключний звіт/Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Наконечний Олександр Григорович - ДР 0123U103733, УДК 311.2

49

Розробка довгострокової методології управління стресом, збір даних, пропозиція алгоритмів для оцінки динаміки процесу розповсюдження інформації із використанням спостереження за соціальними групами.

86 ОХОРОНА ПРАЦІ

86.23 Технічні засоби забезпечення охорони праці

86.01.24.0595/0224U000068

Наукові основи забезпечення екологічної безпеки техногенно навантажених урбоекосистем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Яковишина Тетяна Федорівна - ДР 0121U107480, УДК 628.5:331.45

74

Розкриття особливостей та закономірностей впливу антропогенної діяльності на процеси формування екологічної небезпечності техногенно навантажених урбоекосистем внаслідок інгредієнтного та параметричного забруднення, як наукове підґрунтя забезпечення їх екологічної безпеки

86.01.24.0596/0224U000031

Наукові основи забезпечення екологічної безпеки техногенно навантажених урбоекосистем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Яковишина Тетяна Федорівна - ДР 0121U107480, УДК 628.5:331.45

83

Розкриття особливостей та закономірностей впливу антропогенної діяльності на процеси формування екологічної небезпечності техногенно навантажених урбоекосистем внаслідок інгредієнтного та параметричного забруднення, як наукове підґрунтя забезпечення їх екологічної безпеки

86.01.24.0597/0224U000137

Наукові основи забезпечення екологічної безпеки техногенно навантажених урбоекосистем: Заключний звіт/Державний вищий навчальний заклад "Придніпровська державна академія будівництва та архітектури"; Керівник Яковишина Тетяна Федорівна - ДР 0121U107480, УДК 628.5:331.45

68

Розкриття особливостей та закономірностей впливу антропогенної діяльності на процеси формування екологічної небезпечності техногенно навантажених урбоекосистем внаслідок інгредієнтного та параметричного забруднення, як наукове підґрунтя забезпечення їх екологічної безпеки

87 ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.01 Загальні питання охорони довкілля і екології людини

87.01.24.0598/0224U000198

Наукове обґрунтування напрямів підвищення інвестиційної привабливості зрошуваних сільськогосподарських земель для забезпечення сталого розвитку сільських територій у зоні зрошення: *Заключний звіт/Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України; Керівник Бояркіна Любов Вадимівна - ДР 0121U107721, УДК 504:003.13*

68

Дослідити стан і направленість використання зрошуваних сільськогосподарських земель за ринкових земельних відносин та науково обґрунтувати напрями підвищення ступеня їх інвестиційної привабливості для вирішення низки проблем на державному, регіональному рівнях і на рівні сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм для забезпечення сталого розвитку сільських територій у зоні зрошення

87.03 Теорія і методи вивчення охорони довкілля. Економічні основи використання природних ресурсів

87.01.24.0599/0824U000158

Шершун Ольга Миколаївна Інформаційне забезпечення національного еколого-економічного розвитку: *Дис...Доктор філософії/ Державна установа "Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України" - Захищена; 1.-.-0.2024*

УДК: 504:001.8; 504.062:574; 330.4:303.732.4; 330.341:316.4; 330.35:316.4; 330.47:519.72; 519.86; 330.47

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційну роботу присвячено науковим і прикладним проблемам структурної побудови та впровадження комплексної цифровізованої системи екологічної інформації як важливої складової державних інформаційних ресурсів, що створює достовірне аналітичне підґрунтя для прийняття владними структурами ефективних управлінських та організаційних рішень щодо стратегії еколого-економічного розвитку, удосконалення відповідних законодавчих ініціатив та побудови комунікаційного середовища в інтересах взаємодії влади, бізнесу та громадськості на засадах використання ресурсу оновленої екоінформаційної системи. Формування такого екоінформаційного простору виступає основою приєднання України до міжнародних ініціатив щодо створення екоінформаційного суспільства, як нової еволюційної форми цивілізаційного розвитку, підвищення ефективності державної економічної політики та реалізації конституційного права (ст.34 Конституції України) громадян на доступ до вільного одержання екоінформації для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку. Враховуючи безпрецедентний масштаб та глобальний характер задач забезпечення безпечного і екологічно стабільного середовища, як основи сталого розвитку, доведена необхідність удосконалення екоінформаційної комунікаційної системи, що забезпечує збирання, пошук, оброблення та передачу інформації з метою запровадження негайних узгоджених дій та системних рішень в напрямку національного еколого-економічного розвитку. Орієнтація держави на всеосяжну цифровізацію усіх аспектів життя українського суспільства, а також на удосконалення загальнодержавної екологічної

автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень, доступу до екологічної інформації та її мережі, потребує аналізу елементів існуючої архітектури відкритих інформаційних джерел і пошуку можливих варіантів побудови інформаційної системи відповідного масштабу та функціональності. Це, в свою чергу, пов'язано із раціональністю функціонування інформаційно-комунікаційного середовища в контексті забезпечення дійових еколого-економічних рішень, які дозволяють досягти економічного прогресу, не завдаючи шкоди природному середовищу.

87.15 Забруднення довкілля. Контролювання забрудненості

87.01.24.0600/0824U000050

Андрусак Дмитро Васильович Вплив сільських поселень на природні екосистеми НПП “Подільські Товтри”: Дис...Доктор філософії/ Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 574.5;572.1/.4; 504.05:63; 504.064:63; 504.05:556.18; 504.05:630; 504.064:630; 504.75:911.375.227

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей впливу сільських поселень на природні екосистеми Національного природного парку “Подільські Товтри”. Національний природний парк “Подільські Товтри” – найбільший в Україні й другий за площею в Європі національний природний парк. Це територія високої природної і культурної цінності, який через виняткові природні характеристики, репрезентативність, унікальність флори, фауни та геоморфологічних утворень заслуговує на особливу охорону. Площа

НПП “Подільські Товтри” займає 261 316 га (0,42% території України), частка рідкісних видів, що занесені до Червоної книги України у його флорі становить 5,0%. До списків видів рослин, що потребують охорони на території парку занесено 77 червонокнижних і 27 реліктів. Внаслідок значного антропогенного навантаження майже 200 сільських поселень у межах парку відбуваються суттєві зміни його природних екосистем. Сільськогосподарське освоєння НПП “Подільські Товтри” становить 56,6%, розораність території – 49,4%. Інтенсивність антропогенного впливу виражена через величину ступеня селитебності, яка складає 19%. Згідно з функціональним зонуванням територія НПП “Подільські Товтри” розподілена на заповідну зону (0,6%), зону регульованої рекреації (4,3%), зону стаціонарної рекреації (0,06%). Актуальним є питання про доцільність у складі національного парку господарської зони, що займає 94,9% території. Територія парку щільно заселена ще з прадавніх часів, наразі на ній розташовані близько 200 сільських поселень.

87.24 Екологія життєдіяльності людини

87.01.24.0601/0824U000050

Андрусак Дмитро Васильович Вплив сільських поселень на природні екосистеми НПП “Подільські Товтри”: Дис...Доктор філософії/ Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України - Захищена; 1.-.0.2024

УДК: 574.5;572.1/.4; 504.05:63; 504.064:63; 504.05:556.18; 504.05:630; 504.064:630; 504.75:911.375.227

с. - Бібліогр.: назв

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей впливу сільських поселень на природні екосистеми Національного природного парку “Подільські Товтри”.

Національний природний парк “Подільські Товтри” – найбільший в Україні й другий за площею в Європі національний природний парк. Це територія високої природної і культурної цінності, який через виняткові природні характеристики, репрезентативність, унікальність флори, фауни та геоморфологічних утворень заслуговує на особливу охорону. Площа НПП “Подільські Товтри” займає 261 316 га (0,42% території України), частка рідкісних видів, що занесені до Червоної книги України у його флорі становить 5,0%. До списків видів рослин, що потребують охорони на території парку занесено 77 червонокнижних і 27 реліктів. Внаслідок значного антропогенного навантаження майже 200 сільських поселень у межах парку відбуваються суттєві зміни його природних екосистем. Сільськогосподарське освоєння НПП “Подільські Товтри” становить 56,6%, розораність території – 49,4%. Інтенсивність антропогенного впливу виражена через величину ступеня селитебності, яка складає 19%. Згідно з функціональним зонуванням територія НПП “Подільські Товтри” розподілена на заповідну зону (0.6%), зону регульованої рекреації (4.3%), зону стаціонарної рекреації (0,06%). Актуальним є питання про доцільність у складі національного парку господарської зони, що займає 94,9% території. Територія парку щільно заселена ще з прадавніх часів, наразі на ній розташовані близько 200 сільських поселень.

87.29 Антропогенний вплив на ландшафт. Охорона і оптимізація ландшафту

87.01.24.0602/0224U000028

Геоecологічні фактори адаптації землекористування до регіональних і глобальних змін: Заклучний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Круглов Іван

Станіславович - ДР 0120U104942, УДК 911.2, 504.54.05; 504.54.062, 91:504

76

Дослідити значення фізичних, біотичних та суспільних властивостей ландшафтів як геоекологічних комплексів для оптимізації землекористування та екосистемних послуг в умовах глобальної зміни клімату та регіональних змін у суспільних відносинах – запровадження стандартів ЄС щодо природокористування, вільного обігу сільськогосподарської землі, можливої приватизації лісів тощо.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека Організація аварійно-рятувальних робіт

87.01.24.0603/0224U000160

Розробка новітніх матеріалів і процесів для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів: Заклучний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гладишевський Роман Євгенович - ДР 0123U102758, УДК 504.056:574; 502.58:574, 504.062, 550.3:504

98

Розробка новітніх електродних матеріалів як ключових елементів пристроїв для електрохімічного синтезу високочистих і дієвих розчинів на основі гіпохлоритної кислоти, що використовуватимуться для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів.

87.35 Раціональне використання і

відтворення природних ресурсів

87.01.24.0604/0224U000160

Розробка новітніх матеріалів і процесів для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів: **Заключний звіт/Львівський національний університет імені Івана Франка; Керівник Гладишевський Роман Євгенович - ДР 0123U102758, УДК 504.056:574; 502.58:574, 504.062, 550.3:504**

98

Розробка новітніх електродних матеріалів як ключових елементів пристроїв для електрохімічного синтезу високочистих і дієвих розчинів на основі гіпохлоритної кислоти, що використовуватимуться для виробництва екологічно безпечних ветеринарних препаратів.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.57 Дослідження Землі з космосу

89.01.24.0605/0224U000025

Уточнення впливу кліматичних змін на довкілля і соціо-економічний стан сталого розвитку в Україні та розробка рекомендацій по мінімізації негативних наслідків цього впливу на основі матеріалів аерокосмічних зйомок та полігонних досліджень: **Заключний звіт/Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України"; Керівник Єлістратова Леся Олександрівна - ДР 0121U100410, УДК 528.8(15)**

122

Уточнення впливу кліматичних змін на довкілля та соціум шляхом виявлення інтенсивності поглинання CO₂ з атмосфери різними видами рослинності за матеріалами космозйомок та експериментальних вимірів цього фотосинтетичного процесу на типових полігонах. Для цього планується детально вивчити особливості кругообігу вуглецю у цих системах України за допомогою аналітичних моделей, супутникових даних та наземних полігонних досліджень. Результатом такого вивчення має стати визначення закономірностей, аномалій та важливих зворотних зв'язків, що впливають на процеси вилучення та емісії вуглецю цими системами в умовах кліматичних змін та антропогенних навантажень. Це дозволить уточнити прогнози кліматичних змін на регіональному та локальному рівні, вдосконалити стратегії ландшафтного управління, в першу чергу - управління водно-болотними угіддями, які являють собою блок природних ландшафтів, перспективний для інтенсифікації поглинання CO₂ в умовах глобального потепління, з метою адаптації соціальної сфери до цих негараздів, а також розробити рекомендації щодо мінімізації негативних наслідків та адаптації соціальної сфери по відношенню до кліматичних змін на регіональному та локальному рівнях.

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик

90.01.24.0606/0224U000136

Комплексна інформаційно-вимірювальна система контролю геометричних розмірів прецизійних деталей: **Заключний звіт/Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського";**

Керівник Маркін Максим Олександрович -
ДР 0121U114476, УДК 531.7,

34

Розроблення та впровадження комплексної інформаційної системи вимірювання топологічних елементів оптичних деталей і структурних компонентів наноматеріалів та зменшення похибки вимірювання топологічних елементів оптичних деталей та структурних компонентів наноматеріалів шляхом удосконалення інформаційно-вимірювальної системи і методів вимірювання.

90.01.24.0607/0224U000099

Особливості X-променевої діагностики наноструктурної релаксації і дефектоутворення в складних за кристалічною будовою гетеросистемах, тонких плівках та наноконструктах:
Заключний звіт/Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Керівник Борча Мар'яна Драгошівна - ДР 0121U112391, УДК 538.97-405, 543.08, 548.571; 548.4 , 537-311.322 , 537.226; 537.311.32; 538.956 , 535.4

194

Метою роботи є комплексне дослідження структурних змін у складних за кристалічною будовою твердих розчинах, тонких плівках, нанорозмірних системах, підданих дії зовнішніх чинників; встановлення фізичних механізмів релаксації деформацій та розподілу компонентного і фазового складу у структурах з градієнтним компонентним складом, а також, створення нових моделей для аналізу впливу цих параметрів на дифракцію X-променів та можливості їх дослідження за допомогою високороздільної X-променевої дифрактометрії, електронно-растрової та атомно-силової мікроскопії.

Показчик

Євдокимова Ірина Анатоліївна	0205
Євчук Уляна Юріївна	0173
Євчук Уляна Юріївна	0174
Єгоров Олександр Васильович	0497
Єлістратова Леся Олександрівна	0605
Ємельяненко Сергій Олександрович	0460
Єрін Сергій Миколайович	0359
Іваницький Ярослав Лаврентійович	0423
Іванчук Сабіна Айдинівна	0137
Іваськів Богдан Романович	0473
Івегеш Андрій Васильович	0126
Івегеш Андрій Васильович	0131
Івегеш Андрій Васильович	0143
Ігнатюк Євген Станіславович	0382
Авксентьєва Ольга Олександрівна	0317
Адегов Олександр Валерійович	0378
Адегов Олександр Валерійович	0379
Адегов Олександр Валерійович	0491
Азман Ханна Х.	0152
Альтман Елла Іллівна	0373
Альтман Елла Іллівна	0392
Альйоєф Майя Хайдарівна	0547
Андрусак Дмитро Васильович	0322
Андрусак Дмитро Васильович	0600
Андрусак Дмитро Васильович	0601
Артеменкова Олена Миколаївна	0124
Асеева Людмила Анатоліївна	0404
Бабенко Юрій Михайлович	0196
Бабич-Побережна Аліна Анатоліївна	0493
Базан Олена Юріївна	0175
Базан Олена Юріївна	0178
Базан Олена Юріївна	0179
Базика Димитрій Анатолійович	0309
Базика Димитрій Анатолійович	0329
Базика Димитрій Анатолійович	0331
Балко Ольга Іванівна	0314
Барабаш Наталія Степанівна	0029
Барахта Юлія Михайлівна	0388
Барахта Юлія Михайлівна	0389
Барахта Юлія Михайлівна	0403
Бахмутов Володимир Георгійович	0345
Бахмутов Володимир Георгійович	0346
Бацуровська Ілона Вікторівна	0145

Бацуровська Ілона Вікторівна	0146	Бурлаков Георгій Олександрович	0204
Бацуровська Ілона Вікторівна	0553	Белінська Анна Павлівна	0469
Бегунц Армен Олегі	0070	Білан Павло Володимирович	0306
Бедюх Олександр Радійович	0185	Білан Павло Володимирович	0307
Безшийко Олег Анатолійович	0257	Білан Павло Володимирович	0536
Бекетов Олександр Вадимович	0207	Білюк Анатолій Анатолійович	0273
Бекетов Олександр Вадимович	0208	Білюк Анатолій Анатолійович	0276
Бекетов Олександр Вадимович	0224	Білюк Анатолій Анатолійович	0277
Бекетов Олександр Вадимович	0248	Білякова Алла Віталіївна	0066
Бекетов Олександр Вадимович	0288	Білякова Алла Віталіївна	0081
Бекетов Олександр Вадимович	0289	Білякова Алла Віталіївна	0084
Бекетов Олександр Вадимович	0556	Варшамян Тигран Гарушович	0085
Бекетов Олександр Вадимович	0557	Васильківський Євген	0363
Бекетов Олександр Вадимович	0558	Володимирович	0364
Белименко Ліляна Іванівна	0176	Васильківський Євген	0364
Березовська Людмила Віталіївна	0434	Володимирович	0364
Берник Ірина Миколаївна	0524	Васюкова Наталія Віталіївна	0135
Берник Ірина Миколаївна	0525	Ватаманюк Сергій Всеволодович	0561
Берцик Петер Петерович	0365	Вахітова Любов Миколаївна	0452
Берцик Петер Петерович	0366	Височанський Йосип Степанович	0496
Бессарабова Вікторія Миколаївна	0086	Вишневіська Ганна Петрівна	0130
Богуш Алла Михайлівна	0136	Власенко Лідія Олександрівна	0129
Бодянский Євгеній Володимирович	0238	Власик Леонід Іванович	0532
Бодянский Євгеній Володимирович	0239	Волков Сергій Вікторович	0098
Бойко Ігор Йосипович	0062	Волков Сергій Вікторович	0105
Бойко Маргарита Григорівна	0516	Воронець Дмитро Олександрович	0058
Бойко Маргарита Григорівна	0526	Ворохоб Максим Віталійович	0197
Бойчук Богдан Ярославович	0521	Ворохоб Максим Віталійович	0405
Бондар Сергій Олександрович	0219	Ворохоб Максим Віталійович	0409
Бондар Сергій Олександрович	0220	Віровець Денис Володимирович	0026
Бондар Сергій Олександрович	0221	Віровець Денис Володимирович	0027
Бондар Сергій Олександрович	0222	Гаврилук Олег Павлович	0184
Бондар Сергій Олександрович	0240	Гаврись Гліб Георгійович	0302
Борисова Ольга Володимирівна	0555	Гаврись Гліб Георгійович	0318
Борисова Ольга Володимирівна	0559	Гаврись Гліб Георгійович	0320
Борисова Ольга Володимирівна	0562	Гаврись Гліб Георгійович	0321
Боровик Віра Олександрівна	0506	Гаврись Гліб Георгійович	0339
Борса Вадим Вікторович	0590	Гаврись Гліб Георгійович	0341
Борча Мар'яна Драгошівна	0263	Галунько Валентин Валентинович	0065
Борча Мар'яна Драгошівна	0607	Галунько Валентин Валентинович	0079
Бояркіна Любов Вадимівна	0598	Галунько Валентин Валентинович	0080
Буковський Юрій Дмитрович	0096	Галунько Валентин Валентинович	0083
Булик Роман Євгенович	0549	Гаркуша Ігор Євгенійович	0267
		Гевко Володимир Львович	0089

Герасименко Олександр Олександрович	0092	Дживак Тетяна Василівна	0325
Герус Анна Олегівна	0265	Дзюндзюк Катерина Вікторівна	0068
Герус Анна Олегівна	0266	Дикан Ірина Миколаївна	0330
Герус Анна Олегівна	0280	Диких Олександр Вікторович	0441
Герус Анна Олегівна	0281	Дмитрах Ігор Миколайович	0579
Гес Наталія Леонідівна	0290	Доброскок Стефанія Сергіївна	0165
Гес Наталія Леонідівна	0291	Доброскок Стефанія Сергіївна	0166
Гладишевський Роман Євгенович	0340	Довбиш Анатолій Степанович	0570
Гладишевський Роман Євгенович	0603	Довбня Олександр Борисович	0490
Гладишевський Роман Євгенович	0604	Довбня Олександр Борисович	0589
Гнатенко Христина Павлівна	0360	Докшина Софія Юріївна	0375
Гнатенко Христина Павлівна	0361	Долбишева Ніна Григорівна	0560
Гнатенко Христина Павлівна	0362	Доник Тетяна Василівна	0374
Гнатенко Христина Павлівна	0367	Доценко Наталія Андріївна	0145
Гнатенко Христина Павлівна	0368	Доценко Наталія Андріївна	0146
Гоголюк Оксана Петрівна	0380	Доценко Наталія Андріївна	0553
Головач Тетяна Миколаївна	0312	Древаль Ірина Владіславівна	0488
Головач Тетяна Миколаївна	0313	Дрогобецький Іван Іванович	0028
Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович	0268	Дугінець Ганна Володимирівна	0527
Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович	0269	Дугінець Ганна Володимирівна	0528
Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович	0270	Думанський Вадим Юрійович	0583
Гончар Юліан-Іван-Михайло Назарович	0271	Діброва Олена Леонідівна	0024
Горбачук Василь Михайлович	0225	Діброва Олена Леонідівна	0051
Горбачук Василь Михайлович	0226	Діброва Олена Леонідівна	0052
Горбачук Василь Михайлович	0227	Дівізінюк Михайло Михайлович	0369
Гриник Ірина Стефанівна	0046	Діль Катерина Володимирівна	0296
Гринів Володимир Михайлович	0044	Діль Катерина Володимирівна	0297
Грицевіч Марія Юріївна	0468	Жук Ярослав Олександрович	0249
Грішин Максим Володимирович	0199	Жук Ярослав Олександрович	0250
Гулевський Павло Юрійович	0486	Жук Ярослав Олександрович	0251
Давиденко Ігор Святославович	0326	Забіянов Євген Володимирович	0120
Данильченко Валентина Миколаївна	0190	Завгородня Олена Василівна	0156
Данильченко Валентина Миколаївна	0191	Завгородня Олена Василівна	0157
Дегтяр Євген Геннадійович	0483	Загорулько Андрій Васильович	0424
Дегтяр Євген Геннадійович	0492	Загорулько Андрій Васильович	0425
Демидович Інна Миколаївна	0201	Задорожний Зеновій-Михайло Васильович	0053
Денисюк Олена Вікторівна	0100	Задорожний Зеновій-Михайло Васильович	0061
Дерман Вадим Андрійович	0198	Залива Віталій Вікторович	0195
Дерман Вадим Андрійович	0401	Захаркін Олексій Олександрович	0035
		Захаркін Олексій Олександрович	0038
		Захаров Юрій Іванович	0416
		Захарченко Наталя Вячеславівна	0228

Захарченко Наталя Вячеславівна	0229	Коцюбанський Ростислав Васильович	0448
Звірко Ольга Іванівна	0575	Коцюбанський Ростислав Васильович	0515
Землянухіна Ганна Юріївна	0385	Кравченко Алла Анатоліївна	0003
Землянухіна Ганна Юріївна	0519	Кравченко Алла Анатоліївна	0004
Зилевіч Максим Олегович	0242	Кравченко Алла Анатоліївна	0005
Зилевіч Максим Олегович	0243	Кравченко Алла Анатоліївна	0006
Зилевіч Максим Олегович	0394	Кравченко Алла Анатоліївна	0007
Зоська Яна Володимирівна	0018	Кравченко Алла Анатоліївна	0008
Зоська Яна Володимирівна	0019	Кравченко Алла Анатоліївна	0009
Зоська Яна Володимирівна	0020	Кравченко Алла Анатоліївна	0010
Зоська Яна Володимирівна	0021	Кравченко Алла Анатоліївна	0011
Зінченко Ігор Геннадійович	0399	Кравченко Алла Анатоліївна	0012
Зінченко Віктор Федосійович	0292	Кравченко Віталій Павлович	0498
Калантир Вячеслав Олександрович	0502	Кравченко Ганна Михайлівна	0455
Калініна Ірина Олександрівна	0187	Кравчук Дар'я Сергіївна	0088
Капіца Михайло Іванович	0435	Красенко Олексій Леонідович	0180
Кобзар Валерій Леонідович	0287	Красюк Ігор Петрович	0110
Коваль Мирослава Григорівна	0458	Кривенко Павло Васильович	0474
Коваль Мирослава Григорівна	0520	Кривенко Павло Васильович	0479
Козачук Максим Андрійович	0278	Кривенко Павло Васильович	0480
Козачук Максим Андрійович	0279	Кривенко Павло Васильович	0481
Колодій Анатолій Миколайович	0073	Кривенко Павло Васильович	0482
Колодій Анатолій Миколайович	0076	Кривенко Павло Васильович	0484
Колпаков Ігор Євгенович	0163	Кривенко Павло Васильович	0518
Комарницький Володимир Васильович	0114	Кривенко Павло Васильович	0540
Комісаренко Сергій Васильович	0328	Кривенко Павло Васильович	0574
Кон Олена Олександрівна	0171	Кривенко Павло Васильович	0576
Кондратюк Вадим Анатолійович	0377	Кропивницький Дмитро Романович	0413
Копча Марія Іванівна	0261	Круглов Іван Станіславович	0347
Копча Марія Іванівна	0262	Круглов Іван Станіславович	0348
Копчак Богдан Любомирович	0230	Круглов Іван Станіславович	0349
Копчак Богдан Любомирович	0231	Круглов Іван Станіславович	0350
Копчак Богдан Любомирович	0236	Круглов Іван Станіславович	0602
Копчак Богдан Любомирович	0412	Крютченко Денис Володимирович	0223
Копчак Богдан Любомирович	0417	Кузьма Вікторія Владиславівна	0122
Коршунов Микола В'ячеславович	0202	Кузьма Вікторія Владиславівна	0123
Коршунов Микола В'ячеславович	0411	Кулик Олексій Сергійович	0371
Корінь Інна Сергіївна	0523	Кулик Олексій Сергійович	0383
Косаківська Ірина Василівна	0299	Кутіщев Павло Сергійович	0517
Косаківська Ірина Василівна	0300	Кушнір Вадим Володимирович	0127
Косаківська Ірина Василівна	0301	Кушнір Вадим Володимирович	0144
Косович Віталій Мирославович	0067	Кірічек Юрій Олександрович	0332
Коценко Маріна Сергіївна	0048	Кірічек Юрій Олександрович	0333

Кірічек Юрій Олександрович	0531	Ліхацький Річард Федорович	0421
Кічаєва Оксана Володимирівна	0485	Малота Анастасія Анатоліївна	0132
Лавданська Ольга В'ячеславівна	0399	Мамикін Сергій Васильович	0252
Лазаренко Олександр Вікторович	0467	Мамикін Сергій Васильович	0253
Лебеденко Яна Олександрівна	0213	Мандич Тамара Михайлівна	0172
Лебеденко Яна Олександрівна	0214	Маркевич Людмила Станіславівна	0054
Лебеденко Яна Олександрівна	0215	Маркін Максим Олександрович	0200
Лебеденко Яна Олександрівна	0216	Маркін Максим Олександрович	0606
Лебеденко Яна Олександрівна	0217	Мартинюк Іван Миколайович	0565
Лебеденко Яна Олександрівна	0282	Марченко Тетяна Юріївна	0503
Лебеденко Яна Олександрівна	0283	Матвєєва Тетяна Вікторівна	0470
Лебеденко Яна Олександрівна	0284	Матковський Семен Олексійович	0030
Лебеденко Яна Олександрівна	0285	Матієга Ольга Омелянівна	0494
Левківський Віталій Леонідович	0542	Матієга Ольга Омелянівна	0500
Левківський Віталій Леонідович	0543	Матієга Ольга Омелянівна	0504
Левчук Леонід Геннадійович	0255	Мегела Роман Романович	0118
Левчук Леонід Геннадійович	0256	Мержиєвський Данило Олександрович	0298
Левчук Леонід Геннадійович	0258	Миколайчук Віра Романівна	0194
Летуновська Наталія Євгенівна	0037	Милянник Руслан Васильович	0055
Летуновська Наталія Євгенівна	0042	Милянник Руслан Васильович	0586
Лиман Ігор Ігоревич	0013	Михайлишин Галина Іванівна	0539
Лись Дар'я Анатоліївна	0232	Мордюк Богдан Миколайович	0429
Лись Дар'я Анатоліївна	0233	Мордюк Богдан Миколайович	0431
Лись Дар'я Анатоліївна	0234	Мордюк Богдан Миколайович	0433
Лись Дар'я Анатоліївна	0235	Мороз Микола Петрович	0211
Лись Дар'я Анатоліївна	0573	Мороз Микола Петрович	0212
Лисяк Георгій Миколайович	0370	Міловська Надія Василівна	0063
Литвак Юлія Володимирівна	0552	Міловська Надія Василівна	0074
Литвинюк Галина Іванівна	0133	Міловська Надія Василівна	0087
Литвинюк Галина Іванівна	0149	Мінченко Жанна Миколаївна	0310
Литвинюк Галина Іванівна	0150	Мінесєв Сергій Павлович	0414
Лободзінський Олександр Вікторович	0355	Мінесєв Сергій Павлович	0415
Лободзінський Олександр Вікторович	0356	Міщенко Рафаель Олександрович	0050
Лободзінський Олександр Вікторович	0357	Надточієва Анна Петрівна	0106
Лободзінський Олександр Вікторович	0358	Надточієва Анна Петрівна	0108
Логвись Ольга Ярославівна	0154	Наконечний Олександр Григорович	0594
Логвись Ольга Ярославівна	0164	Небесний Руслан Михайлович	0587
Логвись Ольга Ярославівна	0169	Невгод Максим Юрійович	0398
Лу Цзін ...	0177	Несен Іван Олегович	0582
Лубенець Ірина Григорівна	0104	Оболенська Марія Юріївна	0463
Луцик Віталій Ігорович	0327	Огілько Станіслав Павлович	0351
Літвін Анна Андріївна	0186	Огілько Станіслав Павлович	0352
Ліхацький Річард Федорович	0420	Оксимець Олександр Леонідович	0499

Олійниченко Ангеліна Євгенівна	0097	Попроцький Ігор Станіславович	0567
Омельченко Владислав Станіславович	0115	Походило Назарій Тарасович	0293
Омельченко Владислав Станіславович	0588	Походило Назарій Тарасович	0294
Омельченко Яніна Миколаївна	0167	Походило Назарій Тарасович	0295
Омельченко Яніна Миколаївна	0551	Правдюк Наталія Леонідівна	0040
Омельчук Сергій Тихонович	0548	Правдюк Наталія Леонідівна	0056
Орехова Тетяна Вікторівна	0032	Правдюк Наталія Леонідівна	0522
Орехова Тетяна Вікторівна	0041	Правдюк Наталія Леонідівна	0593
Орехова Тетяна Вікторівна	0585	Продан Вікторія Іванівна	0077
Осиченко Галина Олексіївна	0477	Продан Вікторія Іванівна	0078
Остап'як Микола Михайлович	0090	Прокоп Роман Іванович	0456
Падалка Ліля Олегівна	0112	Прокоп Роман Іванович	0457
Палій Сергій Васильович	0121	Прокопенко Олена Антонівна	0155
Папченко Вікторія Юріївна	0466	Проценко Іван Юхимович	0418
Папченко Вікторія Юріївна	0471	Проценко Іван Юхимович	0430
Пасічник Ігор Демидович	0001	Пушкарьова Наталія Федорівна	0093
Пасічник Ігор Демидович	0002	Пушкарьова Наталія Федорівна	0094
Патриляк Любов Казимирівна	0453	Пілярська Олена Олександрівна	0039
Патриляк Любов Казимирівна	0454	Пісняк Валентина Степанівна	0138
Патриляк Любов Казимирівна	0459	Піценко Ірина Віталіївна	0436
Петренко Ігор Миколайович	0047	Піценко Ірина Віталіївна	0437
Петренко Ігор Миколайович	0082	Піценко Ірина Віталіївна	0529
Петренко Ігор Миколайович	0128	Піценко Ірина Віталіївна	0530
Петренко Ігор Миколайович	0134	РІЗНИК Олексій Романович	0095
Пивоварчик В'ячеслав Миколайович	0209	РІЗНИК Олексій Романович	0099
Пивоварчик В'ячеслав Миколайович	0210	РІЗНИК Олексій Романович	0102
Пискливець Тетяна Ігорівна	0538	РІЗНИК Олексій Романович	0107
Піскун Леся Миколаївна	0476	РІЗНИК Олексій Романович	0113
Плюгін Владислав Євгенович	0381	РИБАЧЕНКО Сергій Пантелійович	0572
Плясун Галина Сергіївна	0159	Рабокони Анастасія Миколаївна	0304
Погребняк Олександр Дмитрович	0393	Рак Олександр Михайлович	0534
Погребняк Олександр Дмитрович	0418	Рамазанов Дмитро Миколайович	0450
Погребняк Олександр Дмитрович	0430	Редько Ігор Володимирович	0400
Погребняк Олександр Дмитрович	0445	Ремез Олена Леонідівна	0069
Подригало Михайло Абович	0442	Рогатинська Ніна Зіновіївна	0103
Поліванов Олександр Геннадійович	0580	Романенко Наталія Григорівна	0458
Пономаренко Сергій Григорович	0372	Романенко Наталія Григорівна	0520
Пономаренко Сергій Григорович	0384	Романовська Ірина Ігорівна	0461
Попель Валерій Анатолійович	0237	Романовська Ірина Ігорівна	0462
Попов Анатолій Федорович	0390	Романюк Оксана Олександрівна	0241
Попов Олексій Юрійович	0264	Романюк Оксана Олександрівна	0406
Попроцький Ігор Станіславович	0151	Романюк Оксана Олександрівна	0407
		Ронай Леррі Мерабійович	0015

Ронай Леррі Мерабійович	0016	Сорокін Віктор Михайлович	0386
Руденко Аліна Олександрівна	0478	Сорокін Віктор Михайлович	0395
Руденко Леонід Григорович	0022	Станасюк Наталія Степанівна	0036
Руденко Леонід Григорович	0023	Станкевич Сергій Арсенійович	0397
Руденко Леонід Григорович	0206	Стасик Олег Володимирович	0303
Руденко Леонід Григорович	0338	Стасик Олег Володимирович	0308
Руденький Сергій Георгійович	0432	Стасюк Наталія Євгенівна	0315
Рудницький Сергій Володимирович	0399	Стасюк Наталія Євгенівна	0391
Рулевська Тетяна Федорівна	0125	Стасюк Наталія Євгенівна	0464
Рулевська Тетяна Федорівна	0140	Столбовий В'ячеслав Олександрович	0432
Рулевська Тетяна Федорівна	0142	Стоянов Олександр Миколайович	0419
Саврасов Максим Віталійович	0033	Суханова Ольга Олексіївна	0535
Саврасов Максим Віталійович	0034	Сушко Віктор Олександрович	0330
Самойленко Ігор Миколайович	0109	Сідіропуло Катерина Миколаївна	0147
Самойленко Олексій Олександрович	0145	Тарасова Валерія Валеріївна	0161
Самойленко Олексій Олександрович	0146	Тарасюк Антон Миколайович	0244
Самойленко Олексій Олександрович	0553	Тарасюк Антон Миколайович	0245
Сара Олександр Васильович	0111	Тарасюк Антон Миколайович	0246
Сарнацький Владислав Віталійович	0402	Тарасюк Антон Миколайович	0247
Сарнацький Владислав Віталійович	0408	Тарасюк Антон Миколайович	0495
Сас Вадим Вікторович	0324	Тесленко Сергій Сергійович	0116
Селіванов Михайло Федорович	0249	Тимошенко Наталія Володимирівна	0319
Селіванов Михайло Федорович	0250	Тимченко Катерина Сергіївна	0025
Селіванов Михайло Федорович	0251	Тимченко Катерина Сергіївна	0059
Селіхова Яна Вікторівна	0489	Тищенко Ігор Анатолійович	0181
Семашко Петро Віталійович	0387	Тищенко Ігор Анатолійович	0188
Семашко Петро Віталійович	0544	Тищенко Ігор Анатолійович	0189
Сердюк Людмила Захарівна	0168	Тищенко Ігор Анатолійович	0192
Сидоренко Вікторія Вікторівна	0139	Тищенко Ігор Анатолійович	0193
Сидоренко Вікторія Вікторівна	0148	Тищенко Ігор Анатолійович	0396
Синишин Михайло Миколайович	0591	Ткаченко Сергій Валерійович	0101
Слюсаренко Юрій Степанович	0475	Товарянський Володимир Ігорович	0584
Сментина Наталія Валентинівна	0228	Товпига Ліна Миколаївна	0071
Сментина Наталія Валентинівна	0229	Товпига Ліна Миколаївна	0072
Смірнова Тетяна Миколаївна	0272	Тодосюк Тетяна Петрівна	0512
Смірнова Тетяна Миколаївна	0274	Тодосюк Тетяна Петрівна	0541
Смірнова Тетяна Миколаївна	0275	Токовий Юрій Владиславович	0218
Соколенко Уляна Михайлівна	0487	Токовий Юрій Владиславович	0286
Соколова Алла Олександрівна	0043	Токовий Юрій Владиславович	0426
Соколовський Сергій Миколайович	0568	Токовий Юрій Владиславович	0427
Соколовський Сергій Миколайович	0569	Толочко Олексій Петрович	0014
Сокур Назар Володимирович	0259	Томницький Анатолій Валентинович	0513
Сокур Назар Володимирович	0260	Томницький Анатолій Валентинович	0514

Троценко Ганна Олексіївна	0182	Чепелева Наталія Василівна	0162
Троценко Олег Геннадійович	0376	Чепурка Олег Юрійович	0141
Тімченко Наталія Федорівна	0554	Чепурка Олег Юрійович	0578
Тістечок Степан Іванович	0305	Четербух Остап Юрійович	0472
Тістечок Степан Іванович	0316	Чжан Міннь ..	0031
Тістечок Степан Іванович	0465	Чиняк Віталія Віталіївна	0045
Узленкова Наталія Євгенівна	0451	Чиняк Віталія Віталіївна	0057
Федорка Павло Павлович	0203	Чугунов Ігор Якович	0049
Федченко Світлана Миколаївна	0581	Чудак Роман Андрійович	0508
Фесенко Олена Мар'янівна	0272	Чудак Роман Андрійович	0509
Фесенко Олена Мар'янівна	0274	Чумак Анатолій Андрійович	0163
Фесенко Олена Мар'янівна	0275	Шакун Василь Іванович	0064
Фролов Вячеслав Олександрович	0334	Шакун Василь Іванович	0075
Фролов Вячеслав Олександрович	0335	Шаран Ольга Миколаївна	0510
Фролов Вячеслав Олександрович	0336	Шаран Ольга Миколаївна	0511
Фролов Вячеслав Олександрович	0337	Шашко Юрій Анатолійович	0438
Хить Юрій Петрович	0158	Шашко Юрій Анатолійович	0446
Ходинь Орест Борисович	0323	Швартау Віктор Валентинович	0501
Хоменко Михайло Михайлович	0577	Шевченко Лариса Миколаївна	0505
Хоменко Олексій Віталійович	0418	Шевченко Олексій Володимирович	0311
Хоменко Олексій Віталійович	0430	Шелестов Максим Сергійович	0439
Хоменчук Владислав Олегович	0410	Шелестов Максим Сергійович	0440
Хомич Ольга Вікторівна	0546	Шершун Ольга Миколаївна	0599
Христецька Марія Володимирівна	0342	Шестопал Лідія Віталіївна	0183
Христецька Марія Володимирівна	0343	Шмир Соломія Миколаївна	0537
Христецька Марія Володимирівна	0344	Штанагей Дмитро Вікторович	0563
Хричов Владислав Сергійович	0254	Шувар Антін Михайлович	0507
Хричов Владислав Сергійович	0571	Щербак Вікторія Валеріївна	0533
Ху Чжен --	0422	Щипанський Павло Володимирович	0566
Ху Чжен --	0428	Яанг Тангксун __	0564
Ху Чжен --	0443	Яганов Петро Олексійович	0400
Ху Чжен --	0444	Яковишина Тетяна Федорівна	0595
Хухліна Оксана Святославівна	0545	Яковишина Тетяна Федорівна	0596
Хухліна Оксана Святославівна	0550	Яковишина Тетяна Федорівна	0597
Хіміч Марія Ігорівна	0353	Якунін Максим Євгенович	0447
Хіміч Марія Ігорівна	0354	Якунін Максим Євгенович	0449
Цзіньпін Лі ..	0017	Яценко Іван Васильович	0592
Цзіньпін Лі ..	0119	Гжещук Владислав --	0117
Цигвінцева Юлія Олександрівна	0170	Гжещук Владислав --	0153
Цікало Євген Іванович	0060		
Чайка Олена Сергіївна	0091		
Чепелева Наталія Василівна	0160		

ЗМІСТ

00 СУСПІЛЬНІ НАУКИ В ЦІЛОМУ	3
00.21 Організація науково-дослідної роботи в галузі суспільних наук	3
00.29 Інформаційна діяльність в суспільних науках	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.11 Загальні проблеми сучасної філософії	3
02.15 Загальнофілософські проблеми	3
02.31 Філософія і методологія науки.....	4
02.41 Соціальна філософія	4
02.51 Етика.....	5
02.71 Філософія релігії та атеїзму.....	5
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	5
03.19 Історія окремих країн.....	5
03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності.....	7
04 СОЦІОЛОГІЯ	8
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси	8
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів.....	10
04.71 Історична і регіональна соціологія	11
05 ДЕМОГРАФІЯ.....	11
05.11 Загальні проблеми народонаселення.....	11
05.41 Розселення населення. Географічна демографія.....	11
06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	11
06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	11
06.01 Загальні питання економічних наук	13
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	15
06.51 Світове господарство. Міжнародні економічні відносини	17
06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи	17
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	19
06.56 Суспільно-економічна структура.....	19
06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут	20
06.61 Територіальна структура економіки. Регіональна і міська економіка	20
06.71 Галузева структура економіки	23
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	25
06.75 Економічні проблеми організації і управління господарством країни.....	28
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	29
06.81 Економіка та організація підприємства. Керування підприємством	29
06.92 Економічна безпека.....	33
10 ДЕРЖАВА ТА ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ УДК 34.....	33

10 ДЕРЖАВА ТА ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ УДК 34.....	33
10.01 Загальні питання.....	35
10.07 Загальна теорія держави і права	36
10.11 Історія політичних і правових вчень	40
10.15 Державне (конституційне) право і управління.....	40
10.17 Адміністративне право	43
10.19 Інформаційне право	44
10.21 Фінансове право	46
10.23 Господарське право.....	49
10.27 Цивільне право	50
10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)	52
10.41 Авторське право	54
10.67 Право соціального забезпечення	55
10.71 Правоохоронні органи	56
10.77 Кримінальне право	57
10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес).....	61
10.81 Кримінологія.....	63
10.83 Кримінально-виконавче право. Пенітанціарія	66
10.85 Криміналістика	68
10.86 Судова статистика	72
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	73
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика.....	73
12 НАУКОЗНАВСТВО.....	78
12.41 Організація науки. Політика в галузі науки	78
13 КУЛЬТУРА.....	80
13.31 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство.....	80
13.41 Бібліографія. Бібліографознавство	81
13.51 Музейна справа. Музеєзнавство	82
13.71 Архівна справа. Архівознавство	85
14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	86
14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	86
14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки.....	89
14.07 Загальна педагогіка	90
14.15 Система освіти.....	94
14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка.....	95
14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	96
14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи	97
14.33 Середня професійна освіта. Педагогіка середньої професійної освіти	99
14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи.....	102

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта	104
14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки	105
14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах	108
15 ПСИХОЛОГІЯ.....	110
15 ПСИХОЛОГІЯ.....	110
15.01 Загальні питання психології.....	112
15.21 Загальна психологія	114
15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія	115
15.41 Соціальна психологія.....	117
15.81 Прикладна психологія.....	119
16 МОВОЗНАВСТВО	121
16 МОВОЗНАВСТВО	121
16.01 Загальні питання мовознавства	121
16.21 Загальне мовознавство	122
17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	123
17.07 Теорія літератури	123
17.09 Історія літератури.....	124
18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	125
18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	125
18.01 Загальні питання мистецтва та мистецтвознавства	126
18.09 Історія та сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства та художньої критики	127
18.31 Образотворче мистецтво	130
18.32 Дизайн	131
18.49 Танець. Хореографія	133
19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	133
19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації.....	133
20 ІНФОРМАТИКА	134
20.19 Аналітико-синтетичне перероблення документальних джерел інформації.....	134
20.23 Інформаційний пошук.....	134
20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів.....	135
20.54 Комп'ютерні науки та інформаційні технології.....	140
20.55 Комп'ютерна інженерія	143
20.56 Кібербезпека	145
20.57 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	146
20.58 Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка	149
20.59 Прикладна лінгвістика	149
20.60 Системи і методи прийняття рішень	150
23 КОМПЛЕКСНЕ ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ КРАЇН І РЕГІОНІВ	152
23.04 Комплексні (у тому числі статистичні) зведення про територію	153

27 МАТЕМАТИКА УДК 51	153
27.03 Основи математики і математична логіка	153
27.23 Математичний аналіз	153
27.25 Теорія функцій дійсної змінної.....	154
27.29 Звичайні диференціальні рівняння	155
27.35 Математичні моделі природничих наук і технічних наук. Рівняння математичної фізики	161
27.41 Обчислювальна математика	161
27.43 Теорія ймовірностей і математична статистика.....	168
27.47 Математична кібернетика.....	168
28 КІБЕРНЕТИКА.....	168
28.01 Загальні питання кібернетики	169
28.15 Теорія систем автоматичного керування	169
28.17 Теорія моделювання.....	169
28.19 Теорія кібернетичних систем керування.....	174
28.23 Штучний інтелект	175
28.25 Теорія скінченних автоматів і формальних мов.....	178
28.29 Системний аналіз.	181
29 ФІЗИКА	186
29 ФІЗИКА.....	186
29.01 Загальні питання фізики	186
29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту	187
29.05 Фізика елементарних частинок. Теорія полів.....	189
29.15 Ядерна фізика	190
29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	193
29.19 Фізика твердих тіл.....	196
29.27 Фізика плазми	199
29.29 Фізика атома і молекули	200
29.31 Оптика	205
29.33 Лазерна фізика	207
29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки.....	210
29.41 Фізика наносистем (КНУ)	211
30 МЕХАНІКА	214
30.15 Загальна механіка	214
30.19 Механіка деформованого твердого тіла.....	219
31 ХІМІЯ	221
31.15 Фізична хімія	221
31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	224
31.21 Органічна хімія.....	224

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки та їхні синтетичні аналоги	227
31.27 Біологічна хімія	228
34 БІОЛОГІЯ	229
34 БІОЛОГІЯ	229
34.15 Молекулярна біологія	229
34.17 Біофізика	231
34.19 Цитологія.....	231
34.23 Генетика	231
34.25 Вірусологія.....	232
34.27 Мікробіологія.....	232
34.31 Фізіологія рослин	234
34.33 Зоологія	235
34.35 Екологія.....	236
34.39 Фізіологія людини і тварин. Моделювання розумових процесів	238
34.41 Морфологія людини і тварин.....	239
34.43 Імунологія	240
34.49 Радіаційна біологія	240
36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	241
36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	241
36.23 Прикладна геодезія. Прикладні застосування аерозйомки та фотограмметрії	241
36.33 Картографія.....	243
37 ГЕОФІЗИКА	244
37.01 Загальні питання геофізики.....	244
37.27 Гідрологія суші	244
38 ГЕОЛОГІЯ	247
38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	247
39 ГЕОГРАФІЯ.....	248
39.01 Загальні питання географії	248
39.19 Фізична географія.....	248
39.23 Країнознавство	251
39.29 Топоніміка.....	253
41 АСТРОНОМІЯ	254
41.23 Зірки.....	254
41.25 Туманності. Міжзоряне середовище	254
41.27 Зоряні системи	256
41.29 Космологія	256
44 ЕНЕРГЕТИКА	257
44.01 Загальні питання енергетики.....	257
44.29 Електроенергетика	258

44.31	Теплоенергетика. Теплотехніка	260
44.33	Атомна енергетика	262
44.37	Геліоенергетика	263
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА.....	263
45.01	Загальні питання електротехніки.....	263
45.29	Електричні машини.....	264
45.33	Трансформатори та електричні реактори	264
45.41	Електропривод.....	266
45.51	Світлотехніка	268
45.53	Електротехнічне устаткування спеціального призначення.....	268
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА.....	269
47.09	Матеріали для електроніки і радіотехніки.....	269
47.13	Технологія і устаткування для електронного та радіотехнічного виробництва	270
47.14	Проектування і конструювання електронних приладів та радіоелектронної апаратури	270
47.33	Твердотілі прилади.....	271
47.37	Голографія.....	272
47.49	Радіотехнічні системи зондування, локації та навігації.....	273
49	ЗВ'ЯЗОК	273
49.43	Радіозв'язок і радіомовлення	273
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА.....	275
50.01	Загальні питання автоматики та обчислювальної техніки	275
50.05	Теоретичні основи програмування	277
50.09	Елементи, вузли і пристрої автоматики, телемеханіки та обчислювальної техніки	278
50.37	Обчислювальні центри (ОЦ)	278
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	280
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	281
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	284
50.47	Автоматизовані системи керування технологічними процесами.....	285
52	ГІРНИЧА СПРАВА.....	286
52.13	Техніка і технологія розроблення родовищ твердих корисних копалин.....	286
53	МЕТАЛУРГІЯ.....	286
53.01	Загальні питання металургії	286
53.03	Теорія металургійних процесів	287
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	287
53.49	Металознавство	287
55	МАШИНОБУДУВАННЯ	288
55	МАШИНОБУДУВАННЯ	288
55.01	Загальні питання машинобудування	290

55.03	Машинознавство і деталі машин	290
55.09	Машинобудівні матеріали	290
55.13	Технологія машинобудування	293
55.20	Електрофізико-хімічне оброблення.....	293
55.21	Термічне і зміцнювальне оброблення	293
55.22	Оброблення поверхонь і нанесення покриттів	294
55.39	Хімічне і нафтове машинобудування.....	294
55.41	Локомотивобудування і вагонобудування.....	295
55.42	Двигунобудування.....	296
55.43	Автомобілебудування	297
55.47	Авіабудування	298
55.49	Космічна техніка і ракетобудування	300
55.57	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	301
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА.....	303
58.31	Застосування ізотопів та йонізівних випромінювань	303
58.35	Вплив випромінювання і захист від нього.....	304
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	305
61.35	Технологія виробництва силікатних матеріалів.....	305
61.51	Технологія перероблення нафти і газу.....	305
61.61	Технологія пластмас	307
61.71	Технологія виробництва продуктів побутової хімії.	307
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ.....	308
62.01	Загальні питання біотехнології	308
62.37	Прикладна генетична (генна) інженерія	308
62.39	Інженерна ензимологія Виділення і очищування ферментів.....	309
62.99	Інші проблеми біотехнології.....	309
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ.....	311
65.01	Загальні питання харчової промисловості.....	311
65.35	Кондитерська промисловість	311
65.65	Олійно-жирова промисловість.....	313
66	ЛІСОВА, ДЕРЕВООБРОБНА І ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ.....	313
66.45	Целюлозно-паперова промисловість.....	313
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	314
67.01	Загальні питання будівництва.....	314
67.07	Архітектура.....	315
67.09	Будівельні матеріали і вироби.....	316
67.11	Будівельні конструкції.....	316
67.13	Технологія будівельно-монтажних робіт.....	316
67.15	Технологія виробництва будівельних матеріалів і виробів	317

67.21	Інженерні дослідження в будівництві	317
67.25	Районне планування. Містобудування	318
67.53	Інженерне забезпечення об'єктів будівництва	319
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	320
68.01	Загальні питання сільського господарства	320
68.05	Ґрунтознавство	322
68.29	Землеробство	322
68.33	Агрохімія.....	323
68.35	Рослинництво.....	325
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	326
68.39	Тваринництво	327
68.41	Ветеринарія.....	327
68.85	Механізація і електрифікація сільського господарства.....	329
69	РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	329
69.01	Загальні питання рибного господарства	329
69.25	Аквакультура	330
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	330
70.01	Загальні питання водного господарства	330
70.19	Обводнювання і водопостачання.....	330
70.25	Стічні води, їхнє очищення і використання	332
70.27	Якість води.....	332
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТИЧНО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	332
71.01	Загальні питання внутрішньої торгівлі	332
71.33	Громадське харчування	334
71.35	Готельне господарство.....	334
72	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ	334
72.01	Загальні питання зовнішньої торгівлі	334
72.19	Структура зовнішньої торгівлі.....	335
73	ТРАНСПОРТ	335
73.29	Залізничний транспорт	335
73.31	Автомобільний транспорт	336
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	336
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	336
76.03	Медико-біологічні дисципліни	338
76.09	Медичні матеріали, засоби і вироби.....	340
76.13	Медична техніка	341
76.29	Клінічна медицина	342
76.33	Гігієна і епідеміологія	344
76.35	Інші галузі медицини і охорони здоров'я.....	344

76.75 Соціальна гігієна. Організація і управління охороною здоров'я	346
77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	347
77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	347
77.01 Загальні питання фізичної культури і спорту	348
77.03 Теорія фізичної культури і спорту	348
77.05 Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту	349
77.29 Методичні основи видів спорту	349
78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА	351
78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА	351
78.19 Воєнна наука	351
78.21 Військово-прикладні науки	351
78.25 Озброєння та військова техніка	352
78.27 Збройні сили	354
81 ЗАГАЛЬНІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК	355
81.14 Проектування. Конструювання	355
81.33 Корозія і захист від корозії	357
81.79 Кадри	357
81.83 Монтаж, ремонт промислового устаткування	359
81.92 Пожежна безпека	359
81.93 Аварійно-рятувальні служби	362
82 ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ	362
82.01 Загальні питання організації та управління	362
82.05 Теорія і методологія управління	363
82.13 Державне та адміністративне управління	364
82.15 Організація управління економікою	369
83 СТАТИСТИКА	369
83.77 Методи і засоби збору, оброблення і аналізу статистичної інформації	369
86 ОХОРОНА ПРАЦІ	370
86.23 Технічні засоби забезпечення охорони праці	370
87 ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	370
87.01 Загальні питання охорони довкілля і екології людини	371
87.03 Теорія і методи вивчення охорони довкілля. Економічні основи використання природних ресурсів	371
87.15 Забруднення довкілля. Контролювання забрудненості	372
87.24 Екологія життєдіяльності людини	372
87.29 Антропогенний вплив на ландшафт. Охорона і оптимізація ландшафту	373
87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека Організація аварійно-рятувальних робіт	373
87.35 Рациональне використання і відтворення природних ресурсів	373

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	374
89.57 Дослідження Землі з космосу.....	374
90 МЕТРОЛОГІЯ	374
90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик	374
Показчик	375